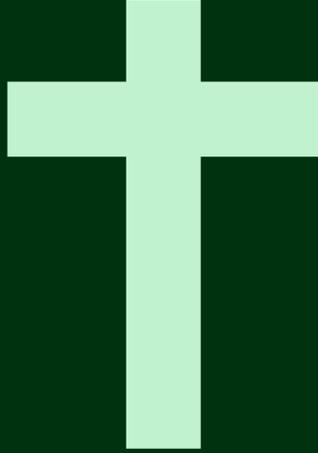

Biblica® Kiugo
Gĩtheru Kĩa Ngai
Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of
Kenya

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God’s Word involves a great responsibility to be true to God’s Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63

Contents

Mathayo	1
Mariko	53
Luka	86
Johana	141
Atũmwo	181
Aroma	233
1 Akorinitho	257
2 Akorinitho	279
Agalatia	293
Aefeso	301
Afilipi	309
Akolosai	315
1 Athesalonike	320
2 Athesalonike	325
1 Timotheo	328
2 Timotheo	335
Tito	340
Filemona	343
Ahibirania	345
Jakubu	362
1 Petero	368
2 Petero	375
1 Johana	379
2 Johana	385
3 Johana	386
Judasi	387
Kũguũrĩrio	389
Thaburi	417

MATHAYO

Rūciaro rūrĩa Jesū Oimire

¹ Maya nĩ maandĩko makoniĩ rūciaro rūrĩa Jesū Kristũ, mūrũ wa Daudi, mūrũ wa Iburahĩmu oimire:

- ² Iburahĩmu aarĩ ithe wa Isaaka,
 nake Isaaka aarĩ ithe wa Jakubu,
 nake Jakubu aarĩ ithe wa Juda na ariũ a ithe,
³ nake Juda aarĩ ithe wa Perezu na Zera, arĩa nyina wao aarĩ
 Tamaru,
 nake Perezu aarĩ ithe wa Hezironi,
 nake Hezironi aarĩ ithe wa Ramu,
⁴ nake Ramu aarĩ ithe wa Aminadabu,
 nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni,
 nake Nahashoni aarĩ ithe wa Salimoni,
⁵ nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu, ũrĩa nyina aarĩ Rahabu,
 nake Boazu aarĩ ithe wa Obedi, ũrĩa nyina aarĩ Ruthu,
 nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,
⁶ nake Jesii aarĩ ithe wa Mũthamaki Daudi.

Daudi aarĩ ithe wa Solomoni, ũrĩa nyina aarĩ mūtumia wa Uria,

- ⁷ nake Solomoni aarĩ ithe wa Rehoboamu,
 nake Rehoboamu aarĩ ithe wa Abija,
 nake Abija aarĩ ithe wa Asa,
⁸ nake Asa aarĩ ithe wa Jehoshafatu,
 nake Jehoshafatu aarĩ ithe wa Joramu,
 nake Joramu aarĩ ithe wa Uzia,
⁹ nake Uzia aarĩ ithe wa Jothamu,
 nake Jothamu aarĩ ithe wa Ahazu,
 nake Ahazu aarĩ ithe wa Hezekia,
¹⁰ nake Hezekia aarĩ ithe wa Manase,
 nake Manase aarĩ ithe wa Amoni,
 nake Amoni aarĩ ithe wa Josia,
¹¹ nake Josia aarĩ ithe wa Jekonia na ariũ a ithe, hĩndĩ irĩa andũ
 maatahirwo, magĩtwarwo Babuloni.

¹² Thuutha wa gũtahwo, magĩtwarwo kũu Babuloni:

- Jekonia aarĩ ithe wa Shealiteli,
 nake Shealiteli aarĩ ithe wa Zerubabeli,
¹³ nake Zerubabeli aarĩ ithe wa Abihudu,
 nake Abihudu aarĩ ithe wa Eliakimu,
 nake Eliakimu aarĩ ithe wa Azoro,
¹⁴ nake Azoro aarĩ ithe wa Zadoku,
 nake Zadoku aarĩ ithe wa Akimu,
 nake Akimu aarĩ ithe wa Eliudi,
¹⁵ nake Eliudi aarĩ ithe wa Eleazaru,
 nake Eleazaru aarĩ ithe wa Maathani,
 nake Maathani aarĩ ithe wa Jakubu,

¹⁶ nake Jakubu aarĩ ithe wa Jusufu, mũthuri wa Mariamu, ũrĩa waciarire Jesũ, ũrĩa wĩtagwo Kristũ.

¹⁷ Ũguo nĩ kuuga njiaro ciothe ciarĩ ikũmi na inya kuuma Iburahĩmu nginya Daudi, na njiaro ikũmi na inya kuuma Daudi nginya hĩndĩ ĩrĩa andũ maatahirwo magĩtwarwo kũu Babuloni, na ningĩ njiaro ikũmi na inya kuuma hĩndĩ ĩrĩa andũ maatahirwo nginya hĩndĩ ya Kristũ.*

Gũciarwo kwa Jesũ Kristũ

¹⁸ Ũhoru wa gũciarwo kwa Jesũ Kristũ watariĩ ũũ: Nyina Mariamu nĩ oorĩtio nĩ Jusufu atuĩke mũtumia wake, no matanaikarania-rĩ, nĩamenyekire atĩ arĩ na nda ya Roho Mũtheru. ¹⁹ Nake Jusufu mũthuri wake tondũ aarĩ mũndũ mũthingu na ndangĩendire kũmũconorithia kũrĩ andũ, agĩciiria amũtuge na hitho.

²⁰ No thuutha wa gwĩciiria ũndũ ũcio, mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrĩra kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu, mũrũ wa Daudi, ndũkae gwĩtigĩra kũhikia Mariamu atuĩke mũtumia waku, tondũ nda ĩyo arĩ nayo nĩ ya Roho Mũtheru. ²¹ Nĩagaciara kahĩ, nawe nĩũgagatua Jesũ, tondũ nĩwe ũkaahonokia andũ ake kuuma mehia-inĩ maŋo.”

²² Na rĩrĩ, maũndũ macio mothe meekĩkire nĩguo ũrĩa Mwathani aarĩtio na kanua ka mũnabii ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ, ²³ “Mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda na nĩagaciara kahĩ, nao magaatua Imanueli” ũguo nago ũgĩtaũrwo nĩ kuuga, “Ngai hamwe na ithuĩ.”

²⁴ Rĩrĩa Jusufu ookĩrĩre, agĩka o ta ũrĩa mũraika wa Mwathani aamwathĩte, nake akĩinũkia Mariamu gwake mũciĩ, agĩtuĩka mũtumia wake. ²⁵ No matiigana kũmenyana nginya rĩrĩa aaciarire mwana ũcio wa kahĩ. Nake Jusufu agĩtua mwana ũcio Jesũ.

2

Gũceerewo nĩ Andũ Oogĩ-a-Njata

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa Jesũ gũciarwo kũu itũũra-inĩ rĩa Bethlehemu bũrũri wa Judea, hĩndĩ ya mũthamaki wetagwo Herode, andũ Oogĩ-a-Njata moimĩte irathĩro magĩũka Jerusalemu, ² makĩũria atĩrĩ, “Ũrĩa ũciarĩtwo arĩ mũthamaki wa Ayahudi-rĩ, arĩ ha? Nĩtuonire njata yake mwena wa irathĩro, na nĩtũũkĩte kũmũhooya.”

³ Rĩrĩa Mũthamaki Herode aigũire ũguo, agĩtangĩka ngoro, o hamwe na andũ Jerusalemu othe. ⁴ Na aarĩkia gwĩta athĩnjĩri-Ngai* arĩa anene othe, na arutani a watho hamwe, akĩmooria kũrĩa Kristũ aarĩ aciarĩrwo. ⁵ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Bethlehemu, bũrũri wa Judea, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo nĩ mũnabii, akoiga atĩrĩ:

⁶ “Nawe Bethlehemu, kũu bũrũri wa Juda, tiwe ũrĩa mũnini mũno wa aathanĩ a Juda; tondũ thĩnĩ waku nĩgũkoima ũrĩa ũgaathanaga, ũrĩa ũgaatuĩka mũrĩithi wa andũ akwa a Isiraeli.’ ”

⁷ Nake Herode agĩta andũ acio Oogĩ-a-Njata na hitho, na agĩtuĩria kuuma kũrĩ o ihinda rĩrĩa njata ĩyo yoonekete. ⁸ Akĩmatũma Bethlehemu akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgatuĩrie wega ũhoru wa kaana

* **1:17** Kristũ nĩ kuuga “Ũrĩa Mũitĩrĩrie maguta”; Kĩhibirania nĩ Mesia. * **2:4** Athĩnjĩri-Ngai maarĩ atongoria a mahooya ma Ayahudi, na nĩo maarutagĩra Ngai magongona.

kau. Mwarĩkia gũkoona mũuke mũumenyithie, nĩgeetha o na nĩ thĩ ngagaturĩrie ndu ndĩkahooe.”

⁹ Nao maarĩkia kũigua ciugo cia mũthamaki magĩthĩ, nayo njata ĩrĩa moonete irathĩro ĩkĩmatongoria nginya ĩkĩrũgama igũrũ rĩa harĩa kaana kau kaarĩ. ¹⁰ Rĩrĩa moonire njata ĩyo, magĩkena gĩkeno kĩnene mũno. ¹¹ Nao magĩtoonya nyũmba, na makĩona kaana karĩ na nyina Mariamu, magĩkainamĩrĩa, magĩkahooya. Magĩcooka makĩohora indo ciao cia goro, magĩkahe iheo cia thahabu, na ũbumba, na manemane.† ¹² Na nĩ ũndũ wa gũkaanio na kĩroto matigacookere kwa Herode, magĩcooka bũrũri wao magereire njĩra ĩngĩ.

Kũũrĩa Bũrũri wa Misiri

¹³ Maarĩkia gũthĩ-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩa Jusufu kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra woe kaana gaka na nyina mũũrĩre Misiri. Ikarai kũu nginya rĩrĩa ngaakwĩra, nĩgũkorwo Herode nĩegũcaria kaana kau akoorage.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina ũtukũ, magĩthĩ Misiri, ¹⁵ kũrĩa maikarire nginya rĩrĩa Herode aakuire. Na nĩ ũndũ ũcio, ũhoru ũrĩa Mwathani oigĩte na kanua ka mũnabii ũkĩhinga, rĩrĩa oigire atĩrĩ, “Ndeetire mũrũ wakwa oime bũrũri wa Misiri.”

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Herode aamenyire atĩ nĩhaeenirio nĩ Oogĩ-a-Njata, akĩrakara mũno, akĩruta watho wa kũũraga tũhĩ tuothe kũu Bethlehemu na kũrĩa gũkuhĩ nakuo, tũrĩa twarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ĩrĩ gũcooka na thĩ, kũringana na ihinda rĩrĩa eerĩtuo nĩ Oogĩ-a-Njata. ¹⁷ Hĩndĩ ĩyo ũhoru ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii Jeremia ũkĩhinga, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

¹⁸ “Mũgambo nĩwaiguirwo kũu Rama,
kĩrĩro na gũcakaya kũnene,
Rakeli akĩrĩrĩa ciana ciake,
na akarega kũhoorerio, tondũ itirĩ ho.”

Gũcooka Nazarethi

¹⁹ Na rĩrĩ, Herode akua-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩa Jusufu kĩroto-inĩ kũu Misiri, ²⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra, woe kaana gaka na nyina, mũthĩ bũrũri wa Isiraeli, nĩgũkorwo arĩa maageragia gũkooraga nĩmakuĩte.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina, magĩthĩ bũrũri wa Isiraeli. ²² Rĩrĩa aigũire atĩ Arikelau nĩwe wathamakaga Judea handũ ha ithe Herode, agĩtigĩra gũthĩ kuo. Na aarĩkia gũkaanio kĩroto-inĩ-rĩ, agĩthĩ bũrũri wa Galili, ²³ agĩthĩ gũtũũra itũũra rĩtagwo Nazarethi. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũrĩa waarĩtio na tũnua twa anabii ũkĩhinga, rĩrĩa moigire atĩrĩ, “Nĩageetagwo Mũnazari.”

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

¹ Matukũ-inĩ macio Johana ũrĩa Mũbatithania nĩokire, akĩhunjagia kũu Werũ-inĩ wa Judea, ² akiugaga atĩrĩ, “Mwĩrĩrei, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.” ³ Ūyũ nĩwe ũrĩa ũhoru wake waarĩtio nĩ mũnabii Isaia rĩrĩa oigire atĩrĩ:

† 2:11 Ūbumba nĩ mahuti manungi wega macinagwo na mwakĩ. Manemane nĩ indo ithondekagwo na kĩndũ kĩaana ta ũkĩ wa gĩthaka, ĩnungaga wega na nĩ cia goro mũno.

“Kūrī na mūgambo wa mūdū ūkwanīrīra werū-inī, akoiga atīrī:
‘Haarīria njīra ya Mwathani,
rūngariai njīra ciake.’”

⁴ Johana eekagīra Nguo ya guoya wa ngamīra, na nīeyohaga mūcibi wa rūa njohero. Irio ciake ciarī ngigī na ūūkī wa gīthaka. ⁵ Nao andū nīmathiiga kūrī we moimīte Jerusalemu, na mīena yothe ya Judea, na būrūri wothe ūrīa wariganītie na Jorodani. ⁶ Moimbūraga mehia mao, nake akamabatithīria Rūū-inī rwa Jorodani.

⁷ Na rīrīa oonire Afarisai na Asadukai* aingī magīūka hau nīgeetha amabatithie, akīmeera atīrī, “Inyuī rūciaro rūrū rwa ndūira! Nūū ūmūheete ūhorō atī mūūrīre marakara marīa makirīi gūūka? ⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwīrira. ⁹ Na mūtikeūre na ngoro cianyu atīrī, ‘Ithe witū nī Iburahīmu.’ Ngūmwīra atīrī, Ngai no atūme mahiga maya matuīke ciana cia Iburahīmu. ¹⁰ Ithanwa nīrīge itina-inī cia mītī, na mūtī o wothe ūtaciaraaga maciaro mega nūgatemo, ūikio mwaki-inī.

¹¹ “Nī ndīmubatithagia na maaī mwerira. No thuutha wakwa nīgūgūka mūdū ūngī ūrī na hinya kūrī nī, na ndiagīrīre o na kūmūkuūira iraatū ciake. We akaamubatithagia na Roho Mūtheru na mwaki. ¹² Gītarūrū gīake akīnyitīte na guoko, na nīagatheria kīhuhīro gīake, na acookanīrīre ngano yake ikūmbī, acooke acine mahuti na mwaki ūtangīhoreka.”

Kūbatithio kwa Jesū

¹³ Hīndī iyo Jesū akiuma Galili agīthī Rūū-inī rwa Jorodani akabatithio nī Johana. ¹⁴ Nowe Johana akīgeria kūmūgiria, akīmwīra atīrī, “Nī njagīrīrwo nīkūbatithio nīwe, nawe wagīūka kūrī nī atīa?”

¹⁵ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Reke gūtuīke ūguo rīu; tondū nīt wagīrīrwo twīke ūndū ūyū nīguo tūhingie maūdū mothe ma ūthingu.” Hīndī iyo Johana agītīkīra.

¹⁶ Jesū aarīkia kūbatithio o ūguo-rī, akiumīra maaī-inī. Kahinda o kau igūrū rīkīhingūka, nake akīona Roho wa Ngai agīkūrūka ta ndutura, akīūmba igūrū rīake. ¹⁷ Nanguo mūgambo ūkiuma igūrū, ūkiuga atīrī, “Ūyū nīwe Mūrū wakwa, ūrīa nyendete; na nīngenaga mūno nī we.”

4

Kūgerio kwa Jesū

¹ Hīndī iyo Jesū nīatongoririo nī Roho agītwarwo werū-inī akagerio nī mūcukani. ² Na aniina mīthenya mīrongo ina, ūtukū na mūthenya, ehingīte kūrīa irio-rī, akīgua ahūtī. ³ Nake mūgerania akīmūkora, akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai-rī, ira mahiga maya matuīke mīgate.”

⁴ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nī kwandīkītwo atīrī: ‘To mūgate wiki ūngītūūria mūdū muoyo, no nī kiugo gīothe kīrīa kiumaga kanua ka Ngai.’”

⁵ Hīndī iyo mūcukani akīmūtwaro itūūra rīrīa itheru, akīmūrūgamia gathūrūmūdū ka hekarū, ⁶ akīmwīra atīrī,

* 3:7 Afarisai na Asadukai ciarī ikundi igīrī cia atongoria a ndini ya Ayahudi itaiguanaga. Asadukai matietīkītie ūhorō wa kūrīka kana wa araiika.

“Angikorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai-rī, wīgūithie thī. Nīgūkorwo kwandikītwo atīrī:

“Nīagaatha arāika ake nī ūndū waku, nao nīmagakwanīrīria na moko mao, nīguo ndūkanahīngwo kūgūrū nī ihiga.’”

⁷ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīngī nī kwandikītwo atīrī: ‘Ndūkanagerie Mwathani Ngai waku.’”

⁸ Nīngī mūcukani akīmūtwarā kīrīma-inī kīraaya mūno, akīmuonia mothamaki mothe ma thī na riiri wamo. ⁹ Akīmwīra atīrī, “Maūndū maya mothe nīngūkūhe, ūngūtīkīra kūnyinamīrīra ūūhooe.”

¹⁰ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Thī Shaitani ndiga! Nīgūkorwo nī kwandikītwo atīrī: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku, na ūmūtungatāgīre o we wiki.’”

¹¹ Hīndī īyo mūcukani akīmūtiga, nao arāika magīka makīmūtungatīra.

Jesū Kwambīrīria Kūhunja

¹² Na rīria Jesū aigūire atī Johana nīaikītio njeera-rī, agīthī Galili. ¹³ Akīuma Nazarethi, agīthī gūtūura Kaperinaumu. Itūura rīu rīarī hakuhī na iria, būrūri-inī wa Zebuluni na Nafitali. ¹⁴ Ūndū ūcio wekīkire nīguo ūhorō ūria waarītio na kanua ka mūnabīi Isaia ūhinge, rīria oigire atīrī:

¹⁵ “Būrūri wa Zebuluni, o na būrūri wa Nafitali, nījira ya gūthī iria-inī, gūikūrūkania na Rūūi rwa Jorodani, kūu gwītagwo Galili-kwa-Ndūrīri:

¹⁶ andū arīa matūūraga nduma-inī nīmonete ūtheri mūnene; nao arīa matūūraga būrūri ūri kūruru gīa gīkuū-rī, nīmarīrwo nī ūtheri.”

¹⁷ Kuuma hīndī īyo Jesū akīambīrīria kūhunja ūhorō akiugaga atīrī, “Mwīrirei, nīgūkorwo ūthamaki wa igūrū nīūkuhīrīrie.”

Jesū gwīta Arutwo ake a Mbere

¹⁸ Rīrī Jesū aaceraga hūgūrūrū-inī cia Iria rīa Galili, nīonire andū eerī a nyina ūmwe, nao nī Simoni ūria wetagwo Petero, na mūrū wa nyina Anderea. Maikagia neti iria-inī, nīgūkorwo maarī ategi a thamaki. ¹⁹ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ūkai, mūnūmīrīre, na nīngūmūtua ategi a andū.” ²⁰ Nao o rīmwe magītiganīria neti ciao, makīmūrūmīrīra.

²¹ Na aathiathia akīona andū angī eerī a nyina ūmwe, Jakubu mūrū wa Zebedi, na mūrū wa nyina Johana. Maarī thīnī wa gatarū hamwe na ithe wao Zebedi makīhaarīria neti ciao. Nake Jesū akīmeeta, ²² na o rīmwe magītiganīria gatarū na magītiga ithe wao, makīmūrūmīrīra.

Jesū Kūhonia Andū Arūaru

²³ No rīrī, Jesū nīathiire Galili guothe, akīrutanaga thunagogi-inī ciao, akīhunjagia Ūhorō-ūria-Mwega wa ūthamaki wa Ngai, na akīhonagia andū mīrimū yothe na ndwari ciothe iria maarī nacio. ²⁴ Nayo ngumo yake ikīhunjio būrūri wothē wa Suriata, nao andū makīmūrehera andū arīa othe maarī arūaru ndwari cia mīthemba mīngī, na arīa maarī na ruo rūngī, na arīa maarī na ndaimono, na arīa maarī na mūrūmū wa kūgūūaga, o na arīa maarī na mūrūmū wa gūkua cīga, nake akīmahonia othe. ²⁵ Nao andū aingī mūno kuuma

Galili, na Dekapoli,* na Jerusalemu, na Judea, na mūrīmo ūūrīa ūngĩ wa Rũũ rwa Jorodani makīmūrũmĩrĩra.

5

Irathimo

¹ Na rĩrĩa Jesũ oonire andũ aingĩ mũno-rĩ, akĩambata kĩrĩma-igũrũ, agũkara thĩ. Arutwo ake magĩthĩ harĩ we. ² Nake akĩambĩrĩria kũmaruta ũhoru, akĩmeera atĩrĩ:

³ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa athĩni ngoro, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa marĩ na kĩaha, nĩgũkorwo nĩmakaniinĩrwo kĩaha.

⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa ahooreri, nĩgũkorwo nĩmakagaya thĩ.

⁶ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mahũutagĩra na makanyootera ũthingu, nĩgũkorwo nĩmakahũnio.

⁷ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa maiguanagĩra tha, nĩgũkorwo nĩmakaiguĩrwo tha.

⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa atheru ngoro, nĩgũkorwo nĩmakona Ngai.

⁹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa macaragia thayũ, nĩgũkorwo nĩmagetwo ariũ a Ngai.

¹⁰ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa manyariiragwo nĩ ũndũ wa ũthingu, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

¹¹ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ mekũmũruma, na makamũnyariira, na makamũigĩrĩra maũndũ mothe mooru nĩ ũndũ wakwa. ¹² Kenai na mũcanjamũke, tondũ kĩaheo kĩaanyu nĩ kĩnene igũrũ, nĩgũkorwo ũguo noguo maanyariire anabii arĩa maarĩ kuo mbere yanyu.

Cumbĩ na Ūtheri

¹³ “Inyuĩ nĩ inyuĩ cumbĩ wa thĩ. No cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthĩrĩte mũcamo waguo-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ nĩ kĩĩ? Ndũngĩcooka kũgĩa kĩaene rĩngĩ, tiga no ũteirwo ũrangwo nĩ andũ.

¹⁴ “Inyuĩ nĩ inyuĩ ũtheri wa thĩ. Itũũra inene rĩakĩtwo kĩrĩma igũrũ rĩtingĩhithĩka. ¹⁵ O na ningĩ andũ matiakagia tawa magacooka kũũkunĩkĩra na mbakũri; handũ ha ũguo, maũigagĩrĩra igũrũ handũ haguo, nago ũkamũrĩkĩra andũ othe arĩa marĩ thĩnĩ wa nyũmba. ¹⁶ O ũguo nago, na inyuĩ rekei ũtheri wanyu ũmũrĩkagĩre andũ, nĩguo mone ciiko cianyu njega, nao magoocage Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ.

Kũhingia Watho

¹⁷ “Mũtikae gwĩciiria njũkĩte kweheria Watho kana Mohoro ma Anabii; ndiũkĩte kũmeeheria, no njũkĩte kũmahingia. ¹⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nginya hĩndĩ ĩrĩa thĩ na igũrũ ikeehera, gũtirĩ kairia ka maandĩko, o na gũtirĩ gakururo kanini ga karamu gakeehera o na atĩa kuuma Watho-inĩ, nginya maũndũ mothe makaahingio. ¹⁹ Ūrĩa wothe ũkoina rĩathani o na rĩmwe rĩa marĩa manini, na arute arĩa angĩ gwĩka ũguo, nĩagatuuo mũnini makĩria thĩnĩ wa ũthamaki wa igũrũ, no ũrĩa wothe wĩkaga na akarutana maathani maya-rĩ, nĩagatuuo

* 4:25 Dekapoli nĩ kuuga “Matũũra Ikũmi.”

mūnene ūthamaki-inĩ wa igūrũ. ²⁰ Nĩ ūndũ ūcio ngūmwĩra atĩrĩ, ūthingu wanyu waga gūkĩra ūrĩa wa Afarisai na wa arutani a watho, mūtigatoonya ūthamaki wa igūrũ o na atĩa.

Ūragani

²¹ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene andũ nĩmerirwo atĩrĩ, ‘Ndũkanoragane, na mūndũ o na ūrĩkũ ūkooragana no nginya agaatuĩka wa gũtuĩrwo ciira.’ ²² No nĩ ngūmwĩra atĩrĩ, ūrĩa wothe ūkarakarĩra mūrũ wa ithe nĩagatuĩka wa gũtuĩrwo ciira. Na ningĩ-rĩ, mūndũ ūrĩa wothe wĩraga mūrũ wa ithe atĩrĩ, ‘Wee ndūrĩ bata,’ nĩagaciirithio nĩ Kĩama. No ūrĩa wothe ūngiuga atĩrĩ, ‘Wee wĩ mūkĩigu!’ Nĩagakorwo arĩ ūgwati-inĩ wa gũikio mwaki-inĩ wa Jehanamu.

²³ “Nĩ ūndũ ūcio, angĩkorwo nĩwĩhaarĩirie kūruta kĩheo gĩaku kīgongona-inĩ, na hĩndĩ iyo ūrĩ hau ūririkane atĩ mūrũ wa thoguo arĩ na ūndũ nawe-rĩ, ²⁴ tiga kĩheo gĩaku o hau mbere ya kīgongona. Amba ūthĩ ūkaiguane na mūrũ wa thoguo; ūcooke ūuke ūrutire Ngai kĩheo gĩaku.

²⁵ “Hiũha kwĩguithania na thũ yaku irĩa iragũtwara igooti-inĩ. Īka ūguo mūrĩ o nĩjira-inĩ, kwaga ūguo nĩngũgũtwara kūrĩ mūtuanĩri-ciira, nake mūtuanĩri-ciira akũneane kūrĩ mūnene wa thigari, ūikio njeera. ²⁶ Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ndũkoima kuo ūtarĩhĩte thiirĩ wothe hatarĩ gathendi ūgũtigia.

Ūtharia

²⁷ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwirirwo atĩrĩ, ‘Ndũkanatharanie.’ ²⁸ No nĩ ngūmwĩra atĩrĩ, ūrĩa wothe ūkaarora mūndũ-wa-nja na amwĩrirĩrie, nĩarĩkĩtie gũtharia nake ngoro-inĩ yake. ²⁹ Riitho rĩaku rĩa ūrĩo rĩngĩtũma wĩhie-rĩ, rĩkũũre, ūrite. Nĩ kaba kĩga kĩmwe kĩa mwĩrĩ waku kũre gūkĩra mwĩrĩ waku wothe ūikio Jehanamu. ³⁰ Na guoko gwaku kwa ūrĩo kũngĩtũma wĩhie-rĩ, gũtinie ūgũte. Nĩ kaba kĩga kĩmwe kĩa mwĩrĩ waku kũre gūkĩra mwĩrĩ waku wothe ūikio Jehanamu.

Gũtharia Ūhiki

³¹ “Ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ, ‘Ūrĩa wothe ūngĩtigana na mūtumia wake no nginya amũhe marũa ma kuonania nĩmatigana nake.’ ³² No ngūmwĩra atĩ mūndũ ūrĩa wothe ūtiganaga na mūtumia wake, o tiga nĩ ūndũ wa ūtharia-rĩ, nĩatũmaga atuĩke mũtharia, na ūrĩa wothe ūhikagia mūtumia ūrĩa ūtiganĩte na mũthuuriwe, nĩ gũtharia atharagia.

Mũhĩtwa

³³ “Ningĩ, nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene andũ nĩmerirwo atĩrĩ, ‘Ndũkanehĩte tũhũ, no hingagĩria Mwathani mũhĩtwa irĩa wĩhĩtite.’ ³⁴ No ngūmwĩra atĩrĩ: Mũtikanehĩte o na atĩa; mũtikanehĩte na igūrũ tondũ nĩkuo gĩtĩ kĩa ūnene kĩa Ngai; ³⁵ kana mwĩhĩte na thĩ, nĩgũkorwo nĩkuo gĩturwa gĩa kũigĩrĩra magūrũ make; o na kana mwĩhĩte na Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩrĩo itũũra inene rĩa Mũthamaki mūnene. ³⁶ Na ndũkanehĩte na mūtwe waku, nĩgũkorwo ndũngĩhota gũtũma rũcuĩrĩ o na rũmwe rwerũhe kana rũire. ³⁷ Reke ‘Ī’ yaku

ĩtuĩke 'Ĩĩ', na 'Aca' yaku ĩtuĩke 'Aca'; ũndũ o wothe makĩria ma ũguo-rĩ, uumaga kũrĩ ũrĩa mũũru.

Ūhoro wa Kwĩrĩhĩria

³⁸ "Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerrirwo atĩrĩ: 'Riitho rĩrĩhagwo na riitho, narĩo igege rĩrĩhagwo na igege.' ³⁹ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Mũtikanagiane na mũndũ ũrĩa mũũru. No rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rwa ũrĩo-rĩ, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo. ⁴⁰ Na mũndũ angĩenda gũgũthitanga oe kanjũ yaku-rĩ, mũnengere o na igooti riaku. ⁴¹ Mũndũ angĩkũhatĩrĩria ũthĩi itĩna rĩmwe-rĩ, thĩi nake matĩina meerĩ. ⁴² Mũndũ ũrĩa ũngĩkũhooya kĩndũ, mũhe, na mũndũ ũrĩa ũngĩenda ũmũkombere kĩndũ, ndũkarege kũmũkombera.

Endagai Thũ Cianyũ

⁴³ "Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerrirwo atĩrĩ, 'Endaga mũndũ wa itũura riaku, na ũthũũrage thũ yaku.' ⁴⁴ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Endagai thũ cianyũ, na mũhooyagĩre arĩa mamũnyariiraga, ⁴⁵ nĩgeetha mũtuĩke ariũ a Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ. Atũmaga riũa riake rĩrathĩre arĩa ooru na arĩa ega, na akoiria mbura kũrĩ arĩa athingu na kũrĩ arĩa matarĩ athingu. ⁴⁶ Angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mũgaakĩrĩhwo kĩ? Githĩ o na etia mbeeca cia igooti matiikaga o ũguo? ⁴⁷ Na ningĩ angĩkorwo mũgeithagia o ariũ na aarĩ a ithe wanyu-rĩ, mũgĩkĩrite arĩa angĩ na kĩ? Githĩ o na arĩa matetikĩtie Ngai matiikaga o ũguo? ⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuĩkai aagĩrĩru kũna, o ta ũrĩa Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ arĩ mwagĩrĩru kũna.

6

Gũteithia arĩa Abatari

¹ "Mwĩmenyererei mũtigekage ciĩko cianyũ cia ũthingu mbere ya andũ nĩguo mamuone. Mũngũika ũguo-rĩ, mũtirĩ kĩheo mũkaaheo nĩ Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ.

² "Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatari, ndũkake kwanĩrĩra ũrĩa ũreka na tũrumbeta, ta ũrĩa hinga ciĩkaga thunagogi-inĩ na njĩra-inĩ, nĩguo itũagwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, acio nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kĩheo kĩaio gĩothe. ³ No hĩndĩ irĩa ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatari-rĩ, ndũkareke guoko gwaku kwa ũmotho kũmenye ũrĩa guoko gwaku kwa ũrĩo kũreeka, ⁴ nĩgeetha ũheani ũcio waku ũtuĩke wa hitho-inĩ. Nake Ithe wanyu, ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩakamũhe kĩheo.

Kũhooya

⁵ "Na rĩrĩa mũkũhooya-rĩ, mũtikanatuĩke ta hinga, nĩgũkorwo ciendaga kũhooya irũgamĩte thĩnĩ wa thunagogi na macemanĩrio ma njĩra nĩguo cionwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩrĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe. ⁶ No hĩndĩ irĩa ũkũhooya, toonya nyũmba yaku, ũhinge mũrango na ũhooye Thoguo ũrĩa ũtoonekaga. Nake Thoguo ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũcaara waku. ⁷ Na ningĩ hĩndĩ irĩa mũkũhooya-rĩ, tigagai kũhũhũtĩka ta andũ arĩa matetikĩtie Ngai, nĩgũkorwo meciiragia nĩ mekũiguuo nĩ ũndũ wa kũraihia mahooya. ⁸ Mũtigatuĩke tao, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩoi kĩria kĩmũbatairie o na mũtanamũhooya.

⁹ "Nĩ ũndũ ũcio mwagĩrĩrwo nĩkũhooyaga atĩrĩ:

“ Ithe witū ūrī igūrū,

rĩitwa rĩaku nĩrĩamūrwo,

¹⁰ ūthamaki waku nĩūūke,

ūrĩa wendete Wee nĩwĩkagwo

gūkū thĩ ta ūrĩa wĩkagwo kũu igūrū.

¹¹ Tũhe ūmũthĩ irio ciitũ cia gūtũigana.

¹² Na ūtũrekere mahĩtia maitũ,

ta ūrĩa o na ithuĩ tũrekaġĩra arĩa matũhĩtagĩria.

¹³ Na ndũgatũtware magerio-inĩ,

no ūtũhonokagie kuuma kũrĩ ūrĩa mũũru.’

¹⁴ Nĩgũkorwo mũngĩrekera andũ hĩndĩ rĩrĩa mamũhĩtĩria, o nake Ithe wanyu ūrĩa ūrĩ igūrū nĩarĩmũrekaġĩra. ¹⁵ No mũngĩaga kũrekera andũ mehia mao-rĩ, o nake Ithe wanyu ndarĩmũrekaġĩra mehia manyu.

Kwĩhinga Kũrĩa

¹⁶ “Nĩgĩ rĩrĩa mũkwĩhinga kũrĩa irio-rĩ, tigagai gũtukia mothiũ manyu ta ūrĩa hinga ciikaga, nĩgũkorwo nĩitukagia mothiũ macio nĩguo cionie andũ atĩ nĩciĩhingĩte kũrĩa irio. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩrĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe. ¹⁷ No rĩrĩa wĩhingĩte kũrĩa, wĩhakage maguta mūtwe na wĩhambage ūthiũ, ¹⁸ nĩguo andũ matikamenye atĩ nĩwĩhingĩte kũrĩa, tiga o Thoguo ūrĩa ūtoonekaga amenye; nake Thoguo ūrĩa wonaga maũndũ marĩa mekaġĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũcaara.

Mũthiithũ kũu Igūrũ

¹⁹ “Tigagai kwĩgĩra mũthiithũ gūkū thĩ, kũrĩa indo irĩagwo nĩ memenyĩ na ikaroota, na kũrĩa aici mabunjaga makaiya. ²⁰ No mwĩgagĩrei mũthiithũ igūrũ, kũrĩa itangĩrĩo nĩ memenyĩ kana ĩroote, na kũrĩa aici matangĩbunja maiye. ²¹ Nĩgũkorwo kũrĩa mũthiithũ yanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩikoragwo ĩrĩ.

²² “Riitho nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ. Maitho maku mangĩkorwo marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe nĩũriyũragwo nĩ ūtheri. ²³ No rĩrĩ, maitho maku mangĩkorwo nĩ mathũku, mwĩrĩ waku wothe ūriyũragwo nĩ nduma. Naguo ūtheri ūrĩa ūrĩ thĩinĩ waku ūngĩkorwo nĩ nduma-rĩ, nduma ĩyo kaĩ nĩ nene-ĩ!

²⁴ “Gũtirĩ mũndũ ūngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ūndũ no athũũrire ūmwe, na ende ūcio ūngĩ; kana eheane harĩ ūmwe, na anyarare ūcio ūngĩ. Mũtingĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.

Mũtigatangĩke

²⁵ “Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩrĩ, tigagai gũtangĩkĩra mĩoyo yanyu, nĩ ūndũ wa kĩrĩa mũrĩrĩnaga kana kĩrĩa mũrĩnyuuga; kana kĩrĩa mũrĩhumbaga mũrĩ yanyu. Githĩ muoyo ndũrĩ bata gũkĩra irio, naguo mwĩrĩ ūkaġĩa bata gũkĩra nguo? ²⁶ Ta rorai nyoni cia rĩera-inĩ; itihaandaga, kana ikagetha, kana ikaiga magetha ikũmbĩ, no Ithe wanyu ūrĩa ūrĩ Igūrũ nĩaciheaga irio. Githĩ inyuĩ mũtikĩrĩ a bata mũno gũkĩra icio? ²⁷ Nũũ wanyu ūngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ūndũ wa gwĩtanga?

²⁸ “Na nĩ kĩrĩ gĩtũmaga mwĩtange nĩ ūndũ wa nguo? Ta rorai itoka cia gĩthaka ūrĩa ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi, ²⁹ no ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomoni arĩ na riiri wake wothe ndagemete ta

kĩmwe gĩacio. ³⁰ Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka ĩrĩa ĩrĩ ho ũmũthĩ na rũciũ ĩgaikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga wega makĩria, inyuĩ mwĩtikĩtie o hanini? ³¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tigagai gwĩtanga, mũkĩũria atĩrĩ: ‘Tũkũria kĩĩ?’ kana ‘Tũkũnyua kĩĩ?’ kana ‘Tũkwĩhumba kĩĩ?’ ³² Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo macaragio nĩ andũ arĩa matetikĩtie Ngai. No Ithe wanyu wa igũrũ nĩoĩ atĩ nĩmũbataragio nĩmo. ³³ No ambai mũcarie ũthamaki wake na ũthingu wake, na maũndũ maya mangĩ mothe o namo nĩarĩmũheaga. ³⁴ Nĩ ũndũ ũcio tigagai gwĩtanga nĩ ũndũ wa rũciũ, nĩgũkorwo rũciũ nĩrũgetangĩkĩra ruo rwene. O mũthenya ũrĩ na mathĩina maguo ma kũũigana.

7

Gũtuĩra Andũ arĩa angĩ Ciira

¹ “Mũtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mũtikanaciirithio. ² Nĩgũkorwo o ta ũrĩa mũtuagĩra andũ arĩa angĩ ciira, noguo na inyuĩ mũgaatuĩrwo ciira, na gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo.

³ “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo, no ũkaaga kuona mũgogo ũrĩa ũrĩ riitho rĩaku wee mwene? ⁴ Wahota atĩa kwĩra mũrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Reke ngũrute kĩhuti kũ kĩrĩ riitho rĩaku,’ o rĩrĩa wee mwene ũrĩ na mũgogo riitho rĩaku? ⁵ Wee hinga ĩno, amba ũrute mũgogo ũcio ũrĩ riitho rĩaku, nĩguo wone wega na ũhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo.

⁶ “Mũtikanaha magui kĩndũ kĩrĩa kĩamũre, na mũtikanaikĩrie ngũrwe ruru cianyu. Mũngũka ũguo-rĩ, ingĩrangĩrĩria ruru na magũrũ ma cio, icooke imũgarũrũke, imũtihangie.

Hooyai, Mathaai, Ringaringai Mũrango

⁷ “Hooyai na nĩmũkũheo; mathaai na nĩmũkuona; ringaringai mũrango na nĩmũkũhingũrĩrwo. ⁸ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũhooyaga nĩaheagwo, na ũrĩa ũmaathaga nĩonaga, na ũrĩa ũringaringaga mũrango, nĩahingũragĩrwo.

⁹ “Na rĩrĩ, nũũ wanyu ũngĩtio mũgate nĩ mwana wake amũhe ihiga? ¹⁰ Kana amwĩtie thamaki nake amũhe nyoka? ¹¹ Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ ooru, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, githĩ Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ ndagakĩrĩrĩria kũhe iheo njega kũrĩ arĩa mamũhooyaga! ¹² Nĩ ũndũ ũcio, maũndũ-inĩ mothe, ĩkagai andũ arĩa angĩ ũrĩa mũngĩenda mamũkage, nĩgũkorwo ũcio nĩguo Watho wa Musa na Ūrutani wa Anabii.

Mũromo ũrĩa Mũceke na ũrĩa Mwarĩĩ

¹³ “Toonyerai mũromo ũrĩa mũceke. Nĩgũkorwo mũromo nĩ mwarĩĩ na njĩra nĩ njarĩĩ ĩrĩa yerekeire rĩũrĩro, na andũ arĩa matoonyagĩra ho nĩ aingĩ. ¹⁴ No mũromo nĩ mũkunderu na njĩra nĩ njeke ĩrĩa ĩkinyaga muoyo-inĩ, na andũ arĩa mamĩonaga nĩ anini.

Mũtĩ na Maciaro Maguo

¹⁵ “Mwĩhũgagei anabii a maheeni. Mokaga kũrĩ inyuĩ mehumbĩte njũa cia ng’ondũ, no thĩnĩ wao nĩ njũũĩ ndĩani. ¹⁶ Nĩmũrĩmamenyaga na maciaro mao. Kaĩ thabibũ igĩtuagwo mũtĩ-inĩ ya mũigua, kana ngũyũ igatuuo kuuma mahiũ-inĩ ma nyeki? ¹⁷ Ūguo noguo, mũtĩ

wothe mwega ūciaraga maciaro mega, no mūtī mūūru ūciaraga maciaro mooru. ¹⁸ Mūtī mwega ndūngīciara maciaro mooru, naguo mūtī mūūru ndūngīciara maciaro mega. ¹⁹ Mūtī o wothe ūtaciara maciaro mega nīgūtemwo ūtemagwo ūgaikio mwaki-inī. ²⁰ Ūguo nīguo mūrīmamenyaga nī ūndū wa maciaro mao.

²¹ “To mūdū ūrīa ūnjītaga, ‘Mwathani, Mwathani,’ ūgaatoonya ūthamaki wa igūrū, no nī ūrīa wīkaga ūrīa Baba ūrīa ūrī igūrū endaga. ²² Mūthenya ūcio aingī makanjīra atīrī, ‘Mwathani, Mwathani, githī tūtīarathaga maūdū na rītwa rīaku, na thīnī wa rītwa rīaku tūkaingata ndaimono na tūkaringa ciama nyingī?’ ²³ Hīndī ūyo nīngameera wega atīrī, ‘Nī ndirī hīndī ndaamūū o na rī. Eherai harī nī, inyuī mwīkaga ūūru!’

Aaki Oogī na Aaki Akīgu

²⁴ “Nī ūndū ūcio-rī, mūdū o wothe ūiguaga ciugo ici ciakwa na ageeka ūrīa ciugīte, ahaana ta mūdū mūūgī ūrīa wakire nyūmba yake igūrū rīa rwaro rwa ihiga. ²⁵ Nayo mbura īkiura, na njūūī ikīyūra, naruo rūhuho rūkīhurutana nacio ikīhūūra nyūmba ūyo na nditi, no nyūmba ūyo ndīagūire, tondū mūthingi wayo wakītwo igūrū rīa rwaro rwa ihiga. ²⁶ No mūdū o wothe ūiguaga ciugo ici ciakwa na ndekaga ūrīa ciugīte ahaana ta mūdū mūkīgu ūrīa wakire nyūmba yake mūthanga igūrū. ²⁷ Nayo mbura īkiura, njūūī ikīyūra, naruo rūhuho rūkīhurutana nacio ikīhūūra nyūmba ūyo na nditi, nayo nyūmba ūyo ikīmomoka na kūgūa kūnene.”

²⁸ Rīrīa Jesū aarīkirie kuuga maūdū macio, kīrīndī kīu gīkīgega nī ūndū wa ūrutani wake, ²⁹ tondū aarutanaga ta mūdū warī na ūhoti, na ti ta ūrīa arutani ao a watho maarutanaga.

8

Mūdū ūrīa warī na Mangū

¹ Hīndī ūrīa aikūrūkire kuuma kīrīma-inī, ikundi nene cia andū ikīmuuma thuutha. ² Na mūdū warī na mangū agīthī harī we, agīturia maru mbere yake, akīmwīra atīrī, “Mwathani, ūngīenda-rī, no ūūtherie.”*

³ Nake Jesū agītambūrūkia guoko gwake, akīhutia mūdū ūcio, akīmwīra atīrī, “Nīngwenda. Therio!” O hīndī ūyo akīhonio mangū make. ⁴ Jesū agīcooka akīmwīra atīrī, “Menya ndūkeere mūdū o na ūrīkū. No thī ūkeyonanie kūrī mūthīnjīri-Ngai, na ūrute kīheo kīrīa Musa aathanire gītūike ūira kūrī o.”

Wītīkio wa Mūnene-wa-Thigari-Igana

⁵ Na Jesū aarīkia gūtoonya Kaperinaumu, mūnene-wa-thigari-igana agīūka kūrī we, akīmūhooya ūteithio. ⁶ Akīmwīra atīrī, “Mwathani, ndungata yakwa ikomete mūcīi ūrūarīte mūrīmū wa gūkua cūga na ūrī na ruo rūingī mūno.”

⁷ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Nīngūthī kūmīhonia.”

⁸ No mūnene ūcio wa thigari igana akīmūcookeria atīrī, “Mwathani, nī ndiagīrīire atī wee ūke gwakwa. No uga o kiugo, na ndungata

* **8:2** Mūdū warī na mangū aatūkaga arī na thaahu, na no atheririo.

yakwa nīkūhona. ⁹ Nīgūkorwo nī mwene ndī mūdū wathagwo, na ndī na thigari njathaga. Ndeera ūmwe ‘Thīi,’ nīathiaga, na ndeera ūngī atīrī, ‘Ūka,’ nīokaga. Na ningī ndeera ndungata yakwa atīrī, ‘Īka ūna,’ nīkaga.”

¹⁰ Rīrīa Jesū aguire ūguo-rī, akīgega, akīra arīa maamumīte thuutha atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, ndionete mūdū o na ūrīkū gūkū Isiraeli ūrī na wītīkio mūnene ū. ¹¹ Ngūmwīra atīrī, aingī nīmagooka kuuma mwena wa irathīro na wa ithūro, na nīmagaikara iruga-inī hamwe na Iburahīmu, na Isaaka, na Jakubu, ūthamaki-inī wa igūrū. ¹² No arīa marī a ūthamaki ūcio nīmagaikio nja, kūu nduma-inī, kūrīa gūgaakorwo kīrīro na kūhagarania magego.”

¹³ Nake Jesū agīcooka akīra mūnene ūcio wa thigari igana atīrī, “Thīi! Nīūgwīkīrwo o ūguo wītīkītie.” Nayo ndungata yake ikīhonio o ithaa rīu.

Jesū Kūhonia Andū Aingī

¹⁴ Rīrīa Jesū aatoonyire nyūmba ya Petero, akīona atī nyina wa mūtumia wa Petero aarī mūrūaru mūrīmū wa kūhiūha mwīrī, agakoma gītanda-inī. ¹⁵ Akīmūhutia guoko, nake agītiga kūhiūha mwīrī, akīarahūka, akīambīrīria kūmūtungatīra.

¹⁶ Hwaī-inī ūcio, andū aingī arīa maarī na ndaimono makīrehwo kūrī we, nake akīngata maroho macio na kuuga o kiugo, na akīhonia arīa othe maarī arūaru. ¹⁷ Ūhoro ūyū warī wa kūhingia ūrīa kwaarītio na kanua ka mūnabii Isaiā, rīrīa oigire atīrī:

“We mwene nōire wonje witū,
na akīeheria mīrimū iitū.”

Thogora wa Kūrūmīrīra Jesū

¹⁸ Rīrīa Jesū oonire gīkundi kīa andū arīa maamūthiūrūrūkīrie, agīathana maringe mūrīmo ūrīa ūngī wa iria. ¹⁹ Hīndī īyo mūrutani ūmwe wa watho agīuka harī we, akīmwīra atīrī, “Mūrutani, nīndīkūrūmagīrīra kūrīa guothe ūrīthiia.”

²⁰ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mbwe nī irī marima, na nyoni cia rīera-inī nī irī itara, no Mūrū wa Mūdū ndarī handū angīgīrīra mūtwe wake.”

²¹ Nake mūrutwo ūngī akīmwīra atīrī, “Mwathani, reke nyambe thī ngathike baba.”

²² Nowe Jesū akīmwīra atīrī, “Nūmīrīra, na ūreke arīa akuū mathike akuū ao ene.”

Jesū Kūhooreria Kīhuhūkanio

²³ Hīndī īyo agītoonya gatarū, nao arutwo ake makīmūrūmīrīra. ²⁴ Na rīrī, gūkīgīa kīhuhūkanio kīnene gīteerīgīrīrwo kūu iria-inī, gīgītūma gatarū kende kūhubwo nī makūmbī ma maaī. No Jesū aarī toro. ²⁵ Nao arutwo magīthī, makīmūkīria, makīmwīra atīrī, “Mwathani, tūhonokie! Nītūkūūrīra maaī-inī!”

²⁶ Nake agīcookia atīrī, “Inyū mūrī a wītīkio mūnini, nī kī gīgūtūma mwītīgīre ūguo?” Thuutha ūcio agīūkīra, agīkūūma rūhuho na makūmbī macio, nakuo gūkīhoorera biū.

²⁷ Andū acio makīgega, makīūria atīrī, “Kaī mūdū ūyū akīrī ū atī o na rūhuho na makūmbī ma maaī nīmwathīkagīra?”

Jesū Kūhonia Andū Eerī Maarī na Ndaimono

28 Rĩria aakinyire rūgongo rwa bũrũri wa Agadari-rĩ, agĩtũngwo nĩ andũ eerĩ maarĩ na ndaimono, moimĩte mbĩrĩra-inĩ. Maarĩ na ũũru mũingĩ mũno, atĩ gũtirĩ mũndũ ũngiagerire njĩra ĩyo. 29 Nao makĩanĩra, makĩũria atĩrĩ, “Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Mũrũ wa Ngai. Woka gũkũ gũtũnyariira ihinda rĩria rĩamũre rĩtanakinya?”

30 Nĩ haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩthagio† handũ hataarĩ haraaya na hau maarĩ. 31 Nacio ndaimono igĩthaitha Jesũ, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩũgũtũngata-rĩ, tũtũme kũrĩ rũũru rũũria rwa ngũrwe.”

32 Nake agĩcũira atĩrĩ, “Thĩĩ!” Nĩ ũndũ ũcio ikiuma, igĩtoonya ngũrwe, naruo rũũru ruothe rūgĩkũrũka kiharũrũka-inĩ na ihenya, rũkĩgũa iria thĩinĩ, rūgĩkũira maaĩ-inĩ. 33 Arĩa maarĩthagia ngũrwe icio makĩũra, magĩthĩi itũũra-inĩ, makĩtheana maũndũ macio mothe o na ũria gwekĩkĩte kũrĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono. 34 Hĩndĩ ĩyo itũũra rĩothe rĩkiomagara rĩgatũnge Jesũ. Na hĩndĩ ĩria maamuonire, makĩmũthaitha oime rūgongo rwao.

9

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

1 Nake agĩtoonya gatarũ, akĩringa iria, agĩkinya itũũra rĩa kwao. 2 Andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ na mũrimũ wa gũkua cĩga, akuuĩtwo na kĩbarĩ. Rĩria Jesũ oonire wĩtkio wao, akĩira mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Mũriũ, wĩyũmĩrĩrie, nĩwarekerwo mehia maku.”

3 Nĩ ũndũ wa ũguo, arutani amwe a watho makĩira na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩaruma Ngai!”

4 Jesũ aamenya ũria meeciiragia, akĩmooria atĩrĩ, “Mũreciiria ũũru ngoro-inĩ cianyu nĩkĩ? 5 Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ: nĩ kwĩra mũndũ, ‘Nĩwarekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra, ‘Ũkĩra wĩtware?’ 6 No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ...” Na o hĩndĩ ĩyo akĩira mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.” 7 Nake mũndũ ũcio agĩũkĩra, akĩinũka mũciĩ. 8 Rĩria kĩrĩndĩ kũ kionire ũguo, gĩkĩmaka na gĩkĩgooca Ngai, ũria waheete andũ ũhoti ta ũcio.

Gwĩtwo kwa Mathayo

9 Na rĩria Jesũ oimaga kũu, akĩona mũndũ wetagwo Mathayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra,” nake Mathayo agĩũkĩra, akĩmũrũmĩrĩra.

10 Na rĩria Jesũ aarĩ kwa Mathayo mũciĩ makĩria irio cia hwaĩ-inĩ, etia mbeeca cia igooti aingĩ na andũ ehia magĩũka kũrianĩra hamwe nake na arutwo ake. 11 Rĩria Afarisai moonire ũguo, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Mũrutani wanyu arĩanagĩra na etia mbeeca cia igooti na andũ ehia nĩkĩ?”

12 Jesũ aigua ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũrĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. 13 No rĩrĩ, thĩĩ mũkeerute ũria ciugo ici ciugĩte: ‘Kũiguanĩra tha nĩkuo nyendaga, no ti magongona.’ Nĩgũkorwo nĩ ndiokire gũcaria arĩa athingu, no ndokire nĩ ũndũ wa arĩa ehia.”

Jesũ Kũũrio Ũhoro wa Kwĩthinga Kũria

† 8:30 Ndũrĩrĩ iria ciatũũraga Galili nĩcio ciarĩ arĩthi a ngũrwe.

¹⁴ Hĩndĩ ĩyo arutwo a Johana magĩũka kũrĩ we makĩmũũria atĩrĩ, “Ithuĩ na Afarisai nĩtwĩhingaga kũrĩa, no nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutwo aku mage kwĩhinga kũrĩa irio?”

¹⁵ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangĩhota atĩa kũigua kĩa rĩrĩa mũhikania arĩ hamwe nao? Ihinda nĩrigakinya rĩrĩa mũhikania akeetherio kũrĩ o; hĩndĩ ĩyo nĩguo makeehinga kũrĩa irio.

¹⁶ “Gũtirĩ mũndũ ũtumagĩrĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩa nguo njerũ, nĩgũkorwo kĩraka kũu no kĩguucie nguo ĩyo gĩtũme ĩtarũke makĩria. ¹⁷ Ningĩ andũ matũikagĩra ndibei ya mũhikano mondo-inĩ ngũrũ.* Mangĩka ũguo, mondo icio no ĩtarũke, nayo ndibei ĩtũke, na mondo icio cia ndibei cianangĩke o biũ. No andũ mekagĩra ndibei ya mũhikano mondo-inĩ njerũ, nacio cieri ĩgaikara irĩ njega.”

Mũirĩtu Wakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

¹⁸ Na rĩrĩa aaragia mũndũ macio, hagĩũka mũndũ warĩ mũnene, akĩmũturĩria ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũirĩtu wakwa no hĩndĩ aakua; no ũka ũkamũigĩrĩre guoko, na nĩekũriũka.” ¹⁹ Nake Jesũ agĩũkĩra, agĩthĩ nake, arĩ na arutwo ake.

²⁰ O hĩndĩ ĩyo mũtumia watũire oiraga thakame mũaka ikũmi na ĩrĩ agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake. ²¹ Tondũ eĩruga atĩrĩ, “Ingĩhutia o nguo yake, no hone.”

²² Nake Jesũ akĩhũgũra, akĩmuona, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wĩyũmĩrĩrie gwĩtũkia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.” Nake mũtumia ũcio akĩhonio o hĩndĩ ĩyo.

²³ Na rĩrĩa Jesũ aatoonyire nyũmba ya mũnene ũcio, akĩona ahuhi mũtũrirũ na gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩa negenaga, ²⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Eherai. Mũirĩtu ũyũ ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.” Nao andũ acio makĩmũthekerera. ²⁵ Thuutha wa andũ acio kuumio nja, agĩtoonya thĩnĩ, akĩnyiita mũirĩtu ũcio guoko, nake agĩũkĩra. ²⁶ ũhoro ũcio ũkĩhunja bũrũri ũcio wothe.

Jesũ Kũhonia Atumumu na Mũndũ ũtaaragia

²⁷ Na rĩrĩa Jesũ oimire kũu, aathianga-rĩ, andũ eerĩ atumumu makĩmũrũmĩrĩra, makĩanagĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Tũiguĩre tha, wee Mũrũ wa Daudi!”

²⁸ Na hĩndĩ ĩrĩa aatoonyire nyũmba, atumumu acio magĩũka kũrĩ we, nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwĩtũkĩtie atĩ no hote gwĩka ũguo?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ-ni, Mwathani.”

²⁹ Hĩndĩ ĩyo akĩmahutia maitho, akiuga atĩrĩ, “Mũroĩkwo o ũguo mwĩtũkĩtie;” ³⁰ namo maitho mao makĩhingũka magĩcooka kuona. Nake Jesũ akĩmakaania na hinya, akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoro ũyũ.” ³¹ No-o makĩumagara na makĩhunja ũhoro wake bũrũri ũcio wothe.

³² Na hĩndĩ ĩrĩa moimaga hau, Jesũ akĩreherwo mũndũ warĩ na ndaimono, na ndaaragia. ³³ Nayo ndaimono yaingatwo, mũndũ ũcio ũtaaragia, akĩaria. Kĩrĩndĩ gĩkĩgega, gĩkiuga atĩrĩ, “Ũndũ ta ũyũ ndũrĩ woneka ĩsiraeli.”

³⁴ No Afarisai makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa mũnene wa ndaimono.”

* **9:17** Ndibei yekagĩrwo mondo ciatumagwo na njũũa cia mbũri.

Aruti Wira nĩ Anini

³⁵ Nake Jesũ agĩtuĩkania matũũra-inĩ mothe na mĩciĩ-inĩ yothe, akĩrutanaga thĩĩnĩ wa thunagogi ciao, akĩhunjagia Ũhoru-ũria-Mwega wa ũthamaki, na akĩhonagia mĩrimũ na ndwari cia mĩthemba yothe. ³⁶ Na rĩria oonire ũria kĩrĩndĩ kũu kĩaiganaga, agĩkĩguĩra tha tondũ kiarĩ gĩthĩĩnĩku na gĩkaaga ũteithio, ta ng'onde itarĩ na mũriĩthi. ³⁷ Hĩndĩ ĩyo akĩira arutwo ake atĩrĩ, "Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wira nĩ anini. ³⁸ Nĩ ũndũ ũcio, hooyai Mwathani wa magetha atũme aruti wira mathĩĩ magetha-inĩ make."

10*Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ*

¹ Nake Jesũ nĩetire arutwo ake ikũmi na eerĩ moke harĩ we, nake akĩmahe ũhoti wa kũingata ngoma thũku na kũhonia mĩrimũ yothe na ndwari ciothe.

² Maya nĩmo marĩtwa ma arutwo acio ikũmi na eerĩ: Wa mbere nĩ Simoni (ũria wĩtagwo Petero), na mũrũ wa nyina Anderea; na Jakubu mũrũ wa Zebedi, na mũrũ wa nyina Johana; ³ na Filipu, na Baritholomayo; na Toma, na Mathayo ũria mwĩtia wa mbeeca cia igooti; na Jakubu mũrũ wa Alifayo, na Thadayo; ⁴ na Simoni ũria Mũzelote, na Judasi Mũsikariota, ũria wamũkunyanĩire.

⁵ Aya ikũmi na eerĩ nĩo Jesũ aatũmire na akĩmataara ũũ: "Mũtigathiĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ kana mũtoonnye itũũra rĩa Asamaria. ⁶ Nĩ kaba mũthĩĩ kũrĩ ng'onde iria ciũrite cia Isiraeli. ⁷ Mwathiĩ-rĩ, hunjagiai ndũmĩrĩri ĩno: 'Ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.' ⁸ Honagiai andũ arĩa arũaru, na mũriũkagie arĩa akuũ, na mũtheragie arĩa marĩ na mangũ, na mũingatage ndaimono. Mũheetwo tũhũ, heanagai tũhũ. ⁹ Mũtigekuuĩre thahabu, kana betha, kana gĩcango mĩcibi-inĩ yanyu; ¹⁰ O na ningĩ mũtigekuuĩre mũhuko rũgendo-inĩ, kana nguo igĩrĩ, kana iraatũ, kana mũtirima; nĩgũkorwo mũruti wa wira nĩabataire kũheo gĩa kũmũtũria muoyo.

¹¹ "Itũũra o rĩothe kana gatũũra karĩa mũngĩtoonya-rĩ, tuĩriai mũmenye mũndũ ũria mwagĩrĩru kuo, mũikare gwake nginya rĩria mũkoima kuo. ¹² Mwatoonya mũciĩ ũcio-rĩ, geithagiai ene kuo. ¹³ Angĩkorwo mũciĩ ũcio nĩwagĩrĩire-rĩ, ũrathimeĩ na thayũ wanyu; angĩkorwo ndwagĩrĩire-rĩ, rekeĩ kĩrathimo kĩanyu kĩmũcookerere. ¹⁴ Mũndũ o wothe angĩrega kũmũnyiita ũgeni kana arege gũthikĩrĩria ciugo cianyu-rĩ, mũkiuma mũciĩ ũcio kana itũũra rĩu-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu nĩguo rũkũngũ rũitĩke.* ¹⁵ Ngũmwira atĩrĩ na ma ituĩro rĩa itũũra rĩu rĩgaakorwo rĩrĩ inene gũkĩra rĩa Sodomu na Gomora mũthenya ũria wa ciira. ¹⁶ Atĩrĩrĩ ndamũtũma o ta ng'onde gatagatĩ ka njũũ. Nĩ ũndũ ũcio, gĩai na ũũgĩ ta nyoka, na mwage ũũru ta ndutura.

¹⁷ "Mwĩmenyererei andũ; tondũ nĩmakamũneana ciama-inĩ, na mamũhũire na iboko thunagogi-inĩ ciao. ¹⁸ Nĩ ũndũ wa ũhoru wakwarĩ, nĩmũgatwarwo mbere ya aathani na athamaki nĩgeetha mũtuĩke aira kũrĩ o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. ¹⁹ No rĩria makaamũnyiita-rĩ,

* **10:14** Kũribariba rũkũngũ magũrũ nĩ ũndũ wekagwo nĩ Afarisai moima ciikaro cia Ndũrĩrĩ metherie tondũ metikĩtie nĩmakuuĩte thaahu. ũndũ ũyũ warĩ wa kuonia andũ ũria mageekwo marega ndũmĩrĩri ya Ngai.

mütikanetange nĩ ùndũ wa ùrĩa mũkoiga kana ùrĩa mũgaacookia. Hĩndĩ iyo nĩmũkeerwo ùrĩa mũkoiga, ²⁰ nĩgũkorwo ti inyuĩ mũgaakorwo mũkĩaria, no nĩ Roho wa Ithe wanyu ũkaaria arĩ thĩinĩ wanyu.

²¹ “Mũndũ nĩagakunyanĩra mũrũ wa nyina ooragwo, na ithe wa mũndũ akunyanĩre mwana wake; ciana nĩkaremera aciari a cio na imoragithie. ²² Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ùndũ wakwa, no ùrĩa ũgaakirĩrĩria nginya hĩndĩ ya mũthia nĩakahonoka. ²³ Hĩndĩ irĩa mwanariirwo itũura-inĩ rĩmwe-rĩ, ũrĩrai rĩria ringĩ. Ngũmwĩra na ma atĩ, mũtigaakorwo mũthiite matũura mothe ma Isiraeli, Mũrũ wa Mũndũ atookĩte.

²⁴ “Mũrutwo ti mũnene kũrĩ mũrutani wake, o na ndungata ti nene kũrĩ mũmĩathi. ²⁵ Nĩkũiganĩre mũrutwo aiganane na mũrutani wake, o na ndungata iiganane na mũmĩathi. Angĩkorwo mwene nyũmba nĩetĩtwo Beelizebuli-rĩ,† githĩ andũ a nyũmba yake matigetwo marĩtwa mooru gũkĩra rĩu!

²⁶ “Nĩ ùndũ ũcio-rĩ, mũtikametigĩre. Gũtirĩ ùndũ mũhithanie ũtakaguũrio, kana ùndũ mũhithe ũtakamenyeka. ²⁷ Ũrĩa ngũmwĩra nduma-inĩ-rĩ, wariei mũthenya barigici, na ùrĩa warĩtio na mĩheehũ matũ-inĩ manyu-rĩ, wanĩrĩrei mũrĩ nyũmba-igũrũ. ²⁸ Mũtigetigĩre arĩa moragaga o mwĩrĩ, no matingĩhota kũuraga ngoro. Nĩ kaba gwĩtigĩra Ũrĩa ũngĩananga ngoro na mwĩrĩ kũu Jehanamu. ²⁹ Githĩ tũnyoni twĩrĩ tũtiendagio thendi ĩmwe? No gũtirĩ o na kamwe gatuo kangĩgũa thĩ Ithe wanyu atetikĩrĩte. ³⁰ O na njuĩrĩ cianyu cia mũtwe nĩndare. ³¹ Nĩ ùndũ ũcio mũtigetigĩre; mũrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

³² “Ũrĩa wothe ũkaanyumbũra mbere ya andũ, o na nĩ nĩngamumbũra mbere ya Baba ùrĩa ũrĩ kũu igũrũ. ³³ No ùrĩa wothe ũkangaana mbere ya andũ, na nĩ nĩngamũkaana mbere ya Baba ùrĩa ũrĩ igũrũ.

³⁴ “Mũtigateciirie atĩ njũkĩte kũrehe thayũ gũkũ thĩ. Ndiokire kũrehe thayũ, no ndookire kũrehe rũhiũ rwa njora. ³⁵ Nĩgũkorwo njũkĩte gũtũma

“ ‘mũndũ okanĩrĩre na ithe,
na mũirĩtu okanĩrĩre na nyina,
nake mũtumia okanĩrĩre na nyaciaraawe;

³⁶ thũ cia mũndũ igaakorwo irĩ andũ a nyũmba yake kũmbe.’

³⁷ “Ũrĩa wothe wendete ithe kana nyina kũngĩra ndagĩrĩire gũtuĩka wakwa; na ùrĩa wothe wendete mũriũ kana mwarĩ kũngĩra ndagĩrĩire gũtuĩka wakwa; ³⁸ nake ùrĩa wothe ũtagakuua mũtharaba wake wa kwambĩrwo aanũmĩrĩre ndagĩrĩire gũtuĩka wakwa. ³⁹ Ũrĩa wothe ũgeragia gũtũuria muoyo wake nĩakoorwo nĩguo; no ùrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ùndũ wakwa nĩakaũtũuria.

⁴⁰ “Mũndũ ùrĩa ũmwamũkagĩra, nĩ nĩ amũkagĩra. Nake ùrĩa ũnyamũkagĩra, amũkagĩra ùrĩa wandũmire. ⁴¹ Ũrĩa wothe ũkaamũkĩra mũnabii tondũ nĩ mũnabii, nĩakamũkĩra kĩheo kĩria kĩheagwo mũnabii, nake ùrĩa wothe ũkaamũkĩra mũndũ mũthingu tondũ nĩ mũthingu-rĩ, nĩakamũkĩra kĩheo kĩria kĩheagwo mũndũ

† 10:25 Rĩtwa Beelizebuli rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Mũnene wa ndaimono,” no Kĩhibirania Beelizebubu rĩataũragwo “Mũnene wa ngĩ.”

mũthingu. ⁴² Nake ũrĩa wothe ũheaga ũmwe wa aya anini o na gĩkombe kĩa maaĩ mahehu tondũ nĩ mũrutwo wakwa-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndakaaga kũheo kũheo gĩake.”

11

Jesũ na Johana Mũbatithania

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwatha arutwo acio ake ikũmi na eerĩ-rĩ, akiuma kũu agĩthĩ kũrutana na kũhunja matũũra-inĩ ma Galili.

² Na rĩrĩa Johana aigũire arĩ njeera maũndũ marĩa Kristũ eekaga-rĩ, agĩtũma arutwo ake, ³ makamũurie atĩrĩ, “Wee nĩwe warĩ ũũke, kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa mwaigua na marĩa muona: ⁵ Atumumu nĩmaroona, na arĩa mathuaga nĩmaretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩmarahonio mag-athera, na arĩa mataiguaga nĩ maraigua, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na ũhoro-ũrĩa-Mwega nĩũrahunjĩrio arĩa athĩni. ⁶ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtekũhĩngwo arakare nĩ ũndũ wakwa.”

⁷ Rĩrĩa arutwo a Johana moimaga hau, Jesũ akĩambĩrĩria kwarĩria kĩrĩndĩ ũhoro wa Johana, akĩmooria atĩrĩ: “Mwathĩite werũ-inĩ kuona kĩ? Mwathĩite kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho? ⁸ Akorwo ti ũguo-rĩ, mwathĩite kuona kĩ? Hihi nĩ mũndũ wehumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo njega makoragwo thĩinĩ wa nyũmba cia ũthamaki. ⁹ Mwangĩthĩite kuona kĩ? Hihi mwathĩite kuona mũnabii? Ī, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mũndũ ũkĩrĩte mũnabii. ¹⁰ Ũyũ nĩwe ũhoro wake waandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ ‘Nĩngũtũma mũtũmwo wakwa athĩ mbere yaku, agagũthondekere njĩra yaku.’

¹¹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma: Harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ andũ-a-nja, gũtirĩ kuoneka mũndũ mũnene gũkĩra Johana Mũbatithania; no rĩrĩ mũndũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa igũrũ-rĩ, nĩ mũnene kũmũkĩra. ¹² Kuuma matukũ ma Johana Mũbatithania gwata rĩu, ũthamaki wa igũrũ nĩũkoretwo ũkĩhatĩrĩria gũtheerema, nao andũ arĩa mehatagĩrĩria nĩo mawĩgwatagĩra na hinya. ¹³ Nĩgũkorwo Anabii othe, hamwe na Watho wa Musa, nĩmatũire marathaga ũhoro nginya hĩndĩ ya Johana. ¹⁴ Na angĩkorwo no mwende kwamũkĩra ũhoro ũcio-rĩ, ũcio nĩwe Elija ũrĩa werĩtwo nĩagooka. ¹⁵ ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua nĩaigue.

¹⁶ “Rĩu-rĩ, ingĩgerekania rũciaro rũrũ na kĩ? Rũhaana ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩtaga iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:

¹⁷ “ ‘Twamũhũire mũtũrirũ, mũkĩaga kũina;

o na twamũnĩire nyĩmbo cia macakaya, no mũtiacakaire.’

¹⁸ Nĩgũkorwo Johana ookire atekũrĩa na atekũnyua, nao andũ makiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’ ¹⁹ Mũrũ wa Mũndũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuga, nao makiuga atĩrĩ, ‘Onei mũndũ mũkoroku na mũrĩũ, nĩ mũrata wa etia mbeeca cia igooti na “andũ ehia”.’ No ũũgĩ wonekaga nĩ wa ma nĩ ũndũ wa ciiko ciaguo.”

Haaro kũrĩ Matũũra Manene marĩa Materirĩte

²⁰ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩambĩrĩria gũteta matũũra manene marĩa maaringĩrwo ciamu ciame iria nyingĩ, tondũ andũ akuo matiigana kwĩria, akiuga atĩrĩ, ²¹ “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Nĩ ũndũ korwo ciamu iria mwarĩngĩrwo nĩcio ciaringĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangĩeririre tene, mehumbĩte nguo cia makũnia na mehurĩrie mũhu mĩtwe. ²² No ngũmwĩra atĩrĩ, andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciira gũkĩra inyuĩ. ²³ Na inyuĩ, andũ a Kaperinaumu, nĩmũkambarario nginya matu-inĩ? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũrĩa kũriku mũno. Ciamu iria mwarĩngĩrwo ingĩaringĩrwo Sodomu, nĩkũngĩtũũraga nginya ũmũthĩ. ²⁴ No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Sodomu nĩgũgakorwo murũ mũthenya ũcio wa ciira kũmũkĩra.”

Kũhurũka kwa arĩa anogu

²⁵ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akiuga atĩrĩ, “Baba, wee Mwathani wa igũrũ na thĩ, nĩngũkũgaatha tondũ nĩũhithĩte andũ arĩa oogĩ na marĩ na ũmenyo maũndũ maya, na ũkamaguũrĩria tũkenge. ²⁶ Ĩĩ, Baba, nĩgũkorwo ũyũ nĩ wendĩ waku.

²⁷ “Nĩnengeretwo maũndũ mothe nĩ Baba. Gũtirĩ mũndũ ũũĩ Mũriũ tĩga Ithe, na gũtirĩ mũndũ ũũĩ Ithe tĩga Mũriũ, na arĩa Mũriũ, endaga kũguũrĩria.

²⁸ “Ūkai kũrĩ nĩ, inyothe anogu na mũkuuĩte mĩrigo mĩritũ, na nĩngũmũhurũkia. ²⁹ Oyai icooki rĩakwa mwĩigĩrĩre na mwĩrute na nĩ, nĩgũkorwo ndĩ mũhooreri na mwĩnyĩhia ngoro-inĩ, nacio ngoro cianyu nĩkũhurũkio. ³⁰ Nĩgũkorwo icooki rĩakwa nĩ ihũthũ, na mũrigo wakwa nĩ mũhũthũ.”

12

Mwathani wa Thabatũ

¹ Ihinda rĩu Jesũ nĩatuĩkanĩirie mĩgũnda-inĩ ya ngano mũthenya wa Thabatũ, na arutwo ake maarĩ ahũtu, na makĩambĩrĩria gũtua ngira cia ngano, magĩcirigitha, makĩria ngano. ² Rĩria Afarisai moonire ũguo, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora! Arutwo aku nĩmareeka ũria watho ũtetĩkĩrĩtie gwĩkwo mũthenya wa Thabatũ.”

³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete ũria Daudi eekire rĩria we na arĩa maarĩ nake maarĩ ahũtu? ⁴ Aatoonyire nyũmba ya Ngai, na arĩ hamwe na arĩa maarĩ nake, makĩria mĩgate ĩria yamũrĩrwo Ngai ĩria mateetĩkĩrĩtio kũria nĩ watho, tĩga no athĩnjĩri-Ngai meetĩkĩrĩtio kũmirĩa. ⁵ O na ningĩ kaĩ mũtathomete Watho-inĩ atĩ mũthenya wa Thabatũ, athĩnjĩri-Ngai arĩa marĩ thĩnĩ wa hekarũ nĩmathaahagia mũthenya ũcio na matituagwo ahĩtia? ⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũmwe mũnene gũkĩra hekarũ arĩ haha. ⁷ Korwo nĩmwamenyete gĩtũmi gĩa ciugo ici, atĩrĩ, ‘Kũiguanĩra tha nĩkuo nyendaga, no ti magongona,’ mũtingĩatuĩrĩre andũ mateehĩtie mahĩtia. ⁸ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ nĩwe Mwathani wa mũthenya wa Thabatũ.”

⁹ Oima kũu-rĩ, agĩthĩ agĩtoonya thunagogi yao, ¹⁰ na nĩ haarĩ mũndũ wonjete guoko. Na tondũ nĩmacaragia gĩtũmi gĩa gũthĩtangĩra Jesũ-rĩ, makĩmũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie kũhonania mũthenya wa Thabatũ?”

¹¹ Nake akĩmoooria atĩrĩ, “Nũũ wanyu ũngĩkorwo na ng’ondũ, nayo ĩgwe irima mũthenya wa Thabatũ-rĩ, ũtangĩmĩruta irima? ¹² Kaĩ mũndũ atakĩrĩ wa bata mũno gũkĩra ng’ondũ! Nĩ ũndũ ũcio watho nĩwĩtikĩritie gwĩka wega mũthenya wa Thabatũ.”

¹³ Agĩcooka akĩira mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩtambũrũkia guoko, nakuo gũgĩtuĩka kũgima, o ta kũu kũngĩ. ¹⁴ No Afarisai makiuma nja, magĩcookania ndundu ya ũrĩa mangĩũragithia Jesũ.

Ndungata ya Ngai ĩrĩa Thuure

¹⁵ Nake Jesũ aamenya ũhoru ũcio, akĩehera kũu. Andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩa, nake akĩhonia arũaru ao othe, ¹⁶ agĩcooka akĩmakaania atĩ matikoige we nĩwe ũ. ¹⁷ Ũndũ ũyũ nĩguo wahingirie ũhoru ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

¹⁸ “Ĩno nĩyo ndungata yakwa ĩrĩa ndũthuurĩre,
ĩrĩa nyendete, na nĩyo ĩkenagia ngoro yakwa;
nĩngamĩitĩrĩria Roho wakwa,
nayo nĩkamenyithia ndũrĩrĩ ciira wa kĩhooto.

¹⁹ Ndĩgaatetania kana ĩgũũthũke;
na gũtirĩ mũndũ ũkaigua mũgambo wayo njĩra-inĩ.

²⁰ ndĩkoina kamũrangi kagondoku,
kana ĩhorie rũtambĩ rũrĩa rũgũtooga,
nginya rĩrĩa ĩgaatũma itua rĩakwa rĩhootane.

²¹ Thĩnĩ wa rĩitwa rĩayo ndũrĩrĩ nĩikaagia na kũĩrĩgĩrĩro.”

Jesũ na Beelizebuli

²² Magĩcooka makĩmũrehera mũndũ warĩ na ndaimono, na aarĩ mũtumumu, na ndaaragia, nake Jesũ akĩmũhonia, akĩhota kwaria na kuona. ²³ Andũ othe makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ no akorwo arĩ we Mũrũ wa Daudi?”

²⁴ No rĩrĩa Afarisai maaiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.”

²⁵ Nake Jesũ aamenya ũrĩa meciiragia, akĩmeera atĩrĩ, “Ũthamaki o wothe ũngĩgayũkana ũukanĩrĩre guo mwene no ũharagane, narĩo itũũra o rĩothe kana nyũmba ĩngĩgayũkana ndĩngĩhaanda.

²⁶ Angĩkorwo Shaitani nĩwe ũingataga Shaitani-rĩ, nĩagayũkanĩte we mwene. Ũthamaki wake ũngĩkĩhaanda atĩa? ²⁷ Na angĩkorwo nĩ nyĩngataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, nao andũ anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, acio nĩo makaamũtuĩra ciira. ²⁸ No nĩ ingĩkorwo nyĩngataga ndaimono na Roho wa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũkinĩte kũrĩ inyuĩ.

²⁹ “Ningĩ-rĩ, mũndũ aahota atĩa gũtoonya nyũmba ya mũndũ njamba na amũtunye indo ciake ataambĩte kuoha mũndũ ũcio njamba? Hĩndĩ ĩyo no rĩo angĩhota kũmũtunya indo cia nyũmba yake.

³⁰ “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, nake ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩkũhurunja ahurunjaga. ³¹ Ningĩ ngũmwĩra atĩ, rĩhĩa o rĩothe o na kũruma Ngai, andũ no marekerwo, no mũndũ ũrĩa ũkaaruma Roho, ũcio ndakarekerwo. ³² Mũndũ o wothe ũrĩa ũgacaambia Mũrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo,

no ūria wothe ūgaacambia Roho Mūtheru, ūcio ndakaarekerwo, ihinda rīrī tūrī kana ihinda rīria rīgooka.

³³ “Agīriai mūtī na maciaro maguo nīmekwagīra, kana mūthūkie mūtī na mūthūkie maciaro maguo mooru, nīgūkorwo mūtī ūmenyekaga na maciaro maguo. ³⁴ Inyuī rūciaro rūrū rwa ndūira, mwahota atīa kwaria maūndū mega, na mūrī ooru? Nīgūkorwo kanua kaaragia maūndū marīa maiyūrīte ngoro-inī. ³⁵ Mūndū mwega aaragia maūndū mega moimīte mūthiithū-inī wake mwega, nake mūndū mūuru aaragia maūndū mooru moimīte mūthiithū-inī wake mūuru. ³⁶ No ngūmwīra atīrī, mūthenya wa itua rīa ciira, andū nīmakaheana ūhoru wa ciugo ciothe cia tūhū iria manaaria. ³⁷ Nīgūkorwo ciugo ciaku nīcio igaatūma ūtuuo ndūrī na mahītia, na ciugo ciaku no cio igaatūma ūtuuo mūhītia.”

Kīama kīa Jona

³⁸ Hīndī īyo Afarisai amwe na arutani a watho makīmīwīra atīrī, “Mūrutani, tūkwenda ūtūringīre kīama.”

³⁹ Nake akīmācookeria atīrī, “Rūciaro rwaganu na rwa ūtharia rūrenda rūringīrwo kīama! No gūtīrī kīama rūkūringīrwo tiga o kīama kīria kīa mūnabii Jona. ⁴⁰ Nī gūkorwo o ta ūria Jona aikarire matukū matatū, mūthenya na ūtukū, arī nda ya thamaki īria nene, ūguo noguo Mūrū wa Mūndū agaikara matukū matatū, mūthenya na ūtukū, arī tūiri-inī. ⁴¹ Andū a Nineve nīmakarūgama hīndī ya ciira hamwe na rūciaro rūrū marūtuire ciira; nīgūkorwo nīmeririre rīria maahunjīrio nī Jona, na rīu ūmwe mūnene gūkīra Jona arī haha. ⁴² Mūthamaki mūndū-wa-nja wa mwena wa Gūthini nīakarūgama hīndī ya ciira hamwe na rūciaro rūrū arūtuire ciira; nīgūkorwo nīoimire ituri cia thī oke athikīrīrie ūūgī wa Solomoni, na rīu ūmwe mūnene gūkīra Solomoni arī haha.

⁴³ “Na rīrī, roho mūuru woima thīinī wa mūndū, ūtuīkanagīria werū-inī ūgīcaria ūhurūko, na ūkaaga. ⁴⁴ Hīndī īyo ūkoiga atīrī, ‘Nīngūcooka nyūmba īria ndoimire.’ Na wacooka-rī, ūgakora nyūmba īyo īrī theri, īrī haate, īgathera na īgathondekwo wega. ⁴⁵ Hīndī īyo roho ūcio ūkagīra maroho mangī mūgwanja mooru makīria maguo mwene, magatoonya magaikara kūu. Naguo mūikarīre wa mūndū ūcio ūgathūka gūkīra wa mbere. Ūguo nīguo gūkahaana kūrī rūciaro rūrū rwaganu.”

Nyina wa Jesū na Ariū a Nyina

⁴⁶ O hīndī īyo Jesū aaragīria andū-rī, nyina na ariū a nyina makīrūgama nja makīenda kwaria nake. ⁴⁷ Nake mūndū ūmwe akīmīwīra atīrī, “Maitūguo na ariū a maitūguo marūngīī haha nja, makīenda kwaria nawe.”

⁴⁸ Nake Jesū akīmūcookeria akīmūuria atīrī, “Maitū nūū, na ariū a maitū nī a?” ⁴⁹ Agīcooka akīorota arutwo ake, akiuga atīrī, “Aya nīo maitū na ariū a maitū. ⁵⁰ Nīgūkorwo mūndū wothe wīkaga ūria Baba ūria ūrī igūrū endaga, ūcio nīwe mūrū na mwarī wa maitū, na nī we maitū.”

¹ Mũthenya o ro ũcio-rĩ, Jesũ nĩomire nyũmba agĩthĩ agũikara thĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ² Ikundi cia andũ aingĩ mũno ikĩũngana harĩa aarĩ nginya ĩgĩtũma atoonye gatarũ na agũikara thĩ thĩnĩ wayo, nao andũ acio othe makĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ³ Nake akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, akĩmeera atĩri: “Mũrĩmi nĩomagarire akahure mbeũ ciake. ⁴ Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio-rĩ, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni igĩũka ĩgĩcirĩa. ⁵ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaarĩ na tĩri mũingĩ. Nacio ikĩmera o narua tondũ tĩri ndwarĩ mũriku. ⁶ Na hĩndĩ ĩrĩa riũa rĩarire, rĩgĩcina mĩmera ĩyo, nayo ikĩũma tondũ ndĩarĩ na mĩri. ⁷ Na mbeũ ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua igĩkũra, igĩthararia mbeũ icio rĩrĩa ciamerire. ⁸ Ingĩ nacio ikĩgũa tĩri-inĩ ũrĩa mũnoru, ikĩgĩa na maciaro imwe ĩgĩciara maita igana, iria ingĩ ĩgĩciara maita mĩrongo ĩtandatũ, na iria ingĩ ĩgĩciara maita mĩrongo ĩtatũ ma iria ciahairwo. ⁹ ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩague.”

¹⁰ Nao arutwo ake magĩũka kũrĩ we, makĩmũũria atĩrĩ, “Waragĩria andũ na ngerekano nĩkĩ?”

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hitho cia ũthamaki wa igũrũ, no-o matiheetwo. ¹² ũrĩa wothe ũrĩ na indo nĩakoongererwo nyingĩ aingĩhie makĩria. Nake ũrĩa wothe ũtarĩ, nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo. ¹³ Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga ndĩmaarĩrie na ngerekano:

“Nĩ ũndũ o na gũkorwo nĩmoonaga-rĩ, mationaga;

o na gũkorwo nĩmaiguaga-rĩ, matiiguaga kana makamenya.

¹⁴ Nĩo makinyĩirwo nĩ ũhoru ũrĩa warathirwo nĩ mũnabii Isaiia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“Kũigua mũgũtũũra mũiguaga, no mũtikaamenya ũndũ;

kuona mũgũtũũra muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.

¹⁵ “Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya nĩ ngingitaru;

matũ mao matiiguaga,

na nĩmahingĩte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,

na maigue na matũ mao,

o na ngoro ciao igĩe na ũmenyo,

manjookerere, na nĩ ndĩmahonie.’

¹⁶ No kũrathimwo nĩ maitho manyu tondũ nĩmoonaga, na matũ manyu tondũ nĩmaiguaga. ¹⁷ Tondũ ngũmwĩra atĩrĩ na ma, anabii na andũ aingĩ athingu nĩmerĩrĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona no-o matiamonire, na nĩmerĩrĩrie kũigua maũndũ marĩa mũraigua no matiamauigire.

¹⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ta iguai ngĩtaarĩria ũhoru wa ngerekano ĩyo ya mũhuri wa mbeũ: ¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ o wothe aigua ndũmĩrĩri ya ũthamaki na akaaga kũmĩmenya-rĩ, hĩndĩ ĩyo ũrĩa mũũru okaga akamũtunya kĩrĩa kĩaande ngoro-inĩ yake. ĩno nĩyo mbeũ ĩrĩa yahurirwo mũkĩra-inĩ wa njĩra. ²⁰ ũrĩa wamũkĩrĩrie mbeũ ĩrĩa yagũire rũnyanjara-inĩ nĩ mũndũ ũrĩa ũiguaga kiugo, na o rĩmwe agakĩamũkĩra arĩ na gĩkeno. ²¹ No tondũ ndarĩ mĩri-rĩ, aikaraga o kahinda kanini. Hĩndĩ ĩrĩa thĩna woka, kana kwagĩa na kĩnyariirano nĩ ũndũ wa kiugo-rĩ, agagĩtiganĩria o narua. ²² Nake ũrĩa

wamūkaḡira mbeū ĩria yagūire mīgua-inĩ-rĩ, nĩ mūndū ũria ũiguaga kiugo, no mīhang'ō ya mūtūũrĩre ũyū, na kūheenererio nĩ ũtonga, igagīthararia, ikagiria kīḡe na maciaro. ²³ No ũria wamūkĩrĩre mbeū ĩria yagūire tūri-inĩ ũria mūnoru-rĩ, nĩ mūndū ũria ũiguaga kiugo, na agakĩmenya. Nake agaciara maciaro, ũmwe akaruta maita igana, ũngĩ maita mĩrongo ĩtandatū, na ũngĩ maita mĩrongo ĩtatū ma mbeū ĩria yahaandĩtwo.”

Ngerekano ya Riya

²⁴ Ningĩ Jesū akĩmahe ngerekano ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ũthamaki wa igūrū ũhaana ta mūndū ũria wahaandire mbeū njega mūḡunda wake. ²⁵ No rĩria andū othe maakomete-rĩ, thū yake ĩḡũka, ĩkihura itindĩ thĩnĩ wa ngano, na ĩḡũthĩra. ²⁶ Hĩndĩ ĩria ngano yamerire na igĩciara-rĩ, hĩndĩ ĩyo itindĩ o narĩo rĩkĩonekana.

²⁷ “Ndungata cia mwene mūḡunda igĩuka kūrĩ we, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi witū, githĩ ndwahaandire mbeū njega mūḡunda waku? Kaĩ itindĩ rĩkĩumĩte kū?’

²⁸ “Agĩcookia atĩrĩ, ‘Nĩ mūndū ũrĩ ũthū na nĩ wekire ũguo.’

“Ndungata icio ikĩmūria atĩrĩ, ‘Nĩũkwenda tũthĩ, tũkarĩmunye?’

²⁹ “Nake agĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, tondū mūkĩmunya itindĩ rĩu, mwa-hota kūrĩmunyanĩria na ngano. ³⁰ Rekei ikũranĩre nginya hĩndĩ ya magetha. Hĩndĩ ĩyo-rĩ, nĩngeera agethi atĩrĩ: Ambai mūmunye itindĩ na mūrĩohe itĩa, nĩguo rĩcinwo; mūcooke mūcookanĩrĩrie ngano, mūmĩige ikũmbĩ rĩakwa.’”

Ngerekano ya Mbeū ya Karatarĩ, na ya Ndawa ya Kūimbia Mĩgate

³¹ Nĩamaheire ngerekano ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ũthamaki wa igūrū ũtariĩ ta mbeū ya karatarĩ, ĩria mūndū oire akĩhaanda mūḡunda wake. ³² O na akorwo mbeū ĩyo nĩyo nini mūno kūrĩ mbeū ciothe-rĩ, rĩria yakūra, nĩnenehaga kūrĩ mĩmera ĩria ĩngĩ ya mūḡunda na ĩḡatuĩka mūtĩ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igooka igaaka itara hong-e-inĩ ciaguo.”

³³ Agĩcooka akĩmahe ngerekano o ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ũthamaki wa igūrū ũhaana ta ndawa ya kūimbia mĩgate ĩria mūndū-wa-nja oire na akĩmĩtukania na mūtu mūingĩ o nginya mūtu ũcio wothe ũkĩmbio nĩyo.”

³⁴ Jesū aaragĩria kĩrĩndĩ maūndū macio mothe na ngerekano na ndaamaragĩria ũndū o na ũmwe atekũhũthĩra ngerekano. ³⁵ Nĩguo ũhoro ũria waaririo na kanua ka mūnabii ũhinge rĩria oigire atĩrĩ:

“Ngaatumūra kanua gakwa njarie na ngerekano,

nĩngaaria maūndū marĩa matũire marĩ mahithe kuuma rĩria thĩ yombirwo.”

Gũtaarĩria Ngerekano ya Itindĩ

³⁶ Hĩndĩ ĩyo agĩtiga kĩrĩndĩ, agĩtoonya nyũmba. Arutwo ake magĩuka kūrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũtaarĩrie ngerekano ya itindĩ rĩria rĩarĩ thĩnĩ wa mūḡunda.”

³⁷ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũria wahaandire mbeū njega nĩ Mūrū wa Mūndū. ³⁸ Mūḡunda nĩ thĩ, nayo mbeū njega nĩcio ciana cia ũthamaki. Itindĩ nĩ ciana cia ũria mūũru, ³⁹ nayo thū ĩria ĩrĩhaandaga nĩ ũria mūũru. Magetha nĩ ithĩrĩro rĩa mahinda maya, na agethi nĩ araiika.

⁴⁰ “Nĩ ūndũ ūcio o ta ūrĩa itindiĩ rĩmunyagwo rĩgacinwo na mwakirĩ, ūguo noguo gũkahaana hĩndĩ ya ithirĩro rĩa mahinda maya. ⁴¹ Mũrũ wa Mũndũ nĩagatũma araika ake, na nĩmakeheria maũndũ mothe marĩa marehaga mehia na andũ arĩa othe mekaga ūuru ūthamaki-inĩ wake. ⁴² Nĩmakamaikia thĩinĩ wa icua rĩa mwaki, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego. ⁴³ Hĩndĩ ĩyo arĩa athingu magaakenga ta riũa thĩinĩ wa ūthamaki wa Ithe wao. Ūrĩa ūrĩ na matũ nĩ aigue.

Ngerekano ya Mũthiithũ Mũhithe, na Ruru

⁴⁴ “Ūthamaki wa igũrũ ūhaanaine na mũthiithũ wahithĩtwo mũgũnda. Na rĩrĩa mũndũ aawoonire, akĩũhitha rĩngĩ, na nĩ ūndũ wa ūrĩa akenete, agĩthĩ akĩendia indo ciothe iria arĩ nacio akĩgũra mũgũnda ūcio.

⁴⁵ “Nĩngĩ ūthamaki wa igũrũ ūhaanaine na mwonjorithia wacaragia ruru njega. ⁴⁶ Hĩndĩ ĩrĩa oonire ĩmwe ya thogora mũnene-rĩ, agĩthĩ akĩendia indo ciake ciothe iria aarĩ nacio, akĩmĩgũra.

Ngerekano ya Neti

⁴⁷ “O rĩngĩ, ūthamaki wa igũrũ ūhaanaine na neti ĩrĩa yaikirio iria-inĩ, nayo ĩgĩtega thamaki cia mũthemba yothe. ⁴⁸ Hĩndĩ ĩrĩa yayiũrire, ategi acio a thamaki makĩmĩguucia hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Hĩndĩ ĩyo magĩkara thĩ, magĩthuura thamaki iria njega, magĩciĩkĩra ikabũ-inĩ, no iria njũru magĩcite. ⁴⁹ Ūguo nĩguo gũgaakorwo hĩndĩ ya ithirĩro rĩa mahinda maya. Araika nĩmagooka maamũranie arĩa aaganu kuuma kũrĩ arĩa athingu, ⁵⁰ na maikie arĩa aaganu icua-inĩ rĩa mwaki, kũrĩa gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.”

⁵¹ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ maũndũ macio mothe?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Īĩ, nĩwataũkĩrwo.”

⁵² Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ūndũ ūcio, mũrutani wa watho o wothe ūrĩa ūrutĩtwo ūhoru wa ūthamaki wa igũrũ-rĩ, ahaanaine na mwene nyũmba ūrĩa ūrutaga mũthiithũ-inĩ wake indo iria njerũ o na iria ngũrũ.”

Mũnabii ūtarĩ Mũtĩe

⁵³ Nake Jesũ aarĩkia kũheana ngerekano icio-rĩ, akiuma kũu. ⁵⁴ Aakinya itũura rĩa kwao-rĩ, akĩambĩrĩria kũrutana thunagogi-inĩ ciao, nao makĩgega. Makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ūyũ arutĩte kũ ūgĩ ūyũ na ciĩko ici cia hinya? ⁵⁵ Githĩ ūyũ ti we mũrũ wa mũtharamara? Githĩ rĩtwa rĩa nyina ti Mariamu, na githĩ ariũ a nyina ti Jakubu, na Jusufu, na Simoni, na Juda? ⁵⁶ Na githĩ aarĩ a nyina othe tũtirĩ nao? Mũndũ ūyũ akĩrutĩte maũndũ maya mothe kũ?” ⁵⁷ Nao makĩmũrega.

No Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtĩo no itũura-inĩ rĩake na gwake mũciĩ.” ⁵⁸ Nake ndaaringire ciama nyingĩ kũu, tondũ wa ūrĩa maagĩte gwĩtĩkia.

14

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo, Mũthamaki Herode nĩaiguire ngumo ya Jesũ, ² nake akĩra arĩa maamũtungataga atĩrĩ, “Ūcio nĩ Johana

Mūbatithania; nĩ ariūkīte kuuma kūrī arĩa akuũ! Nĩkĩo arĩ na hinya mūnene ũguo wa kūrīnga ciama.”

³ Na rĩrĩ, Herode nĩanyiitite Johana akamuoha, na akamũikia njeera nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mūtumia wa mūrũ wa nyina Filipu,

⁴ tondũ Johana nĩamwĩrite atĩrĩ: “Watho ndũgwiĩkĩrĩtie ũmũhikie.”

⁵ Herode nĩendaga kũũraga Johana, no nĩetigagĩra andũ, tondũ nĩmeetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mūnabii.

⁶ Mũthenya wa gũkũngũira gũciarwo kwa Herode-rĩ, mwarĩ wa Herodia nĩainĩire andũ, na agĩkenia Herode mūno.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Herode akĩĩhĩta na mwĩhĩtwa atĩ nĩekũmũhe kĩrĩa gĩothe angĩendire.

⁸ Nake mũirĩtu ũcio aarĩkia gũtaarwo nĩ nyina, akiuga atĩrĩ, “He mūtwe wa Johana Mūbatithania o rĩu ũrĩ thĩnĩ wa kiuga.”

⁹ Mũthamaki nĩataangĩkire mūno, no nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa wake, na agenĩ arĩa maarĩ iruga-inĩ rĩake-rĩ, agĩathana atĩ mũirĩtu ũcio aheo kĩrĩa eetĩtie.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũmana kũu njeera na Johana akĩrengwo mūtwe.

¹¹ Naguo mūtwe ũcio wake ũkĩrehwo na kiuga, ũkĩnengerwo mũirĩtu ũcio, nake akĩūtwarĩra nyina.

¹² Nao arutwo a Johana magĩthĩ makĩoya kũimba gĩake, magĩgĩthika, magĩcooka magĩthĩ makĩira Jesũ.

Jesũ Kũhũunia Andũ Ngiri Ithano

¹³ Na rĩrĩa Jesũ aiguire ũhoru ũcio, akiuma kũu ahaicĩte gatarũ andũ matekũmenya, agĩthĩ handũ hataarĩ na andũ. Nakĩo kĩrĩndĩ kĩaigua ũguo-rĩ, gĩkiuma matũũra-inĩ gĩkĩmũrũmĩrĩra na magũrũ.

¹⁴ Rĩrĩa Jesũ oimire gatarũ na akĩona andũ aingĩ, akĩmaiguĩra tha, na akĩhonia arũaru ao.

¹⁵ Na gwakuhĩrĩria gũtuka-rĩ, arutwo ake magĩthĩ harĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ nĩ kũndũ gũtarĩ mĩciĩ, na nĩkũratuka. Īra andũ aya mathĩ, nĩgeetha makegũrĩre irio tũtũura-inĩ.”

¹⁶ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Hatirĩ bata wa mathĩ. Mahei gĩa kũrĩa inyuĩ ene.”

¹⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Haha tũrĩ na mĩgate ĩtano tu na thamaki igĩrĩ.”

¹⁸ Akĩmeera atĩrĩ, “Ndeherai haha.”

¹⁹ Nake agĩathana andũ maikare thĩ nyeki-inĩ. Akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora igũrũ, agĩcookia ngaatho, akĩenyũranga mĩgate ĩyo.

Agĩcooka akĩmĩnengera arutwo, nao arutwo makĩhe andũ.

²⁰ Othe makĩrĩa makĩhũũna, nao arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ.

²¹ Mũigana wa andũ arĩa maarĩire maarĩ ta arũme ngiri ithano, andũ-a-nja na ciana matatarĩtwo.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

²² O hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩira arutwo ake matoonye gatarũ, mathĩ mberere yake mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria mũira wa oigĩre kĩrĩndĩ ũhoru.

²³ Thuutha wa kũmoigĩra ũhoru-rĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki nĩguo akahoe. Na gũgĩtuka aarĩ o ho wiki,

²⁴ no gatarũ nĩkarĩkĩtie gũthĩ itĩna iraiharaihu kuuma thĩ nyũmũ, gakĩhũũragwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ tondũ kerekeire na kũrĩa rũhuho ruoimaga.

²⁵ Na rĩrĩ, ta thaa kenda cia ũtukũ-rĩ, Jesũ agĩthĩ kũrĩ o agereire maaĩ igũrũ.

²⁶ Hĩndĩ ĩrĩa arutwo maamuonire agĩthĩ agereire maaĩ igũrũ,

makĩnyitwo nĩ guoya, makiuga atĩrĩ, “Ĩrĩa nĩ ngoma,” na magĩkaya nĩ gwĩtigĩra.

²⁷ No hĩndĩ o ĩyo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũmĩrĩriai! Nĩ niĩ. Tigai gwĩtigĩra.”

²⁸ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩwe-rĩ, njĩra njũke kũrĩ we ngereire maaĩ igũrũ.”

²⁹ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka.”

Hĩndĩ ĩyo, Petero akiuma gatarũ, agĩthĩ agereire maaĩ igũrũ erekeire harĩ Jesũ. ³⁰ No rĩrĩa oonire rũhuho, agĩtigĩra, na akĩambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ, agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, honokia!”

³¹ O rĩmwe, Jesũ agĩtambũrũkia guoko, akĩmũnyĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ na wĩtikio mũnini-ĩ! Wagĩa na nganja nĩkĩ?”

³² Na hĩndĩ ĩrĩa maahaicire gatarũ-rĩ, rũhuho rũgĩtiga kũhurutana. ³³ Hĩndĩ ĩyo arĩa maarĩ thĩnĩ wa gatarũ makĩmũgooca, makiuga atĩrĩ, “Nĩ ma wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

³⁴ Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkinya bũrũri wa Genesareti. ³⁵ Na hĩndĩ ĩrĩa andũ a kũu maamenyire atĩ nĩ Jesũ, makĩhunja ũhoru ng’ongo ciothe iria ciamarigiicĩrie. Nao makĩmũrehera andũ othe arĩa maarĩ arũaru, ³⁶ na makĩmũthaita areke arũaru mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhonio.

15

Ũhoru wa Thaaahu

¹ Na rĩrĩ, thuutha ũcio Afarisai amwe na arutani a watho magĩũka kũrĩ Jesũ moimĩte Jerusalemu, makĩmũũria atĩrĩ, ² “Nĩ kũ gĩtũmaga arutwo aku mathũkie kĩrĩra gĩa athuuri? Matiithambaga moko rĩrĩa mekũria irio!”

³ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Na inyuĩ mũthũkagia watho wa Ngai nĩ ũndũ wa ĩrĩa cianyu nĩkĩ? ⁴ Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, ‘Tĩia thogu na nyũkwa’ na ‘Mũndũ wa kũruuma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’ ⁵ No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angĩra ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Ũteithio ũrĩa ingĩagũteithia naguo, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai,’ ⁶ mũndũ ũcio ndarĩ bata wa ‘gũtĩia ithe’ naguo. Nĩ ũndũ ũcio mũgagĩtua kiugo kĩa Ngai gĩa tũhũ nĩ ũndũ wa kĩrĩra kĩanyu. ⁷ Inyuĩ hinga ici! Isايا nĩamenyete wega hĩndĩ ĩrĩa aarathire ũhoru wanyu, akiuga atĩrĩ:

⁸ “ ‘Andũ aya maaheaga gĩtĩio na mĩromo, no ngoro ciao irĩ kũraya na niĩ.

⁹ Nao maahooyaga o tũhũ; morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’ ”

¹⁰ Nake Jesũ agĩta kĩrĩndĩ kũu gĩũke harĩ we, agĩkĩra atĩrĩ, “Thikĩrĩriai na mũtaũkĩrwo. ¹¹ Kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua ka mũndũ ti kĩa ‘kĩmũthaahagia’, no kĩrĩa kiumaga kanua gake nĩkĩo ‘kĩmũthaahagia.’ ”

¹² Na hĩndĩ ĩyo arutwo ake magĩthĩ harĩ we, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũ atĩ Afarisai nĩmararakarire rĩrĩa maraiguire ũhoru ũcio?”

¹³ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũmera o wothe ũtaahandĩtwo nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩukamunywo na mũri. ¹⁴ Tiganai nao; acio nĩ

atongoria atumumu. Mütumumu angítongoria mütumumu ũngĩ, eerĩ no kũgũa mangĩgũa irima.”

¹⁵ Nake Petero akiuga atĩrĩ, “Tũtaũrĩre ngerekano ĩyo.”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “O na inyuĩ mütĩrĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu? ¹⁷ Kaĩ mũtooĩ atĩ kĩndũ kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua gĩthiiga nda, gĩgacooka gĩkoima mwĩrĩ? ¹⁸ No maũndũ marĩa moimaga kanua moimaga ngoro-inĩ, na nĩmo ‘mathaahagia’ mũndũ. ¹⁹ Nĩ ũndũ ngoro-inĩ nĩkuo kuumaga meciiria mooru, na ũragani, na ũtharia, na ũhũũri maraya, na ũici, na kũiganĩrĩra igenyo, na njambanio. ²⁰ Macio nĩmo maũndũ marĩa ‘mathaahagia’ mũndũ; no kũrĩa irio na moko matarĩ mathambie matingĩtũma mũndũ agĩe na ‘thaahu’.”

Wĩtkio wa Mũndũ-wa-Nja Mũkaanani

²¹ Ningĩ Jesũ akiuma kũu, agĩthĩĩ ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni. ²² Mũndũ-wa-nja Mũkaanani woimĩte gũkuhĩ na kũu agĩũka kũrĩ we, akĩmũkayagĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha! Mũirĩtu wakwa nĩarathĩĩnio mũno nĩ ndaimono.”

²³ No Jesũ ndarĩ ũndũ o na ũmwe oigire. Nĩ ũndũ ũcio arutwo ake magĩthĩĩ kũrĩ we makĩmũringĩrĩra, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwĩre athĩĩ, tondũ nĩaratũrũmĩrĩra agĩkayaga.”

²⁴ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Ndaatũmirwo o kũrĩ ng’ondũ cia nyũmba ya Isiraeli iria ciũrĩte tu.”

²⁵ Nake mũndũ-wa-nja ũcio agĩũka, akĩmũturĩria ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ndeithia!”

²⁶ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩire kuoya mũgate wa ciana ũikĩrie ngui.”*

²⁷ Nake mũndũ-wa-nja ũcio akiuga atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo Mwathani; no o na ngui nĩirĩaga rũitiki rũrĩa rũgũaga kuuma metha-inĩ ya mwene cio.”

²⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mütumia ũyũ, wĩtkio waku nĩ mũnene! Ihooya rĩaku nĩrĩahingio.” Nake mwarĩ akĩhonio ithaa o rĩu.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

²⁹ Jesũ akiuma kũu, agĩthĩĩ agereire hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, agĩcookia akĩambata kĩrĩma-inĩ, agĩikara thĩ. ³⁰ Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, gĩkĩmũrehera andũ arĩa maathuaga, na atumumu, na arĩa maarĩ onju na arĩa mataaragia, na angĩ aingĩ, makĩmaiga magũrũ-inĩ make; nake akĩmahonia. ³¹ Nao andũ makĩgega rĩrĩa moonire arĩa mataaragia makĩaria, na arĩa onju mahonetio, na arĩa maathuaga magĩtware, na atumumu makĩona. Nao makĩgooca Ngai wa Isiraeli.

³² Nake Jesũ agĩta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha tondũ makoretwo hamwe na nĩĩ mĩthenya ĩtatũ, na matĩrĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa. Ndikwenda mathĩĩ marĩ ahũtu, tondũ maahota kũringĩkĩra njĩra.”

³³ Nao arutwo ake magĩcookia atĩrĩ, “Tũngĩruta kũ mĩgate ya kũhũũnia kĩrĩndĩ ta gĩkĩ, gũkũ werũ-inĩ?”

³⁴ Nake Jesũ akĩmooria, atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩigana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja, na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũingĩ.”

* **15:26** Ayahudi meetaga andũ-a-Ndũrĩrĩ “Ngui” nĩ ũndũ wa kũmamena.

³⁵ Nake akĩira kĩrĩndĩ kũu gũikare thĩ. ³⁶ Agĩcooka akĩoya mĩgate ĩyo mũgwanja na tũthamaki tũu, na aarĩkia gũcookia ngaathorĩ, akĩmĩenyũranga, akĩmĩnengera arutwo nao makĩhe andũ. ³⁷ Othe makĩrĩa makĩhũũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngana cienyũ iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo mũgwanja. ³⁸ Mũigana wa andũ arĩa maarĩire maarĩ andũ ngiri inya, andũ-a-nja na ciana matatarĩtwo. ³⁹ Jesũ aarĩkia kuugĩra kĩrĩndĩ ũhoru, agĩtoonya gatarũ, agĩthĩi mwena wa Magadani.

16

Jesũ Kũũrio Aringe Kĩama

¹ Na rĩrĩ, Afarisai na Asadukai magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũgeria na kũmwĩra amaringĩre kĩaama kiumĩte igũrũ makĩone.

² Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa gwatuka, muugaga atĩrĩ, ‘Kaĩ nĩgũkaara-ĩ, tondũ igũrũ nĩ gũtune’.” ³ Ningĩ rũciinĩ muugaga atĩrĩ, ‘Ūmũthĩ nĩgũkũgĩa kĩhuhũkanio, tondũ igũrũ nĩ gũtune na gũgathimba.’ Nĩmũũĩ gũtaũra ũrĩa igũrũ rĩtariĩ, no mũtingihota gũtaũra imenyithia cia mahinda maya tũrĩ. ⁴ Rũciaro rũrũ rwaganu na rwa ũtharia rũuragia rũringĩrwo kĩaama, no gũtirĩ kĩaama rũkũringĩrwo tiga kĩaama kĩrĩa kĩa Jona.” Nake Jesũ akĩmatiga, agĩthĩira.

Ndawa ya Kũmbia Mĩgate ya Afarisai na Asadukai

⁵ Rĩrĩa maaringire iria, arutwo ake magĩkorwo nĩmariganĩrwo nĩgũkuua mĩgate. ⁶ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei, na mwĩhũgaga ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na Asadukai.”

⁷ Nao makĩaranĩria, makiuga atĩrĩ, “Hihi nĩ tondũ tũtinoka na mĩgate.”

⁸ Nake Jesũ aamenya ũrĩa meeranaga, akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ a wĩtikio mũnini, nĩ kĩĩ kĩratũma mwananĩrie ũhoru wa kwaga mĩgate? ⁹ Kaĩ mũtarĩ mwataũkĩrwo? Mũtingĩririkana mĩgate ĩtano ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri ithano, na nĩ ciondo ciigana muonganirie? ¹⁰ Kana mĩgate mũgwanja ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri inya, na nĩ ciondo ciigana muonganirie? ¹¹ Nĩ kũĩ kĩragiria mũmenye atĩ ndikwaragia ũhoru wa mĩgate? No mwĩhũgagai ndawa ĩyo ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na Asadukai.” ¹² Hĩndĩ ĩyo makĩmenya atĩ ndaameeraga mehũũge nĩ ũndũ wa ndawa ya kũmbia mĩgate, no nĩ memenyagĩrĩre ũrutani wa Afarisai na Asadukai.

Petero Kuumbũra Krĩstũ

¹³ Na rĩrĩa Jesũ aakinyire rũgongo rwa Kaisarea-Filipi, nĩoririe arutwo ake atĩrĩ, “Andũ moigaga Mũrũ wa Mũndũ nũũ?”

¹⁴ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga atĩ nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga nĩwe Elija, o na angĩ makoiga nĩwe Jeremia, kana ũmwe wa anabii.”

¹⁵ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

¹⁶ Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Krĩstũ, Mũrũ wa Ngai ũrĩa wĩ muoyo.”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩwe Simoni mũrũ wa Jona, nĩgũkorwo ndũguũrĩrio ũndũ ũyũ nĩ mũndũ, no nĩ Baba

ũria ũri igũrũ. ¹⁸ Na nĩ ngũkwĩra atĩrĩ, wee nĩwe Petero, na igũrũ rĩa ihiga rĩrĩ nĩngaka kanĩtha wakwa, nacio ihingo cia kwa ngoma itikaũtooria. ¹⁹ Nĩngakũnengera cabi cia ũthamaki wa igũrũ; na kĩria gĩothe ũkooha gũkũ thĩ nĩgĩkoohwo igũrũ, na kĩria gĩothe ũkoohora gũkũ thĩ, nĩgĩkoohorwo igũrũ.” ²⁰ Agĩcooka agĩkaania arutwo ake matikeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ we nĩwe Kristũ.

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

²¹ Kuuma hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩambĩrĩria gũtaarĩria arutwo ake atĩ no nginya athĩ Jerusalemu, na athĩnio mũno nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya ĩtatũ ariũke.

²² Nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, kũroaga gũtuĩka ũguo! Ũndũ ũcio ndũkanagũkore!”

²³ Nake Jesũ akĩhũgũrĩra Petero, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee wĩ mũhĩnga harĩ nĩ; wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga maũndũ moimĩte kũrĩ andũ.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, oe mũtharaba wake aanũmĩrĩre. ²⁵ Nĩgũkorwo mũndũ ũria wothe wendaga kũhonokia muoyo wake nĩakoowo nĩguo; no ũria wothe ũkoowo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũhonokia. ²⁶ Nĩ ũndũ-rĩ, mũndũ angĩgũna nakĩ o na angĩgwatĩra thĩ yothe, na orwo nĩ muoyo wake? Kana nĩ kĩ mũndũ angĩkũũrania muoyo wake nakĩo? ²⁷ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ nĩagooka na riiri wa Ithe hamwe na araike ake, na hĩndĩ ĩyo nĩakahe o mũndũ kĩheo gĩake kũringana na ciĩko ciake. ²⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩ haha matigacama gĩkuũ matonete Mũrũ wa Mũndũ agĩũka na ũthamaki wake.”

17

Jesũ Kũgarũrũka ũria Aatarĩ

¹ Thuutha wa mĩthenya ĩtandatũ, Jesũ nĩathiire na Petero, na Jakubu, na mũrũ wa nyina Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩaaya handũ hataarĩ na andũ. ² Arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũria aahaanaga. Ũthiũ wake ũkĩara ta riũa, na nguo ciake ikĩerũha cua, ta ũtheri. ³ O hĩndĩ ĩyo hau mbere yao makĩumĩrĩrwo nĩ Musa na Elija makĩaranĩria na Jesũ.

⁴ Nake Petero akĩra Jesũ atĩrĩ, “Mwathani, nĩ wega tũikare gũkũ; ũngĩenda-rĩ, no njake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩria kĩngĩ kĩa Elija.”

⁵ O akĩaragia-rĩ, itu ikengu rĩgĩũka rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩu ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa ũria nyendete; na nĩngenagio mũno nĩwe. Mũiguagei!”

⁶ Rĩria arutwo maiguire ũguo-rĩ, makĩnamĩrĩra, magĩturumithia mothiũ mao thĩ mamakĩte mũno. ⁷ No Jesũ agĩũka, akĩmahutia na akĩmeera atĩrĩ, “Arahũkai, tigai gwĩtigĩra.” ⁸ Na rĩria maatiirire maitho-rĩ, mationire mũndũ ũngĩ tiga o Jesũ wiki.

⁹ Rĩria maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikae kwĩra mũndũ o na ũrĩkũ ũria muona, nginya rĩria Mũrũ wa Mũndũ akaariũkio oime kũrĩ arĩa akuũ.”

10 Nao arutwo makĩmũuria atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya aambe ooke?”

11 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ, Elija no nginya aambe ooke, ahaarĩrie maũndũ mothe. 12 No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka, no andũ makĩaga kũmũmenya, no nĩmamwĩkire ũria wothe meendaga kũmwĩka. O ũguo noguo nake Mũrũ wa Mũndũ akaanyari-irwo nĩo.” 13 Hĩndĩ ĩyo arutwo makĩmenya atĩ aamaheaga ũhoru wa Johana Mũbatithania.

Kũhonia Kamwana kaarĩ na Ndaimono

14 Rĩria maakinyire harĩa kĩrĩndĩ kĩarĩ, mũndũ ũmwe agĩthĩ harĩ Jesũ, akĩmũturĩria ndu, 15 akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani iguĩra mũrũ wakwa tha, arĩ na mũrimũ wa kibaba na nĩmũthĩĩnagia mũno. Kaingĩ nĩagũũaga mwaki-inĩ kana akagũa maaĩ-inĩ. 16 Nĩndĩramũreheire arutwo aku, no matinahota kũmũhonia.”

17 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rũciaro rũrũ rũtetĩkĩtie na rũremi, nĩ nginya rĩ ngũikara na inyuĩ? Ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.” 18 Jesũ agĩkũũma ndaimono ĩyo, nayo ĩkiuma kamwana kau, na gakĩhonio o hĩndĩ ĩyo.

19 Nao arutwo magĩthĩ kũrĩ Jesũ keheri-inĩ, makĩmũuria atĩrĩ, “Tũremirwo nĩkũingata ndaimono ĩyo nĩkĩ?”

20 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ tondũ wĩtikio wanyu nĩ mũnini. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũngĩkorwo na wĩtikio mũnini ta mbeũ ya karatarĩ, no mũhote kwĩra kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Ehera haha, ũthĩ haarĩa’ na gĩthĩ. Gũtirĩ ũndũ ũkaamũrema.” (21 No ndaimono mũthemba ũcio ndĩngũingatĩka na kĩndũ kĩngĩ, tiga mahooya na kwĩhinga kũria irio.)

22 Hĩndĩ ĩria macookanĩrĩire kũu Galili, akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ.

23 Nĩmakamũũraga, na mũthenya wa ĩtatũ nĩakariũkio.” Nao arutwo makĩiyũrwo nĩ kĩa.

Igooti rĩa Hekarũ

24 Na rĩrĩ, Jesũ na arutwo ake maarĩkia gũkinya Kaperinaumu, arĩa meetagia andũ daraki igĩrĩ cia igooti rĩa hekarũ magĩthĩ kũrĩ Petero, makĩmũuria atĩrĩ, “Kaĩ mũrutani wanyu atarutaga igooti rĩa hekarũ?”

25 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩarutaga.”

Rĩria Petero aatoonyire nyũmba, Jesũ akĩmũhĩta kwaria akĩmũuria atĩrĩ, “Ūgwĩciiria atĩa, wee Simoni? Athamaki a thĩ-rĩ, metagia igooti kuuma kũrĩ a? Metagia ariũ ao, kana metagia andũ arĩa angĩ?”

26 Nake Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ.”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio ariũ ao matirĩhaga. 27 No nĩguo tũtikamarakarie-rĩ, thĩ iria-inĩ ũikie ndwano kuo, na thamaki ĩria ũkũnyiita mbere, ũmĩtumũre kanua kayo, na nĩkuona mbeeca, daraki inya; cioe ũthĩ ũrĩhe igooti rĩakwa na rĩaku.”

18

Mũndũ ũria Mũnene mũno Ũthamaki-inĩ wa Igũrũ

1 Ihinda o rĩu arutwo magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũuria atĩrĩ, “Nũũ mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ?”

² Nake agĩta kaana, agĩkarũgamia gatagatĩ kao. ³ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tiga mũgarũrũkire mũtuĩke o ta twana, mũtigatoonya ũthamaki wa igũrũ. ⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ũrĩa wothe wĩnyiihagia ta kaana gaka nĩwe mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

⁵ “Nake ũrĩa wothe wamũkagĩra kaana ta gaka thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra. ⁶ No ũrĩa wothe ũngĩhĩtithia kamwe ga twana tũtũ tũnjĩtĩkĩtie keehie, nĩ kaba mũndũ ũcio aharũkio ihiga rĩa gĩthĩ ngingo aikio iria-inĩ kũrĩa kũriku.

⁷ “Kaĩ gũkũ thĩ kũrĩ na haaro-ĩ, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie! Maũndũ ta macio no nginya moke, no mũndũ ũrĩa ũtũmaga moke kaĩ arĩ na haaro-ĩ! ⁸ Guoko gwaku kana kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie-rĩ, gũtinie ũgũte. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ gĩthua kana wĩ kionje, gũkĩra ũkorwo na moko meerĩ kana magũrũ meerĩ na ũikio mwaki-inĩ wa tene na tene. ⁹ Narĩo riitho rĩaku rĩngĩtũma wĩhie-rĩ, rĩkũũre, ũrĩte. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ na riitho rĩmwe, gũkĩra ũkorwo na maitho meerĩ na ũikio mwaki-inĩ wa kwa ngoma.

Ngerekano ya Ng’ondũ ũrĩa Yorĩte

¹⁰ “Menyererai mũtikae kũnyarara o na kamwe ga twana tũtũ tũnini. Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, araika a tuo nĩmonaga ũthiũ wa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ, hĩndĩ ciothe.” (¹¹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire kũhonokia kĩrĩa kĩorĩte.)

¹² “Rĩu-rĩ, mũgwĩciiria atĩa? Mũndũ angĩkorwo arĩ na ng’ondũ igana rĩmwe, na ĩmwe yacio yũre-rĩ, gĩthĩ ndangĩtiga icio mĩrongo kenda na kenda kũu irĩma-inĩ, athĩ agacarie ĩyo yũrĩte? ¹³ Na angĩmĩona-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, akenagĩra ng’ondũ ĩyo ĩmwe ĩrorĩte kũrĩ ũrĩa akenagĩra icio mĩrongo kenda na kenda itaroorĩte. ¹⁴ Ũguo noguo Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ atangĩenda o na kamwe ga twana tũtũ tũnini koore.

Mũndũ Wanyu Akũhĩtĩrie

¹⁵ “Mũrũ kana mwarĩ wa thoguo angĩkũhĩtĩria-rĩ, thĩ ũmuonie ihĩtia rĩake mũrĩ o inyuĩ eerĩ. Angĩgũthikĩrĩria-rĩ, nĩmwacookanwo nake. ¹⁶ No angĩrega gũgũthikĩrĩria, oya mũndũ ũngĩ ũmwe kana eerĩ mũthĩ nao, nĩguo ũndũ o wothe ũrũgamagĩrĩrwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ. ¹⁷ Angĩrega kũmathikĩrĩria-rĩ, ĩra kanitha ũndũ ũcio; na angĩkĩrega gũthikĩrĩria o na kanitha-rĩ, mũtue o ta mũndũ ũtetikĩtie kana ta mwĩtia wa mbeeca cia igooti.

¹⁸ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ o wothe mũkooha gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩũkoohwo, na ũrĩa wothe mũkoohora gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩũkohorwo.

¹⁹ “O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, andũ eerĩ anyu mangĩguanĩra gũkũ thĩ ũndũ o wothe ũrĩa marahooya, nĩmakahingĩrio nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ.

²⁰ Nĩgũkorwo harĩa andũ eerĩ kana atatũ monganĩte thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa-rĩ, ngoragwo ndĩ ho gatagatĩ kao.”

Ngerekano ya Ndungata ĩtarĩ Tha

²¹ Nĩngĩ Petero agĩũka harĩ Jesũ, akĩmũuria atĩrĩ, “Mwathani, mũrũ kana mwarĩ wa baba angĩhĩtĩria maita maigana ngĩmũrekağĩra? Hihĩ nĩ maita mũgwanja?”

²² Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ, ti maita mũgwanja, no nĩ mĩrongo mũgwanja, maita mũgwanja.

²³ “Nĩ ũndũ ũcio, ũthamaki wa igũrũ ũhaananĩtio na mũthamaki ũrĩa wendaga kuonio mathabu ma mbeeca ciake nĩ ndungata ciake. ²⁴ Aambĩrĩria kũrora mathabu-rĩ, mũndũ warĩ na thiiĩrĩ wake wa taranda ngiri ikũmi* akĩrehwo kũrĩ we. ²⁵ Na tondũ nĩaremetwo nĩ kũrĩha-rĩ, mwathi wake agĩathana atĩ mũndũ ũcio, endio hamwe na mũtumia wake, na ciana ciake, na kĩrĩa gĩothe aarĩ nakĩo nĩguo thiiĩrĩ ũrĩhike.

²⁶ “Ndungata ĩyo ikĩgũithia mbere yake, ikĩmũthaiha, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ngirĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha thiiĩrĩ wothe.’ ²⁷ Nake mwathi ũcio wa ndungata ĩyo akĩmĩguĩra tha, akĩmĩrekerera thiiĩrĩ ũcio akĩreka ĩthiiĩ.

²⁸ “No ndungata ĩyo yoima nja, igĩcemanía na ndungata ingĩ yarutaga wĩra nayo yarĩ na thiiĩrĩ wayo wa dinari igana rĩmwe.† ĩkĩmĩnyiita mũmero ĩmĩite, ikĩmĩra na hinya atĩrĩ, ‘Ndiha thiiĩrĩ wakwa ũrĩa ũrĩ nago!’

²⁹ “Ndungata ĩyo ikĩgũithia thĩ, ikĩmĩthaiha, ikĩmĩra atĩrĩ, ‘Ngirĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha.’

³⁰ “Nowe akĩrega. Handũ ha ũguo, agĩthiiĩ ikĩmũkithia njeera nginya rĩrĩa ikaarĩha thiiĩrĩ ũcio. ³¹ Rĩrĩa ndungata iria ingĩ cionire ũrĩa gwekĩka-rĩ, ikĩgua ũũru mũno, igĩthiiĩ ikĩra mwathi wacio ũrĩa wothe gwekĩkĩte.

³² “Nake mwathi wao agĩita ndungata ĩyo, akĩmĩra atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu, ngũrekeire thiiĩrĩ waku wothe tondũ nĩũũthaihire. ³³ Githĩ nawe ndũkwagĩrĩrwo ũiguĩre ndungata ĩrĩa ingĩ tha o ta ũrĩa nĩ ngũiguĩrĩre tha?’ ³⁴ Nĩ ũndũ wa kũrakara, mwathi wayo akĩmĩneana kũrĩ anene a njeera nĩguo ikaherithio o nginya rĩrĩa ikaarĩha thiiĩrĩ wothe.

³⁵ “Ūguo nĩguo Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ ageeka o ũmwe wanyu, mũngĩaga kũrekerera mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu na ma kuuma ngoro-inĩ cianyu.”

19

Gũtigana kwa Mũthuuri na Mũtumia

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia kũmeera maũndũ macio-rĩ, akiuma Galili, agĩthiiĩ rũgongo rwa Judea mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani.

² Nao andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra, nake akĩmahonera kuo.

³ Na Afarisai amwe magĩthiiĩ kũrĩ we nĩguo mamũgerie. Makĩmũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũndũ atigane na mũtumia wake nĩ ũndũ wa gĩtũmi o na kĩrĩkũ?”

⁴ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete, atĩ o kĩambĩrĩria Mũũmbi ‘ombire mũndũ-mũrũme na mũndũ-wa-nja’, ⁵ na akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ mũndũ mũrũme nĩagatigana na ithe na nyina, na anyiitane na mũtumia wake, nao eerĩ matũike mwĩrĩ ũmwe?’ ⁶ Na nĩ ũndũ ũcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe. Nĩ ũndũ ũcio, arĩa Ngai anyiitithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

* **18:24** Taranda nĩ mbeeca yarĩ makĩria ma mũcaara wa mũaka ikũmi na ĩtano wa mũruti wĩra, kana mina mĩrongo ĩtandatũ. Ūmũthĩ nĩ ciringĩ milioni nyingĩ. † **18:28** Dinari yarĩ mũcaara wa mũthenya ũmwe.

⁷ Nao makīmũuria atĩrĩ, “Nĩ kũĩ gĩatũmire Musa aathane atĩ mũndũ no ahe mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte?”

⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwĩtikĩririe mũtiganage na atumia anyu tondũ wa ũmũ wa ngoro cianyu. No gũtiarĩ ũguo kuuma kĩaambĩrĩria. ⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ o wothe angĩtigana na mũtumia wake, tĩa amũteire nĩ ũndũ wa ũtharia, nake ahikie mũtumia ũngĩ-rĩ, mũndũ ũcio nĩatharĩtie.”

¹⁰ Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ gatagatĩ ka mũthuri na mũtumia-rĩ, nĩ kaba kwaga kũhikania.”

¹¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti mũndũ o wothe ũngĩhota gwĩtikĩra ũhoro ũyũ, tĩa no arĩa maheetwo ũhoti ũcio. ¹² Nĩgũkorwo andũ amwe maaciarirwo mahaana ta marĩ ahakũre; angĩ maa-hakũrirwo nĩ andũ; na angĩ makarega kũhikania nĩ ũndũ wa ũthamaki wa igũrũ. Mũndũ ũria ũngĩhota gwĩtikĩra ũndũ ũyũ, nĩawĩtikĩre.”

Jesũ Kũhoera Twana

¹³ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩreherwo twana nĩguo atũigĩrĩre moko na atũhooere. No arutwo magĩkũũma arĩa maatũrehete.

¹⁴ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũũke kũrĩ niĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Igũrũ nĩ wa arĩa mahaana ta tuo.”

¹⁵ Aarĩkia gũtũigĩrĩra moko, akiuma kũu.

Mwanake warĩ Gĩtonga

¹⁶ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe nĩokire kũrĩ Jesũ, akĩmũuria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega ingĩũka nĩgeetha ngie na muoyo wa tene na tene?”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũkũnjũũria ũhoro wa ũndũ ũria mwega nĩkĩ? Kũrĩ o ũmwe mwega. ũngĩenda gũtoonya muoyo-inĩ-rĩ, athĩkagĩra maathani.”

¹⁸ Mũndũ ũcio akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ maathani marĩkũ?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũria ũngĩ kigeenyo, ¹⁹ na tĩa thoguo na nyũkwa,’ o na ‘endaga mũndũ ũria ũngĩ o ta ũria wĩyendete wee mwene.’”

²⁰ Mwanake ũcio akiuga atĩrĩ, “Maũndũ macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie, nĩ kũĩ kĩngĩ ndigairie?”

²¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũngĩenda kwagĩrĩra kũna, thĩ wendie indo ciaku ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthiithũ igũrũ. Ũcooke ũũke ũnũmĩrĩre.”

²² Rĩrĩa mwanake ũcio aiguire ũguo-rĩ, agĩthĩ arĩ na kĩahe, tondũ aarĩ na ũtonga mũngĩ.

²³ Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ũndũ ũrĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa igũrũ. ²⁴ O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, nĩ ũhũthũ ngamũra ĩhungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki wa Ngai.”

²⁵ Rĩrĩa arutwo maiguire ũguo-rĩ, makĩmaka mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, nũũ ũngĩkĩhonoka?”

²⁶ Nake Jesũ akĩmarora akĩmeera atĩrĩ, “Ũndũ ũcio ndũngĩhoteka nĩ andũ, no maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

²⁷ Petero akimūcookeria atīrī, “Ithuī nītūtīgīte maūndū mothe, tūgakūrūmīrīra! Ithuī-rī, nī kī tūkaaheo?”

²⁸ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, hīndī īrīa Mūrū wa Mūndū agaakarīra gītī gīake kīa ūnene kūrī riiri, thīinī wa thī njerū, inyuī arīa mūnūmagīrīra nī inyuī mūgaakarīra itī ikūmi na igīrī cia ūnene, na nīmūgatuīra mīhīrīga īrīa ikūmi na īrī ya Isiraeli ciira. ²⁹ Na ūrīa wothe ūtigīte nyūmba, kana ariū a nyina, kana aarī a nyina, kana ithe, kana nyina, kana ciana, kana mīgūnda nī ūndū wakwa nīakamūkīra maita igana ma iria atīgīte, na agae muoyo wa tene na tene. ³⁰ No rīrī, andū aingī arīa marī mbere nīo makaarīgia thuutha, na aingī arīa marī thuutha nīo magaatongoria.

20

Ngerekano ya Aruti Wīra a Mūgūnda wa Mīthabibū

¹ “Nīgūkorwo ūthamaki wa igūrū ūhaana ta mūndū warī na gīthaka, ūrīa woimagarire rūciinī tene akaandīke andū a kūruta wīra mūgūnda wake wa mīthabibū. ² Na aarīkanīra nao atī nīekūmarīha dinari mūthenya ūcio, akīmatūma makarute wīra mūgūnda-inī wake wa mīthabibū.

³ “Ta thaa ithatū nōimagarire na akīona andū angī marūngīi thoko-inī matarī ūndū meekaga. ⁴ Akīmeera atīrī, ‘O na inyuī-rī, thīi mūkarute wīra mūgūnda-inī wakwa wa mīthabibū, na nīngūmūrīha o kīrīa kīagīrīire.’ ⁵ Nī ūndū ūcio magīthīi.

“Nīngī akiumagara rīngī ta thaa thita, na thaa kenda agīka o ūguo. ⁶ Na ta thaa ikūmi na īmwe, akiumagara na akīona andū angī marūngīi o hau. Akīmooria atīrī, ‘Nī kī gītūmīte mūtinde mūrūngīi haha mūthenya mūgīma mūtārī ūndū mūreka?’

⁷ “Nao makīmūcookeria atīrī, ‘Tondū gūtīrī mūndū ūtwandīkire.’

“Akīmeera atīrī, ‘O na inyuī thīi mūkarute wīra mūgūnda-inī wakwa wa mīthabibū.’

⁸ “Gwatuka-rī, mwene mūgūnda ūcio wa mīthabibū akīra mūrūgamīrīri wa wīra wake atīrī, ‘Ita aruti a wīra ūmarīhe mūcaara, wambīrīrie na arīa maandīkirwo thuutha, ūrīkie na arīa maandīkirwo mbere.’

⁹ “Aruti a wīra arīa maandīkītwo thaa ikūmi na īmwe moka, makīrīhwo dinari īmwe o mūndū. ¹⁰ Nī ūndū ūcio, rīrīa arīa maandīkītwo mbere mookīre-rī, meeciirītie mekūrīhwo makīria. No rīrī, o nao maarīhirwo dinari īmwe o mūndū. ¹¹ Maarīkia kūrīhwo, makīambīrīria kūnugunīkīra mwene mūgūnda. ¹² Makiuga atīrī, ‘Andū arīa marīgīrie kwandīkwo-rī, marutire wīra o ithaa rīmwe, na wamaiganania na ithuī arīa twatinda wīra na mīnoga na kūhīa nī riūa.’

¹³ “Nake agīcookeria ūmwe wao atīrī, ‘Mūrata wakwa, ndinagwīka ūūru. Githī tūtīrīkanīire atī ngūrīhe dinari īmwe? ¹⁴ Kīoe mūcaara waku ūthīi. Nī nī ndenda kūrīha mūndū ūcio wandīkirwo thuutha o ta ūguo ndakūrīha. ¹⁵ Githī ndirī na kīhoo to gīa gwīka ūrīa ngwenda na mbeeca ciakwa? Kana ūraigua ūiru tondū ndī mūtaana?’

¹⁶ “Nī ūndū ūcio arīa marī thuutha, magaatūka a mbere, na arīa marī mbere magaatūka a thuutha.”

Jesū Kuumbūra Ūhoro wa Gīkuū Gīake rīngī

¹⁷ Na rĩria Jesũ aambataga Jerusalemu-rĩ, nĩetire arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ, ¹⁸ “Twerekeire kwambata Jerusalemu, na kũu Mũrũ wa Mũndũ nĩagakunyanĩrwo aneanwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho. Nao nĩmakamũtuĩra kũũragwo ¹⁹ na nĩmakamũneana kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ anyũrũrio na ahũũrwo na kĩboko na mamwambe mũtĩ igũrũ. Na mũthenya wa gatatũ nĩakariũkio!”

Ihooya rĩa Nyina wa Ciana cia Zebedi

²⁰ Thuutha ũcio, nyina wa ciana cia Zebedi nĩokire kũrĩ Jesũ arĩ na ariũ ake, agĩturia ndu, akĩmũthaitha amũhingĩrie ũndũ mũna.

²¹ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũkwenda?”

Akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩtikĩra atĩ ũmwe wa aanake aya akwa eerĩ magaikara ũmwe mwena waku wa ũrĩo, na ũcio ũngĩ mwena waku wa ũmotho ũthamaki-inĩ waku.”

²² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtiũũ ũrĩa mũrahooya. No mũhote kũnyũira gĩkombe kĩrĩa ngũnyũira?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ĩ, no tũhote.”

²³ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mũkaanyũira gĩkombe gĩakwa, no gũikara mwena wakwa wa ũrĩo kana wa ũmotho ti nĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathondekeirwo cio nĩ Baba.”

²⁴ Rĩria arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ũhoro ũcio, makĩrakarĩra arutwo acio eerĩ a nyina ũmwe. ²⁵ Nake Jesũ akĩmeeta hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũũ atĩ aathani a Ndũrĩrĩ nĩ metũũgagĩria igũrũ rĩa andũ ao, na anene ao nĩmamaathaga na hinya. ²⁶ No rĩrĩ, gũtikanahaane ũguo gatagatĩ kanyu. Handũ ha ũguo, ũrĩa ũngĩenda gũtuĩka mũnene thĩinĩ wanyu-rĩ, nĩ atuĩke ndungata yanyu, ²⁷ na ũrĩa ũngĩenda gũtuĩka wa mbere thĩinĩ wanyu nĩatuĩke ngombo yanyu, ²⁸ o ta ũrĩa Mũrũ wa Mũndũ atookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata, na arute muoyo wake ũtuĩke thogora wa gũkũira andũ aingĩ.”

Atumumu Eerĩ Kũhonio

²⁹ Na rĩria Jesũ na arutwo ake moimaga Jeriko-rĩ, andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra. ³⁰ Nao andũ eerĩ atumumu maikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra, na rĩria maiguire atĩ nĩ Jesũ wahĩtũkaga-rĩ, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”

³¹ Gĩkundi kũu kĩa andũ gĩkĩmakaania, gĩkĩmeera makire, no-o magĩkĩrĩrĩra kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”

³² Nake Jesũ akĩrũgama, akĩmeeta. Akĩmooria atĩrĩ, “Mũrenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

³³ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, tũrakũhooya o tũcooke kuona.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmaiguĩra tha, akĩmahutia maitho. Na kahinda o kau makĩambĩrĩra kuona, makĩmũrũmĩrĩra.

21

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

¹ Na rĩria maakuhĩrĩrie Jerusalemu, maakinya itũũra rĩa Bethifage kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ, ² akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ itũũra rĩria rĩrĩ mbere yanyu, na mwaingĩra o ũguo nĩmũgũkora ndigiri yohetwo, ĩrĩ na njaũ yayo. Ciohorei

mündehere. ³ Na mündũ o na ũrĩkũ angĩmũũria ũndũ-rĩ, mwĩrei atĩ Mwathani nĩabatarĩtio nĩcio, na nĩegũcicookia o narua.”

⁴ Ũndũ ũyũ wekĩkire nĩgeetha ũrathi ũrĩa waarĩtio na kanua ka mĩnabii ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

⁵ “Ĩrai Mwarĩ wa Zayuni atĩrĩ,

‘Mũthamaki waku nĩarooka kũrĩwe,
nĩ mũhooreri na akuuĩtwo nĩ ndigiri,
o njaũ ya ndigiri.’ ”

⁶ Nao arutwo magĩthii magĩka o ũrĩa Jesũ aamerĩte. ⁷ Makĩrehe ndigiri na njaũ yayo, na makĩara nguo ciao igũrũ rĩayo, nake Jesũ agĩkuuo nĩyo. ⁸ Na andũ gĩkundi kĩnene mũno makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ magĩtua mathĩgĩ ma mĩtĩ makĩmaara njĩra-inĩ. ⁹ Nacio ikundi cia andũ arĩa maamũtongoretie na arĩa maamũrũmĩrĩire maanagĩrĩra makoiga atĩrĩ, “Hosana, Mũrũ wa Daudi!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

“Hosana igũrũ, o igũrũ mũno!”

¹⁰ Rĩrĩa Jesũ aatoonyire Jerusalemu, andũ a itũũra rĩu inene rĩothe makĩambũrũrũka, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ nake nũũ?”

¹¹ Nakĩo kĩrĩndĩ kũ gĩgĩcokia atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Jesũ ũrĩa mũnabii wa kuuma Nazarethi itũũra rĩa Galili.”

Jesũ arĩ thĩinĩ wa Hekarũ

¹² Nake Jesũ agĩtoonya kũu hekarũ-inĩ akĩrutũrũra andũ othe arĩa maagũraga na meendagia indo kuo, akĩng’aurania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, na akĩng’aurania itĩ cia arĩa meendagia ndutura. ¹³ Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo,’ no inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’ ”

¹⁴ Nao atumumu na cionje magĩthii kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ, nake akĩmahonia. ¹⁵ No rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho moonire maũndũ ma magegania marĩa eekaga, na maigua ũrĩa ciana cianagĩrĩra kũu hekarũ-inĩ ikiugaga atĩrĩ, “Hosana Mũrũ wa Daudi,” makĩrakara.

¹⁶ Makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũraigua ũrĩa ciana ici iroiga?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩi, nĩndĩraigua. Kaĩ inyuĩ mũtathomete ciugo iria ciugĩte atĩrĩ,
“ ‘Kuuma tũnua-inĩ twa twana na twa ngenge
nĩtũmĩte hoime ũgooci?’ ”

¹⁷ Agĩcooka akĩmatiga, akiuma itũũra rĩu inene, agĩthii Bethania, akĩraara kuo.

Mũkũyũ Kũhooha

¹⁸ Na rũciinĩ tene, arĩ njĩra agĩcooka kũu itũũra inene, akĩigua arĩ mũhũutu. ¹⁹ Nake akĩona mũkũyũ mũkĩra wa njĩra, agĩthii harĩ guo, no ndaigana kuona kĩndũ thĩinĩ wago tiga o mathangũ. Nake akĩwĩra atĩrĩ, “Ũroaga gũgaaciara maciaro rĩngĩ!” O hĩndĩ ĩyo mũtĩ ũcio ũkĩhoha.

²⁰ Rĩrĩa arutwo ake moonire ũguo makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũkũyũ ũyũ wahooa narua atĩa?”

21 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũngĩkorwo na wĩtĩkio na mũtigathanganie-rĩ, to ũguo mũkũyũ ũyũ wĩkĩtuo mũngĩhota gwĩka, no rĩrĩ, o na no mũhote kwĩra kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Ũrokũũrũka ũikio iria-inĩ,’ na gwĩkĩke ũguo. 22 Maũndũ mothe marĩa mũrĩhooyaga mwĩtĩkĩtie nĩmũkaheo.”

Kĩũria Gĩkonĩ Ũhoti wa Jesũ

23 Na rĩrĩa Jesũ aatoonyire hekarũ-inĩ-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a andũ makĩmũkora akĩrutana, makĩmũũria atĩrĩ, “Ũreka maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũũ ũkũheete ũhoti ũcio?”

24 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “O na nĩ nĩngũmũũria kĩũria. Mwanjookeria-rĩ, nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

25 Ũbatithio wa Johana-rĩ, woimĩte kũ? Woimĩte igũrũ-i, kana woimĩte kũrĩ andũ?”

Makĩaranĩria o ene ũhoro ũcio, makĩirana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte igũrũ’, egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtĩkia nĩkĩ?’

26 No tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte kũrĩ andũ’, nĩtũgwĩtigĩra andũ, nĩgũkorwo othe nĩmeetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”

27 Nĩ ũndũ ũcio magĩcokeria Jesũ atĩrĩ, “Ithũ tũtũũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

Ngerekano ya Ariũ arĩa Eerĩ

28 “Na rĩrĩ, mũgwĩciiria atĩa? Nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ariũ eerĩ. Agĩthĩ harĩ ũria wa mbere, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũriũ, thĩ ũkarute wĩra ũmũthĩ mũgũnda-inĩ wa mũthabibũ.’

29 “Nake agĩcokia, akiuga, ‘Ndigũthĩ,’ no thuutha akĩĩricũkwo, agĩthĩ.

30 “Nĩngĩ mũthuuri ũcio agĩthĩ kũrĩ mũriũ ũcio ũngĩ akĩmwĩra o ũguo. Nake agĩcokia akiuga, ‘Ĩi baba, nĩngũthĩ,’ no ndaathiire.

31 “Acio eerĩ-rĩ, nũũ wekire ũria ithe eendaga?”

Magĩcokia atĩrĩ, “Nĩ ũria wa mbere.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmaratoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai mbere yanyu. 32 Nĩgũkorwo Johana ookire kũrĩ inyuĩ amwonie njĩra ya ũthingu, no mũtiamwĩtĩkirie, no etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmamwĩtĩkirie. Na inyuĩ o na muona ũguo, mũtiigana kwĩrira mũmwĩtĩkie.

Ngerekano ya Akombori Mũgũnda

33 “Ta thĩkĩrĩriai ngerekano ĩngĩ: Mũndũ warĩ mwene mũgũnda nĩahaandire mũgũnda ũcio wake mũthabibũ. Agĩaka rũgiri rũgĩthĩũrũkĩria mũgũnda ũcio, akĩenja kĩhihiro gĩa thabibũ o kũu thĩnĩ, na agĩaka nyũmba ndaaya na igũrũ ya arangĩri. Agĩcokia agĩkomborithia mũgũnda ũcio wa mũthabibũ kũrĩ arĩmi na agĩthĩ rũgendo. 34 Hĩndĩ ya kũgetha yakuhĩrĩria-rĩ, agĩtũma ndungata ciake kũrĩ akombori acio nĩguo ikanengerwo maciaro make.

35 “Akombori acio makĩnyĩta ndungata ciake; makĩhũũra ĩmwe, na makĩũraga ĩria ĩngĩ, na ya gatatũ makĩmĩhũũra na mahiga nyuguto. 36 Agĩcokia akĩmatũmĩra ndungata ĩngĩ nyingĩ kũrĩ iria aatũmĩte mbere, nao akombori acio magĩciika o ro ũguo. 37 Mũthia-inĩ akĩmatũmĩra mũrũwe, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩmagatĩia mũrũ wakwa.’

³⁸ “No rĩrĩa akombori acio moonire mũriũ, makĩirana atĩrĩ, ‘Ūyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Ūkai tũmũũrage, twĩyoere igai rĩake.’
³⁹ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita, makĩmũikia nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ, na makĩmũũraga.

⁴⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ agooka-rĩ, ageeka akombori acio atĩa?”

⁴¹ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩakaniina andũ acio aaganu, na acooke akomborithie andũ angĩ mũgũnda ũcio, arĩa marĩmũgayagĩra maciaro hĩndĩ ya magetha yakinya.”

⁴² Nike Jesũ akĩmoooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete thĩinĩ wa Maandĩko atĩ:

“ Ihiga rĩrĩa aaki maaregire
 nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;
 Mwathani nĩ we wĩkĩte ũndũ ũcio,
 na nĩ wa magegania tũkĩwona’?”

⁴³ “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũkeeherio kũrĩ inyuĩ, ũheo andũ angĩ arĩa magaaciara magiaro maguo.
⁴⁴ Mũndũ ũrĩa ũkaagwĩra ihiga rĩrĩ nĩagathuthĩka, no ũrĩa ũkaagwĩrwo nĩrĩo nĩrĩkamũthethera.”

⁴⁵ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai maaigire ngerekano icio cia Jesũ, makĩmenya atĩ aaragia ũhoru wao. ⁴⁶ Magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyiita, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ kũ, tondũ andũ nĩmeetĩkĩtie atĩ aarĩ mũnabii.

22

Ngerekano ya Iruga rĩa Ũhiki

¹ Nike Jesũ akĩmaarĩria rĩngĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ,
² “Ūthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mũthamaki warugire iruga nĩ ũndũ wa ũhiki wa mũriũ. ³ Agĩcooka agĩtũma ndungata ciake kũrĩ andũ arĩa meefĩtwo iruga-inĩ, ikameere moke, nao makĩrega gũũka.

⁴ “Nĩngĩ agĩtũma ndungata ingĩ agĩcĩra atĩrĩ, ‘Ūrai acio metĩtwo afĩ nĩndĩkĩtie kũhaarĩria iruga: Ndegwa ciakwa na ng’ombe iria noru nĩrĩkĩtie gũthĩnjwo na maũndũ mothe nĩmahaarĩrie. Ūkai iruga-inĩ rĩa ũhiki.’

⁵ “No andũ acio matiarũmbũirie ũhoru ũcio magũthĩra, ũmwe agĩthĩ mũgũnda wake, na ũrĩa ũngĩ agĩthĩ wonjoria-inĩ wake. ⁶ Acio angĩ magĩtharĩkĩra ndungata ciake, magĩcinyariira na magĩciũraga.
⁷ Mũthamaki ũcio nĩarakarire mũno, agĩtũma mbũtũ yake ikaniine oragani acio, na igĩcina itũura rĩa inene.

⁸ “Hĩndĩ iyo akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Iruga rĩa ũhiki nĩrĩhaarĩrie no rĩrĩ, arĩa ndĩretire-rĩ, matiraagĩrĩrwo nĩ gũũka. ⁹ Thĩĩ magomano-inĩ ma njĩra mwĩre mũndũ o wothe mũkuona oke iruga-inĩ rĩa kĩhikano.’
¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ndungata icio ikiumagara, igĩthĩ njĩra-inĩ, igĩcookanĩrĩria andũ othe arĩa ciahotire kuona, igĩta arĩa ega o na arĩa oorũ, nayo nyũmba ya kĩhikanĩrio ikĩiyũra ageni.

¹¹ “No rĩrĩa mũthamaki aatoonyire nĩguo one ageni-rĩ, akĩona kuo mũndũ ũmwe ũtehumbĩte nguo cia ũhiki. ¹² Akĩmũũria atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, ũtoonyire atĩa gũkũ ũtarĩ na nguo cia kĩhikano?’ Mũndũ ũcio agĩkĩra ki.

13 “Hĩndĩ iyo mũthamaki ũcio akĩira ndungata ciake atĩrĩ, ‘Muohi moko na magũrũ, mũmũikie nja kũu nduma-inĩ, kũu nĩkuo gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.’

14 “Nĩgũkorwo aingĩ nĩmetĩtwo, no arĩa athuure nĩ anini.”

Kĩuria gĩkoniĩ Kĩrĩha Igooti rĩa Kaisari

15 Hĩndĩ iyo Afarisai makiuma nja, magĩthugunda ũrĩa mangĩmũtega na ciugo ciake. 16 Magĩtũma arutwo ao hamwe na Aherodia kũrĩ we. Magĩthiĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũ atĩ wee wĩ mũndũ wa ma, na ũrutanaga ũhoru wa Ngai na ma. Wee ndwĩtigagĩra andũ, tondũ ndũrũmbũyagia ũrĩa mahaana. 17 Rĩu-rĩ, ta gĩtwĩre ũrĩa ũgwĩciiria. Nĩ kwagĩrĩre tũrutagĩre Kaisari igooti, kana aca?”

18 No Jesũ, nĩ ũndũ wa kũmenya meciiria mao mooru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ hinga ici, mũrenda kũngeria nĩkĩ? 19 Nyoniai mbeeca ĩrĩa ĩhũthagĩrwo ya kũrĩha igooti.” Nao makĩmũtwarĩra dinari, 20 nake akĩmooria atĩrĩ, “Mbica ĩno na rĩitwa rĩrĩ nĩ cia ũ?”

21 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ cia Kaisari.”

Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Rutagĩrai Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake.”

22 Rĩrĩa maiguire ũguo-rĩ, makĩgega. Nĩ ũndũ ũcio magĩtigana nake, magĩthiĩra.

Kĩuria gĩkoniĩ Kĩriũka

23 Mũthenya o ro ũcio Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoru wa kũriũka, magĩũka kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, 24 “Mũrutani, Musa aatwĩrĩre atĩ mũndũ angĩkua atarĩ na ciana, mũrũ wa nyina no nginya ahikie mũtumia ũcio wa ndigwa, nĩguo aciarĩre mũrũ wa nyina ciana. 25 Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe gatagatĩ-inĩ gaitũ. Nake ũrĩa mũkũrũ akĩhikania na agĩkua, na tondũ ndaarĩ na ciana, agĩtigĩra mũrũ wa nyina mũtumia. 26 Na gũkĩhaana o ũguo kũrĩ mũrũ wa nyina wa keerĩ, na wa gatatũ, makĩrũmanĩrĩra, magĩkua othe mũgwanja. 27 Marigĩrĩrio-rĩ, mũtumia ũcio nake agĩkua. 28 Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka-rĩ, mũtumia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ harĩ acio mũgwanja, tondũ othe nĩmamũhikĩtie?”

29 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mũhĩtĩtie tondũ mũtiũĩ Maandĩko o na kana hinya wa Ngai. 30 Hĩndĩ ya kũriũka andũ matikahikania kana mahike; magaatũka ta araika arĩa marĩ kũu igũrũ. 31 No ha ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ-rĩ, kaĩ mũtathomete ũrĩa Ngai oigire atĩrĩ, 32 ‘Nĩ nĩ nĩ Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu?’ We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ Ngai wa arĩa marĩ muoyo.”

33 Rĩrĩa kĩrĩndĩ kũu kĩaiguire ũguo, gĩkĩgegio nĩ ũrutani wake.

Rĩathani Rĩrĩa Inene

34 Hĩndĩ ĩrĩa Afarisai maaiguire atĩ Jesũ nĩahootete Asadukai, magĩcookanĩrĩra hamwe. 35 ũmwe wao, warĩ njorua ya watho, akĩmũgeria na kũmũrĩa kũria gĩkĩ: 36 “Mũrutani, nĩ rĩathani rĩrĩkũ inene thĩnĩ wa Watho?”

37 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “‘Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe.’

38 Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩa mbere na rĩrĩa inene. 39 Narĩo rĩa keerĩ no

ta riu: 'Endaga mündũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wiyendete wee mwene.'
 40 Watho wothe na ũrutani wa Anabii ũhingĩtio nĩ maathani macio meerĩ."

Kristũ nĩ Mũrũ wa Ũ?

41 Na hĩndĩ ĩyo Afarisai monganĩte hamwe-rĩ, Jesũ akĩmooria atĩrĩ,
 42 "Mwĩciiragia atĩa ũhoru wa Kristũ? Muugaga nĩ mũrũ wa ũ?"

Naomakĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ mũrũ wa Daudi."

43 Nake akĩmooria atĩrĩ, "Nĩ kĩĩ gĩagĩtũmire Daudi akĩaria arĩ na
 Roho amwĩte 'Mwathani'? Nĩgũkorwo oigire atĩrĩ,

44 " 'Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

"Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

nginya ngaiga thũ ciaku

rungu rwa makinya maku." "

45 Angĩkorwo Daudi amwĩtaga 'Mwathani-rĩ', angĩgĩtuĩka mũriũ wake
 atĩa?" 46 Gũtirĩ mündũ wahotire kũmũcookeria, na kuuma mũthenya
 ũcio gũtirĩ mündũ wacookire kũgeria kũmũuria ciũria ingĩ.

23

Haaro Mĩthemba Mũgwanja

1 Ningĩ Jesũ akĩria ikundi cia andũ o hamwe na arutwo ake atĩrĩ:
 2 "Arutani a watho na Afarisai maikaragĩra gĩtĩ kĩa Musa. 3 Nĩ
 ũndũ ũcio, maathĩkagĩrei na mwĩkage ũrĩa wothe marĩmwĩraga.
 No mũtigekage ũrĩa mekaga, nĩgũkorwo matiĩkaga ũrĩa mahunjagia.
 4 Mohaga mũrigo mũritũ mũno makamũgĩrĩra ciande cia andũ, no-o
 ene matiendaga o na kũmĩhutia na kaara.

5 "Ũrĩa wothe mekaga, mekaga nĩguo monwo nĩ andũ: Maaraaram-
 agia tũthandũkũ tũrĩa meyhaga thiĩthi tũrĩ na maandĩko thĩinĩ, na
 makaraihia ciohe cia ndigi cia nguociao, 6 na nĩmendete gũikara
 handũ ha gũtĩio maruga-inĩ, na gũikarĩra itĩ cia mbere thĩinĩ wa
 thunagogi; 7 na nĩmendete kũgeithio ndũnyũ-inĩ, na gwĩtwo nĩ andũ
 'Rabii'.

8 "No inyuĩ mũtikanetwo 'Rabii', nĩgũkorwo Mũnene wanyu no
 ũmwe, na inyuothemũrĩ a ithe ũmwe. 9 Na mũtikaneete mündũ o na
 ũrĩkũ gũkũ thĩ 'baba', nĩgũkorwo mũrĩ na Ithe o ũmwe, nake arĩ igũrũ.
 10 O na mũtikanetwo 'mũrutani', nĩgũkorwo mũrĩ na 'Mũrutani' o
 ũmwe, nake nĩwe Kristũ. 11 Ũrĩa mũnene thĩinĩ wanyu nĩatuĩkage
 ndungata yanyu. 12 Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wĩtũgagĩria nĩakanyiihio,
 na ũrĩa wothe wĩnyiihagia nĩagatũũgĩrio.

13 "Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga
 ici! Mũhingagĩrĩria andũ gũtoonya ũthamaki wa igũrũ, na inyuĩ-ene
 mũtitoonyaga, o na mũtirikaga arĩa marena gũtoonya matoonye.

(14 "Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici!
 Mũtoonyagĩrĩria nyũmba cia atumia a ndigwa, mũkamatumya indo
 ciao, na mũkahooyaga mahooya maraihu ma kwĩonania. Nĩ ũndũ
 ũcio nĩmũkaherithio makĩria ma andũ arĩa angĩ.)

15 "Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai hinga
 ici! Mũtuĩkanagia bũrũri na mũkaringa iria mũgĩcaria mündũ ũmwe
 mũmũgarũre amũrũmĩrĩre, na aamũrũmĩrĩra mũkamũtua mũrũ wa
 Jehanamu maita meerĩ manyu.

¹⁶ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ atongoria atumumu! Muugaga atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ũrĩkũ angĩhĩta na hekarũ, ũcio ti ũndũ; no mũndũ angĩhĩta na thahabu ya hekarũ-rĩ, ũcio nĩekuohwo nĩ mwĩhĩtwa wake.’ ¹⁷ Inyuĩ atumumu aya akĩgu! Nĩ kĩ kĩnene? Nĩ thahabu ĩyo, kana nĩ hekarũ ĩrĩa ĩtũmaga thahabu ĩtuĩke nyamũre? ¹⁸ Ningĩ muugaga atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ũrĩkũ angĩhĩta na kĩgongona-rĩ, ũcio ti ũndũ; no mũndũ angĩhĩta na kĩheo kĩrĩa kĩrĩ kĩgongona-igũrũ, ũcio nĩekuohwo nĩ mwĩhĩtwa wake.’ ¹⁹ Inyuĩ andũ aya atumumu! Nĩ kĩ kĩnene? Nĩ kĩheo kũ, kana nĩ kĩgongona kĩrĩa gĩtũmaga kĩheo kũ gĩtuĩke kĩamũre? ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ũrĩa wĩhĩtaga na kĩgongona, ehĩtaga nakĩo na akehĩta na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kĩgongona-igũrũ. ²¹ Nake ũrĩa wĩhĩtaga na hekarũ, ehĩtaga nayo na akehĩta na ũrĩa ũikaraga thĩnĩ wayo. ²² Nake ũrĩa wĩhĩtaga na igũrũ, ehĩtaga na gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai, na akehĩta na ũrĩa ũgĩkaragĩra.

²³ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũrutaga gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa nyeni; na nĩcio terere, na bitharĩ, na thuu. No nĩmũtiganĩrie maũndũ marĩa ma bata makĩria marĩa makoniĩ watho na nĩmo kĩhooto, na kũiguanĩra tha, na wĩhokeku. Maya-rĩ, nĩmo mwagĩrĩrwo nĩ gwĩka mũtegitiganĩria macio mangĩ. ²⁴ Inyuĩ atongoria aya atumumu! Inyuĩ mũcungaga rũmuru, no mũkameria ngamũira.

²⁵ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũthambagia gĩkombe na mbakũri mwena wa nja, no thĩnĩ-rĩ, kũiyũrite ũkoroku na kwenda kwĩhũnia. ²⁶ Wee Mũfarisai ũyũ mũtumumu! Amba ũthambie gĩkombe na mbakũri mwena wa thĩnĩ, naguo mwena wa nja o naguo nĩũgũthera.

²⁷ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũhaana mbĩrĩra hake mũnyũ mwerũ, irĩa cionekaga irĩ thaka mwena wa nja, no thĩnĩ ciyũrite mahĩndĩ ma andũ akuũ, na gĩko kĩa mũthemba yothe. ²⁸ No taguo andũ mamuonaga mũrĩ athingu mwena wa nja, no mwena wa thĩnĩ mũiyũirwo nĩ ũhinga na waganu.

²⁹ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mwakagĩra anabii mbĩrĩra na mũkagemia mbĩrĩra cia arĩa athingu. ³⁰ Mũgacooka mũkoiga atĩrĩ, ‘Tũngĩarĩ muoyo hĩndĩ ya maithe maitũ-rĩ, tũtingĩagwatanĩre nao gũita thakame ya anabii.’ ³¹ Nĩ ũndũ ũcio mũkaruta ũira wa atĩ inyuĩ mũrĩ njiaro cia arĩa mooragire anabii. ³² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kũiyũrĩrĩrie kĩgeri kĩa mehia ma maithe manyu ma tene.

³³ “Inyuĩ nyoka ici! Inyuĩ ciana cia ndũira! Mũgaagĩtheema atĩa gĩtuĩrwo ciira wa gũikio Jehanamu? ³⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ngũmũtũmĩra anabii, na andũ arĩa oogĩ, o na arutani. Amwe ao nĩmũkamooraga na mwambe amwe ao mũtĩ-igũrũ, na arĩa angĩ mũmahũure na iboko thĩnĩ wa thunagogĩ cianyu na mũmaingate kuuma itũura rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ. ³⁵ Na nĩmũgagĩcookererwo nĩ thakame yothe ya andũ arĩa athingu, ĩrĩa ĩrĩkĩtie gũitwo gũkũ thĩ, kuuma thakame ya Habili ũrĩa warĩ mũthingu, nginya thakame ya Zekaria mũrũ wa Barakia, ũrĩa mworagĩire gatagatĩ ka Handũ-harĩa-Hatheru na kĩgongona. ³⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, maũndũ maya mothe nĩmagakinyĩra rũciarũ rũrũ.

³⁷ “Wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ũragaga anabii, na ũkahũura arĩa matũmĩtwo kũrĩ wee na mahiga nyuguto, nĩ maita

maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩria ciana ciaku hamwe, ta ũrĩa ngũkũ ĩcookanagĩrĩria tũcui twayo rungu rwa mathagu mayo, no ndũnjĩtikagĩria! ³⁸ Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku itigĩtwo ĩkirĩte ihooru. ³⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, kuuma rĩu mũtikanyona rĩngĩ nginya rĩria mũkoiga atĩrĩ, 'Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Mwathani.' "

24

Marũuri ma Mahinda ma Mũthia

¹ Nake Jesũ akiuma hekarũ, na rĩrĩa aathiiaga arutwo ake magĩũka kũrĩ we nĩguo mamuonie mĩako ya hekarũ. ² Akĩmooria atĩrĩ, "Nĩmũkuona indo ici ciothe? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ihiga o na rĩmwe rĩa maya rĩgaakorwo rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo."

³ Na rĩrĩa Jesũ aikarĩte thĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, arutwo ake magĩũka harĩ we hatarĩ andũ angĩ, makĩmũũria atĩrĩ, "Ta twĩre, maũndũ macio mageekĩka rĩ, na kĩmenyithia gĩa gũcooka gwaku na kĩa mũthia wa mahinda maya nĩ kĩrĩkũ?"

⁴ Nake Jesũ akĩmacockeria atĩrĩ, "Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanahenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ. ⁵ Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩitwa rĩakwa, makiugaga atĩrĩ, 'Nĩ nĩ nĩ Kristũ,' na nĩ makaheenia andũ aingĩ. ⁶ Nĩmũkaigua ũhoru wa mbaara, na mũhuhu ũkonĩ mbaara, no inyuĩ mũtikanamake. Maũndũ ta macio no nginya mageekĩka, no ithirĩro ti rĩkinyu. ⁷ Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũrĩa ũngĩ. Nĩgũkaagia ng'aragu na ithingithia kũndũ na kũndũ. ⁸ Maũndũ macio mothe nĩ kĩambĩrĩria kĩa ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo agĩe mwana.

⁹ "Nĩngĩ nĩmũkaneanwo mũnyariirwo na mũũragwo, na mũmenwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe nĩ ũndũ wakwa. ¹⁰ Hĩndĩ ĩyo-rĩ, andũ aingĩ nĩmagatiganĩria wĩtikio na makunyananĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mamenane. ¹¹ Na anabii aingĩ a maheeni nĩmakoimĩra na nĩmakaheenia andũ aingĩ. ¹² Na tondũ waganu nĩũkaingĩha mũno-rĩ, wendani wa andũ aingĩ nĩũkanyiiha, ¹³ no ũrĩa ũgaakĩrĩrĩria nginya hĩndĩ ya ithirĩro-rĩ, ũcio nĩakahonoka. ¹⁴ Naguo ũhoru-ũyũ-Mwega wa ũthamaki nĩũkahunjo thĩ yothe ũtuĩke ũira kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe, na thuutha ũcio ithirĩro rĩkinye.

¹⁵ "Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa mũkoona 'kĩndũ kĩrĩa kĩrĩ thaahu na gĩa kũrehe ihooru' kĩrũgamĩte Handũ-harĩa-Hatheru, o kĩrĩa kĩarĩtio na kanua ka mũnabii Danieli (ũrĩa ũrathoma nĩamenye ũhoru ũcio), ¹⁶ hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmorĩre irĩma-inĩ. ¹⁷ Mũndũ ũrĩa ũrĩ nyũmba yake igũrũ ndakaharũrũke atĩ akarute kĩndũ kuuma nyũmba yake. ¹⁸ Nake ũrĩa wĩ mũgũnda ndagacooke mũciĩ kũgĩra nguo ciake. ¹⁹ Kaĩ atumia arĩa magaakorwo na nda na arĩa magaakorwo makĩongithia hĩndĩ ĩyo nĩmagakorwo na thĩina-ĩ! ²⁰ Hooyai nĩguo gwĩthara kwanyu gũtikanakorwo kũrĩ hĩndĩ ya heho kana mũthenya wa Thabatũ. ²¹ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩyo nĩgũkagia na mĩnyamaro mĩnene, ĩtarĩ yoneka kuuma kĩambĩrĩria gĩa thĩ nginya rĩu, na ĩtakooneka rĩngĩ. ²² Na tiga matukũ macio makuhĩhirio-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩkahonoka, no nĩ tondũ wa andũ arĩa aamũre, matukũ macio nĩmagakuhĩhio. ²³ Hĩndĩ ĩyo mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra

atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ na haha!’ kana, ‘Arĩ harĩa!’ Mũtikanetĩkie ũhoru ũcio. ²⁴ Nĩgũkorwo Kristũ a maheeni na anabii a maheeni nĩmakeyumĩria monanie morirũ manene na maringe ciamu, nĩguo maheeni o na arĩa aamũre, korwo no kũhoteke. ²⁵ Na rĩrĩ, inyuĩ ndaamũmenyithia ũhoru ũcio mbere ya hĩndĩ ĩyo.

²⁶ “Nĩ ũndũ ũcio mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Arĩ werũ-inĩ,’ mũtikanathiĩ kuo; kana angĩmwĩra, ‘Arĩ nyũmba thĩĩnĩ,’ mũtikanetĩkie ũhoru ũcio. ²⁷ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa rũheni ruumĩte irathĩro ruonekaga ithũĩro-rĩ, ũguo noguo gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ gũgaakorwo kũhaana. ²⁸ Harĩa hothe harĩ kũimba, hau nĩho nderi ciũnganaga.

²⁹ “Na rĩrĩ, o rĩmwe thuutha wa mĩnyamaro ya matukũ macio, “rĩũa nĩrĩkagĩa nduma, naguo mweri ũtĩge kwara; nacio njata nĩkaagũa kuuma igũrũ, namo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyio.’

³⁰ “Hĩndĩ ĩyo kĩmenyithia kĩa Mũrũ wa Mũndũ nĩgĩkooneka kũu igũrũ, na ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩgacakaya. Nĩikoona Mũrũ wa Mũndũ agũũka arĩ igũrũ rĩa matu, na arĩ na hinya na riiri mũingĩ. ³¹ Nake nĩagatũma arĩa ake na mũgambo mũnene wa karumbeta, nao nĩmakoongania arĩa ake aamũre moimĩte mĩena ĩna ĩrĩa yumaga rũhuho, kuuma gĩturi kĩmwe kĩa igũrũ nginya kĩrĩa kĩngĩ.

³² “Na rĩrĩ, mwĩrutei na mũkũyũ: Rĩrĩa hongu ciaguo ciarĩkia gũthundũka na ciaruta mathangũ-rĩ, nĩmũmenyaga atĩ hĩndĩ ya rĩũa ĩrĩ hakuhĩ. ³³ ũguo noguo rĩrĩa mũkoona maũndũ macio mothe, mũkaamenya atĩ ihinda rĩrĩ hakuhĩ, rĩrĩ o ta mũrango-inĩ. ³⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigaathira nginya maũndũ macio mothe mahinge. ³⁵ Igũrũ na thĩ nĩgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Mũthenya na Thaa Itiũkaine

³⁶ “Gũtirĩ mũndũ ũũĩ ũhoru wa mũthenya ũcio kana ithaa rĩu, o na arĩa a igũrũ matiũĩ, o na Mũriũ ndooĩ, tĩga no Ithe wiki. ³⁷ O ta ũrĩa gwatarĩ matukũ-inĩ ma Nuhu, noguo gũkahaana hĩndĩ ya gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ. ³⁸ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa gwatarĩ matukũ marĩa maarĩ mbere ya kĩguũ, andũ nĩmarĩaga na makanyua, na nĩmahikanagia na makahika, o nginya mũthenya ũrĩa Nuhu aatoonyire thabĩna; ³⁹ nao matiamenyire nginya rĩrĩa kĩguũ gĩokire, gĩkĩmaniina othe. ũguo noguo gũkahaana hĩndĩ ya gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ. ⁴⁰ Hĩndĩ ĩyo arũme eerĩ magaakorwo marĩ mũgũnda; ũmwe nĩakoywo na ũrĩa ũngĩ atigwo. ⁴¹ Andũ-a-nja eerĩ magaakorwo magĩthĩa hamwe; ũmwe nĩakoywo na ũrĩa ũngĩ atigwo.

⁴² “Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩguĩte, tondũ mũtiũĩ mũthenya ũrĩa Mwachani wanyu agooka. ⁴³ No menyai atĩrĩ, korwo mwene nyũmba nĩamenyete thaa cia ũtukũ irĩa mũici angĩũka, angĩaikarire eiguĩte, nyũmba yake ĩtuo. ⁴⁴ Nĩ ũndũ ũcio o na inyuĩ no nginya mũikarage mwĩhaarĩrie, tondũ Mũrũ wa Mũndũ agooka ithaa rĩrĩa mũtamwĩrĩgĩrĩre.

⁴⁵ “Ningĩ-rĩ, ndungata ya kwĩhokeka na njũgĩ nĩĩrikũ, ĩrĩa mwathi wayo angĩihokera kũroraga ndungata iria ingĩ cia nyũmba yake, na ĩciheage irio ihinda rĩrĩa riagĩĩre?” ⁴⁶ Kai nĩũgaakorwo kore ĩgũĩka o ũguo-ĩ! ⁴⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩihokera indo ciake ciothe. ⁴⁸ No rĩrĩ, ndungata ĩyo ĩngĩkorwo nĩ njaganu, na ĩire na ngoro atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa nĩegũikara ihinda iraya atacookete,’ ⁴⁹ na ĩkĩambĩrĩrie kũhũura ndungata iria ingĩ, na kũrĩa na kũnyua hamwe na arĩũ. ⁵⁰ Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũrĩa ĩtamwĩrĩgĩĩre, na ithaa rĩrĩa ĩtooĩ. ⁵¹ Nake nĩakamĩherithia mũno, na amũkie hamwe na andũ arĩa hinga, kũrĩa gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.

25

Ngerekano ya Airĩtu Ikũmi

¹ “Hĩndĩ ĩyo-rĩ, ũthamaki wa igũrũ ũkaahaananio na airĩtu ikũmi arĩa mooire matawa mao, makiomagara nĩguo magatũnge mũhikania. ² Atano ao maarĩ akĩigu, na atano maarĩ oogĩ. ³ Acio akĩigu nĩmakuuire matawa mao, no matiakuuire maguta. ⁴ No rĩrĩ, acio oogĩ, nĩmakuuire maguta na cuba, o hamwe na matawa mao. ⁵ Na rĩrĩ, Mũhikania nĩaikarire angĩgooka, na othe magĩcũnga, magĩkoma.

⁶ “Na ũtukũ gatagatĩ gũkĩanĩrĩrwo atĩrĩ: ‘Mũhikania nĩ mũũku! Umai mũkamũtũnge!’

⁷ “Hĩndĩ ĩyo airĩtu othe magĩũkĩra, magĩthondeka matawa mao. ⁸ Acio akĩigu makũra acio oogĩ atĩrĩ, ‘Tũgaĩrei maguta manyu tondũ; matawa maitũ nĩmarahora.’

⁹ “No acio oogĩ makĩmacookeria atĩrĩ, ‘Aca, matingĩtũigana na mamũigane. Handũ ha ũguo-rĩ, thiĩ kũrĩ arĩa mendagia maguta mũkegũrĩre manyu.’

¹⁰ “No rĩrĩa maarĩ njĩra-inĩ magĩthĩĩ kũgũra maguta-rĩ, mũhikania agĩkinya. Airĩtu arĩa mehaarĩrie magĩtoonya kĩhikania-inĩ hamwe na mũhikania. Naguo mũrango ũkĩhingwo.

¹¹ “Thuutha ũcio airĩtu acio angĩ o nao magĩũka. Makiuga atĩrĩ, ‘Mwathani! Mwathani! Tũhingũrĩre mũrango!’

¹² “Nowe agĩcookia atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ndimũũ.’

¹³ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩhũgagei, tondũ mũtiũĩ mũthenya kana thaa.

Ngerekano ya Taranda

¹⁴ “Ningĩ, ũthamaki wa igũrũ ũkaahaananio na mũndũ wathi-iaa rũgendo, nake agĩta ndungata ciake, agĩciĩhokera indo ciake. ¹⁵ Akĩnengera ĩmwe yacio taranda ithano cia mbeeca, na ĩngĩ taranda igĩrĩ, na ĩrĩa ĩngĩ taranda ĩmwe, o ndungata kũringana na ũhoti wayo. Agĩcooka agĩthĩĩ rũgendo. ¹⁶ Ndungata ĩrĩa yaneetwo taranda ithano ĩgĩthĩĩ o hĩndĩ ĩyo, ĩkĩonjorithia mbeeca ciayo, na ĩkĩona uumithio wa taranda ingĩ ithano. ¹⁷ O nayo ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ ĩkĩonjorithia ĩkĩona uumithio wa ingĩ igĩrĩ. ¹⁸ No ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe ĩgĩthĩĩ, ĩkĩenja irima, ĩkĩhitha mbeeca cia mwathi wayo.

¹⁹ “Thuutha wa ihinda iraya, mwathi wa ndungata icio nĩacookire na agĩciĩta nĩguo iheane ũhoro wa mathabu ma mbeeca ciake.

²⁰ Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ithano ĩkĩrehe ingĩ ithano, ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, waheire taranda ithano. Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ingĩ ithano.’

²¹ “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku harĩ indo nini; nĩngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ũka ũtoonye gĩkenoinĩ kĩa mwathi waku!’

²² “Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ o nayo igĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa waheire taranda igĩrĩ! Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ingĩ igĩrĩ.’

²³ “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku harĩ indo nini; nĩ ngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ũka ũtoonye gĩkenoinĩ kĩa Mwathi waku!’

²⁴ “Nayo ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe o nayo igĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, nĩ ndooĩ atĩ wee wĩ mũndũ mwĩ, ũgethaga kũrĩa ũtahandĩte, na ũkongania kũrĩa ũtaahandire mbeũ. ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩndetigĩrĩre, ngĩthĩ ngĩhitha taranda yaku thĩ. Atĩrĩrĩ, ĩno no ĩrĩa yaku ndagũcookeria.’

²⁶ “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu na ngũũtaru! Ũguo nĩ wooĩ atĩ ngethaga kũrĩa itahaandĩte, na ngongania kũrĩa itaahurĩte mbeũ? ²⁷ Gũkĩrĩ ũguo-rĩ, wagĩrĩrwo nĩ kũiga mbeeca ciakwa bengi, na ndacooka-rĩ, nĩngĩacookerio mbeeca ciakwa irĩ hamwe na uumĩthio wacio.

²⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, mĩtunyei taranda ĩyo, mũmĩnengere ũrĩa ũrĩ na taranda ikũmi. ²⁹ Nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũrĩ na indo nĩwe ũkoongererwo ingĩ nyingĩ na akĩrĩrĩrio. Nake ũrĩa ũtarĩ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo. ³⁰ Oyai ndungata ĩyo ĩtarĩ bata mũmĩkie nja kũu nduma-inĩ, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.’

Ng’ondu na Mbũri

³¹ “Hĩndĩ ĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agooka arĩ na riiri wake, na araika othe marĩ hamwe nake, nĩagaikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene na kĩrĩ riiri wa igũrũ. ³² Ndũrĩrĩ ciothe nĩgacookanĩrĩrio mbere yake, nake nĩakamũrania andũ kuuma kũrĩ arĩa angĩ, o ta ũrĩa mũrĩithi aamũranagia ng’ondu na mbũri. ³³ Nĩakaiga ng’ondu mwena wake wa ũrĩo, na mbũri aciige mwena wake wa ũmotho.

³⁴ “Nĩngĩ Mũthamaki nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ũrĩo atĩrĩ, ‘Ũkai, inyuĩ mũrathimĩtwo nĩ Baba; oyai igai rĩa ũthamaki ũrĩa mwathondekirwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo. ³⁵ Nĩgũkorwo ndaarĩ mũhũutu mũkĩĩhe gĩa kũrĩa, na ndaarĩ mũnyootu mũkĩĩhe gĩa kũnyua, na ndaarĩ mũgeni mũkĩĩnyĩta ũgeni, ³⁶ na ndaarĩ njaga mũkĩĩhe nguo, na ndaarĩ mũrũaru na inyuĩ mũkĩĩmenyerera, o na ndaarĩ njeera na mũgĩũka kũndora.’

³⁷ “Hĩndĩ ĩyo arĩa athĩngu nĩmakamũcookeria mamũurie atĩrĩ, ‘Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũhũutu tũgĩkũhe gĩa kũrĩa, kana ũrĩ mũnyootu tũgĩkũhe gĩa kũnyua? ³⁸ Na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũgeni tũgĩkũnyĩta ũgeni, kana ũrĩ njaga tũgĩkũhe nguo? ³⁹ O na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũrũaru kana ũrĩ njeera na tũgĩũka gũkũrora?’

⁴⁰ “Nake Mũthamaki nĩagacookia, ameere atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ wothe mwekĩire ariũ a Baba o na arĩa anini mũno, nĩ nĩ mwekĩire.’

⁴¹ “Ningĩ nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ũmotho atĩrĩ, ‘Njehereraĩ, inyuũ mūrumĩtwo, mũthiĩ mwaki-inĩ wa tene na tene ũrĩa ũthondekeirwo mūcukani na araika ake. ⁴² Nĩgũkorwo ndaarĩ mũhũutu na mūtiaheire gĩa kũria, na ndaarĩ mūnyootu na mūtiaheire gĩa kũnyua, ⁴³ na ndaarĩ mūgeni na mūtianyitire ũgeni, ndaarĩ njaga na mūtiaheire nguo, ndaarĩ mūrũaru na ndaarĩ njeera na mūtiokire kũnyona.’

⁴⁴ “Nao nĩmagacookia, mamũurie atĩrĩ, ‘Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũhũutu, kana ũrĩ mūnyootu, kana ũrĩ mūgeni, kana ũrĩ njaga, kana ũrĩ mūrũaru, o na kana ũrĩ njeera na tūtiagũteithirie?’

⁴⁵ “Nake nĩakamacookeria atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ o wothe mūteekire ũmwe wa aya anini mūno, nĩ nĩ mūteekiire.’

⁴⁶ “Hĩndĩ ĩyo nĩmagathiĩ kũria andũ maherithagio tene na tene, no arĩa athingu mathiĩ muoyo-inĩ wa tene na tene.”

26

Gũciirĩra Kũuraga Jesũ

¹ Rĩria Jesũ aarĩkirie kuuga maũndũ macio mothe-rĩ, akĩira arutwo ake atĩrĩ, ² “O ta ũrĩa mũũĩ, Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩtigairie matukũ meerĩ gĩkinye, nake Mūrũ wa Mũndũ nĩakaneanwo nĩgeetha aambwo mūtĩ-igũrũ.”

³ Hĩndĩ ĩyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a kĩrĩndĩ makĩgomana kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene, wetagwo Kaiafa, ⁴ nĩguo maciire ũrĩa mangĩnyitithia Jesũ na njĩra ya wara, na mamũuragithie. ⁵ No makiuga atĩrĩ, “Tūtingĩmũnyiita hĩndĩ ya Gĩathĩ, nĩguo andũ matikarute haaro.”

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta Bethania

⁶ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Jesũ aarĩ Bethania, mūciĩ wa mũndũ wetagwo Simoni ũrĩa warĩ na mūrĩmũ wa mangũ, ⁷ na mũndũ-wa-nja warĩ na cuba ya maguta ma goro mūno na manungi wega, agĩũka kũrĩ Jesũ, akĩmũitĩrĩria maguta mūtwe arĩ metha-inĩ akĩria.

⁸ Rĩria arutwo moonire ũguo, makĩrakara, makĩũrania atĩrĩ, “Ūitangi ũyũ nĩ wakĩ? ⁹ Maguta macio manungi wega nĩmangĩendio goro na mbeeca icio iheo athĩni.”

¹⁰ Nake Jesũ aamenya ũguo, akĩmooria atĩrĩ, “Mūrathĩnia mũndũ-wa-nja ũyũ nĩkĩ? We nĩanjĩka ũndũ mwega. ¹¹ Arĩa athĩni mūrĩkoragwo nao hĩndĩ ciothe, no nĩ-rĩ, mūtĩrĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe. ¹² Hĩndĩ ĩria aitĩrĩrie mwĩrĩ wakwa maguta macio manungi wega, eekire ũguo nĩgeetha aathagathage ũrĩa ngaathikwo. ¹³ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũria guothe Ūhoro-ũyũ-Mwega ũkaahunjio thĩni wa thĩ yothe-rĩ, ũndũ ũcio eeka nĩũkeeragwo andũ nĩgeetha aririkanagwo.”

Judasi Gwĩtikĩra Gũkunyaĩra Jesũ

¹⁴ Hĩndĩ ĩyo ũmwe wa acio ikũmi na eerĩ, ũrĩa wetagwo Judasi Mũsikariota, agĩthiĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, ¹⁵ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũ mũkũũhe ingĩmũneana kũrĩ inyuũ?” Nao makĩmũtarĩra icunjĩ cia betha mĩrongo ĩtatũ, makĩmũnengera. ¹⁶ Kuuma hĩndĩ ĩyo Judasi akĩambĩrĩria gũcaria mweke wa kũmũneana.

Gĩathĩ kĩa Bathaka

¹⁷ Mũthenya wa mbere wa kwambĩrĩria kũrĩa Mĩgate ĩrĩa ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia-rĩ, arutwo magĩthĩ kũrĩ Jesũ makĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda tũkahaarĩrie irio cia Bathaka kũ?”

¹⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ itũũra-inĩ kũrĩ mũndũ mũna mũmwĩre atĩrĩ, ‘Mũrutani oiga atĩrĩ: Ihinda riakwa rĩrĩa rĩtuĩtwo rĩrĩ hakuhi. Ngũũra irio cia Bathaka nyũmba gwaku tũrĩ na arutwo akwa.’” ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio arutwo magĩka o ũrĩa Jesũ aamathĩte, na makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

²⁰ Gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, Jesũ agĩkara metha-inĩ ya irio hamwe na arutwo ake acio ikũmi na eerĩ. ²¹ Na rĩrĩa maarĩaga, akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũngunyaĩra.”

²² Nao makĩnyitwo nĩ kĩaha mũno, makĩambĩrĩria kũmũũria o mũndũ atĩrĩ, “Mwathani, ti-itherũ nĩ nĩ?”

²³ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūrĩa waikanĩria guoko na nĩ mbakũri-inĩ nĩwe ũrĩngunyaĩra. ²⁴ Mũrũ wa Mũndũ nĩegũthĩ o ta ũrĩa ũhoro wake wandĩkitwo. No mũndũ ũrĩa ũgũkunyaĩra Mũrũ wa Mũndũ kaĩ arĩ na haaro-ĩ! Nĩ kaba mũndũ ũcio atangĩciarirwo.”

²⁵ Hĩndĩ ĩyo Judasi, ũrĩa mũmũkunyaĩri, akiuga atĩrĩ, “Rabii, ti-itherũ nĩ nĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Īi, nĩwe.”

²⁶ Na rĩrĩa maarĩaga, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai mũrie; ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa.”

²⁷ Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho, akĩmanengera, akĩmeera atĩrĩ, “Nyuanĩrai inyuothe. ²⁸ Īno nĩyo thakame yakwa ya kĩrĩkanĩro, ĩrĩa ĩgũitwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ nĩ ũndũ wa kũrekanĩrwo kwa mehia. ²⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, ndikũnyua rĩngĩ ndibeĩ ya maciaro ma mũthabibũ kuuma rĩu nginya mũthenya ũrĩa ngaamĩnyuanĩra na inyuũ ĩrĩ njerũ ũthamaki-inĩ wa Baba.”

³⁰ Na maarĩkia kũina rwĩmbo-rĩ, makiumagara magĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

Jesũ Kuuga ũrĩa Petero Akaamũkaana

³¹ Ningĩ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ūtukũ wa ũmũthĩ inyuothe nĩmũrĩndirika nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩngaringa mũrũithi,

nacio ng’ondũ cia rũũru ihurunjũke.’

³² No ndariũkio-rĩ, nĩngamũtongoria gũthĩ Galili.”

³³ No Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na arĩa angĩ othe mangĩgũtirika, nĩ ndigagũtirika.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, ũtukũ o ũyũ ngũkũ ĩtanakũga, ũrĩkorwo ũngaanĩte maita matatũ.”

³⁵ No Petero akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo nĩgũkua ndikuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana.” Nao arutwo arĩa angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda wa Gethisemane

³⁶ Ningĩ Jesũ agĩcooka agĩthĩ na arutwo ake handũ heetagwo Gethisemane, akĩmeera atĩrĩ, “Ikaraĩ haha, na nĩ thĩ haarĩa ngahooe.”

³⁷ Agĩthĩ na Petero, na ariũ arĩa eerĩ a Zebedi, nake akĩambĩrĩria kũigua kĩaha na gũthĩnĩka ngoro. ³⁸ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro

yakwa iri na kīeha mūno, o hakuhi gūkua. Ikarai haha mwīguite hamwe na ni.”

³⁹ Agithiathiia, agiturumithia ūthiū thī, akīhooya, akiuga atiri, “Baba, kungihoteka-ri, njehereria gikombe giki. No ti uria ni ngwenda, no ni uria wee ukwenda.”

⁴⁰ Hindi iyo agicooka kuri arutwo ake, agikora makomete, akuria Petero atiri, “Mutingihota guikara ithaa rimwe mwīguite hamwe na ni? ⁴¹ Mwihugei na muhooe niguo mutikagwe magerio-ini. Ngoro niyenda, no mwiri nduri na hinya.”

⁴² Jesu agithi riita ria keeri, akīhooya, akiuga atiri, “Baba, angikorwo gutingihoteka njehererio gikombe giki itakinyuiri-ri, wendi waku urohingio.”

⁴³ Aacooka ringi akimakora makomete, tondū nimahitwo ni toro. ⁴⁴ Ni undū ucio akimatiga, agithi, akīhooya ringi riita ria gatatu, akiuga ciugo o ro icio.

⁴⁵ Ningi agicooka kuri arutwo akimooria atiri, “O na riu muri o toro muhurukite? Atiri, ihinda ri hakuhi, na Muri wa Mundu niakunyanirwo moko-ini ma andu ehia. ⁴⁶ Ukirai, tuthi! Uria ukungunyanira niarooka!”

Jesu Kunyitwo

⁴⁷ O akiragia-ri, Judasi, umwe wa arutwo aria ikumi na eeri, agikinya. Ookire na gikundi kinene kia andu, mari na hiu cia njora na njuguma, matumitwo ni athinjiri-Ngai aria anene na athuuri a kiama. ⁴⁸ Na riri, ucio wamukunyanire niamahete kimenyithia giki: “Uria ndimunya, ucio niwe, muniitei.” ⁴⁹ Nake Judasi agithi hari Jesu o rimwe, akimwira atiri, “Rabi, uri muhoro!” na akimunya.

⁵⁰ Nake Jesu akimucokeria atiri, “Murata wakwa, ika uria ukire gwika.”

Nao andu acio makimuguthikira, makimuniite. ⁵¹ Na riri, mundu umwe wa aria mari na Jesu agicomora ruhiu rwake rwa njora, agitina gutu kwa ndungata ya muthinjiri-Ngai uria munene.

⁵² Nake Jesu akimwira atiri, “Cookia ruhiu rwaku njora nigukorwo aria othe macomoraga ruhiu makaaniinwo na ruhiu. ⁵³ Kana ugwiciiria ndingihota kuhooa Baba, na o rimwe andumire araika makiria ya mbutu ikumi na igiri? ⁵⁴ No riri, Maandiko mangikihinga atia maria moigite ati undu uyū no nginya uHINGE na njira ino?”

⁵⁵ Hindi iyo Jesu akuria kirindi kiu atiri, “Kai ndi mutongoria wa akararia a watho, ati nikio muoka muniite muri na hiu cia njora na njuguma? O muthenya ndirakoragwo hekaru-ini ngirutana, na mutinguniite. ⁵⁶ No undu uyū wotho wikikite niguu uhoro uria waandikitwo ni anabii uHINGE.” Nao arutwo othe makimutiganiria, makira.

Jesu Gutwarwo Kiama-ini kia Ayahudi

⁵⁷ Nao acio manyitire Jesu makimutwara gwa Kaiafa, muthinjiri-Ngai uria munene, kuria arutani a watho na athuuri moonganite. ⁵⁸ Nowe Petero akimurumira ari haraaya, o nginya agikinya nja ya kwa muthinjiri-Ngai ucio munene. Agitoonya agikarania na arangiri niguu amenye uria uhoro uguthi.

⁵⁹ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Kĩama kĩa Kĩnene gĩothe nĩmacarĩrĩrie ũira wa maheeni nĩguo mamũũragithie. ⁶⁰ No makiaga ũira ta ũcio, o na gũkorwo andũ aingĩ nĩmarutĩte ũira wa maheeni.

Thuutha-inĩ andũ eerĩ makĩrũgama, ⁶¹ makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩoigire atĩrĩ, ‘No hote gũtharia hekarũ ya Ngai, na ndĩmĩake rĩngĩ na mĩthenya ĩtatũ.’”

⁶² Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩrũgama, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũtũcookeria? Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũyũ ũrathitangĩrwo?” ⁶³ No Jesũ agĩkira ki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndakwĩhĩtithia na Ngai ũrĩa wĩ muoyo: Twĩre kana wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai.”

⁶⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, wee nĩwoiga, no ngũmwĩra atĩrĩ, inyuĩ inyuothe nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa ũrĩa-ũrĩ-Hinya, agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

⁶⁵ Hĩndĩ ĩyo mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene agĩtembũranga nguo ciae, akiuga atĩrĩ, “Nĩaruma Ngai! Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ aakĩ? Atĩrĩrĩ, inyuĩ nĩmweiguĩra akĩruma Ngai. ⁶⁶ Mũgwĩciiria atĩa?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo.”

⁶⁷ Magĩcooka makĩmũtũira mata ũthiũ, na makĩmũhũũra na ngundi. Angĩ makĩmũhũũra na hĩ, ⁶⁸ makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Kristũ, tũrathĩre ũhoru ũtwĩre, nũũ wakũgũtha!”

Petero Gũkaana Jesũ

⁶⁹ Na rĩrĩ, Petero aikarĩte nja, nake mũirĩtu warĩ ndungata akĩmũkora, akĩmwĩra atĩrĩ, “O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Galili.”

⁷⁰ Nowe agĩkaana ũhoru ũcio mbere yao othe, akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ ndiũũ ũrĩa ũroiga.”

⁷¹ Ningĩ akiumagara, agĩthiĩ kĩhingo-inĩ, harĩa mũirĩtu ũngĩ aamuonire, akĩira andũ arĩa maarĩ hau atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ moima na Jesũ wa Nazarethi.”

⁷² Agĩkaana ũhoru ũcio o rĩngĩ, na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ ndiũũ mũndũ ũcio!”

⁷³ Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hau magĩthiĩ harĩ Petero, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ wee ũrĩ ũmwe wao, tondũ mwarĩrie waku nĩũrakumbũra.”

⁷⁴ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ mũndũ ũcio ndimũũĩ!”

Kahinda o kau ngũkũ ĩgĩkũga. ⁷⁵ Nake Petero akĩririkana ũhoru ũrĩa Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga, ũrĩkorwo ũngaanĩte maita matatũ.” Akiuma nja, akĩrĩra mũno.

27

Judasi Kwĩita

¹ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe na athuuri a andũ makĩguithania atĩ matũire Jesũ kũũragwo. ² Makĩmuoha na mĩnyororo; makĩmũruta kũu, makĩmũtwara kũrĩ Pilato, ũrĩa warĩ barũthi.

³ Rĩrĩa Judasi, ũcio wamũkunyanĩre oonire atĩ Jesũ nĩatuĩrwo gũkua-rĩ, akĩrĩra na agĩcookeria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri

mbeeca icio cia betha mĩrongo itatũ. ⁴ Akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie, nĩgũkorwo nĩngunyanĩire thakame itarĩ na mahĩtia.”

Nao makĩmũcookeria makĩmũuria atĩrĩ, “Ūcio ũkĩrĩ ũhoru witũ? Ūcio nĩ ũhoru waku.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩkania mbeeca icio thĩnĩ wa hekarũ, agĩthĩira. Agĩcooka agĩthĩi akĩũita.

⁶ Athĩnjĩri-Ngai acio anene makĩoya mbeeca icio makiuga atĩrĩ, “Kũiga mbeeca ici kĩgĩna-inĩ nĩ kuuna watho, nĩgũkorwo nĩ mbeeca cia thakame.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩguithania mahũthĩre mbeeca icio na kũgũra gĩthaka kĩrĩa kĩa mũũmbi nyũngũ gĩtuĩke gĩa gũthikagwo ageni. ⁸ Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga gĩthaka kĩu gĩtwo Gĩthaka gĩa Thakame nginya ũmũthĩ. ⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩguo ũhoru ũrĩa waarĩtio nĩ Jeremia ũrĩa Mũnabii wahingire, rĩrĩa oigire atĩrĩ: “Nao nĩmoire icunjĩ icio mĩrongo itatũ cia betha, thogora ũrĩa andũ a Isiraeli maatuĩte wa kũmũgũra, ¹⁰ nao magĩcihũthĩra na kũgũra gĩthaka kĩa mũũmbi nyũngũ, o ta ũrĩa Mwathani aanjathire gwĩkwo.”

Jesũ Mbere ya Pilato

¹¹ Na rĩrĩ, Jesũ akĩrũgama mbere ya barũthi, nake barũthi ũcio akĩmũuria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Jesũ agĩcookia atĩrĩ. “Ĩ, wee nĩwoiga.”

¹² No rĩrĩa aathitangirwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, ndarĩ ũndũ aacookirie. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũuria atĩrĩ, “Kaĩ ũtaraiqua ũira wa maũndũ marĩa maragũthitangĩra?” ¹⁴ Nowe Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ o na ũmwe wa macio; nake barũthi akĩgega mũno.

¹⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya Giathĩ kĩa Bathaka, barũthi ũcio nĩamenyerete kuohora mũndũ ũmwe wa arĩa oohe, o ũrĩa kĩrĩndĩ kĩngĩathuurire. ¹⁶ Hĩndĩ ĩyo nĩ maarĩ na mũndũ kĩmaramari wohetwo na woĩkaine mũno, wetagwo Baraba. ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa kĩrĩndĩ kĩagomanire, Pilato agĩkĩũria atĩrĩ, “Nũũ mũkwenda ndĩmuohorere; nĩ Baraba, kana nĩ Jesũ ũrĩa wĩtagwo Kristũ?” ¹⁸ Nĩgũkorwo we nĩamenyaga atĩ maatwarĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru.

¹⁹ Na hĩndĩ ĩyo Pilato aikarĩire gĩtĩ gĩa ciira, mũtumia wake akĩmũtũmĩra mũndũ, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ndũkae gwĩka mũndũ ũcio ũndũ tondũ ndarĩ na mahĩtia, nĩgũkorwo ũmũthĩ nĩthĩnĩtio nĩ kĩroto mũno nĩ ũndũ wake.”

²⁰ No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩringĩrĩa kĩrĩndĩ gĩĩtie Baraba, nake Jesũ ooragwo.

²¹ Barũthi ũcio akĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya eerĩ nĩ ũrĩkũ mũkwenda ndĩmuohorere?”

Nao makiuga atĩrĩ, “Tũkwenda Baraba.”

²² Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Ngũgĩlka atĩa na Jesũ ũyũ wĩtagwo Kristũ?”

Othe magĩcookia atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ.”

²³ Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

Nao magĩkĩrĩrĩa kwanĩrĩa, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ!”

²⁴ Rĩrĩa Pilato oonire atĩ matiraiguithania, na akĩona atĩ nĩ ngũũ yambagĩrĩa-rĩ, akĩoya maaĩ, agĩthamba moko hau mbere ya kĩrĩndĩ,

akiuga atĩrĩ, “Niĩ ndikoorio thakame ya mündũ ùyũ ùtarĩ na mahĩtia. Ûcio nĩ ùhoru wanyu!”

²⁵ Nao andũ acio othe magĩcookia atĩrĩ, “Thakame yake irotũcookerera hamwe na ciana ciitũ!”

²⁶ Pilato akĩmohorera Baraba. No akĩhũurithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akaambwo mũtĩ-igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

²⁷ Ningĩ thigari cia barũthi cigĩtwara Jesũ thĩinĩ wa gĩikaro kĩa barũthi, nacio cigĩcookanĩrĩria mbũtũ yothe ya thigari, cikĩmũrigiicĩria. ²⁸ Cikĩmũruta nguo ciake, cikĩmũhumba nguo ndune, ²⁹ cigĩcooka cigĩtuma thũmbĩ ya mũigua, cikĩmwĩkĩra mũtwe. Cikĩmũnengera kamũrangi guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo, cikĩmũturũria ndu, na cikĩmũnyũrũria, cikiuga atĩrĩ, “Wĩ mũhoru, mũthamaki wa Ayahudi!” ³⁰ Cikĩmũtuĩra mata, cikĩoya kamũrangi kau, na cikĩmũhũũra nako mũtwe. ³¹ Ciarĩkia kũmũnyũrũria, cikĩmũruta nguo iyo, na cikĩmũhumba nguo ciake mwene. Cigĩcooka cikĩmumagararia cikamwambe mũtĩ-igũrũ.

Kwambwo kwa Jesũ Mũtĩ-Igũrũ

³² Na hĩndĩ ĩrĩa moimagaraga-rĩ, magĩcemanina na mündũ woimĩte Kurene, wetagwo Simoni, nacio thigari cikĩmũkuuithia mũtharaba ũcio na hinya. ³³ Magĩthiĩ, magĩkina handũ heetagwo Gologotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe). ³⁴ Nacio cikĩhe Jesũ ndibeĩ anyue, ĩtukanĩtio na kindũ kĩrũrũ ta maaĩ ma nyongo; no aamĩcama akĩrega kũmĩnyua. ³⁵ Ciarĩkia kũmwamba mũtĩ-igũrũ, cikĩgayana nguo ciake na njĩra ya gũcicuukĩra mĩtĩ. ³⁶ Nacio cigĩikara thĩ hau, cikĩmũrangĩra. ³⁷ Na hau igũrũ rĩa mũtwe wake, nĩhandĩkĩtwo maũndũ marĩa aathitangĩrwo, atĩrĩ: **ÛYÛ NĨWE JESÛ, MÛTHAMAKI WA AYAHUDI.** ³⁸ Na rĩrĩ, atunyani eerĩ nĩmambirwo mĩtĩ-igũrũ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, na ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho. ³⁹ Nao andũ arĩa maahĩtũkagĩra hau makamũrumaga, makĩinagia mũtwe yao, ⁴⁰ makiugaga atĩrĩ, “Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũcooke ũmiake na mĩthenya ĩtatũ-rĩ, kĩĩhonokie! Harũrũka uume mũtharaba-inĩ, aakorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!”

⁴¹ O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na athuuri o nao makĩmũnyũrũria. ⁴² Makiuga atĩrĩ, “Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene! Nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli! Nĩakiume rĩu mũtharaba-inĩ, na ithuĩ nĩtũkũmwĩtikia. ⁴³ Nĩehokete Ngai, nĩakĩmũhonokie rĩu aakorwo nĩamwendete, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, ‘Niĩ ndĩ Mũrũ wa Ngai.’” ⁴⁴ O na atunyani arĩa maambanĩrio hamwe nake o nao makĩmũruma.

Gũkua kwa Jesũ

⁴⁵ Na rĩrĩ, kuuma thaa thita cia mũthenya nginya thaa kenda bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma. ⁴⁶ Na ta thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Eli, Eli, lama sabakithani?” (Ûguo nĩ kuuga, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, ũndiganĩrie nĩkĩ?”)

⁴⁷ Nao andũ amwe a arĩa maarũngĩ hau rĩrĩa maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Areeta Elija.”

⁴⁸ Na o rĩmwe, ũmwe wao agĩteng'era akĩoya thibũnji. Akĩmĩtobokia thiki-inĩ, akĩmĩthecerera kamũurangi-inĩ, akĩhe Jesũ anyue. ⁴⁹ Arĩa angĩ nao makiuga atĩrĩ, "Tiganai nake. Nĩtũkuona kana Elija nĩegũũka kũmũhonokia."

⁵⁰ Nake Jesũ akĩgũthũka rĩngĩ na mũgambo mũnene, agĩtuĩkana.

⁵¹ Na rĩrĩ, ihinda o rĩu gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunji igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ. Nayo thĩ igĩthingitha, nacio ndwara cia mahiga igĩatũkana. ⁵² Mbĩrĩra nacio ikĩhingũka, nao andũ aingĩ arĩa atheru arĩa maarĩkĩtie gũkua makĩrĩũka, ⁵³ makiuma thĩnĩ wa mbĩrĩra. Na thuutha wa kũrĩũka kwa Jesũ, magĩthĩ itũũra rĩu inene itheru, na makĩumĩrĩra andũ aingĩ.

⁵⁴ Rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana na arĩa maarĩ nake makĩrangĩra Jesũ moonire gĩthingitha na maũndũ mothe marĩa meekĩkire-rĩ, makĩnyitwo nĩ guoya, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!"

⁵⁵ Na nĩ haarĩ andũ-a-nja aingĩ meeroragĩra marĩ o haraaya. Maarũmĩrĩre Jesũ kuuma Galili nĩguo mamũtungatagĩre. ⁵⁶ Thĩnĩ wao haarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu ũrĩa nyina wa Jakubu na Jose, na nyina wa arĩũ a Zebedi.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁵⁷ Na hwaĩ-inĩ wakinya-rĩ, mũndũ warĩ gĩtonga wa kuuma Ari-mathea, wetagwo Jusufu, ũrĩa watuĩkĩte mũrutwo wa Jesũ agĩũka. ⁵⁸ Nake agĩthĩ kũrĩ Pilato, na akĩhooya aheo mwĩrĩ wa Jesũ, nake Pilato agĩathana anengerwo mwĩrĩ ũcio. ⁵⁹ Jusufu akĩoya mwĩrĩ ũcio, akĩwoha na taama mũtheru wa gatani, ⁶⁰ akĩũiga thĩnĩ wa mbĩrĩra yake njerũ rĩa eenjithĩtie rwaro-inĩ rwa ihiga. Akĩgaragaria ihiga inene mũromo-inĩ wa mbĩrĩra iyo, na agĩthĩra. ⁶¹ Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ maikarĩte hau mang'etheire mbĩrĩra.

Arangĩri Mbĩrĩra-inĩ

⁶² Na mũthenya ũyũ ũngĩ ũrĩa ũrũmagĩrĩra Mũthenya wa Ihaarĩria, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩthĩ kwa Pilato. ⁶³ Makĩmwĩra atĩrĩ, "Mwathi witũ, nĩtũkũririkana atĩ rĩrĩa mũheenania ũcio aarĩ muoyo. nĩoigire atĩrĩ, 'Thuutha wa matukũ matatũ nĩngariũka.' ⁶⁴ Nĩ ũndũ ũcio ruta watho nĩguo mbĩrĩra iyo irangĩrwo nginya mũthenya wa gatatũ. Kwaga ũguo, arutwo ake maahota gũthĩ maiye mwĩrĩ ũcio macooke meere andũ atĩ nĩariũkĩtio kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Maheeni macio maahota gũtuĩka mooru gũkĩra marĩa ma mbere."

⁶⁵ Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, "Oyai arangĩri, mũthĩ mũrangĩre mbĩrĩra iyo wega o ta ũrĩa mũngihota." ⁶⁶ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ, makĩhinga ihiga rĩa mbĩrĩra iyo biũ, na makĩrĩkĩra rũrĩ rwa mũhũra, na makĩiga arangĩri ho.

28

1 Kũrĩũka kwa Jesũ

¹ Thuutha wa Thabatũ, gwatua gũkĩa mũthenya wa mbere wa kiumia, Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ magĩthĩ kũrora mbĩrĩra.

² Na rĩrĩ, nĩ kwagiire na gĩthingithia kĩnene, nĩgũkorwo mũraika wa Mwathani nĩaikũrũkire oimĩte igũrũ na agĩthiĩ mbĩrĩra-inĩ, akĩgaragara ihiga akĩrĩeheria na akĩrĩkarĩra. ³ Oonekaga ahaana ta rũheni, na nguo ciake cieriũhĩte o ta ira. ⁴ Nao arangĩri acio makĩmwĩtigĩra mũno nginya makĩnaina makĩhaana, ta andũ akuũ.

⁵ Nake mũraika ũcio akĩira andũ-a-nja acio atĩrĩ, “Inyuĩ-rĩ, tigai gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩnjũũ atĩ nĩ Jesũ ũrĩa ũraambirwo mũtĩ-igũrũ mũracaria. ⁶ Ndarĩ haha, nĩariũkĩte, o ta ũrĩa oigire. Ũkai muone harĩa arakomete. ⁷ Na rĩrĩ, thiĩ narua mũkeere arutwo ake atĩrĩ, ‘Nĩariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ, na nĩegũthiĩ Galili mbere yanyu. Kũu nĩkuo mũrĩmuona.’ Ririkanai ũguo ndaamwĩra.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, andũ-a-nja acio makiuma mbĩrĩra-inĩ mahiũhĩte marĩ na guoya, no ningĩ maiyũritwo nĩ gĩkeno, makĩhanyũka makeere arutwo ake ũhoru ũcio. ⁹ Na o rĩmwe Jesũ agĩtũngana nao, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndamũgeithia.” Nao magĩthiĩ harĩ we, makĩmũnyũita nyarĩrĩ, makĩmũhooya. ¹⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Thiĩ mũkeere ariũ na aarĩ a Baba mathiĩ Galili; kũu nĩkuo marĩnyona.”

Ũhoru wa Arangĩri

¹¹ Na rĩrĩa andũ-a-nja acio maathiiaga-rĩ, arangĩri amwe a arĩa maarangĩrĩte mbĩrĩra magĩtoonya itũũra inene na makĩira athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maũndũ mothe marĩa mekĩkĩte. ¹² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcemanĩa na athuuri, magĩthugunda ũrĩa megwĩka; makĩhe thigari icio mbeeca nyingĩ, ¹³ magĩcĩira atĩrĩ, “Inyuĩ mũkuuga atĩrĩ, ‘Arutwo ake marookire ũtukũ maramũiya twĩ toro.’ ¹⁴ Ũhoru ũyũ ũngĩkinyĩra barũthi, nĩtũkamũguithia, na tũmũgitĩre mũtikone ũũru.” ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya mbeeca icio, igĩka o ta ũrĩa cieriũtwo. Naguo ũhoru ũcio ũkĩhunjio kũrĩ Ayahudi, na nĩũhunjagio o nginya ũmũthĩ.

Gũtũmwo Gũtungata

¹⁶ Hĩndĩ iyo arutwo arĩa ikũmi na ũmwe magĩthiĩ Galili, kĩrĩma-inĩ kĩrĩa Jesũ aamerĩte mathiĩ. ¹⁷ Na rĩrĩa maamuoniire-rĩ, makĩmũhooya, no amwe maarĩ na nganja. ¹⁸ Nake Jesũ agĩthiĩ kũrĩ o akĩmeera atĩrĩ, “Nĩheetwo ũhoti wothe igũrũ na gũkũ thĩ. ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio thiĩ mũgatũme andũ a ndũrĩrĩ ciothe matuĩke arutwo akwa, mũkĩmabatithagia thiĩnĩ wa rĩtwa rĩa Ithe na rĩa Mũriũ na rĩa Roho Mũtheru, ²⁰ na mũkĩmarutaga gwathĩkĩra maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte. Na ti-itherũ ndĩ hamwe na inyuĩ hĩndĩ ciothe, o nginya mũthia wa mahinda maya.”

MARIKO

Johana Mubatithania Kūhaarīria Njira

¹ Kĩambĩrīria kĩa Ūhoro-ūrīa-Mwega ũkonii Jesũ Kristũ Mũrũ wa Ngai.

² O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa Isaiya ũrĩa mũnabii atĩrĩ: “Nĩngũtũma mūtũmwo wakwa athĩ mbere yaku, ũrĩa ũgũgũthondekera njĩra yaku.”

³ “Kũrĩ mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ, ‘Haarĩriai njĩra ya Mwathani, rũngariai njĩra ciake.’”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Johana ookire akĩhunjagia, na akĩbatithanagĩria werũ-inĩ. Aahunjagia atĩ andũ merire, nĩguo marekerwo mehia mao, nĩgeetha mabatithio. ⁵ Nao andũ othe a bũrũri wa Judea na andũ othe a Jerusalemu magĩthĩ kũrĩ we. Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithĩria rũũ-inĩ rwa Jorodani. ⁶ Johana ehumbaga nguo ciathondeketwo na guoya wa ngamũra, na nĩehotoraga mũcibi wa rũũa njohero, na aarĩaga ngigĩ na ũũkĩ wa gĩthaka. ⁷ Nayo ndũmĩrĩri yake yarĩ ĩno: “Thuutha wakwa nĩgũgũka mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũngĩra, ũrĩa nĩ itagĩrĩre kũnamĩrĩra njohore ndigi cia iraatũ ciake. ⁸ Nĩ ndĩmubatithagia na maaĩ, nowe arĩmubatithagia na Roho Mũtheru.”

Kubatithio na Kũgerio kwa Jesũ

⁹ Na rĩrĩ, ihinda o rĩu Jesũ agĩũka oimĩte Nazarethi kũu Galili, na akĩbatithio nĩ Johana rũũ-inĩ rwa Jorodani. ¹⁰ Na rĩrĩa Jesũ oimĩraga maaĩ-inĩ akĩona igũrũ rĩahingũka, nake Roho Mũtheru akĩmũikũrũkĩra ahaana ta ndutura. ¹¹ Mũgambo ũkiuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “We nĩwe Mũrũ wakwa ũrĩa nyendete, na nĩngenaga mũno nĩwe.”

¹² Na o rĩmwe Roho akĩmuoya akĩmũtwara werũ-inĩ, ¹³ na agĩkara kũu werũ-inĩ matukũ mĩrongo ĩna, akĩgeragio nĩ Shaitani. Nake aikaranagia na nyamũ cia gĩthaka, nao araike makamũtungatagĩra.

Jesũ gwĩta Arutwo ake a Mbere

¹⁴ Thuutha wa Johana gũikio njeera, Jesũ agĩthĩ Galili akĩhunjagia Ūhoro-ūrīa-Mwega wa Ngai, ¹⁵ akiuga atĩrĩ, “Ihinda nĩkinyu, naguo ũthamaki wa Ngai nĩũkuhĩrĩrie. Mwĩrĩrei mwĩtĩkie Ūhoro-ūrīa-Mwega!”

¹⁶ Na rĩrĩa Jesũ aathiaagĩra hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, nĩonire Simoni na mũrũ wa nyina Anderea magĩkia neti ciao iria-inĩ, nĩgũkorwo maarĩ ategi a thamaki. ¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai, mũnũmĩrĩre, na nĩngamũtua ategi a andũ.” ¹⁸ O rĩmwe magĩtiganĩria neti ciao makĩmũrũmĩrĩra.

¹⁹ Na aathiathia hanini, akĩona Jakubu mũrũ wa Zebedi hamwe na mũrũ wa nyina Johana marĩ gatarũ-inĩ makĩhaarĩria neti ciao. ²⁰ O rĩmwe akĩmeeta, nao magĩtiga ithe wao Zebedi gatarũ-inĩ hamwe na aruti ake a wĩra na makĩmũrũmĩrĩra.

Jesũ Kũingata Ngoma Thũku

²¹ Nao magĩthĩ Kaperinaumu, na rĩrĩa mũthenya wa Thabatũ wakinyire, Jesũ agĩtoonya thunagogi na akĩambĩrĩria kũrutana. ²² Na andũ makĩgegio nĩ ũrutani wake, nĩgũkorwo aamarutaga ta mũndũ warĩ na ũhoti, no ti ta arutani a watho. ²³ Na rĩrĩ, hĩndĩ o ĩyo kũu thunagogi yao, nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ngoma thũku, nake akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, ²⁴ “Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ũũkĩte gũtũniina? Nĩnjũũĩ wee nĩwe ũ! Wee nĩwe Ũrĩa-Mũtheru-wa-Ngai.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmĩkũma na hinya, akiuga atĩrĩ, “Kira na uume thĩinĩ wake!” ²⁶ Ngoma ĩyo thũku ĩkĩmũthukathuka na hinya na ĩkiuma thĩinĩ wake ĩgĩkayaga.

²⁷ Andũ acio othe makĩgega mũno nginya makĩũrania atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩ ũrĩkũ? Ũyũ nĩ ũrutani mwerũ, wĩ na ũhoti! Nĩ araatha o na ngoma thũku na ikamwathĩkĩra.” ²⁸ Nayo ngumo yake ĩkĩhunja na ihenya bũrũri wothe wa Galili.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

²⁹ Na maarĩkia kuuma thunagogi, magĩthĩ na Jakubu na Johana mũciĩ gwa Simoni na Anderea. ³⁰ Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ gĩtanda-inĩ arĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ, nao makĩra Jesũ ũhoru wake. ³¹ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩ harĩa aarĩ, akĩmũnyiita guoko akĩmũũkĩria. Mũrimũ ũcio wa kũhiũha mwĩrĩ ũkĩmũtĩga na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

³² Hwaĩ-inĩ ũcio thuutha wa riũa gũthũa, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ arũaru na arĩa maarĩ na ndaimono. ³³ Nao andũ a itũra othe makĩũngana hau mũrango-inĩ wa nyũmba, ³⁴ nake Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mũrimũ mũthemba mũingĩ. Nĩngĩ akĩingata ndaimono nyingĩ, no ndetĩkĩririe ndaimono ciarie tondũ nĩciamũũ.

Jesũ Kũhooya arĩ Handũ Keheri-inĩ

³⁵ Rũciinĩ kĩroko tene kũrĩ o na nduma, Jesũ agĩũkĩra akiuma nyũmba agĩthĩ handũ keheri-inĩ, akĩhoera ho. ³⁶ Nake Simoni na arĩa maarĩ nao magĩthĩ kũmwetha, ³⁷ na rĩrĩa maamuonire, makĩanĩrĩra, makĩmwĩra atĩrĩ: “Andũ othe nĩwe maracaria!”

³⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Rekei tuume gũkũ tũthĩ kũndũ kũngĩ, matũũra-inĩ marĩa me hakuhĩ, nĩguo hunjĩe o nakuo. Tondũ nĩkĩo ndokire.” ³⁹ Nĩ ũndũ ũcio agĩthiũrũka Galili guothe akĩhunjagia thunagogi-inĩ ciao na akĩingataga ndaimono.

Mũndũ warĩ na Mangũ

⁴⁰ Na mũndũ ũmwe warĩ na mangũ agĩũka kũrĩ we na akĩmũthaita aturĩtie maru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”

⁴¹ Nake Jesũ akĩringwo nĩ tha nyingĩ, agĩtambũrũkia guoko gwake akĩhutia mũndũ ũcio. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ngwenda. Therio.” ⁴² Na o hĩndĩ ĩyo mũndũ ũcio agĩthirwo nĩ mangũ, akĩhonio.

⁴³ Nake Jesũ akĩmũkaania na hinya na akĩmwĩra athĩ, ⁴⁴ nĩngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoru ũyũ. No thĩ ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanĩte nĩ ũndũ wa gũtherio gwaku, ũtuĩke ũira kũrĩ o.” ⁴⁵ No handũ ha ũguo agĩthĩ, akĩambĩrĩria kwaria na kũmemerekia ũhoru

ũcio. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndacookire kũhota gũtoonya itũũra thĩinĩ akĩonagwo nĩ andũ, no aikaraga na nja kũndũ gũtaarĩ andũ. No andũ no mookaga kũrĩ we moimĩte kũndũ guothe.

2

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

¹ Matukũ manini maathira, Jesũ agĩcooka Kaperinaumu rĩngĩ, nao andũ makĩigua atĩ nĩoka mũciĩ. ² Nĩ ũndũ ũcio andũ aingĩ makĩũngana nginya hakĩaga handũ ha gũkarwo, o na nginya nja wa mũrango, nake akĩmahunjĩria ũhoru. ³ Nĩhookire andũ, makĩmũrehera mũndũ warũarĩte mũrimũ wa gũkua cĩga, akuuĩtwo nĩ andũ ana. ⁴ Na tondũ matingĩahotire kũmũkinyia harĩa Jesũ aarĩ nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ-rĩ, magĩtharũria nyũmba igũrũ wa hau Jesũ aarĩ na maarĩkia kũhatharia, makĩharũrũkia mũndũ ũcio wakuĩte cĩga arĩ kĩbarĩ-inĩ kũ aakomeire. ⁵ Rĩria Jesũ oonire wĩtũkio wao, akĩira mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Mũriũ, nĩwarekerwo mehia maku.”

⁶ Na rĩrĩ, arutani amwe a watho maarĩ ho, nao makĩyũria na ngoro atĩrĩ, ⁷ “Mũndũ ũyũ ekwaria ũguo nĩkĩ? Nĩ araruma Ngai! Nũũ ũngĩ ũngĩhota kũrekanĩra mehia tiga Ngai wiki?”

⁸ O rĩmwe Jesũ akĩmenya thĩinĩ wa roho wake atĩ ũguo nĩguo meciiragia ngoro-inĩ ciao, nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma mwĩciirie maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu? ⁹ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ: kwĩra mũndũ ũyũ ũkuĩte cĩga atĩrĩ, ‘Nĩ warekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra atĩrĩ, ‘Ŭkĩra woe kĩbarĩ gĩaku wĩtware?’ ¹⁰ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ...” Akĩira mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, ¹¹ “Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.” ¹² Nake agĩũkĩra, akĩoya kĩbarĩ gĩake, agĩthĩra andũ othe mamwĩroreire. Ũndũ ũcio ũgĩtũma andũ othe magege, nao makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ tũtirĩ tuona ũndũ ta ũyũ-ĩ!”

Gwĩtwo kwa Lawi

¹³ O rĩngĩ Jesũ nĩoimagarire agĩthĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria; nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, nake akĩambĩrĩria gũkĩruta ũhoru. ¹⁴ Na hĩndĩ irĩa aahĩtũkaga, akĩona Lawi mũrũ wa Alufayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra,” nake Lawi agĩũkĩra akĩmũrũmĩrĩra.

¹⁵ Na rĩrĩa Jesũ aarĩaga irio cia hwaĩ-inĩ nyũmba kwa Lawi, etia mbeeca cia igooti aingĩ na ehia nĩmarĩanĩre nake na arutwo ake, tondũ maarĩ aingĩ nĩmamũrũmĩrĩre. ¹⁶ Rĩria arutani a watho arĩa maarĩ Afarisai moonire akĩrĩanĩra na andũ ehia na etia mbeeca cia igooti, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Arĩanagĩra na etia mbeeca cia igooti na ehia nĩkĩ?”

¹⁷ Nake Jesũ aigua ũguo akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũrĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. Ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia.”

Jesũ Kũũrio Ũhoru wa Kwĩhinga kũrĩa Irio

¹⁸ Na rĩrĩ, arutwo a Johana na Afarisai nĩmehingĩte kũrĩa irio. Andũ amwe magĩũka makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutwo

a Johana na arutwo a Afarisai mehinge kūrīa irio, no arutwo aku matiihingaga?”

¹⁹ Nake Jesū akimacookeria atīrī, “Ageni a mūhikania mangiīhinga kūrīa irio atīa rīrīa arī hamwe nao? Matingiīhinga rīrīa rīothe marī hamwe nake. ²⁰ No ihinda nīrigakinya rīrīa mūhikania akeherio kuuma kūrī o, na hīndī iyo nīmakehinga kūrīa irio.”

²¹ “Gūtīrī mūdū wīkagīra nguo ngūrū kīraka kīerū. Angīka ūguo, kīraka kīu kīerū no kīguucie nguo iyo ngūrū, nakīo gītūme hau hatarūku hatūrīke makīria. ²² Ningī gūtīrī mūdū wīkīraga ndibei ya mūhīhano mondo-inī ngūrū. Angīka ūguo, ndibei iyo no itarūre mondo icio, nayo ndibei iyo iitīke, nacio mondo ithūke. No rīrī, ndibei ya mūhīhano iikīragwo thīnī wa mondo njerū.”

Mwathani wa Thabatū

²³ Na mūthenya ūmwe warī wa Thabatū-rī, Jesū nīatuīkanīirie mīgūnda-inī ya ngano. Na rīrīa aathiiaga arī hamwe na arutwo ake, arutwo makīambīrīria gūtua ngira cia ngano. ²⁴ Nao Afarisai makīmwīra atīrī, “Ta rora, nī kī kīratūma arutwo aku meke ūrīa watho ūtetīkīrītīe mūthenya wa Thabatū?”

²⁵ Nake akimacookeria atīrī, “Kaī mūtārī mwathoma ūrīa Daudi we mwene na arīa maarī nake meekire rīrīa maarī ahūtu na makabatario nī gīa kūrīa? ²⁶ Aatoonyire nyūmba ya Ngai rīrīa Abiatharu aarī mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, akīrīa mīgate irīa yamūrīirwo Ngai, o irīa yetīkīrītīo kūrīagwo nī athīnjīri-Ngai oiki. Na agīcooka akīhe arīa maarī nake imwe yayo.”

²⁷ Ningī akīmeera atīrī, “Mūthenya wa Thabatū wekīrīrwo ho nī ūndū wa mūdū, no mūdū ndombirwo nī ūndū wa Thabatū. ²⁸ Nī ūndū ūcio, Mūrū wa Mūdū nī Mwathani o na wa mūthenya wa Thabatū.”

3

¹ Ningī nīatoonyire thunagogi rīngī, na thīnī nī kwarī na mūdū wonjete guoko. ² Andū amwe ao nīmacaragia ūndū mangīthitangīra Jesū, nī ūndū ūcio makīmūrora mūno mone kana nīekūhonia mūdū ūcio mūthenya wa Thabatū. ³ Nake Jesū akīra mūdū ūcio warī mwonju guoko atīrī, “Rūgama haha mbere ya andū othe.”

⁴ Ningī Jesū akīmooria atīrī, “Nī ūndū ūrīkū mwītīkīrie nī watho mūthenya wa Thabatū; nī gwīka wega kana nī gwīka ūūru, nī kūhonokia muoyo kana nī kūūraga?” No-o magīkīra ki.

⁵ Akīmarora arakaire, na aigūite ūūru nī ūndū wa ūremi wa ngoro ciao, akīra mūdū ūcio atīrī, “Tambūrūkia guoko gwaku.” Nake agīgūtambūrūkia, nakuo guoko gūkīhona biū. ⁶ Hīndī iyo Afarisai makīumagara na makīambīrīria gūthugunda me hamwe na Aherodia ūrīa mangīūraga Jesū.

Gīkundi Kīnene Kūrūmūrīra Jesū

⁷ Nake Jesū na arutwo ake makīuma kūu magīthīī iria-inī, nakīo gīkundi kīnene kīa andū kuuma Galili gīkīmūrūmīrīra. ⁸ Na rīrīa maigūire ūrīa wothe eekaga, andū aingī magīūka kūrī we moimīte Judea, na Jerusalemu na Idumea o na mūrīmo ūrīa ūngī wa Jorodani, o na kuuma kūrīa gwakuhīrīrie Turo na Sidoni. ⁹ Na tondu wa gīkundi kīu, akīra arutwo ake mamūhaarīrīrie gatarū nīguo gīkundi

kīu gītige kūmūhatīka. ¹⁰ Nīgūkorwo nīahonetie andū aingī, nī ūndū ūcio arīa maarī na mīrimū nīmatindīkanaga nīguo mamūhutie. ¹¹ Na rīrīa rīothe ngoma thūku cīamuonaga, ciegūithagia thī mbere yake, igakaya ikiugaga atīrī, “Wee nīwe Mūrū wa Ngai.” ¹² Nowe agīcīkaania na hinya mūno itīkoige we nīwe ū.

Jesū Gūthuura Arutwo Ikūmi na Eerī

¹³ Jesū agīcooka akīambata kīrīma-inī na agūta arīa eyendeire, nao magīūka harī we. ¹⁴ Akīamūra ikūmi na eerī, akīmatua atūmwō, nīgeetha makoragwo nake, na nīguo amatūmage makahunje, ¹⁵ na magīe na ūhoti wa kūngata ndaimono. ¹⁶ Andū acio ikūmi na eerī aathuurire nī Simoni (ūrīa aatuire Petero); ¹⁷ na Jakubu wa Zebedi na mūrū wa nyina Johana (nao acio akīmatua Boanerigesi, ūguo nī kuuga Ariū a Marurumī); ¹⁸ na Anderea, na Filipu na Baritholomayo, na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo na Thadayo, na Simoni ūrīa Mūzelote ¹⁹ na Judasi Mūsikariota, ūrīa wamūkunyanīre.

Jesū na Beelizebuli

²⁰ Ningī Jesū agītoonya nyūmba, na o rīngī kīrīndī gīkīūngana o nginya we na arutwo ake makīremwo nī kūrīa irio. ²¹ Rīrīa andū ao maiguire ūhoro ūcio, magīthīī kūmūnyiita, nīgūkorwo moigire atīrī, “Nīagūrūkīte.”

²² Nao arutani a watho arīa maikūrūkīte kuuma Jerusalemu makiuga atīrī, “Aiyūrītwo nī Beelizebuli! Araingata ndaimono na hinya wa mūnene wa ndaimono.”

²³ Nī ūndū ūcio Jesū akīmeeta, na akīmarīria na ngerekano, akīmeera atīrī: “Shaitani angīhota atīa kūngata Shaitani?” ²⁴ Ūthamaki ūngīamūkana guo mwene, ūthamaki ūcio ndūngītūūra. ²⁵ Nyūmba īngīamūkana na andū ayo mokañīre, nyūmba īyo ndīngītūūra. ²⁶ Nake Shaitani angīyūkīrīra we mwene na aamūkane-rī, ndangītūūra; nī gūthira egūthira. ²⁷ Na gūtīrī mūdū ūngīhota gūtoonya nyūmba ya mūdū njamba na amūtunye indo ciake, tiga ambire kuoha mūdū ūcio njamba. Hīndī īyo no rīo angīhota kūmūtunya indo cia nyūmba yake. ²⁸ Ndamwīra atīrī na ma, andū nīmakarekerwo mehīa mao mothe o na irumi ciao ciothe irīa magaakorwo marumīte Ngai nacio. ²⁹ No ūrīa wothe ūkaaruma Roho Mūtheru ndarī hīndī akarekerwo, nīehītie rīhīa rīa gūtūūra tene na tene.”

³⁰ Oigire ūguo tondū moigaga atīrī, “Arī na ngoma thūku.”

Nyina na Ariū a Nyina na Jesū

³¹ Hīndī īyo, nyina wa Jesū na ariū a nyina na Jesū magīūka. Makīrūgama nja, magītūma mūdū atoonye akamwīte. ³² Nakīo gīkūndi kīa andū nīgīaikarīte thī hau kīmūrigiicīrie, nao makīmwīra atīrī, “Maitūguo na ariū a maitūguo marī nja magīgūcaria.”

³³ Nake akīmooria atīrī, “Maitū na ariū a maitū nī a?”

³⁴ Agīcooka akīrora arīa maikarīte mamūrigiicīrie, akīmeera atīrī, “Maitū na ariū a maitū nī aya! ³⁵ Ūrīa wothe wīkaga maūdū marīa Ngai endaga, ūcio nīwe mūrū wa maitū, na mwarī wa maitū, o na maitū.”

4

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Nake Jesũ akĩambĩrĩria kũrutana o rĩngĩ arĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Na rĩrĩ, gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩonganĩte gĩkamũrigiicĩria kĩarĩ kĩnene nginya gĩgĩtũma atoonye gatarũ-inĩ, agũikara thĩinĩ wako kũu iria-inĩ; nao andũ acio angĩ othe magũikara hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ² Na akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, na akĩrutana akĩmeera atĩrĩ, ³ “Ta thikĩrĩriai! Mũrĩmi ũmwe nĩoimagarire akahure mbeũ ciale. ⁴ Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni igĩũka igĩcĩria. ⁵ Iria ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaari na tĩri mũingĩ. Nacio ikĩmera narua tondũ tĩri ndwarĩ mũriku. ⁶ No rĩrĩa riũa rĩaarire rĩgĩcina mũmera iyo, nayo ikĩũma tondũ ndĩari na mũri. ⁷ Mbeũ iria ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua igĩkũra, igĩthararia mbeũ icio ikĩaga gũciara. ⁸ Ingĩ nacio ikĩgũa tĩri-inĩ mũnoru. Ikĩmera, igĩkũra na igĩciara maciaro, imwe ikiumia maita mũrongo itatũ, ingĩ maita mũrongo itandatũ, o na ingĩ maita igana.”

⁹ Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩigue.”

¹⁰ Na rĩrĩa aarĩ wiki, arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, o na arĩa angĩ maarĩ hamwe nake, makĩmũuria ũhoru wa ngerekano icio. ¹¹ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hitho cia ũthamaki wa Ngai. No arĩa marĩ na kũu nja maaragĩrio maũndũ mothe na ngerekano ¹² nĩgeetha,

“ ‘matũũre maroraga no makaaga kuona,

na matũũre maiguaga na matimenye ũndũ;

nĩguo hihĩ matikae kũgarũrũka marekerwo mehia mao!’ ”

¹³ Ningĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtanataũkĩrwo nĩ ngerekano iyo? Mũngikĩmenya atĩa ngerekano iria ingĩ? ¹⁴ Mũrĩmi ahuraga kiugo kĩa Ngai. ¹⁵ Andũ amwe matariĩ ta mbeũ iria ciagũire njĩra-inĩ harĩa ũhoru ũhuragwo. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, na maarĩkia kũigua-rĩ, Shaitani agooka akeheria ũhoru ũcio wahaandwo thĩinĩ wao. ¹⁶ Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire rũnyanjara-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru na o rĩmwe makawamũkĩra na gĩkeno. ¹⁷ No tondũ matirĩ na mũri-rĩ, maikaraga o kahinda kanini. Hĩndĩ irĩa thĩina woka kana maanyariirwo nĩ ũndũ wa ũhoru wa Ngai, magũũaga o narua. ¹⁸ Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire mũigua-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, ¹⁹ no mũhang’o ya maũndũ ma mũtũũrĩre ũyũ, na kũheenererio nĩ ũtonga, na merirĩria ma maũndũ mangĩ, magathararia ũhoru ũcio, magatũma wage maciaro. ²⁰ Angĩ matariĩ ta mbeũ iria ciagũire tĩri-inĩ ũrĩa mũnoru. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, makawĩkĩra, na magaciara maciaro, amwe maita mũrongo itatũ, na angĩ maita mũrongo itandatũ, o na angĩ maita igana ma kĩrĩa kĩaahaandirwo.”

Tawa Ūigĩrũrwo Handũ Igũrũ

²¹ Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “No anga tawa wakagio ũgacooka ũgakunĩkĩrio na irebe, kana ũkaigwo rungu rwa ũrĩrĩ? Handũ ha ũguo githĩ ndũigagĩrũrwo handũ igũrũ? ²² Nĩgũkorwo kĩrĩa gĩothe kĩrĩ hitho-inĩ nĩgĩkaguũrio, nakĩo kĩrĩa gĩothe kĩhithitwo nĩgĩkareehwo ũtheri-inĩ. ²³ Akorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩigue.”

²⁴ Agĩthiĩ na mbere, akĩmeera atĩrĩ, “Menyagĩrĩrai wega ũrĩa mũiguaga. Gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo, na nĩmũrĩkĩragĩrĩrio. ²⁵ ũrĩa wothe wĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ũrĩa wothe ũtarĩ nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.”

Ngerekano ya Mbeũ Īrakũra

²⁶ Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūthamaki wa Ngai ũtarĩ ta mũndũ ũrĩa ũhaandaga mbeũ tĩri-inĩ. ²⁷ Akomaga ũtukũ na agokĩra mũthenya, nacio mbeũ ikamera na igakũra, nowe ndamenyaga ũrĩa ikũraga. ²⁸ Tĩri guo mwene nĩguo ũtũmaga iciare. Ciambaga kũruta nguha igacooka ikaruta igira, na thuutha ũcio igira thĩnĩ hakagĩa na hĩndĩ ĩrĩa njiganu. ²⁹ Na maciaro macio maarĩkia kũũma, mũrĩmi ũcio akoya rũhiũ rwa igetha, akagetha tondũ hĩndĩ ya magetha nĩ yakinya.”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ

³⁰ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Tũngĩhaanania ũthamaki wa Ngai na kĩ? Kana nĩ ngerekano ĩrĩkũ tũngĩheana ũhoru waguo nayo? ³¹ Ūhaana ta mbeũ ya karatarĩ, arĩ yo mbeũ ĩrĩa nini mũno mũhaandaga tĩri-inĩ. ³² No yahaandwo-rĩ, ĩkũraga ĩgatuĩka mũmera mũnene gũkĩra mĩmera ĩrĩa ĩngĩ yothe ya mũgũnda, na ũkagĩa na hongene nene nginya nyoni cia rĩera-inĩ ĩgooka ĩgaaka itara na ikahurũka kũruru-inĩ kĩguo.”

³³ Jesũ nĩamaheaga ũhoru na ngerekano ĩngĩ nyingĩ ta ĩcio o ta ũrĩa mangĩahotire kũigua. ³⁴ Gũtirĩ ũndũ aameeraga atekwaria na ngerekano. No rĩrĩa maarĩ na arutwo ake oiki, nĩamataragĩria maũndũ mothe.

Jesũ Kũhooreria Makũmbĩ ma Maaĩ

³⁵ Na mũthenya o ũcio gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũringei tũthiĩ mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ.” ³⁶ Na maarĩkia gũtiga gĩkundi kĩa andũ na thuutha, makĩhaica gatarũ-inĩ o harĩa Jesũ aarĩ. Na nĩ kwarĩ na tũtarũ tũngĩ twatwaranire hamwe nake. ³⁷ Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ gũkĩgĩa na kĩhuhũkanio kĩnene, namo makũmbĩ ma maaĩ magĩtoonya gatarũ thĩnĩ, o nginya gakienda kũũrĩra. ³⁸ Jesũ aarĩ toro akomeire muto mũthia-inĩ wa gatarũ. Nao arutwo makĩmũkĩria makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, kaĩ wee ũtaramaka tũkũũrĩra maaĩ-inĩ?”

³⁹ Nake Jesũ agĩũkĩra, agĩkaania rũhuho na akĩra makũmbĩ macio ma iria atĩrĩ, “Kira! Na ũhoorere!” Naruo rũhuho rũgĩtiga kũhurutana, gũkĩhoorera biũ.

⁴⁰ Jesũ akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũmake ũguo? O na rĩu mũtirĩ mũretĩkia?”

⁴¹ Nao magĩtĩgĩra mũno na makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ akĩrĩ ũũ? Tondũ o na rũhuho na makũmbĩ ma iria nĩramwathĩkĩra!”

5

Kũhonio kwa Mũndũ warĩ na Ndaimono

¹ Jesũ na arutwo ake magĩkinya mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria, magĩthiĩ bũrũri wa Agerasi. ² Na Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ-inĩ, agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ngoma thũku oimĩte mbĩrĩra-inĩ. ³ Mũndũ ũcio aatũũraga kũu mbĩrĩra-inĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire kũmuoha

na kindũ, o na mũnyororo. ⁴ Nĩgũkorwo nĩohagwo kaingĩ na mũnyororo moko na magũrũ, no akamĩtuanga icunjĩ na akoinanga igera iria ciamuohaga magũrũ. Na gũtirĩ mũndũ warĩ na hinya wa kũmũhooreria. ⁵ Aatũũraga akayaga ũtukũ na mũthenya, kũ mbĩrĩra-inĩ na irĩma-inĩ agũitemangaga na mahiga.

⁶ Rĩrĩa oonire Jesũ arĩ o haraaya akĩhanyũka, akĩgũithia thĩ mbere yake. ⁷ Akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Ūrenda atĩa na nĩ, wee Jesũ, Mũrũ wa Ngai-Ūrĩa-Ūrĩ-Igũrũ-Mũno? Ndagũthaitha na Ngai ndũkaanyariire!” ⁸ Nĩgũkorwo Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Wee ngoma ĩno thũku uma thĩnĩ wa mũndũ ũyũ!”

⁹ Jesũ agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Njĩtagwo Legioni, nĩgũkorwo tũrĩ aingĩ.”* ¹⁰ Nake agĩkĩrĩrĩa gũthaitha Jesũ mũno ndagacingate cume bũrũri ũcio.

¹¹ Na rĩrĩ, haarĩ na rũuru rũnene rwa ngũrwe rwarĩaga harũrũka-inĩ cia kĩrĩma kĩarĩ hakuhĩ na hau. ¹² Ndaimono icio igĩthaitha Jesũ, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Twtĩkĩrie tũthĩ kũrĩ ngũrwe iria, tũtoonye thĩnĩ wacio.” ¹³ Nake agĩciĩtkĩria. Nacio ndaimono icio ikiuma igĩthĩ igĩtoonya thĩnĩ wa ngũrwe. Rũuru rũu ruothe rwa mũigana wa ngũrwe ngiri igĩrĩ, rũkĩharũrũka kĩhurũrũka-inĩ na ihenya rũgĩtoonya iria-inĩ, rũkiũrĩa.

¹⁴ Arĩa maarĩithagia ngũrwe icio makĩũra, magĩthĩ kũheana ũhoru ũcio itũũra-inĩ na mĩgũnda-inĩ, nao andũ magĩũka kuona ũrĩa gwekĩkĩte. ¹⁵ Na rĩrĩa mookire harĩ Jesũ, makĩona mũndũ ũrĩa warĩ na Legioni ya ndaimono aikarĩte thĩ hau, ehumbĩte nguo na arĩ na meciiria mega; nao magĩtigĩra. ¹⁶ Andũ arĩa moonete ũndũ ũcio ũgũkwo makĩũra andũ acio angĩ maũndũ marĩa mekĩkire kũrĩ mũndũ ũcio waiyũrĩtwo nĩ ndaimono, o na makĩmahe ũhoru wa ngũrwe. ¹⁷ Nao andũ acio makĩambĩrĩria gũthaitha Jesũ oime bũrũri ũcio wao.

¹⁸ Rĩrĩa Jesũ aatoonyaga gatarũ, mũndũ ũcio warutĩtwo ndaimono agĩthaitha Jesũ etĩkire mathĩ nake. ¹⁹ No Jesũ akĩmũgĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka mũciĩ kũrĩ andũ anyu, ũmeere ũrĩa wotho Mwathani agwĩkĩre, o na ũrĩa akũiguĩrĩre tha.” ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio agĩthĩ akĩambĩrĩria kũheana ũhoru kũu Dekapoli wa maũndũ marĩa mothe Jesũ aamwĩkĩre. Nao andũ othe makĩgega.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

²¹ Nake Jesũ aarĩkia kũringa ringĩ na gatarũ na aakinya mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kĩrĩndĩ kĩngĩ gĩkĩũngana harĩ we o hau aarĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ²² Na hĩndĩ o ĩyo mũnene ũmwe wa thunagogi wetagwo Jairũ agĩũka hau. Oona Jesũ, akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make ²³ akĩmũthaitha mũno, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kairĩtu gakwa gakirie gũkua. Ndagũthaitha ũũke, ũgakaigĩrĩre moko nĩgeetha kahone, gatũũre muoyo.” ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩ nake.

Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩkĩmũrũmĩrĩra, na gĩkamũhatĩkaga na mũena yotho. ²⁵ Na rĩrĩ, hau nĩ haarĩ na mũtumia watũire oiraga thakame mũaka ikũmi na ĩrĩ. ²⁶ Nĩathĩnĩkĩte mũno agĩthondekwo nĩ mandagĩtarĩ aingĩ, na akahũthĩra kĩrĩa gĩothe aakoretwo nakĩo, no handũ ha kũhona aakĩragĩrĩria o kwĩhĩrwo. ²⁷ Rĩrĩa aigũire ũhoru wa

* 5:9 Legioni nĩ kiugo gĩa Kĩroma gĩa kuuga “mbũtũ ya thigari ngiri ithathatũ” (6,000).

Jesū, agĩũka na thuutha wake gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ, akĩhutia nguo yake, ²⁸ tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Ingĩhutia nguo ciake, no hone.” ²⁹ O rĩmwe agĩtiga kuura, na akĩgua nĩhererio thĩina mwĩrĩ-inĩ wake.

³⁰ Nake Jesū o rĩmwe akĩgua atĩ hinya nĩwoima harĩ we. Akĩhũgũrĩra kĩrĩndĩ kũu akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio wahutia nguo ciakwa?”

³¹ Nao arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Woria ‘Nũũ wahutia?’ ũkĩonaga ũrĩa andũ aya marakũhatĩka?”

³² No Jesū akĩroranga one nũũ wamũhutĩtie. ³³ Nake mĩtumia ũcio, aamenya ũrĩa eekĩtwo, agĩũka, akĩgũithia magũrũ-inĩ make akĩinainaga nĩ guoya, akĩmũhe ũhoru wothe ũrĩa watariĩ. ³⁴ Nake Jesū akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wĩtikio waku nĩguo watũma ũhone; thĩ na thayũ na ũhone mũrĩmũ waku.”

³⁵ O hĩndĩ iyo Jesū akĩaragia-rĩ, hagĩũka andũ moimĩte kwa Jairũ ũrĩa warĩ mũnene wa thunagogi, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩguo nĩakua. Ũgũgũthĩnia mũrutani rĩngĩ nĩkĩ?”

³⁶ Nake Jesū akĩaga gũthikĩrĩria ũguo moigaga, akĩira mũnene ũcio wa thunagogi atĩrĩ, “Wee itĩkia na ndũgetigĩre.”

³⁷ Jesū ndetũkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ amũrũmĩrĩre, o tiga Petero na Jakubu na Johana mũrũ wa nyina na Jakubu. ³⁸ Na maakinya mũciĩ kwa mũnene ũcio wa thunagogi, Jesū akĩona andũ magagaite makĩrĩraga na makiugagĩrĩria. ³⁹ Agĩtoonya thĩinĩ akĩmeera atĩrĩ, “Kĩagago gĩkĩ gĩothe na kĩrĩro nĩ cia kĩ? Mwana ti mũkuũ, no nĩ gũkoma akomete.” ⁴⁰ Nao makĩmũthekerera.

Na thuutha wa kũmoimia nja othe, akĩoya ithe na nyina wa mwana na arutwo arĩa aarĩ nao magĩtoonya harĩa mwana ũcio aarĩ. ⁴¹ Akĩnyiita mwana guoko, akĩmwĩra atĩrĩ, “Talitha kumi!” (naguo wataũrwo nĩ ta kuuga, “Kairĩtu gaka, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!”) ⁴² O rĩmwe kairĩtu kau gagĩũkĩra, gakĩambĩrĩria gũthĩĩ (nako kaarĩ na ũkũrũ wa mũaka ikũmi na iĩrĩ). Nao mona ũguo makĩgega mũno. ⁴³ Nake akĩmakaania mũno matikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru ũcio, na akĩmeera makahe kĩndũ gĩa kũrĩa.

6

Mũnabii ũtarĩ Mũtĩie

¹ Thuutha ũcio Jesū akiuma kũu agĩthĩ itũũra rĩao, arĩ hamwe na arutwo ake. ² Mũthenya wa Thabatũ wakinya, Jesū akĩambĩrĩria kũruta andũ ũhoru arĩ thĩinĩ wa thunagogi, na andũ aingĩ arĩa maamũiguire makĩgega.

Nao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aarutire maũndũ maya kũ? Nĩ ũũgĩ wa mũthemba ũrĩkũ ũyũ aheetwo, atĩ o na nĩaringaga ciama! ³ Githĩ ũyũ ti ũrĩa bundi wa mbaũ? Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Mariamu, o we mũrũ wa nyina na Jakubu na Jusufu na Judasi na Simoni. Na aarĩ a nyina githĩ matĩrĩ gũkũ hamwe na ithuĩ?” Nao makĩmũrakarĩra.

⁴ Jesū akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtĩio no itũũra-inĩ rĩake, na kwa andũ a nyũmba yao, na gwake mũciĩ.” ⁵ Nake Jesū ndaahotire kũringa ciama kũu, o tiga atĩ nĩaigĩrĩre andũ mataarĩ aingĩ moko arĩa maarĩ arũaru nao makĩhona. ⁶ Nake akĩgega nĩ ũndũ wa ũrĩa maagĩte wĩtikio.

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

Jesū agĩcooka agĩthiĩ akĩrutanaga itũūra gwa itũūra. ⁷ Agĩcooka agĩta arutwa arĩa kũmi na eerĩ, akĩmatũma mathiĩ eerĩ eerĩ na akĩmahe ũhoti wa kũingata ngoma thũku.

⁸ Na akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigekuuĩre kĩndũ o nakĩ rũgendo-inĩ tiga o mũtirima; na mũtigakuue mũgate, kana mondo, kana mbeeca ibeeti-inĩ cianyu. ⁹ Īkĩrai iraatũ no mũtigakuue nguo cia kũgarũrĩra. ¹⁰ Rĩrĩa rĩothe mwatoonya nyũmba, ikarai kuo nginya rĩrĩa mũkoima itũūra rĩu. ¹¹ Na kũrĩa andũ matakamũnyiita ũgeni kana marege kũmũthikĩrĩria-rĩ, mũkiuma kuo mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitike, rũtuĩke ũira wa kũmatũira ciira.”

¹² Nao makiumagara magĩthiĩ makĩhunjagia atĩ andũ merire. ¹³ Ningĩ makĩingata ndaimono nyingĩ na magĩtĩrĩria andũ aingĩ arĩa maarĩ arũaru maguta nao makĩhona.

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹⁴ Mũthamaki Herode nĩagũire ũhoru ũcio, nĩgũkorwo rĩtwa rĩa Jesũ nĩrĩagĩte igweta mũno. Andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Johana Mũbatithania nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciama.”

¹⁵ Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ūyũ nĩ Elija.”

Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mũnabii ta ũmwe wa arĩa a tene.”

¹⁶ Nowe Herode rĩrĩa aigũire ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Johana, mũndũ ũrĩa ndaatĩnithirie mũtwe-rĩ, nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ!”

¹⁷ Nĩgũkorwo, Herode we mwene nĩanyiitithĩtie Johana na akamũikithia njeera. Eekĩte ũguo nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mũtumia wa mũrũ wa nyina Filipu, nĩgũkorwo Herode nĩamũhikĩtie. ¹⁸ Nake Johana nĩeraga Herode atĩrĩ, “Ndũrĩ na rũtha kũhikia mũtumia wa mũrũ wa maitũguo.” ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Herodia agĩtuma Johana ũthũ na akienda kũmũũragithia. No ndangĩahotire gwĩka ũguo, ²⁰ nĩgũkorwo Herode nĩetigĩrĩte Johana na akamũgitagĩra, tondũ nĩoĩ atĩ aarĩ mũndũ mũthingu na mũtheru. Herode nĩathikagĩrĩria Johana, no nĩatangĩkaga mũno amũigua; no nĩendaga mũno kũmũthikĩrĩria.

²¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Herodia nĩagũire na mweke. Herode nĩarugithirie iruga inene rĩa kũrĩrikana mũthenya wa gũciarwo gwake, nake agĩta anene arĩa maamũteithagia na atongoria ake a mbũtũ cia ita, na andũ arĩa maarĩ igweta kũu Galili. ²² Na rĩrĩa mwarĩ wa Herodia aatoonyire kũu maarĩ na akĩina-rĩ, agĩkenia Herode na ageni ake arĩa meetĩtwo iruga rĩu.

Mũthamaki akũira mũirĩtu ũcio atĩrĩ, “Hooya o kĩrĩa gĩothe ũngĩenda na nĩngũkũhe.” ²³ Akĩhĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kĩrĩa gĩothe ũngĩhooya nĩngũkũhe, o na angĩkorwo nĩ nuthu ya ũthamaki wakwa.”

²⁴ Mũirĩtu ũcio agĩthiĩ akĩũria nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩ ngwĩtia?”

Nyina akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itia mũtwe wa Johana Mũbatithania.”

²⁵ O rĩmwe mũirĩtu ũcio akĩhiũha, agĩtoonya he mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngwenda ũhe o rĩu mũtwe wa Johana Mũbatithania ũrĩ thĩnĩ wa kiuga.”

²⁶ Mũthamaki akĩigua kĩahe mũno, no tondũ wa mwĩhĩtwa wake na nĩ ũndũ wa ageni ake, ndangĩaregire gwĩka ũguo orĩtio. ²⁷ Nĩ ũndũ

ũcio agĩtũma mũthigari ũmwe wa arĩa maamũrangagĩra, o hĩndĩ ĩyo akĩmwatha athiĩ arehe mũtwe wa Johana. Mũndũ ũcio agĩthiĩ njeera agĩtinia Johana mũtwe ²⁸ akĩũrehe na kiuga, akĩnengera mũirĩtu ũcio, nake akĩũnengera nyina. ²⁹ Nao arutwo a Johana maigua ũhoru ũcio, magĩũka, makĩoya mwĩrĩ wake, magĩthiĩ, makĩũthika.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Ithano Irio

³⁰ Atũmwo nĩmagomanire harĩ Jesũ, makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe meekĩte, na marĩa maarutĩte andũ. ³¹ Na tondũ wa ũrĩa andũ aingĩ mookaga magĩthiĩaga-rĩ, matingĩahotire kuona o na hĩndĩ ya kũrĩa irio, nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai inyuĩ oiki, tũthiĩ handũ hatarĩ inegene, tũkahurũke.”

³² Nĩ ũndũ ũcio makĩingĩra gatarũ marĩ oiki, magĩthiĩ handũ hatarĩ andũ. ³³ Nao andũ aingĩ arĩa maamonire magĩthiĩ, makĩmamenya, magĩteng’era na magũrũ moimĩte matũũra-inĩ mothe, magĩkinya mbere yao. ³⁴ Na rĩrĩa Jesũ oimire gatarũ, akĩona andũ aingĩ, akĩmaiguĩra tha, tondũ maatarĩ ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi. Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria kũmaruta maũndũ maingĩ.

³⁵ Na gwatua gũtuka, arutwo ake magĩthiĩ kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ nĩ werũ-inĩ na rĩu gũkirĩ gũtuka. ³⁶ Īra andũ aya mathiĩ nĩguo makinye mĩgũnda-inĩ na matũũra-inĩ marĩa me hakuhĩ makegũrĩre kĩndũ gĩa kũrĩa.”

³⁷ Nowe akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Mahee kĩndũ gĩa kũrĩa arĩ inyuĩ.”

Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Ūrenda tũthiĩ tũkagũre mĩgate ya dinari magana meerĩ tũmahe marĩe?”

³⁸ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩugana? Thiĩ mũrore.”

Hĩndĩ ĩrĩa maarorire makĩmwĩra atĩrĩ, “Harĩ na mĩgate ĩtano, na thamaki igĩrĩ.”

³⁹ Nake Jesũ agĩathana andũ othe maikare thĩ ikundi ikundi kũu nyeki-inĩ ĩrĩa yarĩ ho nduru. ⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩikara thĩ marĩ ikundi cia andũ igana na cia andũ mĩrongo ĩtano. ⁴¹ Nake akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora na igũrũ, agĩcookia ngaatho na akĩenyũranga mĩgate ĩyo. Agĩcooka akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ. Ningĩ akĩoya thamaki icio igĩrĩ akĩmagayania othe. ⁴² Nao othe makĩrĩa makĩhũũna, ⁴³ nao arutwo makĩũngania cienyũ cia mĩgate na cia thamaki iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ. ⁴⁴ Mũigana wa arũme arĩa othe maarĩre irio icio maarĩ ngiri ithano.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

⁴⁵ Na hĩndĩ o ĩyo Jesũ akĩra arutwo ake matoonye gatarũ mathiĩage mbere yake makinye Bethisaida, mũira wa oigĩre kĩrĩndĩ ũhoru. ⁴⁶ Thuutha wa kũmoigĩra ũhoru, akĩambata kĩrĩma-inĩ agĩthiĩ kũhooya.

⁴⁷ Na gũgĩkinya hwaĩ-inĩ, gatarũ kaarĩ gatagatĩ ka iria, nake Jesũ aarĩ thĩ nyũmũ arĩ wiki. ⁴⁸ Nake akĩona arutwo makĩigũmĩra gũtwara gatarũ, tondũ rũhuhũ rwerekeire na kũrĩa moimaga. Na rĩrĩ, ta thaa kenda cia ũtukũ, Jesũ agĩthiĩ kũrĩ o agereire maaĩ igũrũ. Nake aarĩ o hakuhĩ kũmahĩtũka, ⁴⁹ no-o mamuona agereire maaĩ igũrũ

magĩciiria nĩ ngoma moonaga. Magĩkaya ⁵⁰ tondũ othe nĩmamuonire na magĩtigĩra mũno.

O hĩndĩ Ƴo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūmĩrĩriai! Nĩ niĩ. Tigai gwĩtigĩra.” ⁵¹ Agĩcooka agĩtoonya gatarũ kau maarĩ, naruo rūhuho rūgĩtuĩka. Nao makĩgega mũno, ⁵² tondũ matiataũkĩrwo nĩ ũhoru wa mĩgate Ƴo; ngoro ciao ciarĩ o nyũmũ.

⁵³ Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkinya Genesareti, makĩoha gatarũ kao hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ⁵⁴ Maarĩkia kuuma gatarũ-inĩ, o rĩmwe andũ makĩmenya Jesũ. ⁵⁵ Magĩtuĩkania bũrũri-inĩ ũcio wothe magakuuaga andũ arĩa maarĩ arũaru na ibarĩ, makĩmatwaraga kũrĩa guothe maiguaga atĩ nĩkuo arĩ. ⁵⁶ Na kũrĩa guothe aathiiaga, mĩcii-inĩ, na tũtũũra-inĩ o na kana mĩgũnda-inĩ, o maigaga arĩa arũaru ndũnyũ-inĩ, na makamũthaitha ametĩkĩrie naarĩ mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhona.

7

Kĩndũ kĩrĩ Thaahu na Gĩtarĩ Thaahu

¹ Na rĩrĩ, Afarisai na arutani amwe a watho arĩa moimĩte Jerusalemu makĩũngana harĩ Jesũ na ² makĩona arutwo ake amwe makĩrĩa irio na moko maarĩ na thaahu, ũguo nĩ ta kuuga, matethambĩte moko. ³ (Afarisai na Ayahudi othe matirĩaga irio matethambĩte moko mao wega kũringana na kĩrĩra gĩa athuuri. ⁴ Rĩrĩa moima ndũnyũ matĩngĩrĩa matambĩte gwĩthamba. Na nĩ marũmagia irĩra ingĩ, ta gũthambia ikombe, na nyũngũ o na mbirika).

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai na Arutani a watho makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutwo aku mage gũtũũra kũringana na irĩra cia athuuri, na makarĩaga irio na moko marĩ na thaahu?”

⁶ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Isaia aaririe ma rĩrĩa aarathire ũhoru wanyu, inyuĩ hinga ici; o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“ ‘Andũ aya maaheaga gĩtũo na mĩromo,
no ngoro ciao ikoragwo irĩ kũraya na niĩ.

⁷ Nao maahooyaga o tũhũ;

morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’

⁸ Mũtiganĩrie maathani ma Ngai, mũkarũmia irĩra cia andũ.”

⁹ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩmũgũite na njĩra njega ya gũtiganĩria maathani ma Ngai atĩ nĩguo mũrũmie irĩra cianyu ene!

¹⁰ Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Tĩia thoguo na nyũkwa,’ na, ‘Ūrĩa wothe ũkaaruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’ ¹¹ No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angũra ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Kĩrĩa ingĩagũteithia nakĩo nĩ Korubani’ (ũguo nĩ kuuga, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai), ¹² na mũticookaga kũmwĩtikĩria ekĩre ithe kana nyina ũndũ. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio mũkaagithia kiugo kĩa Ngai kĩene na ũndũ wa kĩrĩra kĩanyu kĩrĩa mũthiiaga mũgĩtiganagĩra. Na nĩmwĩkaga maũndũ maingĩ ta macio.”

¹⁴ O rĩngĩ Jesũ agĩta kĩrĩndĩ harĩ we agĩkũra atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aya othe, thikĩrĩriai na mũigue. ¹⁵ Gũtirĩ kĩndũ kĩrĩ nja ya mũndũ kĩngĩmũgwatia ‘thaahu’ nĩ ũndũ wa gũtoonya thĩnĩ wake. No rĩrĩ, kĩrĩa kiumaga thĩnĩ wa mũndũ nĩkĩo kĩmũgwatagia ‘thaahu’.”

¹⁶ (Aakorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩigie).

¹⁷ Thuutha wa gütigana na kīrīndī na gūtoonya nyūmba, arutwo ake makīmūria ūhoru wa ngerekano ūyo. ¹⁸ Nake Jesū akīmooria atīrī, “O na inyuū mūtīrī mūrataūkīrwo o na rīu? Kaī mūtooī atī gūtīrī kīndū gūtoonyaga thīnī wa mūdū kuuma na nja kīngīmūgwatia thaahu? ¹⁹ Nīgūkorwo gītitoonyaga ngoro-inī yake, no gūtoonyaga nda yake gīgacooka gīkoima mwīrī-inī wake.” (Akiuga ūguo-rī, Jesū nīgūtua aatuaga atī irio ciothe itīrī thaahu).

²⁰ Agīthīi na mbere na kwaria, akiuga atīrī, “Kīrīa kiumaga thīnī wa mūdū nīkīo kīmūgwatagia thaahu. ²¹ Nīgūkorwo ngoro-inī cia andū nīkuo kuumaga meciiria mooru, ūhūūri maraya, na ūici, na ūragani, na ūtharia, ²² na ūkoroku, na rūmena, na maheeni, na ūūra-thoni, na ūiru, na njambanio, na mwītīio, o na ūrimū. ²³ Maūru maya mothe moimaga thīnī wa mūdū na makamūgwatia thaahu.”

Wītīkio wa Mūtumia Mūfoinike

²⁴ Nake Jesū akiuma kūu agīthīi gūkuhī na Turo. Agītoonya nyūmba īmwe na ndeendaga mūdū o na ūrīkū amenye atī arī kūu; no ndangīahotire kwīhitha. ²⁵ Na rīrī, mūtumia warī na kairītu kaarī na ngoma thūku rīrīa aiguire ūhoru wake, agīūka akīgūithia thī magūrū-inī make. ²⁶ Mūtumia ūcio aarī Mūyunani, waciārīrwo Foinike ya Suriata. Nake agīthaita Jesū aingate ngoma ūyo thūku yume thīnī wa kairītu gake.

²⁷ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Reke ciana ciambe irīe ihūūne, nīgūkorwo ti wega kuoya mīgate ya ciana na kūmūkīria ngui.”

²⁸ Nake mūtumia ūcio akīmūcookeria atīrī, “Noguo Mwathani, no o na ngui irī rungu rwa metha nī irīaga rūitīki rūrīa rūitagwo nī ciana.”

²⁹ Jesū agīcōoka akīmwīra atīrī, “Nī ūndū wa ūguo wacookia-rī, wīthīire; ndaimono nīyoima thīnī wa mwarīguo.”

³⁰ Mūtumia ūcio akīnūka mūciī agīkora kaana gake gakomete ūrīrī-inī na ndaimono īrīkītie gūthīi.

Kūhonio kwa Mūdū Ūtaiguaga na Ūtaaragia

³¹ Ningī Jesū akiuma kūu gūkuhī na Turo agītuīkanīria Sidoni, agīkūrūka nginya iria-inī rīa Galili, agītoonya būrūrī wa Dekapoli. ³² Arī kūu andū amwe makīmūrehere mūdū ūtaiguaga na ūtaaragia, makīmūthaita amūigīrīre guoko.

³³ Na thuutha wa kūmūtwarā handū keheri-inī, haraaya na kīrīndī, Jesū agītoonyia ciara ciake matū ma mūdū ūcio. Agīcōoka agītua mata na akīhutia rūrīmī rwa mūdū ūcio namo. ³⁴ Akīrora na igūrū, akīhūmūka na hinya, akīmwīra atīrī, “Efatha!” (ūguo nī kuuga, “Hingūka!”). ³⁵ Aarīkia kuuga ūguo matū ma mūdū ūcio makīhingūka na rūrīmī rwake rūkīregera akīambīrīria kwaria o wega.

³⁶ Nake Jesū akīmaatha matikeere mūdū o na ūrīkū. No ūrīa akīragīrīria kūmakaanīa, noguo makīragīrīria kwaria mūno ūhoru ūcio. ³⁷ Nao andū makīgega mūno makīria, makiuga atīrī, “Nīekīte maūdū mothe wega. O na agatūmaga andū arīa mataiguaga maigūe na arīa mataaragia maarie.”

8

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio kĩrĩndĩ kiĩngĩ gĩkiũngana rĩngĩ. Na tondũ gĩtiarĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa-rĩ, Jesũ agũta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, ² “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha Nĩgũkorwo makoretwo hamwe na nĩ rĩu mĩthenya ĩtatũ na matirĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa. ³ Ingĩmeera mainũke mahũũtiĩ mekũringĩkĩra njĩra, tondũ amwe ao moimĩte kũraya.”

⁴ Nao arutwo makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ angĩruta irio cia kũmahũũnia kũ gũkũ werũ-inĩ ũyũ?”

⁵ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩgana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja.”

⁶ Akĩra kĩrĩndĩ gũkare thĩ. Nake akĩoya mĩgate ĩyo mũgwanja, na aarĩkia gũcookia ngaatho akĩenyũranga mĩgate ĩyo, akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ, nao magũika o ũguo. ⁷ O na nĩ maarĩ na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũĩngĩ; agĩcookia ngaatho nĩ ũndũ watuo, na akĩira arutwo magaire andũ. ⁸ Nao makĩrĩa makĩhũũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte, ikĩiyũra ciondo mũgwanja. ⁹ Andũ arũme arĩa maarĩire maarĩ ta ngiri inya. Na aarĩkia kũmeera mathĩ, ¹⁰ agĩtoonya gatarũ me na arutwo ake, magĩthĩ bũrũri wa Dalumanutha.

¹¹ Nao Afarisai magĩũka na makĩambĩrĩria kũũria Jesũ ciũria. Makĩmwĩra aringe kĩama kuuma igũrũ no nĩkũmũgeria maamũgeragia. ¹² Nake akĩhũmũka ihũmũka inene, akĩũria atĩrĩ, “Nĩki gĩgũtũma rũciaro rũrũ rũũrie rũringĩrwo kĩama? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma gũtirĩ kĩama rũkũringĩrwo.” ¹³ Agĩcooka akĩmatiga, agĩtoonya gatarũ akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ.

Ndawa ya Kũmbia Mĩgate ya Afarisai na ya Herode

¹⁴ Na rĩrĩ, arutwo nĩmariganĩrwo nĩ gũkuua mĩgate, tiga o mũgate ũmwe marĩ naguo gatarũ-inĩ. ¹⁵ Nake Jesũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei. Mwĩhũgagei ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na ya Herode.”

¹⁶ Nao makĩaranĩria ũhoro ũcio mũndũ na ũrĩa ũngĩ, makĩirana atĩrĩ, “Aratwĩra ũguo tondũ tũtirĩ na mĩgate.”

¹⁷ Jesũ aamenya ũrĩa meeranaga akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwananĩrie ũhoro wa kwaga mĩgate? Nginya rĩu mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na kana mũkamenya? Nĩ kũũmia mũũmĩtie ngoro cianyu? ¹⁸ Anga mũrĩ na maitho na mũtionaga, na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga? Kaĩ mũtararirikana? ¹⁹ Rĩrĩa ndenyũrangĩire andũ arĩa ngiri ithano mĩgate ĩrĩa ĩtano-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo ikũmi na igĩrĩ.”

²⁰ “Na rĩrĩa ndenyũrangĩire andũ arĩa ngiri inya mĩgate ĩrĩa mũgwanja-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo mũgwanja.”

²¹ Akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mũrataũkĩrwo nĩ ũhoro nginya rĩu?”

Kũhonio kwa Mũtumumu Karia-inĩ ka Bethisaida

22 Na maakinya Bethisaida, andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ mũtumumu, na magĩthaiha Jesũ amũhutie. 23 Akĩnyiita mũndũ ũcio mũtumumu guoko, akĩmuumia na nja ya itũũra. Na aarĩkia kũmũtuĩra mata maitho na kũmũigĩrĩra moko, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ kĩndũ ũroona?”

24 Nake agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrona andũ; no ngoona mahaana ta mĩtĩ magĩthĩ.”

25 O rĩngĩ Jesũ akĩigĩrĩra mũndũ ũcio moko maitho. Hĩndĩ ĩyo maitho make makĩhingũka, agĩcooka kuona na akĩona indo ciothe wega. 26 Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka, na ndũgatoonye itũũra-inĩ.”

Petero Kuumbũra Kristũ

27 Jesũ na arutwo ake magĩthĩ na mbere o nginya tũtũũra-inĩ tũrĩa twarigiĩcĩrie Kaisarea-Filipi. Na me njĩra-inĩ akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

28 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga wee nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga wee nĩwe Elija; o na angĩ moigaga wee ũrĩ ũmwe wa anabii.”

29 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ.”

30 Nake Jesũ akĩmakaania matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoru wake.

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake Gĩtanakinya

31 Ningĩ Jesũ akĩambĩrĩria kũmaruta atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathĩna maingĩ na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya ĩtatũ ariũke. 32 Aaririe ũhoru ũcio atekũhitha, nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmũkaania.

33 No Jesũ akĩhũgũra akĩrona arutwo ake, na agĩkũũma Petero, akiuga atĩrĩ, “Cooaka thuutha wakwa, Shaitani! Wee ndwĩcĩraagia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tĩga o maũndũ marĩa moimĩte kũrĩ andũ.”

34 Agĩcooka agĩta kĩrĩndĩ hamwe na arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na akuue mũtharaba wake anũmĩrĩre.

35 Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wendaga kũhonokia muoyo wake nĩ kũrwo akoorwo nĩguo, no ũrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩakaũhonokia. 36 Mũndũ angĩũgũna nakĩ angĩũgwatĩra thĩ yothe, no orwo nĩ muoyo wake?

37 Kana nĩ kĩ mũndũ angĩkũũrĩra na muoyo wake? 38 Mũndũ o wothe ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na aconoke nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa hĩndĩ ĩno ya rũciaro rũrũ rwa ũtharia na rwa mehia, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamũconokera rĩrĩa agaacooaka arĩ na riiri wa Ithe, arĩ na araike arĩa atheru.”

9

1 Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩ haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai ũgĩũka wĩ na hinya!”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

2 Thuutha wa mĩthenya ĩtandatũ, Jesũ nĩmathiire na Petero na Jakubu na Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩraaya, marĩ oiki. Na rĩrĩ,

arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga. ³ Nguo ciake ikĩerũha cua; gũtirĩ mũndũ gũkũ thĩ ũngĩahotire gũcithambia cierũhe ũguo. ⁴ Na marĩ o hau makiumĩrĩrwo nĩ Elija na Musa, makĩaranĩria na Jesũ.

⁵ Nake Petero akĩra Jesũ atĩrĩ, “Rabii,* nĩtwagĩrĩrwo nĩ gũikara gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.” ⁶ (Petero oigire ũguo tondũ nĩarigĩtwo nĩ ũrĩa ekuuga, nĩ tondũ wa ũrĩa maamakĩte.)

⁷ Ningĩ hagĩũka itu, rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete. Mũiguagei!”

⁸ Na kahinda o kau makĩhũgũra, no mationire mũndũ ũngĩ arĩ hamwe nao, tĩga o Jesũ.

⁹ Na rĩrĩa maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa monete, nginya rĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agaakorwo ariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ. ¹⁰ Nao magĩkĩra na ũhoru ũcio, no makooranagia o ene atĩrĩ, “kũriũka kuuma kũrĩ akuũ nĩ kuuga atĩa.”

¹¹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya ambe ooke?”

¹² Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ Elija no nginya ambe ooke ahaarĩrie maũndũ mothe. Ningĩ nĩ kĩĩ gĩgĩtũmĩte kwandĩkwo atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya athĩĩnĩke mũno na aregwo nĩ andũ? ¹³ No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka na andũ makamwĩka o ũrĩa wotho meendaga kũmwĩka, o ta ũrĩa ũhoru wake wandĩkĩtwo.”

Kũhonio gwa Kamwana Kaarĩ na Ngoma Thũku

¹⁴ Na rĩrĩa maakinyire harĩ arutwo arĩa angĩ, makĩona kĩrĩndĩ kĩnene kĩmarigiicĩirie, na arutani a watho magĩkararania nao. ¹⁵ Na rĩrĩa andũ othe moonire Jesũ, makĩgega mũno magĩteng’era makamũgeithie.

¹⁶ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ mũrakararanĩria nao?”

¹⁷ Mũndũ ũmwe warĩ kĩrĩndĩ-inĩ kĩu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngũkũreheire mũrũ wakwa, ũkoragwo arĩ na ngoma thũku na ndaaragia. ¹⁸ Hĩndĩ ĩrĩa yotho yamũnyĩta, ĩmũtungumanagia thĩ na akarutaga mũhũyũ na kanua, akahagarania magego na akomagara. Njũũrĩrie arutwo aku maingate ngoma ĩyo thũku, no matinahota.”

¹⁹ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rũtetĩkagia, nĩ nginya rĩ ngũikarania na inyuĩ? Ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩgatwarĩra Jesũ. Rĩrĩa ngoma ĩyo thũku yoonire Jesũ, ĩgĩgathiorania o rĩmwe. Gagĩtungumana thĩ, gakĩgaragara, gakĩrutaga mũhũyũ na kanua.

²¹ Nake Jesũ akĩũria ithe wa kamwana kau atĩrĩ, “Nĩ hĩndĩ ĩigana atĩa gaketwo kahaana ũguo?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kuuma arĩ o kaana. ²² Na maita maingĩ yanagaikia mwaki-inĩ o na maaĩ-inĩ ĩkooorage. No akorwo nĩ harĩ ũndũ ũngĩka, tũiguĩre tha ũtũteithie.”

²³ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ ‘korwo ndahota?’ Maũndũ mothe nĩmahotekaga kũrĩ mũndũ ũrĩa wĩtĩkĩtie.”

* 9:5 Rabii nĩ kuuga “mũrutani.”

24 O rĩmwe ithe wa kamwana kau akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia, ndeithia harĩa njagĩte gwĩtikia.”

25 Rĩrĩa Jesũ oonire atĩ kĩrĩndĩ nĩgiateng’erete gũuke hau, agĩkũuma ngoma ĩyo thũku. Akĩmĩra atĩrĩ, “Wee ngoma ĩno thũku ũtaiguaga na ũtaaragia, nĩndagwatha uume thĩnĩ wa kamwana gaka, na ndũkanacooke gũtoonya thĩnĩ wako rĩngĩ.”

26 Ngoma ĩyo thũku ĩgĩkayũrũrũka, ĩgĩgathiorania na hinya, na ĩkiuma. Kamwana kau gakĩhaana ta karĩ gakuũ, o nginya andũ aingĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ gakuũ.” 27 No Jesũ agĩkanyĩta guoko, agĩgokĩria, nako gakĩrũgama.

28 Thuutha wa Jesũ gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũrĩria keheri-inĩ atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmire ithuĩ tũremwo nĩ kũingata ngoma ĩyo?”

29 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngoma ya mũthemba ta ũcio ndĩngiuma na njĩra ĩngĩ tĩa o ya mahooya (o na kwĩima irio).” (Nĩ harĩ maandĩko mangĩ matakoragwo na ũhoro ũyũ wa kwĩima irio).

30 Nao makiuma kũu magĩtuĩkanĩria bũrũri wa Galili, na Jesũ ndeendaga mũndũ o na ũrĩkũ amenye kũria marĩ, 31 tondũ nĩarutaga arutwo ake. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyanyĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ, nao nĩmakamũũraga, no thuutha wa mũthenya ĩtatũ nĩakariũka.” 32 No matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa oigaga, na magĩtigĩra kũmũria ũhoro ũcio.

Nũũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

33 Nao magĩkinya Kaperinaumu. Na rĩrĩa aarĩ nyũmba thĩnĩ akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkararanagĩria kĩ tũrĩ njĩra-inĩ?” 34 No-o magĩkĩra tondũ marĩ njĩra-inĩ nĩmakararanagia makĩũranagia nũũ mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

35 Na aikara thĩ, Jesũ agĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũngĩenda gũtuĩka wa mbere, no nginya akorwo arĩ wa thuutha wa arĩa angĩ na atuĩke ndungata ya andũ othe.”

36 Nake akĩrehe kaana agĩkarũgamia gatagatĩ kao. Na aarĩkia gũkaiyũkia moko-inĩ make, akĩmeera atĩrĩ, 37 “Ūrĩa wothe ũngĩamũkĩra kaana kamwe ta gaka thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũngĩnyamũkĩra nĩ to nĩ aamũkagĩra, no nĩamũkagĩra ũrĩa wandũmire.”

Ūrĩa ũtarĩ Thũ Iitũ arĩ Mwena Witũ

38 Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũronire mũndũ akĩngata ndaimono thĩnĩ wa rĩitwa rĩaku tũramwĩra atige, tondũ ti ũmwe witũ.”

39 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie! Gũtirĩ mũndũ ũngĩringa kĩama thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa na thuutha ũcio ahote gũcooka kwaria ũũru wakwa, 40 Nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na ithuĩ nĩ ũmwe witũ. 41 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe ũrĩa ũkaamũhe gĩkombe kĩa maaĩ thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa nĩ ũndũ mũrĩ a Kristũ, ndarĩ hĩndĩ akoorwo nĩ igai rĩake.”

Gũtũma Mũndũ Eehie

42 “Na mũndũ ũrĩa wothe ũgaatũma kamwe ga twana tũtũ tũnjĩtikĩtie kehie, wega nĩ mũndũ ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩ ngingo na aikio thĩnĩ wa iria. 43 Guoko gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ

kaba ūtoonye muoyo-inĩ wĩ kĩonje, ⁴⁴ gũkĩra ūthiĩ Jehanamu kũrĩa kũrĩ mwaki ūtahoraga ūrĩ na moko meerĩ. ⁴⁵ Nakuo kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ūtoonye muoyo-inĩ ūrĩ gĩthua, gũkĩra ūikio Jehanamu ūrĩ na magũrũ meerĩ. ⁴⁶ Kũu kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩlaga gĩtikuaga, naguo mwaki ūrĩa ūmacinaga ndũhoraga. ⁴⁷ Na riitho rĩaku rĩngĩtũma wĩhie, rĩkũũre. Nĩ kaba ūtoonye ūthamaki-inĩ wa Ngai ūrĩ na riitho rĩmwe gũkĩra ūikio Jehanamu ūrĩ na maitho meerĩ, ⁴⁸ kũu

“ kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩlaga gĩtikuaga,
naguo mwaki ūrĩa ūmacinaga ndũhoraga.”

⁴⁹ Mũndũ o wothe agekĩrwo mũcamo wa cumbĩ nĩ mwaki, (na igongona o rĩothe rĩkĩrwo mũcamo na cumbĩ).

⁵⁰ “Cumbĩ nĩ mweya, no cumbĩ ūngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo waguo-rĩ, ūngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ na kĩ? Tuĩkai cumbĩ, na mũikaranagie na thayũ.”

10

Ndigano ya Mũthuuri na Mũtumia

¹ Jesũ agĩcooka akiuma kũu agĩthiĩ bũrũri wa Judea na mũrĩmo ūrĩa ūngĩ wa Jorodani. O rĩngĩ andũ ikundi magĩũka kũrĩ we, nake akĩmaruta ūhoru o ta ūrĩa aamenyerete gwĩka.

² Na Afarisai amwe magĩũka kũrĩ we makĩenda kũmũgeria, makĩmũũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtĩkĩrĩtie mũndũ atigane na mũtumia wake?”

³ Nake agĩcookia ūhoru, akĩmoooria atĩrĩ, “Musa aamwathire mwĩkage atĩa?”

⁴ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Musa nĩetĩkagĩria mũndũ aandĩkĩre mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte.”

⁵ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwandĩkĩire watho ūcio tondũ wa ūrĩa muomĩtie ngoro cianyu. ⁶ No kuuma o kĩambĩrĩria, Ngai ‘ombire mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja’. ⁷ ‘Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina na anyiitane na mũtumia wake, ⁸ nao eerĩ magatuĩka mwĩrĩ ūmwe.’ Nĩ ūndũ ūcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ūmwe. ⁹ Nĩ ūndũ ūcio, arĩa Ngai anyiitithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

¹⁰ Na maatoonya nyũmba thĩinĩ, arutwo makĩũria Jesũ ūhoru ūcio o rĩngĩ. ¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ o wothe angĩtigana na mũtumia wake acooke ahikie mũtumia ūngĩ, mũndũ ūcio nĩ atharĩtie. ¹² Nake mũtumia angĩtigana na mũthuuriwe, ahikĩre mũndũ mũrũme ūngĩ, o nake nĩ atharĩtie.”

Twana Tũnini na Jesũ

¹³ Nao andũ makĩrehera Jesũ twana tũnini nĩguo atũhutie, no arutwo ake makĩmakaania. ¹⁴ Rĩrĩa Jesũ oonire ūguo, akĩrakara, akĩmeera atĩrĩ, “Rekei twana tũu tũũke kũrĩ niĩ, tigai gũtũgĩa, nĩgũkorwo ūthamaki wa Ngai nĩ wa arĩa matariĩ ta tuo. ¹⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ūrĩa wothe ūtakamũkĩra ūthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya o na atĩa.” ¹⁶ Nake akĩoya twana tũu, agĩtũigĩrĩra moko, agĩtũrathima.

Mwanake warĩ Gĩtonga

17 Na rĩria Jesũ oimagaraga, mũndũ ũmwe nĩateng'erire harĩ we, agĩturia ndu mbere yake, akĩmũũria atĩrĩ, "Mũrutani mwega, ingĩĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?"

18 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Ūkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ũmwe mwega, tĩga o Ngai we wiki. 19 Wee nĩ ũũĩ ũrĩa maathani moigĩte: 'Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoy, na ndũkanaheenanie, na tĩĩa thoguo na nyũkwa.'"

20 Nake akĩmwĩra atĩrĩ, "Mũrutani, macio mothe ndũire ndĩmarũmitie kuuma ndĩ mũnini."

21 Nake Jesũ amũrora, akĩmwenda, akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ kũrĩ ũndũ ũmwe ũtigairie: Thĩĩ wendie indo ciaku ciothe iria ũrĩ nacio ũhe athĩĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthithũ igũrũ. Ūcooke ũũke, ũnũmĩrĩre."

22 Mwanake ũcio agĩtukia gĩthiithi. Agĩthiĩ arĩ na kĩeha, tondũ aarĩ na ũtonga mũngĩ.

23 Nake Jesũ akĩhũgũra, akĩĩra arutwo ake atĩrĩ, "Kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!"

24 Nao arutwo makĩgega maigua ciugo ciake. No Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, "Ciana, kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ! 25 Nĩ ũhũthũ ngamũĩra kũhungura irima rĩa cindano gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai."

26 Arutwo ake magĩkĩrĩrĩria kũgega, makĩũrania atĩrĩ, "Nũũ ũngĩkĩhonoka?"

27 Nake Jesũ akĩmarora, akĩmeera atĩrĩ, "Harĩ mũndũ ũndũ ũyũ ndũngĩhoteka, no harĩ Ngai tĩguo; maũndũ mothe nĩ mahotekaga nĩ Ngai."

28 Petero akĩmwĩra atĩrĩ, "Ithuĩ tũtigĩte maũndũ mothe tũgakũrũmĩrĩra!"

29 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũciĩ kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana nyina, kana ithe, kana ciana, o na kana ithaka nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Ūhoro-ũrĩa-Mwega, 30 ũtakaheo ũtonga maita igana matukũ maya tũrĩ, na aheo maita igana ma nyũmba, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, na manyina, na ciana o na ithaka, na hamwe na macio, mũnyamaro. Na ihinda rĩria rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene. 31 No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩmagatuĩka a thuutha, na a thuutha matuĩke a mbere."

Jesũ kwaria Rĩngĩ Ūhoro wa Gĩkuũ Gĩake

32 Na rĩria maarĩ njĩra-inĩ makĩambata merekeire Jerusalemu, Jesũ amatongoretie, arutwo ake nĩmagegire, nao arĩa maamarũmĩrĩre magĩtigĩra. O rĩngĩ Jesũ agĩtwara arutwo arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmeera maũndũ marĩa maakirie kũmũkora.

33 Akĩmeera atĩrĩ, "Nĩtũkwambata tũthiĩ Jerusalemu, nake Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ arutani a watho. Nao mamũtuĩre kũũragwo na mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, 34 nao mamũnyũrũrie na mamũtuĩre mata, na mamũhũũre iboko o na mamũũrage. No thuutha wa mĩthenya itatũ nĩakariũka."

Ihooya rĩa Jakubu na Johana

³⁵ Na rĩrĩ, Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, magĩũka kũrĩ Jesũ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtwĩkĩre o ũria tũgũkũhooya.”

³⁶ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũkwenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

³⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũtwĩkĩrie tũgaikara ũmwe guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo na ũria ũngĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho riiri-inĩ waku.”

³⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtiũĩ kĩria mũrahooya. Mwahota kũnyũira gĩkombe kĩa nĩ ngũnyũira, kana mũbatithio na ũbatithio ũria ngũbatithio nago?”

³⁹ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ no tũhote.”

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkombe kĩa ngũnyũira nĩ mũkaanyũira, o na mũbatithio na ũbatithio ũria ngũbatithio nago. ⁴⁰ No ha ũhoru wa gũikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo kana kwa ũmotho ti nĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathondekeirwo cio.”

⁴¹ Rĩria arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ũhoru ũcio, makĩrakarĩra Jakubu na Johana. ⁴² Nake Jesũ akĩmeeta hamwe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ mũũĩ atĩ andũ arĩa matuuagwo aathani a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmetũgagĩria igũrũ rĩao, nao anene ao nĩmamaathaga. ⁴³ No rĩrĩ, inyũ mũtitariĩ ũguo. Handũ ha ũguo, ũria wothe ũngĩenda gũtuĩka mũnene thĩinĩ wanyu no nginya atuĩke ndungata yanyu, ⁴⁴ nake ũria wothe ũkwenda gũtuĩka wa mbere thĩinĩ wanyu, no nginya atuĩke ngombo ya andũ othe. ⁴⁵ Nĩgũkorwo o na Mũrũ wa Mũndũ ndookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata na arute muoyo wake nĩguo arĩhe thogora wa gũkũra andũ aingĩ.”

Mũtumumu Baritimayo Kũhota Kuona

⁴⁶ Nao magĩkinya Jeriko. Na rĩria Jesũ na arutwo ake, hamwe na kĩrĩndĩ kĩnene moimaga itũũra-inĩ rĩu, mũndũ warĩ mũtumumu wetagwo Baritimayo (ũguo nĩ kuuga mũrũ wa Timayo), aikarĩte thĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya thendi. ⁴⁷ Na rĩria aiguire atĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, akĩambĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Jesũ, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁸ Andũ aingĩ makĩmũkaania, makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩria kwanĩrĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩrũgama, akiuga atĩrĩ, “Mwĩtei.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩta mũndũ ũcio warĩ mũtumumu, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wiyũmĩrĩrie! Rũgama! Nĩaragwĩta.” ⁵⁰ Agĩteania nguo yake ya igũrũ, agĩũkĩra na ihenya agĩthĩ harĩ Jesũ.

⁵¹ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

Nake mũndũ ũcio warĩ mũtumumu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngwenda o njooke kuona.”

⁵² Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩthĩire, wĩtikio waku nĩguo watũma ũhone.” O rĩmwe akĩambĩrĩria kuona, nake akĩrũmĩrĩra Jesũ.

11

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

¹ Na rĩrĩ, maakuhĩrĩria itũũra rĩa Jerusalemu, maakinya matũũra ma Bethifage na Bethania hau Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ, ² akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ itũũra rĩria rĩrĩ mbere yanyu,

na mwatoonya o ũguo, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakuaa mũndũ. Mĩohorei mũmĩrehe. ³ Na mũngĩũrio nĩ mũndũ atĩrĩ, ‘Mũreka ũguo nĩkĩ?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo na nĩekũmĩcookia haha o narua.’”

⁴ Nao magĩthĩ magĩkora njaũ ya ndigiri yohetwo mũromo-inĩ handũ nja, hakuhi na njĩra. Na rĩrĩa maamĩohoraga-rĩ, ⁵ andũ arĩa maarũngĩ ho makĩmoooria atĩrĩ, “Mũrohora njaũ iyo nĩkĩ?” ⁶ Nao makĩmacookeria o ũrĩa Jesũ aamerĩte, nao andũ acio makĩmetĩkĩria mathĩ nayo. ⁷ Rĩrĩa maatwarĩire Jesũ njaũ iyo, makĩmĩtandĩka nguo ciao nake Jesũ agĩkuuo nĩyo. ⁸ Andũ aingĩ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ makĩara mathĩgĩ marĩa maatuĩte mĩgũnda-inĩ. ⁹ Andũ arĩa maatongoretie na arĩa maamumĩte thuutha makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ,
“Hosana!”*

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

¹⁰ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũthamaki ũrĩa ũgũũka, ũrĩa wa ithe witũ Daudi!”

“Hosana igũrũ o igũrũ!”

¹¹ Nake Jesũ aatoonya Jerusalemu, agĩthĩ hekarũ-inĩ. Na aarĩkia kwĩrorangĩra maũndũ mothe, akiumagara agĩthĩ Bethania hamwe na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ.

Jesũ Kũruma Mũkũyũ

¹² Mũthenya ũyũ ũngĩ rĩrĩa moimaga Bethania, Jesũ akĩigua ahũtĩ. ¹³ Nake akĩona mũkũyũ warĩ haraaya ũrĩ na mathangũ maruru agĩthĩ kũrora kana warĩ na ngũyũ. Aakinya harĩ guo, agĩkora ndwarĩ na ngũyũ tiga o mathangũ, tondũ ndĩarĩ hĩndĩ ya mĩkũyũ gũciara. ¹⁴ Nake akĩira mũkũyũ ũcio atĩrĩ, “Mũndũ ndakanarĩe maciaro maku nginya tene.” Nao arutwo ake makĩigua akiuga ũguo.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

¹⁵ Na maakinya Jerusalemu, Jesũ agĩtoonya hekarũ thĩnĩ,† akĩambĩrĩria kũrutũrũra arĩa maagũraga, na arĩa meendanagĩria kuo. Akĩng’aurania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, o na itĩ cia arĩa meendagia ndutura, ¹⁶ na ndangĩetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ ahĩtũkĩrie kĩndũ gĩa kwendia kũu nja cia hekarũ.‡ ¹⁷ Na rĩrĩa aamarutaga, akĩmoooria atĩrĩ, “Githĩ ũhoro ndwandĩkitwo atĩrĩ,
“Nyũmba yakwa ĩgeetagwo

nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe’§?
No inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani’.”

¹⁸ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maigua ũguo, makĩambĩrĩria gũcaria ũrĩa mangĩmũũraga, nĩ ũndũ nĩmamwĩtigagĩra, tondũ kĩrĩndĩ gĩothe nĩkĩagegetio nĩ ũrutani wake.

* **11:9** Hosana nĩ kuuga “honokia rĩu”, na no kĩo kiugo gĩa kũgaatha mũthamaki. † **11:15** Nĩ mwena wa hekarũ kũrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ metĩkĩrĩtio kũhoera Ngai. ‡ **11:16** Andũ maatuĩte nja ya hekarũ ta njĩra ya kũhĩtũkĩria indo cia kwendia. § **11:17** Andũ a Ndũrĩrĩ arĩa meetĩgĩrĩte Ngai nĩmerirwo nĩ Ngai atĩ nĩmũkahooyagĩra thĩnĩ wa hekarũ yake (Isa 56:7). Handũ hau nĩho Ayahudi maatuĩte ndũnyũ.

19 Gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ na arutwo ake makiuma itũũra rĩu.

Mũkũyũ kũũma

20 Rũciinĩ, makĩhĩtũka makĩona mũkũyũ ũrĩa Jesũ aarumĩite ũũmĩte wothe nginya mĩri. 21 Petero akĩririkana ũhoru wa mũkũyũ ũcio, akĩira Jesũ atĩrĩ, “Rabii, ta rora! Mũkũyũ ũrĩa ũrarumire-rĩ, nĩũũmĩte!”

22 Nake Jesũ akĩmacookeria, akĩmeera atĩrĩ, “Itĩkiai Ngai. 23 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ angĩkeera kĩrima gĩkĩ atĩrĩ, ‘Thĩĩ, wĩkie iria-inĩ,’ na ndagathanganie ngoro-inĩ yake, no etĩkie atĩ ũrĩa oiga nĩũgwĩkĩka-rĩ, nĩagekĩrwo ũndũ ũcio. 24 Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũrĩa wothe mũrĩhooyaga mũheo, itĩkagiai atĩ nĩ mũrĩkĩtie kũwamũkĩra, naguo nĩũrĩtuĩkaga wanyu. 25 Na rĩrĩa mwarũgama mũhoee, mũrekanagĩre angĩkorwo mũrĩ ũthũ na mũndũ, nĩgeetha Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ o nake amũrekagĩre mehia manyu.” (26 No mũngĩkorwo mũtirekanagĩra mehia, nake Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ ndarĩmũrekagĩra mehia manyu.)

Kũũria Gĩkoniĩ Ũhoti wa Jesũ

27 Magĩkinya o rĩngĩ Jerusalemu, na rĩrĩa Jesũ aaceeraga kũu nja cia hekarũ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, o na athuuri magĩũka kũrĩ we. 28 Makĩmũũria atĩrĩ, “Wĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũũ wakũheire ũhoti wa gwĩka maũndũ maya?”

29 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩngũmũũria kũũria kĩmwe. Mwanjookeria, na nĩ nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ. 30 Ũbatithio wa Johana-rĩ, woimire igũrũ kana kũrĩ andũ? Njookeriai!”

31 Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩirana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimire igũrũ’, egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtĩkia nĩkĩ?’ 32 No tũngiuga atĩrĩ, ‘Woimire kũrĩ andũ’ ...” (Nĩmetigagĩra andũ, tondũ andũ othe mooĩ kũna atĩ Johana aarĩ mũnabii.)

33 Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithũ tũtũũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.”

12

Ngerekano ya Akombori a Mũgũnda

1 Nake akĩambĩrĩria kũmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaandire mũgũnda wake mĩthabibũ. Agĩaka rũgiri rũgĩthiũrũrũkĩria mũgũnda ũcio, na akĩenja irima rĩa kũhĩhĩra thabibũ, na agĩaka nyũmba ndaaya na igũrũ ya arangĩri. Agĩcooka agĩkomborithia mũgũnda ũcio kũrĩ arĩmi angĩ, na agĩthĩ rũgendo. 2 Na rĩrĩ, hĩndĩ ya magetha yakinya-rĩ, agĩtũma ndungata yake kũrĩ akombori acio igĩire maciaro mamwe ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ. 3 Nao makĩmĩnyĩta makĩmĩhũũra, na makĩmĩngata itarĩ na kĩndũ. 4 Agĩcooka akĩmatũmĩra ndungata ĩngĩ; nao magĩtĩhia ndungata ĩyo mũtwe na makĩmĩka maũndũ ma thoni. 5 Na o rĩngĩ agĩtũma ndungata ĩngĩ, nayo makĩmĩũraga. Nĩatũmire ndungata ĩngĩ nyingĩ, imwe ciacio magĩcihũũra, na iria ĩngĩ magĩciũraga.

6 “Mündũ ũcio ndaarĩ na mündũ ũngĩ watigaire wa gũtũma, tiga o mũriũ wake ũrĩa eendete mũno. Akĩmũtũma thuutha wa acio angĩ othe, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩmegũtũĩa mũrũ wakwa.’

7 “No akombori acio makĩrana atĩrĩ, ‘Ūyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Ūkai, rekei tũmũũrage, nĩguo igai rĩake rĩgaatuĩka riiitũ.’
8 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita, makĩmũũraga, makĩmũũkia nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

9 “Rĩu-rĩ, mwene mũgũnda ũcio ageeka atĩa? Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andũ angĩ mũgũnda ũcio. 10 Kaĩ mũtarĩ mwathoma maandĩko maya:

“ Ihiga rĩrĩa aaki maaregire,
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;

11 Mwathani nĩwe wikĩte ũndũ ũcio,
naguo nĩ wa magegania tũkĩwona?”

12 Magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyiita tondũ nĩmamenyire aaragia ũhoru wao na ngerekano ĩyo, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ; nĩ ũndũ ũcio magĩtigana nake, magĩthĩ.

Kũrĩha Igooti kũrĩ Kaisari

13 Thuutha ũcio magĩtũma Afarisai amwe na Aherodia kũrĩ Jesũ nĩguo mamũtege na mĩario yake. 14 Magĩũka kũrĩ we makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũ atĩ ũrĩ mündũ wa ma. Ndwĩtigagĩra andũ, tondũ ndũrũmbũyagia ũrĩa mahaana; no ũrutanaga ũhoru wa Ngai na ma. Rĩu-rĩ, nĩ kwagĩrĩre kũrutĩra Kaisari mbeeca cia igooti, kana aca? 15 Tũrutage kana tũtikarutage?”

No tondũ Jesũ nĩamenyaga ũhinga wao, akĩmooria atĩrĩ, “Mũrenda kũngeria nĩkĩ? Ta ndeherai dinari ndĩmĩone.” 16 Makĩmũrehera dinari ĩyo, nake akĩmooria atĩrĩ, “Mbica ĩno na rĩitwa rĩrĩ nĩ cia ũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ cia Kaisari.”

17 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rutagĩrai Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake.”

Nao makĩgegio nĩwe.

Ūhiki Hĩndĩ ya Kũriũka

18 Ningĩ Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoru wa kũriũka magĩũka kũrĩ Jesũ na makĩmũũria atĩrĩ, 19 “Mũrutani, Musa aatwandĩkĩire atĩ mũrũ wa nyina na mündũ angĩkua atige mũtumia atarĩ na ciana-rĩ, mündũ ũcio no nginya ahikie mũtumia ũcio watigwo, aciarĩre mũrũ wa nyina ciana. 20 Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, na ndatige ciana. 21 Nake wa keerĩ akĩhikia mũtumia ũcio wa ndigwa, no o nake agĩkua na ndatige ciana. O na wa gatatũ nake agĩũka o ũguo. 22 Ūhoru wa ma nĩ atĩ, gũtirĩ o na ũmwe wa acio mũgwanja watigire ciana. Thuutha wao othe, mũtumia ũcio o nake agĩkua. 23 Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka mũtumia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ, nĩgũkorwo othe mũgwanja nĩmamũhikĩtie?”

24 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmũhĩtĩtie tondũ mũtiũĩ Maandĩko kana hinya wa Ngai? 25 Rĩrĩa akuũ makaariũka, matikahikania kana mahike; magaatuũka ta arĩa marĩ kũu igũrũ. 26 Naguo ha ũhoru wa akuũ kũriũka-rĩ, kaĩ mũtathomete ibuku-inĩ rĩa Musa,

* 12:14 Andũ nĩmaarutaga mbeeca cia igooti kũrĩ bũrũri ũrĩa wamathaga. Ayahudi matiakenagio nĩ ũhoru ũcio, na angĩ nĩmaregaga kũrĩruta.

ũhoro ũkoniĩ kĩhinga kĩrĩa kĩaahĩaga, na ũrĩa Ngai aamwĩrere atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Ngai wa Iburahĩmu na Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu?’
 27 We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo. Inyuĩ mũhĩtĩtie mũno.”

Rĩathani rĩrĩa Inene

28 Na rĩrĩ, mūrutani ũmwe wa watho nĩokire akĩguwa makĩaria. Aamenya atĩ Jesũ nĩamacookeirie icookio rĩega-rĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Harĩ maathani marĩa mangĩ mothe-rĩ, nĩ rĩrĩkũ rĩa bata mũno?”

29 Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩathani rĩrĩa rĩa bata mũno nĩ rĩrĩ: ‘Thikĩrĩria, inyuĩ Isiraeli, Mwathani Ngai witũ, Mwathani nĩ ũmwe. 30 Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe, na hinya waku wothe.’ 31 Narĩo rĩa keerĩ nĩ rĩrĩ: ‘Endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.’ Gũtirĩ rĩathani rĩngĩ inene kũrĩ macio.”

32 Nake mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Mūrutani, ti-itherũ nĩwoiga wega atĩ Ngai nĩ ũmwe na gũtirĩ ũngĩ tiga we! 33 Ningĩ ũmwende na ngoro yaku yothe, o na ũmenyo waku wothe, o na hinya waku wothe; o nakuo kwenda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene, ũcio nĩ ũndũ ũrĩ bata gũkĩra maruta mothe ma njino na magongona.”

34 Rĩrĩa Jesũ oonire nĩacookia wega, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũrĩ haraaya na ũthamaki wa Ngai.” Na kuuma hĩndĩ iyo gũtirĩ mũndũ wacookire kũmĩrĩria kũmũũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ Wa ũ?

35 Na rĩrĩ, Jesũ akĩrutana nja-inĩ cia hekarũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Kristũ nĩ mūrũ wa Daudi?”

36 Daudi we mwene, akĩaria arĩ na Roho Mũtheru, oigire atĩrĩ:

“Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo

nginya ngaiga thũ ciaku

rungu rwa makinya maku.”’

37 Daudi we mwene aramwĩta ‘Mwathani.’ Angĩgĩtuĩka mūrũwe atĩa?”

Na nĩ haarĩ na gĩkundi kĩnene kĩa andũ kĩamũthikagĩrĩria gĩkenete.

38 Ningĩ Jesũ akĩrutana, akiuga atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei arutani a watho. Mendete gũthĩĩ mehumbĩte nguo iria ndaaya† na kũgeithagio nĩ andũ othe rĩrĩa mekũgera ndũnyũ-inĩ, 39 na makenda gũikaragĩra itĩ iria cia bata thunagogi-inĩ, na gũikara handũ ha andũ arĩa atĩku maruga-inĩ. 40 Na no-o matoonyagĩrĩra nyũmba cia atumia a ndigwa makamatunya indo ciao, na nĩguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andũ ta acio nĩ makaaherithio mũno makĩria.”

Iruta rĩa Mũtumia wa Ndigwa

41 Jesũ agĩikara thĩ ang’etheire harĩa heekagĩrwo maruta,‡ akĩrorera ũrĩa gĩkundi kũ kĩaohothaga. Andũ aingĩ itonga makĩhotha mbeeca nyingĩ. 42 No mũtumia ũmwe wa ndigwa warĩ mũthĩni agĩũka akĩhotha tũthendi twĩrĩ tũnini mũno twa gĩcango tũrĩa twarĩ mũigana wa mbeeca ĩmwe. §

† 12:38 Arutani a watho mekagĩra kanjũ ndaihu mũno hakuhi kũhutia thĩ. ‡ 12:41 Ithandũkũ rĩa mũhothi rĩaigagwo kũrĩa andũ-a-nja maahooyagĩra; arũme matiagiragio gũtoonya kuo. § 12:42 Gaka nĩko gathendi karĩa kaarĩ kanini mũno thĩni wa Palestina hĩndĩ iyo. Mũtumia ũyũ wa ndigwa aahire tũthendi twĩrĩ, na no tuo aarĩ natuo.

43 Jesū agĩta arutwo ake harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mūtumia ũyũ wa ndigwa mũthĩni nĩekĩra mbeeca nyingĩ kĩgĩna-inĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe. 44 Acio angĩ othe maheana kũringana na ũingĩ wa ũtonga wao, no mūtumia ũyũ aheana kĩrĩa gĩothe oima nakĩo, o na arĩ mũthĩni-rĩ, aheana mũthithũ wake wothe.”

13

Imenyithia cia Hĩndĩ ya Mũthia

1 Na rĩrĩa Jesū oimaga hekarũ-inĩ, ũmwe wa arutwo ake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, ta rora! Mahiga maya kaĩ nĩ manene-ĩ! * Kaĩ nyũmba ici nĩ thaka-ĩ!”

2 Nake Jesū akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩũrona nyũmba ici nene ũũ? Gũtirĩ ihiga o na rĩmwe rĩa maya rĩgaakorwo rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

3 Rĩrĩa Jesū aikarĩte thĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ ang’etheire hekarũ-rĩ, Petero na Jakubu na Johana na Anderea makĩmũuria marĩ keheri-inĩ atĩrĩ, 4 “Ta twĩre, maũndũ macio mageekĩka rĩ? Na kĩmenyithia atĩ maũndũ macio marĩ hakuhi gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?”

5 Nake Jesū akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mūtikanahenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ. 6 Andũ aingĩ nĩ magooka na rĩtwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Kristũ,’ na nĩmakaheenia andũ aingĩ. 7 Rĩrĩa mũkaigua mbaara na mũhuhu wa mbaara mūtikanamake. Maũndũ ta macio no nginya mekĩke, no rĩrĩ, ithirĩro ti rĩkinyu. 8 Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũthamaki ũrĩa ũngĩ. Nĩgũkaagĩa na ithingithia kũndũ na kũndũ, o na kũgĩe ng’aragu. Maũndũ maya nĩ kĩambĩrĩria kĩa ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

9 “No inyuĩ-rĩ, ikaragai mwĩguĩte. Nĩmũkaneanwo kũrĩ ciama cia athuuri na mũhũrwo iboko thĩinĩ wa thunagogi. Nĩmũkarũgama mbere ya aathanĩ na athamaki nĩ ũndũ wakwa, mũtuĩke aira akwa kũrĩ o. 10 Naguo Ũhoru-ũrĩa-Mwega no nginya wambe ũhunjio kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe. 11 Rĩrĩa rĩothe mũkaanyiitwo mũtwarwo mũgaciirithio, mūtikanetange mũgĩciirĩa ũrĩa mũkoiga. Inyuĩ mũkoiga o ũrĩa mũkaahotithio hĩndĩ ĩyo, nĩgũkorwo ti inyuĩ mũgaakorwo mũkĩaria, no nĩ Roho mũtheru.

12 “Mũndũ nĩagakunyanĩra mũrũ wa nyina ooragwo, na ithe wa mũndũ akunyanĩre mwana wake, o na ciana nĩkaremera aciari a cio na imoragithie. 13 Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa, no ũrĩa ũgaakĩrĩrĩa nginya hĩndĩ ya mũthia nĩakahonoka.

14 “Rĩrĩa mũkoona kĩrĩa kĩrĩ thaahu na gĩa kũrehe ihooru kĩarũgama harĩa gĩtagĩrĩrwo nĩ kũrũgama-rĩ, (ũrĩa ũrathoma nĩamenye ũhoru ũcio), hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmoorĩre irĩma-inĩ. 15 Mũndũ ũrĩa wothe ũgaakorwo arĩ nyũmba yake igũrũ ndakanaharũrũke kana atoonye kũruta kĩndũ nyũmba. 16 Nake mũndũ ũrĩa ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndagacooke mũciĩ kũgĩrĩa nguo ciake. 17 Kaĩ atumia arĩa magaakorwo marĩ na nda na arĩa magaakorwo makĩongithia hĩndĩ ĩyo nĩmagakorwo marĩ na haaro-ĩ! 18 Hooyagai Ngai atĩ maũndũ macio matikanakinye hĩndĩ ya heho, 19 nĩ ũndũ matukũ macio gũgaakorwo

* 13:1 Maandĩko ma tene moigaga mahiga ma hekarũ ĩyo maarĩ manene mũno; mamwe maarĩ na ũraihu wa buti mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja (37), warĩ wa buti ikũmi na inyanya (18), na buti ikũmi na igĩrĩ (12) kũraihia na igũrũ.

na mĩnyamaro ĩtarĩ yoneka ĩngĩ tayo kuuma kĩambĩrĩria rĩrĩa Ngai ombire thĩ nginya rĩu, na gũtikoneka ĩngĩ tayo. ²⁰ Tiga Mwathani anyihanyihirie matukũ macio, gũtirĩ mũndũ ũngĩgatigara. No tondu wa andũ ake arĩa aamũre, matukũ macio nĩmagakuhĩho. ²¹ Hĩndĩ ĩyo mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haha!’ kana amwĩre atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haarĩa!’ mũtikanetĩkie ũhoro ũcio. ²² Nĩgũkorwo Kristũ a maheeni na anabii a maheeni nĩmakeyumĩria monanie morirũ na maringe ciama nĩguo mahĩtithie andũ arĩa aamũre, korwo no kũhoteke. ²³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte tondu nĩndamwĩra maũndũ mothe mbere ya ihinda rĩtanakinya.

²⁴ “No ihinda-inĩ rĩu, thuutha wa maũndũ macio ma mĩnyamaro, “ rĩũa nĩrĩkağĩa nduma,
naguo mweri ndũkaara;

²⁵ njata nacio nĩikaagũa kuuma igũrũ,
namo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyio.’

²⁶ “Hĩndĩ ĩyo andũ nĩ makoona Mũrũ wa Mũndũ agĩũka arĩ thĩnĩ wa matu, arĩ na hinya mũingĩ mũno o na rĩri. ²⁷ Nake nĩagatũma araika ake macookanĩrĩrie andũ ake arĩa aamũre kuuma mĩena ĩna ĩrĩa yumaga rũhuho, o na kuuma ituri ciothe cia thĩ na cia igũrũ.

²⁸ “Na rĩrĩ, mwĩrutei na mũkũyũ: Rĩrĩa hongwe ciagua ciarĩkia gũthundũra na ciaruta mathangũ-rĩ, nĩmũmenyaga atĩ hĩndĩ ya rĩũa ĩrĩ hakuhĩ. ²⁹ Ũguo noguo, rĩrĩa mũkoona maũndũ macio magĩkĩka mũkaamenya ihinda rĩrĩ hakuhĩ, rĩrĩ o mũromo-inĩ. ³⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigaathira nginya maũndũ macio mothe makaahingio. ³¹ Igũrũ na thĩ nĩgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Gũtirĩ Mũndũ ũũ Mũthenya na Ithaa

³² “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũũ ũhoro wa mũthenya ũcio kana ithaa rĩu, o na araika a igũrũ matiũũ, o na Mũriũ ndooĩ, tiga Ithe wiki! ³³ Ikaragai mwĩguĩte! Ikaragai mwĩhũgĩte! Mũtiũũ rĩrĩa ihinda rĩu rĩgaakinya. ³⁴ Gũkahaana ta mũndũ ũgũthĩ rũgendo ũrĩa atigaga egaĩra ndungata ciake irorage mũciĩ, o ndungata akamĩhe wĩra wayo, na agatiga atha mũikaria wa mũrango o nake aikarage ehũũgĩte.

³⁵ “Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩguĩte tondu mũtiũũ rĩrĩa mwene mũciĩ agacooka, kana agooka hwaĩ-inĩ, kana ũtukũ gatagatĩ, kana ngũkũ ikĩgamba, o na kana gũgĩthererũka. ³⁶ O rĩrĩa angĩũka-rĩ, mũtikanareke amũkore mwĩrigĩtwo. ³⁷ Ũguo ngũmwĩra, noguo ngwĩra andũ othe, atĩrĩ, ‘Ikaragai mwĩguĩte’.”

14

Jesũ Gũtirĩrio Maguta arĩ Bethania

¹ Na rĩrĩ, gwatigaire o mũthenya ĩrĩ nĩguo kũgĩe na Gĩathĩ kĩa Bathaka na kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia,* nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho nĩmacaragĩa ũrĩa mangĩnyitithia Jesũ na njĩra ya wara nĩguo mamũũrage. ² Makiuga atĩrĩ, “No tũtingĩmũnyia hĩndĩ ya Gĩathĩ, tondu andũ mahota kũruta haaro.”

³ Na rĩrĩa arĩ itũũra-inĩ rĩa Bethania kwa mũndũ wetagwo Simoni ũrĩa warĩ na mangũ, aikarĩte metha-inĩ akĩrĩa irio-rĩ, nĩhookire

* 14:1 Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩaririkanagĩa Ayahudi ũrĩa mũraika wa Ngai aahĩtũkĩre mũciĩ yao agĩthĩ kũũraga marigĩhathi ma andũ a Misiri.

mündū-wa-nja arī na cuba ya maguta ma goro mūno na manungi wega. Akīūruga cuba iyo na akīmūitīrīria maguta macio mūtwe.

⁴ Andū amwe arīa maarī kuo makīgua ūūru, makīūrania atīrī, “Maguta maya maitangwo ūguo nīkī? ⁵ Maguta macio nīmangiendio mbeeca ikīrīte mūcara wa mündū wa mwaka mūgima nacio mbeeca icio iheo athīni.” Magīkūūma mündū-wa-nja ūcio marī na ūūru.

⁶ Nowe Jesū akīmeera atīrī, “Tiganai nake, mūramūtanga nīkī? Nīanjika ūndū mweга mūno. ⁷ Athīni marīkoragwo na inyuū hīndī ciothe na no mūmateithie hīndī īrīa yothe mūngīenda. No nī mūtīrīkoragwo na nī hīndī ciothe. ⁸ Anjīka o ūrīa angīahota. Aitīrīria mwīrī wakwa maguta o mbere nī ūndū wa kūhaarīria gūthikwo gwakwa. ⁹ Ngūmwīra atīrī na ma, kūrīa guothe Ūhorō-ūyū-Mwega ūkaahunjagio thīnī wa thī, ūguo eka nīūkeeragwo andū nīgeetha aririkanagwo.”

¹⁰ Hīndī iyo Judasi Mūisikariota, ūmwe wa arīa ikūmi na eerī, agīthī kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene agakunyanīre Jesū kūrī o. ¹¹ Nao magīkena mūno maigua ūguo na makīmwīra nīmekūmūhe mbeeca. Nī ūndū ūcio Judasi agīcaria mweke wa kūmūneana kūrī o.

Jesū Kūrīanīra Gīathī kīa Bathaka na Arutwo Ake

¹² Mūthenya wa mbere wa Gīathī kīa Mīgate itarī Mīkīre Ndawa ya Kūimbia, o ūrīa wathīnjagwo gatūrūme ka Bathaka-rī, arutwo a Jesū makīmūria atīrī, “Ūkwenda tūthī kū tūkahaarīrie nīguo ūkarīre irio cia Bathaka kuo?”

¹³ Nī ūndū ūcio agītūma arutwo ake eerī akīmeera atīrī, “Thīi mūtoonye itūūra, na nī mūgūcemanīa na mündū ūkuuīte ndigithū ya maaī. Mūrūmīrīrei. ¹⁴ Kūrīa egūtoonya mwīre mwene nyūmba iyo atīrī, ‘Mūrutani arooria atīrī, nyūmba yakwa ya ageni īrī ha, harīa ingīrīra irio cia Bathaka na arutwo akwa?’ ¹⁵ Nake nīekūmuonia nyūmba nene ya igūrū ikīrītwo indo na īgathondekwo wega. Haarīria irio cia Bathaka iitū kuo.”

¹⁶ Arutwo acio makiumagara, magītoonya itūūra, magīkora maūndū mahaana o ta ūrīa Jesū aamerīte. Nī ūndū ūcio makīhaarīria irio cia Bathaka.

¹⁷ Na gwakinya hwaī-inī, Jesū agīkinya kuo marī na arutwo arīa ikūmi na eerī. ¹⁸ Maikarīte metha-inī makīrīa akīmeera atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, ūmwe wanyu nīekūngunyanīra, ūmwe wa arīa mararīanīra na nī.”

¹⁹ Makīnyiitwo nī kīeha mūno, na o ūmwe akamūūria atīrī, “Titherū hīhi nī nī?”

²⁰ Jesū akīmacookeria akīmeera atīrī, “Nī ūmwe wanyu inyuū ikūmi na eerī, ūrīa ūgūtobokanīria mūgate mbakūri-inī hamwe na nī. ²¹ Mūrū wa Mündū egūthī o ta ūrīa ūhorō wake wandīkītwo. No mündū ūrīa ūgaakunyanīra Mūrū wa Mündū kaī arī na haaro-ī! Nī kaba mündū ūcio atangīaciarirwo.”

²² Nīngī o makīrīāga-rī, Jesū akīoya mūgate, agīcookia ngaatho, agīcooka akīwenyūranga, akīhe arutwo ake, akiuga atīrī, “Oyai; ūyū nīguo mwīrī wakwa.”

²³ Agīcooka akīoya gīkombe, agīcookia ngaatho akīmanengera, nao othe magīkīnyūira.

²⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno nĩyo thakame yakwa ya kĩrĩkanĩro, ĩrĩa ĩtĩtwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ. ²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndikũnyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ, nginya mũthenya ũria ngaamĩnyua ĩrĩ njerũ ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

²⁶ Na maarĩkia kũina rwĩmbo, makiumagara magĩthĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

Jesũ Kwaria ũria Petero Arĩmũkaana

²⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ inyuothe nĩmũrĩndirika, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ:

“ Nĩngaringa mũrĩithi, nacio ng’ondũ ihurunjũke.’

²⁸ No ndaariũka, nĩngamũtongoria gũthĩ Galili.”

²⁹ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “O na othe mangĩgũtirika, nĩ nd-ingĩgũtirika.”

³⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, o ũtukũ ũyũ, ngũkũ ĩtanakũga keerĩ, nĩũrĩngaana maita matatũ.”

³¹ No Petero akĩaria ahinyĩrĩrie, akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo ndĩrĩkuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana!” O na acio angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda-inĩ wa Gethisemane

³² Nao magĩkinya handũ heetagwo Gethisemane, nake Jesũ akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Ikarai haha thĩ ngahooe.” ³³ Akĩoya Petero na Jakubu na Johana agĩthĩ nao, na o hĩndĩ ĩyo akĩnyitwo nĩ kĩa kĩnene na agĩthĩnĩka mũno. ³⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa nĩraigua kĩa mũno o ta ingĩkua, ikarai haha na mwĩhũge.”

³⁵ Na aathiathia hanini, akĩgũithia thĩ, akĩhooya atĩ korwo kwa-hoteka, ihinda rĩu rĩmweherere. ³⁶ Akiuga atĩrĩ, “Abba, Baba, maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩwe. Njehereria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũria ngwenda nĩ, no nĩ ũria wee ũkwenda.”

³⁷ Ningĩ agĩcooka harĩ arutwo ake akĩmakora makomete. Akĩũria Petero atĩrĩ, “Simoni, kaĩ ũkomete? Ndũngĩhota gũikara ithaa rĩmwe wĩguĩte? ³⁸ Mwĩhũgagei na mũhooyage nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

³⁹ O rĩngĩ agĩthĩ akĩhooya o ũguo. ⁴⁰ Na acooka rĩngĩ harĩo, agĩkora makomete tondũ nĩmahĩtĩtwo nĩ toro. Nao makĩrigwo nĩ ũria mangĩmwĩra.

⁴¹ Ningĩ agĩũka ihinda rĩa gatatũ akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro, o mũhurũkĩte? Kinyiai hau! Ithaa nĩrĩakinya. Atĩrĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ nĩakunyanĩrwo akaneanwo moko-inĩ ma andũ ehia. ⁴² ũkĩrai, tũthĩ! ũria ũkũngunyanĩra nĩarooka.”

Jesũ Kũnyitwo

⁴³ O akĩaragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire arĩ na gĩkundi kĩnene kĩa andũ marĩ na hiũ cia njora na njũgũma, matũmitwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho na athuuri.

⁴⁴ Judasi ũcio wamũkunyaĩre nĩamaheete kĩmenyithia akameera atĩrĩ, “ũria ndĩmumunya nĩwe; mũmũnyite na mũmũtware arangĩrwo.” ⁴⁵ Judasi o rĩmwe agĩthĩ harĩ Jesũ, akĩmwĩta atĩrĩ,

“Rabii!” na akīmūmumunya. ⁴⁶ Nao andũ acio makĩguthũkĩra Jesũ makīmũnyiita. ⁴⁷ Na ūmwe wa arĩa maarũngiĩ hakuhi agĩcomora rūhiũ rwake rwa njora agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene.

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho atĩ nĩkĩo muoka kũũnyiita mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?

⁴⁹ Ndĩratũũraga na inyuĩ hekarũ-inĩ ngĩrutanaga mũthenya o mũthenya na mũtingĩnyiita. No rĩrĩ, Maandĩko no nginya mahiinge.”

⁵⁰ Hĩndĩ iyo arutwo ake othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

⁵¹ Na mwanake ūmwe ūteehumbĩte kĩndũ tiga taama wa gatani akĩrũmĩrĩra Jesũ. Na rĩrĩa maamũnyiitire, ⁵² agĩtiga taama wake nao, akĩũra e njaga.

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Kĩama

⁵³ Nao andũ acio magĩtwara Jesũ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene, nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe, na athuuri na arutani a watho makĩgomana hamwe. ⁵⁴ Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya o nginya agĩkinya nja ya mũciĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai ūcio mūnene. Agĩkarania na thigari kũu agĩota mwaki.

⁵⁵ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na Kĩama kũu gĩothe,† magĩcaria ũira wa kũũragithia Jesũ, no mationire. ⁵⁶ Na andũ aingĩ nĩmarutire ũira wa maheeni, no ũira wao ũkĩaga kũiguana.

⁵⁷ Gũgĩcooka gũkĩrũgama andũ amwe, nao makĩruta ũira wa maheeni makiuga atĩrĩ, ⁵⁸ “Nĩtwaiguire akiuga atĩrĩ, ‘Nĩngatharia hekarũ ĩno yakĩtwo nĩ andũ, na njake ĩngĩ ĩtakĩtwo nĩ mũndũ na ĩhinda rĩa mũthenya ĩtatũ.’” ⁵⁹ No o na moiga ũguo, ũira wao ũkĩaga kũiguana.

⁶⁰ Hĩndĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene akĩrũgama gatagatĩ kao, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũngĩcookia? Nĩ ũhoro ũrĩkũ ũyũ ũrathitangwo naguo?” ⁶¹ No Jesũ agĩkira ki, na ndacookie ũndũ.

O rĩngĩ mũthĩnjĩri-Ngai ūcio mūnene akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa ũrĩa Mũrathime?”

⁶² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī nĩ niĩ. Na nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa ũrĩa-ũrĩ-Hinya, na agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

⁶³ Mũthĩnjĩri-Ngai ūcio mūnene agĩtembũranga nguo ciake. Akĩũria atĩrĩ, “Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ a kĩ? ⁶⁴ Nĩmweiguĩra akĩruma Ngai. Mũgwĩciiria atĩa?”

Nao othe makĩmũtuĩra atĩ aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo. ⁶⁵ Hĩndĩ iyo amwe makĩambĩrĩria kũmũtuĩra mata, na makĩmũhumbĩra ũthiũ, makĩmũringa na ngundi makĩmwĩraga atĩrĩ, “Ta kĩrathe ũhoro.” Nacio thigari ikĩmuoya, ikĩmũhũra.

Petero Gũkaana Jesũ

⁶⁶ Na hĩndĩ iyo Petero aikarĩte o hau nja-rĩ, ūmwe wa ndungata cia airĩtu cia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene akĩgerera ho. ⁶⁷ Rĩrĩa oonire Petero agĩota mwaki, akĩmũrora wega.

“Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘O nawe uuma hamwe na Jesũ ūcio wa Nazarethi.’”

† 14:55 Kĩama gĩa Sanihedirini gĩakoragwo na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na athuuri, na arutani a watho wa Musa.

⁶⁸ Nowe Petero agĩkaana ũhoro ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndiũ ũhoro ũcio, o na ndiramenya nĩ atĩa ũroiga,” na akiumagara agĩthĩ itoonyero-inĩ.

⁶⁹ Na rĩrĩa ndungata ĩyo ya mũirĩtu yamuonire ho, o rĩngĩ ikĩra arĩa maarũngĩ ho atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ ũmwe wao.” ⁷⁰ No Petero agĩkaana ũhoro ũcio rĩngĩ.

Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hakuhĩ makĩra Petero atĩrĩ, “Ti-itherũ ũrĩ ũmwe wao, nĩ ũndũ wĩ Mũgalili.”[‡]

⁷¹ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta akiugaga atĩrĩ, “Nĩ ndiũ mũndũ ũyũ mũraaria ũhoro wake.”

⁷² O hĩndĩ ĩyo ngũkũ igĩkũga hĩndĩ ya keerĩ. Nake Petero akĩririkana ũhoro ũrĩa Jesũ aamwĩrite atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga keerĩ nĩrĩngaana maita matatũ.” Nake akĩambĩrĩria kũrĩa.

15

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Pilato

¹ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, na arutani a watho, na Kĩama gĩothe magĩtua ũrĩa megwĩka. Makĩoha Jesũ, makĩmũtwara, makĩmũneana kũrĩ Pilato.

² Nake Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, ũguo woiga nĩguo.”

³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ. ⁴ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria o rĩngĩ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũcookia? Ta rora maũndũ marĩa mothe maragũthitangĩra.”

⁵ No Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ, nake Pilato akĩgega.

⁶ Na rĩrĩ, kwarĩ mũtugo hĩndĩ ya Iruga rĩu rĩa Bathaka, Pilato nĩamohoragĩra mwohwo ũmwe, o ũrĩa andũ mangĩetirie. ⁷ Na nĩ kwarĩ mũndũ ũmwe wetagwo Baraba woohetwo hamwe na arĩa maambĩrĩrie ngũĩ ya gũkĩrĩra thirikari na makoora andũ thĩnĩ wa mbũkĩrĩra ĩyo. ⁸ Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩthĩ harĩ Pilato, gĩkĩmũũria eke o ũrĩa aamenyerete gwĩka.

⁹ Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũkwenda ndĩmuohorere mũthamaki wa Ayahudi?” ¹⁰ Nĩgũkorwo nĩamenyaga atĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maaneanĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru. ¹¹ No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ kũ kũre Pilato ohore Baraba handũ ha Jesũ.

¹² Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkienda njĩke atĩa na mũndũ ũyũ mwĩtaga mũthamaki wa Ayahudi?”

¹³ Nao makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

¹⁴ Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

No-o magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

¹⁵ Na tondũ nĩendaga gũkenia kĩrĩndĩ kũ, Pilato akĩmohorera Baraba. Akĩhũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akambwo mũtĩ igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

¹⁶ Nacio thigari igĩtwara Jesũ gũkaro-inĩ kĩa barũthi (na nĩkĩo gĩetagwo Puratoria); igĩcookanĩrĩria mbũtũ yotha ya thigari.

[‡] 14:70 Mwarĩrie wa andũ a kuuma Galili warĩ na ngũũrani na wa andũ a kuuma Judea.

17 Ikīmūhumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi, igĩcooka igītuma thūmbĩ ya mīgua, ikīmwikīra mūtwe. 18 Ikĩambīrīria kūmūnyūrīria, ikīmwiraga atīrī, “Ūkīrī mūhorō, wee mūthamaki wa Ayahudi?” 19 Ikīmūhūra na rūthanju mūtwe maita maingī ikīmūtuagīra mata. Ikīgūithia thī mbere yake, ikīmūturagīria ndu ta ikūmūhooya. 20 Na ciarīkia kūmūnyūrīria-rī, ikīmūruta nguo īyo ndaaya ya rangi wa ndathi, ikīmūhumba nguo ciake mwene. Igĩcooka ikīmuumagaria ikamwambe mūtī igūrū.

Jesū Kwambwo Mūtharaba-inī

21 Na marī njīra thigari ikīnyiita mūdū wahītūkaga akiuma mīgūnda-inī, wetagwo Simoni wa kuuma Kurene, ithe wa Aleksandro na Rufusi, na ikīmūkuuithia mūtharaba wa Jesū na hinya. 22 Igīgīkinya Jesū handū harīa heetagwo Gologotha (ūguo nī kuuga Handū hahaana ta Ihīndī rīa Mūtwe). 23 Ningī igĩcooka ikīmūhe ndibei itukanītio na manemane, nake Jesū akīrega kūmīnyua. 24 Igīkimwamba mūtī igūrū. Ikīgayana nguo ciake, na ūndū wa gūcicuukīra mītī nīguo imenye o īrīa mūdū egūkuua.

25 Kwarī thaa ithatū cia rūciinī rīrīa ciamwambire mūtī igūrū. 26 Ūndū ūrīa aathitangīrwo wandīkitwo atīrī, “Ūyū nīwe MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.” 27 Ningī ikīamba atunyani eerī hamwe nake, ūmwe mwena wake wa ūrīo, nake ūcio ūngī mwena wake wa ūmotho. 28 (Namo Maandīko makīhingio marīa moigaga atīrī, “Aataranīrio na andū arīa aagarari watho.”) 29 Andū arīa maahītūkagīra hau nīmamūrūmagā makīnagia mītwe yao, makoiga atīrī, “Hī! Wee ūngīratharīrie hekarū na ūmīake na mīthenya itatū-rī, 30 harūrūka uume mūtharaba-inī ūcio, wīhonokie!”

31 O ūndū ūmwe athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho nīmamūnyūrūragia, makerana atīrī, “Nīarahonokagia arīa angī, no ndangīhota kwīhonokia we mwene. 32 Kristū ūyū, Mūthamaki wa Isiraēli-rī, ta nīakīharūrūke rīu oime mūtharaba-inī, nīguo tuone twītīkie.” O nao arīa maambanīrio hamwe nake, makīmūrūma.

Gīkuū kīa Jesū

33 Na rīrī, thaa thita cia mūthenya ciakinya, būrūri wothe ūkīgīa nduma nginya thaa kenda. 34 Na thaa kenda Jesū akīgūthūka na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Eloi, Eloi, lama sabakithani?” nāguo ūguo nī kuuga atīrī, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, wandiganīria nīkī?”

35 Rīrīa andū amwe a arīa marūngī hau maiguire ūguo, makiuga atīrī, “Ta thikīrīriai agīta Elija.”

36 Mūdū ūmwe agīteng’era, agītobokia thibūnji thiki-inī akīmīthecerera kamūrangi-inī akīhe Jesū anyue. Akiuga atīrī, “Tiganai nake. Rekei tuone kana Elija nīegūka kūmūcuurīria mūtharaba-inī.”

37 Nake Jesū agīkaya aanīrīre, agītuīkana.

38 Nakīo gītambaya kīa hekarū gīgīatūkana icunjī igīrī kuuma igūrū nginya thī.* 39 Na rīrīa mūnene-wa-thigari-igana, ūrīa warūngī hau mang’ethanīre, aiguire ūrīa akaya na akīona ūrīa akua, akiuga atīrī,

* 15:38 Gītambaya kīa hekarū kīgāyanītie Handū-harīa-Hatheru na Handū-harīa-Hatheru-Mūno. Gwatūkana gwakīo kuonanīrie atī Kristū nīatoonyire kwa Ngai nī ūndū witū, na agītūhingūrīra njīra ya gūthiiga mbere ya Ngai.

“Ti-itherũ mündũ üyũ oima Mũrũ wa Ngai!”⁴⁰ Nĩ haarĩ na atumia meeroragĩra marĩ haraaya. Ūmwe wao aarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu ũrĩa warĩ Mũnini na wa Jose, na Salome.⁴¹ Rĩrĩa aarĩ Galili, atumia aya nĩo maamũrũmagĩrĩa na makamũtungatagĩra. Ningĩ hau nĩ haarĩ na atumia angĩ aingĩ arĩa mookĩte nake Jerusalemu.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁴² Na tondũ kwarĩ Mũthenya wa Kwĩhaarĩria (nĩguo mũthenya ũrĩa wĩ mbere ya Thabatũ), gwakuhĩrĩa hwaĩ-inĩ-rĩ,⁴³ Jusufu wa Arimatea, mündũ warĩ igweta mũno Kĩama-inĩ gĩa athuuri, na we mwene nĩeetagĩrĩa ũthamaki wa Ngai, agĩthĩ kũrĩ Pilato na ũcamba, akĩhooya etĩkĩrio akuue mwĩrĩ wa Jesũ.[†]⁴⁴ Nake Pilato akĩgega aigua atĩ Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua. Agĩta mũthigari ũrĩa mũnene-wa-thigari-igana, akĩmũria kana Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua.⁴⁵ Rĩrĩa aamenyithirio nĩ mũnene ũcio wa thigari igana atĩ nĩguo kwarĩ, agĩtikĩria Jusufu akuue mwĩrĩ ũcio.⁴⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩgũra taama wa gatani, agĩcuurũria mwĩrĩ ũcio. Akĩũkũnja na taama ũcio wa gatani, agĩthĩ akĩũiga thĩnĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga. Agĩcooka akĩgaragaria ihiga rĩkĩhinga mũromo wa mbĩrĩra iyo.⁴⁷ Nake Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũrĩa nyina wa Jose makĩona harĩa aigirwo.

16

Kũriũka kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, Thabatũ yathira, Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu, na Salome makĩgũra indo nungi wega nĩgeetha mathĩ makahake mwĩrĩ wa Jesũ.² Mũthenya wa mbere wa kiumia, rũciinĩ tene thuutha wa riũa kũratha, marĩ njĩra magĩthĩ mbĩrĩra-inĩ,³ nĩmoranagia atĩrĩ, “Nũũ ũgũtũgaragarĩria ihiga rĩehere mũromo-inĩ wa mbĩrĩra?”

⁴ No rĩrĩa maatiirire maitho, makĩona ihiga rĩu nĩrĩagaragarĩtio rĩkehera, nĩgũkorwo rĩarĩ inene mũno.⁵ Na rĩrĩa maatoonyaga mbĩrĩra-thĩnĩ, makĩona mwanake wehumbĩte nguo njerũ ndaaya aikarĩte thĩ mwena wao wa ũrĩo, nao makĩmaka.

⁶ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũmaka. Mũracaria Jesũ ũrĩa wa Nazarethi, ũrĩa ũrambirwo mũtĩ igũrũ. Nĩariũkĩte! Ndarĩ haha. Onei harĩa maramũigĩte.⁷ No thĩnĩ mwĩre arutwo ake o na Petero atĩrĩ, ‘Nĩekũmũtongoria gũthĩ Galili. Kũu nĩkuo mũkaamuona, o ta ũrĩa aamwĩrĩre.’”

⁸ Atumia acio makiuma hau mbĩrĩra-inĩ makĩinainaga na magegete. Matĩrĩ mündũ meerire ũndũ, tondũ nĩmetigagĩra.

(Maandĩko mamwe ma tene matĩrĩ gacunjĩ gaka kuuma Mariko 16:9-20)

⁹ Mũthenya wa mbere wa kiumia rũciinĩ tene Jesũ ariũka-rĩ, aambire kuumĩrĩa Mariamu Mũmagidali ũrĩa aarutĩte ndaimono mũgwanja.¹⁰ Nake Mariamu agĩthĩ akĩrĩa arĩa maatũire na Jesũ, akĩmakora magĩcakaya na makĩrĩra.¹¹ Nao maigua atĩ Jesũ nĩariũkĩte, na atĩ Mariamu nĩamuonete, makĩrega gwĩtikia.

[†] **15:43** Maarĩ na ihenya rĩa kweheria mwĩrĩ wa Jesũ mũtĩ-igũrũ maũthike mbere ya Thabatũ kwambĩrĩa.

¹² Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra andũ angĩ eerĩ ao, ahaana ũndũ ũngĩ, rĩrĩa maathiiaga mĩgũnda-inĩ. ¹³ Andũ acio makĩhũndũka, magĩthĩ makĩra arutwo arĩa angĩ; no-o nao makĩrega kũmetĩkia.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra arutwo arĩa ikũmi na ũmwe makĩrĩa irio; akĩmatetia nĩ ũndũ wa kwaga gwĩtĩkia na nĩ ũndũ wa ũmũ wa ngoro ciao, nĩ ũndũ wa kũrega gwĩtĩkia arĩa maamuonete thuutha wa kũriũka gwake.

¹⁵ Akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ thĩ yothe mũkahunjĩrie andũ othe Ũhoru-ũrĩa-Mwega. ¹⁶ Na mũndũ o wothe ũgetĩkia na abatithio nĩakahonoka, no ũrĩa wothe ũtagetĩkia nĩagatuĩrwo ciira. ¹⁷ Nacio ciama ici nĩ igatwaranaga na arĩa metĩkĩtie: Nĩmakaingata ndaimono thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa; na nĩmakaaria na thiomĩ njerũ; ¹⁸ na nĩmakanyiita nyoka na moko mao; na rĩrĩa makaanyua thumu, ndũkamathũkia o na hanini; nĩmakaigagĩrĩra andũ arĩa arũaru moko, nao mahone.”

¹⁹ Mwathani Jesũ aarĩkia kũmaarĩria ũhoru ũcio, agĩtwarwo igũrũ na agĩkara thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai. ²⁰ Nao arutwo magĩcooka makiumagara na makĩhunja ũhoru kũndũ guothe, nake Mwathani akĩrutithania wĩra nao, na agekĩraga ũhoru wake hinya na ũndũ wa ciama iria ciatwaranaga na ũhoru ũcio.

LUKA

Ūhoru wa Gūtongoria

¹ Andū aingĩ nĩmarĩkĩtie kwandĩka ūhoru wa maũndũ marĩa mahingĩtio gatagatĩ-inĩ gaitũ, ² o ta ūrĩa twaheirwo ūhoru wamo nĩ arĩa meyoneire maũndũ macio kuuma o kĩa mbĩrĩria marĩ aira na ndungata cia ūhoru ūcio. ³ Nĩ ūndũ ūcio, tondũ nĩ mwene nĩndũrĩtie maũndũ macio mothe wega kuuma kĩa mbĩrĩria-rĩ, ngakĩona arĩ wega o na nĩ ngwandĩkĩre mūtatarata mwega wa maũndũ macio, wee mūnene mūgaathe Theofilo, ⁴ nĩgeetha ūmenye na ma maũndũ marĩa warutirwo.

Gūciarwo kwa Johana Mūbatithania Kūmenyithanio

⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Herode aarĩ mūthamaki wa Judea, nĩ kwarĩ mūthĩnjĩri-Ngai wetagwo Zakaria, warĩ wa gĩkundi kĩa athĩnjĩri-Ngai kĩa Abija; mūtumia wake eetagwo Elizabethi na aarĩ wa rūciaro rwa Harũni. ⁶ O eerĩ maarĩ arũngĩrĩru maitho-inĩ ma Ngai, na nĩmathĩkagĩra maathani ma Mwathani na mawatho mothe matarĩ na ūcuuke. ⁷ Nao matiarĩ na twana tondũ Elizabethi aarĩ thaata; na eerĩ maarĩ akūrũ mūno.

⁸ Na rĩrĩ, mūthenya ūmwe Zakaria nĩarutaga wĩra wa mūthĩnjĩri-Ngai arĩ mbere ya Ngai, tondũ rĩarĩ ihinda rĩa gĩkundi gĩake gūtungata-rĩ, ⁹ nĩathuurirwo na njĩra ya gūcuukĩrwo mĩtĩ, kūringana na mūtugo wa ūthĩnjĩri-Ngai, athĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Mwathani agacine ūbumba. ¹⁰ Na rĩrĩa ihinda rĩa gūcina ūbumba rĩakinyire, kĩrĩndĩ gĩothe kĩrĩa kĩonganĩte nĩ ūndũ wa kũhooya, nĩ kĩa hooyagĩra na kũu nja.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo mūraika wa Mwathani akiumĩrĩra Zakaria, na akĩrũgama mwena wa ūrĩo wa kĩgongona kĩrĩa gĩa gūcinĩra ūbumba. ¹² Rĩrĩa Zakaria aamuonire, akĩhahũka na akĩiyũrwo nĩ guoya. ¹³ No mūraika ūcio akĩmwĩra atĩrĩ: “Zakaria, tĩa gwĩtigĩra; mahooya maku nĩmaiguĩtwo. Mūtumia waku Elizabethi nĩagagūciarĩra mwana wa kahũ, nawe nĩũkamūtua Johana. ¹⁴ Nĩũgakena na ūcanjamũke, nĩ ūndũ wake na andũ aingĩ nĩmagakenio nĩgūciarwo gwake, ¹⁵ nĩgũkorwo nĩagatuĩka mūndũ mūnene maitho-inĩ ma Mwathani. Ndarĩ hĩndĩ akaanyua ndibei o na kana kĩndũ o kĩngĩ kĩgagatu kĩngĩtũma mūndũ arĩo, na nĩakaiyũrwo nĩ Roho Mũtheru kuuma o gūciarwo gwake. ¹⁶ Nake nĩakagarũra andũ aingĩ a Isiraeli macookerere Mwathani Ngai wao. ¹⁷ Na nĩagathiĩ mbere ya Mwathani arĩ na roho na hinya wa Elija, nĩguo agarũre ngoro cia maithe mendane na ciana ciao, nao arĩa aremi amagarũre magĩe na ūũgĩ wa andũ arĩa athingu, nĩgeetha ahaarĩrie andũ mahote gweterera Mwathani.”

¹⁸ Zakaria akĩũria mūraika ūcio atĩrĩ, “Ingĩmenya ma ya ūhoru ūcio atĩa? Nĩ ndĩ mūthuuri mũkũrũ o na mūtumia wakwa arĩ na mĩaka mĩingĩ.”

¹⁹ Mūraika ūcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Gaburieli, ūrĩa ūrũgamaga mbere ya Ngai, na nĩ gūtũmwo ndũmitwo ngwarĩrie na ngwĩre ūhoru ūyũ mwega. ²⁰ Na rĩu nĩũgũkĩra ūremwo nĩ kwaria

nginya mūthenya ūrīa ūndū ūcio ūkaahinga, tondū ndūnetīkia ciugo ciakwa, o icio ikaahinga ihinda rīrīa rīagīrīire rīakinya.”

²¹ Hīndī īyo yothe, andū nīmetereire Zakaria na makarigagwo nī kīrīa gīatūmīte aikare mūno ūguo thīnī wa hekarū.* ²² Rīrīa oimire, ndaigana kūhota kūmaarīria; magīkīmenya atī nīonete kīoneki arī thīnī wa hekarū, nīgūkorwo no kūmaheneria aamahenagīria na guoko, agīkara o ūguo atekūhota kwaria.

²³ Rīrīa ihinda rīake rīa gūtungata† rīathirire-rī, akīnūka gwake mūciī. ²⁴ Thuutha ūcio Elizabethi mūtumia wake akīgīa nda, na handū ha mīeri itano agīkara ehithīte. ²⁵ Akiuga atīrī, “Nī Mwathani ūnjīkīire ū. Matukū-inī maya nīanjīkīte wega na akanjehereria thoni cia kūmenwo nī andū.”

Gūciarwo kwa Jesū Kūmenyithanio

²⁶ Naguo mweri wa itandatū wa Elizabethi gūkorwo arī na ndarī, Ngai nīatūmire mūraika Gaburieli athī Nazarethi itūūra rīarī kū Galili, ²⁷ akīmūtūma kūrī mūrītu gathirange worītio nī mūdū wetagwo Jusufu, wa rūciaro rwa Daudi. Mūrītu ūcio gathirange eetagwo Mariamu. ²⁸ Mūraika ūcio akīmūmūrīra, akīmūrīra atīrī, “Nīndakūgeithia, wee ūrathimītuo mūno! Mwathani arī hamwe nawe.”

²⁹ Nake Mariamu agīthīnīka mūno nī ūndū ūcio, na akīgega akīrigwo nī ūhoro wa ngeithi icio. ³⁰ Nowe mūraika ūcio akīmūrīra atīrī, “Mariamu tiga gwītīgīra, nīgūkorwo nīūkinīrwo nī wega wa Ngai. ³¹ Nawe nīūkūgīa nda na nīūgaaciara mwana wa kahī, nawe nīūkamūtua Jesū. ³² Nake nīagatuīka mūnene na ageetagwo Mūrū-wa-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno. Mwathani Ngai nīakamūhe gītī kīa ūnene kīrīa gīa ithe Daudi, ³³ nake nīagathamakīra nyūmba ya Jakubu nginya tene; ūthamaki wake ndūgaathira o na rī.”

³⁴ Mariamu akīūrīa mūraika ūcio atīrī, “Ūndū ūyū ūngīhoteka atīa, kuona atī ndī o mūrītu gathirange?”

³⁵ Nake mūraika ūcio akīmūcookeria, akīmūrīra atīrī, “Roho Mūtheru nīagooka igūrū rīaku naguo hinya wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīūgakūhumbīra, nī ūndū ūcio mwana ūrīa ūgaaciarwo nī mūtheru na ageetagwo Mūrū wa Ngai. ³⁶ O na Elizabethi, ūrīa wa mbarī cianyu, o nake nīekūgīa kaana arī mūkūrū, o ūcio weragwo atī nī thaata, nīgūkorwo rīu arī na nda ya mīeri itandatū. ³⁷ Nīgūkorwo gūtīrī ūndū ūngīrema Ngai.”

³⁸ Nake Mariamu akīmūcookeria atīrī, “Nī ndī ndungata ya Mwathani. Ndīrogīkwo o ta ūguo woiga.” Hīndī īyo mūraika akīmūtīga agīthī.

Mariamu Gūceerera Elizabethi

³⁹ Matukū-inī o ro macio, Mariamu akīhaarīria, agīthī ahiūhīte nginya itūūra rīarī būrūrī ūrīa ūrī irīma wa Judea, ⁴⁰ agītoonya mūciī gwa Zakaria, na akīgeithia Elizabethi. ⁴¹ Rīrīa Elizabethi aigūire ngeithi cia Mariamu-rī, kaana gake gakīambarara karī nda yake, nake Elizabethi akīyūrwo nī Roho Mūtheru. ⁴² Akīanīrīra na

* **1:21** Andū meetereire Zakaria oime Handū-harīa-Hatheru oke amarathime na kīrathimo kīa Harūni kīrīa kīrī Ndar 6:24-26. † **1:23** Mūthīnjīri-Ngai aatungataga hekarū-inī kiumia kīmwe harī mīeri itandatū, nī kuuga maita meerī harī mwaka ūmwe.

mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Wee wĩ mũrathime gatagatĩ ka atumia othe, nako kaana karĩa ũgaaciara nĩkarathime! ⁴³ No nĩ kĩĩ gĩtũmĩte nĩkwo wega ũũ, atĩ nyina wa Mwathani wakwa no ooke kũnjeerera? ⁴⁴ Ndaigua mũgambo wa ngeithi ciaku wakinya matũ-inĩ makwa, nako kaana karĩa karĩ nda yakwa kambarara nĩ ũndũ wa gũkena. ⁴⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũcio wĩtikĩtie atĩ maũndũ marĩa Mwathani amwĩrite nĩmakahingio!”

Rwĩmbo rwa Mariamu

⁴⁶ Nake Mariamu akiuga atĩrĩ:

“Ngoro yakwa nĩragoooca Mwathani,

⁴⁷ naguo roho wakwa nĩurakenera Ngai Mũhonokia wakwa,

⁴⁸ nĩgũkorwo nĩaririkanĩte

kũnyiihia kwa ndungata yake.

Kuuma rĩu njiarwa ciothe irĩnjĩtaga mũrathime,

⁴⁹ nĩgũkorwo Ũcio ũrĩ Hinya nĩanjĩkĩire maũndũ manene,

narĩo rĩitwa rĩake nĩ rĩtheru.

⁵⁰ Tha ciake nĩkinyagĩra arĩa mamwĩtigagĩra,

kuuma njiarwa nginya njiarwa.

⁵¹ Nĩekĩte maũndũ ma hinya na guoko gwake;

na arĩa etĩĩ aharaganagia meciiria ma ngoro ciao.

⁵² Nĩaharũrũkĩtie aathani kuuma itĩ-inĩ ciao cia ũnene,

no agatũgĩra arĩa menyiihagia.

⁵³ Nĩahũũnĩtie arĩa ahũtu na maũndũ mega,

no arĩa itonga akamaingata matarĩ na kĩndũ.

⁵⁴ Nĩateithĩtie Isiraeli ndungata yake,

akaririkana ũhoru wake wa kũiguanĩra tha,

⁵⁵ o ta ũrĩa eerire maithe maitũ,

atĩ nĩakaiiguĩra lburahĩmu hamwe na njiaro ciake tha, nginya tene.”

⁵⁶ Nake Mariamu agĩkara na Elizabethi ta mĩeri itatũ, agĩcooka akĩnũka kwao.

Gũciarwo kwa Johana Mũbatithania

⁵⁷ Na rĩrĩ, ihinda rĩa Elizabethi rĩakinya rĩa gũciara, agĩciara kahĩ.

⁵⁸ Andũ a itũũra rĩake na a mbarĩ ciao makĩigua atĩ Mwathani nĩakĩrĩrie kũmũiguĩra tha, nao magĩkena hamwe nake.

⁵⁹ Mũthenya wa ĩnana wakinya, magĩũka nĩguo maruithie kaana kau, nao meendaga gũgatua Zakaria o ta ũrĩa ithe eetagwo, ⁶⁰ no nyina akĩaria, akiuga atĩrĩ, “Aca! Gegwĩtwo Johana.”

⁶¹ Nao andũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ wa mbarĩ cianyu wĩtagwo rĩitwa rĩu!”

⁶² Nao makĩũria ithe ũrĩa angĩenda gatuuo na ũndũ wa kũmũheneria na moko. ⁶³ Akĩmeetia kahengere ga kwandĩkwo, nake akĩandĩka atĩrĩ, “Rĩitwa rĩako nĩ Johana.” Naguo ũndũ ũcio ũkĩgegia andũ othe. ⁶⁴ O hĩndĩ ĩyo akĩhingũka kanua, naruo rũrĩmĩ rwake rũkĩregera, akĩambĩrĩria kwaria, akĩgooca Ngai. ⁶⁵ Nao andũ othe a itũũra makĩiyũrwo nĩ guoya, makaaragia ũhoru wa maũndũ macio mothe, namo makĩhunja bũrũri-inĩ ũcio wothe wa irĩma wa Judea.

⁶⁶ Nao arĩa othe maiguire ũhoru ũcio makĩgegio nĩguo makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ kaana gaka gagaatuĩka ũ? Nĩgũkorwo guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nako.”

Rwimbo rwa Zakaria

⁶⁷ Nake ithe Zakaria akiiyurwo ni Roho Mutheru, akiratha uhoru, akiuga atiri,

⁶⁸ “Mwathani Ngai wa Isiraeli arogoocwo, tondū nōkīte na agakūūra andū ake.

⁶⁹ Niatwambararirie rūhīa rwa ūhonokio thīinī wa nyūmba ya Daudi, ndungata yake

⁷⁰ (o ta ūrīa aarītie matukū ma tene na tūnua twa anabii ake atheru),

⁷¹ rwa gūtūhonokia kuuma kūrī thū ciitū, na kuuma kūrī guoko kwa arīa othe matūmenaga,

⁷² nīguo aigūire maithe maitū tha, na aririkane kīrīkanīro gīake githeru,

⁷³ o mwīhītwa ūrīa eehītīire ithe witū Iburahīmu:

⁷⁴ atī nīagatūhonokia kuuma guoko-inī gwa thū ciitū, na atūhotithie kūmūtungatagīra tūtari na guoya,

⁷⁵ tūrī atheru na athingu mbere yake matukū-inī maitū mothe.

⁷⁶ “O nawe, kaana gakwa, nīūgetagwo mūnabii wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno;

nīgūkorwo nīūgaathiiaga mbere ya Mwathani nīguo ūmūthondekaḡire njīra ciake,

⁷⁷ na ūmenyithie andū ake ūhoru wa ūhonokio nī ūndū wa kūrēkerwo mehīa mao,

⁷⁸ na tondū wa tha nyingī cia Ngai witū, tha icio nīgatūma riūa rītūrathīre kuuma igūrū,

⁷⁹ nīgeetha rīarīre arīa matūūraga nduma-inī, o na arīa matūūraga kīruru-inī gīa gīkuū,

nīguo rītongorie magūrū maitū njīra-inī ya thayū.”

⁸⁰ Nako kaana kau gagikūra, na gakigīa hinya roho-inī wako; nake agītūūra werū-inī nginya hīndī rīra eyumīririe kūrī andū a Isiraeli.

2*Gūciarwo kwa Jesū*

¹ Na rīrī, matukū-inī macio, Kaisari Augusito nīarutire watho atī andū othe a mabūrūri mothe marīa maathanagwo nī Aroma matarwo.

² (Rīrī nīrīo rīarī itarana rīa mbere rīrīa rīataranirwo hīndī rīra Kuirinio aarī barūthi wa Suriata.) ³ Nao andū magithiī kwīyandīkithia o mūdū itūūra-inī rīake mwene.

⁴ Nī ūndū ūcio Jusufu o nake akīambata kuuma itūūra rīa Nazarethi kūu Galili, agithiī Judea, agīkinya Bethlehemu itūūra rīa Daudi, tondū we aarī wa nyūmba o na wa mbarī ya Daudi. ⁵ Nake aathiire kuo nīgeetha makeyandīkithie marī na Mariamu, mūrītu ūrīa endaga kūhīkia, nake aarī mūrītū. ⁶ Na hīndī rīra maarī o kūu, ihinda rīa mwana gūciarwo rīgīkinya, ⁷ Nake Mariamu akīrigithatha kaana ga kahī. Agīkooha na taama, agīgakomia thīinī wa mūharatī tondū nīmagīte handū ha kūraara thīinī wa nyūmba ya ageni.

Arūthi na Araika

⁸ Na kũu bũrũri ũcio, nĩ kwarĩ arĩithi maikaraga mĩgũnda-inĩ, maikarĩtie mahiũ mao ũtukũ.* ⁹ Mũraika wa Mwathani akĩmoimĩrĩra, naguo riiri wa Mwathani ũkĩmatherera hau maarĩ, nao makĩnyiitwo nĩ guoya. ¹⁰ No mũraika ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Ndamũrehera ũhoro mwega na wa gĩkeno kĩnene, ũrĩa ũgaatuĩka wa andũ othe. ¹¹ Ũmũthĩ itũũra-inĩ rĩa Daudi, nĩmũciarĩrwo mũhonokia; nake nĩwe Kristũ ũrĩa Mwathani. ¹² Na rĩrĩ, kĩrĩa kĩrĩmũmenyithia ũhoro ũcio nĩ gĩkĩ: Nĩmũrĩona gakenge koheetwo na taama gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ.”

¹³ Na o rĩmwe hakiumĩra gĩkundi kĩnene kĩa araika a igũrũ hamwe na mũraika ũcio, makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ,

¹⁴ “Ngai arokumio kũu igũrũ mũno,
naguo thayũ ũrogiã gũkũ thĩ kũrĩ andũ arĩa akenagĩra.”

¹⁵ Na rĩrĩa araika acio maamatigire magĩcooca igũrũ-rĩ, arĩithi acio makĩĩrana atĩrĩ, “Nĩtũthĩ Bethlehemu tũkoone ũndũ ũcio wĩkĩkĩte, ũcio Mwathani aatũhe ũhoro waguo.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ mahiũhĩte, magĩkora Mariamu na Jusufu o na gakenge kau gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ. ¹⁷ Na maarĩkia gũkoona, makĩmemerekia ũhoro ũrĩa maaheetwo ũkonĩĩ kaana kau, ¹⁸ nao arĩa othe maũiguire makĩgegio mũno nĩ maũndũ marĩa arĩithi acio maameeraga. ¹⁹ Nowe Mariamu akĩiga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake, na agĩkara akĩmeciragia. ²⁰ Nao arĩithi acio makĩhũndũka, magĩkumagia na makĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe maiguĩte na makoona, o ta ũrĩa meerĩitwo.

Jesũ Gũtwarwo Hekarũ

²¹ Mũthenya wa kanana wakinya, rĩrĩa ihinda rĩako rĩa kũrua rĩakinyire-rĩ, kaana kau gagĩtuuo Jesũ, rĩitwa rĩrĩa mũraika aakaheete mbere ya nyina kũgiã nda yako.

²² Na rĩrĩ, rĩrĩa ihinda rĩao rĩa gũtherio rĩakinyire kũringana na Watho wa Musa-rĩ,† Jusufu na Mariamu magĩgatwara Jerusalemu nĩguo magakaneane harĩ Mwathani ²³ (o ta ũrĩa kwandĩkĩtuo Watho-inĩ wa Mwathani atĩrĩ, “Irigithathi rĩothe rĩa kahĩ nĩ rĩrĩamũragĩrwo Mwathani”), ²⁴ na marute igongona kũringana na ũrĩa Watho wa Mwathani uugĩte: “Nĩ ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ.”

²⁵ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũndũ kũu Jerusalemu wetagwo Simeoni, warĩ mũthingu na mwĩtigĩri Ngai. Nake aatũire etereire kũhonokio kwa Isiraeli, nake Roho Mũtheru aarĩ hamwe nake. ²⁶ Nĩaguũrĩirio nĩ Roho Mũtheru atĩ ndagakua atoneete Kristũ ũrĩa wa Mwathani. ²⁷ Nake agĩtoonya thĩinĩ wa hekarũ atongoretio nĩ Roho. Na rĩrĩa aciarĩ a kaana kau ti Jesũ, maagatwarire hekarũ thĩinĩ nĩguo mahingie ũrĩa mũtugo wa watho watũite-rĩ, ²⁸ Simeoni agĩkaiyũkia moko-inĩ make na akĩgooca Ngai, akiuga atĩrĩ:

²⁹ “Mwathani Mwene-Hinya,
rĩu rekereria ndungata yaku ithĩi na thayũ, o ta ũrĩa wanjĩrĩire.

³⁰ Nĩgũkorwo maitho makwa nĩmonete ũhonokio waku,

³¹ ũrĩa ũhaarĩrie mbere ya andũ othe,

* 2:8 Mahiũ ma kũrutwo magongona maarĩthagĩrio gũkuhĩ na Bethlehemu mwaka wothe. Arĩithi maamaroraga matikaiywo kana marĩio nĩ nyamũ. † 2:22 Mũtumia angĩagĩre kaana etagĩrĩra mĩthenya mĩrongo ina nĩguo acooke athĩ hekarũ akarute igongona rĩa gũtherio.

³² ũrĩ ũtheri wa kũguũrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ,
o na riiri kũrĩ andũ aku a Isiraeli.”

³³ Nake ithe na nyina makĩgega mũno nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririo igũrũ riako. ³⁴ Simeoni agĩcooka akĩmarathima akĩra Mariamu, nyina wa kaana kau atĩrĩ, “Kaana gaka nĩ gatuĩtwo ga kũgũithia na gũũkĩria andũ aingĩ thĩinĩ wa Isiraeli, na gatuĩke kĩmenyithia kĩrĩa kĩrĩmenagĩrĩrio, ³⁵ nĩgeetha meciiria ma ngoro nyingĩ maguũrio. O na ngoro yaku o nayo nũgathecwo na rũhiũ rwa njora.”

³⁶ Ningĩ nĩ kwarĩ na mĩtumia mũnabii, wetagwo Anna mwarĩ wa Fanueli, wa mũhĩrĩga wa Asheri. Mĩtumia ũcio aarĩ mũkũrũ mũno; aikarire na mũthuriwe mĩaka mũgwanja kuuma ahika, ³⁷ agĩcooka agũikara arĩ wa ndigwa na hĩndĩ iyo aarĩ na mĩaka mĩrongo inana na ina. Nake ndoimaga hekarũ-inĩ, no aatũire kuo ahooyaga Ngai ũtukũ na mũthenya, na akehiingaga kũrĩa irio na akahooyaga. ³⁸ Hĩndĩ o iyo agĩũka harĩo, agĩcookeria Ngai ngaatho, na akĩaria ũhoru wa kaana kau kũrĩ arĩa othe meetagĩrĩria kuona gũkũũrwo kwa Jerusalemu.

³⁹ Rĩrĩa Jusufu na Mariamu maarĩkirie gwĩka maũndũ marĩa mothe maathanĩtwo nĩ watho wa Mwathani-rĩ, magĩcooka Galili, makĩinũka itũũra rião kũu Nazarethi. ⁴⁰ Nako kaana kau gagĩkũra, gagĩgĩa na hinya; gakĩiyũrwo nĩ ũũgĩ, naguwo wega wa Ngai warĩ hamwe nako.

Jesũ arĩ Kamwana thĩinĩ wa Hekarũ

⁴¹ Mwaka o mwaka aciari ake nĩmathiiga Jerusalemu nĩ ũndũ wa Gĩathĩ kĩa Bathaka.‡ ⁴² Jesũ aakinyia mĩaka ikũmi na iirĩ, makĩambata nake magĩthĩ Gĩathĩ-inĩ kũu kũringana na mĩtugo. § ⁴³ Na Gĩathĩ kũu gĩathira, rĩrĩa aciari ake mainũkaga-rĩ, kamwana kau ti Jesũ, gagĩtigwo na thuutha kũu Jerusalemu, no matiamenyire. ⁴⁴ Nao magĩthĩ rũgendo rwa mũthenya mũgima, magĩciiragia afĩ aarĩ gĩkundi-inĩ kĩa. Thuutha ũcio makĩambĩrĩria kũmũcaria kũrĩ andũ a mbarĩ yao o na kũrĩ arata. ⁴⁵ Hĩndĩ irĩa mamwaagire, magĩcooka Jerusalemu makamũcarie. ⁴⁶ Thuutha wa mĩthenya itatũ makĩmũkora hekarũ-inĩ aikarĩte gatagatĩ ka arutani,* amathikĩrĩrie na akĩmooragia ciũria. ⁴⁷ ũrĩa wothe waiguaga akĩaria nĩagegagio nĩ ũmenyo wake na ũrĩa aacookagia. ⁴⁸ Rĩrĩa aciari ake maamuonire, makĩgega. Nyina akĩmũũria atĩrĩ, “Mũriũ, ũgũtwĩka ũguo nĩkĩ? Nii na thoguo nĩ tũgũcarĩtie tũrĩ na kĩa mũno.”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmĩte mũnjarie? Kaĩ mũtooĩ atĩ njagĩrĩrwo gũkorwo ndĩ nyũmba-inĩ ya Baba?” ⁵⁰ No-o matiataũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

⁵¹ Nake agĩcooka hamwe nao nginya Nazarethi, na nĩamathĩkagĩra. No nyina nĩaigaga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake. ⁵² Nake Jesũ agĩkũra, akĩũhĩgaga, na akĩnenehaga, akĩendagwo nĩ Ngai, o na andũ.

‡ **2:41** Arũme othe a Ayahudi na andũ a mĩciĩ yao maagĩrĩrwo nĩgũthĩ Jerusalemu ciathĩ ithatũ o mwaka, nĩcio Bathaka, na Bendegothito, na Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. § **2:42** Tũmwana twakinyia mĩaka ikũmi na iirĩ nitwambagĩrĩria kwĩharĩria gũtongoria maũndũ ma ndini.

* **2:46** Arutani a watho kana Rabii nĩo mooĩ maũndũ ma ndini ya Kiyahudi mũno makĩria.

3

Johana Mūbatithania Kūhaarīria Njīra

¹ Na rīrī, mwaka wa ikūmi na itano wa ūthamaki wa Tiberio Kaisari, hīndī irīa Pontio Pilato aarī barūthi wa Judea, nake Herode aathanaga Galili, na Filipu mūrū wa ithe aathanaga Iturea na Tarokoniti, nake Lusania agaathana Abilene, ² hīndī iyo Anasi na Kaiafa maarī athīnjīri-Ngai arīa anene,* ūhoro wa Ngai nīwakinyīre Johana mūrū wa Zakaria arī werū-inī. ³ Nake agīthī būrūri wothe ūrīa warī hakuhī na Rūū rwa Jorodani, akīhunjagia atī andū merire nīguo marekerwo mehia mao nīgeetha mabatithio. ⁴ O ta ūrīa kwandikītwo ibuku-inī rīa mūnabii Isaia atīrī:

“Nī mūgambo wa mūdū ūkwanīrīra werū-inī, akoiga atīrī,
‘Haarīriai njīra ya Mwathani,
rūngariai tūcīra twake.†

⁵ Mīkuru yothe nīgathikwo,
nacio irīma ciothe na tūrīma nīikaaraganio.

Njīra iria njogomu nīkarūngario,
nacio njīra iria itarī njaraganu nīikaaraganio.

⁶ Nao andū othe nīmakona ūhonokio wa Ngai.’”

⁷ Andū aingī nīmathiire kūrī Johana akamabatithie, nake akīmeera atīrī, “Inyuī rūciaro rūrū rwa ndūira! Nū ūmūtaarīte mūūrīre marakara marīa makirīī gūūka? ⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwīrira. Na mūtikambīrīrie kwīra na ngoro cianyu atīrī, ‘Ithe witū nī Iburahīmu,’ Nīgūkorwo ngūmwīra atīrī, Ngai no atūme mahiga maya matuīke ciana cia Iburahīmu. ⁹ Ithanwa nīrīgītītwo itina-inī cia mītī, na mūtī o wothe ūtaciara macyaro mega ūrītemagwo ūgaikio mwaki-inī.”

¹⁰ Nao andū acio makīmūūria atīrī, “Tūkīagīrīrwo nī gwīka atīa?”

¹¹ Nake Johana akīmacookeria atīrī, “Mūdū ūrīa ūrī na nguo igīrī nāgaire ūrīa ūtarī, nake ūrīa ūrī na irio nīeke o ta ūguo.”

¹² Nao etia mbeeca cia igooti‡ o nao magīūka mabatithio, makīmūūria atīrī, “Mūrutani, twagīrīrwo nī gwīkaga atīa?”

¹³ Nake akīmacookeria atīrī, “Mūtigetage mbeeca makīria ya ūrīa mwathītwo mwītage.”

¹⁴ Nacio thigari§ ikīmūūria atīrī, “Na ithuī-rī, twagīrīrwo nī gwīkaga atīa?”

Nake agīcicookeria atīrī, “Mūtigatunyage andū mbeeca na mūtikamaigagīrīre igenyo; na ningī iganagwoi nī mūcaara wanyu.”

¹⁵ Na rīrī, andū nīmaikaraga metereire marī na mwīhoko, na othe magecūūranagia ngoro-inī ciao kana hihi Johana ahota gūkorwo nīwe Kristū. ¹⁶ Nowe Johana akīmacookeria akīmeera othe atīrī, “Nīrī-rī, ndīmūbatithagia na maaī. No nī kūrī mūdū ūgūka

* **3:2** Anasi aarī mūthīnjīri-Ngai kuuma mwaka wa itandatū mbere ya gūciarwo gwa Kristū. O na gūtuika aathani a Roma nīmamweherīre, Ayahudi nīmamwītīkīrīte. Andū a Roma nao maathuure Kaiafa, na nī ūndū ūcio magīkorwo marī athīnjīri-Ngai eerī. † **3:4** Tene njīra nīciathondekagwo mūthamaki angīakorirwo agīthī kūdū. Johana Mūbatithania ookīte gūthondeka ngoro cia andū arīa meetereire Mūhonokia. ‡ **3:12** Mbeeca cia igooti cionganagio nī Ayahudi o na gūtuika ciarī cia thirikari ya Roma. Andū acio nīmamenetwo mūno nī ūndū wa gūteithia Aroma. § **3:14** Atongoria amwe a Ayahudi o na ciikaro imwe ciao nīmetīkīrītio kūgīa na thigari ciao cia kwīgītīra nī thirikari ya Roma. Andū maathūire mītugo ya thigari, no ti wīra wao.

ũrĩ na hinya kũngĩra, ũrĩa nĩ itagĩrĩre kuohora ndigi cia iraatũ ciake. We akaamũbatithagia na Roho Mũtheru o na mwaki. ¹⁷ Gĩtarũrũ gĩake akĩnyitĩte na guoko nĩguo atherie kĩhuhĩro gĩake, na acookanĩrĩre ngano amĩkie ikũmbĩ rĩake, no nĩagacina mahuti na mwaki ũtangĩhoreka.” ¹⁸ Johana nĩataarire andũ na ciugo nyingĩ na akamahunjagĩria Ũhoro-ũrĩa-Mwega.

¹⁹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Johana aatetirie Herode ũrĩa warĩ mũthamaki tondũ wa kũhikia Herodia, mũtumia wa mũrũ wa ithe na nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mangĩ mothe mooru eekĩte, ²⁰ Herode nĩongereire ũndũ ũngĩ mũũru makĩria; nago nĩ wa kũnyitithia Johana na kũmuohithia njeera.

Kũbatithio na Rũciaro rwa Jesũ

²¹ Hĩndĩ rĩra andũ othe maarĩkie kũbatithio, o nake Jesũ nĩabatithirio. Na rĩrĩa aahooyaga, Igũrũ rĩkĩhingũka, ²² nake Roho Mũtheru agĩkũrũka akĩũmba igũrũ rĩake arĩ na mwĩrĩ wahaanaga ta wa ndutura. Nago mũgambo ũkiuma Igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “Wee nĩwe mũrũ wakwa ũrĩa nyendete; na nĩngenaga mũno nĩwe.”

²³ Na rĩrĩ, Jesũ akĩambĩrĩria ũtungata wake aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ta mĩrongo itatũ. Nao andũ meeciiragia atĩ aarĩ mũrũ wa Jusufu,

mũrũ wa Heli, ²⁴ mũrũ wa Mathati,

mũrũ wa Lawi, mũrũ wa Meliki,

mũrũ wa Janai, mũrũ wa Jusufu,

²⁵ mũrũ wa Matathia, mũrũ wa Amosi,

mũrũ wa Nahumu, mũrũ wa Esili,

mũrũ wa Nagai, ²⁶ mũrũ wa Maathi,

mũrũ wa Matathia, mũrũ wa Semeini,

mũrũ wa Joseki, mũrũ wa Joda,

²⁷ mũrũ wa Joanani, mũrũ wa Resa,

mũrũ wa Zerubabeli, mũrũ wa Shelathieli,

mũrũ wa Neri, ²⁸ mũrũ wa Meliki,

mũrũ wa Adi, mũrũ wa Kosamu,

mũrũ wa Elimadami, mũrũ wa Eri,

²⁹ mũrũ wa Joshua, mũrũ wa Eliezeri,

mũrũ wa Jorimu, mũrũ wa Mathati,

mũrũ wa Lawi, ³⁰ mũrũ wa Simeoni,

mũrũ wa Juda, mũrũ wa Jusufu,

mũrũ wa Jonamu, mũrũ wa Eliakimu,

³¹ mũrũ wa Melea, mũrũ wa Mena,

mũrũ wa Matatha, mũrũ wa Nathani,

mũrũ wa Daudi, ³² mũrũ wa Jesii,

mũrũ wa Obedi, mũrũ wa Boazu,

mũrũ wa Salimoni, mũrũ wa Nahashoni,

³³ mũrũ wa Aminadabu, mũrũ wa Aruni,

mũrũ wa Hezirioni, mũrũ wa Perezu,

mũrũ wa Juda, ³⁴ mũrũ wa Jakubu,

mũrũ wa Isaaka, mũrũ wa Iburahĩmu,

mũrũ wa Tera, mũrũ wa Nahoru,

³⁵ mũrũ wa Serugu, mũrũ wa Reu,

mũrũ wa Pelegu, mũrũ wa Eberi,

mũrũ wa Shela, ³⁶ mũrũ wa Kainani,

mũrũ wa Arafakasadi, mũrũ wa Shemu,

mūrū wa Nuhu, mūrū wa Lameku,
³⁷ mūrū wa Methusela, mūrū wa Enoku,
 mūrū wa Jaredi, mūrū wa Mahalaleli,
 mūrū wa Kenani, ³⁸ mūrū wa Enoshu,
 mūrū wa Sethi, mūrū wa Adamu,
 mūrū wa Ngai.

4

Jesū Kūgerio

¹ Nake Jesū akiuma kūu Jorodani aiyūrītwo nī Roho Mūtheru, agītwarwo nī Roho werū-inī, ² kūrīa aagereirio nī mūcukani matukū mīrongo ina. Ndaarīaga kīndū matukū-inī macio, namo maathira agīkorwo arī mūhūutu.

³ Nake mūcukani akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai, ira ihiga rīrī rītūike mūgate.”

⁴ Nake Jesū akīmīcookeria atīrī, “Nī kwandīkītwo atīrī: ‘To mūgate wiki ūngītūūria mūdū muoyo.’”

⁵ Ningī mūcukani akīmūtware handū hatūūgīru mūno, na gwa kahinda kanini mūno akīmuonia mothamaki mothe ma gūkū thī. ⁶ Agīcooka akīmwīra atīrī, “Nīngūkūhe wathani wa kūu guothe na riiri wakuo wothe, nīgūkorwo nīiheanītwo kūrī nī, na no ndīciheane kūrī mūdū o wothe ūrīa ingīenda kūhe. ⁷ Nī ūndū ūcio ūngīnyinamīrīra ūhooe, mothe megūtūika maku.”

⁸ Jesū akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Nī kwandīkītwo atīrī: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku na ūmūtungatagīre o we wiki.’”

⁹ Nake mūcukani akīmūtware Jerusalemu, na akīmūrūgama gathūrūmūdū-inī ka hekarū, akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai, wīgūithie thī kuuma haha. ¹⁰ Nīgūkorwo nī kwandīkītwo atīrī:

“ ‘Nīagaatha araika ake nī ūndū waku
 makūmenyerere wega;

¹¹ ningī nīmagakwanīrīria na moko mao,
 nīgeetha ndūkaringwo kūgūrū nī ihiga.’ ”

¹² Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Maandīko moigīte atīrī: ‘Ndūkanagerie Mwathani Ngai waku.’ ”

¹³ Rīrīa mūcukani aarīkirie kūmūgeria na nījira ciothe-rī, akīmūtiga nginya ihinda rīrīa rīagīrīre rīkoneka.

Jesū Kūregwo Nazarethi

¹⁴ Nake Jesū agīcooka Galili arī na hinya wa Roho, nayo ngumo yake ikīhunja kūu būrūri ūcio wothe. ¹⁵ Nake nīarutanaga thunagogi-inī ciao, nao andū othe makīmūkumia.

¹⁶ Na rīrī, nīathiire Nazarethi, kūrīa aarereirwo, na agītoonya thunagogi mūthenya wa Thabatū, o ta ūrīa aamenyerete gwīka. Nake akīrūgama na igūrū athome Maandīko. ¹⁷ Akīnengerwo ibuku rīa gīkūnjo rīa mūnabii Isaia. Akīrīkūnjūra, akīona harīa handīkītwo atīrī:

¹⁸ “Roho wa Mwathani arī igūrū rīakwa,
 nī ūndū nīanjitīrīrie maguta

nīguo hunjagīrie arīa athīni Ūhoro-ūrīa-Mwega.

Nīandūmīte thī nyanīrīre kuohorwo kwa arīa moheetwo,

na atĩ arĩa atumumu nĩmegũcooka kuona, na njohorithie arĩa mahinyĩrĩrio,

¹⁹ ningĩ nyanĩrĩre mwaka wa gwĩtikĩrĩka wa Mwathani.”

²⁰ Agĩcooka agĩkũnja ibuku rĩu rĩa gĩkũngo, agĩcookeria mũmenyereri wa thunagogi, agĩkara thĩ. Nao andũ arĩa othe maarĩ thunagogi makĩmũrora. ²¹ Nake akĩambĩrĩria kwaria, akĩmeera atĩrĩ, “Ũmũthĩ maandĩko maya nĩ mahingio mũkĩiguagĩra.”

²² Nao andũ othe makĩmũgaatha na makĩgegio mũno nĩ ciugo njega iria cioimaga kanua gake. Makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Jusufu?”

²³ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mũkũnjĩira thimo ĩrĩa yugaga atĩrĩ, ‘Ndagĩtarĩ, wĩhonia wee mwene! Maũndũ marĩa tũiguĩte atĩ nĩ wekire kũu Kaperinaumu meeke gũkũ itũũra-inĩ rĩaku.’”

²⁴ Agĩthĩ na mbere kuuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra na ma, gũtirĩ mũnabii wĩtikagĩrwo itũũra-inĩ rĩake. ²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwarĩ atumia aingĩ a ndigwa Isiraeli matukũ-inĩ ma Elija, rĩrĩa igũrũ rĩarĩ ihinge mĩaka ĩtatũ na nuthu, na ng’aragu nene ĩkĩyũra bũrũri wothe. ²⁶ No Elija ndaigana gũtũmwo kũrĩ o na ũmwe wao, tiga kũrĩ mũtumia wa ndigwa ũrĩa watũre itũũra rĩa Zarefathu kũu bũrũri wa Sidoni. ²⁷ Ningĩ nĩ kwarĩ andũ aingĩ maarĩ na mangũ thĩnĩ wa Isiraeli ihinda rĩa Elisha ũrĩa mũnabii, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao wahonirio tiga Naamani ũrĩa Mũsuriata.”

²⁸ Andũ othe arĩa maarĩ thĩnĩ wa thunagogi nĩmarakarire mũno rĩrĩa maiguire ũguo. ²⁹ Magĩũkĩra makĩmũrutũrũra kuuma itũũra-inĩ rĩu, makĩmũtwara rwere-inĩ rwa karĩma harĩa itũũra rĩu rĩakĩtwo, nĩguo mamũikie na kũu kĩharũrũka-inĩ. ³⁰ Nowe Jesũ akĩgerera gatagatĩ-inĩ ka andũ, agĩthĩra.

Jesũ Kũingata Roho Mũuru

³¹ Agĩcooka agĩkũrũka, agĩthĩ Kaperinaumu, itũũra rĩarĩ Galili, na mũthenya wa Thabatũ akĩambĩrĩria kũruta andũ. ³² Nao andũ makĩgega nĩ ũndũ wa ũrutani wake, tondũ ndũmĩrĩri yake yarĩ ya wathani.

³³ Na rĩrĩ, kũu thĩnĩ wa thunagogi nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ndaimono, nĩyo ngoma thũku. Nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, ³⁴ “Hĩ! Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ũũkĩte gũtũniina? Nĩngũũ, we nĩwe ũrĩa Mũtheru wa Ngai!”

³⁵ Nake Jesũ akĩmĩkũma, akĩmũra atĩrĩ, “Kira, na uume thĩnĩ wake!” Nayo ndaimono ĩyo ĩkĩgũithia mũndũ ũcio thĩ hau mbere yao othe, ĩkiuma na ndĩamũtihirie.

³⁶ Nao andũ othe makĩgega makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ ũrutani ũyũ ũhaana atĩa? Araatha ngoma thũku arĩ na wathani na hinya, nacio ikoima!” ³⁷ Nayo ngumo yake ĩkĩhunja kũrĩa guothe kwariganĩtie na kũu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

³⁸ Nake Jesũ akiuma thunagogi, agĩthĩ mũciĩ gwa Simoni. Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ mũno, nao magĩthaitha Jesũ nĩ ũndũ wake. ³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, akĩnamĩrĩra harĩ we, na agĩatha mũrimũ ũcio uume mwĩrĩ wake,

naguo ūkiuma. Nake mūtumia ūcio agĩũkĩra o rĩmwe na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

⁴⁰ Na rĩria riũa riathũaga, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ na mĩrimũ ngũrani, nake akĩmaigĩrĩra moko o mũndũ o mũndũ, akĩmahonia. ⁴¹ O na ningĩ ndaimono ikiuma andũ aingĩ, ikĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!” Nowe agĩcikaania na agĩcigiria ciarie, tondũ nĩcioĩ atĩ nĩwe Kristũ.

⁴² Na gwakĩa-rĩ, Jesũ akiumagara agĩthĩ kũndũ gũtaarĩ andũ. Nao andũ makĩmũcaria, na rĩrĩa maakinyire harĩa aarĩ, makĩgeria kũmũgirĩrĩria ndakoime kũu amatige. ⁴³ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “No nginya hunjie Ūhoro-ũrĩa-Mwega wa ūthamaki wa Ngai matũũra-inĩ marĩa mangĩ o namo, nĩ ūndũ nĩkĩo ndaatũmirwo.” ⁴⁴ Nake agĩthĩ na mbere na kũhunja thĩinĩ wa thunagogi cia Judea.

5

Gwĩta Atũmwo a Mbere

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ūmwe Jesũ arũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Genesareti, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ aingĩ nĩkĩahatĩkanaga kũmũkuhĩrie nĩguo gĩthikĩrĩrie ūhoro wa Ngai, ² nake akĩona tũtarũ twĩrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria riu, tũtigĩtwo ho nĩ ategi a thamaki, arĩa maathambagia neti ciao cia gũtega. ³ Agĩtoonya gatarũ kamwe, nako kaarĩ ga Simoni, akĩmũthaitha agatoonyatoonyie maaĩ-inĩ, kehere hũgũrũrũ-inĩ. Agĩcooka agũkara thĩ, akĩambĩrĩria kũruta andũ ūhoro arĩ gatarũ-inĩ kau.

⁴ Na aarĩkia kwaria, akĩra Simoni atĩrĩ, “Twarã gatarũ haarĩa hariku, mũkũrũkie neti maaĩ-inĩ, mũtege thamaki.”

⁵ Nake Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathi witũ, tũrutĩte wĩra mũritũ ūtukũ wothe, na tũtinanyĩta kĩndũ o na kĩ. No tondũ nĩwoiga ūguo-rĩ, nĩngũkũrũkia neti.”

⁶ Maarĩkia gwĩka ūguo, makĩnyĩta thamaki nyingĩ mũno, nginya neti ciao ikĩambĩrĩria gũtuĩka. ⁷ Nĩ ūndũ ūcio makĩheneria arĩa maarutithanagia wĩra nao, arĩa maarĩ gatarũ kau kangĩ moke mamateithie, nao magĩũka makĩyũria tũtarũ twerĩ ki, o nginya tũkĩambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ.

⁸ Hĩndĩ irĩa Simoni Petero onire ūguo, akĩgũithia maru-inĩ ma Jesũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njeherera Mwathani; nĩ ndĩ mũndũ mwĩhia!” ⁹ Nĩgũkorwo we na arĩa othe maarĩ nao nĩmagegire mũno nĩ ūndũ wa thamaki iria maanyĩtĩte, ¹⁰ o na Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, arĩa maarutithanagia wĩra na Simoni nĩmagegire.

Nake Jesũ akĩra Simoni atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra; kuuma riu ūrĩtegaga andũ.” ¹¹ Nĩ ūndũ ūcio makĩmũria tũtarũ twao hũgũrũrũ-inĩ cia iria, magĩtiga indo ciao ciothe, makĩmũrũmĩrĩa.

Mũndũ Warĩ na Mangũ

¹² Na rĩrĩ, hĩndĩ imwe rĩrĩa Jesũ aarĩ itũũra-inĩ rĩmwe-rĩ, nĩguokire mũndũ waiyũrĩtwo nĩ mangũ mwĩrĩ wothe. Na rĩrĩa onire Jesũ, akĩgũithia, agĩturumithia ūthiũ wake thĩ, akĩmũthaitha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ūngĩenda-rĩ, no ūtherie.”

¹³ Jesũ agĩtambũrũkia guoko gwake, akĩhutia mũndũ ūcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Iĩ, nĩngwenda. Therio!” Na o hĩndĩ iyo akĩhonio mangũ.

¹⁴ Jesū agĩcooka akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũ, no thĩi, ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanire nĩ ũndũ wa gũtherio gwaku, arĩ ũira kũrĩ o.”

¹⁵ Na rĩrĩ, ngumo yake igĩkĩrĩrĩa kũhunja makĩria, o nginya kĩrĩndĩ kĩngĩ ma kĩa andũ gĩgĩũka kũmũthikĩrĩa na kũhonio mĩrimũ yao. ¹⁶ No Jesũ nĩheragĩra andũ, agathiĩ kũndũ gũtarĩ andũ kũhoera Ngai kuo.

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cũga

¹⁷ Mũthenya ũmwe nĩ kũrutana aarutanaga, nao Afarisai na arutani a watho arĩa mookĩte kuuma matũũra mothe ma Galili, na Judea, na Jerusalemu, maikarĩte thĩ hau. Naguo hinya wa Ngai wa kũhonia warĩ hamwe na Jesũ. ¹⁸ Na rĩrĩ, nĩhookire andũ makuũite mũndũ na kĩbarĩ, warũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, nao makĩgeria kũmũtoonya nyũmba mamũige harĩ Jesũ. ¹⁹ Na rĩrĩa maagire njĩra ya gwĩka ũguo nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ, makĩhaica nyũmba-igũrũ magĩtharia maturubarĩ, makĩmũkũrũkĩria mwanya-inĩ ũcio o arĩ kĩbarĩ-inĩ, nginya gatagati-inĩ ka andũ acio makĩmũiga o hau Jesũ aarĩ.

²⁰ Rĩrĩa Jesũ onire wĩtkio wao, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrata, nĩwarekerwo mehia maku.”

²¹ Nao Afarisai na arutani a watho makĩambĩrĩa gwĩciiria ngoro-inĩ ciao, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ arĩ ũ, ũkũruma Ngai? Nũũ ũngĩhota kũrekanĩra mehia, tiga Ngai we wiki?”

²² Nowe Jesũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia na akĩmooria atĩrĩ, “Mũreeciiria maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu nĩkĩ? ²³ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ; nĩ kwĩra mũndũ, ‘Nĩwarekerwo mehia maku,’ kana nĩ kũmwĩra, ‘Ŭkĩra wĩtware?’ ²⁴ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ...” Akĩra mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ, “Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, ũinũke.” ²⁵ O hau hau akĩrũgama mbera yao, akĩoya kĩbarĩ kĩrĩa akomeire, na akĩnũka mũciĩ akĩgocaga Ngai. ²⁶ Nao andũ othe nĩmagegire na magĩkumia Ngai. Makĩiyũrwo nĩ guoya, makiuga atĩrĩ, “Ŭmũthĩ nĩtuonet maũndũ tũtarĩ tuona.”

Jesũ gwĩta Lawi

²⁷ Thuutha wa ũguo, Jesũ akiumagara na akĩona mũndũ warĩ mwĩtia wa mbeeca cia igooti wetagwo Lawi aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩa.” ²⁸ Nake Lawi agĩũkĩra, agĩtiga indo ciake ciothe, akĩmũrũmĩrĩa.

²⁹ Lawi agĩcooka akĩrugithĩria Jesũ iruga inene gwake mũciĩ, na gĩkundi kĩnene kĩa etia mbeeca cia igooti o na andũ angĩ nĩmarĩanagĩra nao. ³⁰ No Afarisai na arutani a watho arĩa maarĩ a gĩkundi kĩa magĩtetia arutwo ake makĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩanagĩra na mũkanyuuanĩra na etia mbeeca cia igooti na andũ ehia nĩkĩ?”

³¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũĩrĩ tio mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. ³² Nĩ ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia, nĩguo merire.”

Jesũ Kũũrio Kũria Igũrũ rĩa Kwĩhinga Kũria

³³ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Arutwo a Johana nĩ meehingaga kũrĩa irio kaingĩ kaingĩ makahooya, o nao arutwo a Afarisai nĩmekaga o ũguo, no aku marĩaga na makanyua hĩndĩ ciothe.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “No mwĩre ageni a mũhikania mehinge kũrĩa rĩrĩa e hamwe nao? ³⁵ No rĩrĩ, ihinda nĩrigakinya rĩrĩa mũhikania akeeherio kuuma kũrĩ o; matukũ-inĩ macio-rĩ, nĩ makeehinga kũrĩa irio.”

³⁶ Ningĩ Jesũ akĩmahe ũhoru na ngerekano ĩno, akĩmeera atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ ũngĩtinia kĩraka kuuma harĩ nguo njerũ, agĩĩkire nguo ngũrũ. Angĩka ũguo, angĩkorwo atarũrite nguo njerũ, nakĩo kĩraka kiu kĩa nguo ĩyo njerũ kĩage kwagĩrĩa nguo ĩyo ngũrũ. ³⁷ Ningĩ gũtirĩ mũndũ wĩkagĩra ndibei ya mũhikano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩka ũguo, ndibei ĩyo ya mũhikano no ĩtarũre mondo icio, ndibei ĩyo ĩitĩke, nacio mondo icio ĩtarũkange. ³⁸ Aca, ti ta ũguo, ndibei ya mũhikano no nginya ĩkĩrwo mondo-inĩ njerũ. ³⁹ O na gũtirĩ mũndũ thuutha wa kũnyua ndibei ngũrũ ũcookaga kwenda ndibei ĩyo ya mũhikano, nĩ ũndũ oigaga atĩrĩ, ‘Ĩrĩa ngũrũ nĩyo njega.’”

6

Jesũ nĩwe Mwathani wa Thabatũ

¹ Mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ akĩgerera mĩgũnda-inĩ ya ngano, nao arutwo ake makĩambĩrĩria gũtua ngira imwe cia ngano, magĩcirigitha na moko, makĩrĩa ngano. ² Afarisai amwe makĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwĩke ũrĩa gũtetĩkĩrĩtio nĩ watho mũthenya wa Thabatũ?”

³ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete ũrĩa Daudi eekire, rĩrĩa we na arĩa maarĩ nake maarĩ ahũtu? ⁴ Aatoonyire Nyũmba ya Ngai, akĩoya na akĩrĩa mĩgate ĩrĩa yamũrĩrwo Ngai, ĩrĩa ateetĩkĩrĩtio kũrĩa nĩ watho tiga no athĩnjĩri-Ngai meetĩkĩrĩtio kũmĩrĩa, na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.” ⁵ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩwe Mwathani wa Thabatũ.”

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũngĩ wa Thabatũ nĩathiire thunagogi-inĩ, akĩrutana, nakuo nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ mwonju guoko gwake kwa ũrĩo. ⁷ Nao Afarisai na arutani a watho nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno, mone kana nĩekũhonania mũthenya wa Thabatũ. ⁸ Nowe Jesũ, tondũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia, akĩra mũndũ ũcio wonjete guoko atĩrĩ, “Ūkĩra ũrũgame mbere ya andũ othe.” Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra akĩrũgama hau.

⁹ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmũrĩa atĩrĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtĩkĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ: nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũniina?”

¹⁰ Akĩhũgũra, akĩmarora othe, agĩcooka akĩra mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩka o ro ũguo; nakuo guoko gwake gũkĩhonio biũ. ¹¹ Nao makĩrakara mũno, makĩambĩrĩria kũũrania ũrĩa mangĩka Jesũ.

Atũmwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹² Mũthenya ũmwe Jesũ nĩoimagarire agĩthĩ kĩrĩma-inĩ akahoe, akĩraara akĩhooya Ngai ũtukũ wothe. ¹³ Gwakĩa-rĩ, agĩta arutwo ake moke harĩ we, agĩthuura andũ ikũmi na eerĩ ao, akĩmatua atũmwo,

nao nĩ: ¹⁴ Simoni (ũrĩa aature Petero), na Anderea mūrũ wa nyina, na Jakubu, na Johana, na Filipu, na Baritholomayo, ¹⁵ na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo, na Simoni ũrĩa wetagwo Zelote, ¹⁶ na Judasi wa Jakubu, na Judasi Mũisikariota ũrĩa wamũkunanĩire.

Irathimo na Irumi

¹⁷ Nake Jesũ agĩikũrũka hamwe nao, makĩrũgama handũ haarĩ haraganu. Gĩkundi kĩnene kĩa arutwo ake kĩarĩ ho, o na andũ aingĩ mũno kuuma Judea guothe, na Jerusalemu, o na kuuma ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni, ¹⁸ nao mookĩte nĩguo mamũigie na mahonio mĩrimũ yao. Nao arĩa maanyamaragio nĩ ngoma thũku makĩhonio, ¹⁹ nao andũ othe makĩgeria kũmũhutia, tondũ hinya nĩwoimaga thĩinĩ wake na ũkamahonia othe.

²⁰ Nake akĩrora arutwo ake, akiuga atĩrĩ:

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ athĩni,

nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wanyu.

²¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũhũũtaga rĩu,

nĩgũkorwo nĩmũkahũnio.

Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũrarĩra rĩu,

nĩgũkorwo nĩmũgatheka.

²² Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ mekũmũmena,

na meyamũre kũrĩ inyuĩ, na mamũrume,

na mathũkĩrĩrie rĩitwa rĩanyu,

nĩ ũndũ wa Mũrũ wa Mũndũ.

²³ “Mũthenya ũcio nĩmũgakena na mũrũgarũge, tondũ mũcaara wanyu nĩ mũingĩ Igũrũ. Nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekire anabii.

²⁴ “No rĩrĩ, kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ itonga-ĩ,

nĩgũkorwo nĩmũrĩkĩtie kwamũkĩra kũnyamarũrwo kwanyu.

²⁵ Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ arĩa mũhũũniĩ rĩu-ĩ,

nĩgũkorwo nĩmũkahũita.

Kaĩ mũrĩ na haaro arĩa mũratheka rĩu-ĩ,

nĩgũkorwo nĩmũgacakaya na mũrĩre.

²⁶ Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ othe mekũmũgaathĩrĩria-ĩ, nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekaga anabii a maheeni.

Kwenda Thũ

²⁷ “No ngũmwĩra atĩrĩ inyuĩ arĩa mũũthikĩrĩrie: endagai thũ cianyu, na mwĩkage wega arĩa mamũthũire, ²⁸ na ningĩ mũrathimage arĩa mamũrumaga, na mũhooyagĩre arĩa mamwĩkaga ũũru. ²⁹ Na rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rũmwe, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo. Na mũndũ angĩgũtunya igooti rĩaku, ndũkamũgirie kuoya o na kanjũ yaku. ³⁰ Mũndũ o wothe angĩkũhooya kĩndũ mũhe, na mũndũ o wothe angĩoya kĩndũ gĩaku, ndũkamwĩtie. ³¹ Īkagai andũ arĩa angĩ o ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage.

³² “Rĩu-rĩ, angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mwakĩiguna na kĩ? O na ‘ehia’ nĩmendaga arĩa mamendete. ³³ Na mũngĩkorwo mwĩkaga wega o arĩa mamwĩkaga wega-rĩ, mwakĩiguna na kĩ? Nĩgũkorwo ehia o nao nĩmekaga o ũguo. ³⁴ Na ningĩ mũngĩkorwo mũkombithagia o arĩa mwĩhokete nĩmakamũrĩha-rĩ, mwakĩiguna na kĩ? O na ehia nĩmakombagĩra ehia arĩa angĩ, mehokete nĩmakarĩhwo ciothe. ³⁵ No rĩrĩ, endagai thũ cianyu, na

mũciĩkage wega, o na mũkombithagie mũtekũhoka gũcookerio kĩndũ. Hĩndĩ ĩyo irĩhi rĩanyu nĩrĩkaneneha, na inyuĩ nĩmũgatuĩka ariũ a ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, nĩgũkorwo we nĩaiguagĩra arĩa matarĩ ngaatho tha o na arĩa aaganu. ³⁶ Iguanagĩrai tha, o ta ũrĩa Ithe wanyu aiguanagĩra tha.

Gũtuanĩra Ciira

³⁷ “Mũtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mũtikanaciirithio. Mũtigatuanagĩre, nĩgeetha na inyuĩ mũtikanatuĩrwo. Rekanagĩrai, na inyuĩ nĩmũrĩheagwo na gĩthimi kĩega, gĩkindĩrĩtwo, kĩinainĩtio na gĩgaitĩkĩrĩra, nĩkĩo mũgaitĩrĩrwo nakĩo nguo-inĩ. Nĩgũkorwo gĩthimi kĩrĩa mũthimanagerĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagerĩrwo nakĩo.”

³⁹ Agĩcooka akĩmahe ngerekano ĩno, akĩmooria atĩrĩ, “Mũtumumu no atongorie mũtumumu ũrĩa ũngĩ? Githĩ eerĩ to magũe irima? ⁴⁰ Mũrutwo ti mũnene kũrĩ mũmũruti, no ũrĩa wothe mũrute wega, no atuĩke ta mũmũruti.

⁴¹ “Nĩ kũ gĩgũtũma wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo, no ũkaaga kũrũmbũiya mũgogo ũrĩa ũrĩ riitho rĩaku we mwene? ⁴² Wahaota afĩa kwĩra mũrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Mũrũ wa baba, reke ngũrute kĩhuti kũ kĩrĩ riitho rĩaku,’ o rĩrĩa wee wagĩte kuona mũgogo ũrĩa ũrĩ naguo riitho rĩaku? Wee hinga ĩno, amba ũrute mũgogo ũcio ũrĩ naguo riitho, nĩguo wone wega ũhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo.

Mũtĩ na Maciaro maguo

⁴³ “Gũtirĩ mũtĩ mwega ũciaraga maciaro mooru, kana mũtĩ mũũru ũgaciara maciaro mega. ⁴⁴ O mũtĩ ũmenyekaga na maciaro maguo mwene. Andũ matituaga ngũyũ kuuma mũtĩ-inĩ ya mũigua, o na kana magatua thabibũ kuuma cong’e-inĩ. ⁴⁵ Mũndũ ũrĩa mwega aragia maũndũ mega kuuma mũthiithũ-inĩ wa ngoro yake, nake mũndũ ũrĩa mũũru aragia maũndũ mooru kuuma mũthiithũ-inĩ wa ngoro yake. Nĩgũkorwo kanua gake kaaragia o maũndũ marĩa maiyũrite ngoro yake.

Aaki arĩa Ogĩ, na arĩa Akĩgu

⁴⁶ “Atĩrĩrĩ, mũnjĩtaga ‘Mwathani, Mwathani,’ nĩkĩ, na mũtiĩkaga ũrĩa ndĩmwĩraga? ⁴⁷ Nĩngũmuonia ũrĩa mũndũ ũrĩa ũũkaga kũrĩ nĩ, na akaigua ciugo ciakwa, na ageeka ũrĩa ciugĩte ahaana. ⁴⁸ Ahaana ta mũndũ waakaga nyũmba, ũrĩa wenjire mũthingi, akĩũrikia na akĩwamba igũrũ rĩa ihiga. Hĩndĩ ĩrĩa kwagĩire mũiyũro wa maaĩ, kĩguũ gĩkĩgũtha nyũmba ĩyo na nditi, no gĩtiamĩenyenyirie, tondũ nĩyaakitwo wega. ⁴⁹ No mũndũ ũrĩa ũiguaga ciugo ciakwa, na ndekaga ũrĩa ciugĩte, ahaana ta mũndũ ũrĩa waakire nyũmba ĩtarĩ na mũthingi. Na rĩrĩa kĩguũ kĩagũthire nyũmba ĩyo, ikĩmomoka, naguo mwanangĩko wayo warĩ mũnene.”

7

Wĩtkio wa Mũnene-wa-Thigari-Igana

¹ Nake Jesũ aarĩkia kwaria maũndũ macio mothe andũ makĩmũiguaga, agĩtoonya Kaperinaumu. ² No kũu nĩ kwari na ndungata ya mũnene-wa-thigari-igana, ĩrĩa mũmĩathi eendete

mūno, nayo yarī ndwaru hakuhi gūkua. ³ Nake mūnene ūcio wa thigari igana aigua ūhoru wa Jesū, agītūma athuuri a Ayahudi kūrī we makamūurie oke ahonie ndungata yake. ⁴ Nao maakinya kūrī Jesū, makīmūthaitha magwatīrie mūno, makīmwīra atīrī, “Mūndū ūyū nāgārīrwo gwīkwo ūguo nīwe, ⁵ tondū nīendete rūrīrī rwitū na nīatwakīire thunagōgī.” ⁶ Nī ūndū ūcio Jesū agīthīi nao.

Na marī hakuhi gūkinya mūciī, mūnene ūcio wa thigari igana akīmūtūmīra arata makamwīre atīrī, “Mwathani, tiga gwīthīinia tondū ndiagīrīire wee ūūke gwakwa mūciī. ⁷ O na nokio itanona njagīrīire gūūka kūrī we. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nīkūhona. ⁸ Nīgūkorwo nī mwene ndī mūndū wathagwo, na ndī na thigari njathaga. Ndeera ūmwe ‘Thīi,’ nīathiiaga, na ndeera ūngī atīrī, ‘Ūka,’ nīokaga. Na ningī ndeera ndungata yakwa atīrī, ‘Ūka ūna,’ nīkaga.”

⁹ Rīrīa Jesū aiguire ūguo, akīgega, akīhūgūkīra kīrīndī kīrīa kīamūrūmīrīire, agīkīra atīrī, “Ngūmwīra atīrī, ndionete mūndū ūrī na wītīkio mūnene ūū Isiraēli guothe!” ¹⁰ Nao andū arīa maatūmītwo magīcooka mūciī magīkora ngombo īyo īrī honu.

Jesū Kūrīūkia Kamwana ka Mūtumia wa Ndigwa

¹¹ Ihinda inini rīathira, Jesū agīthīi itūūra rīetagwo Naini, nao arutwo ake na andū gīkundi kīnene magīthīi nake. ¹² Na rīrīa akuhīrīrie kīhingo gīa itūūra rīu, mūndū wakuīte nīarutagwo kuo na aarī mwana wa mūmwe, nake nyina aarī mūtumia wa ndigwa. Nao andū aingī a itūūra rīu maarī hamwe nake. ¹³ Rīrīa Mwathani onire mūtumia ūcio, akīmūiguīra tha, akīmwīra atīrī, “Tiga kūrīra.”

¹⁴ Agīcooka agīthīi, akīhutia ithandūkū, nao arīa maarīkuūite makīrūgama. Agīcooka akiuga atīrī, “Mwanake, ndakwīra atīrī, ūkīra!” ¹⁵ Mūndū ūcio wakuīte agīkīra, akīambīrīra kwaria, nake Jesū akīmūnengerana kūrī nyina.

¹⁶ Andū othe makīyūrwo nī guoya na makīgooa Ngai, makiuga atīrī, “Mūnabii mūnene nīokīte gatagatī gaitū. Ngai nīokīte gūteithia andū ake.” ¹⁷ Nayo ngumo ya Jesū ikīhunja Judea guothe o na būrūri ūrīa wagūthiūrūkīrie.

Jesū na Johana Mūbatithania

¹⁸ Nao arutwo a Johana nīmamūheire ūhoru wa maūndū macio mothe. Nake Johana agīta arutwo ake eerī, ¹⁹ akīmatūma kūrī Mwathani makamūurie atīrī, “Wee nīwe ūrīa werītwo nīagooka kana tweterere mūndū ūngī?”

²⁰ Nao arutwo acio maakinya kūrī Jesū makīmwīra atīrī, “Johana Mūbatithania aatūtūma kūrī we tūkūurie atīrī, ‘Wee nīwe ūrīa werītwo nīagooka kana tweterere mūndū ūngī?’”

²¹ Ihinda-inī o rīu Jesū akīhonia andū aingī arīa maarī na mīrimū, na ndwari, na akīngata ngoma thūku o na agītūma andū aingī arīa maarī atumumu macooke kuona. ²² Nī ūndū ūcio agīcookeria arīa maatūmītwo atīrī, “Cookai mūkeere Johana maūndū marīa muonete na mūkaigua: atī atumumu nī marona, na ithua nīretwara, na arīa marī na mangū nī marahonio, na andū arīa mataiguaga nīmaraigua, na arīa akuū nīmarariūkio, na Ūhoru-ūrīa-Mwega nīurahunjīrio arīa athīni. ²³ Kūrathimwo nī mūndū ūrīa ūtarahīngwo nī ūndū wakwa.”

24 Andũ acio maatũmitwo nĩ Johana moima harĩ Jesũ, Jesũ akĩambĩrĩria kwarĩria andũ aingĩ ũhoro wa Johana, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũ mwathiite kuona werũ-inĩ? Hihi mwathiite kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho? 25 Angĩkorwo ti guo-rĩ, mwathiite kuona kĩ? Hihi nĩ mũndũ wĩhumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo cia goro na magekenia na mĩago ya thĩ maikaraga nyũmba cia ũthamaki. 26 Mwangĩthiite kuona kĩ? Hihi mwathiite kuona mũnabii? Īĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mũndũ ũkĩrĩte mũnabii. 27 Ūyũ nĩwe ũrĩa ũhoro wake wandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩngatũma mũtũmwo wakwa athiĩ mbere yaku,
nake nĩagagũthondekera njĩra.’

28 Ngũmwĩra atĩrĩ, harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ atumia-rĩ, gũtirĩ o na ũmwe mũnene gũkĩra Johana; no mũndũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa Ngai, nĩ mũnene kũmũkĩra.”

29 (Andũ othe, o na etia mbeeca cia igooti, rĩrĩa maiguire ciugo cia Jesũ, magĩtĩkĩra atĩ njĩra ya Ngai nĩ ya ma, tondũ maabatithĩtio nĩ Johana. 30 No Afarisai na arutani a watho makĩregana na ũrĩa Ngai endaga meke, tondũ o matiabatithĩtio nĩ Johana.)

31 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Andũ a rũciaro rũrũ ingĩmagerekania na kĩ? Matariĩ ta kĩ? 32 Matariĩ ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩta iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:

“Twamũhuhĩire mũtũrĩrũ,
mũkiaga kũina;
twamũniĩire rwĩmbo rwa macakaya,
no mũtiarĩire.’

33 Nĩgũkorwo Johana Mũbatithania ookire atekũrĩa na atekũnyua ndibeĩ, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’ 34 Mũrũ wa Mũndũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuga, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Onei mũndũ mũkoroku na mũrĩũ, mũrata wa etia mbeeca cia igooti na “ehia”.’

35 No ũgũ nĩũmenyekaga nĩ wa kĩhooto nĩ ciana ciaguo ciothe.”

Jesũ Gũtirĩrio Maguta nĩ Mũndũ-wa-nja warĩ Mwĩhia

36 Na rĩrĩ, Mũfarisai ũmwe nĩetire Jesũ gwake makarĩanĩre irio cia hwaĩ-inĩ nake, nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthiĩ nyũmba ya Mũfarisai ũcio, agũkara metha-inĩ. 37 Rĩrĩa mũndũ-wa-nja watũũrĩte mũtũũrĩre wa mehĩa itũũra-inĩ rĩu aamenyire atĩ Jesũ nĩararĩa irio nyũmba ya Mũfarisai ũcio-rĩ, agĩũka na cuba wa maguta manungĩ wega, 38 na akĩrũgama thuutha wake, o hau magũrũ-inĩ make, akĩrĩraga, na akĩambĩrĩria kũmũihũgia nyarĩrĩ na maithori make. Agĩcooka akĩmũgiria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, agĩcimumunya, na agĩciitĩrĩria maguta manungĩ wega.

39 Rĩrĩa Mũfarisai ũrĩa wamwĩtĩte onire ũndũ ũcio, akĩra na ngoro atĩrĩ, “Korwo mũndũ ũyũ nĩ mũnabii, nĩangĩamenya ũrĩa ũramũhutia nĩ mũndũ-wa-nja wa mũthemba ũrĩkũ, na atĩ nĩ mwĩhia.”

40 Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, ndĩ na ũndũ wa gũkwĩra.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, njĩra.”

41 “Kũrĩ andũ eerĩ maarĩ na thiirĩ wa mũndũ wakombithanagia mbeeca. ũmwe aarĩ na thiirĩ wa dinari magana matano, na ũrĩa ũngĩ dinari mĩrongo ĩtano. 42 Na rĩrĩ, gũtirĩ o na ũmwe wao warĩ na mbeeca cia kũmũrĩha, nĩ ũndũ ũcio marĩ o eerĩ akĩmarekera thiirĩ ũcio. Rĩu-rĩ, acio eerĩ nũũ ũngĩmwenda makĩria?”

⁴³ Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngwĩciiria nĩ ũrĩa warekeirwo thĩrĩ ũrĩa mũnene.”

Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩwatua wega.”

⁴⁴ Agĩcooka akĩhũgũrĩra mũndũ-wa-nja ũcio, akĩra Simoni atĩrĩ, “Nĩũkuona mũndũ-wa-nja ũyũ? Njũkire nyũmba gwaku, no ndũnaahe maaĩ ma gwĩthamba nyarĩrĩ, no nĩanjihũgia nyarĩrĩ na maithori make, na acigiria na njuĩrĩ yake. ⁴⁵ Wee-rĩ, ndũnaamumunya, no mũndũ-wa-nja ũyũ, kuuma rĩrĩa ndonyire ndarĩ aratigithĩria kũmumunya nyarĩrĩ ciakwa. ⁴⁶ Wee-rĩ, ndũnanjitĩrĩria maguta mũtwe, no ũyũ nĩanjitĩrĩrie maguta manungi wega nyarĩrĩ. ⁴⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngũkwĩra atĩrĩ, nĩarekeirwo mehia make maingĩ. Nĩgũkorwo nĩendanĩte mũno. No ũrĩa ũrekeirwo mehia manini, endanaga o hanini.”

⁴⁸ Jesũ agĩcooka akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Nĩwarekerwo mehia maku.”

⁴⁹ Ageni arĩa angĩ makĩambĩrĩria kwĩrana atĩrĩ, “Kaĩ ũyũ akĩrĩ ũ, ũrarekanĩra o na mehia?”

⁵⁰ Jesũ akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Gwĩtĩkia gwaku nĩ gwakũhonokia; thĩ na thayũ.”

8

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ũguo, Jesũ agĩthĩi matũũra-inĩ o na tũtũũra-inĩ akĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai. Arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ maarĩ hamwe nake, ² o na atumia amwe a arĩa maarutĩtwo ngoma thũku na arĩa maahonetio mĩrimũ: nao nĩ Mariamu (ũrĩa wetagwo Mũmagidali), nĩwe warutĩtwo ndaimono mũgwanja; ³ na Joana mũtumia wa Husa, ũrĩa warĩ mũrori wa indo cia Herode; na Susana; na angĩ aingĩ. Atumia aya nĩmamũtungatagĩra na indo ciao ene.

⁴ Andũ aingĩ nĩmathiire na mbere kũngana harĩ Jesũ moimĩte matũũra-inĩ, na rĩria andũ maingĩhire mũno akĩmahe ũhoro na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, ⁵ Mũrĩmi nĩoimagarire akahure mbeũ ciake. Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra; ikĩrangĩrĩrio na magũrũ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igĩũka igĩcirĩa. ⁶ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ, na rĩrĩa ciamerire, mĩmera iyo ikĩhooha tondũ wa kwaga ũigũ. ⁷ Nacio mbeũ ingĩ ikĩgũa mĩigua-inĩ, nayo mĩigua igĩkũranĩra nacio na igĩcithararia. ⁸ Mbeũ ingĩ nacio ikĩgũa tĩri-inĩ mũnoru. Igĩkũra, igĩciara maita igana ma iria ciahaandĩtwo.

Aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩaigua.”

⁹ Nao arutwo ake makĩmũũria ũrĩa ngerekano iyo yoigaga. ¹⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hito cia ũthamaki wa Ngai, no arĩa angĩ ndĩmaaraagĩria na ngerekano, nĩgeetha,

“ ‘maarora, makaaga kuona;

na maigua, makaaga gũtaũkĩrwo.’”

¹¹ “Ngerekano iyo yugĩte atĩrĩ: Mbeũ icio nĩ ũhoro wa Ngai. ¹² Mbeũ iria ciagũire mũkĩra-inĩ wa njĩra nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoro wa Ngai, nake mũcukani agooka akeheria ũhoro ũcio ngoro-inĩ ciao,

nĩguo matigetĩkie mahonoke. ¹³ Nacio iria ciagũire rũnyanjara-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoro wa Ngai, na makawamũkĩra na gĩkeno, no makaaga mĩri. Metĩkagia o gwa kahinda kanini, no magerio moka makaũtiganĩria. ¹⁴ Mbeũ iria ciagũire mũigua-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoro, no o magĩthiiga-rĩ, magatharario nĩ mũhang' o, na ũtonga, na mũago, nao makaaga gũkũra. ¹⁵ No rĩrĩ, mbeũ iria ciagũire tũiri-inĩ ũrĩa mũnoru nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoro marĩ na ngoro ya ma na njega, makaũtũria, na nĩ ũndũ wa gũkirĩria, magaciaraga maciaro.

Tawa Ũigĩrĩrwo Handũ Igũrũ

¹⁶ “Na rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ũgwatagia tawa akaũkunĩkĩria na irebe, kana akaũiga rungu rwa ũrĩrĩ. No aũigaga handũ igũrũ, nĩguo andũ arĩa megũtonya nyũmba mathererwo nĩ ũtheri. ¹⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ ũndũ mũhithe ũtakaguũrio, na gũtirĩ ũndũ ũrĩ hito-inĩ ũtakamenyeka kana ũtakanĩkwo ũtheri-inĩ. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio mwĩmenyagĩrĩrei ũrĩa mũthikagĩria. ũrĩa wothe ũrĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ũrĩa wothe ũtarĩ nĩagatuunywo o na kĩa arĩ nakĩo.”

Nyina wa Jesũ na Ariũ a Nyina

¹⁹ Na rĩrĩ, nyina wa Jesũ na ariũ a nyina na Jesũ magĩũka kũmuona, no matingĩahotire gũthiĩ hakuhi nake nĩ ũndũ wa andũ kũingĩha. ²⁰ Mũndũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũgamĩte nja makĩenda gũkuona.” ²¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ arĩa maiguaga ũhoro wa Ngai na makaũhingia.”

Jesũ Kũhooreria Kĩhuhũkanio

²² Mũthenya ũmwe Jesũ nĩerire arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũringei tũthiĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria.” Nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya gatarũ magĩthiĩ. ²³ Na rĩrĩa maathiiaga Jesũ akĩhitwo nĩ toro. Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ nĩ kwagũire na kĩhuhũkanio kĩnene, nako gatarũ kau kaarĩ hakuhi kũũrĩra maaĩ-inĩ, na magĩkorwo marĩ ũgwati-inĩ mũnene.

²⁴ Nao arutwo magĩthiĩ makĩmũũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ “Mwathani! Mwathani! Nĩtũkũũrĩra maaĩ-inĩ!”

Nake Jesũ agĩũkĩra agĩkaania rũhuho na maaĩ macio maahũũranaga; namo makũmbĩ macio ma maaĩ makĩnyihanyiiha na gũkĩhoorera. ²⁵ Akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Witĩkio wanyu ũrĩ ha?”

Nao makĩyũrwo nĩ guoya na makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ arĩ ũ? Aathaga huho o na maaĩ, nacio ikamwathĩkĩra.”

Jesũ Kũhonia Mũndũ warĩ na Ndaimono

²⁶ Makĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, magĩkinya rũgongo rwa Agerasi rũrĩa rũng'ethanĩire na Galili. ²⁷ Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ, aakinya thĩ agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ndaimono oimĩte itũũra-inĩ. Mũndũ ũcio nĩakarĩte ihinda inene ategwĩkĩra nguo kana agatũũra nyũmba, no aatũũraga mbĩrĩra-inĩ. ²⁸ Rĩrĩa mũndũ ũcio onire Jesũ, agĩkaya na akĩgũithia magũrũ-inĩ make, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Ũrenda atĩa na niĩ, wee Jesũ, Mũrũ wa Ngai-ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno? Ndagũthaitha, ndũkaanyariire!” ²⁹ Nĩgũkorwo Jesũ nĩathĩte ngoma iyo thũku yume thĩinĩ wa mũndũ

ũcio. Niyamũnyitaga kaingĩ, na o na gũtuĩka nĩoohagwo moko na magũrũ na mũnyororo, na akarangĩrwo-rĩ, nĩatuangaga mũnyororo ñyo yamuohaga, na ndaimono ñyo ñgatũma athĩ kũndũ gũtarĩ andũ.

³⁰ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Legioni,” nĩgũkorwo aarĩ na ndaimono nyingĩ. ³¹ Nacio ndaimono igĩkĩrĩria gũthaiha Jesũ ndagaciathe ithĩ Irima-rĩria-Rĩtarĩ-Gĩturi.

³² Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩithagio harũrũka-inĩ cia kĩrĩma kiarĩ hakuhi na hau. Ndaimono icio igĩthaiha Jesũ aciĩtkĩrie itoonye thĩinĩ wacio, nake agĩciĩtkĩria. ³³ Ndaimono cioima thĩinĩ wa mũndũ ũcio, igĩthĩ igĩtoonya ngũrwe, naruo rũũru rũu rũkĩharũrũka kĩhurũrũka kũu na ihenya, rũkĩgũa iria-inĩ, rũkĩũrĩra kuo.

³⁴ Rĩria andũ arĩa maarĩithagia ngũrwe icio moonire ũria gwekĩka, makĩũra, magĩthĩ kũheana ũhoru ũcio itũũra-inĩ na mĩgũnda-inĩ, ³⁵ nao andũ makiumagara makone ũndũ ũcio wekĩkite. Rĩria maakinyire harĩ Jesũ na makĩona mũndũ ũcio woimĩtwo nĩ ndaimono aikarĩte magũrũ-inĩ ma Jesũ, arĩ na nguo na arĩ na meciiria mega, magĩtigĩra mũno. ³⁶ Andũ arĩa meyoneire ũndũ ũcio makĩra andũ acio angĩ ũria mũndũ ũcio warĩ na ndaimono aahonetio. ³⁷ Nao andũ othe a rũgongo rũu rwa Agerasi magĩthaiha Jesũ oime kũu kwao amatige, nĩgũkorwo nĩmanyiĩtwo nĩ guoya. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩtoonya gatarũ agĩthĩ.

³⁸ Nake mũndũ ũcio warutĩtwo ndaimono akĩmũthaiha mathĩ nake, no Jesũ akĩmwatha athĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, ³⁹ “Cooka mũciĩ ũkoige ũria wothe Ngai agwĩkĩire.” Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthĩ akĩra andũ othe a itũũra ũria Jesũ aamwĩkĩire.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

⁴⁰ Na rĩrĩ, Jesũ aacooka kuuma mũrĩmo ũũria ũngĩ wa iria, andũ aingĩ nĩmamwamũkĩrie tondũ nĩmamwetereire. ⁴¹ Hĩndĩ ñyo mũndũ wetagwo Jairũ warĩ mũnene wa thunagogi agĩũka, akĩngũithia magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũthaiha athĩ gwake, ⁴² nĩ ũndũ mũirĩtu wake wa mũmwe warĩ wa ta mĩaka ikũmi na ñrĩ aarĩ hakuhi gũkua.

Na Jesũ arĩ nĩira-inĩ agĩthĩ-rĩ, andũ nĩmamũhatĩkaga. ⁴³ Gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ haarĩ na mũtumia ũmwe watũire oiraga thakame mĩaka ikũmi na ñrĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩamũhonirie. ⁴⁴ Mũtumia ũcio agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na o rĩmwe agĩtiga kuura.

⁴⁵ Nake Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio wahutia?”

Rĩria othe maakaanire, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, andũ nĩmagũthiũrũkĩrie na magakũhatĩka.”

⁴⁶ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ hari mũndũ waahutia, tondũ nĩndaigua hinya woima thĩinĩ wakwa.”

⁴⁷ Nake mũtumia ũcio, ona atĩ ndangĩhota kwĩhitha, agĩũka akĩinainaga, akĩngũithia magũrũ-inĩ make. Arĩ hau mbere ya andũ othe akĩheana gĩtũmi kĩria gĩatũmĩte amũhutie na ũria aahonirio o ro rĩmwe. ⁴⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, gwĩtĩkia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone. Thĩ na thayũ.”

⁴⁹ Na o hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩaragia, hagĩkinya mũndũ woimĩte mũciĩ kwa Jairũ ũrĩa mũnene wa thunagogi, akiuga atĩrĩ, “Mwarĩguo nwarĩkĩtie gũkua, tĩa gũthũnia Mũrutani.”

⁵⁰ Jesũ aigua ũguo, akĩra Jairũ atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, wee ĩtĩkia tu, na nĩekũhona.”

⁵¹ Rĩrĩa aakinyire kwa Jairũ, ndaarekire mũndũ o na ũmwe atoonye hamwe nake, tĩa o Petero, na Jakubu, na Johana, na ithe na nyina a mwana ũcio. ⁵² Hĩndĩ ĩyo andũ othe no kũrĩra maarĩraga magĩcakayaga nĩ ũndũ wa mwana ũcio. Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũrĩra, ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.”

⁵³ Nao makĩmũthekerera, tondũ nĩmooĩ atĩ aarĩ mũkuũ. ⁵⁴ Nowe Jesũ akĩnyiita mwana ũcio guoko, akiuga atĩrĩ, “Mwana wakwa, ũkĩra!” ⁵⁵ Na hĩndĩ o ĩyo agĩcookererwo nĩ muoyo wake, na o rĩmwe akĩrũgama. Jesũ agĩcooka akĩmeera mahe mwana ũcio kĩndũ gĩa kũrĩa. ⁵⁶ Nao aciari ake makĩgega mũno, nowe akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũ ũndũ ũcio wekĩkĩte.

9

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ hamwe, nĩamaheire hinya na ũhoti wa kũingata ndaimono ciothe na kũhonia mũrimũ, ² na akĩmatũma mathiĩ makahunjie ũhoru wa ũthamaki wa Ngai na mahonagie andũ arĩa arũaru. ³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigakuue kĩndũ o nakĩ kĩa rũgendo; mũtigakuue mũtirima, kana mũhuko, kana irio, kana mbeeca o na kana nguo tĩa o iria mwĩhumbĩte. ⁴ Nyũmba irĩa yothe mũrĩtoonyaga ikaragai kuo nginya rĩrĩa mũkoima itũũra rĩu. ⁵ Andũ mangĩkaarega kũmũnyiita ũgeni-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitĩke mũkiuma itũũra rĩao arĩ ũira wa kũmatũra ciira.” ⁶ Nĩ ũndũ ũcio makiumagara magĩthiĩ kuuma gatũũra kamwe nginya karĩa kangĩ makĩhunjagia ũhoru-ũrĩa-Mwega na makĩhonagia andũ kũrĩa guothe maathiiaga.

⁷ Na rĩrĩ, rĩrĩa Herode ũrĩa mũthamaki aiguire ũhoru wa maũndũ mothe marĩa maathiiaga na mbere, nĩataangĩkire ngoro mũno tondũ andũ amwe moigaga atĩ Johana nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ, ⁸ na angĩ makoiga atĩ Elija nĩonekanĩte, o na angĩ makoiga atĩ mũnabii ũmwe wa arĩa a tene nĩariũkĩte. ⁹ No Herode akiuga atĩrĩ, “Johana nĩdamũrengithirie mũtwe. ũyũ ndĩraigua ũhoru wake-rĩ, nĩwe ũ?” Nake akĩrĩrĩria kũmuona.

Jesũ Kũhũnia Andũ Ngiri Ithano

¹⁰ Nao atũmwo maacooka, makĩra Jesũ maũndũ marĩa mekĩte. Nake akĩehera kuo, agĩthiĩ nao itũũra rĩetagwo Bethisaida, ¹¹ no andũ aingĩ makĩmenya ũhoru ũcio na makĩmũrũmĩrĩra. Nake akĩmaamũkĩra na akĩmahe ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akĩhonia arĩa maabatarĩtio nĩ kũhonio.

¹² Hwaĩ-inĩ arutwo arĩa ikũmi na eerĩ magĩũka kũrĩ we makĩmwĩra atĩrĩ, “Ingata andũ aya nĩguo mathiĩ mũciĩ irĩa irĩ hakuhi o na mĩgũnda-inĩ mageethe irio na gwa gũkoma, tondũ haha tũrĩ nĩ werũ ũtarĩ andũ.”

¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Maheei kĩndũ gĩa kũrĩa.”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũrĩ o na mĩgate ĩtano na thamaki igĩrĩ, no tũthiire tũkagũrĩre andũ aya othe irio.” ¹⁴ (Handũ hau haarĩ na arũme ta ngiri ithano.)

Nowe akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Maikariei thĩ marĩ ikundi cia andũ mĩrongo ĩtano ĩtano.” ¹⁵ Nao arutwo magũka o ũguo, magũkaria andũ othe thĩ. ¹⁶ Nake akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora na igũrũ, agĩcookia ngaatho na agĩcienyũranga. Agĩcooka agĩcinengera arutwo ake magaire andũ. ¹⁷ Othe makĩria makĩhũna, nao arutwo makĩyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ cia cienyũ iria ciatigarire.

Petero Kuumbũra Kristũ

¹⁸ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Jesũ akĩhooya arĩ keheri-inĩ, arutwo ake magĩkorwo marĩ hamwe nake. Akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

¹⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga nĩwe Elija; angĩ nao makoiga atĩ mũnabii ũmwe wa arĩa a tene nĩariũkĩte.”

²⁰ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyũ na inyũ-rĩ, mugaga atĩa? Mugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ ũrĩa wa Ngai.”

²¹ Nake Jesũ akĩmakaania na hinya, akĩmeera matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoru ũcio. ²² Nake akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathĩna maingĩ, na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na arutani a watho, na no nginya ooragwo na thuutha wa mĩthenya ĩtatũ ariũkio.”

²³ Agĩcooka akĩmeera othe atĩrĩ, “Mũndũ o wotho ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na oyage mũtharaba wake o mũthenya, aanũmagĩrĩre. ²⁴ Nĩgũkorwo ũrĩa wotho wendaga kũhonokia muoyo wake nĩakoorwo nĩguo, no ũrĩa wotho ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũhonokia. ²⁵ Mũndũ angĩgũna nakĩ angĩgwatĩra thĩ yothe, no ate muoyo wake kana orwo nĩguo? ²⁶ Mũndũ o wotho ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa, o nake nĩagaconokerwo nĩ Mũrũ wa Mũndũ rĩrĩa agacooka arĩ na riiri wake, na riiri wa Ithe, o na wa arĩa atheru. ²⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe a aya marũngĩi haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai.”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

²⁸ Mĩthenya ta ĩnana thuutha wa Jesũ kwaria ũhoru ũyũ nĩathiire na Petero, na Johana na Jakubu akĩambata nao kĩrĩma igũrũ makahooe.

²⁹ Na rĩrĩa ahooyaga, mũhaanĩre wa ũthiũ wake ũkĩgarũrũka, nacio nguo ciake ikĩerũha igĩkenga o ta rũheni. ³⁰ Na rĩrĩ, andũ eerĩ, nĩo Musa na Elija, ³¹ makĩmũrĩra Jesũ marĩ na riiri mũnene makĩaria nake. Maaragia ũhoru wa gũkua gwake, kũrĩa aakirie kũhingia akinya Jerusalemu. ³² Petero hamwe na arĩa maarĩ nake nĩmahĩtĩtwo nĩ toro, na rĩrĩa mookĩrĩre, makĩona riiri wake na andũ acio eerĩ maarũngĩi hamwe nake. ³³ Na rĩrĩa andũ acio maatiganaga na Jesũ, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, nĩ wega tũikare gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.” (Nowe ndaamenyaga ũrĩa oigaga.)

³⁴ Na o akĩaragia-rĩ, itu rĩkĩmũra na rĩkĩmahumbĩra, nao magĩtigĩra mũno nĩ kũhumbĩrwo nĩ itu rĩu. ³⁵ Mũgambo ũkĩuma

itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa ndĩthuurĩre; mũiguagei.”³⁶ Thuutha wa mũgambo ũcio kũiguĩka, makĩona atĩ Jesũ aarĩ wiki. Nao arutwo magĩkĩra ki na ũhoro ũcio, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe meerire matukũ-inĩ macio maũndũ maria moonete.

Jesũ Kũhonia Kamwana kaarĩ na Ngoma Thũku

³⁷ Mũthenya ũyũ ũngĩ, maikũrũka kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ agĩtũngwo nĩ andũ aingĩ. ³⁸ Na rĩrĩ, mũndũ warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, ndagũthaiha ũrore mũrĩũ wakwa, nĩgũkorwo nĩ mwana wakwa wa mũmwe. ³⁹ na ngoma thũku nĩmũnyitaga na agakaya o rĩmwe; ningĩ ikamũrũnda na ikamũthiorania, igatũma arute mũhũyũ na kanua. Ndĩmũrekagia o na hanini, na nĩramwananga. ⁴⁰ Ndĩrathaihire arutwo aku maingate ngoma iyo, no mararemwo.”

⁴¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rũciaro rũrũ rũtetĩkagia na rũremi, nĩ nginya rĩ ngũikara hamwe na inyuĩ, na ngũmũkirĩrĩra nginya rĩ? Rehe mũrũguo haha.”

⁴² Rĩrĩa kamwana kau gaathiiaga harĩ Jesũ, ndaimono iyo igĩgatungumania thĩ, na igĩgathiorania. No Jesũ agĩkũũma roho ũcio mũũru, akĩhonia kamwana kau, agĩgacookeria ithe. ⁴³ Nao othe makĩgegio nĩ ũnene wa Ngai.

Hĩndĩ irĩa andũ othe maagegetio nĩ ũrĩa wothe Jesũ eekĩte, akĩira arutwo ake atĩrĩ, ⁴⁴ “Thikĩrĩriai wega ũrĩa ngũmwĩra: Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyanĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ.” ⁴⁵ No-o matiamenyire ũguo nĩ kuuga atĩa. Nĩmahithĩtwo ũhoro ũcio, nĩ ũndũ ũcio makĩaga kũũmenya, na magĩtigĩra kũmũũria ũhoro ũcio.

Nũũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

⁴⁶ Na gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka arutwo makĩũrania nũũ wao ũngĩtuĩka mũnene kũrĩ arĩa angĩ. ⁴⁷ Nake Jesũ, tondũ nĩamenyaga meciiria mao, akĩoya kaana kanini agĩkarũgamia hakuhĩ nake. ⁴⁸ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothe wamũkagĩra kaana gaka thĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũnyamũkagĩra ti nĩ aamũkagĩra, no nĩ ũrĩa wandũmire. Nĩgũkorwo ũrĩa mũnini gatagatĩ-inĩ kanyu inyuothe, ũcio nĩwe mũnene kũmũkĩra.”

⁴⁹ Nake Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi, nĩtũronire mũndũ akĩngata ndaimono na rĩtwa rĩaku, na ithuĩ tũrageria kũmũgĩria tondũ ti ũmwe witũ.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgĩrie, nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na inyuĩ, ũcio nĩ ũmwe wanyu.”

Andũ a Samaria Kũrega Jesũ

⁵¹ Na rĩrĩ, kahinda gake gaakuhĩrĩria ga kwambata matu-inĩ, Jesũ nĩatuire itua rĩa gũthĩĩ Jerusalemu. ⁵² Nake agĩtũma andũ mathĩĩ mbere yake kũhaarĩria maũndũ nĩ ũndũ wake, magĩthĩĩ magĩtoonya gatũũra kamwe ga Samaria;^{*} ⁵³ no andũ a kũu matiamũnyitire ũgeni, tondũ aathiiaga Jerusalemu. ⁵⁴ Rĩrĩa arutwo ake, Jakubu na Johana monire ũguo makĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩũkwenda twĩtie mwaki uume igũrũ ũmaniine?” ⁵⁵ Nowe Jesũ akĩhũgũra akĩmakaania, ⁵⁶ nao magĩthĩĩ gatũũra kangĩ.

* 9:52 Andũ a Samaria maarĩ ũthũ mũnene mũno na Ayahudi.

Thogora wa Kūrūmīrira Jesū

⁵⁷ Rīrīa maathiiaga na njīra, mūdū ūmwe akīmwīra atīrī, “Nīndīkūrūmagīrīra kūrīa guothe ūrīthiiaga.”

⁵⁸ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mbwe nī irī marima na nyoni cia rīera-inī nī irī itara, no rīrī, Mūrū wa Mūdū ndarī handū angūgīrīra mūtwe wake.”

⁵⁹ Akīra mūdū ūngī atīrī, “Nūmīrīra.”

No mūdū ūcio akīmūcookeria atīrī, “Mwathani, reke nyambe thī ngathike baba.”

⁶⁰ Jesū akīmwīra atīrī, “Reke arīa akuū mathikage akuū ao ene, no wee thī ūkahunjie ūhorō wa ūthamaki wa Ngai.”

⁶¹ Na mūdū ūngī akīmwīra atīrī, “Mwathani, nī nīngūkūrūmīrīra, no reke nyambe thī ngoigīre andū aitū ūhorō.”

⁶² Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Gūtīrī mūdū o na ūrīkū ūnyitaga mūrāū na guoko gwake na agacooka kūrora na thuutha wagīrīre gūtungata ūthamaki-inī wa Ngai.”

10

Jesū Gūtūma Arutwo Mīrongo Mūgwanja na Eerī

¹ Thuutha wa ūguo Mwathani agīthuura andū angī mīrongo mūgwanja na eerī, akīmatūma eerī eerī, mathī mberē yake matūūra-inī mothe na kūdū kūrīa we aakirie gūthī. ² Akīmeera atīrī, “Magetha nī maingī, no aruti a wīra nī anini. Nī ūndū ūcio, thaithai Mwathani wa magetha atūme aruti wīra mathī magetha-inī make. ³ Thīii! Ndamūtūma ta tūgōndu gatagatī-inī ka njūūi. ⁴ Mūtīgakuue kībeti, kana mūhuko, o na kana iraatū; na mūtikageithie mūdū o na ūrīkū njīra-inī.

⁵ “Nyūmba o yothe īrīa mūrītoonyaga-rī, ambagai kuuga atīrī, ‘Thayū ūrogīa nyūmba īno.’ ⁶ Na kūngīkorwo nī kūrī mūdū mwendi thayū kuo, thayū ūcio wanyu nīūrīkaraga nake; na kūngīkorwo gūtīrī, thayū ūcio wanyu nī ūrīmūcookagīrīra. ⁷ Ikarai nyūmba īyo, mūrīage na mūkanyua kīrīa gīothe marīmūheaga, nīgūkorwo mūruti wīra nīagīrīrwo kūheagwo mūcaara wake. Mutikoimage nyūmba īmwe mūgathī īrīa īngī.

⁸ “Mūngīgatoonya itūūra mūnyitwo ūgeni-rī, rīagai o kīrīa mūngīheo. ⁹ Honagai arīa arūaru kuo, na mūmeerage atīrī, ‘Ūthamaki wa Ngai nīūmūkuhīrīrie.’ ¹⁰ No mūngīgatoonya itūūra o rīothe mwage kūnyitwo ūgeni-rī, umagarai, mūthī njīra-inī ciarīo muuge atīrī, ¹¹ ‘Nītwaribariba o na rūkūngū rwa itūūra rīanyu rūrīa rwīnyitīrīre magūrū maitū, rūmūcookerere. No rīrī, menyai wega ūū: ūthamaki wa Ngai nīūmūkuhīrīrie.’ ¹² Ngūmwīra atīrī, Sodomu nīgūgakirīrīro mūthenya ūcio gūkīra itūūra rīu.

¹³ “Inyuī andū a Korazini, kaī mūrī na haaro-ī! O na inyuī andū a Bethisaida, kaī mūrī na haaro-ī! Tōndū korwo ciama irīa mwaringīrwo nīcio ciaringīrwo andū a Turo na Sidoni, mangīeririre tene mehumbē nguo cia makūnia na mehurīrie mūhu. ¹⁴ No andū a Turo na Sidoni nīmagakorwo marī murū mūthenya ūcio wa ciara gūkīra inyuī. ¹⁵ Na inyuī, andū a Kaperinaumu, mūūī afī nīmūgatūūgīrio nginya matu-inī? Aca, mūkaaharūrūkio mūkinye kūrīa kūrīku mūno.

16 “Mündũ ũrĩa ũmũthikagĩrĩria inyuĩ nĩ nĩ athikagĩrĩria, na ũrĩa ũmũregaga nĩ nĩ aregaga, na ũrĩa ũrĩndegaga nĩ ũrĩa wandũmire arĩiregaga.”

17 Nao andũ acio mĩrongo mũgwanja na eerĩ magĩcooka makenete, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, o na ndaimono nĩiratwathĩkagĩra thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku.”

18 Nike akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩronire Shaitani akĩgũa kuuma igũrũ ta rũheni. 19 Inyuĩ nĩndĩmũheete ũhoti wa kũrangĩrĩria nyoka na tũng’aurũ, na wa gũtooria hinya wothe wa thũ; gũtirĩ kĩndũ gĩkamwĩka ũũru. 20 No rĩrĩ, mũtigakene tondũ ngoma nĩimwathĩkagĩra, no kenagai tondũ marĩitwa manyu nĩmandĩkitwo kũũrĩa Igũrũ.”

21 Na ihinda o rĩu, Jesũ akĩyũrwo nĩ gĩkeno kĩa Roho Mũtheru, akiuga atĩrĩ, “Baba, wee Mwathani wa igũrũ na thĩ, nĩngũkũgaatha tondũ nĩhithĩte andũ arĩa oogĩ na marĩ na ũmenyo maũndũ maya, no ũkamaguũrĩria tũkenge. Baba, wĩkĩte ũguo tondũ nĩguo wendi waku.

22 “Nĩnengeretwo maũndũ mothe nĩ Baba. Gũtirĩ mũndũ ũũ Mũriũ nũũ, tĩga lthe witũ, na gũtirĩ mũndũ ũũ lthe witũ nũũ o tĩga Mũriũ na arĩa othe Mũriũ endaga kũguũrĩria.”

23 Agĩcooka akĩhũgũkĩra arutwo ake, akĩmeera marĩ oiki atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maitho marĩa marona kĩrĩa mũrona. 24 Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, anabii aingĩ na athamaki nĩmerirĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona, no matiamonire na nĩmerirĩrie kũigua maũndũ marĩa mũraigua, no matiamaguire.”

Ngerekano ya Mũsamarĩa ũrĩa Mweya

25 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe mũrutani ũmwe wa watho nĩarũgamire nĩguo agerie Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

26 Nike Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kwandĩkitwo atĩa Watho-inĩ? Wee-rĩ, kaĩ ũthomaga atĩa?”

27 Mũndũ ũcio akĩmũcookeria, akiuga atĩrĩ, “‘Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku wothe, na muoyo waku wothe, na hinya waku wothe, o na meciiria maku mothe’; na ‘Endaga mũndũ wa itũũra rĩanyu o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.’”

28 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ wacookia wega; ĩkaga ũguo, na nĩũgatũũra muoyo.”

29 No mũndũ ũcio nĩeendaga gwĩtua mweya, nĩ ũndũ ũcio akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nike mũndũ wa itũũra nũũ?”

30 Nike Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe waikũrũkaga oimĩte Jerusalemu arorete Jeriko, na akĩnyitwo nĩ atunyani. Nao makĩmũruta nguo, makĩmũhũũra, magĩcooka magĩthĩ, makĩmũtĩga arĩ hakuhĩ gũkua. 31 Mũthĩnjĩri-Ngai ũmwe nĩagereire njĩra ĩyo, na rĩrĩa onire mũndũ ũcio, akĩhĩtũkĩra mũkĩra-inĩ ũrĩa ũngĩ wa njĩra. 32 ũguo noguo Mũlawii eekire, hĩndĩ ĩrĩa aakinyire hau, o nike, amuona akĩhĩtũkĩra mũkĩra ũũrĩa ũngĩ wa njĩra. 33 No rĩrĩ, Mũsamarĩa ũmwe warĩ rũgendo-inĩ nĩakinyire harĩa mũndũ ũcio aarĩ, amuona akĩmũũguĩra tha. 34 Agĩthĩ harĩ we, akĩmuoha ironda, na akĩmũitĩrĩria maguta na ndibeĩ. Agĩcooka akĩmuoya, akĩmũhaicia igũrũ rĩa ndigiri yake, akĩmũtwara nyũmba

ya ageni, akimūmenyerera. ³⁵ Kwarooka gūkĩa Mūsamaria ūcio akiruta dinari igĩrĩ, agĩcinengera mwene nyũmba iyo ya ageni, akimwĩra atĩrĩ, 'Mūmenyagĩrĩre, na ndacooka nĩngagũcookeria kĩrĩa kingĩ ũgaakorwo ũhũthĩrĩte.'

³⁶ "Ũgwĩciiria nĩ mũndũ ũrĩkũ wa acio atatu watũkire mũndũ wa itũũra harĩ mũndũ ūcio wanyitũtwo nĩ atunyani?"

³⁷ Nake mūrutani ūcio wa watho akimūcookeria atĩrĩ, "Nĩ ũrĩa wamũiguĩrĩre tha."

Jesũ akimwĩra atĩrĩ, "Thĩ ũgeeke o ta ũguo."

Jesũ arĩ Mũciĩ kwa Maritha na Mariamu

³⁸ Na rĩrĩ, Jesũ na arutwo ake marĩ njĩra-inĩ magĩthĩ, nĩatoonyire gatũũra kamwe kũrĩa aanyitirwo ũgeni mũciĩ kwa mūtumia wetagwo Maritha. ³⁹ Maritha aarĩ na mwarĩ wa nyina wetagwo Mariamu, nake aikarĩte magũrũ-inĩ ma Mwathani athikĩrĩrie ũrĩa oigaga. ⁴⁰ Nowe Maritha nĩarĩ na mĩhang'o nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe magĩrĩre kũhaarĩrio. Agĩũka harĩ Jesũ, akimũũria atĩrĩ, "Mwathani, kaĩ ũtarona ũrĩa mwarĩ wa maitũ andekereirie wĩra? Mwĩre oke andeithie!"

⁴¹ Nake Mwathani akimūcookeria atĩrĩ, "Maritha, Maritha, nĩũtangĩkite, na ũgethĩnia na maũndũ maingĩ, ⁴² no nĩ harĩ ũndũ ũmwe tu ũbataranĩtie. Mariamu niethuuriire ũndũ ũrĩa mweka makĩria, nago ũndũ ūcio ndangĩtunywo."

11

Ūrutani wa Jesũ ũkonĩ Mahooya

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Jesũ aarĩ handũ akĩhooya. Rĩrĩa aarĩkirie kũhooya, mūrutwo ũmwe wake akimwĩra atĩrĩ, "Mwathani, tũrute kũhooya o ta ũrĩa Johana aarutire arutwo ake."

² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, "Rĩrĩa mũkũhooya, ugagai atĩrĩ:

" 'Ithe witũ (ũrĩ Igũrũ),
rĩitwa rĩaku nĩrĩamũrwo,
ũthamaki waku nĩũũke.

(Ūrĩa wendete nĩwĩkagwo gũkũ thĩ,
o ta ũrĩa gwĩkagwo kũu igũrũ.)

³ Tũheage o mũthenya irio ciitũ cia gũtũigana.

⁴ Na ũtũrekere mehia maitũ,
o ta ũrĩa o na ithũ tũrekağĩra arĩa othe matwĩhagĩria.

Na ndũgatũtware magerio-inĩ
(no kũhonokia ũtũhonokagie ũũru-inĩ).'

⁵ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, "Mũndũ ũmwe wanyu angĩkorwo arĩ na mũrata nake athĩ gwake ũtukũ gatagatĩ amwĩre atĩrĩ, 'Mũrata wakwa, he mĩgate itatũ, ⁶ nĩgũkorwo ndĩ na mũrata wakwa wan-jeerera, na ndirĩ na kĩndũ gĩa kũmũhe arĩe.'

⁷ "Nake mũndũ ūcio ũrĩ nyũmba thĩnĩ amūcookerie atĩrĩ, 'Tiga gũũthĩnia. Nĩndĩkĩtie kũhinga mũrango na tũrĩ toro hamwe na ciana ciakwa. Ndingĩhota gũũkĩra ngũhe mĩgate.' ⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, o na angĩkorwo ndangĩũkĩra amũhe mĩgate iyo nĩ ũndũ wa ũrata-rĩ, no nĩ ũndũ wa ũrĩa amũringĩrĩrie-rĩ, mũndũ ūcio nĩegũũkĩra amũhe kĩrĩa gĩothe abatairio nĩkĩo."

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ: Hooyai na nĩmũkũheo; mathaai na nĩmũkuona; ringaringai mūrango na nĩmũkũhingũrĩwo. ¹⁰ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũhooyaga nĩaheagwo; na ũrĩa ũmaathaga nĩonaga; na ũrĩa ũringaringaga mūrango nĩahingũragĩrwo.

¹¹ “Nĩ mũciari ũrĩkũ thĩnĩ wanyu ũngũtío thamaki nĩ mwana wake, nake amũhe nyoka? ¹² Kana eetio itumbĩ amũhe kang’aurũ? ¹³ Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ ooru, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ githĩ ndarĩkĩragĩrĩa kũhe Roho Mũtheru kũrĩ arĩa mamũhooyaga!”

Jesũ na Beelizebuli

¹⁴ Na rĩrĩ, Jesũ nĩaingataga ndaimono yume thĩnĩ wa mũndũ ũtaaragia. Rĩrĩa ndaimono ĩyo yoimire, mũndũ ũcio ũtaaragia akĩaria, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ gĩkĩgega. ¹⁵ No amwe ao makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.” ¹⁶ Nao andũ angĩ makĩmũgeria, makĩmũria amaringĩre kĩaama kiumĩte igũrũ.

¹⁷ Jesũ nĩamenyire ũrĩa meciiragia, nake akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki o wothe ũngĩgayũkana ũũkanĩrĩre guo mwene no ũharagane, nayo nyũmba ĩngĩgayũkana yũkanĩrĩre yo nyene no ĩgwe. ¹⁸ Angĩkorwo Shaitani nĩagayũkanĩte akeyũkĩrĩa we mwene-rĩ, ũthamaki wake ũngĩkĩĩhaanda atĩa? Ndoiga ũguo tondũ mũroiga atĩ nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli. ¹⁹ Nĩngĩ angĩkorwo nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, arũmĩrĩri anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, acio nĩo makaamũtuĩra ciira. ²⁰ Na rĩrĩ, ingĩkorwo nyingataga ndaimono na hinya wa kĩaara kĩa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũũkĩte kũrĩ inyuĩ.

²¹ “Rĩrĩa mũndũ njamba oya indo ciake ciothe cia mbaara, arangĩre nyũmba yake mwene, indo ciake ciikaraga irĩ ngĩrĩre. ²² No rĩrĩ, mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũmũkĩra angĩmũtharĩkĩra amũtoorie, nĩamũtunyaga indo ciake cia mbaara iria ehokete, na akagaĩra andũ indo iria akoragwo atahĩte.

²³ “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, na ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩ kũhurunja ahurunjaga.

²⁴ “Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa ngoma thũku yoima thĩnĩ wa mũndũ, ĩtuĩkanagĩria werũ-inĩ ĩgĩcaria ũhurũko na ĩkawaga. Hĩndĩ ĩyo ĩkoiga atĩrĩ, ‘Nĩngũcooka nyũmba ĩrĩa ndoimire.’ ²⁵ Na yacooka ĩgakora nyũmba ĩyo ĩrĩ haate, ĩgathondekwo wega. ²⁶ Hĩndĩ ĩyo ngoma ĩyo thũku ĩkagĩra ngoma ingĩ mũgwanja thũku makĩria mayo, igatoonya, igaikara kuo. Naguo mũkarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere.”

²⁷ Rĩrĩa Jesũ aaragia maũndũ maya-rĩ, mũndũ-wa-nja warĩ gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maitũguo ũrĩa wagũciarire na agĩkuongithia.”

²⁸ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ arĩa maiguaga kiugo kĩa Ngai na magagĩathĩkĩra.”

Kĩmenyithia kĩa Jona

²⁹ Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ kĩongererekire-rĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rũrũ nĩ rũciaro rwaganu. Rũũragia rũringĩrwo kĩaama, no gũtirĩ kĩaama rũkaringĩrwo tiga o kĩrĩa kĩaringĩrwo Jona. ³⁰ Nĩgũkorwo o

ta ūria Jona aarĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ a Nineve, ūguo noguo Mũrũ wa Mũndũ egũkorwo arĩ kĩmenyithia kũrĩ rũciaro rũrũ. ³¹ Mũtumia-mũthamaki ūria wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na andũ a rũciaro rũrũ arũtuĩre ciira, nĩgũkorwo oimire ituri cia thĩ oke athikĩrĩrie ūũgĩ wa Solomoni, na rĩu ūmwe mũnene gũkĩra Solomoni arĩ haha. ³² Andũ a Nineve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmeririre maahunjĩirio nĩ Jona, na rĩu ūmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha.

Tawa wa Mwĩrĩ

³³ “Gũtirĩ mũndũ ūgwatagia tawa agacooka akaũiga handũ ūtangĩoneka kana akaũiga rungu rwa irebe, no aũigaga handũ igũrũ nĩguo arĩa megũtoonya nyũmba mathererwo nĩ ūtheri. ³⁴ Riitho riaku nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ waku. Rĩria maitho maku marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe o naguo ūkoragwo ūiyũrite ūtheri. No rĩria matarĩ megarĩ, mwĩrĩ waku o naguo ūkoragwo ūiyũrite nduma. ³⁵ Hakĩrĩ ūguo-rĩ, menyerera ūtheri ūria ūrĩ thĩnĩ waku ndũgatuĩke nduma. ³⁶ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, mwĩrĩ waku wothe ūngĩyũrwo nĩ ūtheri, na ndũrĩ handũ harĩ nduma, nĩũrĩtheragĩrwo nĩ ūtheri biũ, o ta ūria ūtheri wa tawa ūkũmũrikagĩra.”

Haaro Ithathatũ

³⁷ Hĩndĩ irĩa Jesũ aarĩkirie kwaria, Mũfarisai ūmwe akĩmũnyiita ūgeni gwake makarĩanĩre; nĩ ūndũ ūcio agĩthĩ, agĩkara metha-inĩ. ³⁸ No Mũfarisai ūcio ona ūguo akĩgega nĩ ūndũ Jesũ ndaambire gwĩthamba moko atanarĩa irio.

³⁹ Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ Afarisai mũthambagia gĩkombe na thaani mwena wa na igũrũ, no thĩnĩ wanyu mũiyũritwo nĩ ūkoroku na waganu. ⁴⁰ Inyuĩ irimũ ici! Githĩ ūria wombire mwena wa na nja to we wombire mwena wa na thĩnĩ? ⁴¹ No rĩrĩ, heagai athĩni kĩria kĩrĩ thĩnĩ wa thaani, na hĩndĩ iyo indo ciothe nĩgũtuĩka theru harĩ inyuĩ.”

⁴² “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mũrutagĩra Ngai gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩa terere, na togotia na nyeni cia mũthemba yothe no mũkaaga kũrũmbũiya kĩhooto na wendani wa Ngai. Mwaagĩrĩrwo nĩ gwĩkaga maũndũ macio mũtegitiganĩria macio mangĩ ma mbere.

⁴³ “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mwendaga gũikarĩra itĩ iria cia mbere thunagoga-inĩ na mũgeithagio mũrĩ ndũnyũ-inĩ.

⁴⁴ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, tondũ mũtariĩ ta mbĩrĩra itarĩ rũũri iria andũ mageragĩra igũrũ rĩacio matekũmenya.”*

⁴⁵ Mũrutani ūmwe wa Watho akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, rĩria ūkwaria maũndũ macio-rĩ, nĩũratũruma o na ithuĩ.”

⁴⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na inyuĩ arutani a Watho kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mũkuuithagia andũ mũrigo mũritũ irĩa matangĩhota gũkuua, na inyuĩ ene mũtingĩmĩhutia o na kaara kamwe mũmateithie.

⁴⁷ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mwakagĩra anabii mbĩrĩra, o arĩa mooragirwo nĩ maithe manyu ma tene. ⁴⁸ Nĩ ūndũ ūcio mũgakĩruta ūira atĩ nĩmwĩtikanĩtie na ūria maithe manyu meekire; atĩ nĩo mooragire anabii, na inyuĩ mũkamaakĩra mbĩrĩra. ⁴⁹ Tondũ wa

* **11:44** Ayahudi nĩmahakaga mbĩrĩra ciao coka nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ ūngĩcihutia tondũ ūguo nĩkũngĩatũmire mũndũ anyĩtwo nĩ thaahu.

ũguo ũũgĩ wa Ngai uugĩte atĩrĩ, ‘Nĩngamatũmĩra anabii na atũmwo, moorage amwe ao na manyariire arĩa angĩ.’⁵⁰ Nĩ ũndũ ũcio rũciaro rũrũ nĩrũgaciirithĩrio thakame ya anabii othe ĩrĩa yanaitwo kuuma o kĩambĩrĩria gĩa thĩ,⁵¹ kuuma thakame ya Habili nginya thakame ya Zekaria ũrĩa woragĩrwo gatagatĩ-inĩ ga kĩgongona na handũ harĩa hatheru. Ī nĩguo, ngũmwĩra atĩrĩ, rũciaro rũrũ nĩrũkaherithĩrio thakame ĩyo.

⁵² “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ arutani a watho-ĩ! Tondũ nĩmweheretie kĩhingũro kĩa ũmenyo. Inyuĩ ene mũtiigana gũtoonya, na arĩa marenda gũtoonya mũkamagiria.”

⁵³ Jesũ aarĩkia kuuma kũu, Afarisai na arutani a watho makĩambĩrĩria kũmũkararia marĩ na ũũru mũno na kũmũũgita na kũmũũria ciũria nĩguo aarie maũndũ maingĩ,⁵⁴ makĩgeria kũmũtega maigue kana nĩ harĩ ũndũ mũũrũ angĩaria.

12

Gũkaanio na Kũũmĩrĩrio

¹ O hĩndĩ ĩyo, rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ ngiri nyingĩ kĩonganĩte hamwe, nginya makarangana-rĩ, Jesũ akĩamba kwarĩria arutwo ake, akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai, na nĩyo ũhinga. ² Gũtirĩ ũndũ mũhithanie ũtakaguũrio, o na kana ũndũ mũhithe ũtakamenyeka. ³ Maũndũ marĩa mwarĩrie nduma-inĩ, makaiguu mũthenya barigici, na ũrĩa wotho mwanahahanĩrĩa matũ-inĩ mũrĩ tũnyũmba twa thĩinĩ, nĩũkanĩrĩrwo kuuma nyũmba igũrũ.

⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ arata akwa, tigagai gwĩtigĩra arĩa mooragaga mwĩrĩ na thuutha ũcio gũtirĩ ũndũ mangĩhota gwĩka. ⁵ No nĩ ngũmuonia ũrĩa inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra: Mwĩtigagĩrei ũrĩa ũngĩũraga mwĩrĩ na thuutha wa ũguo arĩ na ũhoti wa gũikia mũndũ Jehanamu. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mwĩtigagĩrei ũcio. ⁶ Githĩ tũnyoni tũtano tũtiendagio tũthendi twĩrĩ? No rĩrĩ, gũtirĩ o na kamwe gatuo Ngai ariganagĩrwo nĩko. ⁷ No ti-itherũ, o na njuĩrĩ cianyu cia mũtwe nĩ ndare. Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ mũrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

⁸ “Ngũmwĩra atĩrĩ, ũrĩa wotho ũkanyumbũra mbere ya andũ, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamumbũra mbere ya araiika a Ngai. ⁹ No ũrĩa ũkangaana mbere ya andũ ũcio nĩagakaanwo mbere ya araiika a Ngai. ¹⁰ Nake mũndũ o wotho ũrĩa ũgaacambia Mũrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo, no ũrĩa wotho ũkaruma Roho Mũtheru ndakarekerwo.

¹¹ “Rĩrĩa mũgaatwarwo mbere ya thunagogi, na mbere ya aathanĩ na anene mũciirithio-rĩ, mũtikanetange na ũrĩa mũgacookia kana ũrĩa mũkoiga, ¹² nĩgũkorwo hĩndĩ ĩyo Roho Mũtheru nĩakamũruta ũrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kuuga.”

Ngerekano ya Gĩtonga Kĩrimũ

¹³ Mũndũ ũmwe warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, ĩra mũrũ wa maitũ tũgayane nake igai riitũ.”

¹⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, nũũ ũnduĩte wa kũmũtuithania ciira kana wa kũmũgayania indo cianyu?”
¹⁵ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei! Mũtigakorokere maũndũ; nĩgũkorwo muoyo wa mũndũ ndũthimagwo na mũigana wa indo iria arĩ nacio.”

¹⁶ Agĩcooka akĩmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũgũnda wa mündũ ũmwe gĩtonga nĩwaciarire mũno. ¹⁷ Nake akĩyũria na ngoro yake atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa? Ndirĩ na handũ ha kũiga magetha makwa.’

¹⁸ “Agĩcooka akiuga atĩrĩ, ‘Nĩndamenya ũria ngwĩka. Ngũtharia makũmbĩ makwa, njake mangĩ manene kũrĩ mo, njige magetha makwa mothe na indo ciakwa ciothe kuo. ¹⁹ Njooke njĩre ngoro yakwa atĩrĩ, “Ūrĩ na indo nyingĩ njega wĩigĩre cia gũkũigana mĩaka mũingĩ. Wĩhuurũkĩre, ũrĩe na ũnyue, na ũcanjamũke.”’

²⁰ “No Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Wee kĩrimũ gĩkĩ! Ūtukũ ũyũ wa ũmũthĩ nĩũgwĩtio muoyo waku. Indo icio wĩigĩre-rĩ, igaatuĩka cia ũ?’

²¹ “Ūguo nĩguo gũgaatuĩka harĩ mündũ o wothe ũria wĩigagĩra mĩthithũ, no akaaga gwĩtongia na ũhoru wa Ngai.”

Mũtigatangĩke

²² Jesũ agĩcooka akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, mũtigetangage nĩ ũndũ wa mũoyo yanyu nĩ ũndũ wa kĩria mũrĩrĩaga, kana kĩria mũrĩhumbaga mũrĩ yanyu. ²³ Muoyo-rĩ, ũrĩ bata gũkĩra irio, naguo mwĩrĩ ũrĩ bata gũkĩra nguo. ²⁴ Ta mwĩciiriei ũhoru wa mahuru: Matihaandaga kana makagetha, o na matĩrĩ kũndũ gwa kũiga irio kana makũmbĩ, no Ngai nĩamaheaga irio. Inyuĩ githĩ mũtirĩ a bata mũno gũkĩra nyoni! ²⁵ Nũũ wanyu ũngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ũndũ wa gwĩtanga? ²⁶ Rĩu-rĩ, angĩkorwo mũtingĩhota gwĩka ũndũ mũnini ũguo-rĩ, mũgĩtangĩkaga na maũndũ macio mangĩ nĩkĩ?”

²⁷ Ta mwĩcũraniei ũria itoka ikũraga. Itirutaga wĩra kana iko-gotha ndigi. No ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomoni arĩ na riiri wake wothe, ndaagemete ta kĩmwe gĩacio. ²⁸ Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka, ĩria ĩrĩ ho ũmũthĩ na rũciũ igaikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga makĩria, inyuĩ mwĩtikĩtie o hanini! ²⁹ Tigagai gũthĩnĩka ngoro-inĩ cianyu nĩ ũndũ wa kĩria mũrĩrĩaga kana mũrĩnyuuga; mũtigatangĩkage nĩ ũndũ wa ũguo. ³⁰ Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo andũ a gũkũ thĩ arĩa matetikĩtie Ngai macaranagia namo, no Ithe wanyu nĩoi atĩ nĩmũbatarĩtio nĩmo. ³¹ No rĩrĩ, caragai ũthamaki wake, na maũndũ maya mangĩ mothe nĩmũrĩheagwo o namo.

³² “Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ rũuru rũrũ rũnini, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩonete arĩ wega kũmũhe ũthamaki ũcio. ³³ Endiai indo irĩa mũrĩ nacio mũcooke mũteithie athĩni. Mwĩthondekerej ibeeti cia mbeeca iria itangĩtarũka, na mwĩgĩre na kĩgiina igũrũ kĩria gĩtangĩthira, kũria gũtarĩ mũici ũngĩkuhĩrĩria na gũtirĩ memenyi cia gũkĩananga ³⁴ Nĩgũkorwo o kũria mĩthithũ wanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩkoragwo irĩ.

Gũikara Mwĩguĩte

³⁵ “Ikaragai mwĩhotorete, mwĩhaarĩrie gũtungata, na mũige matawa manyu magĩakanaga, ³⁶ o ta andũ metereire mwathi wao acooke kuuma iruga-inĩ rĩa kĩhikanio, nĩguo rĩrĩa agaacooka, aaringaringa mũrango mamũhingũrĩre o narua. ³⁷ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata irĩa mwathi wacio agaakora ciĩguĩte rĩrĩa agacooka. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakehotora acitungatĩre,

aciikarie metha-inĩ, na acooke acirehere irio irĩe. ³⁸ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata iria mwathi wacio agaakora ciĩhaarĩrie, o na angĩgooka ũtukũ gatagatĩ kana thaa kenda gũgĩkĩa. ³⁹ No rĩrĩ, menyai ũũ: Korwo mwene nyũmba nĩamenyete ithaa rĩrĩa mũici egũũka-rĩ, ndangĩarekire nyũmba yake ituuo. ⁴⁰ O na inyuĩ no nginya mũikarage mwĩhaarĩrie, tondũ Mũrũ wa Mũndũ agooka ithaa rĩrĩa mĩtamwĩrĩgĩrĩre.”

⁴¹ Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ ithuĩ ũrahe ũhoru na ngerekano ĩno kana ũreera mũndũ o wothe?”

⁴² Nake Mwathani agĩcokia akĩmũũria atĩrĩ, “Ndungata ya kwĩhokwo na njũgĩ, o ĩrĩa mwathi wayo angĩhokera kũroraga ndungata ciake, na ĩciheage irio hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩre, nĩrĩkũ? ⁴³ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata ĩyo, ĩrĩa mwathi wayo agooka akore ĩgĩka ũguo. ⁴⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩhokera indo ciake ciothe. ⁴⁵ No rĩrĩ, ĩ ndungata ĩyo ĩngĩra na ngoro yayo atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa ndaracooka narua,’ nayo yambĩrĩrie kũhũura ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja, na kũrĩa na kũnyua na kũrĩo-rĩ, ⁴⁶ Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũrĩa ĩtamwĩrĩgĩrĩre o na ithaa rĩrĩa ĩtooĩ, nake nĩakamĩherithia mũno, na amĩtuire ciira ta wa andũ arĩa matarĩ ehokeku.

⁴⁷ “Ndungata ĩrĩa ĩmenyaga ũrĩa mwathi wayo endaga na ndĩhaaragĩria kana ĩgeeka ũrĩa Mwathi wayo endaga, ĩkaahũrwo mahũura maingĩ. ⁴⁸ No ĩrĩa ĩtooĩ na nĩkaga maũndũ marĩa magĩrĩre kũherithanĩrio, ĩkaahũrwo mahũura matarĩ maingĩ. ũrĩa wothe ũheetwo indo nyingĩ, ageetio indo nyingĩ; nake ũrĩa wĩhokeirwo nyingĩ makĩria nĩageetio nyingĩ makĩria.

Gũtirĩ Thayũ o tĩa Nyamũkano

⁴⁹ “Njũkĩte kũrehe mwaki gũkũ thĩ, naarĩ korwo mwaki ũcio nĩwambĩrĩrie gwakana! ⁵⁰ No ndĩ na ũbatithio ndĩrĩbatithio naguo, no kaĩ nĩngũthĩnĩka mũno ũngĩgaakinya-ĩ! ⁵¹ Mũgwĩciiria ndokire kũrehe thayũ gũkũ thĩ? Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo tigo, ndookire kũrehe nyamũkano. ⁵² Kuuma rĩu gũthĩ na mbere, andũ atano a mũciĩ ũmwe marĩkoragwo magayũkanĩte, atatũ magookĩrĩa eerĩ, nao eerĩ magookĩrĩa atatũ. ⁵³ Nao marĩkoragwo magayũkanĩte ũũ, ithe agookĩrĩa mũriũ nake mũriũ agookĩrĩa ithe, nyina agookĩrĩa mwarĩ nake mwarĩ agookĩrĩa nyina, nyaciarawe agookĩrĩa mĩtumia wa mũriũ nake mĩtumia wa mũriũ agookĩrĩa nyaciarawe.”

Gũkũũrana Mahinda

⁵⁴ Jesũ akĩra kĩrĩndĩ kũu atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa muona itu rĩkĩambata riumĩte ithũiro, o rĩmwe muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkuura mbura,’ na gũkoira. ⁵⁵ Hĩndĩ ĩrĩa rũhuho rwahurutana ruumĩte gũthini muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkũgĩa na ũrugarĩ,’ na gũkagĩa. ⁵⁶ Inyuĩ hinga ici! Nĩmũũĩ wega gũkũũrana ũrĩa igũrũ na thĩ gũtarĩ. Mũkĩremagwo nĩgũkũũrana ũhoru wa mahinda maya tũrĩ nĩkĩ?”

⁵⁷ “Mwagaga gwĩtuĩra inyuĩ ene ũrĩa kwagĩrĩre nĩkĩ? ⁵⁸ Na rĩrĩ, rĩrĩa mũrathĩ na thũ yaku kũrĩ mũciirithania-rĩ, geria mũno wĩguithanie nayo mũrĩ o njĩra-inĩ, ndĩgagũkururie ĩgũtware kũrĩ mũciirithania, nake mũciirithania akũneane kũrĩ mũnene, nake mũnene ũcio agũkie njeera. ⁵⁹ Ngũkwĩra atĩrĩ, ndũkoima kuo ũtarĩhite thĩrĩ wothe, hatarĩ gathendi ũgũtigia.”

13

Mwĩrirei kana Mũthire

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ amwe maarĩ ho hĩndĩ ĩyo, arĩa meerire Jesũ ũhoro wa andũ a Galili arĩa mooragĩtwo nĩ Pilato makĩruta magongona, nayo thakame yao igĩtukana na ya nyamũ cia magongona mao. ² Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Anga mũgwĩciiria atĩ andũ acio maanyariirwo ũguo tondũ acio maarĩ ehia gũkĩra andũ acio angĩ othe a Galili? ³ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothe mũkaniinwo o tao. ⁴ Kana andũ arĩa ikũmi na anana, arĩa magwĩrĩrwo nĩ nyũmba ĩrĩa ndaaya kũu itũũra rĩa Siloamu ikĩmooraga-rĩ, anga mũgwĩciiria atĩ maarĩ na mahĩtia maingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe maatũũraga kũu Jerusalemu? ⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothe mũkaaniinwo o tao.”

⁶ Agĩcooka akĩmaarĩria na ngerekano, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe aarĩ na mũkũyũ wahandĩtwo thĩnĩ wa mũgũnda wake wa mĩthabibũ, nake agĩthĩ gũcacia maciaro mũtĩ-inĩ ũcio, no ndaigana kuona ngũyũ o na ĩmwe. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio, akĩira mũruti wa wĩra wa mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ atĩrĩ, ‘Rĩu nĩ mĩaka ĩtatũ njũkaga gũcacia maciaro mũkũyũ-inĩ, ũyũ na ndirĩ ndoona ngũyũ o na ĩmwe. Ūteme! Ūũthũkagĩria mũgũnda nĩkĩ?’

⁸ “No mũndũ ũcio akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi ũyũ, nĩtũreke ũikare mwaka ũngĩ ũmwe, ndĩũrĩmĩre na ndĩwĩkĩre thumu. ⁹ Naguo ũngĩciara hĩndĩ ĩyo, nĩ wega! No ũngĩaga gũciara, no ũtemwo.’”

Mũtumia Kĩonje Kũhonio Mũthenya wa Thabatũ

¹⁰ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩkũrutana aarutanaga thĩnĩ wa thunagoga ĩmwe, ¹¹ nakuo gũgĩkorwo nĩ kwarĩ na mũtumia wonjetio nĩ ngoma thũku mĩaka ikũmi na ĩnana. Atũire ainamĩrĩre atekũhota gwĩtiira o na hanini. ¹² Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire, akĩmwĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ nĩwohorwo kuuma kũrĩ wonje waku.” ¹³ Agĩcooka akĩmũgĩrĩra moko, na kahinda o kau agĩtiira, na akĩgocca Ngai.

¹⁴ Nake mũnene wa thunagoga akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa Jesũ kũhonania mũthenya wa Thabatũ. Nake akĩira andũ atĩrĩ, “He na mũthenya ĩtandatũ ya kũruta wĩra. Nĩ ũndũ ũcio, ũkagai kũhonio mũthenya ĩyo, no ti mũthenya wa Thabatũ.”

¹⁵ Nowe Mwathani akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ hinga ici! Githĩ o mũndũ wanyu ndohoraga ndegwa yake kana ndigiri yake yume kiugũ mũthenya wa Thabatũ, amĩtware ĩthĩ ĩkanyue maaĩ? ¹⁶ Nake mũtumia ũyũ mwarĩ wa Iburahĩmu, ũrĩa ũtũire ohetwo nĩ Shaitani mĩaka ikũmi na ĩnana; ndakĩagĩrĩrwo nĩ kuohorwo o na kũrĩ mũthenya wa Thabatũ?”

¹⁷ Rĩrĩa oigire ũguo, thũ ciake ciothe igĩconoka, no kĩrĩndĩ kũu kĩa andũ gĩgĩkena nĩ ũndũ wa maũndũ ma magegania marĩa eekaga.

Ngerekano ya Mbegũ ya Karatarĩ na ya Ndawa ya Kũmbia Mĩgate

¹⁸ Ningĩ Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Ūthamaki wa Ngai ũhaanaine na kĩ? Na ngũũgerekania na kĩ? ¹⁹ Ūhaana ta mbeũ ya karatarĩ ĩrĩa mũndũ

oire akíhaanda mūgūnda wake. Igíkūra ígítuika mūtí, nacio nyoni cia ríera-inĩ igíuka igíaka itara hong-e-inĩ ciaguo.”

²⁰ Ningĩ akíuria atírí, “Ingígerekania ūthamaki wa Ngai na kīi? ²¹ Ūhaana ta ndawa ya kũmbia mĩgate írĩa mũndũ-wa-nja oire na akĩmítukania na mũtu mũingĩ, o nginya woth-e ūkĩmba.”

Mũrango ūrĩa Mũceke

²² Nake Jesũ agĩthĩ ahĩtũkĩire matũūra-inĩ na tũtũūra-inĩ akĩrutanaga erekeire Jerusalemu. ²³ Nake mũndũ ūmwe akĩmũuria atírí, “Mwathani anga no andũ anini tu makahonokio?”

Nake akĩmeera atírí, ²⁴ “Geragai na hinya gũtoonyera mũrango ūrĩa mũceke; tondũ ngũmwĩra atírí, andũ aingĩ nĩ makaageria gũtoonya, no matikahota. ²⁵ Rĩria mwene nyũmba agaakorwo okĩrite na ahinge mũrango-rĩ, mũkaarũgama hau nja mũkĩringaringaga mũrango mũkĩmũthahaga, mũkoiga atírí, ‘Mwathi witũ, tũhingũrĩre mũrango.’

“Nake nĩakamũcookeria amwĩre atírí, ‘Nĩ ndimũũ o na ndiũĩ kũria muumĩte.’

²⁶ “Hĩndĩ ĩyo nĩmũkoiga atírí, ‘Nĩtwarĩanagĩra na tũkanyuanĩra nawe, o na nĩwarutanaga njĩra-inĩ cia matũūra maitũ.’

²⁷ “Nowe nĩakamaçookeria atírí, ‘Nĩ ndimũũ, o na ndiũĩ kũria muumĩte. Njehererai, inyuũ inyuoth-e mwĩkaga ūũru!’

²⁸ “Kũu nĩgũkagĩa na kĩrĩro, na kũhagarania magego, rĩria mũkoona Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, na anabii othe marĩ ūthamaki-inĩ wa Ngai, no inyuũ mũkorwo mũkĩtio nja. ²⁹ Nao andũ nĩmagooka kuuma mwena wa irathĩro, na wa ithũiro, na wa gathigathini, na wa gũthini, maikare thĩ iruga-inĩ kũu ūthamaki-inĩ wa Ngai. ³⁰ No ti-itherũ, nĩ kũrĩ andũ marĩ thuutha magaatũika a mbere, na nĩ kũrĩ a mbere magaatũika a thuutha.”

Kĩeha kĩa Jesũ nĩ ūndũ wa Jerusalemu

³¹ O hĩndĩ ĩyo Afarisai amwe magĩũka kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atírí, “Uma gũkũ ūthĩ kũndũ kũngĩ. Herode nĩarenda gũkũũragithia.”

³² Nake agĩcookia atírí, “Thĩi mũkeere mbwe ĩyo atírí, ‘Ūmũthĩ na rũciũ ngũkorwo ngĩngata ndaimono na ngĩhonia andũ, na mũthenya wa ĩtatũ ndĩkie wĩra wakwa.’ ³³ O na kũrĩ ūguo, ūmũthĩ na rũciũ o na oke no nginya ngorwo ngĩthĩ o na mbere, nĩgũkorwo ti-itherũ gũtirĩ mũnabii ūngĩkũra nja ya Jerusalemu!

³⁴ “Atírĩrĩ, wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ūragaga anabii, na ūkahũūra na mahiga nyuguto arĩa matũmĩtwo kũrĩ we, nĩ maita maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩria ciana ciaku hamwe o ta ūrĩa ngũkũ ĩcookanagĩrĩria tũcui twayo mathagu-inĩ mayo, no ndũnjĩtikagĩria! ³⁵ Atírĩrĩ, nyũmba yaku ĩyũrite ihoorũ. Ngũmwĩra atírí, mũtikanyona rĩngĩ o nginya rĩria mũkoiga atírí, ‘Kũrathimwo nĩ mũndũ ūrĩa ūgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani.’”

14

Jesũ e Nyũmba kwa Mũfarisai

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ūmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩathĩre kũria irio nyũmba ya mũnene ūmwe wa Afarisai, nao andũ maikarĩte mamũrorete mũno. ² Na hau mbere yake nĩ haarĩ na mũndũ

waruarite mūrimū wa kūimba mwīrī. ³ Jesū akīuria Afarisai na arutani a watho atīrī, “Watho nīwītīkīrītīe kūhonania mūthenya wa Thabatū, kana ndwītīkīrītīe?” ⁴ No-o magīkira ki. Nake akīnyiita mūdū ūcio, akīmūhonia na akīmwīra athīi.

⁵ Agīcooka akīmooria atīrī, “Nūū wanyu ūngīaga kūruta mūrīū irima, kana ndegwa yake īgwīte irima rīa maaī mūthenya wa Thabatū?” ⁶ Nao makīaga ūndū wa kūmūcookeria.

⁷ Rīrīa Jesū oonire ūrīa ageni maathuuraga itī iria ciaikaragīrwo nī ageni a gūtīio maikarīre cio-rī, akīmahe ngerekano īno, akiuga atīrī: ⁸ “Mūdū angīgwīta iruga-inī rīa kīhikanio-rī, ndūgaikarīre itī iria ciīgīrwo ageni a gūtīio, tondū no hakorwo mūdū ūngī mūtīie gūgūkīra wītītwo nī mwene iruga. ⁹ Kūngīkīhaana ūguo-rī, mwene iruga ūrīa ūmwītīte inyuī eerī no ooke, akwīre atīrī, ‘Eherera mūdū ūyū gītī kīu.’ Hīndī īyo, nīūgaaikara thuutha biū ūconokete. ¹⁰ No hīndī īrīa ūngītwo-rī, ikaragīra itī cia thuutha, nīgeetha ūrīa ūgwītīte ooka, akwīre atīrī, ‘Mūrata wakwa, thīi ūgaikare harīa mbere.’ Hīndī īyo nīūkaheo gītīio maitho-inī ma ageni arīa angī othe. ¹¹ Nīgūkorwo mūdū ūrīa wothe wītūgagīria nīakanyīihio, na ūrīa wothe wīnyīhagia nīagatūūgīrio.”

¹² Jesū agīcooka akīra mūdū ūcio wamwītīte atīrī, “Waruga iruga rīa mūthenya kana rīa hwaī-inī-rī, ndūgetage o arata aku kana ariū a thoguo, kana andū anyu, o na kana andū arīa atongu a itūūra rīanyu; ūngīka ūguo-rī, nao nīmagagwīta na nī ūndū ūcio makūrīhe ūguo ūmekīte. ¹³ No hīndī īrīa waruga iruga itaga athīni, na cionje, na ithua, na atumumu, ¹⁴ nawe nīūkarathimwo. O na gūtūika matingīhota gūkūrīha, nīūkarīhwo hīndī īrīa andū arīa athingu makaariūkio.”

Ngerekano ya Iruga Inene

¹⁵ Na rīrīa mūdū ūmwe wa arīa maikarīte metha-inī hamwe nake aiguire ūguo, akīra Jesū atīrī, “Kūrathimwo-rī, nī mūdū ūrīa ūkaarīa irio iruga-inī rīa ūthamaki wa Ngai.”

¹⁶ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mūdū ūmwe nīahaarīrie iruga inene na agīta ageni aingī. ¹⁷ Nacio thaa cia kūrīa ciakinya, agītūma ndungata yake īkeere andū arīa meetīto atīrī, ‘Ūkai, nīgūkorwo maūdū mothe nīmahaarīrie.’

¹⁸ “Nao othe, o mūdū akīambīrīria kūheana ciīgwatio. Wa mbere akiuga atīrī, ‘No hīndī ndīragūrīre mūgūnda na no nginya thīi ngawone. Thīi ūmwīre andekere.’

¹⁹ “Ūrīa ūngī akiuga atīrī, ‘No hīndī ndīragūrīre ndegwa ikūmi cia kūrīma, na nīndīrathīi gūcigeria. Thīi ūmwīre andekere.’

²⁰ “Nake ūngī akiuga atīrī, ‘No hīndī ndīrahanirīe, nī ūndū ūcio ndīhota gūūka.’

²¹ “Ntungata īyo īgīthīi, īkīmenyithia mwathi wayo ūhoru ūcio. Hīndī īyo mwene mūciī akīrakara na agīatha ndungata īyo akīmīra atīrī, ‘Umagara narua ūthīi nījira-inī iria nene, o na tūcīra-inī twa itūūra, ūrehe athīni, na cionje, na arīa atumumu, o na ithua.’

²² “Nayo ndungata īyo īkiuga atīrī, ‘Mwathi wakwa, ūrīa wathanire nīwīkītwo, na no hatigaire handū.’

²³ “Hīndī īyo Mwathi wayo akīra ndungata īyo atīrī, ‘Umagara ūthīi rīu nījira-inī na ndeere-inī cia mūgūnda, ūkaringīrīrie andū moke

nĩgeetha nyũmba yakwa ñiyũre. ²⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa acio metĩtwo ũgaacama iruga riakwa.' ”

Thogora wa Gũtuĩka Mũrutwo

²⁵ Na rĩrĩ, andũ aingĩ nĩmatwaranire na Jesũ, nake akĩmahũgũkĩra, akĩmeera atĩrĩ, ²⁶ “Mũndũ o wothe angĩũka kũrĩ nĩ na aage gũthũũra ithe na nyina, na mũtumia wake, na ciana ciake, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, o na muoyo wake we mwene-rĩ, ndangĩhota gũtuĩka mũrutwo wakwa. ²⁷ Nake mũndũ o wothe ũtegwĩkuũra mũtĩ wake wa kwambĩrwo anũmĩrĩre, ndangĩhota gũtuĩka mũrutwo wakwa.

²⁸ “Atĩrĩrĩ, mũndũ ũmwe wanyu angĩenda gwaka nyũmba ndaaya na igũrũ-rĩ, githĩ ndangĩamba gũikara thĩ atare thogora nĩguo one kana wĩra na mbeeca cia kũmĩrĩkia? ²⁹ Nĩgũkorwo angĩremwo nĩ kũmĩrĩkia thuutha wa gwaka mũthingi, andũ arĩa othe marĩmĩonaga nĩmarĩmũthekagĩrĩra, ³⁰ makoiga atĩrĩ, ‘Mũndũ ũyũ aambĩrĩrie gwaka nyũmba akĩremwo nĩ kũmĩrĩkia.’

³¹ “Kana mũthamaki angĩkorwo akirĩ gũthĩ kũrũa mbaara na mũthamaki ũngĩ-rĩ, githĩ ndangĩamba gũikara thĩ ecũũranie kana ahota kũrũa arĩ na andũ ngiri ikũmi na mũthamaki ũrĩa ũroka kũmũũkĩrĩra arĩ na andũ ngiri mĩrongo ñĩrĩ? ³² Angĩona atĩ ndangĩhota kũmũtooria, angĩtũmĩra mũthamaki ũcio ũngĩ andũ arĩ o kũraya mathĩ makamũũrie kũgĩe na thayũ. ³³ ũguo noguo, mũndũ o wothe wanyu angĩaga kũreka indo ciothe iria arĩ nacio, ndangĩtuĩka mũrutwo wakwa.

³⁴ “Na rĩrĩ, cumbĩ nĩ mwega, no cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo wagu-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ na kĩ? ³⁵ Cumbĩ ũcio ndũrĩ bata gũitwo tĩri-inĩ o na kana gũitwo kĩara-inĩ, nĩgũteeo ũteagwo.

“Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

15

Ngerekano ya Ng'ondũ Yũrĩte

¹ Na rĩrĩ, etia mbeeca cia igooti na “ehia” othe nĩmoonganaga harĩ we nĩguo mamũigue. ² No Afarisai na arutani a watho magĩteta makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩamũkagĩra ehia na akarĩanĩra nao.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmahe ngerekano ñno akĩmeera atĩrĩ: ⁴ “Mũndũ ũmwe wanyu angĩkorwo na ng'ondũ igana rĩmwe, na ñmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndatigaga icio mĩrongo kenda na kenda kũu werũ-inĩ, athĩ agacarie ñyo ñmwe yũrĩte, nginya amĩone? ⁵ Na aarĩkia kũmĩona, akamũgĩrĩra ciande ciake akenete, ⁶ akainũka mũciĩ. Agacooka ageeta arata ake na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, ‘Ūkai tũkenanĩre nĩ ũndũ nĩnyonete ng'ondũ yakwa ñrĩa ñrorĩte.’ ⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo kũgĩaga gĩkeno kĩnene igũrũ nĩ ũndũ wa mũndũ ũmwe mwĩhia wĩrirĩte, gũkĩra ũrĩa gũkenagwo nĩ ũndũ wa andũ mĩrongo kenda na kenda athingu arĩa matabatarĩtio nĩ kwĩrira.

Ngerekano ya Ciringi Yũrĩte

⁸ “Kana mũtumia angĩkorwo arĩ na icunjĩ ikũmi cia betha, ñmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndagwatagia tawa, akahaata nyũmba yothe, na akamĩcaria na kĩyo o nginya amĩone? ⁹ Na amĩona-rĩ, ageeta arata

ake o na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, ‘Ūkai tũkenanĩre tondũ nĩnyonete mbeeca yakwa ĩrĩa ĩrorĩte.’¹⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo gũkoragwo na gĩkeno harĩ araika a Ngai nĩ ũndũ wa mwĩhia ũmwe wĩrĩrĩte.”

Ngerekano ya Mwanake ũrĩa Worĩte

¹¹ Jesũ agĩthĩ na mbere akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe warĩ na ariũ eerĩ. ¹² Ūrĩa mũnini akĩra ithe atĩrĩ, ‘Baba ngaĩra igai rĩrĩa rĩngĩgatuĩka rĩakwa.’ Nĩ ũndũ ũcio ithe akĩmagayania indo ciake.

¹³ “Na matukũ manini mathira, mũriũ ũcio mũnini agĩcookanĩrĩria indo ciake ciothe, akiumagara agĩthĩ bũrũri warĩ kũraya, na arĩ kũu agĩitanga indo ciake na mũtũũrĩre wa ũmaramari. ¹⁴ Nake aarĩkia kũhũthĩra indo ciake ciothe, gũkĩgĩa na ng’aragu nene kũu bũrũri ũcio wothe, nake akĩambĩrĩria gũthĩnĩka. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ kũũria wĩra kũrĩ mũndũ ũmwe wa bũrũri ũcio, nake akĩmũtwara akarĩithagie ngũrwe gĩthaka-inĩ gĩake. ¹⁶ Nĩeriragĩria kwĩhũũnia na makoro marĩa maarĩagwo nĩ ngũrwe icio tondũ gũtirĩ mũndũ wamũheaga kĩndũ gĩa kũrĩa.

¹⁷ “Na rĩrĩa ecookerire, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndungata ciigana atĩa cia baba irĩ na irio cia gũciigana o na igatigara, na nĩ nguagĩre gũkũ nĩ ng’aragu! ¹⁸ Nĩngũũkĩra thĩ kũrĩ baba ngamwĩre atĩrĩ: Baba, nĩnjĩhĩrie Ngai na ngakwĩhĩria. ¹⁹ Ndiagĩrĩrwo nĩgũcooka gwĩtagwo mũrũguo rĩngĩ; ndua ta ndungata ĩmwe yaku.’ ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra, agĩthĩ kũrĩ ithe.

“No arĩ o haraaya, ithe akĩmuona, nake akĩringwo nĩ tha nĩ ũndũ wake; agĩteng’era kũrĩ mũrũwe, akĩmũhĩmbĩria na akĩmũmumunya.

²¹ “Nake mũriũ akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Baba, nĩnjĩhĩrie Ngai o na ngakwĩhĩria. Ndiagĩrĩrwo nĩgũcooka gwĩtagwo mũrũguo rĩngĩ.’

²² “No ithe akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Thĩĩ narua mũrehe nguo ĩrĩa njega mũno mũmũhumbe, na mũmwĩkĩre gĩcũhĩ kĩara, na iraatũ magũrũ. ²³ Ningĩ mũrehe njaũ ya gĩcegũ ĩrĩa noru mũmĩthĩnje. Mũreke tũgĩe na iruga na tũkũngũire. ²⁴ Nĩgũkorwo mũriũ ũyũ wakwa ararĩ mũkuũ na nĩariũkĩte; nĩarorĩte na rĩu nĩonekete.’ Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩria gũkũngũira.

²⁵ “Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo mũriũ ũrĩa mũkũrũ aarĩ mũgũnda. Na rĩrĩa aakuhĩrĩrie mũciĩ akĩinũka-rĩ, akĩigua gũkĩinwo nyĩmbo na ndũhiũ. ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũriũ ũcio agĩita ndungata ĩmwe ya mũciĩ, akĩmĩũria gĩtũmi kĩa maũndũ macio. ²⁷ Nayo ndungata ĩyo ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wa maitũguo nĩokĩte, nake thoguo nĩamũthĩnjĩre njaũ ya gĩcegũ ĩrĩa noru, tondũ nĩamũcookereire arĩ mwega na arĩ mũgĩma.’

²⁸ “Mũrũ wa nyina ũcio mũkũrũ akĩrakara na akĩrega gũtoonya nyũmba. Nĩ ũndũ ũcio ithe akĩuma nja, akĩmũthaitha atoonye thĩinĩ. ²⁹ No akĩra ithe atĩrĩ, ‘Ta thikĩrĩria! Ndũire ngũrutagĩra wĩra mĩaka ĩyo yothe, na ndirĩ ndarega gũgwathĩkĩra. No rĩrĩ, ndũrĩ waache o na koori nĩguo tũkũngũire na arata akwa. ³⁰ No rĩrĩa mũrũguo ũyũ ũitangĩte indo ciaku na maraya ainũka, ũkamũthĩnjĩra njaũ ya gĩcegũ ĩrĩa noru!’

³¹ “Ithe akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wakwa, wee tũtũũraga nawe hĩndĩ ciothe, na indo ciothe iria ndĩ nacio nĩ ciaku. ³² No nĩtwagĩrĩrwo

gũkũngũira na gũcanjamũka, tondũ mũrũ wa maitũguo ũyũ ararĩ mũkuũ na rĩu nĩariũkĩte; nĩarorĩte na rĩu nĩonekete.’ ”

16

Ngerekano ya Mũrũgamĩrĩri Indo Warĩ Mũũgĩ

¹ Nike Jesũ akĩira arutwo ake atĩrĩ: “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe warĩ gĩtonga, nake nĩ aarĩ na mũrori wa indo ciake mũrori ũcio nĩathitangirwo kũrĩ gĩtonga kũu atĩ nĩaitangaga indo ciake. ² Nĩ ũndũ ũcio agĩita mũrori ũcio wa indo, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ūhoro ũcio ndĩraigua ũgũkonĩ nĩ ũrĩkũ? Heana ũhoro wa ithabu rĩa ũrũgamĩrĩri waku, tondũ ndũgũcooka kũndorera indo ciakwa rĩngĩ.’

³ “Nike mũrori wa indo icio akĩyũria na ngoro atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa rĩu? Mwathi wakwa nĩekũndigithia wĩra. Ndirĩ na hinya mũiganu wa kũrĩma, na nĩngũconoka kũhooya. ⁴ Rĩu nĩndamenya ũrĩa ngwĩka nĩgeetha rĩrĩa ngaatigithio wĩra gũkũ, andũ makaanyamũkagĩra kwao mĩciĩ.’

⁵ “Nĩ ũndũ ũcio agĩita mũndũ o wotho warĩ na thĩrĩ wa mwathi wake. Akĩũria mũndũ wa mbere atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ na thĩrĩ ũigana atĩa wa mwathi wakwa?’

⁶ “Nike akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ na thĩrĩ wa marebe magana meerĩ ma maguta ma mĩtamaiyũ.’

“Mũrori ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya marũa maku ma thĩrĩ ũikare thĩ narua wandĩke atĩ ũrĩ na thĩrĩ wa marebe igana rĩmwe.’

⁷ “Agĩcooka akĩũria mũndũ wa keerĩ atĩrĩ, ‘Na we ũrĩ na thĩrĩ ũigana atĩa?’

“Nike akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ na thĩrĩ wa makũnia igana rĩmwe ma ngano.’

“Mũrori ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya marũa maku ma thĩrĩ wandĩke ũrĩ na thĩrĩ wa makũnia mĩrongo ĩnana.’

⁸ “Mwathi ũcio nĩagathĩrĩrie mũrũgamĩrĩri ũcio wa indo ciake ũtaarĩ mwĩhokeku nĩ ũndũ wa kũgĩa na ũũgĩ. Nĩgũkorwo andũ a gũkũ thĩ nĩ oogĩ na maũndũ mao gũkĩra andũ a ũtheri. ⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, hũthagĩrai ũtonga wa gũkũ thĩ na gũthondeka ũrata na andũ, nĩguo rĩrĩa ũtonga ũcio ũgaathira, mũkaamũkĩrwo ciikaro-inĩ iria cia tene na tene.

¹⁰ “Mũndũ ũrĩa wotho ũngĩhokerwo indo nini no ehokerwo o na indo nyingĩ, na ũrĩa wotho ũtangĩhokeka na indo nini o na nyingĩ ndangĩhokerwo. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio mũngĩkorwo mũtarĩ ehokeku na ũtonga wa gũkũ thĩ-rĩ, nũũ ũngĩmwĩhokera ũtonga ũrĩa wa ma? ¹² Nĩngĩ mũngĩkorwo mũtarĩ ehokeku na indo cia andũ arĩa angĩ-rĩ, nũũ ũngĩmũhe indo cianyu ene?

¹³ “Gũtirĩ ndungata ĩngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ũndũ no ĩthũũrĩre ũmwe yende ũcio ũngĩ, kana ĩlheane harĩ ũmwe, ĩnyarare ũcio ũngĩ. Mũtingĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.”

¹⁴ Nao Afarisai, arĩa meendete mbeeca, rĩrĩa maiguire maũndũ macio mothe, makĩambĩrĩria gũtemba Jesũ. ¹⁵ Nike akĩmeera atĩrĩ, “Inyũ mwĩtuuaga ega maitho-inĩ ma andũ, no Ngai nĩoĩ ngoro cianyu, nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa ũtuagwo wa bata mũno harĩ andũ, nĩguo ũrĩ magigi maitho-inĩ ma Ngai.

Ūrutani Ũngĩ wa Jesũ

16 “Ūhoru wa Watho na ūrutani wa Anabii watũire ūhunjagio nginya hĩndĩ ya Johana ūrĩa Mũbatithania. Kuuma hĩndĩ iyo, Ūhoru-ũrĩa-Mwega wa ūthamaki-wa-Ngai nĩ ūhunjagio, na mũndũ o wothe nĩehatagĩrĩria aũtoonye. 17 Nĩ ūhũthũ igũrũ na thĩ gũthira, gũkĩra gaturo mu karĩa kanini mũno ka Watho keherio watho-inĩ.

18 “Mũndũ ūrĩa wothe ūngĩtigana na mūtumia acooke ahikie mūtumia ūngĩ, ūcio nĩatharĩtie, nake mũndũ mũrũme ūrĩa ūngĩhikia mūtumia ūtiganĩte na mũthuuri-we, nĩatharĩtie.”

Gĩtonga na Lazaro

19 “Nĩ kwarĩ mũndũ warĩ gĩtonga wehumbaga nguo cia rangi wa ndathi na cia mũthemba wa gatani irĩa njega, nake nĩeekenagia o mũthenya. 20 Na rĩrĩ, kĩhingo-inĩ gĩake nĩhaigagwo mũndũ wahooyaga thendi wetagwo Lazaro, waiyũrĩtwo nĩ ironda mwĩrĩ, 21 nake nĩeeriragĩria kũrĩa rũitiki rũrĩa rwagũũaga kuuma metha-inĩ ya gĩtonga kũ. O na ngui nacio nĩciokaga na igacũna ironda ciake.

22 “Ihinda nĩrĩakinyire mũhooi thendi ūcio agĩkua, nao araika makĩmũkuua makĩmũtwara harĩ Iburahĩmu. Gĩtonga kũ o nakĩo nĩgĩakuire na gĩgĩthikwo. 23 Kĩrĩ kũu icua-inĩ, kĩna ruo rũnene, gĩgĩtiira maitho, gĩkĩona Iburahĩmu arĩ haraaya, na Lazaro arĩ hau nake. 24 Nĩ ūndũ ūcio gĩtonga gĩkĩmwĩta gĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Iburahĩmu, Baba, njiguĩra tha, ūtũme Lazaro atobokie mũthia wa kĩara gĩake maai-inĩ ooke aahehie rũrĩmĩ, tondũ ndĩ na ruo rũnene gũkũ mwaki-inĩ ūyũ.’

25 “Nowe Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Mũrũ wakwa, ririkana rĩrĩa watũire muoyo woonaga o maũndũ mega, hĩndĩ iyo Lazaro nake oonaga o maũndũ mooru, no rĩu we nĩmũnyamarũre, nawe ūrĩ ruo-inĩ. 26 Hamwe na ūguo-rĩ, gatagatĩ gaitũ nawe harĩ na mũkuru mũriku mũno wĩkĩrĩtwo, nĩguo arĩa mangĩenda kuuma gũkũ tũrĩ moke kũrĩ we matikaahote, o na gũtirĩ mũndũ ūngiuma kũu akĩre ooke gũkũ tũrĩ.’

27 “Nakĩo gĩtonga kũu gĩgĩcookia atĩrĩ, ‘Ndagĩgũthaita, baba, ūtũme Lazaro kũrĩ andũ a nyũmba ya baba, 28 nĩgũkorwo ndĩ na ariũ a baba atano. Reke athĩ akamahe ūhoru, nĩguo matikanooke gũkũ kũrĩ na ruo rũnene ūũ.’

29 “Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Marĩ na Musa na Anabii; nĩmamathikĩrĩrie.’

30 “Nakĩo gĩtonga gĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Iburahĩmu, baba, acio ti aiganu; mũndũ angĩthĩ kũrĩ o oimĩte kũrĩ arĩa akuũ, no merire.’

31 “Agĩkĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Angĩkorwo matingĩguwa Musa na Anabii, o na mũndũ angĩriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ matingĩmũguwa.’”

17

Mehia, Wĩtkio, na Wĩra wa Ndungata

1 Nake Jesũ akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie no nginya moke, no mũndũ ūrĩa ūtũmaga maũndũ macio moke kaĩ arĩ na haaro-i! 2 Nĩ kaba mũndũ ta ūcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩ ngingo aikio iria-inĩ, gũkĩra atũme kamwe ga twana tũtũ tũnini keehie. 3 Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte.

“Mũrũ wa thoguo kana mwarĩ wa thoguo angĩhia, mũkaanie, na angĩrĩra-rĩ, mũrekere. 4 Angĩkwĩhĩria maita mũgwanja o mũthenya

ũmwe, na maita macio mothe mũgwanja agooka harĩ we agakwĩra atĩrĩ, 'Nĩdahera,' nĩ wega ũmũrekere."

⁵ Nao atũmwo makĩira Mwachani atĩrĩ, "Tuongerere wĩtikio!"

⁶ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Mũngĩkorwo na wĩtikio o mũnini ta kabegũ ga karatarĩ-rĩ, mwera mũkũyũ ũyũ atĩrĩ, 'Kũũrũka, ũkehaande iria-inĩ,' nago no ũmwasĩkĩre.

⁷ "Nĩ mũndũ ũrikũ wanyu ũngĩkorwo arĩ na ndungata ya kũmũrĩmĩra na mũraũ kana ya kũmũrĩithĩria ng'ondũ, na ndungata iyo yoimĩra mũgũnda amũire atĩrĩ, 'Ūka ũikare thĩ ũrĩe?' ⁸ Githĩ to amũirire atĩrĩ, 'Thondekera irio cia hwaĩ-inĩ, na wĩhaarĩrie ũnjikarie ngĩria na ngĩnyua; na thuutha ũcio no ũrĩe na ũnyue?' ⁹ Ningĩ no agĩcookerie ndungata iyo ngaatho nĩ gwĩka ũria iĩrĩtwo iĩke? ¹⁰ Ūguo noguo o na inyuũ, rĩria mweka ũria wothe mwĩrĩtwo mwĩke, ugagai atĩrĩ, 'Tũrĩ o ndungata itarĩ kĩene; twaruta o wĩra witũ tu.'"

Andũ Ikũmi Kũhonio Mangũ

¹¹ Na rĩrĩ, Jesũ arĩ rũgendo-inĩ rwa gũthĩĩ Jerusalemu nĩagereire mũhaka-inĩ wa Samaria na Galili. ¹² Na rĩria aatoonyaga gatũura kamwe, agĩtũngwo nĩ andũ ikũmi maarĩ na mũrimũ wa mangũ. Makĩrũgama o haraaya, ¹³ makĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, makĩuga atĩrĩ, "Jesũ, Mwathi witũ, tũiguĩre tha!"

¹⁴ Hĩndĩ iĩria aamoonire, akĩmeera atĩrĩ, "Thĩĩ mũkeyonanie kũrĩ athĩnjĩri-Ngai." Na rĩria maathiiaga-rĩ, magĩtherio.

¹⁵ Rĩria ũmwe wao onire nĩahonio, akĩhũndũka akĩgooca Ngai na mũgambo mũnene, ¹⁶ Akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũcookeria ngaatho. Mũndũ ũcio aarĩ Mũsamaria.

¹⁷ Jesũ akĩũria atĩrĩ, "Githĩ othe ikũmi matiatherio? Acio angĩ kenda marĩ ha? ¹⁸ Gũtirĩ o na ũmwe ũngĩcooka kũhe Ngai ũgooci tĩga o mũgeni ũyũ?" ¹⁹ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, "Ūkĩra wĩthĩire; gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone."

Gũũka kwa Ūthamaki wa Ngai

²⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Afarisai nĩmoririe Jesũ rĩria ũthamaki wa Ngai ũgooka. Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Ūthamaki wa Ngai ndũũkaga na imenyithia iria mũngĩrorera, ²¹ kana andũ moige atĩrĩ, 'Ūrĩ haha,' kana 'Ūrĩ harĩa,' tondũ ũthamaki wa Ngai ũrĩ thĩnĩ wanyu."

²² Agĩcooka akĩira arutwo ake atĩrĩ, "Ihinda nĩrĩroka rĩria mũkeriragĩria kuona mũthenya ũmwe wa Mũrũ wa Mũndũ, no mũtikawona. ²³ Andũ nĩmakamwĩra atĩrĩ, 'Arĩ harĩa!' kana 'Arĩ haha!' Mũtikanateng'ere mũmarũmirĩre. ²⁴ O ta ũria rũheni rũhenũkaga rũkamũrĩka matu kuuma mũthia ũmwe nginya ũria ũngĩ, no taguo gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ gũkahaana mũthenya ũcio wake. ²⁵ No rĩrĩ, no nginya ambe one mathĩna maingĩ na aregwo nĩ andũ a rũciaro rũrũ.

²⁶ "O ta ũria gwatarĩ matukũ-inĩ ma Nuhu, noguo gũkaahaana matukũ-inĩ ma Mũrũ wa Mũndũ. ²⁷ Andũ acio maakorirwo makĩria, na makĩnyua, na makĩhikania, na makĩhikio, o nginya mũthenya ũria Nuhu aatoonyire thabina. Hĩndĩ iyo kĩguũ kĩnene gĩgĩũka gĩkĩmaniina othe.

28 “Ningĩ ũguo noguo gwatarĩ matukũ-inĩ ma Loti. Andũ acio maakorirwo makĩria na makĩnyua, na makĩgũra na makĩendia, na makĩhaanda na magĩaka nyũmba. 29 No mũthenya ũria Loti oimire Sodomu, mwaki na ũbiriti ikiura ta mbura kuuma igũrũ, ikĩmaniina othe.

30 “Ūguo noguo gũkahaana mũthenya ũria Mũrũ wa Mũndũ akaaguũranĩrio. 31 Mũthenya ũcio, mũndũ o wothe ũgaakorwo arĩ nyũmba igũrũ, na indo ciake irĩ nyũmba thĩinĩ, ndakanaharũrũke gũcigũira. Ningĩ o na mũndũ ũria ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndakanahũndũke agĩire kindũ. 32 Ta ririkanai mĩtumia wa Loti! 33 Mũndũ ũria wothe ũgeragia gũtũria muoyo wake nĩakoowo nĩguo, nake ũria wothe ũĩragwo nĩ muoyo wake nĩakaũtũria. 34 Ngũmwĩra atĩrĩ, ũtukũ ũcio andũ eerĩ nĩmagakorwo makomete ũrĩrĩ ũmwe, nake ũmwe wao akuuo, na ũria ũngĩ atigwo. 35 Atumia eerĩ nĩmagakorwo magĩthĩa hamwe; ũmwe wao akuuo, na ũria ũngĩ atigwo. 36 (Ningĩ arũme eerĩ nĩmagakorwo makĩruta wĩra hamwe, ũmwe wao akuuo, ũria ũngĩ atigwo.)”

37 Nao makĩmũuria atĩrĩ, “Kũu nĩ kũ Mwathani?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nderi ciũnganaga harĩa hothe harĩ kĩimba.”

18

Ngerekano ya Mũtumia wa Ndigwa Wahooyaga Ategũtigithĩria

1 Nake Jesũ akĩhe arutwo ake ngerekano ya kũmaruta atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩkũhooyaga hĩndĩ ciothe mategũkua ngoro. 2 Akĩmeera atĩrĩ: “Itũura-inĩ rĩmwe nĩ kwarĩ na mũtuanĩri ciira ũteetigagĩra Ngai kana agatĩa andũ. 3 Na itũura-inĩ rĩu nĩ kwarĩ mũtumia ũmwe wa ndigwa wathĩiaga kũrĩ we kainingĩ akamwĩra atĩrĩ, ‘Ndĩhĩria harĩ thũ ciakwa.’

4 “No mũtuanĩri ciira ũcio akĩrega kũmũteithia kwa ihinda. No marigĩrĩrio akĩra na ngoro atĩrĩ, ‘O na gũtuũka ndĩtigĩrite Ngai kana ngatĩa andũ-rĩ, 5 no tondũ wa ũria mũtumia ũyũ wa ndigwa atĩndaga agũthĩnia, nĩngũtigĩrĩra ciira wake nĩwatuuo na kĩhooito nĩguo atige kũũnogagia na gũtindaga agĩũka!’ ”

6 Nake Mwathani akiuga atĩrĩ, “Nĩmwaigua ũria mũtuanĩri ciira ũcio ũtarĩ kĩhooito oigire? 7 Githĩ o nake Ngai ndagatua ciira na kĩhooito wa arĩa ake ethuurĩire, o arĩa mamũkayagĩra mũthenya na ũtukũ? No aage kũmateithia na ihenya? 8 Ngũmwĩra atĩrĩ, agaatigĩrĩra atĩ nĩmaciirĩrwo na kĩhooito, o na ningĩ na ihenya. O na kũrĩ ũguo-rĩ, rĩria Mũrũ wa Mũndũ agooka-rĩ, nĩagakora andũ metĩkĩtie gũkũ thĩ?”

Ngerekano ya Mũfarisai na Mwĩtia Mbeeca cia Igooti

9 Ningĩ Jesũ akĩarĩria andũ amwe arĩa meĩhokaga o ene, magetuaga athingu na makahũthagia andũ arĩa angĩ othe, akĩmahe ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: 10 “Andũ eerĩ nĩmambatire hekarũ-inĩ kũhooya. ũmwe aarĩ Mũfarisai na ũcio ũngĩ aarĩ mwĩtia wa mbeeca cia igooti. 11 Mũfarisai ũcio akĩrũgama akĩhooera we mwene, akiuga atĩrĩ, ‘Ngai, nĩndagũcookeria ngaatho nĩgũkorwo ndihaana ta andũ arĩa angĩ, arĩa atunyani, na arĩa mekaga ũuru, na itharia, o na kana ta mwĩtia ũyũ wa mbeeca cia igooti. 12 Nĩndĩhingaga kũria irio maita

meerĩ o kiumia, na ngaruta gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe iria nyonaga.’

¹³ “No rĩrĩ, mwĩtia wa mbeeca cia igooti ũcio akĩrũgama o haraaya; na ndaigana gũtiira maitho make na igũrũ, no nĩ kwĩgũtha eegũthaga gĩthũri enyĩhĩtie, akoiga atĩrĩ, ‘Ngai, njĩguĩra tha, niĩ mũndũ mwĩhia.’

¹⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ, mwĩtia mbeeca cia igooti nĩainũkire atuĩtwo mũthingu mbere ya Ngai gũkĩra ũcio ũngĩ. Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wĩtũgagĩria nĩakanyĩhio nake ũrĩa wĩnyĩhagia nĩagatũũgĩrio.”

Twana na Jesũ

¹⁵ Na rĩrĩ, andũ nao nĩmarehagĩra Jesũ twana nĩguo atũhutie. Arutwo ake mona ũguo, makĩmakaania. ¹⁶ Nowe Jesũ agĩta twana tũu harĩ we, akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũu tũũke kũrĩ niĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wa arĩa matariĩ ta tuo. ¹⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũtakamũkĩra ũthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya.”

Mũnene warĩ Gĩtonga

¹⁸ Mũnene ũmwe akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani mwega, ingĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

¹⁹ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ũmwe mwega tiga Ngai we wiki. ²⁰ We niĩ ũrĩa maathani moigĩte, ‘Ndũkanatharanie, na ndũkanoragane, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoye, na tĩia thoguo na nyũkwa.’”

²¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maathani macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ o mũnini.”

²² Jesũ aigua ũguo, akĩmwĩra atĩrĩ, “Harĩ ũndũ ũmwe ũtigarĩtie gwĩka. Thiĩ wendie kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkũgĩa na mũhiithũ igũrũ. Ūcooke ũũke ũnũmĩrĩre.”

²³ Rĩrĩa mũnene ũcio aigũire ũguo, akĩigua kĩa mũno, tondũ aarĩ mũtongu mũno. ²⁴ Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ nĩ hinya andũ arĩa atongu gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ! ²⁵ Nĩ ũhũthũ ngamĩira ihungũrĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

²⁶ Nao arĩa maigũire ũhoroye ũcio makĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũngĩkĩhota kũhonoka?”

²⁷ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Maũndũ marĩa matahotekaga nĩ andũ nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

²⁸ Nake Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ithũ tũtigĩte maũndũ maitũ mothe tũgakũrũmĩrĩra!”

²⁹ Jesũ akĩmeera, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũciĩ wake, kana mũtumia wake, kana ariũ a nyina, kana aciari ake, o na kana ciana ciake, nĩ ũndũ wa ũthamaki wa Ngai, ³⁰ ũtakaheo maita maingĩ ma kĩrĩa atigĩte ihinda-inĩ rĩrĩ tũrĩ, na ihinda rĩrĩa rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene.”

Jesũ kwaria Ūhoroye wa Gĩkuũ Gĩake Rĩngĩ

³¹ Na rĩrĩ, Jesũ agĩtwara arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ handũ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũkwambata tũthĩ Jerusalemu, na maũndũ mothe marĩa maandĩkirwo nĩ anabii makoniĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginyo mahingio. ³² Nake nĩakaneanwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.”

Nao nĩ makaamũnyũrũria, na mamũrume, na mamũtuĩre mata, na mamũhũure iboko, o na mamũũrage. ³³ Naguo mũthenya wa gatatũ nĩakariũka.”

³⁴ Nao arutwo ake makĩaga kũmenya ũndũ o na ũmwe wa macio. Nĩmahithĩtwo ũhoru ũcio na matiamenyire ũrĩa aameeraga.

Jesũ Kũhonia Mũtumumu

³⁵ Nake Jesũ akuhĩria Jeriko, mũndũ warĩ mũtumumu nĩaikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya mbeeca. ³⁶ Rĩria aiguire andũ aingĩ makĩhitũka, akĩũria ũrĩa gwekĩkaga. ³⁷ Andũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi ũrahĩtũka.”

³⁸ Nake akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Jesũ, mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha.”

³⁹ Arĩa maatongoretie makĩmũkaania makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁰ Nake Jesũ akĩrũgama, agĩathana, mũndũ ũcio atwarwo harĩ we. ⁴¹ Rĩria aakuhĩriirie, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ngwenda njooke kuona.”

⁴² Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kuona, gwĩtĩkia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.” ⁴³ O rĩmwe akĩambĩrĩria kuona, nake akĩrũmĩrĩra Jesũ, akĩgoocaga Ngai. Rĩria andũ othe moonire ũguo, o nao makĩgooca Ngai.

19

Zakayo ũrĩa Mwĩtia Mbeeca cia Igooti

¹ Na rĩrĩ, Jesũ nĩatoonyire Jeriko, akĩhitũkĩra kuo. ² Nakuo kũu Jeriko nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Zakayo; warĩ mũnene wa etia mbeeca cia igooti na aarĩ gĩtonga. ³ Nĩendaga kuona Jesũ aarĩ ũ, no ndangĩahotire kũmuona nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ, na tondũ aarĩ mũndũ mũkuhĩ. ⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩhanyũka mbere yao, akĩhaica mũkũyũ nĩguo amuone, nĩgũkorwo Jesũ aageragĩra njĩra iyo.

⁵ Nake Jesũ aakinya hau, agĩtiira maito na igũrũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Zakayo, harũrũka narua, tondũ ũmũthĩ no nginya thĩ gwaku mũciĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio akĩharũrũka narua, akĩmũnyiita ũgeni akenete.

⁷ Nao andũ mooni ũguo makĩambĩrĩria kũnuguna, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aathĩ gũceera kwa mũndũ mwĩhia.”

⁸ Nowe Zakayo akĩrũgama, akĩra Mwathani atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩngũheana nuthu ya indo ciakwa kũrĩ athĩni, na hangĩkorwo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ ndunyĩte kĩndũ, nĩngũmũrĩha kĩndũ kũu maita mana.”

⁹ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũmũthĩ ũhonokio nĩũkinyĩte nyũmba ĩno, tondũ mũndũ ũyũ o nake nĩ mũrũ wa Iburahĩmu. ¹⁰ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire gũcaria na kũhonokia kĩrĩa kũrĩte.”

Ngerekano ya Mina Ikũmi

¹¹ Na o mathikĩriirie maũndũ macio, agĩthĩ na mbere kũmahe ũhoru na ngerekano, tondũ nĩakuhĩriirie Jerusalemu, na andũ acio meciiragia atĩ ũthamaki wa Ngai warĩ o hakuhĩ gũkinya. ¹² Akĩmeera atĩrĩ: “Mũndũ ũmwe warĩ igweta nĩathĩire bũrũri wa kũraya agatuuo mũthamaki, na thuutha wa ũguo acooke. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio agĩta ndungata ciake ikũmi, agĩcihe mina ikũmi, agĩciĩra atĩrĩ, ‘Onjorithagiai mbeeca ici nginya rĩrĩa ngacooka.’”

14 “No andũ a bũrũri wake nĩmamũthũire, nao magĩtũma andũ mamuume thuutha makoige atĩrĩ, ‘Tũtikwenda mũndũ ũyũ atuĩke mũthamaki witũ.’

15 “Na rĩrĩ, rĩrĩa aacookire arĩkĩtie gũtuuo mũthamaki, agĩtũmanĩra ndungata iria aaneete mbeeca, nĩguo amenye uumithio ũrĩa cionete.

16 “Ndungata ya mbere igĩũka, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ikũmi.’

17 “Nake Mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata yakwa njega! Na tondũ wa kwĩhokeka na ũndũ mũnini ũguo, tuĩka mũrori wa matũũra manene ikũmi.’

18 “Nayo ndungata ya keerĩ igĩũka, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ithano.’

19 “Nake mwathi wayo akĩmũira atĩrĩ, ‘Tuĩka mũrori wa matũũra manene matano.’

20 “Nayo, ndungata ya gatatũ igĩũka, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyo ĩno; ndaamĩohire na gĩtambaya ngĩmĩhitha.

21 Nĩndagwĩtigĩrĩre, tondũ ũrĩ mũndũ mũũru. Nĩwoyaga kĩrĩa ũtarũtie wĩra, na ũkagetha kĩrĩa ũtahandĩte.’

22 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu! Ngũgũtuĩra ciira kũringana na ciugo ciaku. Githĩ nĩwooĩ atĩ ndĩ mũũru, na atĩ njoyaga kĩrĩa itarũtie wĩra na ngagetha kĩrĩa itahaandĩte? 23 Wakĩagire kũiga mbeeca ciakwa bengĩ nĩkĩ, nĩgeetha rĩrĩa ngaacooka ndĩcioye irĩ na uumithio?’

24 “Agĩcooka akĩira arĩa maarũgamĩte hau atĩrĩ, ‘Mũtunyei mina ĩyo arĩ nayo, mũmĩnengere ũrĩa ũrĩ na mina ikũmi.’

25 “Makĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, githĩ ndarĩ na mina ikũmi!’

26 “Nake akĩmacookeria atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ ũrĩa wothe ũrĩ na kĩndũ, nĩakongererwo ingĩ nyingĩ, no ũrĩa ũtarĩ na kĩndũ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo. 27 No rĩrĩ, andũ acio marĩ ũthũ na nĩ, o acio mateendaga ndũike mũthamaki wao-rĩ, marehei, mũmooragĩre o haha ndĩ.’ ”

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

28 Nake Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩthĩ na mbere kwambata erekeire Jerusalemu. 29 Aakuhĩrĩria Bethifage na Bethania, o kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ, agĩtũma arutwo ake eerĩ, akĩmeera atĩrĩ,

30 “Thĩũ itũũra rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mũgũtoonya, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakuaa mũndũ; mũohorei mũmĩrehe. 31 Mũndũ angĩmũũria atĩrĩ, ‘Nĩ kũ kĩratũma mũmĩohore?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.’ ”

32 Nao acio maatũmirwo magĩthĩ, magĩkora maũndũ matariĩ o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte. 33 Na rĩrĩa moohoraga njaũ ĩyo, eene yo makĩmooria atĩrĩ, “Mũroohora njaũ ĩyo nĩkĩ?”

34 Nao magĩcookia atĩrĩ, “Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.”

35 Makĩmĩtwarĩra Jesũ, magĩcooka makĩgĩrĩra nguogiao igũrũ rĩa njaũ ĩyo, na magĩkarĩria Jesũ igũrũ rĩa. 36 Na rĩrĩa aathiiaga, andũ makĩara nguogiao njĩra-inĩ.

37 Rĩrĩa aakinyire hakuhĩ na njĩra ĩrĩa ĩkũrũkagĩra Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ, gĩkundi gĩothe kĩa arutwo gĩkĩambĩrĩria kũgocca Ngai, andũ makĩanĩrĩra makenete nĩ ũndũ wa ciama iria ciothe moonete makiuga atĩrĩ:

38 “Kūrathimwo-rī, nī mūthamaki ūrīa ūgūūka na rīitwa rīa Mwathani!”

“Thayū ūrogīa kūu igūrū, nague riiri ūgīe kūu igūrū mūno!”

39 Afarisai amwe maarī gīkundi-inī kūu makīira Jesū atīrī, “Mūrutani, kaania arutwo aku!”

40 Nowe akīmacookeria atīrī, “Ngūmwīra atīrī, aya maangīkira, mahiga no maanīrīe.”

41 Na rīrīa aakuhīrīrie itūūra rīu inene rīa Jerusalemu, aarīona akīrīra nī ūndū warīo, 42 akiuga atīrī, “Naarī korwo ūmūthī wee mwene nīūkūmenyete kīrīa kīngīkūrehere thayū! No rīu, ūhorō ūcio nīūhithītwo maitho maku. 43 Hīndī nūgākinya rīrīa thū ciaku iگاا ihumbu cia tīiri ikūrīgiicīrie, na ikūhingīrīrie na mīena yothe. 44 Nīugagūtungumania thī, wee hamwe na ciana ciaku irīa irī kūu thīinī waku. Matigatia ihiga o na rīmwe rīrī igūrū wa rīrīa rīngī, tondū ndūigana gūkūūrana ihinda rīrīa Ngai ookire gūgūceerera.”

Jesū arī thīinī wa Hekarū

45 Agīcooka agītoonya hekarū thīinī, na akīambīrīria kūrūtūrūra andū arīa meendagīria indo kuo. 46 Akīmeera atīrī, “Nī kwandīkītwo atīrī, ‘Nyūmba yakwa īgeetagwo nyūmba ya kūhooyagīrwo’ no inyuī mūmītuīte ‘ngurunga ya atunyani.’”

47 Na o mūthenya, nīarutanaga kūu thīinī wa hekarū. No athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho, na atongoria arīa maarī gatagatī ka andū nīmageragia kūmūūraga. 48 No matingīonire njīra ya kūmūūraga, tondū andū othe nīmaikaraga mathikīrīrie ciugo ciake.

20

Kūrīa Gīkonī Ūhoti wa Jesū

1 Na rīrī, mūthenya ūmwe akīruta andū kūu hekarū-inī na akīhunjagia Ūhorō-ūrīa-Mwega-rī, athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho, hamwe na athuuri magīūka kūrī we. 2 Makīmūūria atīrī, “Twīre wīkaga maūndū maya na ūhoti ūrīkū. Nūū wakūheire ūhoti ūcio?”

3 Nake akīmacookeria atīrī, “O na nī nīngūmūūria kūrīa. 4 Ta njīrai, ūbatithio wa Johana-rī, woimīte igūrū kana woimire kūrī andū?”

5 Makīaranīria o ene ūhorō ūcio, makīirana atīrī, “Tūngiuga atī ‘Woimīte igūrū’ egūtūūria atīrī, ‘Mwakīregire kūmwītīkia nīkī?’ 6 Nīngī tuoiga atī ‘Woimīte kūrī andū’, andū othe nīmegūtūhūra na mahiga nyuguto, nī ūndū nīmetīkītie atī Johana aarī mūnabii.”

7 Nī ūndū ūcio magīcookeria Jesū atīrī, “Ithuī tūtīūī woimīte kū.”

8 Nake Jesū akīmeera atīrī, “O na nī ndikūmwīra njīkaga maūndū maya na ūhoti ūrīkū.”

Ngerekano ya Akombori a Mūgūnda

9 Agīcooka akīhe andū ūhorō na ngerekano akīmeera atīrī, “Mūndū ūmwe nīahaandire mūgūnda wake mīthabībū, na akīūkomborithia arīmi angī, agīcooka agīthīi kūndū kūrāya na agīkara kuo ihinda irāaya. 10 Na rīrī, hīndī ya magetha yakinya-rī, agītūma ndungata yake kūrī akombori acio nīgeetha mamīnengere maciaro mamwe ma

mūgūnda ūcio wa mīthabibū. No akombori acio makīmīhūūra na makīmīngata itarī na kīndū. ¹¹ Agīcooka agītūma ndungata īngī, īyo o nayo makīmīhūūra makīmīconorithia na makīmīngata itarī na kīndū. ¹² O ringī agītūma ndungata ya gatatū, nao makīmītīhangia na makīmīngata.

¹³ “Nake mwene mūgūnda ūcio wa mīthabibū akīyūria atīrī, ‘Ngwīka atīa? Ngūtūma mūrū wakwa, ūrīa nyendete; hihi mahota kūmūhe gītīio’.

¹⁴ “No rīrīa akombori acio maamuonire, makīarīrīria ūhoro ūcio. Makūrana atīrī, ‘Ūyū nīwe ūkaagaya mūgūnda ūyū. Nītūmūragei nīguo igai rīake rītūike riitū.’ ¹⁵ Nī ūndū ūcio makīmūruta nja ya mūgūnda ūcio wa mīthabibū, makīmūrāga.

“Rīu-rī, mwene mūgūnda ūcio wa mīthabibū-rī, akaameka atīa? ¹⁶ Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andū angī mūgūnda ūcio.”

Rīrīa andū maiguire ūguo, makiuga atīrī, “Kūroaga gūtūika ūguo!”

¹⁷ Jesū akīmarora, akīmooria atīrī, “Maandīko marīa mandīkītwo atīrī:

“Thiga rīrīa aaki maaregire,

nīrīo rītūikīte ihiga inene rīa koine’,

ūguo nī kuuga atīa? ¹⁸ Mūndū ūrīa wothē ūkaagwīra ihiga rīu, nīrīkamūunanga, no ūrīa rīkaagwīra nīrīkamūhehenja.”

¹⁹ Arutani a watho na athīnjīri-Ngai arīa anene magīcaria ūrīa mangīmūnyītithia o na ihenya tondū nīmamenyire aaheanire ngerekano īyo akīaria ūhoro wao. No nīmetigagīra andū.

Kūrūtīra Kaisari Igooti

²⁰ O makīmūtūragia-rī, makīmūtūmīra andū a kūmūthigaana metuīte andū ega. Nao magīthī nīgeetha mamūnyīte akiuga ūndū mūrū, nīguo mamūneane moko-inī ma wathani wa barūthi. ²¹ Nī ūndū ūcio athigaani acio makīmūrīa atīrī, “Mūrutani, nītūūī wee waragia na ūkarutana maūndū marīa magīrīire, na atī ndūtīagīra andū maūthī, no wee ūrutanaga ūhoro wa Ngai na ma, ūrīa kwagīrīire. ²² Atīrīrī, nītwagīrīrwo nī kūrūtīra Kaisari igooti kana ca?”*

²³ Nowe Jesū akīona ūhinga ūrīa maarī naguo akīmeera atīrī, ²⁴ “Ta nyoniai mbeeca cianyu. Mbica īno na rītwa rīrī nī cia ū?”

²⁵ Makīmūcookeria atīrī, “Nī cia Kaisari.”

Akīmeera atīrī, “Kīrutagīrei Kaisari kīrīa kīrī gīake, na mūrutagīre Ngai kīrīa kīrī gīake.”

²⁶ Nao makīaga ūndū wa kūmūnyīta naguo harī maūndū marīa aarīre arī mbere ya andū. Na tondū wa ūrīa maagegīrio nī ūrīa aamacookeirie ūhoro-rī, magīkīra ki.

Ūhoro wa Kūrīūka na wa Kūhikania

²⁷ Na rīrī, andū amwe a Asadukai, arīa moigaga atī gūtīrī ūhoro wa kūrīūka, magīūka kūrī Jesū, makīmūrīa atīrī, ²⁸ “Mūrutani, Musa aatwandīkīire atī mūrū wa nyina na mūndū angīkua atige mūtumia atarī na ciana-rī, mūndū ūcio no nginya ahīkie mūtumia ūcio watigwo nīguo aciarīre mūrū wa nyina ciana. ²⁹ Na rīrī, kwarī

* **20:22** Kuuga andū marute igooti rīa Kaisari nīkūngīarakarīre Ayahudi, na kuuga matīkarute nīkūngīarakarīre anene a Roma.

aanake mūgwanja a nyina ūmwe. Wa mbere akīhikania na agīkua, agītiga mūtumia atarī na ciana. ³⁰ Nake wa keerī, ³¹ na wa gatatū makīmūhikia, na makīrūmanīrira ūguo nginya wa mūgwanja; othe magīkua, makīmūtiga atarī na ciana. ³² Marigīrīrio-inī, mūtumia ūcio o nake agīkua. ³³ Rīu-rī, hīndī ya kūrīūka agaakorwo arī mūtumia wa ū harī acio mūgwanja, nīgūkorwo othe nīmamūhikītie?"

³⁴ Jesū akīmacookeria atīrī, "Andū a ihinda rīrī nīo mahikaga na makahikania. ³⁵ No rīrī, arīa magaatuu aagīrīru a gūkinya ihinda rīu o na gūkinyanīrio ihinda rīa kūrīūka kwa arīa akuū-rī, acio matikahikanagia o na kana mahikanagie. ³⁶ Andū acio matigacooka gūkua; nīgūkorwo makahaana ta arāika. Andū acio magakorwo marī ciana cia Ngai, nīgūkorwo nī ciana cia ūhorō ūcio wa kūrīūka. ³⁷ Naguo ūhorō wa atī andū arīa akuū nīmariūkagio-rī, Musa o nake nīawonanirie harīa haarī kīhinga kīrīa gīakanaga mwaki na gītihīe, rīrīa eetire Mwathani 'Ngai wa Iburahīmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu.' ³⁸ We ti Ngai wa arīa akuū, no nī wa arīa marī muoyo, nīgūkorwo harī we andū othe arīa marī muoyo matūūragio nīwe."

³⁹ Nao andū amwe a arutani a watho makīmwīra atīrī, "Mūrutani, nīwoiga wega!" ⁴⁰ Na gūtīrī mūdū o na ūmwe wageririe kūmūūria ciūria ingī.

Kristū nī Mūrīū wa Ū?

⁴¹ Jesū agīcōoka akīmooria atīrī, "Andū moigaga Kristū nī mūrīū wa Daudi nī ūndū wa kīi? ⁴² Daudi we mwene nīoigīte ibuku-inī rīa Thaburi atīrī:

"Mwathani nīerire Mwathani wakwa atīrī:

"Ikara guoko-inī gwakwa kwa ūrio,

⁴³ nginya ngaatūma thū ciaku

ituīke gaturwa ka makinya maku." "

⁴⁴ Atīrīrī, Daudi aamwītire 'Mwathani'. Angīgīcōoka gūtuīka mūrīū wake atīa?"

⁴⁵ O andū acio othe mathikīrīrie, Jesū akīira arutwo ake atīrī, ⁴⁶ "Mwīmenyererei arutani a watho. O mendaga gūthīi mehumbīte nguo ndaaya, na makenda kūgeithagio ndūnyū-inī, na gūikaragīra itī iria cia bata thunagogi-inī, o na gūikara handū ha andū arīa atīku maruga-inī. ⁴⁷ No nīo matoonyagīrīra atumia a ndigwa makamatunya nyūmba ciao, na nīguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andū ta acio nīmakaherithio mūno makīria."

21

Mūhothi wa Mūtumia wa Ndigwa

¹ Na rīrī, aatiira maitho, Jesū akīona itonga igīkīra mīhothi yao harīa heekagīrwo kīgīna kīa hekarū. ² Agīcōoka akīona mūtumia mūthīni, warī wa ndigwa, agīkīra tūthendi twīrī o ho thīni. ³ Akiuga atīrī, "Ngūmwīra atīrī na ma, mūtumia ūyū mūthīni wa ndigwa nīahotha mbeeca nyingī gūkīra andū arīa angī othe. ⁴ Andū acio angī othe maaheana kūringana na ūtonga wao; no mūtumia ūyū o na arī mūthīni, ahotha kīrīa gīothe oima nakīo gīa kūmūtūria."

Imenyithia cia Mūthia wa Mahinda

⁵ Na rīrī, arutwo amwe ake nīmaragia ūhorō wa hekarū, ūrīa yagemetio na mahiga mathaka na iheo iria ciarutīrwo Ngai. No

Jesũ akiuga atĩrĩ, ⁶ “Ha ũhoro wa mĩako ĩno mũrona-rĩ, hĩndĩ nĩĩroka rĩrĩa gũtagakorwo ihiga rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

⁷ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ rĩ maũndũ macio magekĩka? Na kĩmenyithia kĩa atĩ marĩ hakuhi gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?”

⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mūtikanahenno. Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩitwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ We,’ na ningĩ mamwĩre atĩrĩ, ‘Ihinda nĩrĩkuhĩrĩrie.’ Mūtikanamarũmĩrĩre. ⁹ Rĩrĩa mũkaigua ũhoro wa mbaara na wa ngũĩ, mūtikanetigĩre. Maũndũ macio no nginya mekĩke mbere, no ũguo ti kuuga ithĩrĩro nĩkinyu.”

¹⁰ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũrĩa ũngĩ. ¹¹ Nĩgũkaagĩa na ithingithia nene mũno, na ng’aragu, na mĩrimũ mĩũru kũndũ na kũndũ, na maũndũ ma kũmakania na imenyithia nene kuuma igũrũ.

¹² “No maũndũ macio mothe matanakinya-rĩ, nĩmũkanyitwo, na mũnyariirwo na mũneanwo thunagogi-inĩ na njeera o na mūtwarwo mbere ya athamaki na aathani. Maũndũ macio mothe mũgeekwo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa. ¹³ Ũndũ ũyũ ũgaakorwo ũrĩ mweke wanyu wa kũmarutĩra ũira. ¹⁴ No rĩrĩ, mūtikanatangĩke mũgũciiria o mbere, ũrĩa mũgeeciĩrĩra. ¹⁵ Nĩgũkorwo nĩngamũhe ciugo na ũũgĩ iria thũ cianyu itakahota gwĩtiiria kana gũkararia. ¹⁶ Nĩmũgakunyanĩrwo o na nĩ aciari anyu, na arĩa mũciaranĩrwo nao, na andũ a mbarĩ cianyu, o na arata, na nĩmakooragithia amwe anyu. ¹⁷ Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa. ¹⁸ No rĩrĩ, gũtirĩ rũcuĩrĩ o na rũmwe rwa mūtwe wanyu rũkoora. ¹⁹ Kũmĩrĩria kwanyu nĩkuo gũgaatũma mũhonokie mũoyo yanyu.

²⁰ “Rĩrĩa mũkoona Jerusalemu kũrigiicĩirio nĩ thigari cia mbaara, hĩndĩ ĩyo mũkaamenya atĩ kũniinwo kwarĩo kũrĩ hakuhi. ²¹ Hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmorĩre irĩma-inĩ, na arĩa marĩ thĩĩnĩ wa itũũra rĩu inene nĩmoime kuo, nao arĩa marĩ ng’ongo-inĩ matikarĩtoonye. ²² Nĩgũkorwo ihinda rĩu nĩrĩo rĩgaakorwo rĩrĩ rĩa kũherithanio, nĩguo maũndũ marĩa mothe mandĩkitwo mahingio. ²³ Kaĩ atumia arĩa magaakorwo marĩ na nda, na arĩa magaakorwo makĩongithia twana matukũ macio nĩmagathĩĩnĩka-ĩ! Nĩgũkorwo bũrũri ũyũ nĩũkaagĩa na kĩnyariĩrĩko kĩnene na mang’ũrĩ ma gũũkĩrĩra andũ aya. ²⁴ Nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, o na matahwo matwarwo mabũrũri mothe ma thĩ. Itũũra rĩa Jerusalemu nĩrĩkarangĩrĩrio nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ o nginya mahinda ma andũ-a-Ndũrĩrĩ mahingio.

²⁵ “Na nĩgũkaagĩa imenyithia thĩĩnĩ wa riũa na mweri-inĩ na njata-inĩ. Nakuo gũkũ thĩ, ndũrĩrĩ nĩkaigua ruo na igegio nĩ mũrurumo wa iria na makũmbĩ ma maaĩ makĩhũũrana. ²⁶ Andũ nĩmakaringĩka nĩ ũndũ wa kũmaka, na guoya wa maũndũ marĩa magooka thĩ, nĩgũkorwo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyio. ²⁷ Hĩndĩ ĩyo nĩmakona Mũrũ wa Mũndũ agĩũka arĩ thĩĩnĩ wa itu arĩ na hinya na riiri mũingĩ. ²⁸ Hĩndĩ irĩa maũndũ macio makaambĩrĩria gwĩkĩka-rĩ, mũkaarũgama mũtiire mĩtwe yanyu na igũrũ, nĩgũkorwo hĩndĩ yanyu ya gũkũrwo nĩkuhĩrĩrie.”

²⁹ Ningĩ akĩmahe ngerekano ĩno: “Ta rorai mūtĩ wa mũkũyũ na mĩtĩ ĩyo ĩngĩ yothe. ³⁰ Rĩrĩa yathundũra mathangũ, mũmĩonaga na

mũkamenya atĩ ihinda rĩa riũa rĩrĩ hakuhi. ³¹ Ūguo noguo hĩndĩ ĩrĩa mũkoona maũndũ macio mothe magĩkĩka, mũkaamenya o wega atĩ ũthamaki wa Ngai nĩũkuhĩrĩrie.

³² “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rūrũ rūtigathira maũndũ macio mothe matahingĩtio. ³³ Igūrũ na thĩ nĩũgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

³⁴ “Mwĩmenyererei, ngoro cianyu itikanakorwo itahĩtwo nĩ ndĩa, na ũrĩũ na metanga ma muoyo ũyũ, naguo mũthenya ũcio ũmũkorerere ta mũtego o rĩrĩa mũtangĩgereria. ³⁵ Nĩgũkorwo ũndũ ũyũ ũgaakorerera andũ arĩa othe matũũraga thĩ-ino. ³⁶ Ikaragai mwĩguĩte hĩndĩ ciothe, na mũhooyage nĩguo mũkaahota kũũrĩra maũndũ marĩa makirĩ gwĩkĩka, na nĩguo mũkaahota kũrũgama mbere ya Mũrũ wa Mũndũ.”

³⁷ Na o mũthenya Jesũ nĩarutanaga hekarũ-inĩ, na hwaĩ-inĩ agathĩĩ gũkoma kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩĩtagwo Kĩrĩma kĩa Mĩtamaiyũ. ³⁸ Nao andũ othe nĩmathiiga hekarũ-inĩ rũciinĩ tene kũmũthikĩrĩria.

22

Judasi Gwĩtikĩra Gũkunyaĩra Jesũ

¹ Na rĩrĩ, Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩrĩa ĩtekĩrĩtwo Ndawa ya Kũĩmbia, kĩrĩa gĩĩtagwo Bathaka,* nĩgĩakuhĩrĩrie, ² nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho nĩmacaragia ũrĩa mangĩũragithia Jesũ, nĩgũkorwo nĩmetigagĩra mũingĩ wa andũ. ³ Hĩndĩ iyo Shaitani agĩtoonya thĩinĩ wa Judasi ũrĩa Mũisikariota, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ. ⁴ Nake Judasi agĩthĩĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ anene a arangĩri a hekarũ makarĩkanĩre ũrĩa angĩkunyaĩra Jesũ. ⁵ Nao magĩkena na magĩtikĩra kũmũhe mbeeca. ⁶ Nake agĩtikĩra, na akĩambĩrĩria gũcaria mweke wa kũneana Jesũ kũrĩ o rĩrĩa hatarĩ na andũ.

Bathaka ya Mũthia

⁷ Naguo mũthenya wa kũrĩa Mĩgate ĩrĩa ĩtekĩrĩtwo Ndawa ya Kũĩmbia ũgĩkinya, rĩrĩa gatũrũme ka Bathaka kaarutagwo igongona. ⁸ Jesũ agĩtũma Petero na Johana, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgatũhaarĩrie irio cia Bathaka, tũrĩe.”

⁹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda tũgacihaarĩrie kũ?”

¹⁰ Akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũgĩtoonya itũũra-inĩ inene-rĩ, nĩmũgũcemanĩa na mũndũ ũkuuĩte ndigithũ ĩrĩ na maaĩ. Mũmũrũmĩrĩre o nginya nyũmba ĩrĩa egũtoonya. ¹¹ Mwatoonya mwĩre mũndũ ũrĩa mwene nyũmba ĩyo atĩrĩ, ‘Mũrutani aroria atĩrĩ: Nyũmba ya ageni ĩrĩ ha, harĩa ingĩrĩra Bathaka na arutwo akwa?’ ¹² Nake nĩekũmuonia nyũmba nene ya igūrũ ĩrĩ na indo kuo. Haarĩriai irio cia Bathaka kuo.”

¹³ Nao magĩthĩĩ, magĩkora maũndũ matarĩ o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte. Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

¹⁴ Rĩrĩa ihinda rĩakinyire, Jesũ na atũmwo ake magĩkara metha-inĩ. ¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngoretwo ndĩirĩrĩrie mũno kũrĩanĩra Bathaka ĩno na inyuĩ itananyariirwo. ¹⁶ Nĩ ũndũ ngũmwĩra atĩrĩ, ndikamĩrĩa rĩngĩ nginya rĩrĩa ĩgaakinyaĩrio ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

* **22:1** Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩambagĩrĩria hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna mweri-inĩ wa Nisani.

17 Jesū agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookeria Ngai ngaatho, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai, mũnyuanĩre. 18 Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩ kuuma rĩu ndikanyua rĩngĩ ndibeĩ ya maciaro ma mĩthabibũ, o nginya rĩrĩa ũthamaki wa Ngai ũgooka.”

19 Agĩcooka akĩoya mũgate, na aarĩkia gũcookeria Ngai ngaatho, akĩwenyũranga akĩmahe akĩmeera atĩrĩ, “Ūyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa ũrĩa ũheanĩtwo nĩ ũndũ wanyu, ikagai ũũ nĩguo mũndirikanage.”

20 Maarĩkia kũrĩa agĩka o ũguo, akĩoya gĩkombe, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkombe gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ thĩinĩ wa thakame yakwa ĩrĩa ĩgũitwo nĩ ũndũ wanyu. 21 No rĩrĩ, guoko kwa ũrĩa ũrĩngunyanĩra kũrĩ hamwe na nĩ metha-inĩ ĩno. 22 Mũrũ wa Mũndũ nĩegwĩkwo o ta ũrĩa gũtuĩtwo, no mũndũ ũrĩa ũkũmũkunyanĩra kaĩ arĩ na haaro-!” 23 Nao makĩambĩrĩria kũũrania gatagatĩ-inĩ kao nĩ ũrĩkũ wao ũngĩka ũguo.

24 Ningĩ nĩmagĩire na ngarari makĩũrania nũũ gatagatĩ-inĩ kao ũngĩtuuo mũnene. 25 Nake Jesū akĩmeera atĩrĩ, “Athamaki a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmenenehagia igũrũ rĩa andũ ao; nao acio maathanaga nĩo meĩtaga Ateithania. 26 No inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũhaana ũguo. Handũ ha ũguo, ũrĩa mũnene gatagatĩ-inĩ kanyu agĩrĩrwo kũhaana ta ũrĩa mũnini mũno, nake ũrĩa wathanaga atuĩke ta ũrĩa ũtungataga. 27 Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ mũnene, nĩ ũrĩa ũikaraga metha-inĩ kũrĩa kana nĩ ũrĩa ũramũtungata? Githĩ ti ũrĩa ũikaraga metha-inĩ? No nĩ ndũire na inyuĩ, haana ta ũrĩa ũmũtungatagĩra. 28 Inyuĩ nĩ inyuĩ mũkoretwo mũrĩ hamwe na nĩ hĩndĩ ya magerio makwa. 29 Na o ta ũrĩa Baba aheete ũthamaki, o na nĩ nĩndamũhe ũthamaki, 30 nĩguo mũkarĩagĩra na mũkanyuuagĩra metha-inĩ yakwa ũthamaki-inĩ wakwa, na ningĩ mũikarĩire itĩ-cia-ũnene, mũtuagĩre mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli ciira.

31 “Simoni, Simoni, atĩrĩ, Shaitani nĩahooete rũtha nĩguo agũthũngũthie o ta ũrĩa ngano ĩthũngũthagio. 32 No wee, Simoni nĩngũhooeire nĩgeetha wĩtkio waku ndũgathire. Na warĩkia kũnjookerera, ũmagĩrĩrie ariũ na aarĩ a thoguo.”

33 Nowe agĩcookia atĩrĩ, “Mwathani, nĩndĩhaarĩrie gũikio njeera o na gũkuanĩra hamwe nawe.”

34 Nake Jesū akĩmũcookeria atĩrĩ, “Petero, ngũkwĩra atĩrĩ, ũmũthĩ ngũkũ ĩtanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ uuge atĩ ndũnjũũ.”

35 Jesū agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “Rĩrĩa ndamũtũmire mũtarĩ na kabeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ-rĩ, nĩ harĩ kĩndũ mwagire?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ kĩndũ twagire.”

36 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu akorwo ũrĩ na kabeti kana mũhuko-rĩ, kuua; na akorwo ndũrĩ na rũhiũ rwa njora-rĩ, endia nguo yaku ya igũrũ, ũrũgũre. 37 Na ngũmwĩra atĩrĩ, ũhoru ũrĩa wandĩkitwo atĩ, ‘Nĩataranĩrio hamwe na arĩa aagarari watho’ no nginya ũhinge harĩ nĩ. Nĩgũkorwo maũndũ marĩa maandĩkitwo igũrũ rĩakwa nĩ hĩndĩ marahinga.”

38 Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ta rora haha tũrĩ na hiũ cia njora igĩrĩ.”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Icio nĩ njiganu.”

Jesũ Kũhoera Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ

³⁹ Nake Jesũ akiumagara agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ o ta ũrĩa amenyerete gwĩkaga, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩra. ⁴⁰ Na aakinya ho akĩmeera atĩrĩ, "Hooyai mũtikagwe magerio-inĩ." ⁴¹ Akĩehera ho, agĩthĩ ta itĩna rĩa harĩa mũndũ angĩhota gũikia ihiga, agĩtura ndu akĩhooya, ⁴² akiuga atĩrĩ, "Baba, ũngĩenda-rĩ, njehereria gikombe gĩkĩ; no ti ũrĩa nĩ ngwenda, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda." ⁴³ Na mũraika akĩmuumĩrĩra oimĩte igũrũ, akĩmuongerera hinya. ⁴⁴ Nake agĩkĩrĩrĩria kũhooya, arĩ na ruo rũnene ngoro-inĩ, nayo thithino yake yahaanaga ta matata manene ma thakame magĩtaata thĩ.

⁴⁵ Aatiga kũhooya agĩcooka harĩ arutwo, akĩmakora makomete, moorĩtwo nĩ hinya nĩ kĩa. ⁴⁶ Akĩmooria atĩrĩ, "Mũkomete nĩkĩ? Ũkĩrai mũhooe nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ."

Jesũ Kũnyitwo

⁴⁷ O hĩndĩ ĩyo aragia, hagĩũka gĩkundi kĩa andũ, nake mũndũ ũrĩa wetagwo Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, nĩwe wama-tongoretie. Agĩkuhĩrĩria Jesũ amũmumunye, ⁴⁸ nowe Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Judasi, ũgũkunyanĩra Mũrũ wa Mũndũ na kũmũmumunya?"

⁴⁹ Hĩndĩ ĩrĩa arũmĩrĩri a Jesũ monire ũrĩa kwerekeire gwĩkĩka, makĩmũũria atĩrĩ, "Mwathani, tũmahũũre na hiũ ciitũ cia njora?" ⁵⁰ Nake ũmwe wao agĩtinia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁵¹ Nowe Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Ũhoru ũcio nĩũkinye hau!" Agĩcooka akĩhutia gũtũ kwa mũndũ ũcio, akĩmũhonia.

⁵² Ningĩ Jesũ akĩũria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na anene a arangĩri a hekarũ, o na athuuri, arĩa mookĩte kũmũnyĩta atĩrĩ, "Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka kũũnyĩta mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma? ⁵³ Ndĩratũũraga na inyuĩ hekarũ-inĩ o mũthenya, na mũtirĩ mwageria kũnyĩta. No rĩrĩ, rĩrĩ nĩrĩo ithaa rĩanyu, ithaa rĩrĩa wathani wa nduma ũraathana."

Petero Gũkaana Jesũ

⁵⁴ Hĩndĩ ĩyo makĩmũnyĩta, makĩmũruta hau makĩmũtwara kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nake Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ o haraaya. ⁵⁵ Nao maarĩkia gwakia mwaki o nja gatagatĩ na gũikara thĩ hamwe, Petero nake agũikara thĩ hamwe nao. ⁵⁶ Ndungata ĩmwe ya mũirĩtu ĩkĩmuona na ũtheri wa mwaki aikarĩte hau, ĩkĩmũrora wega, ĩkiuga atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ oima hamwe nake."

⁵⁷ Nowe agĩkaana ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, "Mũirĩtu ũyũ, nĩ ndimũũĩ."

⁵⁸ Thuutha wa kahinda kanini mũndũ ũngĩ akĩmuona, akiuga atĩrĩ, "O nawe ũrĩ ũmwe wao." Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ, nĩ ndirĩ wao!"

⁵⁹ Thuutha wa ithaa rĩmwe, mũndũ ũngĩ akiuga agwatĩirie atĩrĩ, "Hatĩrĩ nganja mũndũ ũyũ moima hamwe nake, nĩgũkorwo o nake nĩ Mũgalili."

⁶⁰ Petero agĩcookia atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ, nĩ ndiũĩ ũrĩa ũroiga!" Na hĩndĩ o ĩyo oigaga ũguo, ngũkũ ĩgĩkũga. ⁶¹ Mwathani akĩhũgũra akĩrora Petero. Nake Petero akĩrĩrikana ũrĩa Mwathani aamwĩrite atĩ, "Ũmũthĩ ngũkũ ĩtanakũga nĩũrĩngaana maita matatũ." ⁶² Nake agĩthĩ nja, akĩrĩra arĩ na ruo rĩngĩ.

Arangĩri Kũnyũrũria Jesũ

⁶³ Andũ arĩa maarangĩrite Jesũ makĩambĩrĩria kũmũnyũrũria makĩmũhũũraga. ⁶⁴ Makĩmuoha maitho na gĩtambaya makĩmwĩra atĩrĩ, “Toiga nũũ wakũgũtha.” ⁶⁵ Na nĩmamwĩrĩre maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmũruma.

Jesũ Mbere ya Pilato na Herode

⁶⁶ Rũciinĩ gwakĩa, kĩaama gĩa athuuri arĩa atongoria a andũ, hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, gĩgĩcemanía, nake Jesũ akĩrehwo mbere yao. ⁶⁷ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩwe Kristũ, twĩre.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩmwĩra, mũtingĩnjĩtikia, ⁶⁸ na ingĩmũũria kĩũria, mũtingĩnjokeria. ⁶⁹ No kuuma rĩu, Mũrũ wa Mũndũ arĩkoragwo aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai ũria Mwene-Hinya.”

⁷⁰ Othe makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkĩrĩ Mũrũ wa Ngai?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmwamenya nĩ kuuga atĩ nĩ nĩ we.”

⁷¹ Makĩũria atĩrĩ, “Tũgũkienda ũira ũngĩ wakĩ? Nĩtweiguĩra ũhoru kuuma kanua gake mwene.”

23

¹ Hĩndĩ ĩyo kĩũngano kũ gĩothe gĩgĩũkĩra, gĩkĩmũtwara kũrĩ Pilato. ² Nakĩo gĩkĩambĩrĩria kũmũthitanga gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũyũ akĩhĩtithia rũrĩrĩ rwitũ. Nĩakararagĩa ũhoru wa kũrutĩra Kaisari igooti na agetuaga atĩ nĩwe Kristũ, na nĩ mũthamaki.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “ĩ, ũguo woiga nĩguo.”

⁴ Nake Pilato akĩira athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na andũ acio angĩ atĩrĩ, “Ndikuona ũndũ ingĩthitangĩra mũndũ ũyũ.”

⁵ Nao magĩthĩĩ na mbere kuuga magwatĩirie atĩrĩ, “Nĩatũmĩte andũ mookanĩrĩre Judea guothe nĩ ũndũ wa ũrutani wake. Aambĩrĩrie Galili na nĩokĩte nginya o gũkũ.”

⁶ Pilato aigua ũguo, akĩũria kana mũndũ ũcio nĩ wa kuuma Galili. ⁷ Rĩria aamenyire atĩ Jesũ aarĩ wa bũrũri ũria wathanagwo nĩ Herode, akiuga atwarwo kũrĩ Herode, ũria wakoretwo arĩ Jerusalemu ihinda-inĩ rĩu.

⁸ Rĩria Herode oonire Jesũ, nĩakenire mũno, tondũ kwa ihinda iraya nĩakoretwo akienda kũmuona. Kũringana na ũria aigũite ũhoru wake, aarĩ na mwĩhoko wa kũmuona akĩringa ciama. ⁹ Akĩũria Jesũ ciũria nyingĩ, nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria o na kĩmwe.

¹⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maarũgamĩte hau, makĩmũthitanga magwatĩirie mũno. ¹¹ Nake Herode na thigari ciake makĩmũthekerera na makĩmũnyũrũria. Makĩmũhumba nguo yarĩ thaka, na makĩmũcookia kũrĩ Pilato. ¹² Nao Herode na Pilato magĩtuma ũrata mũthenya ũcio, tondũ mbere ĩyo maatũũrĩte marĩ ũthũ.

¹³ Pilato agĩta athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na aathani, na andũ hamwe, ¹⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Mũndeheire mũndũ ũyũ atĩ nĩ mũndũ ũhĩtithagĩa andũ. Na nĩ ndatũria ũhoru wake mũrĩ ho, no ndirĩ ũndũ mũũru ndoona wa maũndũ marĩa mũmũthitangĩre. ¹⁵ O nake

Herode ndanamuona arĩ na mahĩtia, nĩgũkorwo nĩamũcookia kũrĩ ithuĩ; nĩ ũndũ ũcio, ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmũrekererie.” (¹⁷ Nĩgũkorwo, kwarĩ mĩtugo amohorere mũndũ ũmwe hĩndĩ ĩyo ya Iruga.)

¹⁸ No andũ acio makĩanĩrĩra na mũgambo ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Twehererie mũndũ ũyũ! Tuohorere Baraba!” (¹⁹ Baraba aikĩtio njeera nĩ ũndũ wa kũrutithia ngũĩ itũũra-inĩ rĩu inene, na nĩ ũndũ wa kũũragana.)

²⁰ Nake Pilato, tondũ nĩeendaga kũrekereria Jesũ, akĩmaarĩria o rĩngĩ. ²¹ No-o magĩthĩĩ na mbere kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ! Mwambe mũtĩ-igũrũ!”

²² Nake akĩmooria riita rĩa gatatũ atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ũũru ũrĩkũ mũndũ ũyũ eekĩte? Ndionete gĩtũmi gĩa gũtũma ooragwo. Nĩ ũndũ ũcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmuohore.”

²³ No-o makĩanĩrĩra mategũtigithĩria makiugaga aambwo mũtĩ-igũrũ, nayo mĩgambo ĩyo yao ikĩhootana. ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Pilato agĩtua nĩekũmahingĩria o ũguo moorĩtie. ²⁵ Akĩohora mũndũ ũcio waikĩtio njeera nĩ ũndũ wa kũrutithia ngũĩ na kũũragana, o ũcio moigĩte mohorerwo, nake Pilato akĩneana Jesũ ekwo kũringana na ũrĩa mendaga.

Kwambwo kwa Jesũ

²⁶ Na rĩrĩa thigari cioimagaragia Jesũ, ikĩnyĩita mũndũ woimaga mĩgũnda-inĩ wetagwo Simoni wa kuuma Kurene. Nacio ikĩmũigĩrĩra mũtharaba wa Jesũ aũkuue na amuume thuutha. ²⁷ Andũ gĩkundi kĩnene makĩmũrũmĩrĩra, hamwe na atumia maagirĩkaga na makarĩra mũno. ²⁸ Nake Jesũ akĩhũgũra na kũrĩ o, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, tigai kũndĩrĩra; mwĩrĩrĩrei inyuĩ ene na ciana cianyũ. ²⁹ Nĩgũkorwo kũrĩ hĩndĩ ĩgooka rĩrĩa mũkoigaga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo-rĩ, nĩ atumia arĩa thaata, na nda iria itarĩ ciaciara, o na nyondo iria itarĩ ciongwo!’ ³⁰ Hĩndĩ ĩyo

“nĩmakeera irĩma atĩrĩ, “Tũgwĩrei!”

o na macooke meere tũrĩma atĩrĩ, “Tũhumbĩrei!” ’

³¹ Nĩ ũndũ-rĩ, andũ mangĩkorwo nĩmareeka maũndũ maya rĩrĩa mũtĩ ũrĩ mũigũ-rĩ, gũgakĩhaana atĩa woma?”

³² Na rĩrĩ, andũ angĩ eerĩ ageri ngero, o nao nĩmatwarirwo hamwe nake makoaragwo. ³³ Rĩrĩa maakinyire karĩma-inĩ handũ heetagwo Ihĩndĩ-rĩa-Mũtwe, makĩmwamba ho hamwe na ageri ngero acio, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, na ũrĩa ũngĩ mwena wake wa ũmotho. ³⁴ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Baba mohere, nĩgũkorwo matiũũ ũrĩa mareeka.” Nao magĩcuukĩra nguo ciake mĩtĩ, magĩciayana.

³⁵ Nao andũ nĩmarũgamĩte hau makĩmwĩrorera: Nao anene nĩmamũnyũrũragia makoĩga atĩrĩ, “Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, nĩehonokie aakorwo nĩwe Kristũ wa Ngai, Ũrĩa wake Mũthuure.”

³⁶ Thigari o nacio igĩũka, ikĩmũnyũrũria. Ikĩmũkundia thiki,* ³⁷ ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi, wĩhonokie.”

³⁸ Na nĩ haarĩ maandĩko maandĩkĩtwo igũrũ rĩake atĩrĩ: ŨYŨ NĨWE MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

* **23:36** Thiki yarĩ kĩndũ kĩgagatu gĩa kũnyuuo na no yahũthagĩrwo kũniina ruo. Jesũ nĩaregire kũnyua kĩndũ gĩa kũmũniĩra ruo.

³⁹ Ũmwe wa ageri ngero acio maambanĩrio nake akĩmũruma, akĩmũra atĩrĩ, “Githĩ wee tiwe Kristũ? Wĩhonokie, na ũtũhonokie!”

⁴⁰ No mũgeri ngero ũcio ũngĩ akĩmũkaania, akĩmũũria atĩrĩ, “Ndũngũtigĩra Ngai, kuona atĩ ũtuĩrĩrwo o ũria atuĩrĩrwo? ⁴¹ Ithui tũherithĩtio na kihooto, nĩgũkorwo tũraherithĩrio ũria twĩkĩte. No rĩrĩ, mũndũ ũyũ ndarĩ ũndũ mũũru ekĩte.”

⁴² Agĩcooka akĩra Jesũ atĩrĩ, “Ĩtikĩra gũkandirikana rĩria ũgooka ũthamaki-inĩ waku.”

⁴³ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra na ma, ũmũthĩ nĩrĩrwo hamwe na nĩ ikenero.”

Gũkua kwa Jesũ

⁴⁴ Na rĩrĩ, kwarĩ ta thaa thita cia mũthenya, naguo bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma nginya thaa kenda, ⁴⁵ tondũ riũa nĩriatigire kwara. Nakĩo gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana maita meerĩ. ⁴⁶ Nake Jesũ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Baba, roho wakwa ndaũiga moko-inĩ maku.” Aarĩkia kuuga ũguo, agĩtuĩkana.

⁴⁷ Rĩria mũnene wa gĩkundi gĩa thigari igana oonire ũria gwekĩka, akĩgocca Ngai, akiuga atĩrĩ, “Ti-itheru ũyũ oima mũndũ mũthingu.”

⁴⁸ Rĩria andũ arĩa othe maarũgamĩte hau kwĩrorera moonire ũria gwekĩka, makĩinũka methikĩre, na makĩhũũraga ithũri nĩ kieha.

⁴⁹ No arĩa othe maamũũ, o hamwe na atumia arĩa maamũrũmĩrĩre kuuma Galili, makĩrũgama o haraaya, meroreire maũndũ macio.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁵⁰ Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na mũndũ wetagwo Jusufu, mũthuuri wa Kĩama, na aarĩ mũndũ mwega na mũrũngĩrĩru, ⁵¹ nake ndetĩkanĩtie na ũguo maatuĩte na mageeka. Oimĩte itũũra rĩa Arimathea, bũrũri wa Judea, na nĩetagirĩra ũthamaki wa Ngai. ⁵² Nake agĩthĩ kũrĩ Pilato, akĩhooya etĩkĩrio akuue mwĩrĩ wa Jesũ.† ⁵³ Nake agĩcuurũria mwĩrĩ wa Jesũ mũtharaba-inĩ, akĩũkũnja na taama wa gatani, agĩcooka akĩũiga thĩinĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga, nayo ndĩakoretwo iigĩtwo mũndũ. ⁵⁴ Na mũthenya ũcio warĩ wa Ihaarĩria, nayo Thabatũ yarĩ hakuhĩ kwambĩrĩria.

⁵⁵ Nao atumia arĩa moimĩte na Jesũ Galili makĩrũmĩrĩra Jusufu, makĩona mbĩrĩra na makĩona ũria mwĩrĩ wake waigirwo ho.

⁵⁶ Magĩcooka makĩinũka, makĩhaarĩria mahuti manungi wega na maguta manungi wega. No rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ makĩhurũka kũringana na ũria gwathanĩtwo.

24

Kũriũka kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa kwambĩrĩria kiumia, rũciinĩ tene, atumia magĩthĩ mbĩrĩra-inĩ makuũite indo nungi wega iria maathondekete.

² Nao magĩkora ihiga rĩgaragarĩtio rĩkeherio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra, ³ no rĩria maatoonyire, matiugana gũkora mwĩrĩ wa Mwathani Jesũ.

⁴ Na rĩria maagegete nĩ ũhoru ũcio, makĩumĩrĩrwo o rĩmwe nĩ arũme eerĩ mehumbĩte nguo njerũ ciakengaga mũno, makĩrũgama hakuhĩ nao. ⁵ Nao atumia acio metigĩrĩte mũno, makĩnamĩrĩra,

† 23:52 Mĩrĩ ya ageri ngero arĩa maambagwo mĩti-igũrũ ndĩathikagwo, no yateagwo kũndũ kũũru. Jusufu nĩonanirie ũrũme na wendo rĩria eetirie mwĩrĩ wa Jesũ.

magiturumithia mothiũ mao thĩ, no arũme acio makĩmooria atĩrĩ, “Mũracaria ũrĩa ũrĩ muoyo kũrĩ arĩa akuũ nĩkĩ? ⁶ Ndarĩ haha; nĩariũkĩte! Ririkanai ũrĩa aamwĩrire hĩndĩ irĩa aarĩ na inyuĩ Galili atĩ: ⁷ ‘Mũrũ wa Maũndũ no nginya aneanwo moko-inĩ ma andũ ehia, aambwo mũtĩ-igũrũ, na mũthenya wa gatatu ariũke.’” ⁸ Hĩndĩ iyo makĩririkana ciugo ciake.

⁹ Na rĩrĩ, maacooka kuuma mbĩrĩra-inĩ, makĩhe arutwo arĩa ikũmi na ũmwe na arĩa angĩ othe ũhoru ũcio. ¹⁰ Mariamu Mũmagidali, na Joana, na Mariamu nyina wa Jakubu, na atumia arĩa angĩ maarĩ nao, nĩo meerire atũmwo ũhoru ũcio. ¹¹ No-o matiigana gwĩtikia atumia acio, tondũ ũhoru ũcio wahaanaga ta ũrimũ kũrĩ o. ¹² No rĩrĩ, Petero agĩũkĩra, agĩteng’era mbĩrĩra-inĩ. Na ainamĩrĩra akĩona mataama ma gatani maigĩtwo thĩ marĩ moiki, agĩthĩra agegearĩte nĩ ũndũ wa ũguo gwekĩkĩte.

Arutwo Eerĩ Magĩthĩ Emau

¹³ Na rĩrĩ, mũthenya o ro ũcio arutwo eerĩ a Jesũ maarĩ rũgendo-inĩ magĩthĩ itũũra rĩetagwo Emau, rĩarĩ ta kilomita ikũmi kuuma Jerusalemu. ¹⁴ Nao nĩmaragia ũhoru wa maũndũ marĩa mothe meekĩkĩte. ¹⁵ Na rĩrĩa maathiiaga makĩaragia ũhoru ũcio, Jesũ akĩmoimĩrĩra, agĩtwarana nao; ¹⁶ no matiigana kũrekwo mamũmenye.

¹⁷ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũcio mũrathĩ mũkĩaragia?”

Nao makĩrũgama matukĩte mothiũ. ¹⁸ Ũmwe wao, wetagwo Kileopa akĩmũũria atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ mũgeni Jerusalemu ũtamenyete maũndũ marĩa mekĩkĩte kuo matukũ-inĩ maya?”

¹⁹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ maũndũ marĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũhoru wa Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũraarĩ mũnabii ũrĩ na ũhoti wa ciugo iria araaragia na ciiko iria areekaga arĩ mbere ya Ngai o na mbere ya andũ othe. ²⁰ Athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na aathani aitũ maramũneanire atuĩrwo kũũragwo, na maramwambithia mũtĩ-igũrũ. ²¹ No ithuĩ-rĩ, tũrehokaga atĩ ũcio nĩwe ũgũkũũra andũ Isiraeli. Makĩria ma ũguo, rĩu nĩ mũthenya wa itatũ kuuma maũndũ maya mothe mekĩka. ²² Hamwe na ũguo atumia amwe aitũ nĩmatũmakirie mũno tondũ megũthĩte mbĩrĩra-inĩ rũciinĩ tene, ²³ no matinona mwĩrĩ wake. Mokire matwĩra atĩ nĩmonire kĩoneki kĩa araike, arĩa mameerire atĩ arĩ muoyo. ²⁴ Nao amwe a thiritũ iitũ nĩmathiire mbĩrĩra-inĩ, na makora o ũguo atumia acio mekuugĩte, no rĩrĩ, we mwene matinamuona.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aya mwagĩte ũũgĩ na mũtihiũhaga gwĩtikia maũndũ mothe marĩa anabii moigĩte! ²⁶ Githĩ to mũhaka Kristũ ambe anyariirwo na acooke atoonye riiri-inĩ wake?” ²⁷ Jesũ akĩmataarĩra ũhoru wothe ũrĩa waarĩtio Maandĩko-inĩ ũmũkonĩ, ambĩrĩrie na maandĩko ma Musa na ma Anabii othe.

²⁸ Na maakuhĩrĩra itũũra rĩrĩa maathiiaga, Jesũ agĩtua taarĩ kũhĩtũka arahĩtũka. ²⁹ No makĩmũringĩrĩra na hinya, makĩmwĩra atĩrĩ, “Raarĩra gũkũ na ithuĩ, nĩkũratuka na gũkiriĩ kũgĩa nduma.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtoonya aikaranie nao.

³⁰ Rĩrĩa aikarire metha-inĩ hamwe nao, akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, akĩwenyũranga, akĩmahe. ³¹ Hĩndĩ iyo makĩhingũka

maitho, makĩmũmenya, nake akĩbuĩria, makĩaga kũmuona rĩngĩ. ³² Nao makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ ngoro ciitũ itikiũhĩahĩaga hĩndĩ ĩrĩa ekwaragia na ithuĩ njĩra-inĩ, na agĩtũtaarĩria ũrĩa Maandĩko moigĩte?”

³³ Nao magĩũkĩra o hĩndĩ ĩyo magĩcooka Jerusalemu. Kũu magĩkora arutwo arĩa ikũmi na ũmwe, hamwe na arĩa maarĩ nao monganĩte, ³⁴ makiugaga atĩrĩ, “Nĩ ma! Mwathani nĩariũkĩte na nĩoimĩrĩire Simoni.” ³⁵ Hĩndĩ ĩyo acio eerĩ makĩmeera maũndũ marĩa meekĩkĩte marĩ njĩra-inĩ, na ũrĩa maamenyire Jesũ hĩndĩ ĩrĩa eenyũrĩre mũgate.

Jesũ Kuumĩrĩra Arutwo

³⁶ O makĩaragia ũhoro ũcio, Jesũ akĩrũgama gatagatĩ kao akĩmeera atĩrĩ, “Thayũ ũrogĩa na inyuĩ.”

³⁷ Nao makĩhahũka na makĩmaka, magĩũciiria atĩ nĩ ngoma moonaga. ³⁸ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũratangĩka nĩkĩ, na nĩ kũ gĩgũtũma mũgĩe na nganja meciiria-inĩ manyu? ³⁹ Ta rorai moko makwa na nyarĩrĩ ciakwa. Nĩ niĩ mwene! Huutai muone; roho ndũrĩ nyama na mahĩndĩ, ta ũrĩa mũrona ndĩ nacio.”

⁴⁰ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩmoonia moko make na nyarĩrĩ ciake. ⁴¹ Nao magĩkorwo matarĩ maretĩkia nĩ ũndũ wa ũrĩa makenete na makagega. Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa?” ⁴² Nao makĩmũnengera gĩcunjĩ gĩa thamaki hũ. ⁴³ Nake agĩkĩoya, akĩrĩa makĩonagĩra.

⁴⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo ndamwĩrĩre hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ na inyuĩ atĩ: Maũndũ mothe marĩa mandĩkĩtwo ũhoro wakwa Watho-inĩ wa Musa, na Maandĩko-inĩ ma Anabii, na Thaburi, no nginya mahingio.”

⁴⁵ Hĩndĩ ĩyo akĩhingũra meciiria mao nĩguo mamenye Maandĩko. ⁴⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo kwandĩkĩtwo: Kristũ nĩakanyariirwo na ariũkio kuuma kũrĩ arĩa akuũ mũthenya wa gatatũ, ⁴⁷ nago ũhoro wa kwĩrira na kũrekerwo kwa mehia ũkaahunjĩrio ndũrĩrĩ ciothe thĩinĩ wa rĩtwa rĩake, wambĩrĩrĩre Jerusalemu. ⁴⁸ Inyuĩ mũrĩ aira a maũndũ nacio. ⁴⁹ Na rĩrĩ, nĩngũmũtũmĩra kĩrĩa Baba eranĩire; no ikarai thĩinĩ wa itũũra rĩrĩ inene nginya rĩrĩa mũkaaheo hinya kuuma Igũrũ.”

Jesũ Kwambata Igũrũ

⁵⁰ Agĩcooka akĩmatongoria kuuma kũu magĩthĩ magĩkinya hakuhi na Bethania; akĩoya moko na igũrũ, akĩmarathima. ⁵¹ Na o akĩmarathimaga, akĩmatiga, akĩiyũkio akĩambata igũrũ. ⁵² Nao makĩmũgooca na magĩcooka Jerusalemu makenete mũno. ⁵³ Nao nĩmaikaraga hekarũ-inĩ mahinda mothe makĩgoocaga Ngai.

JOHANA

Ūhoru Gūtuika Mūndū

¹ Kĩambĩrĩria-inĩ Ūhoru aarĩ o kuo, nake Ūhoru aatũūrĩte na Ngai, na Ūhoru aarĩ Ngai. ² We aatũūrĩte na Ngai kuuma o kĩambĩrĩria.

³ Indo ciothe ciombirwo na ūndũ wake; gūtĩrĩ kĩndũ kĩa iria ciombirwo kĩaĩire atarĩ ho. ⁴ Thĩinĩ wake kwarĩ muoyo, nago muoyo ūcio nĩguo warĩ ūtheri wa andũ. ⁵ Ūtheri ūcio nĩũtheraga nduma-inĩ, nayo nduma ndiigana kũũhoota.

⁶ Nĩguokire mūndũ watũmĩtwo nĩ Ngai; eetagwo Johana. ⁷ We okire arĩ mũira oimbũre ūhoru ūkonĩ ūtheri ūcio, nĩgeetha andũ othe metĩkie nĩ ūndũ wake. ⁸ We mwene tiwe warĩ ūtheri ūcio, no okire arĩ o ta mũira tu nĩgeetha oimbũre ūhoru wa ūtheri ūcio. ⁹ Ūtheri ūcio wa ma, ūrĩa ūtheragĩra o mūndũ o wothe, nĩwokaga thĩ.

¹⁰ We Ūhoru aarĩ gũkũ thĩ, no o na gūtuika thĩ yombirwo na ūndũ wake-rĩ, andũ a thĩ matiigana kũmũmenya. ¹¹ Okire gwake mwene, no andũ ake mwene matiigana kũmwĩtikĩra. ¹² No andũ arĩa othe maamwĩtikĩrĩre, o acio metĩkirie rĩtwa rĩake, nĩamahotithirie gūtuika ciana cia Ngai ¹³ ciana itaciarĩtwo nĩ thakame, kana igaciarwo nĩ kwenda kwa mwĩrĩ kana kwenda kwa mūndũ, no iciarĩtwo nĩ kwenda kwa Ngai.

¹⁴ We Kiugo agĩtuika mūndũ na agĩtũũrania na ithuĩ. Nĩtuonete riiri wake, riiri wa Mũrũ wake wa Mũmwe, ūrĩa woimire kũrĩ Ithe aiyũrĩtwo nĩ ūtugi na ūhoru wa ma.

¹⁵ Johana nĩoimbũraga ūhoru wake. Aanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe ūrĩa ndaaragia ūhoru wake ngiuga atĩrĩ, ‘Ūrĩa ūgũũka thuutha wakwa nĩ mūnene kũngĩra, tondũ aarĩ mbere yakwa.’” ¹⁶ Na kuuma ūiyũrĩrĩru wa ūtugi wake-rĩ, ithuothe nĩtwamũkĩrĩte irathimo nyingĩ mūno. ¹⁷ Tondũ watho wokire na Musa, no ūtugi na ūhoru ūrĩa wa ma ciokire na Jesũ Kristũ. ¹⁸ Gūtĩrĩ mūndũ o na ūrĩkũ ūrĩ ona Ngai, o tiga Mũrũ wake wa Mũmwe ūrĩa ūikarĩte hamwe na Ithe, na nĩwe ūtũmĩte amenyeke.

Johana Mũbatithania kuuga tiwe Kristũ

¹⁹ Na rĩrĩ, ūyũ nĩguo ūira wa Johana hĩndĩ ĩrĩa Ayahudi a Jerusalemu maamũtũmĩire athĩnjĩri-Ngai na Alawii makamũũrie we aarĩ ū. ²⁰ We ndaagire kuumbũra, no oimbũrĩre atekũhitha, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ti nĩ Kristũ.”

²¹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ūkĩrĩ ū? Wee nĩwe Elija?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, ti nĩ.”

Nĩngĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩwe Mũnabii ūrĩa?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Aca.”

²² Mũthia-inĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ūkĩrĩ ū? Tũhe macookio nĩguo tũcookerie arĩa matũtũmire. Ūkuuga atĩa ha ūhoru waku mwene?”

²³ Johana akĩmacookeria na ciugo iria ciarĩtio nĩ mũnabii Isaia, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũgambo wa mūndũ ūranĩrĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ, ‘Rũngariai njĩra ya Mwathani.’”

²⁴ Na rĩrĩ, Afarisai amwe arĩa maatũmĩtwo ²⁵ makĩmũũria atĩrĩ, “Angĩkorwo we tiwe Kristũ, na tiwe Elija, o na kana Mũnabii ũria-rĩ, ũkĩbatithanagia nĩkĩ?”

²⁶ Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, “Nii ndĩmũbatithagia na maaĩ. No gatagati-inĩ kanyu nĩ harĩ na ũmwe mũtooĩ. ²⁷ Ũcio nĩwe ũgũũka thuutha wakwa, o we ũria itaagĩrĩire kuohora ndigi cia iraatũ ciake.”

²⁸ Maũndũ maya mothe mekĩkire itũũra-inĩ rĩa Bethania, mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, kũrĩa Johana aabatithanagĩria.

Jesũ Gatũrũme ka Ngai

²⁹ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana akĩona Jesũ agĩũka na kũrĩ we, akiuga atĩrĩ, “Onei! Gatũrũme ka Ngai karĩa keheragia mehia ma kĩrĩndĩ! ³⁰ ũyũ nĩwe ndaaragia ũhoru wake rĩria ndoigire atĩrĩ, ‘Mũndũ ũria ũgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũrĩ nĩ tondũ we aarĩ kuo mbere yakwa.’ ³¹ Nii mwene ndiamũũ, no ndokire ngĩbatithanagia na maaĩ nĩgeetha aguũrĩrio andũ a Isiraeli.”

³² Ningĩ Johana akĩheana ũira ũyũ: “Nĩndonire Roho agĩkũrũka kuuma igũrũ atarĩ ta ndutura, agĩkara igũrũ rĩake. ³³ Nii nd-ingĩamũmenyire, tiga ũria wandũmire mbatithanagie na maaĩ aan-jĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũndũ ũria ũkoona Roho agĩkũrũkĩra na aikare igũrũ rĩake-rĩ, ũcio nĩwe ũkaabatithanagia na Roho Mũtheru.’ ³⁴ Nii nĩnyonete ũguo na ngoimbũra atĩ ũyũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

Arutwo a Mbere a Jesũ

³⁵ Ningĩ mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana agĩkorwo arĩ kũu o rĩngĩ marĩ na arutwo ake eerĩ. ³⁶ Na rĩria onire Jesũ akĩhĩtũka, akiuga atĩrĩ, “Onei Gatũrũme ka Ngai!”

³⁷ Hĩndĩ irĩa arutwo acio eerĩ maiguire oiga ũguo, makĩrũmĩrĩra Jesũ. ³⁸ Jesũ ehũgũra akĩmoona mamumĩte thuutha, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ atĩa mũrenda?”

Na makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii” (ũguo nĩ kuuga Mũrutani), “ũikaraga kũ?”

³⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũkai na nĩmũkuona.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ makĩona kũrĩa aikaraga, na magĩkara nake mũthenya ũcio. Na kwarĩ ta thaa ikũmi.

⁴⁰ Na rĩrĩ, ũmwe wa arutwo acio eerĩ arĩa maiguĩte ũria Johana oigĩte na makĩrũmĩrĩra Jesũ aarĩ Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero. ⁴¹ ũndũ wa mbere ũria Anderea eekire nĩgũcaria mũrũ wa nyina Simoni, na kũmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mesia” (nĩwe Kristũ). ⁴² Nake akĩmũtwara kũrĩ Jesũ.

Nake Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Simoni mũrũ wa Johana. ũgũcooka gwĩtwo Kefa” (na rĩo rĩngĩtaũrwo nĩ kuuga Petero).

Jesũ gwĩta Filipu na Nathanieli

⁴³ Mũthenya ũyũ ũngĩ Jesũ agĩtua itua rĩa gũthĩ Galili. Agĩkora Filipu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

⁴⁴ Filipu, o ta Petero na Anderea, aarĩ wa itũũra rĩa Bethisaida. ⁴⁵ Filipu agĩkora Nathanieli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũria Musa aandĩkire ũhoru wake Ibuku-inĩ rĩa Watho, na nowe anabii maandĩkire ũhoru wake, nake nĩwe Jesũ wa Nazarethi, mũrũ wa Jusufu.”

46 Nake Nathanieli akīmũuria atĩrĩ, “Kũrĩ kĩndũ kĩega kĩngiuma Nazarethi?”

Nake Filipu akīmũcookeria atĩrĩ, “Ūka ūkoone.”

47 Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ onire Nathanieli agĩũka kũrĩ we, akĩaria ũhoro wake, akiuga atĩrĩ, “Onei Mũisiraeli kũna ũtarĩ ũhinga.”

48 Nake Nathanieli akīmũuria atĩrĩ, “Ūnjũũ atĩa?”

Jesũ akīmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngũkuonete o na rĩrĩa uuma rungu rwa mũkũyũ, Filipu atanagwĩta.”

49 Hĩndĩ ĩyo Nathanieli akiuga atĩrĩ, “Rabii, wee nĩwe Mũrũ wa Ngai; wee nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli.”

50 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩndakwĩra atĩ nĩnguonire ũrĩ rungu rwa mũkũyũ. Nĩũkuona maũndũ manene kũrĩ macio.”

51 Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩmũkona igũrũ rĩhingũkĩte na araika a Ngai makĩambata na magĩkũrũka, harĩ Mũrũ wa Mũndũ.”

2

Jesũ Kũgarũra Maaĩ Magatuĩka Ndibei

1 Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ nĩ kwagiire na kihikanio kũu Kana ya Galili. Nyina wa Jesũ aarĩ kuo, 2 nake Jesũ na arutwo ake o nao nĩmetĩtwo kihikanio-inĩ kũu. 3 Rĩrĩa ndibei yathirire,* nyina wa Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Matirĩ na ndibei ĩngĩ.”

4 Nake Jesũ akīmũcookeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ndĩ na ũhoro ũrĩkũ nawe? Ihinda rĩakwa rĩtirĩ rĩrakinya.”

5 Nake nyina akĩra ndungata atĩrĩ, “Ĩkai ũrĩa wothe ekĩmwĩra.”

6 Hau hakuhĩ nao nĩ haarĩ na ndigithũ ithathatũ cia maaĩ ciathondeketwo na ihiga, mũthemba ũrĩa wahũthagĩrwo nĩ Ayahudi magongona-inĩ mao ma gwĩtheria,† na o ĩmwe yayiũragio nĩ ngeereni kuuma mĩrongo ĩrĩ nginya mĩrongo ĩtatũ.

7 Nake Jesũ akĩra ndungata icio atĩrĩ, “Iyũria ndigithũ maaĩ”; nacio ikĩyũria riita.

8 Agĩcooka agĩciĩra atĩrĩ, “Rũu tahiai ĩmwe mũtwarĩre mũtabania wa iruga.”

Nacio igĩka o ũguo, 9 nake mũtabania wa iruga agĩcama maaĩ macio maagarũritwo magatuĩka ndibei. Ndaamenyaga kũrĩa yoimĩte, o na gũtuĩka ndungata iria ciatahĩte maaĩ nĩciamenyaga. Hĩndĩ ĩyo agĩta mũhikania keheri-inĩ 10 akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ aambaga kũruta ndibei ĩrĩa njega, na ageni maarĩkia kũnyua mũno, agacooka akaruta ĩrĩa ĩtarĩ njega; no wee ũkũigĩte ĩrĩa njega nginya rĩu.”

11 Kĩu nĩkĩo kĩama kĩa mbere kĩrĩa Jesũ aaringire, na aakĩringĩre kũu Kana ya Galili. Akĩonania riiri wake, nao arutwo ake makĩmwĩtkia.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

12 Thuutha ũcio agĩkũrũka Kaperinaumu, marĩ na nyina, na ariũ a nyina, o na arutwo ake. Magĩkara kuo matukũ manini.

13 Rĩrĩa Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩrie-rĩ, Jesũ akĩambata, agĩthĩĩ Jerusalemu. 14 Kũu hekarũ-inĩ nĩakorire andũ makiendia ng’ombe,

* 2:3 Warĩ ũndũ wa thoni mũno kũrĩ andũ a mũciĩ ndibei ĩngĩathirire ũhiki-inĩ. † 2:6 Ayahudi meefĩkĩte mũndũ nĩanyiitagwo nĩ thaahu o mũthenya, na nĩkĩo meethambaga moko hĩndĩ ciothe.

na ng'ondu, na ndutura,[‡] o na angĩ maikarĩte metha-inĩ magĩceenjia mbeeca. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio agĩthondeka mũcarica wa mĩkanda, na akĩmarutũrũra othe kuuma hekarũ-inĩ, hamwe na ng'ondu, na ng'ombe; akĩhurunja mbeeca cia arĩa maacenjagia mbeeca na akĩng'aũrania metha ciao. ¹⁶ Nao arĩa meendagia ndutura akĩmeera atĩrĩ, "Eheriai ici gũkũ! Mwahota atĩa gũtua nyũmba ya Baba ndũnyũ!"

¹⁷ Nao arutwo ake makĩririkana nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, "Kĩyo kĩa ndĩ nakĩo kĩa nyũmba yaku nĩkĩo gĩkaandĩa."

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Ayahudi makĩmũũria atĩrĩ, "Nĩ kĩa kĩa kĩa ũngĩtũringĩra gĩa gũtuonia ũhoti ũrĩa ũrĩ nague wa gwĩka maũndũ macio mothe?"

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Thariai hekarũ ĩno, na nĩngũmiaka rĩngĩ na mĩthenya ĩtatũ."

²⁰ Nao Ayahudi magĩcookia atĩrĩ, "Hekarũ ĩno yakirwo na mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtandatũ, nawe ũkũmiaka na mĩthenya ĩtatũ?" ²¹ No rĩrĩ, hekarũ ĩrĩa aaragia ũhoru wayo nĩ mwĩrĩ wake. ²² Na thuutha wake kũriũkio kuuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, arutwo ake makĩririkana ũrĩa oigĩte. Nao magĩtĩkia Maandĩko, o na ciugo icio Jesũ aarĩtie.

²³ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa aarĩ Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Bathaka, andũ aingĩ makĩona ciama iria aaringaga, nao magĩtĩkia rĩtwa rĩake. ²⁴ No Jesũ ndaigana kũmeĩhokera, nĩgũkorwo nĩooĩ andũ othe. ²⁵ Ndaabataragio nĩ ũira wa mũndũ, ũkonĩ mũndũ ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo nĩamenyaga kĩa kĩa thĩnĩ wa mũndũ.

3

Jesũ na Nikodemo

¹ Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wa Afarisai wetagwo Nikodemo, warĩ wa kĩa kĩa gĩathanaga kĩa Ayahudi. ² Nĩokire kũrĩ Jesũ ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, "Rabii, nĩtũũĩ we ũrĩ mũrutani uumĩte kũrĩ Ngai. Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũringa ciama iria ũringaga Ngai atarĩ hamwe nake."

³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũngĩona ũthamaki wa Ngai atangĩciarwo rĩngĩ."

⁴ Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, "Mũndũ angĩciarwo atĩa arĩ mũkũrũ? Ti-itherũ ndangĩhota gũtoonya nda ya nyina hĩndĩ ya keerĩ nĩguo aciarwo!"

⁵ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũngĩtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai atangĩciarwo na maaĩ na Roho. ⁶ Mwĩrĩ ũciaraga mwĩrĩ, no Roho aciaraga roho. ⁷ Ndũkagegio nĩ ũguo ndoiga atĩ, 'No nginya ũciarwo rĩngĩ.' ⁸ Rũhuho rũhurutanaga na kũrĩa rĩngĩenda. Ūiguaga rũkĩhurutana, no ndũmenyaga kũrĩa rumĩte kana kũrĩa rũrorete. Ūguo noguo gũtarĩ harĩ mũndũ ũrĩa wothe ũciarĩtwo nĩ Roho."

⁹ Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, "Ūndũ ũcio ũngĩhoteka atĩa?"

¹⁰ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Wee ũrĩ mũrutani wa Isiraeli na ndũrataũkirwo nĩ maũndũ maya? ¹¹ Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, twaragia ũrĩa tũũ, na tũkoimbũra ũrĩa tuonete, no inyuĩ, mũtĩtĩkagĩra ũira

[‡] 2:14 Nyamũ cia kũrutwo magongona ciendagĩrio Ayahudi arĩa moimaga mabũrũri mangĩ magooka gũkũngũira ciathĩ icio.

witũ. ¹² Ndakwĩra maũndũ ma gũkũ thĩ, waga gwĩtikia; ũngĩtikia atĩa ingĩkwĩra maũndũ ma na igũrũ? ¹³ Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wathĩ igũrũ tĩa ũrĩa woimire igũrũ, na nĩwe Mũrũ wa Mũndũ.” ¹⁴ Na o ta ũrĩa Musa aambaririe nyoka ya gĩcango werũ-inĩ, ũguo no taguo Mũrũ wa Mũndũ akaambarario, ¹⁵ nĩguo ũrĩa wothe ũmwĩhokete agĩe na muoyo wa tene na tene.

¹⁶ “Nĩgũkorwo Ngai nĩendire kĩrĩndĩ, akĩruta Mũrũ wake wa mũmwe, nĩgeetha mũndũ o wothe ũmwĩtikĩtie ndakoore, no agĩe na muoyo wa tene na tene. ¹⁷ Nĩgũkorwo Ngai ndaatũmire Mũrũwe gũkũ thĩ aciirithie kĩrĩndĩ, no nĩguo kĩrĩndĩ kĩhonoke nĩ ũndũ wake. ¹⁸ ũrĩa wothe ũmwĩtikĩtie ti wa gũciirithio, no ũrĩa wothe ũtamwĩtikĩtie ũcio nĩarikĩtie gũtuĩrwo ciira, nĩgũkorwo ndehokete rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai wa mũmwe. ¹⁹ Rĩĩrĩ nĩrĩo ituĩro: Ũtheri nĩwokire gũkũ thĩ, no andũ makĩenda nduma gũkĩra ũtheri, nĩ ũndũ ciĩko ciao ciarĩ njũru. ²⁰ Mũndũ o wothe wĩkaga ũũru nĩathũire ũtheri, na ndangiumĩra ũtheri-inĩ nĩ gwĩtigĩra ciĩko ciake itikoimbũke. ²¹ No mũndũ ũrĩa wothe wĩkaga maũndũ ma ma nĩoimaĩra ũtheri-inĩ, nĩguo kuonekane kũna atĩ ũguo ekĩte nĩ Ngai ũmũhotithĩte.”

Ũira wa Johana Mũbatithania ũkonĩ Jesũ

²² Thuutha wa ũguo, Jesũ na arutwo ake nĩmoimagarire magĩthĩ bũrĩri wa Judea, kũria aikarangire nao, na akabatithanagia. ²³ O nake Johana nĩabatithanagĩria Aironi gũkuhĩ na Salimu, nĩgũkorwo kũu nĩ kwarĩ maaĩ maingĩ, nao andũ nĩmookaga kuo kaingĩ kaingĩ mabatithio. ²⁴ (Hĩndĩ iyo Johana ndaakoretwo aikĩtio njeera.) ²⁵ Nĩ kwagĩire na ngarari gatagatĩ-inĩ ka arutwo amwe a Johana na Mũyahudi ũmwe ũhoroinĩ wa mĩtugo yao ya gwĩtheria. ²⁶ Magĩũka kũrĩ Johana makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, mũndũ ũrĩa mũraarĩ nake mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, ũrĩa wee warutire ũira ũmũkonĩ-rĩ, nĩarabatithania, nao andũ othe nĩmarathĩ kũrĩ we.”

²⁷ Ũhoroinĩ ũcio Johana agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ ndarĩ ũndũ angĩamũkĩra o tĩa ũrĩa aheetwo kuuma igũrũ. ²⁸ Inyuĩ ene no mũheane ũira muuge atĩ nĩndoigire atĩrĩ, ‘Nĩ ti nĩ Kristũ, no ndũmĩtwo njũke mbere yake.’ ²⁹ Mũhiki nĩ wa mũhikania. No rĩrĩ, mũrata wa mũhikania ũrĩa ũmũrũgamĩrĩre nĩamũthikagĩrĩria, na akaiyũrwo nĩ gĩkeno rĩrĩa aigua mũgambo wa mũhikania. Gĩkeno ta kũu nĩkĩo ndĩ na kĩo, na rĩu nĩgĩkinyanĩru. ³⁰ We no nginya akĩrĩrĩrie kũneneha, na nĩ ngĩrĩrĩrie kũnyiiha.

³¹ “Ũrĩa uumĩte igũrũ nĩ mũnene kũrĩ andũ othe; nake ũrĩa uumĩte thĩ nĩ wa gũkũ thĩ, na maũndũ marĩa aragia no ma gũkũ thĩ. ũrĩa uumĩte igũrũ arĩ igũrũ rĩa andũ arĩa angĩ othe. ³² We oimbũraga maũndũ marĩa onete na akaigua no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩtikagĩra ũira wake. ³³ Mũndũ ũrĩa wĩtikĩrĩte ũira ũcio nĩahũrĩte mũhũrĩ atĩ Ngai nĩ wa ma. ³⁴ Nĩgũkorwo ũrĩa Ngai atũmĩte aragia ciugo cia Ngai nĩ ũndũ Ngai aheanaga Roho hatarĩ gĩthimi. ³⁵ Ithe nĩendete Mũriũ na nĩ aigĩte indo ciothe moko-inĩ make. ³⁶ ũrĩa wothe wĩtikĩtie Mũriũ, arĩ na muoyo wa tene na tene, no ũrĩa wothe ũregete Mũriũ ndakona muoyo, nĩgũkorwo egũtũra arakarĩrwo nĩ Ngai.”

4

Jesũ Kwaria na Mũtumia Mũsamaria

¹ Afarisai nĩmaiguire atĩ Jesũ nĩagĩĩaga na arutwo aingĩ gũkĩra Johana na akamabatithia, ² o na gũtuĩka, ti Jesũ wabatithanagia, no nĩ arutwo ake. ³ Hĩndĩ ĩrĩa Mwathani aamenyire ũhoro ũcio, akiuma Judea na agĩcooka Galili o rĩngĩ.

⁴ Na rĩrĩ, no nginya angĩatuĩkanĩirie bũrũri wa Samaria. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio, agĩkinya itũũra rĩarĩ Samaria rĩetagwo Sukaru, hakuhi na gĩthaka kĩrĩa Jakubu aaheete mũriũ Jusufu. ⁶ Nakĩo gĩthima kĩa Jakubu nĩkuo kĩarĩ, nake Jesũ, tondũ wa kũnoga nĩ rũgendo, agĩkara thĩ hau gĩthima-inĩ. Na kwarĩ ta thaa thita.

⁷ Na rĩrĩa mũtumia ũmwe Mũsamaria okire gũtaha maaĩ-rĩ, Jesũ akĩmũria atĩrĩ, “No ũhe maaĩ ma kũnyua?” ⁸ (Hĩndĩ iyo arutwo ake nĩmathiite kũgũra irio itũũra-inĩ.)

⁹ Nake mũtumia ũcio Mũsamaria akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ Mũyahudi na niĩ ndĩ mũtumia Mũsamaria. Ũngĩkĩhooya gĩa kũnyua atĩa?” (Nĩgũkorwo Ayahudi matĩrĩ ngwatanĩro na Asamaria.)

¹⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo nĩũũĩ kĩheo kĩa Ngai na ũkamenya nũũ ũrakũhooya maaĩ ma kũnyua, wee nĩwe ũngĩamũhooya nake nĩangĩakũhe maaĩ ma muoyo.”

¹¹ Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndũrĩ na kĩndũ gĩa gũtaha maaĩ nakĩo, na gĩthima gĩkĩ nĩ kĩriku. Ũngĩkĩruta kũ maaĩ macio ma muoyo? ¹² Anga ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Jakubu ũrĩa watũheire gĩthima gĩkĩ, na we mwene aatũũrite anyuuaga maaĩ kuuma kĩo o hamwe na ariũ ake na ndũũru ciake cia mbũri na cia ng’ombe?”

¹³ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyuuaga maaĩ maya nĩanyootaga rĩngĩ, ¹⁴ no ũrĩa wothe ũkũnyua maaĩ marĩa ngaamũhe ndarĩ hĩndĩ akaanyoota. Ti-itherũ, maaĩ marĩa ngũmũhe megũtuĩka gĩthima kĩa maaĩ thĩnĩ wake, gĩtherũkage muoyo wa tene na tene.”

¹⁵ Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, he maaĩ macio nĩguo ndikananyoote rĩngĩ, na ndige gũũkaga haha gũtaha maaĩ.”

¹⁶ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ wĩte mũthuuriguo mũũke nake.”

¹⁷ Nake mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na mũthuuri.” Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ waria ma rĩrĩa woiga atĩ ndũrĩ na mũthuuri. ¹⁸ Ũhoro wa ma nĩ atĩ ũkoretwo ũrĩ na athuuri atano, na mũndũ mũrũme ũrĩa ũrĩ nake rĩu ti mũthuuriguo.* Ũguo woiga nĩ ũhoro wa ma.”

¹⁹ Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩndĩrona atĩ wee ũrĩ mũnabii. ²⁰ Maithe maitũ maahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ, no inyuĩ Ayahudi muugaga atĩ Jerusalemu nokuo kũndũ kũrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooyagĩra Ngai.”

²¹ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, nĩĩtikia, kũrĩ ihinda rĩroka rĩrĩa mũtakaahooyagĩra Baba kĩrĩma-inĩ gĩkĩ o na kana Jerusalemu. ²² Inyuĩ Asamaria mũhooyaga kĩrĩa mũtooĩ; no ithuĩ tũhooyaga

* **4:18** Ayahudi moigaga atĩ mũtumia nĩangĩateirwo nĩ athuuri eerĩ kana atatũ, no angĩakĩririe hau onekaga arĩ mũndũ mwĩhia biũ.

kĩria tũũ, nĩgũkorwo ũhonokio uumĩte kũrĩ Ayahudi.† ²³ No ihinda nĩrĩroka na rĩu nĩrĩkinyu, rĩria arĩa mahooyaga na ma makaahooyaga Baba na roho, na mamũhooyage na ma, nĩgũkorwo nĩ andũ ta acio Baba acaragia a kũmũhooyaga. ²⁴ Ngai nĩ roho, nao arĩa mamũhooyaga no nginya mamũhooyage na roho, na mamũhooyage na ma.”

²⁵ Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ Mesia” (ũria wĩtagwo Kristũ) “nĩarooka. Hĩndĩ irĩa agooka nĩagatũtaarĩria maũndũ mothe.”

²⁶ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩrakwarĩria nĩ nĩ we.”

Arutwo Gũcooka harĩ Jesũ

²⁷ O ihinda-inĩ rĩu arutwo ake magĩũka, na makĩgega maakora akĩaranĩria na mũtumia. No gũtirĩ o na ũmwe woririe atĩrĩ, “Nĩ kĩ ũrenda?” kana akĩũria, “Ūraaranĩria nake nĩkĩ?”

²⁸ O hĩndĩ iyo mũtumia ũcio agĩtiga ndigithũ yake ya maaĩ, agĩcooka itũũra-inĩ, akĩira andũ atĩrĩ, ²⁹ “Ūkai, mũkone mũndũ wanjũra maũndũ marĩa mothe ndaaneka. Ũcio no akorwo nĩwe Kristũ?” ³⁰ Nao makĩuma kũu itũũra-inĩ, magĩthĩ harĩa Jesũ aarĩ.

³¹ Mũira wa makinye, arutwo ake makĩmũringĩrĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, rĩa irio.”

³² Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Ndĩ na irio cia kũria, iria mũtarĩ ũndũ wacio mũũ.”

³³ Nao arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ hihi harĩ mũndũ ũmũreheire irio?”

³⁴ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Irio ciakwa nĩ gwĩka wendi wa ũria wandũmire na kũrĩkia wĩra wake. ³⁵ Githĩ mũtiugaga atĩ, ‘Nĩ mĩeri ina itigarĩte magetha makinye?’ Ngũmwĩra atĩrĩ, hingũrai maitho manyu muone mĩgũnda! Magetha nĩmakinyu. ³⁶ O na rĩu mũgethi nĩagĩaga na mũcara wake, o na nĩagethaga magetha ma muoyo wa tene na tene, nĩgeetha mũhaandi na mũgethi makenanĩre hamwe. ³⁷ Amu nĩ ũhoru wa ma ũria uugaga atĩ, ‘Ūmwe ahaandaga, nake ũngĩ akagetha.’ ³⁸ Nĩ ndaamũtũmire mũkagethe kĩa mũtarutĩre wĩra. Angĩ nĩo marutĩte wĩra mũritũ, na inyuĩ mũkagetha uumithio wa wĩra wao.”

Asamaria Aingĩ Gwĩtĩkia

³⁹ Nao Asamaria aingĩ kuuma itũũra rĩu makĩmwĩtĩkia nĩ ũndũ wa ũira wa mũtumia ũcio, tondũ nĩameerire atĩrĩ, “Nĩanjũrĩre maũndũ marĩa mothe ndaneeka.” ⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ irĩa Asamaria mokire kũrĩ Jesũ, makĩmũringĩrĩria aikaranie nao, nake agĩkara mĩthenya iĩrĩ. ⁴¹ Na tondũ wa ciugo ciake, andũ angĩ aingĩ magĩtĩkia.

⁴² Magĩkĩra mũtumia ũcio atĩrĩ, “Ithũ tũtĩretĩkia no ũndũ wa ũria ũratwĩrĩre; rĩu nĩtwĩguĩrĩire ithũ ene na tũkamenya atĩ mũndũ ũyũ ti-itherũ nĩwe Mũhonokia wa kĩrĩndĩ.”

Jesũ Kũhonia Mwana wa Mũnene

⁴³ Thuutha wa mĩthenya iyo iĩrĩ, akiumagara agĩthĩ Galili. ⁴⁴ (Amu Jesũ we mwene nĩoigĩte atĩ mũnabii ndatũagwo bũrũri-inĩ wake mwene.) ⁴⁵ Rĩria aakinyire Galili, andũ a Galili makĩmũnyiita ũgeni.

† **4:22** Asamaria maarĩ na maandĩko ma mabuku o marĩa matano ma Musa, na matiametĩkĩtie mothe. Meetĩkĩtie Mesia, we Mũhonokia, akoima kũrĩ Ayahudi.

Nĩmonete ũrĩa wothe ekĩte Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Bathaka, nĩgũkorwo o nao maarĩ kuo.

⁴⁶ O rĩngĩ agĩceera Kana ya Galili, kũrĩa aagarũrite maaĩ magatuĩka ndibeĩ. Na kũu Kaperinaumu nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe mũnene warĩ na mũriũ mũrũaru. ⁴⁷ Rĩrĩa mũndũ ũcio aaiguire atĩ Jesũ nĩoimĩte Judea agooka Galili, agĩthĩ kũrĩ we, akĩmũthaitha athĩ akahonie mũriũ, ũrĩa warĩ hakuhĩ gũkua.

⁴⁸ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũtangĩona ciama na morirũ, mũtingĩtikia.”

⁴⁹ Nake mũnene ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩtũikũrũke mwana wakwa atanakua.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Inũka. Mũrũguo nĩekũhona.”

Mũndũ ũcio agĩtikia ũguo Jesũ aamwĩrire, na akĩinũka. ⁵¹ Naarĩ njĩra akĩinũka, ndungata ciake ikĩmũtũnga na ndũmĩrĩrĩ atĩ mũrũwe arĩ o muoyo. ⁵² Rĩrĩa aamooririe nĩ ta thaa ciigana mũriũ aambĩrĩrie kũigua wega, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ira thaa mũgwanja nĩguo araa-honire.”

⁵³ Nake ithe akĩmenya atĩ thaa icio nocio Jesũ aramwĩrite atĩrĩ, “Mũrũguo nĩekũhona.” Nĩ ũndũ ũcio we na nyũmba yake yothe magĩtikia.

⁵⁴ Gikĩ nĩkĩo kĩarĩ kĩama gĩa keerĩ kĩrĩa Jesũ aaringire kũu Galili, oimĩte Judea.

5

Jesũ Kũhonania Karia-inĩ

¹ Thuutha wa maũndũ macio Jesũ nĩambatire Jerusalemu tondũ nĩ kwarĩ na gĩathĩ kĩa Ayahudi. ² Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu hakuhĩ na Kĩhingo-kĩa-Ng’ondũ nĩ kwarĩ na karia geetagwo na Kĩhibirania Bethesida, nako gaathiũrũrũkĩrio nĩ ithaku ithano ciarĩ ngite. ³ Kũu nĩkũo gwakomagwo nĩ ikundi nene cia andũ arĩa maarĩ arũaru, ta atumumu, na cionje, na arĩa maakuĩte ciĩga (meetereire maaĩ moinjugwo. ⁴ Nĩgũkorwo nĩ kũrĩ hĩndĩ mũraika wa Mwathani aikũrũkaga akoinjuga maaĩ karia-inĩ kau; na mũndũ wa mbere kũrika kuo maaĩ moinjugwo, nĩahonagio mũrimũ o wothe ũrĩa aarĩ naguo.) ⁵ Na hau nĩ haarĩ mũndũ ũmwe watũũrite arĩ mũrũaru mĩaka mĩrongo itatũ na inana. ⁶ Hĩndĩ irĩa Jesũ aamuonire akomete hau, na akĩmenya atĩ atũũrite ũguo ihinda iraaaya, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũkwenda kũhonio?”

⁷ Nake mũndũ ũcio warũarĩte akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndirĩ na mũndũ wa kũndikia thĩnĩ wa karia rĩrĩa maaĩ moinjugwo. Ngĩgeria gũtoboka thĩnĩ-rĩ, mũndũ ũngĩ agatoboka mbere yakwa.”

⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware!” ⁹ Na o rĩmwe mũndũ ũcio akĩhona, akĩoya kĩbarĩ gĩake, na agĩtwara.

Na rĩrĩ, mũthenya ũcio gwekĩkire ũguo warĩ wa Thabatũ, ¹⁰ na nĩ ũndũ ũcio Ayahudi makĩra mũndũ ũcio wahonetio atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ; watho ndũgwĩtikĩritie ũkuue kĩbarĩ gĩaku.”

¹¹ Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũũhonirie anjĩrĩre atĩrĩ, ‘Oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware.’”

¹² Nĩ ũndũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio ũkwĩrĩre woe kĩbarĩ wĩtware nũ?”

13 Mündũ ũcio wahonetio ndaamenyaga nũũ wamũhonetie, tondũ Jesũ aakoretwa orĩre kĩrĩndĩ-inĩ kĩrĩa kĩarĩ hau.

14 Thuutha ũcio Jesũ akĩmũkora hekarũ-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “One, rĩu nĩũhonete. Ndũgacooke kwĩhia ndũkae gũkorwo nĩ ũndũ mũuru kũrĩ ũcio.” 15 Nake mündũ ũcio agĩthĩ na akĩra Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe wamũhonetie.

Kũgĩa Muoyo thĩnĩ wa Mũriũ

16 Nĩ ũndũ ũcio, Ayahudi makĩnyariira Jesũ, tondũ ekĩte maũndũ macio mũthenya wa Thabatũ. 17 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Baba atũũrĩte o arĩ wĩra-inĩ wake nginya rĩu, na o na nĩ no ndĩraruta wĩra.” 18 Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kĩu, Ayahudi magĩkĩrĩrĩria kũgeria kũmũũraga; nĩgũkorwo to mũthenya wa Thabatũ aathũkagia, no o na nginya nĩetaga Ngai ithe wake mwene, na ũguo akeiganania na Ngai.

19 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Mũriũ ndarĩ ũndũ angĩka we mwene, tiga o ũrĩa onaga Ithe agĩka, nĩgũkorwo maũndũ marĩa Ithe ekaga no mo Mũriũ o nake ekaga. 20 Nĩgũkorwo Ithe nĩendete Mũriũ, na nĩamuonagia maũndũ mothe marĩa ekaga, ĩĩ, na nĩakamuonia maũndũ manene o na gũkĩra maya, nĩgeetha o na inyuĩ mũgege. 21 O ta ũrĩa Ithe ariũkagia andũ arĩa akuũ akamahe muoyo, noguo o nake Mũriũ aheaga muoyo o ũrĩa angĩenda kũhe. 22 Na nĩngĩ-rĩ, ithe ndarĩ mündũ atuagĩra ciira, no ehokeire Mũriũ ũtuanĩri wothe wa ciira,* 23 nĩgeetha andũ othe matĩage Mũriũ o ta ũrĩa matĩaga Ithe. ũrĩa ũtatĩaga Mũriũ ndatĩaga Ithe ũrĩa wamũtũmire.

24 “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũiguaga kiugo gĩakwa na agetũkia ũrĩa wandũmire, arĩ na muoyo wa tene na tene; na ti wa gũciirithio nĩarĩkĩtie kuuma gĩkuũ-inĩ agatoonya muoyo-inĩ. 25 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũrĩ ihinda rĩrooka, na rĩu nũkinyu rĩrĩa akuũ makaigua mũgambo wa Mũrũ wa Ngai, nao arĩa makaigua nĩ magaatũra muoyo. 26 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa Ithe arĩ na muoyo thĩnĩ wake mwene, no taguo ahotithĩtie Mũriũ kũgĩa na muoyo thĩnĩ wake mwene. 27 Na nĩamũheete ũhoti wa gũtuanĩra ciira nĩ tondũ nĩ Mũrũ wa Mündũ.

28 “Mũtikagegio nĩ ũhoru ũcio, nĩgũkorwo ihinda nĩrĩroka rĩrĩa andũ arĩa othe marĩ mbĩrĩra-inĩ makaigua mũgambo wake 29 na moime kuo, arĩa mekĩte wega mariũke nĩguo matũũre muoyo, nao arĩa mekĩte ũũru mariũke nĩguo matũũrwo ciira. 30 Ndirĩ ũndũ ingĩhota gwĩka nĩ mwene; nduanagĩra ciira kũringana na ũrĩa njiguaga, na itua rĩakwa nĩ rĩa kĩhooto, nĩgũkorwo ndicaragia gwĩkenia nĩ mwene, tiga gũkenia ũrĩa wandũmire.

Ūira Ūkonĩ Jesũ

31 “Ingĩheana ũira ũgonĩ nĩ mwene-rĩ, ũira ũcio wakwa ndũngĩtuĩka wa ma. 32 Nĩ kũrĩ na ũngĩ ũrĩa uumbũraga ũhoru wakwa, na nĩnjũũ atĩ ũira wake igũrũ rĩakwa nĩ wa ma.

33 “Inyuĩ nĩmwatũmanire kũrĩ Johana, nake nĩaheanire ũira wa ma. 34 Ti atĩ nĩnjĩtikagĩra ũira wa mündũ; no nĩndĩũgwetaga nĩgeetha

* 5:22 Ayahudi meetĩkĩtie atĩ Ngai Ithe nĩwe warĩ mũciirithia wa andũ othe. Nĩ ũndũ ũcio ũrutani ũyũ nĩmawonire ta ũtaarĩ wa ma.

mũhonokio. ³⁵ Johana aarĩ tawa ũrĩa wakanire na ũkĩmũrĩka, na inyuĩ mũgĩthuuru gũkenera ũtheri wake kwa ihinda.

³⁶ “Niĩ ndĩ na ũira mũnene gũkĩra ũcio wa Johana. Nĩgũkorwo wĩra ũrĩa Baba aaheete ndĩikie, na noguo ndĩraruta, nĩguo uumbũraga atĩ Baba nĩwe ũndũmĩte. ³⁷ Nake Baba ũrĩa wandũmire nĩaheanĩte ũira ũngoniĩ we mwene. Inyuĩ mũtirĩ mwaigua mũgambo wake kana mũkona ũrĩa atariĩ, ³⁸ o na kiugo gĩake gĩtitũũraga thĩinĩ wanyu, tondũ mũtiĩtikĩtie ũrĩa aatũmire. ³⁹ Inyuĩ mũtuĩragia Maandĩko tondũ mwĩciiragia atĩ na ũndũ wamo nĩmwĩgwatĩire muoyo wa tene na tene. Maandĩko macio nĩmo moimbũraga ũhoro ũrĩa ũngoniĩ, ⁴⁰ no nĩmũregaga gũũka kũrĩ niĩ mũgĩe na muoyo.

⁴¹ “Niĩ ndĩtikagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ, ⁴² no inyuĩ nĩndĩmũũ. Ngamenya atĩ inyuĩ mũtirĩ na wendo wa Ngai ngoro-inĩ cianyu. ⁴³ Njũkĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Baba na mũtinjĩtikagĩra; no mũndũ ũngĩ angĩũka na rĩitwa rĩake mwene, nĩmũkũmwĩtikĩra. ⁴⁴ Mũngĩtikia atĩa angĩkorwo mwĩtikagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ, no mũticaragia ũgooci ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai o ũcio ũmwe?”

⁴⁵ “No mũtigeciirie atĩ nĩngamũthitanga mbere ya Baba. Musa ũrĩa inyuĩ mwĩhokeete nĩwe mũmũthitangi. ⁴⁶ Korwo nĩmwĩtikĩtie Musa-rĩ, no mũnjĩtikie, nĩgũkorwo nĩ ũhoro wakwa aandĩkire. ⁴⁷ No kuona atĩ mũtiĩtikĩtie ũrĩa aandĩkire-rĩ, mũngĩgĩtikia atĩa ũrĩa njugaga?”

6

Jesũ Kũhũunia Andũ Ngiri Ithano

¹ Thuutha wa maũndũ macio, Jesũ akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Iria rĩa Galili (na norĩo rĩitagwo Iria rĩa Tiberia), ² nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene kĩa andũ gĩkĩmũrũmĩrĩra tondũ nĩkĩoneete ciana iria aaringĩire andũ arĩa maarĩ arũaru. ³ Nake Jesũ akĩambata kĩrĩma-inĩ, agũikara thĩ marĩ hamwe na arutwo ake. ⁴ Nakĩo Gĩathĩ gĩa Bathaka ya Ayahudi nĩgĩakuhĩrĩirie.

⁵ Rĩrĩa Jesũ aarorire akĩona kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, akĩũria Filipu atĩrĩ, “Tũkũgũra mĩgate kũ andũ aya marĩe?” ⁶ Oririe ũguo nĩguo amũgerie, nĩgũkorwo we nĩooĩ ũrĩa egwĩka.

⁷ Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũcara wa mĩeri ĩnana ndũngĩgũra mĩgate ya kũigana nĩguo o mũndũ arũme kenyũ!”

⁸ Nake mũrutwo ũngĩ wake wetagwo Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero, akiuga atĩrĩ, ⁹ “Haha harĩ kahĩ karĩ na mĩgate ĩtano ya mũtu wa cairi na thamaki igĩrĩ nini, no ingĩkĩigana atĩa andũ marĩ aingĩ ũũ?”

¹⁰ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ĩraai andũ maikare thĩ.” Hau maarĩ haarĩ na nyeki nyingĩ, nao arũme magĩikara thĩ, na maarĩ ta arũme ngiri ithano. ¹¹ Jesũ agĩcooka akĩoya mĩgate ĩyo, agĩcookia ngaatho na akĩgaĩra arĩa maikarĩte thĩ kũringana na mũigana ũrĩa o mũndũ angĩendire. Agĩcooka agĩika o ũguo na thamaki.

¹² Rĩrĩa othe maarĩire na makĩhũuna, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ūnganiai cienyũ iria ciatigara. Mũtikareke kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩũrĩre.” ¹³ Nĩ ũndũ ũcio magĩciũngania, makĩiyũria ikabũ ikũmi na igĩrĩ na icunjĩ cia mĩgate ĩria ĩtano ya cairi, iria ciatigirio nĩ andũ acio maarĩkia kũrĩa.

14 Thuutha wa andũ kuona ciama iria Jesũ aaringĩte, makĩambĩrĩria kuuga atĩrĩ, “Ti-itherũ üyũ nĩwe mũnabii ũrĩa ũgooka gũkũ thĩ.”
 15 Nake Jesũ akĩmenya atĩ nĩmendaga mamũtue mũthamaki wao na hinya, nĩ undũ ũcio akĩmeherera o rĩngĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

16 Rĩrĩa gwakinyire hwaĩ-inĩ arutwo ake magĩkũrũka nginya iria-inĩ, 17 magĩtoonya marikabu, makĩringa iria marorete Kaperinaumu. Hĩndĩ iyo kwarĩ nduma, na Jesũ ndaathĩte kũrĩ o. 18 Nĩ kwarĩ na makũmbĩ ma maaĩ tondũ wa rũhuho rũnene rũrĩa rwahurutanaga. 19 Na hĩndĩ irĩa maatwarithĩtie marikabu ta kilomita ithano kana ithathatũ, makĩona Jesũ agĩũka kũrĩ marikabu-inĩ agereire maaĩ igũrũ; nao makĩmaka. 20 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ; tigai gwĩtigĩra.” 21 Magĩtikĩra atoonye thĩnĩ wa marikabu, na kahinda o kau marikabu igĩkinya hũgũrũrũ-inĩ cia kũrĩa maathĩaga.

22 Mũthenya ũcio ũngĩ, kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩarĩ mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria gĩkĩmenya atĩ no marikabu imwe yarĩ ho, na atĩ Jesũ ndaamĩngĩrĩte hamwe na arutwo ake no maathĩte marĩ oiki. 23 No ningĩ gũgĩũka marikabu ingĩ ciumĩte Tiberia ikĩrũgama hakuhĩ na harĩa andũ maarĩrĩre mĩgate thuutha wa Mwathanĩ gũcookeria Ngai ngaatho. 24 Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩamenyire atĩ Jesũ kana arutwo ake gũtirĩ warĩ ho, gĩkĩngĩra marikabu icio, gĩgĩthĩ Kaperinaumu gũcaria Jesũ.

Jesũ nĩwe Mũgate wa Muoyo

25 Rĩrĩa maamũkorire mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, ũkinyire gũkũ rĩ?”

26 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, inyuĩ mũtiranjaria nĩ undũ wa ciama iria mũronire, no nĩ undũ nĩmũrarĩre mĩgate mũrahũũna. 27 Tigagai gũtangĩkĩra irio iria ithũkaga, no mwĩtangagei nĩ undũ wa irio iria cia gũtũũra nginya muoyo-inĩ wa tene na tene, iria Mũrũ wa Mũndũ akaamũhe. ũcio nĩwe Ngai Ithe ahũũrĩte mũhũũri wa gwĩtikĩrika.”

28 Magĩcooka makĩmũũria atĩrĩ, “Twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩgeetha tũrutage mawĩra marĩa Ngai endaga?”

29 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Wĩra wa Ngai nĩ ũyũ: nĩ mwĩtikie ũrĩa we atũmĩte.”

30 Nĩ undũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ciama irĩkũ ũgũtũringĩra tuone nĩguo tũgwĩtikie? ũgwĩka atĩa? 31 Maithe maitũ ma tene maarĩaga mana kũu werũ-inĩ; o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Aamaheire mĩgate kuuma igũrũ marĩe.’ ”*

32 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ti Musa wamũheire mũgate kuuma igũrũ, no nĩ Baba ũmũheaga mũgate ũrĩa wa ma kuuma igũrũ. 33 Nĩgũkorwo mũgate wa Ngai nĩ ũrĩa ũikũrũkaga kuuma igũrũ akahe kĩrĩndĩ gĩa thĩ muoyo wa tene na tene.”

34 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, kuuma rĩu tũheage mũgate ũcio.”

35 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ mũgate wa muoyo. Mũndũ ũrĩa ũũkaga kũrĩ nĩ ndakahũta o na rĩ, na ũrĩa ũnjĩtikĩtie ndakanyoota

* 6:31 Ayahudi meciiragia atĩ Mesia oka nĩangĩamaheire irio iria cietagwo mana, iria maithe mao maarĩaga marĩ werũ-inĩ.

o na rī. ³⁶ No rīrī, o ta ūrīa ndīmwrīrīte, nīmūnyonete, no mūtīrī mūretīkia. ³⁷ Arīa othe Baba ahee nīmarīūkaga kūrī nī, na ūrīa wothe ūgooka kūrī nī ndikamūngata o na rī. ³⁸ Nīgūkorwo ndiikūrūkīte kuuma igūrū njūke gwīka wendi wakwa nī mwene, no njūkīte gwīka wendi wa ūrīa wandūmire. ³⁹ Naguo ūyū nīguo wendi wa ūrīa wandūmire, atī ndigaate o na ūmwe wa arīa othe aaheete, no ngaamariūkīa mūthenya wa kūrīgīrīria. ⁴⁰ Nīgūkorwo wendi wa Baba nī atī ūrīa wothe wonete Mūriū na akamwītīkia nīakagīa na muoyo wa tene na tene, na nīngamūrīūkīa mūthenya wa kūrīgīrīria.”

⁴¹ Ayahudi maigua ūguo makīambīrīria kūng’ong’ora nī ūndū wake tondū nīoigīte atīrī, “Nī nī nī mūgate ūrīa waikūrūkīre kuuma igūrū.” ⁴² Makiuga atīrī, “Githī ūyū ti Jesū mūrū wa Jusufu, ūrīa ithe na nyina tūū? Rīu angīhota atīa kuuga atī, ‘Nī ndaikūrūkīre kuuma igūrū?’”

⁴³ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Tigai kūng’ong’ora gatagatī-inī kanyu. ⁴⁴ Gūtīrī mūdū ūngūka kūrī nī ataguucīrīrio nī Baba ūrīa wandūmire, na nī nīngamūrīūkīa mūthenya wa kūrīgīrīria. ⁴⁵ Nī kwandīkītwo maandīko-inī ma Anabīi atīrī, ‘Nao othe makaarutwo ūhorō nī Ngai.’ Nake ūrīa wothe ūthīkagīrīria Baba na akeeruta ūhorō kuuma kūrī we, nīokaga kūrī nī. ⁴⁶ Gūtīrī mūdū ūrī onā Baba, tīga o ūrīa uumīte kūrī Ngai; we wiki nowe wonete Baba. ⁴⁷ Ngūmwīra atīrī na ma, mūdū ūrīa wītīkītie arī na muoyo wa tene na tene. ⁴⁸ Nī nī nī mūgate wa muoyo. ⁴⁹ Maithe manyu ma tene maarīaga mana marī werū-inī, na no maakuire. ⁵⁰ No ūyū nīguo mūgate ūrīa ūikūrūkīte kuuma igūrū, ūrīa mūdū angīrīa na ndakue. ⁵¹ Nī nī nī mūgate ūrīa ūrī muoyo ūrīa waikūrūkīre kuuma igūrū. Mūdū o wothe ūngīrīa mūgate ūyū, nīagatūūra tene na tene. Mūgate ūyū nī mwīrī wakwa ūrīa ngūheana nī ūndū wa muoyo wa andū a gūkū thī.”

⁵² Hīndī īyo nao Ayahudi makīambīrīria gūkararania mūno o ene, makoorania atīrī, “Mūdū ūyū angīhota atīa gūtūhe mwīrī wake tūrīe?”

⁵³ Jesū akīmacookeria atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, mūtangīrīa mwīrī wa Mūrū wa Mūdū na mūnyue thakame yake, mūtīrī na muoyo thīnī wanyu. ⁵⁴ ūrīa wothe ūrīaga mwīrī wakwa na akanyua thakame yakwa arī na muoyo wa tene na tene, na nīngamūrīūkīa mūthenya wa kūrīgīrīria. ⁵⁵ Nīgūkorwo mwīrī wakwa nī irio kūna, nayo thakame yakwa nī kīndū gīa kūnyua kūna. ⁵⁶ ūrīa wothe ūrīaga mwīrī wakwa na akanyua thakame yakwa aikaraga thīnī wakwa na nī ngaikara thīnī wake. ⁵⁷ O ta ūrīa Baba mūtūūra muoyo aandūmire na o ta ūrīa na nī ndūūrāga muoyo nī ūndū wa Baba, noguo mūdū ūrīa ūndūaga agaātūūra muoyo nī ūndū wakwa. ⁵⁸ ūyū nīguo mūgate ūrīa waikūrūkīre kuuma igūrū. Maithe manyu maariire mana na nīmakuire, no ūrīa ūrīaga mūgate ūyū egūtūūra tene na tene.” ⁵⁹ Maūdū macio aamaarīe rīrīa aarutanaga thunagogi-inī kūu Kaperinaumu.

Arutwo Aingī Gūtiganīria Jesū

⁶⁰ Arutwo ake aingī maigua ūguo makiuga atīrī, “Ūyū nī ūrutani mūrītū mūno, nūū ūngīhota kūwītīkīra?”

⁶¹ Jesū amenya atĩ arutwo ake nĩmang'ong'oraga nĩ ūndũ wa ūhoro ūcio akĩmeera atĩrĩ, “Kaĩ ūhoro ūcio wamũrakaria? ⁶² Ī mũngĩkiona Mũrũ wa Mũndũ akĩambata igũrũ kũria aarĩ mbere! ⁶³ Roho aheanaga muoyo; mwĩrĩ ndũrĩ kiene. Ciugo iria ndamwarĩria nĩ roho na nĩcio muoyo. ⁶⁴ No nĩ kũrĩ amwe anyu matarĩ maretĩkia.” Nĩgũkorwo kuuma o kĩambĩrĩria Jesũ nĩooĩ arĩa matetĩkĩtie, na ūria ūkaamũkunyaĩra. ⁶⁵ Agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩkĩo ndamwĩrire atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũũka kũrĩ nĩ atahotithĩtio nĩ Baba.”

⁶⁶ Kuuma hĩndĩ iyo, arutwo ake aingĩ makĩhũndũka, na matia-cookire kũmũrũmirĩra.

⁶⁷ Jesũ akĩũria arĩa ikũmi na eerĩ atĩrĩ, “O na inyuĩ kaĩ mũrenda gũthĩ?”

⁶⁸ Nake Simoni Petero akĩmũcookeria, atĩrĩ, “Mwathani, tũngĩthĩ kũrĩ ũ? Wee nĩwe ūrĩ na ciugo cia muoyo wa tene na tene.

⁶⁹ Nĩtwĩtĩkĩtie na tũkamenya atĩ wee nĩwe ūria Mũtheru wa Ngai.”

⁷⁰ Hĩndĩ iyo Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ ti nĩ ndĩmũthuurĩte mũrĩ ikũmi na eerĩ? No ũmwe wanyu nĩ ndaimono!”

⁷¹ (Aaragia ūhoro wa Judasi mũrũ wa Simoni Isikariota, tondũ o na aakorwo aarĩ ũmwe wa acio ikũmi na eerĩ, nĩwe warĩ amũkunyaĩre thuutha ūcio.)

7

Jesũ Gũthĩ Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

¹ Thuutha ūcio, Jesũ nĩaceerangire Galili, nĩ ūndũ ndendaga gũthĩ Judea tondũ Ayahudi akuo nĩmamũcaragia mamũrage. ² No hĩndĩ ĩria Gĩathĩ gĩa Ithũnũ* kĩa Ayahudi gĩakuhĩrĩrie-rĩ, ³ ariũ a nyina na Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩwagĩrĩrwo uume gũkũ ũthĩ Judea, nĩguo arutwo aku mone ciamu iria ũringaga. ⁴ Gũtirĩ mũndũ wendaga kũmenyeka nĩ andũ ũhithaga ūria areeka. Na tondũ nĩũreeka maũndũ maya-rĩ, wĩonanie kũrĩ kĩrĩndĩ.” ⁵ Nĩgũkorwo o na ariũ a nyina matiamwĩtĩkĩtie.

⁶ Nĩ ūndũ ūcio, Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ihinda rĩakwa rĩria rĩagĩrĩre rĩtirĩ rĩrakinya; no harĩ inyuĩ ihinda o rĩothe nĩrĩagĩrĩre. ⁷ Andũ a gũkũ thĩ matingĩmũthũra, no nĩ nĩmathũire tondũ nĩnyumbũraga atĩ ūria mekaga nĩ ũũru. ⁸ Inyuĩ thĩĩ Gĩathĩ-inĩ. Nĩ ndikwamba kwambata Gĩathĩ-inĩ kũ, nĩgũkorwo ihinda rĩakwa rĩria rĩagĩrĩru rĩtirĩ rĩrakinya.” ⁹ Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩkara kũ Galili.

¹⁰ No rĩrĩ, thuutha wa ariũ a nyina gũthĩ Gĩathĩ-inĩ kũ, o nake agĩcooka agĩthĩ, no ndaathiire akĩmenyekaga, no aathiire na hitho. ¹¹ Na rĩrĩ, kũ Gĩathĩ-inĩ-rĩ, Ayahudi nĩmamũcaragia, makĩũranagia atĩrĩ, “Mũndũ ūcio arĩ ha?”

¹² Kũ mũingĩ-inĩ goothe andũ nĩmaragia na mĩheehũ ūhoro wake. Amwe makoiga atĩrĩ, “Mũndũ ūcio nĩ mũndũ mwega.”

Na arĩa angĩ makoiga atĩrĩ, “Aca, mũndũ ūcio nĩaheenagia andũ.”

¹³ No gũtirĩ mũndũ ũngĩaririe ūhoro wake akĩiguagwo nĩ ūndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi.

Jesũ Kũrutana Gĩathĩ-inĩ

* **7:2** Gĩathĩ gĩa Ithũnũ kĩamarirakanagia ūria maatũrĩte morũũraga werũ-inĩ, o hamwe na wega wa Ngai wa kũmakinya Kaanani.

14 Gĩathĩ gĩakinya gatagatĩ-rĩ, Jesũ akĩambata agĩthĩ nja-inĩ cia hekarũ, akĩambĩrĩria kũrutana. 15 Nao Ayahudi makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aamenyeire maũndũ maya kũ, na ndathomete?”

16 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūrutani ũrĩa ndutanaga ti wakwa niĩ mwene. Uumaga kũrĩ ũrĩa wandũmire. 17 Mũndũ o wotho angĩenda gwĩka wendi wa Ngai, ũcio nĩarĩmenyaga kana ũrutani wakwa uumaga kũrĩ Ngai, kana njaragia ũhoru wakwa mwene. 18 Mũndũ ũrĩa waragia ũhoru wake we mwene eekaga ũguo nĩgeetha egoocithie we mwene, no ũrĩa ũrutaga wĩra nĩgeetha agoocithie ũrĩa ũmũtũmĩte nĩ mũndũ wa ma; gũtirĩ ũndũ wa maheeni ũmũkonĩ. 19 Githĩ Musa ndaamũheire watho? No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũmenyagĩrĩra watho. Mũrageria kũnjũraga nĩkĩ?”

20 Naguo mũngĩ wa andũ ũkĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ũrĩ na ndaimono. Nũ ũrageria gũkũũraga?”

21 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ndaaringire kĩama kĩmwe, na inyuĩ inyuothe mũkĩgega. 22 No rĩrĩ, tondũ Musa nĩamũheire ũhoru wa kũrua (o na gũtuĩka ũhoru ũcio ndwoimire kũrĩ Musa, no woimĩte kũrĩ maithe manyu ma tene-rĩ), inyuĩ nĩ mũruithagia mwana mũthenya wa Thabatũ. 23 Rĩu angĩkorwo mwana no aruithio mũthenya wa Thabatũ nĩgeetha watho wa Musa ndũgathaahio-rĩ, mũrakĩndakarĩra nĩkĩ nĩkũhonia mũndũ mũthenya wa Thabatũ? 24 Tigai gũtuanagĩra ciira na ũrĩa mũndũ atariĩ, tuanagĩrai ciira na kĩhooto.”

Jesũ nĩwe Kristũ?

25 Tondũ ũcio andũ amwe a kũu Jerusalemu makĩambĩrĩria kũũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ tiwe mũndũ ũrĩa marageria kũũraga? 26 Na rĩu araria atekwĩhitha, na matirĩ ũndũ maramwĩra. Kaĩ anene mamenyete kũna atĩ ũyũ nĩwe Kristũ? 27 No ithuĩ nĩtũũĩ kũrĩa mũndũ ũyũ oimĩte; rĩrĩa Kristũ agooka, gũtirĩ mũndũ ũkaamenya kũrĩa agaakorwo oimĩte.”

28 Tondũ ũcio Jesũ, o akĩrutanaga kũu hekarũ-inĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ; “Ĩ nĩguo, nĩmũnjũũĩ, na mũkamenya kũrĩa nyumĩte. Ndiũkĩte gũkũ nĩ ũndũ wakwa niĩ mwene, no ũrĩa wandũmire nĩ wa ma. Inyuĩ mũtimũũĩ, 29 no niĩ nĩndĩmũũĩ, tondũ nyumĩte kũrĩ we, na nĩwe wandũmire.”

30 Maigua ũguo makĩgeria kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie, tondũ ihinda rĩake rĩtiarĩ ikinyu. 31 O na kũrĩ o ũguo, andũ aingĩ makĩmwĩtikia. Makiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Kristũ agooka-rĩ, nĩakarĩnga ciama nyingĩ gũkĩra mũndũ ũyũ?”

32 Afarisai makĩigua andũ makĩheehana maũndũ ta macio mamũkonĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩtũma thigari cia hekarũ ikamũnyiite.

33 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Niĩ ngũkorwo na inyuĩ o ihinda inini, njooke thĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire. 34 Inyuĩ mũkaanjaria, no mũtikanyona; na kũrĩa ngaakorwo, mũtikahota gũkinya.”

35 Ayahudi makĩĩrana atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ kũ arenda gũthĩ, kũu tũtangĩhota kũmuona? Hihi egũthĩ kũrĩa andũ aitũ matũũraga mahurunjũkĩte gatagatĩ ka Ayunani, akarute Ayunani ũhoru? 36 Nĩ

atĩa ekwendaga kuuga, rĩrĩa oigire atĩ, ‘Mũkaanjaria no mūtikanyona’ na ‘kũrĩa ngaakorwo mūtikahota gũkinya?’”

³⁷ Mũthenya wa mũthia, na ũrĩa warĩ múnene wa Giathĩ kũrĩ, Jesũ akĩrũgama, akĩanĩrĩra na mũgambo múnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnyootĩ-rĩ, nĩoke harĩ nĩ anyue. ³⁸ ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, thĩinĩ wake nĩkũriumaga njũũ cia maai marĩ muoyo, o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte.” ³⁹ Akĩaria ũguo aaragia ũhoru wa Roho, ũrĩa arĩa maamwĩtikĩtie makaheo thuutha-inĩ. Amu hĩndĩ ĩyo Roho ndaaheanĩtwo, nĩgũkorwo Jesũ ndaagocithĩtio.

⁴⁰ Hĩndĩ ĩrĩa andũ maiguire ciugo ciake, amwe makiuga atĩrĩ, “Titherũ mũndũ ũyũ nĩ we Mũnabii ũrĩa.”

⁴¹ Arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Kristũ.”

Nao angĩ makĩũria atĩrĩ, “Kwahoteka atĩa Kristũ oime Galili? ⁴² Githĩ Maandĩko matiugĩte atĩ Kristũ akoima rũciaro-inĩ rwa Daudi, na oime Bethlehemu itũura rĩrĩa Daudi aatũũraga?” ⁴³ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na nyamũkano gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ ũndũ wa Jesũ. ⁴⁴ Amwe nĩmendaga kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie.

Atongoria a Ayahudi Kwaga Gwĩtikia

⁴⁵ Marigĩrĩrio-inĩ arangĩri a hekarũ magĩcooka kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai, nao makĩmooria atĩrĩ, “Mwaga kũmũrehe nĩkĩ?”

⁴⁶ Arangĩri acio magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũrĩ waria ta ũrĩa mũndũ ũcio aragia.”

⁴⁷ Nao Afarisai makĩmooria atĩrĩ, “Mũroiga atĩ o na inyũĩ nĩamũheenetie? ⁴⁸ Nĩ kũrĩ múnene o na ũmwe kana Mũfarisai ũmwĩtikĩtie? ⁴⁹ Aca! No gĩkundi gĩkĩ kĩa andũ matooĩ watho-rĩ, nĩkĩnyiite nĩ kĩrumi.”

⁵⁰ Nikodemo, ũrĩa wathĩite kũrĩ Jesũ mbere ĩyo na aarĩ ũmwe wa gĩkundi kĩa, akĩũria atĩrĩ, ⁵¹ “Watho witũ nĩũtuagĩra mũndũ ciira ataambĩte gũthikĩrĩrio nĩguo akamenyeka ũrĩa ekĩte?”

⁵² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “O nawe kaĩ uumĩte Galili? Tuĩria ũhoru, na nĩũkũmenya atĩ mũnabii ndangiuma Galili.”

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Johana 7:53-8:11)

⁵³ (O mũndũ akĩinũka gwake mũciĩ.

8

¹ No rĩrĩ, Jesũ agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ. ² Na rũciinĩ tene akĩroka o rĩngĩ kũu nja cia hekarũ, kũrĩa andũ othe maamũrigiicĩirie. Nake agĩkara thĩ kũmaruta. ³ Arutani a watho hamwe na Afarisai makĩrehe mūtumia wanyĩitĩtwo agĩtharia. Makĩmũrũgamia hau mbere ya gĩkundi, ⁴ na makĩra Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, mūtumia ũyũ aanyĩitwo agĩtharia. ⁵ Thĩinĩ wa watho-rĩ, Musa aatwathire tũhũũrage atumia ta aya na mahiga nyuguto. Rũu we ũkuuga atĩa?” ⁶ Maahũthagĩra kĩũria gĩkĩ kĩrĩ ta mũtego, nĩgeetha magĩe na ũndũ wa kũmũthitagĩra.

No Jesũ akĩnamĩrĩra, na akĩambĩrĩria kwandĩka thĩ na kĩara gĩake. ⁷ Na rĩrĩa maathiire na mbere kũmũũria ũhoru ũcio, akĩnamũka, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo harĩ na ũmwe wanyu ũtarĩ ehia-rĩ,

nīatuŭke wa mbere kũmũikĩria ihiga.”⁸ Agĩcooka akĩnamĩrĩra rĩngĩ, akĩandĩka thĩ na kĩara.

⁹ Rĩrĩa maiguire ũguo, makĩambĩrĩria kwehera hau ũmwe kwa ũmwe, maambĩrĩrie na arĩa akũrũ, nginya hagĩtigara o Jesũ na mĩtumia ũcio arũngĩ o hau. ¹⁰ Jesũ akĩnamũka, akĩmũũria atĩrĩ, “Mĩtumia ũyũ, agũthitangi marĩ ha? Hatĩrĩ o na ũmwe wao wagũtuĩra?”

¹¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũthuri ũyũ, gũtirĩ o na ũmwe.”

Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “O na nĩ ndigũgũtuĩra. Thĩ, na ndũkanacooke kwĩhia.”)

Ūira wa Jesũ nĩ wa Ma

¹² Rĩrĩa Jesũ aarĩrie andũ rĩngĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ũtheri wa thĩ. Ūrĩa wothe ũnũmagĩrĩra ndarĩ hĩndĩ arĩthiaga na nduma, no arĩgĩaga na ũtheri wa muoyo.”

¹³ Nao Afarisai makĩmũkararia, makĩmwĩra atĩrĩ, “We ũraheana ũira waku wee mwene; ũira waku ti wa ma.”

¹⁴ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “O na ingĩruta ũira wakwa nĩ mwene-rĩ, ũira wakwa nĩ wa ma, nĩgũkorwo nĩnjũũĩ kũrĩa ndoimire o na kũrĩa ndĩrathĩ. No inyuĩ mĩtũũĩ kũrĩa nyumĩte kana kũrĩa ndĩrathĩ.

¹⁵ Inyuĩ mĩtuanagĩra ciira na ũmũndũ; nĩ ndĩrĩ mũndũ nduagĩra ciira. ¹⁶ No o na ingĩtuanĩra ciira-rĩ, itua rĩakwa nĩrĩagĩrĩrie, nĩgũkorwo ndĩtuanagĩra ndĩ nyiki. No nĩ ndĩ na Baba, ũrĩa wandũmire. ¹⁷ Thĩnĩ wa watho wanyu nĩ kwandĩkitwo atĩ ũira wa andũ eerĩ nĩ wa ma. ¹⁸ Nĩ ndĩraruta ũira wakwa mwene; nake mũira wakwa ũcio ũngĩ nĩ Baba ũrĩa wandũmire.”

¹⁹ Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Thoguo arĩ kũ?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mĩtinjũũĩ, o na Baba mĩtimũũĩ. Korwo nĩmũnjũũĩ, o na Baba nĩmũngĩmũũĩ.” ²⁰ Nake aaragia ciugo icio akĩrutana hekarũ-inĩ hakuhĩ na harĩa mũhothi warutagĩrwo. No gũtirĩ mũndũ wamũnyitire nĩ tondũ ihinda rĩake rĩtiarĩ ikinyu.

²¹ O rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngwĩthĩra, na inyuĩ nĩmũkanjaria no mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu. Kũrĩa ngũthĩ inyuĩ mũtingĩhota gũka.”

²² Ūhoru ũcio ũgĩtũma Ayahudi morie atĩrĩ, “Kaĩ ekwĩyũraga? Hihi nĩkĩo aroiga atĩ, ‘Kũrĩa ngũthĩ mũtingĩhota gũka?’”

²³ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a gũkũ thĩ, nĩ nyumĩte Igũrũ. ²⁴ Inyuĩ mũrĩ a thĩ-ino; no nĩ ndĩrĩ wa thĩ-ino. Ndamwĩrĩre atĩ mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu; mũngĩrega gwĩtũkia ũrĩa njugaga atĩ nĩ nĩ nĩ we, ti-itherũ mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu.”

²⁵ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe ũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ o ũrĩa ndũũrĩte ndĩmwĩraga kuuma o kĩambĩrĩria. ²⁶ Ndĩ na maũndũ maingĩ ingiuga ma kũmũciirithia namo. No ũrĩa wandũmire nĩ mwĩhokeku, nago ũrĩa njiguĩte kuuma kũrĩ we nĩguo njĩrĩraga kĩrĩndĩ.”

²⁷ Nao matiigana kũmenya atĩ aameeraga ũhoru wa Ithe. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwarĩkia kwambararia Mũrũ wa Mũndũ-rĩ, nĩguo mũkamenya ũrĩa njugaga atĩ nĩ nĩ nĩ we, na atĩ gũtirĩ ũndũ njĩkaga ndĩrĩte, no njaragia o ũrĩa Baba andũtũ. ²⁹ Nake ũrĩa wandũmire arĩ hamwe na nĩ; ndandigĩte ndĩ nyiki, nĩgũkorwo hĩndĩ

ciothe njikaga maundũ o marĩa mamũkenagia.”³⁰ O akĩaragia-rĩ, andũ aingĩ makĩmwĩtikia.

Ciana cia Iburahĩmu

³¹ Nake Jesũ akĩira Ayahudi arĩa maamwĩtikĩtie atĩrĩ, “Mũngĩrũmia ũrutani wakwa-rĩ, mũrĩ arutwo akwa kũna. ³² Nĩ mũkaamenya ũhoru wa ma, naguo ũhoru ũcio wa ma nĩ ũkaamũkũũra.”

³³ Nao makĩmũcookeria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, na tũtirĩ twatuĩka ngombo cia mũndũ o na ũ. Ũngĩkiuga atĩa atĩ nĩtũgakũũrwo?”

³⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ o ma, mũndũ o wothe wĩhagia nĩ ngombo ya mehia. ³⁵ No rĩrĩ, ngombo ti ya gũtũũra mũciĩ nginya tene no mũriũ wa mwene mũciĩ nĩ wa gũtũũra mũciĩ nginya tene. ³⁶ Nĩ ũndũ ũcio Mũrũ wa Ngai angĩkamũkũũra-rĩ, nĩmũgakũũrwo kũna. ³⁷ Nĩnjũũ mũrĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, no nĩmwĩharĩirie kũnjũraga, tondũ ũhoru wakwa ndũrĩ na ũikaro thĩnĩ wanyu. ³⁸ Nĩ ndĩramwĩra maundũ marĩa nyonete harĩ Baba, na inyuĩ mwĩkaga maundũ marĩa mũiguĩte kuuma kũrĩ ithe wanyu.”

³⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Iburahĩmu nĩwe ithe witũ.” Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ,

“Mũngĩrĩ ciana cia Iburahĩmu-rĩ, nĩ mũngĩkaga maundũ marĩa Iburahĩmu eekaga. ⁴⁰ Ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ, inyuĩ nĩmũtuĩte itua rĩa kũnjũraga, o nĩ mũndũ ũrĩa ũmũheete ũhoru ũrĩa wa ma, o ũrĩa ndaiguire kuuma kũrĩ Ngai. Ũguo tigo Iburahĩmu eekaga. ⁴¹ Inyuĩ mũreka maundũ marĩa ithe wanyu ekaga.”

Nao makĩmũkararia makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ ciana ciumanĩte na ũtharia. Ithuĩ tũrĩ na Baba ũmwe tu, na nĩwe Ngai.”

Ciana cia Mũcukani

⁴² Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngai angĩrĩ ithe wanyu-rĩ, no mũnyende, nĩgũkorwo ndoimire kũrĩ Ngai, na rĩu ndĩ gũkũ. Ti nĩ mwene ndĩtũmĩte, no nĩwe wandũmire. ⁴³ Mũraga gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa ndĩroiga nĩkĩ? Tondũ mũtirahota kũmenya ũhoru ũrĩa ndĩraria. ⁴⁴ Inyuĩ mũrĩ ciana cia ithe wanyu, Mũcukani, na mwendaga kũhingia merirĩria ma ithe wanyu. We aarĩ mũũragani kuuma o kĩambĩrĩria. Ndathingataga ũhoru wa ma, nĩgũkorwo gũtirĩ ũhoru wa ma thĩnĩ wake. Rĩrĩa ekũheenania, aaragia rũthiomi rwake, tondũ we nĩ mũheenania, na nĩwe ithe wa maheeni. ⁴⁵ No tondũ njaragia ũhoru wa ma-rĩ, mũtinjĩtikagia. ⁴⁶ Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe wanyu ũngĩonania atĩ ndĩ mwĩhia? Angĩkorwo ndĩraria ũhoru wa ma-rĩ, mũregaga kũnjĩtikia nĩkĩ? ⁴⁷ Ũrĩa ũrĩ wa Ngai nĩaiguaga ũrĩa Ngai oigaga. Kĩrĩa kĩgiragia mũmũigwe nĩ tondũ mũtirĩ a Ngai.”

Uge wa Jesũ Igũrũ Rĩake we Mwene

⁴⁸ Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Githĩ tũtirĩ na kĩhooito gĩa kuuga atĩ wee ũrĩ Mũsamarĩa na ũrĩ na ndaimono?”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na ndaimono, no nĩndĩite Baba, no inyuĩ mũtindĩite. ⁵⁰ Ndirecarĩria ũgooci wakwa nĩ mwene, no nĩ harĩ na ũmwe ũrĩa ũũcaragia, na nĩwe mũtuanĩri ciira. ⁵¹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe angĩrũmia kiugo gĩa kwa, ndarĩ hĩndĩ akona gĩkuũ.”

⁵² Ayahudi maigua ũguo, makĩgũthũka makĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩtwamenya atĩ ũrĩ na ndaimono. Iburahĩmu nĩakuire o na anabii magĩkua, no wee ũroiga atĩ mũndũ o wothe angĩrũmia kiugo gĩaku, ndagacama gĩkuũ. ⁵³ Wee ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Iburahĩmu? We nĩakuire o na anabii magĩkua. Kaĩ ũreciiria we ũrĩ ũ?”

⁵⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩgooca-rĩ, kwĩgooca gwakwa nĩ gwa tũhũ. Baba, ũrĩa muugaga atĩ nĩwe Ngai wanyu nĩwe ũngocithagia. ⁵⁵ O na gũtuĩka mũtimũũĩ, nĩ nĩndĩmũũĩ. Ingiuga atĩ ndimũũĩ, ingĩtuĩka wa maheeni ta inyuĩ, no nĩndĩmũũĩ na nĩnũmĩtie kiugo gĩake. ⁵⁶ Ithe wanyu Iburahĩmu nĩakenaga atĩ nĩakona mũthenya wakwa; na nĩawonire na agĩcanjamũka.”

⁵⁷ Nao Ayahudi makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee o na ndũkinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩtano, na ũkoiga atĩ nĩwonete Iburahĩmu!”

⁵⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Iburahĩmu atanaciarwo, Nii ndũire!” ⁵⁹ Maigua ũguo makĩoya mahiga mamũhũire namo nyuguto, no Jesũ akĩhitha, akiuma kũu hekarũ-inĩ.

9

Jesũ Kũhingũra Maitho ma Mũndũ Waciarĩtwo arĩ Mũtumumu

¹ Na rĩrĩa aathiiaga na njĩra-rĩ, akĩona mũndũ waciarĩtwo arĩ mũtumumu. ² Nao arutwo ake makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, nũũ wehirie, nĩ mũndũ ũyũ kana nĩ aciari ake, nĩgeetha aciario arĩ mũtumumu?”

³ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ti mũndũ ũyũ kana aciari ake mehirie. No ũndũ ũyũ wekĩkire nĩgeetha wĩra wa Ngai wonanio mũtũũrĩre-inĩ wake. ⁴ Rĩrĩa rĩothe arĩ mũthenya-rĩ, no nginya tũrute wĩra wa ũrĩa wandũmire. Ũtukũ nĩũrooka rĩrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kũruta wĩra. ⁵ Rĩrĩa ndĩ gũkũ thĩ, nĩ nĩ ũtheri wa thĩ.”

⁶ Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩtua mata thĩ, akĩringia ndoro na mata macio, na akĩmĩhaka mũndũ ũcio maitho. ⁷ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũgethambe Karia-inĩ ga Siloamu” (narĩo rĩitwa Siloamu nĩ kuuga Gũtũmwo.)* Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthĩ na agĩthamba, na agĩũka mũciĩ akĩonaga.

⁸ Nao andũ a itũũra rĩake na arĩa maamuonete mbere ĩyo akĩhooya ũteithio makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ũyũ ti ũrĩa ũraikaraga thĩ ahooyage ũteithio?” ⁹ Andũ amwe makiuga atĩ aarĩ we.

Nao arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Aca, no kũhaana amũhaana.”

Nowe agĩkĩrĩrĩria kuuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio.”

¹⁰ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Maitho maku makĩhingũkire atĩa?”

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa metaga Jesũ nĩwe ũringirie ndoro aahaka maitho, anjĩra thĩ ngeethambe Karia-inĩ ga Siloamu. Nĩ ũndũ ũcio ndathiĩ na ndeethamba, na ndahota kuona.”

¹² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio arĩ ha?”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nii ndiũũ.”

Afarisai Gũtuĩria Ũhoro wa Kũhonio kwa Mũtumumu Ũcio

¹³ Nao magĩtwara mũndũ ũcio warĩ mũtumumu kũrĩ Afarisai. ¹⁴ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio Jesũ aaringirie ndoro na akĩhingũra maitho ma mũndũ ũcio warĩ wa Thabatũ. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai o nao

* 9:7 Karia gaka kaarĩ kamwe ka mĩako ya kũrehe maaĩ Jerusalemu, na gaakĩtwo nĩ Hezekia.

makĩmũũria ũrĩa aahotete kuona. Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, "Aahakire ndoro maitho, na nĩ ndeethamba na rĩu nĩndĩrona."

¹⁶ Nao Afarisai amwe makiuga atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai, nĩgũkorwo ndamenyagĩrĩra Thabatũ."

No arĩa angĩ makĩũria atĩrĩ, "Mũndũ mwĩhia ahota atĩa kũringa ciama ta ici?" Nĩ ũndũ ũcio makĩamũkana.

¹⁷ Mũthia-inĩ Afarisai acio makĩhũgũkĩra mũndũ ũcio warĩ mũtumumu, makĩmũũria atĩrĩ, "Wee ũkuuga atĩa ha ũhoru wake? Nĩwe araahingũrire maitho."

Nake mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ mũnabii."

¹⁸ O na kũrĩ ũguo Ayahudi matiigana gwĩtĩkia ũhoru wa mũndũ ũcio atĩ aarĩ mũtumumu na atĩ nĩacookete kuona, nginya rĩrĩa maatũmanĩire aciari ake. ¹⁹ Makĩmooria atĩrĩ, "Ũyũ nĩ mwana wanyu? Ũyũ nĩwe mũroiga aaciariro arĩ mũtumumu? Rĩu ahotete atĩa kuona?"

²⁰ Nao aciari ake magĩcookia atĩrĩ, "Ithuĩ tũũ nĩ mwana witũ na tũũ aaciariro arĩ mũtumumu. ²¹ No ũrĩa ahotete kuona, kana ũrĩa ũmũhingũrire maitho make, ithuĩ tũtũũ. Mũũriei nĩ mũgima, nĩekwĩyarĩrĩria." ²² Aciari ake moigire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, nĩgũkorwo Ayahudi nĩmarĩkĩtie gũtua atĩ mũndũ o wothe ũngiuga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ nĩegũikio nja ya thunagogi. ²³ Nĩkĩo aciari ake moigire atĩrĩ, "Nĩ mũgima; mũũriei."

²⁴ Magĩĩta mũndũ ũcio warĩ mũtumumu hĩndĩ ya keerĩ. Makĩmwĩra atĩrĩ, "Gocithia Ngai. Nĩtũũ mũndũ ũyũ nĩ mwĩhia."

²⁵ Nake agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ ndiũũ kana nĩ mwĩhia kana ti mwĩhia. No njũũ ũndũ ũyũ ũmwe; ndĩraarĩ mũtumumu na rĩu nĩndĩrona!"

²⁶ Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, "Agwĩkire atĩa? Akũhingũrire maitho atĩa?"

²⁷ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩndamwĩra ũhoru o rĩu na inyuĩ mũtinathikĩrĩria. Mũrenda kũigua rĩngĩ nĩkĩ? O na inyuĩ nĩmũkwenda gũtuĩka arutwo ake?"

²⁸ Nao makĩmũũria, makĩmwĩra atĩrĩ, "Wee ũrĩ mũrutwo wa mũndũ ũyũ! Ithuĩ tũrĩ arutwo a Musa! ²⁹ Ithuĩ nĩtũũ atĩ Ngai nĩarĩrie Musa, no ha ũhoru wa mũndũ ũyũ-rĩ, tũtũũ o na kũrĩa oimĩte."

³⁰ Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, "Kaĩ ũcio nĩ ũrirũ-ĩ! Inyuĩ mũtiũũ kũrĩa oimĩte, na nĩwe ũhingũrire maitho. ³¹ Nĩtũũ atĩ Ngai ndathikagĩrĩria andũ ehia. Athikagĩrĩria mũndũ ũrĩa ũrĩ na ũngai na ũrĩa wĩkaga wendi wake. ³² Gũtirĩ mũndũ ũrĩ waigua ũhoru wa mũndũ ũhingũrĩtwo maitho aciariro arĩ mũtumumu. ³³ Korwo mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai ndarĩ ũndũ angĩhota gwĩka."

³⁴ Igũrũ rĩa ũhoru ũcio magĩcookia atĩrĩ, "Wee waciariro ũrĩ na mehia. Ũngĩkĩgeria atĩa gũtũruta!" Nao makĩmũũria na kũu nja.

Ũtumumu wa Kũiroho

³⁵ Jesũ nĩaiguire atĩ nĩmaikĩtie mũndũ ũcio nja, na rĩrĩa aamuonire akĩmũũria atĩrĩ, "Wee nĩwĩtĩkĩtie Mũrũ wa Mũndũ?"

³⁶ Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, "Mũthuari ũyũ, ũcio nĩwe ũ? Njũra, nĩgeetha ndĩmwĩtĩkie."

³⁷ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, "Rĩu nĩmuonete; nĩwe ũyũ ũraaria nawe."

³⁸ Nake mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, "Mwathani, nĩndetĩkia," na akĩmũthathaiya.

³⁹ Ningĩ Jesũ akiuga atĩrĩ, “Njũkĩte gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa gũtuanĩra ciira, nĩgeetha arĩa atumumu mahote kuona, nao arĩa monaga maũũke atumumu.”

⁴⁰ Afarisai amwe arĩa maarĩ nake makĩigua akiuga ũguo, nao makĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ atĩa? O na ithuĩ tũrĩ atumumu?”

⁴¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũngĩrĩ atumumu-rĩ, mũtingĩrĩ na mehĩa; no rĩu tondũ muugaga atĩ nĩmuonaga-rĩ, mũgũikara o na wĩhia wanyu.”

10

Mũrĩithi na Rũuru Rwake

¹ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa ũtatoonyaga gĩcegũ kĩa ng’onde agereire kĩhingo-inĩ, no akahaićira handũ hangĩ-rĩ, ũcio nĩ mũici na nĩ mũtunyani. ² Mũndũ ũrĩa ũtoonyaga na kĩhingo nĩwe mũrĩithi wa ng’onde ciake. ³ Mũrangĩrĩ nĩamũhingũragĩra kĩhingo, nacio ng’onde nĩithikagĩrĩra mũgambo wake. Eetaga ng’onde ciake na marĩtwa, na agaciomagaria. ⁴ Aarĩkia kuumia iria irĩ ciake ciotherĩ, acitongoragia, nacio ng’onde ciake ikamũrũmĩrĩra, tondũ nĩciũũ mũgambo wake. ⁵ No itirĩ hĩndĩ ingĩrũmĩrĩra mũgeni; ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ nĩikũmũrĩra, tondũ itĩũũ mũgambo wa mũgeni.” ⁶ Jesũ aahũthĩrire ngerekano iyo, no matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Nĩ nĩ nĩ kĩhingo kĩa ng’onde. ⁸ Arĩa othe mookire mbere yakwa maarĩ aici na atunyani, no ng’onde itĩigana kũmathikĩrĩra. ⁹ Nĩ nĩ nĩ kĩhingo; ũrĩa wothe ũtoonyagĩra harĩ nĩ nĩakahonoka. Agaatoonyaga na akoima, na onage gĩa kũrĩa. ¹⁰ Mũici okaga tu nĩgeetha aiyie, na orage, na anage; nĩ njũkĩte nĩguo magĩe na muoyo, na magĩe naguo kũna.

¹¹ “Nĩ nĩ nĩ mũrĩithi ũrĩa mwega. Mũrĩithi ũrĩa mwega arutaga muoyo wake nĩ ũndũ wa ng’onde. ¹² Mũrĩithi wa mũcaara tiwe mũrĩithi ũrĩa mwene ng’onde. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ona njũũi igĩũka, atiganagĩra ng’onde, akoora. Hĩndĩ iyo nayo njũũi igatharĩkĩra rũuru, ikarũhurunja. ¹³ Mũndũ ũcio oraga tondũ we nĩ wa kwandĩkwo, na ndarũmbũyanagia na ũhoro wa ng’onde.

¹⁴ “Nĩ nĩ nĩ mũrĩithi ũrĩa mwega; nĩnjũũĩ ng’onde ciakwa, nacio ng’onde ciakwa nĩcinjũũĩ, ¹⁵ o ta ũrĩa Baba anjũũĩ, na nĩ ngamenya Baba, na nĩndutĩte muoyo wakwa nĩ ũndũ wa ng’onde. ¹⁶ Ndĩ na ng’onde ingĩ iria itarĩ cia gĩcegũ gĩkĩ. No nginya o nacio ndĩcirehe. O nacio nĩgathikĩrĩra mũgambo wakwa, na gũgaakorwo na rũuru rũmwe, na mũrĩithi ũmwe. ¹⁷ Gĩtũmi kĩa Baba kũnyenda nĩ ũndũ nĩndutĩte muoyo wakwa nĩgeetha njooke ndĩwoe rĩngĩ. ¹⁸ Gĩtirĩ mũndũ ũngĩndunya guo, no nĩ ngũũruta na kwĩyendera. Ndĩ na ũhoti wa kũũruta, o na ũhoti wa kũwoya rĩngĩ. Watho ũyũ ndaamũkĩrire kuuma kũrĩ Baba.”

¹⁹ Maigua ciugo icio, Ayahudi makĩamũkana o rĩngĩ. ²⁰ Aingĩ ao makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arĩ na ndaimono na akagũrũka. Mũkũmũthikĩrĩra nĩkĩ?”

²¹ No angĩ makiuga atĩrĩ, “Ĩno ti mĩario ya mũndũ ũrĩ na ndaimono. Ndaimono no ihingũre maitho ma mũtumumu?”

Kwaga gwĩtĩkia kwa Ayahudi

22 Ningĩ gũkĩgĩa na Gĩathĩ gĩa Kwamũrwo kũu Jerusalemu. Kwarĩ kĩmera kĩa heho, 23 nake Jesũ aarĩ hekarũ-inĩ agĩceraceera gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni. 24 Nao Ayahudi makĩmũrigiicĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūgũtũũra ūtũigĩte na nganja nginya rĩ? Angĩkorwo nĩwe Kristũ-rĩ, twĩre ūtekũhitha.”

25 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩmwĩrite, no mũtĩtikagia. Ciama iria ningaga na rĩtwa rĩa Baba nĩcinjaragĩrĩria, 26 no inyuĩ mũtĩtikagia tondũ mũtirĩ ng’onde ciakwa. 27 Ng’onde ciakwa nĩthikagĩrĩria mũgambo wakwa; nĩndĩciũĩ, nacio nĩcinũmagĩrĩra. 28 Nĩndĩciheaga muoyo wa tene na tene, na gũtirĩ hĩndĩ ikoora; gũtirĩ mũndũ o na ūmwe ūngĩcigutha kuuma moko-inĩ makwa. 29 Baba ūria waheire cio, nĩ mũnene kũrĩ othe; gũtirĩ mũndũ ūngĩcigutha kuuma moko-inĩ ma Baba. 30 Nĩĩ na Baba tũrĩ ūmwe.”

31 O rĩngĩ Ayahudi makĩoya mahiga nĩguo mamũhũũre namo nyuguto, 32 nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩmuonetie ciama nyingĩ nene kuuma kũrĩ Baba. Nĩ kĩa kĩrĩkũ gĩacio mũrenda kũhũrĩra na mahiga nyuguto?”

33 Nao Ayahudi makĩmũcokeria atĩrĩ, “Tũtirakũhũũra na mahiga nyuguto nĩ ūndũ wa o na kĩmwe gĩacio, no nĩ ūndũ wa kũruma Ngai, tondũ wĩtuĩte Ngai na wee ūrĩ o mũndũ.”

34 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ gũtiandĩkitwo Watho-inĩ wanyu atĩrĩ, ‘Ndoigire inyuĩ mũrĩ ngai?’ 35 Angĩkorwo aametire ‘ngai’, o acio kiugo kĩa Ngai gĩokire kũrĩ o, (na Maandĩko matheru matingĩaga kũhingio) 36 ĩ mũndũ ūria Baba aamũrĩre arĩ wake kũna na akĩmũtũma gũkũ thĩ, ūhoru wake nĩ atĩa? Mũragĩthitanga nĩkĩ atĩ nĩndaruma Ngai tondũ nĩndoiga, ‘Nĩ Mũrũ wa Ngai?’ 37 Ingĩaga gwĩka ūria Baba ekaga mũtikanjĩtikie. 38 No o na ingĩka ūria ekagarĩ, o na gũtuĩka mũtinjĩtikie, ĩtikia ciama icio, nĩguo mũmenye na mũtaũkĩrwo atĩ Baba arĩ thĩnĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩnĩ wa Baba.” 39 Na o rĩngĩ makĩgeria kũmũnyiita, nowe akĩĩhonokia kuuma moko-inĩ mao.

40 Ningĩ Jesũ agĩcoka mũrĩmo ūũrĩa ūngĩ wa Jorodani, harĩa Johana aabatithanagĩria matukũ-inĩ ma mbere. Agĩkara kũu, 41 nao andũ aingĩ magĩũka kũrĩ we. Nao makiuga atĩrĩ, “O na gũtuĩka Johana ndarĩ kĩa aaringire, ūhoru ūria wothe Johana oigire ūkonĩ mũndũ ūyũ warĩ wa ma.” 42 Na andũ aingĩ a kũu magĩitikia Jesũ.

11

Gĩkuũ kĩa Lazaro

1 Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wetagwo Lazaro, nake aarĩ mũrũaru. Aarĩ wa Bethania, itũũra rĩa Mariamu na mwarĩ wa nyina Maritha. 2 Mariamu ūyũ nowe waitĩrĩrie Mwathani maguta manungi wega na akĩmũgiria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, na aarĩ mwarĩ wa nyina na Lazaro ūcio warĩ mũrũaru. 3 Nĩ ūndũ ūcio aarĩ acio a nyina magĩtũmanĩra Jesũ akeerwo atĩrĩ, “Mwathani, ūria wendete nĩmũrũaru.”

4 Rĩrĩa Jesũ aiguire ūhoru ūcio, akiuga atĩrĩ, “Ndwari ĩno ndĩkũrĩkĩrĩra na gĩkuũ. Aca, nĩ ya kũgoocithia Ngai, nĩgeetha Mũrũ wa Ngai agoocithio nĩyo.” 5 Jesũ nĩendete Maritha na mwarĩ wa nyina, o na Lazaro. 6 No o na thuutha wa kũigua atĩ Lazaro aarĩ mũrũaru-rĩ, aikarire kũu aarĩ mũthenya ĩngĩ ĩrĩ.

⁷ Agĩcooka akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũcookei Judea.”

⁸ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “No rĩrĩ Rabii, o rĩu ica ikuhĩ Ayahudi marageragia gũkũhũura na mahiga nyuguto, na rĩu ũrenda gũcooka kuo?”

⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ mũthenya ti wa mathaa ikũmi na meerĩ? Mũndũ ũrĩa ũthiiga mũthenya ndangĩhĩngwo, nĩgũkorwo onaga na ũtheri wa gũkũ thĩ. ¹⁰ Ahĩngagwo rĩrĩa egũthĩ ũtukũ, nĩ ũndũ ndarĩ na ũtheri.”

¹¹ Aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrata witũ Lazaro nĩakomete; no nĩngũthĩ kũu ngamũũkĩrie.”

¹² Arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩ gũkoma akomete-rĩ, nĩekũhona.” ¹³ Jesũ aaragia ũhoru wa gĩkuũ gĩake, no arutwo ake meciiragia aaragia ũhoru wa toro wa ndũire.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmeera na njĩra igũtaũka, atĩrĩ, “Lazaro nĩmũkuũ, ¹⁵ no nĩ ũndũ wanyu nĩngenete nĩgũkorwo ndiraarĩ kuo, nĩgeetha mwĩtikie. No rĩrĩ, nĩtũthĩĩ kũrĩ we.”

¹⁶ Nake Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha) akĩira arutwo arĩa angĩ atĩrĩ, “Nĩtũthĩĩ o na ithuĩ, tũgakuanĩre nake.”

Jesũ Kũumĩrĩria Aarĩ a Nyina na Lazaro

¹⁷ Jesũ aakinya-rĩ, agĩkora Lazaro nĩaniinĩte mũthenya ĩna thĩinĩ wa mbĩrĩra. ¹⁸ Na rĩrĩ, itũura rĩa Bethania rĩtiakinyĩtie kilomita ithatũ kuuma Jerusalemu, ¹⁹ nao Ayahudi aingĩ nĩmokĩte kũu kwa Maritha na Mariamu kũmomĩrĩria nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo nĩ mũrũ wa nyina wao. ²⁰ Rĩrĩa Maritha aiguirĩ atĩ Jesũ nĩarooka, akiuma, agĩthĩ kũmũtũnga, no Mariamu agĩkara kũu mũciĩ.

²¹ Maritha akĩira Jesũ atĩrĩ, “Mwathani ũngĩraarĩ gũkũ-rĩ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire. ²² No rĩrĩ, nĩnjũũ atĩ o na rĩu Ngai nĩegũkũhe o kĩrĩa gĩothe ũngĩhooya.”

²³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa maitũguo nĩekũriũka.” Nake Maritha akĩmũcookeria atĩrĩ,

²⁴ “Nĩnjũũ nĩakariũka hĩndĩ ya iriũkĩro mũthenya wa mũthia.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ kũriũka na nĩ nĩ muoyo. Nake ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, o na aakua, nĩagatũura muoyo; ²⁶ nake ũrĩa wothe ũtũuraga muoyo na nĩanjĩtikĩtie, ndarĩ hĩndĩ agaakua. Wee nĩwĩtikĩtie ũguo?”

²⁷ Nake Maritha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, nĩnjĩtikĩtie atĩ wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wĩrĩtwo nĩagooka gũkũ thĩ.”

²⁸ Nake aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka agĩthĩ agĩta mwarĩ wa nyina Mariamu keheri-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani arĩ gũkũ na nĩarakũuria.” ²⁹ Rĩrĩa Mariamu aiguirĩ ũguo, akĩrũgama na ihenya agĩthĩ kũrĩ we. ³⁰ Na hĩndĩ ĩyo Jesũ ndaakoretwo atoonyetete itũura, no aarĩ o harĩa Maritha aamũtũngĩte. ³¹ Rĩrĩa Ayahudi acio maarĩ na Mariamu kũu nyũmba makĩmũmĩrĩria monire ũrĩa okĩra na ihenya oimĩte nja, makĩmũrũmĩrĩra, magĩciirĩa atĩ aathĩaga mbĩrĩra-inĩ akarĩrĩre ho.

³² Hĩndĩ ĩrĩa Mariamu aakinyire harĩa Jesũ aarĩ na akĩmuona, akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩraarĩ gũkũ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire.”

³³ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akĩrĩra, na Ayahudi arĩa mokĩte hamwe nake o nao makĩrĩra-rĩ, agĩcaaya mũno roho-inĩ thĩinĩ na agĩtangĩka ngoro. ³⁴ Akĩmooria atĩrĩ, “Mũmũigĩte ha?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ũka wone.”

³⁵ Jesũ akĩrĩra.

³⁶ Nao Ayahudi makiuga atĩrĩ, “Onei ũrĩa aramwendete!”

³⁷ No amwe ao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ũrahingũrire mũtumumu maitho-rĩ, ndangĩrahotire kũgĩria akue?”

Jesũ Kũriũkia Lazaro

³⁸ Nake Jesũ, o rĩngĩ acaaite mũno, agĩthĩi mbĩrĩra-inĩ. Mbĩrĩra ĩyo yarĩ ngurunga na yahingĩtwo na ihiga. ³⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Eheria ihiga.”

No Maritha, mwarĩ wa nyina na mũndũ ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩmũnungu nĩ ũndũ nĩaniinĩte mĩthenya ĩna ho.”

⁴⁰ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrĩre atĩ wetĩkia nĩũkuona riiri wa Ngai?”

⁴¹ Nĩ ũndũ ũcio makĩeheria ihiga. Jesũ agĩcooka agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Baba, nĩndagũcookeria ngaatho nĩ ũndũ nĩũnjiguaga.

⁴² Nĩnjũũ atĩ nĩũnjiguaga hĩndĩ ciothe, no ndoiga ũguo nĩ ũndũ wa andũ aya marũgamĩte haha, nĩguo metĩkie atĩ nĩwe wandũmire.”

⁴³ Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Lazaro, uma!” ⁴⁴ Nake mũndũ ũcio warĩ mũkuũ akiuma, ohetwo na ndaamĩ cia gatani moko na magũrũ, na akarigiicĩrio taama ũthiũ.

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Muohorei mataama macio ma mbĩrĩra, mũreke athĩ.”

Gũciirĩra Kũũraga Jesũ

⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi aingĩ arĩa mokĩte gũceerera Mariamu, moona ũrĩa Jesũ eekĩre, makĩmwĩtĩkia. ⁴⁶ No amwe ao magĩthĩi kũrĩ Afarisai, makĩmeera ũrĩa Jesũ ekĩte. ⁴⁷ Hĩndĩ ĩyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene hamwe na Afarisai magĩta Kĩama.

Makĩũrania atĩrĩ, “Nĩ kĩi tũreka? Onei ũrĩa mũndũ ũyũ araringa ciana nyingĩ. ⁴⁸ Twareka athĩ na mbere ũguo, andũ othe nĩmekũmwĩtĩkia, nao Aroma moke meyoere hekarũ iitũ, o na rũrĩrĩ rwitũ.”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo ũmwe wao wetagwo Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mwaka ũcio, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ mũtirĩ ũndũ mũũĩ o na atĩa! ⁵⁰ Inyuĩ mũtiũĩ atĩ nĩ kaba mũndũ ũmwe akue nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ, handũ ha rũrĩrĩ ruothe rũthire.”

⁵¹ ũndũ ũcio ndaarĩrie etaarĩte we mwene, no aarathire ũguo arĩ ta mũthĩnjĩri-Ngai mũnene wa mwaka ũcio, atĩ Jesũ nĩagakuĩra rũrĩrĩ rwa Ayahudi, ⁵² na to rũrĩrĩ rũu rwiki, no o na ningĩ akue nĩ ũndũ wa ciana cia Ngai iria ciahurunjũkĩte, nĩgeetha acicookanĩrĩrie atũme ituĩke kĩndũ kĩmwe. ⁵³ nĩ ũndũ ũcio kuuma mũthenya ũcio magĩciirĩra kũmũũraga.

⁵⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndaacookire gũthĩi akĩonithanagia kũrĩ Ayahudi. Handũ ha ũguo, akĩehera agĩthĩi kũndũ kwarĩ hakuhĩ na werũ, gatũũra geetagwo Efraimu, agĩkara kuo na arutwo ake.

⁵⁵ Na rīrīa Bathaka ya Ayahudi yakuhīrīrie, andū aingī makīambata kuuma matūūra-inī, magīthīī Jerusalemu nī ūndū wa igongona rīa gwītheria Bathaka ītanakinya. ⁵⁶ Andū acio magīkara magīcaragia Jesū, na rīrīa maarūngīī nja ya hekarū, makīūrania atīrī, “Mūgwīciiria atīa? Kaī hihi ategūūka Gīathī-inī?” ⁵⁷ No athīnjīri-Ngai arīa anene na Afarisai nīmarutīte watho atī mūndū o wothe ūngīamenyire harīa Jesū aarī, amarehere ūhorō nīgeetha mamūnyiite.

12

Jesū Kūhakwo Maguta arī Bethania

¹ Mīthenya ītandatū mbere ya Gīathī kīa Bathaka gūkinya, Jesū agīthīī Bethania, kūrīa Lazaro ūrīa aariūkītie aatūūrāga. ² Nī kwarugirwo irio cia hwaī-inī nī ūndū wa Jesū. Maritha nīwe watungataga, nake Lazaro aarī ūmwe wa arīa maikarīte metha-inī na Jesū. ³ Nake Mariamu akīoya cuba ya maguta manungi wega na ma goro mūno, akīhaka Jesū magūrū, agīcooka akīmūgīria na njuīrī yake.* Nayo nyūmba īkīiyūra mūtārārīko mwega wa maguta macio.

⁴ No mūrutwo ūmwe wa Jesū wetagwo Judasi Isikariota, ūrīa wacookire kūmūkunanīra, akīregana na ūndū ūcio, akiuga atīrī, ⁵ “Nīkī kīragirīrie maguta macio mendio na mbeeca icio iheo athīnī? Nīmaraiganīte mūcaara wa mwaka mūgima.” ⁶ Ndoigire ūguo nī ūndū wa gūcaīra athīnī, no oigire ūguo nī ūndū aarī mūcio, tondū nīwe wakuuaga mūhuko wa mbeeca, na nīaiyaga imwe akahūthīra we mwene.

⁷ Nake Jesū agīcookia atīrī, “Tiganai nake, arāgīte maguta macio nī ūndū wa mūthenya ūrīa ngaathikwo. ⁸ Athīnī mūrī nao hīndī ciothe, no nī mūtīrīkoragwo na nī hīndī ciothe.”

⁹ Ihinda-inī o rīu gīkundi kīnene kīa Ayahudi gīkīmenya atī Jesū aarī kūu na gīgīūka, na gītiokire nī ūndū wa Jesū tu, no ningī nīgeetha kīone o na Lazaro ūcio aariūkītie kuuma kūrī arīa akuū. ¹⁰ Nī ūndū ūcio athīnjīri-Ngai arīa anene magīthugunda kūūrāga Lazaro o nake, ¹¹ nīgūkorwo nī ūndū wake Ayahudi aingī nīmathiīaga kūrī Jesū na makamwītīkia.

Jesū Gūtoonya Jerusalemu na Ūhootani

¹² Mūthenya ūcio ūngī andū aingī arīa mokīte nī ūndū wa Gīathī kūu† makīigua atī Jesū aarī njīra-inī agīthīī Jerusalemu. ¹³ Magīkuua mīkīndū,‡ magīthīī namo kūmūtūnga, makīanagīrīra atīrī, “Hosana!”

“Kūrathimwo-rī, nī mūndū ūrīa ūgūūka na rītwa rīa Mwathani!”

“Kūrathimwo-rī, nī Mūthamaki wa Isiraeli!”

¹⁴ Nake Jesū akīona njaū ya ndigiri, akīmīkarīra, o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī,

¹⁵ “Tiga gwītīgīra, wee Mwarī wa Zayuni; ta rora, mūthamaki waku nīarooka,

* **12:3** Mariamu nīonanīrie wendo mūnene nī ūndū wa gūtīrīria Jesū maguta macio nyārīrī, na kūmūhuura na njuīrī ciake. † **12:12** Andū aingī mūno nīmookaga gūkūngūra Gīathī kīa Bathaka. ‡ **12:13** Mīkīndū yatūmagīrwo gūkūngūra ūhootani.

aikariire njaũ ya ndigiri.”

¹⁶ Arutwo ake matiambĩte gũtaũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa maũndũ macio. No Jesũ aarĩkia kũgocithio nĩguo maataũkĩrwo atĩ maũndũ macio maandĩkitwo nĩ ũndũ wake, na atĩ ũguo noguo maamwikĩte.

¹⁷ Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kiarĩ nake rĩrĩa eetire Lazaro oime mbĩrĩra-inĩ na akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ gĩgĩthĩĩ na mbere kũmemerekia ũhoru ũcio. ¹⁸ Andũ aingĩ magĩũka gũtũnga Jesũ nĩ ũndũ nĩmaiguĩte atĩ nĩaringĩte kĩama kũ. ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai makĩrana atĩrĩ, “Ta kĩonei tũtirĩ ũndũ tũreeka. Onei ũrĩa andũ othe mamũrũmirĩre!”

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

²⁰ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na Ayunani gatagati-inĩ ka arĩa maathĩite gũthathaiya Ngai Gĩathĩ-inĩ kũ. ²¹ Nao magĩũka kũrĩ Filipu, ũrĩa woimĩte itũũra rĩa Bethisaida kũ Galili, marĩ na ihooya, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuri ũyũ, no twende kuona Jesũ.” ²² Nake Filipu agĩthĩĩ akĩra Anderea ũhoru ũcio, nao eerĩ magĩthĩĩ makĩra Jesũ.

²³ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Hinda nĩrĩkinyu Mũrũ wa Mũndũ agoocithio. ²⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tiga hĩndĩ ya ngano yambire kũgũa tĩiri-inĩ ikue-rĩ, itũũraga irĩ iiki. No ĩngĩkua, nĩciaraga maciaro maingĩ. ²⁵ Mũndũ ũrĩa wendete muoyo wake nĩakoorwo nĩguo, na mũndũ ũrĩa ũthũire muoyo wake arĩ gũkũ thĩ, nĩakaũtũũria nginya muoyo wa tene na tene. ²⁶ ũrĩa wothe ũndungatagĩra no nginya anũmirĩre, nĩgeetha harĩa ndĩ o nayo ndungata yakwa ĩgaakorwo ho. ũrĩa ũndungatagĩra-rĩ, nake Baba nĩarĩmũtĩaga.

²⁷ “Rĩu ngoro yakwa nĩratangĩka, na nĩ ngũkiuga atĩa? Njuge, ‘Baba honokia harĩ ihinda rĩrĩ?’ Aca, gĩtũmi gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmĩte nginyie ihinda rĩrĩ. ²⁸ Baba, goocithia rĩitwa rĩaku!”

Hĩndĩ iyo mũgambo ũkiuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrĩgoocithĩte na no ngũrĩgoocithia o rĩngĩ.” ²⁹ Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kiarĩ ho na gĩkĩigua ũguo, gĩkiuga atĩ mũgambo ũcio nĩwarurumaga; nao arĩa angĩ makiuga atĩ nĩ mũraika wamwarĩra.

³⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũgambo ũcio ndũnaaria nĩ ũndũ wakwa, no waria nĩ ũndũ wanyu. ³¹ Hĩndĩ nĩ nginyu thĩ ĩno itũĩrwo ciira; nake mũnene wa thĩ ĩno nĩekũingatwo. ³² No nĩ ndaarĩkia kũhaicio igũrũ kuuma thĩ, nĩngaguucĩrĩria andũ othe harĩ nĩ.” ³³ Oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa agaakua.

³⁴ Gĩkundi kũ gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtũiguĩte kuuma Watho-inĩ atĩ Kristũ egũtũra tene na tene, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ atĩa ũguo woiga atĩ ‘Mũrũ wa Mũndũ no nginya ahaicio igũrũ?’ ũcio ‘Mũrũ wa Mũndũ’ nũũ?”

³⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũgũkorwo na ũtheri ihinda rĩngĩ inini. Thiagai rĩrĩa mũrĩ na ũtheri, nduma ĩtanamũtumanĩra. Mũndũ ũrĩa ũthiiga na nduma ndamenyaga kũrĩa arathĩ. ³⁶ Mwĩhokagei ũtheri hĩndĩ irĩa mũrĩ naguo, nĩgeetha mũtuĩke ciana cia ũtheri.” Nake Jesũ aarĩkia kwaria, akĩmehitha, agĩthĩra.

Ayahudi gũthĩĩ na Mbere na kwaga Gwĩtĩkia

³⁷ O na thuutha wa Jesũ kũringa ciana icio ciothe makĩonaga-rĩ, matigana kũmwĩtĩkia. ³⁸ ũndũ ũcio warĩ wa kũhingia kiugo kĩa Isaiia ũrĩa mũnabii kĩrĩa kũũragia atĩrĩ:

“Mwathani, nũũ wĩtikĩtie ũhoru witũ,
nakuo guoko kwa Mwathani kũguũrĩrio ũ?”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio matingĩetĩkirie, nĩ tondũ Isaia nĩoigĩte handũ hangĩ atĩrĩ:

⁴⁰ “Nĩamatuĩte atumumu,
na akoomia ngoro ciao,
nĩgeetha matikoone na maitho mao,
kana mataũkĩrwo ngoro-inĩ ciao,
o na kana magarũrũke, na nĩ ndĩmahonie.”

⁴¹ Isaia oigire ũguo nĩ ũndũ nĩooneete riiri wa Jesũ, na akĩaria ũhoru wake.

⁴² No o na gũtarĩ o ũguo, aingĩ o na gatagatĩ ka atongoria a Ayahudi nĩmamwĩtikirie. No nĩ ũndũ wa Afarisai, matingĩoimbũrĩre wĩtikio wao nĩ gwĩtigĩra matikaingatwo thunagogi; ⁴³ nĩgũkorwo nĩmendete kũgocwo nĩ andũ gũkĩra kũgocwo nĩ Ngai.

⁴⁴ Jesũ agĩcoka akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnjĩtikĩtie, to nĩ nyiki etĩkĩtie, no etĩkĩtie o na ũrĩa wandũmire. ⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio andora, onaga ũrĩa wandũmire. ⁴⁶ Nĩ njũkĩte gũkũ thĩ ndĩ ũtheri, nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe ũnjĩtikĩtie ũngũkara nduma-inĩ.

⁴⁷ “Ha ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũiguaga ũhoru wakwa no akaaga kũũhingia, ndikũmũtuĩra ciira; nĩgũkorwo ndiokire gũtuĩra andũ a thĩ ciira, no ndokire kũmahonokia. ⁴⁸ Mũtuanĩri ciira arĩ ho, harĩ mũndũ ũrĩa ũdegaga na akaaga gwĩtikĩra ciugo ciakwa; kiugo kũ ndaaririe nĩkĩo gĩkaamũtuĩra ciira mũthenya wa mũthia. ⁴⁹ Nĩgũkorwo ndiaririe ndĩĩrĩte nĩ mwene, no Baba ũrĩa wandũmire nĩwe wanjathire ũrĩa ingiuga, na ũrĩa ingĩaria. ⁵⁰ Nĩnjũũ atĩ rĩathani rĩake rĩkinyagia mũndũ muoyo-inĩ wa tene na tene. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũrĩa wothe njaragia no ũrĩa Baba anjũrĩte njarie.”

13

Jesũ Gũthambia Arutwo ake Nyarĩrĩ

¹ Na rĩrĩ, gwatigĩtie o hanini Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩkinye. Jesũ nĩamenyete atĩ ihinda rĩake rĩa kuuma gũkũ thĩ athĩ kũrĩ Ithe nĩrĩakinyĩte. Na tondũ nĩendete arĩa maarĩ ake gũkũ thĩ, akĩmoonia ũrĩa aamendete nginya kĩrĩkĩrĩro.

² Na rĩrĩa maarĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, Mũcukani nĩarĩkĩtie gwĩkĩra ngoro-inĩ ya Judasi Isikariota, mũrũ wa Simoni, meciiria ma gũkũnyanĩra Jesũ, ³ Jesũ nĩamenyete atĩ Ithe nĩamũheete ũhoti wa maũndũ mothe, na atĩ oimĩte kũrĩ Ngai, na acookaga kũrĩ o Ngai; ⁴ nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩũkĩra, akĩuma hau maarĩagĩra, akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩoya taurũ, akĩĩoha njohero. ⁵ Thuutha wa ũguo, agĩtĩrĩra maaĩ kĩaĩ-inĩ na akĩambĩrĩra gũthambia arutwo ake nyarĩrĩ, akĩmagiragia na taurũ ĩyo eyohete njohero.

⁶ Na aakinya harĩ Simoni Petero, Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani, wee nĩwe ũgũũthambia nyarĩrĩ?”

⁷ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũngĩmenya ũrĩa ndĩreka rĩu, no thuutha-inĩ nĩũrĩmenya.”

⁸ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, wee ndũrĩ hĩndĩ ũngĩthambia nyarĩrĩ ciakwa.”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itangĩgũthambia, ndũngĩgĩa ngwatanĩro na niĩ.”

⁹ Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ndũgaathambie o nyarĩrĩ ciiki, no gũthambie moko o na mũtwe!”

¹⁰ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ wĩthambĩte mwĩrĩ abatairio nĩ gwĩthamba o nyarĩrĩ ciiki; mwĩrĩ wake wothe nĩ mũtheru. Na inyuĩ mũrĩ atheru, o na gũtuĩka ti inyuothe.” ¹¹ Nĩgũkorwo nĩamenyete ũrĩa ũkaamũkunyaĩra, na nĩkĩo oigire atĩ ti othe maarĩ atheru.

¹² Aarĩkia kũmathambia nyarĩrĩ, akĩhumba nguo yake ya igũrũ, na agĩcooka harĩa aikarĩte. Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ ũguo ndamwĩka? ¹³ Mũnjĩtaga ‘Mũrutani’ na ‘Mwathani’, na ũguo nĩguo kũrĩ, nĩgũkorwo ũguo nĩguo ndĩ. ¹⁴ Na rĩrĩ, kuona atĩ Niĩ, Mwathani na Mũrutani wanyu, nĩndamũthambia nyarĩrĩ-rĩ, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo mũthambanagie nyarĩrĩ mũndũ na ũrĩa ũngĩ. ¹⁵ Nĩndamuonia kĩonereria nĩguo mwĩkage o ta ũguo ndamwĩka. ¹⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mwathi wayo, kana mũtũmwo agakĩra ũrĩa ũmũtũmĩte. ¹⁷ Kuona atĩ rĩu nĩmũmenyete maũndũ maya, nĩmũrĩrathimagwo mwameka.

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gũkunyaĩrwo Gwake

¹⁸ “Ndiraaria ũhoru wanyu inyuothe; nĩnjũũ arĩa thuurĩte. No ũhoru ũyũ nĩ wa kũhingia maandĩko marĩa moigĩte atĩrĩ, ‘O ũrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.’

¹⁹ “Ndiramwĩra maũndũ maya rĩu matanekĩka, nĩgeetha hĩndĩ irĩa marĩkĩka mũrĩnjĩtĩkia atĩ niĩ nĩ niĩ we. ²⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe wamũkagĩra mũndũ ũrĩa ndũmĩte nĩ niĩ mwene aamũkagĩra; na ũrĩa wothe ũnyamũkagĩra, aamũkagĩra ũrĩa wandũmire.”

²¹ Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩtangĩka ngoro na akiumbũra atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũngunyaĩra.”

²² Nao arutwo ake makĩambĩrĩria kũrorana mariigĩtwo nũũ gatagati-inĩ kao aaragia ũhoru wake. ²³ ũmwe wao, mũrutwo ũrĩa Jesũ endete, aikarĩte thĩ etiiranĩtie na Jesũ. ²⁴ Nake Simoni Petero akĩheneria mũrutwo ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mũurie araaria ũhoru wa ũ.”

²⁵ Nake mũrutwo ũcio, agũtiirania na Jesũ na akĩmũuria atĩrĩ, “Mwathani, ũcio nũũ ũraaria ũhoru wake?”

²⁶ Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa ngũhe kĩenyũ gĩkĩ kĩa mũgate ndaarĩkia gũgĩtobokia thubu-inĩ.” Na aarĩkia gũtobokia kĩenyũ kĩa mũgate thubu-inĩ, agĩkĩhe Judasi Isikariota mũrũ wa Simoni. ²⁷ Judasi aarĩkia kũrĩa mũgate ũcio, Mũcukani akĩmũingĩra.

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “ũrĩa ũkĩrĩ gwĩka-rĩ, ika narua.” ²⁸ No gũtirĩ o na ũmwe warĩ metha-inĩ wataũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa Jesũ kũmwĩra ũguo. ²⁹ Na tondu Judasi nĩwe waigaga mbeeca-rĩ, amwe magĩciiria Jesũ aamwĩraga agũre kĩrĩa kĩabatarañtie nĩ ũndũ wa Gĩathĩ, kana aheane kĩndũ nĩ ũndũ wa arĩa athĩini. ³⁰ Nake Judasi aarĩkia kwamũkĩra mũgate ũcio, akiuma nja. Na kwarĩ ũtukũ.

Jesũ Kũratha atĩ Petero Nĩekũmũkaana

³¹ Na Judasi aarĩkia gũthĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu Mũrũ wa Mũndũ nĩagoocithĩtio, nake Ngai nĩagoocithĩtio arĩ thĩinĩ wake. ³² Angĩkorwo Ngai nĩagoocithĩtio thĩinĩ wake, Ngai nĩekũgoocithia Mũriũ arĩ thĩinĩ wake mwene, na amũgoocithie o narua.

³³ “Ciana ciakwa, ngũkorwo na inyuĩ o gwa kahinda kanini. Nĩmũkanjaria, na o ta ũrĩa ndeerire Ayahudi, no taguo ngũmwĩra: Kũrĩa ndĩrathĩĩ, inyuĩ mũtingĩhota gũũka.

³⁴ “Ngũmũhe riathani rierũ: Endanagai mũndũ na ũrĩa ũngĩ. O ta ũrĩa ndĩmwendete, o na inyuĩ no nginya mwendanage mũndũ na ũrĩa ũngĩ. ³⁵ Ũndũ ũyũ nĩguo ũrimenyithagia andũ othe atĩ mũrĩ arutwo akwa, mũngĩendana mũndũ na ũrĩa ũngĩ.”

³⁶ Simoni Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ ũgũthĩĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrĩa ngũthĩĩ, mũtingĩhota kũnũmirĩra rĩu, no nĩmũrĩnũmirĩra thuutha-inĩ.”

³⁷ Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ kĩngĩgĩa ngũrũmirĩre rĩu? Nĩ nĩngũruta muoyo wakwa nĩ ũndũ waku.”

³⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩ no ũrute muoyo waku nĩ ũndũ wakwa? Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ngũkũ itanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ!

14

Jesũ Kũmĩrĩria Arutwo Ake

¹ “Mũtigatangĩke ngoro, mwĩhokei Ngai; o na nĩ mũnjĩhoke. ² Thĩinĩ wa nyũmba ya Baba kũrĩ na ciikaro nyingĩ; gũtangĩrĩ ũguo ingĩrĩ kũmwĩra. Nĩngũthĩĩ kuo kũmũthondekera handũ. ³ Na ndathĩĩ na ndamũthondekera handũ-rĩ, nĩngacooka ndĩmũgũire nĩgeetha o na inyuĩ mũkoragwo harĩa ndĩ. ⁴ Njĩra ya kũrĩa ndĩrathĩĩ inyuĩ nĩmũmĩũ.”

Jesũ Nĩwe Njĩra ya Gũthĩĩ kũrĩ Baba

⁵ Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ithuĩ tũtiũĩ kũrĩa ũgũthĩĩ, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, njĩra tũngĩkĩmĩmenya atĩa?”

⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ njĩra, na nĩ nĩ ũhoro ũrĩa wa ma, na nĩ nĩ muoyo. Gũtirĩ mũndũ ũkinyaga kũrĩ Baba atagereire harĩ nĩ. ⁷ Korwo nĩmũũmenyete kũna, no mũmenye Baba o nake. Kuuma rĩu, nĩmũmũĩ na nĩ mũmuonete!”

⁸ Filipu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tuonie Baba na ithuĩ nĩtũkũiganĩra.”

⁹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Filipu, ndũrĩ wamenya o na thuutha wa gũkorwo na inyuĩ ihinda iraihu ũguo? Mũndũ ũrĩa wothe ũnyonete nĩonete Baba. ũngĩkiuga atĩa atĩ, “Tuonie Baba?” ¹⁰ Kaĩ ũtetĩkĩtie atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na atĩ Baba arĩ thĩinĩ wakwa? Ciugo iria ndĩmwĩraga ti ciakwa nĩ mwene; no Baba ũrĩa ũtũũraga thĩinĩ wakwa, nĩwe ũraruta wĩra wake. ¹¹ Njĩtkĩkĩkĩ rĩrĩa nguuga atĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, nake Baba arĩ thĩinĩ wakwa; kana mũgũtĩkie nĩ ũndũ wa ũira wa ciama iria ningaga. ¹² Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wothe ũnjĩtkĩkĩtie, nĩarĩkaga maũndũ marĩa njĩkaga. Na nĩageeka o na maũndũ manene kũrĩ macio, tondũ ndĩrathĩĩ kũrĩ Baba. ¹³ Na ũrĩa wothe mũkahooya, nĩngawĩka thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩgeetha Mũriũ arehere Baba riiri. ¹⁴ Mwahooya ũndũ o wothe thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩndĩrĩwĩkaga.

Jesũ Kwĩranĩra Roho Mũtheru

¹⁵ “Angĩkorwo nĩmũnyendete, nĩmũrĩathĩkagĩra ũrĩa ndĩmwathĩte. ¹⁶ Na nĩ nĩngahooya Baba, nake nĩakamũhe Mũteithia ũngĩ aikarage

na inyuĩ nginya tene, ¹⁷ nake nĩwe Roho ũrĩa wa ma. Nao andũ a gũkũ thĩ matingĩmwĩtikĩra tondũ matimuonaga na matimũũĩ. No inyuĩ nĩmũmũĩ nĩgũkorwo atũuranagia na inyuĩ, na aikaraga thĩinĩ wanyu. ¹⁸ Ndikũmũtiga ta ciana cia ngoriai, nĩngũũka kũrĩ inyuĩ. ¹⁹ Thuutha wa ihinda inyinyi, thĩ ndĩgũcooka kũnyona, no inyuĩ nĩmũrĩnyonaga. Tondũ nĩndũũraga muoyo, o na inyuĩ nĩmũgũtũũra muoyo. ²⁰ Mũthenya ũcio nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na inyuĩ mũrĩ thĩinĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩinĩ wanyu. ²¹ Ũrĩa wothe ũiguaga maathani makwa na akamaathĩkĩra, ũcio nĩwe ũnyendete. Nake ũcio ũnyendete nĩarĩendagwo nĩ Baba, o na nĩ nĩndĩmwendaga na ndĩionithanagie kũrĩ we.”

²² Nake Judasi (no ti Isikariota) akiuga atĩrĩ, “No rĩrĩ Mwathani, nĩ kũ gĩgũtũma wĩonithanie kũrĩ ithuĩ na ti kũrĩ andũ a gũkũ thĩ?”

²³ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyendete nĩarĩathĩkagĩra ũrutani wakwa. Baba nake nĩarĩmwendaga, na nĩtũrĩũkaga kũrĩ we tũtũuranagie nake. ²⁴ Ũrĩa ũtanyendete ndathĩkagĩra ũrutani wakwa. Ciugo icio mũiguaga ti ciakwa nĩ mwene; nĩ cia Baba ũrĩa wandũmire.

²⁵ “Maũndũ maya mothe ndamwarĩria tũrĩ o na inyuĩ. ²⁶ No rĩrĩ, we Mũteithia, na nĩwe Roho Mũtheru, ũrĩa Baba agaatumã thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩakamũruta maũndũ mothe na amũririkanie ũrĩa wothe ndĩmwĩrite. ²⁷ Thayũ nĩguo ngũmũtigĩra; thayũ wakwa nĩguo ndaamũhe. Ndikũmũhe thayũ ta ũrĩa ũheanagwo nĩ andũ a gũkũ thĩ. Mũtigatangĩke ngoro kana mwĩtigĩre.

²⁸ “Inyuĩ nĩmwaiquire ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngũthĩĩ na nĩngacooka njũke kũrĩ inyuĩ rĩngĩ.’ Angĩkorwo nĩmũnyendete-rĩ, no mũkene tondũ ndĩrathĩĩ kũrĩ Baba, nĩgũkorwo Baba nĩ mũnene kũrĩ nĩ. ²⁹ Ndamwĩra maũndũ macio o rĩu matanekĩka nĩgeetha rĩrĩa magekĩka mũgeetĩkia. ³⁰ Ndikũmwarĩria ũhoru ũyũ ihinda iriaya, nĩgũkorwo mũnene wa gũkũ thĩ nĩarooka. We ndarĩ na hinya wa kũnjatha, ³¹ no andũ a gũkũ thĩ no nginya mamenye atĩ nĩnyendete Baba, na atĩ njikaga o ũrĩa Baba anjathĩte.

“Ũkai rĩu; nĩtũthĩĩ.

15

Mũthabibũ na Honge

¹ “Nĩ nĩ nĩ mũthabibũ ũrĩa wa ma nake Baba nĩwe mũrĩmĩri. ² Rũhonge o ruothe rũrĩ thĩinĩ wakwa rũtaciaraaga nĩarũtemaga akarweheria. Naruo rũhonge o ruothe rũrĩa rũciaraga nĩarũceehaga nĩguo rũciare maciaro maingĩ makĩria. ³ Inyuĩ o na rĩu mũrĩ atheru nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ndĩmũheete. ⁴ Ikaragai thĩinĩ wakwa na nĩ nĩndĩrĩkaraga thĩinĩ wanyu. Gũtirĩ rũhonge rũngĩciara maciaro rũrĩ rwiki; no nginya rũikare thĩinĩ wa mũthabibũ. O na inyuĩ mũtingĩciara maciaro mũtangĩkara thĩinĩ wakwa.

⁵ “Nĩ nĩ mũthabibũ, na inyuĩ mũrĩ honge. Mũndũ angĩkara thĩinĩ wakwa na nĩ njikare thĩinĩ wake, nĩarĩciaraga maciaro maingĩ; tondũ mũtarĩ hamwe na nĩ mũtirĩ ũndũ mũngĩhota gwĩka. ⁶ Mũndũ o wothe angĩaga gũikara thĩinĩ wakwa-rĩ, atarĩ o ta rũhonge rũria rũteagwo rũkooma; hongie icio nĩkũnganio ciunganagio, igaikio mwaki-inĩ ikahĩa. ⁷ Mũngĩkara thĩinĩ wakwa, nacio ciugo ciakwa

ciikare thĩinĩ wanyu, hooyai o kĩa gĩothe mũngĩenda, na nĩmũkũheo kĩa. ⁸ Ũndũ ũrĩa ũngĩgoocithia Baba nĩ atĩ, mũciarage maciaro maingĩ nĩguo mwĩonanie mũrĩ arutwo akwa.

⁹ “O ta ũrĩa Baba anyendete, ũguo nũguo na nĩ ndĩmwendete. Rĩu-rĩ, ikaragai o wendo-inĩ wakwa. ¹⁰ Mũngĩathĩkĩa maathani makwa-rĩ, nĩmũrĩkaraga wendo-inĩ wakwa o ta ũrĩa nĩ njathĩkũire maathani ma Baba na ngaikara wendo-inĩ wake. ¹¹ Ndamwĩra maũndũ macio nĩguo gĩkeno gĩakwa kĩgĩe thĩinĩ wanyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre. ¹² Rĩathani rĩakwa nĩ rĩrĩ: Endanagai inyuĩ ene, o ta ũrĩa nĩ ndĩmwendete. ¹³ Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wendo mũnene kũrĩ ũyũ, atĩ mũndũ no arute muoyo wake nĩ ũndũ wa arata ake. ¹⁴ Inyuĩ mũrĩ arata akwa, mũngũka ũrĩa ndĩmwathite. ¹⁵ Ndigũcooka kũmwĩta ndungata, tondũ ndungata ndĩmenyaga ũrĩa mũmĩathi areeka; no inyuĩ ndĩmwĩtite arata nĩgũkorwo maũndũ marĩa mothe ndĩrutite kuuma kũrĩ Baba nĩndĩmũmenyithĩtie. ¹⁶ Ti inyuĩ mwathuurire, no nĩ nĩ ndamũthuurire, na ngĩmwamũra mũthĩ mũgaciare maciaro, namo maciaro macio matũre. Nake Baba nĩakamũhe kĩa gĩothe mũkahooya thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa. ¹⁷ Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩakwa: Endanagai.

Andũ a Thĩ Gũthũra Arutwo

¹⁸ “Andũ a thĩ mangĩmũthũra, menyai atĩ nĩ nĩ maambire gũthũra. ¹⁹ Korwo mũrĩ a gũkũ thĩ, andũ a thĩ no mamwende ta mũrĩ ao. No rĩrĩ, inyuĩ mũtirĩ a gũkũ thĩ, no nĩndĩmũthuurite kuuma kũrĩ andũ a thĩ. Nĩkĩo andũ a thĩ mamũthũire. ²⁰ Ririkanai ũhoro ũrĩa ndamwĩrĩre atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ndungata nene gũkĩa mũmĩathi.’ Angĩkorwo nĩ nĩmanyariirire, o na inyuĩ nĩmakamũnyarira. Angĩkorwo nĩmathĩkũire ũrutani wakwa o na wanyu nĩmakawathĩkĩa. ²¹ Nao makaamwĩka ũguo nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa, nĩgũkorwo matiũ ũrĩa wandũmire.

²² “Korwo ndiokire ngĩmahe ũhoro, matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu matĩrĩ na kĩgwatio nĩ ũndũ wa mehia mao. ²³ Mũndũ ũrĩa ũũthũrĩte, nĩathũũire Baba o nake. ²⁴ Korwo ndĩkĩte gatagati-inĩ kao maũndũ marĩa matarĩ mekwo nĩ mũndũ ũngĩ matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu nĩmonete ciamia ici, no no maathũire na magathũra Baba. ²⁵ No nĩgeetha kũhingio ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wao atĩrĩ, ‘Nĩmathũũire hatarĩ gĩtũmi.’

²⁶ “Hĩndĩ irĩa Mũteithia agooka, ũrĩa ngaamũtũmĩra kuuma kũrĩ Baba, na nĩwe Roho wa ma ũrĩa uumaga kũrĩ Baba, we nĩakaheana ũira wakwa. ²⁷ Na o na inyuĩ no nginya mũkaaruta ũira, tondũ mũtũũrĩte na nĩ kuuma o kĩambĩrĩria.

16

¹ “Ndamwĩra maũndũ macio mothe nĩgeetha mũtikanae gũtiganĩria wĩtikio. ² Nĩmakamũingata thunagogi-inĩ; na ũhoro wa ma nĩ atĩ, kũrĩ hĩndĩ igũũka rĩrĩa mũndũ o wotho ũkaamũuraga ageciiragia atĩ nĩ Ngai aratungatĩra. ³ Mageekaga maũndũ macio nĩ ũndũ matimenyete Baba o na kana makaamenya. ⁴ Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha hĩndĩ iyo yakinya mũkaaririkana atĩ nĩndamwĩrĩte. Ndiamwĩrĩre maũndũ macio kĩambĩrĩria-inĩ tondũ ndaarĩ hamwe na inyuĩ.

Wira wa Roho Mutheru

⁵ “Riu ningũthiĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire. No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũranjũũria atĩrĩ, ‘Ūrathĩĩ kũ?’ ⁶ Mwaiyũrwo nĩ kĩa na nĩ tondũ nĩndamwira maũndũ macio. ⁷ No ngũmwira atĩrĩ na ma, nĩ kwagĩrĩire nĩ thĩ nĩ ũndũ wanyu. Tondũ ndaaga gũthiĩ, Mũteithia ndagooka kũrĩ inyuĩ. No ndaathĩ, nĩngamũtũma oke kũrĩ inyuĩ. ⁸ Nake oka, nĩakauithia andũ a gũkũ thĩ ũrĩa mahĩtĩtie ũhoroinĩ wa mehia, na ũhoroinĩ wa ũthingu, o na ũhoroinĩ wa ciira: ⁹ Nĩmahĩtĩtie ũhoroinĩ wa mehia, nĩgũkorwo andũ matinjĩtĩkĩtie; ¹⁰ nĩmahĩtĩtie ũhoroinĩ wa ũthingu, nĩgũkorwo ndĩrathĩĩ kũrĩ Baba kũrĩa mũtangĩcooka kũnyona; ¹¹ na nĩmahĩtĩtie ũhoroinĩ wa ciira tondũ mũnene wa gũkũ thĩ nĩarĩkĩtie gũtuĩrwo ciira.

¹² “Ndĩ na maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmwira, makĩria ya marĩa mũngĩhota kũmĩrĩria riu. ¹³ No rĩrĩ, Roho Mutheru ũcio wa ma oka, nĩakamũtongoria ũhoroinĩ ũrĩa wa ma wothe. Ndakaaragia ũhoru wake mwene; akaaragia ũhoru wa maũndũ marĩa aigũite, ningĩ nĩakamwira ũhoru wa maũndũ marĩa magooka thuutha. ¹⁴ Nĩakangoocithia nĩgũkorwo nĩakamũmenyithia ũhoru wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ. ¹⁵ Maũndũ mothe ma Baba nĩ makwa. Nĩkĩo ndamwira atĩ Roho nĩakamũmenyithia ũhoru wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ, mũmenye.

¹⁶ “Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona.”

Kĩa kĩa Arutwo nĩ Gĩgũtuĩka Gĩkeno

¹⁷ Amwe a arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ atĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona’, ningĩ atĩ ‘Tondũ ndĩrathĩĩ kũrĩ Baba?’ ” ¹⁸ Magĩthiĩ na mbere kũũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Kahinda kanini?’ Ithuĩ tũtiramanya ũrĩa aroiga.”

¹⁹ Nake Jesũ akĩona atĩ nĩmendaga kũmũũria ũhoru ũcio, nĩ ũndũ ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kũũrania mũrorania ũrĩa ngwendaga kuuga rĩrĩa njugire atĩ ‘Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ, na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona?’ ” ²⁰ Ngũmwira atĩrĩ na ma, mũkaarĩra na mũcaka rĩrĩa andũ a thĩ marakena. Inyuĩ mũkanyitwo nĩ kĩa, no kĩa, kĩanyu nĩgĩkagarũka gĩtuĩke gĩkeno. ²¹ Mũndũ-wa-nja agĩciara nĩakoragwo na ruo tondũ hĩndĩ yake nĩ nginyu; no aarĩkia gũciara kaana, akariganĩrwo nĩ ruo nĩ ũndũ wa gũkena nĩgũkorwo kaana nĩ gaaciarwo gũkũ thĩ. ²² O na inyuĩ noguo: Riu nĩ ihinda rĩanyu rĩa kĩa, no nĩngamuona rĩngĩ na nĩmũgakena, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũtunya gĩkeno kiu. ²³ Mũthenya ũcio wakinya mũtigacooka kũnjũũria ũndũ o na ũrĩkũ. Ngũmwira atĩrĩ na ma, Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkaahooya thĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa. ²⁴ Nginyagia riu mũtirĩ mwahooya ũndũ thĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa. Hooyai na nĩmũkũheo, nĩguo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

²⁵ “O na gũtuĩka ngoretwo ngĩaria na ngerekano-rĩ, hĩndĩ nĩroka rĩrĩa itagacooka kũmwarĩria na njĩra iyo, no ngaamwĩraga ũhoru wa Baba itekũhithĩrĩra. ²⁶ Mũthenya ũcio nĩmũkaahooyaga thĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa. Ndiroiga atĩ nĩngahooyaga Baba ithenya rĩanyu. ²⁷ No rĩrĩ, Baba we mwene nĩamwendete, nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũnyendete,

na n̄imwītīkītie atī ndoimire kūrī Ngai. ²⁸ Nīi ndoimire kūrī Baba, ngūka gūkū thī; na rīu n̄inguuma gūkū thī, njooke kūrī Baba.”

²⁹ Hīndī īyo arutwo a Jesū makiuga atīrī, “Rīu n̄īratūhe ūhoru wega, ūtekwaria na ngerekano. ³⁰ Rīu n̄itwamenya atī wee n̄īūū maūndū mothe, na atī o na ndūbataire mūndū o na ūrīkū akūūrie ciūria. Ūhoru ūcio n̄iwatūma twītīkie atī woimīte kūrī Ngai.”

³¹ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Rīu n̄imwetīkia! ³² No hīndī n̄īroka, na n̄inginyu, rīrīa mūkahurunjūka, o mūndū athīi gwake mūciī. Mūkaandiga ndī nyiki, no ndirī nyiki, n̄īgūkorwo Baba arī hamwe na nīi.

³³ “Ndanwīra maūndū macio n̄igeetha mūgīe na thayū thīnī wakwa. Gūkū thī n̄imūrionaga thīna. No ūmīrīriai! Nīi n̄indooretie thī.”

17

Jesū Kwīhoera

¹ Jesū aarīkia kuuga maūndū macio, agītiira maito akīrora na igūrū, akīhooya, akiuga atīrī:

“Baba hīndī nī nginyu. Goocthia Mūrūguo, n̄īguo nake Mūrūguo akūgoocithie. ² N̄īgūkorwo n̄īmūheete ūhoti wa gwatha andū othe, n̄īguo arīa othe ūmūheete amahe muoyo wa tene na tene. ³ Na rīu ūyū n̄īguo muoyo wa tene na tene: Atī makūmenye, o Wee Ngai ūrīa wa ma, na mamenye Jesū Kristū, ūrīa ūtūmīte. ⁴ N̄īngūgocithītie gūkū thī na ūndū wa kūrīkia wīra ūrīa waheire ndute. ⁵ Na rīu Baba, ngoocthia ndī mbere yaku na riiri ūrīa ndaarī naguo hamwe nawe o mbere thī ītaanagīa.

Jesū Kūhoera Arutwo ake

⁶ “N̄īnguūrīrie andū arīa waheire gūkū thī rīitwa rīaku. Acio maarī aku; nawe ūkīhe o, nao n̄imathīkīire kiugo gīaku. ⁷ Na rīu n̄imamenyete atī indo iria ciothe ūheete ciumīte kūrī wee. ⁸ N̄īgūkorwo n̄īndamaheire ciugo iria waheire, nao magīciītīkīra. N̄imamenyire hatarī nganja atī ndoimire kūrī wee, na magīitīkia atī wee nīwe wandūmire. ⁹ Acio n̄īo ndīrahoera. Ndirahoera andū a gūkū thī, no ndīrahoera arīa ūūheete, n̄īgūkorwo nī aku. ¹⁰ Kīrīa gīothe ndī nakīo nī gīaku, na kīrīa gīothe ūrī nakīo nī gīakwa. Naguo ūgooci n̄īūūkīte kūrī nīi nī ūndū wao. ¹¹ Ndigūikara gūkū thī rīngī, no-o marī o gūkū thī, na nīi ndīroka kūrī wee. Baba Mūtheru, magītīre na ūhoti wa rīitwa rīaku, rīitwa rīrīa waheire, n̄igeetha matūike ūmwe o ta ūrīa ithūi tūrī ūmwe. ¹² Rīrīa ndīraarī nao, n̄īndīramagitagīra na ngamamenyerera na rīitwa rīu waheire. Gūtīrī o na ūmwe ūūrīte o tīga ūrīa wathīrīrwo kwanangwo n̄īguo Maandīko mahingio.

¹³ “Rīu ndīroka kūrī wee, no maūndū maya ndīroiga ndī o gūkū thī, n̄īguo maiyūrwo nī gīkeno gīakwa kīrī gīkinyanīru kūna thīnī wao. ¹⁴ N̄īndīmaheete kiugo gīaku, nao andū a gūkū thī makamathūra, n̄īgūkorwo o tī a gūkū thī rīngī, o ta ūrīa nīi itarī wa gūkū thī. ¹⁵ Ihooya rīakwa tī ūmarute gūkū thī, no nī atī ūmagitagīre kuuma kūrī ūrīa mūuru. ¹⁶ O tī a gūkū thī, o ta ūrīa o na nīi itarī wakuo. ¹⁷ Maamūre, ūmatherie na ūhoru ūrīa wa ma;

ũhoro waku nĩguo ũhoro wa ma. ¹⁸ O ta ũrĩa wandũmire gũkũ thĩ, na nĩ nogo ndamatũma kũrĩ andũ a gũkũ thĩ. ¹⁹ Ndĩtheretie nĩ ũndũ wao, nĩguo o nao matherio kũna nĩ ũhoro ũrĩa wa ma.

Jesũ Kũhoera Etĩkia othe

²⁰ “Nĩngĩ to aya oiki ndĩrahoera. Ndĩrahoera o na arĩa angĩ makaanjĩtikia nĩ ũndũ wa ndũmĩriri ya aya, ²¹ nĩguo othe matuĩke ũmwe Baba, o ta ũrĩa we ũrĩ thĩinĩ wakwa na nĩ ndĩ thĩinĩ waku. O nao marogĩa thĩinĩ witũ nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ metĩkie atĩ nĩwe ũndũmĩte. ²² Nĩndĩmaheete riiri ũrĩa waheire, nĩguo matuĩke ũmwe o ta ũrĩa ithuĩ tũrĩ ũmwe, ²³ nĩ ndĩ thĩinĩ wao, nawe ũrĩ thĩinĩ wakwa. Marotuĩka ũmwe kũna, nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ mamenye atĩ nĩwe wandũmire, na atĩ nĩũmendete o ta ũrĩa ũnyendete.

²⁴ “Baba, ngwenda arĩa ũũheete makorwo na nĩ harĩa ndĩ na mone riiri wakwa, riiri ũrĩa ũũheete nĩ ũndũ nĩwanyendete thĩ ĩtanombwo.

²⁵ “Baba Mũthingu, o na gũtuĩka andũ a gũkũ thĩ matikũũĩ-rĩ, nĩ nĩngũũĩ, nao nĩ moĩ atĩ nĩwe ũndũmĩte. ²⁶ Nĩngũmenyithanĩtie kũrĩ o, na nĩngũkĩrĩrĩa gũkũmenyithania, nĩgeetha wendani ũrĩa ũnyendete nāguo ũikarage thĩinĩ wao na nĩguo o na nĩ mwene ngoragwo thĩinĩ wao.”

18

Jesũ Kũnyitwo

¹ Jesũ aarĩkia kũhooya, agĩthĩ arĩ na arutwo ake, makĩringa mũkuru wa Karũũĩ ga Kidironi. Mũrĩmo ũcio ũngĩ nĩ haarĩ na mũgũnda wa mĩtamaĩyũ, agĩtoonya ho na arutwo ake.

² Na rĩrĩ, Judasi, ũrĩa wamũkunyaĩire, nĩooĩ handũ hau, nĩ ũndũ Jesũ nĩacemanagĩria ho kaingĩ na arutwo ake. ³ Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩthĩ hau mũgũnda-inĩ ũcio, atongoretie mbũtũ ya thigari na anene amwe kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai. Nao nĩmakuuĩte icinga, na matawa, na indo cia mbaara.

⁴ Nake Jesũ nĩ ũndũ nĩamenyaga maũndũ marĩa mothe maakirie kũmũkora-rĩ, akiumĩra akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

⁵ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ we.” (Nake Judasi ũcio wamũkunyaĩire aarũngĩ hau hamwe nao.) ⁶ Rĩrĩa Jesũ aameerire atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ we,” magĩcooka na thuutha makĩgũa thĩ.

⁷ O rĩngĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ndamwĩra atĩ nĩ nĩ we. Akorwo nĩ nĩ mũracaria-rĩ, rekei andũ aya mathĩ.” ⁹ Gwekĩkire ũguo nĩgeetha ũhoro ũrĩa aarĩtie ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ, “Andũ arĩa waheire gũtirĩ o na ũmwe wao ndeete.”

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Simoni Petero, tondũ aarĩ na rũhiũ rwa njora, akĩrũcomora na agĩtinia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. (Ndungata ĩyo yetagwo Maliku.)

¹¹ Nake Jesũ agĩatha Petero atĩrĩ, “Cookia rũhiũ rwaku rwa njora! Gĩkombe kĩrĩa Baba aaheete-rĩ, nĩngwaga gũkĩnyũra?”

Jesũ Gũtwarwo kwa Anasi

¹² Nayo mbütũ ñyo ya thigari na münene wayo, hamwe na anene acio a Ayahudi makĩnyiita Jesũ. Makĩmuoha na ¹³ makĩamba kũmũtwara kwa Anasi, ũrĩa warĩ mũthoniwe wa Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa münene mwaka ũcio. ¹⁴ Kaiafa nĩwe wataarĩte Ayahudi atĩ no gũkorwo arĩ wega mũndũ ũmwe akuĩre andũ othe.

Petero Gũkaana Jesũ Ihinda rĩa Mbere

¹⁵ Simoni Petero marĩ na mũrutwo ũngĩ makĩrũmĩrĩra Jesũ. Na tondũ mũrutwo ũcio nĩoĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa münene, agĩtwarana na Jesũ kũu nja ya mũthĩnjĩri-Ngai ũcio münene. ¹⁶ No Petero agĩtigwo etereire hau nja ya kĩhingo. Nake mũrutwo ũcio ũngĩ, woĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa münene, agĩcooka, akĩaria na mũĩrĩtu ũrĩa warĩ kĩhingo-inĩ agĩtoonyia Petero.

¹⁷ Nake mũĩrĩtu ũcio warĩ kĩhingo-inĩ akĩũria Petero atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩcookia agĩkiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao.”

¹⁸ Na rĩrĩ, ndungata na thigari ciarũgamĩte irigiĩcĩirie mwaki ũrĩa ciakĩtie ikĩwota, tondũ kwarĩ na heho. Petero o nake aarũgamĩte hamwe nao agĩota mwaki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa Münene kũria Jesũ Ciũria

¹⁹ Ihinda-inĩ o rĩu, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa münene oragia Jesũ ũhoru wa arutwo ake na ũhoru wa ũrutani wake.

²⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ njarĩirie andũ othe a thĩ itarĩ ũndũ ngũhitha, na ngarutana hĩndĩ ciothe thunagogi-inĩ o na hekarũ-inĩ, kũrĩa Ayahudi othe macemanagia. Ndirĩ ũndũ njaragia na hitho. ²¹ Ũranjũria ũguo nĩkĩ? ũria arĩa mananjigua ngĩaria. Ti-itherũ nĩmoĩ ũrĩa ndanoiga.”

²² Rĩrĩa Jesũ oigire ũguo, ũmwe wa thigari iria ciarĩ hau akĩmũgũtha rũhĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ũguo nĩguo ũgũcookeria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa münene?”

²³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩndoiga ũũru-rĩ, heana ũira wa ũũru ũcio. No angĩkorwo ndaaria ũhoru wa ma-rĩ, wangũthĩra kĩ?” ²⁴ Nake Anasi akĩmũneana atwarwo arĩ o muohe kũrĩ Kaiafa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa münene.

Petero Gũkaana Jesũ rĩa Keerĩ na rĩa Gatatũ

²⁵ O hĩndĩ ñyo Simoni Petero arũgamĩte agĩota mwaki, akĩũrio atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩkaana, akiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao!”

²⁶ Ndungata ĩmwe ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa münene, na yarĩ ya mbarĩ wa mũndũ ũrĩa Petero aatinĩtie gũtũ, ikĩmũũria atĩrĩ, “Na githĩ nĩ ndirakuonire mũrĩ nake hau mũgũnda-inĩ wa mũtamaiyũ?” ²⁷ O rĩngĩ Petero agĩkaana, na o hĩndĩ ñyo ngũkũ ĩgĩkũga.

Jesũ Mbere ya Pilato

²⁸ Nĩngĩ Ayahudi makĩruta Jesũ gwa Kaiafa makĩmũtwara gũikaro-inĩ kĩa Barũthi wa Kĩroma. Hĩndĩ ñyo kwarĩ rũciinĩ tene, na nĩgeetha matikagwatwo nĩ thaahu, Ayahudi matiatoonyire gũikaro kũu; nĩ ũndũ nĩmendaga mahote kũrĩa gĩathĩ kĩa Bathaka. ²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akiuma akĩmakora kũu nja akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ mũramũthitangĩra kĩ?”

30 Nao makīmūcookeria atĩrĩ, “Atangĩrĩ muuni watho-rĩ, tūtingĩmūrehe kūrĩ we.”

31 Nake Pilato akĩmeera atĩrĩ, “Kĩmuoei inyuĩ ene mūkamūciirithie kiringana na watho wanyu.”

Nao Ayahudi makĩregana na ūhoro ūcio, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tūtĩrĩ na rũũtha rwa kũũraga mündũ o na ū.” 32 Maündũ maya mekĩkire nĩgeetha ciugo iria Jesũ aarĩtie akĩonania mũthemba wa gĩkuũ kĩrĩa agaakua ihingio.

33 Pilato agĩcooka agĩtoonya gĩkaro kũ kĩa Barũthi, agĩta Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?”

34 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūcio nĩ woni waku, kana nĩ andũ makwĩrĩte ūhoro wakwa?”

35 Nake Pilato akĩmūcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩkĩrĩ Mũyahudi? Andũ anyu na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene nĩo makũneanĩte kūrĩ nĩ. Nĩ atĩa wĩkĩte?”

36 Nake Jesũ akĩmūcookeria atĩrĩ, “Ūthamaki wakwa ti wa gũkũ thĩ. Korwo nĩ ūguo-rĩ, ndungata ciakwa nicingĩndũĩrĩre ndikanyĩitwo nĩ Ayahudi. No ūthamaki wakwa nĩ wa kuuma kũndũ kũngĩ.”

37 Nake Pilato akĩmūcookeria atĩrĩ, “nĩ ūndũ wa ūguo-rĩ, wee ūkĩrĩ Mũthamaki!”

Nake Jesũ akĩmūcookeria atĩrĩ, “Nĩwarĩa ma kuuga atĩ nĩ ndĩ Mũthamaki. Ma nĩ atĩrĩ, gĩtũmi gĩkĩ nĩkĩo gĩatũmire njiarwo, na nĩkĩo ndokire gũkũ thĩ atĩ nyumbũrage ūhoro ūrĩa wa ma. Mündũ o wothe ūrĩ mwena wa ūhoro wa ma nĩathikagĩrĩa.”

38 Nake Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Ūhoro wa ma nĩ ūrĩkũ?” Aarĩkia kũũria ūguo akiuma nja o rĩngĩ agĩthĩ kūrĩ Ayahudi akĩmeera atĩrĩ, “Ndirona gĩtũmi gĩa kũmũthitangĩra. 39 No ningĩ nĩ mūtugo wanyu hĩndĩ ya Bathaka ndĩmuohorere mündũ ūmwe. Nĩmũkwenda ndĩmuohorere ‘mũthamaki wa Ayahudi?’”

40 Nao makĩanĩrĩa, magĩcookia atĩrĩ, “Aca, tūtĩkwenda ūcio! Tuohorere Baraba!” Na rĩrĩ, Baraba ūcio aarĩ mūtunyani.

19

Jesũ Gĩtuĩrwo kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

1 Hĩndĩ ĩyo Pilato akĩoya Jesũ, akĩmũhũũrithia iboko. 2 Nacio thigari igĩtuma thũmbĩ ya mĩigua, ikĩmwĩkĩra mūtwe, na ikĩmũhumba kanjũ ya rangi wa ndathi, 3 igathĩiaga harĩ we o ihinda kwa ihinda, ikamũnyũrũragia ikiugaga atĩrĩ, “Ngeithi, mũthamaki wa Ayahudi!” Nacio ikamũgũthaga ūthĩũ na hĩ.

4 O rĩngĩ Pilato akiuma nja, akĩrĩa Ayahudi atĩrĩ, “Ta onei ngũmũruta nja ndĩmũrehe kūrĩ inyuĩ, nĩguo mũmenye atĩ nĩ ndionete ūndũ o na ūrĩkũ angĩthitangĩrwo.” 5 Rĩrĩa Jesũ oimire nja ekĩrĩte thũmbĩ ĩyo ya mĩigua na ehumbĩte kanjũ ĩyo ya rangi wa ndathi-rĩ, Pilato akĩmeera atĩrĩ, “Mündũ nĩ ūyũ!”

6 Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na atongoria a Ayahudi maamuonire, makĩanĩrĩa makiuga atĩrĩ, “Mwambithie mũtĩ-igũrũ! Mwambithie mũtĩ-igũrũ!”

No Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Muoei mũmwambe mũtĩ igũrũ arĩ inyuĩ. Ha ūhoro wakwa, ndirona ūndũ o na ūrĩkũ angĩthitangĩrwo.”

⁷ Nao Ayahudi makiuga magwatĩirie atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtũrĩ watho; na kũringana na watho ũcio no nginya akue, tondũ nĩetuĩte Mũrũ wa Ngai.”

⁸ Rĩrĩa Pilato aiguire ũguo, agĩtigĩra mũno makĩria, ⁹ agĩcooka thĩinĩ wa nyũmba iyo ya ũthamaki. Ningĩ akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Weerĩ, uumĩte kũ?” Nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria. ¹⁰ Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũkũrega kũnjarĩria? Kaĩ ũtooĩ ndĩ na ũhoti wa gũkuohorithia, kana wa gũkwambithia mĩtĩ igũrũ?”

¹¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ndũngĩrĩ na ũhoti igũrũ rĩakwa korwo ndũheetwo guo kuuma igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio ũria ũũneanire kũrĩwe nĩwe ũrĩ na mehia marĩa manene.”

¹² Kuuma hĩndĩ iyo, Pilato akĩgeria kuohora Jesũ, no Ayahudi magĩthĩ na mbere kwanĩrĩa atĩrĩ, “Ũngĩrekereria mũndũ ũyũ, wee ndũrĩ mũrata wa Kaisari. Mũndũ o wotho wĩtuuga mũthamaki nĩamenete Kaisari.”

¹³ Rĩrĩa Pilato aiguire ũguo-rĩ, akiumia Jesũ nja, na agĩkarĩra gĩtĩ kĩa mũtuanĩri ciira handũ hoĩkaine ta “Harĩa-haare-Mahiga” (na heetagwo na Kĩhibirania Gabatha). ¹⁴ Kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria rĩa Kiumia gĩa Gĩathĩ kĩa Bathaka; na kwarĩ ta thaa thita.

Nake Pilato akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Ũyũ mũthamaki wanyu.”

¹⁵ No-o makĩanĩrĩa, makiuga atĩrĩ, “Mweherie! Mweherie! Mwambithie mĩtĩ-igũrũ!”

Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nyambithie Mũthamaki wanyu?”

Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ mũthamaki ũngĩ tiga Kaisari.”

¹⁶ Mũthia-inĩ Pilato akĩmũneana kũrĩ o nĩguo akambwo mĩtĩ-igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

Nacio thigari ikĩnyĩta Jesũ. ¹⁷ Na ekuuĩre mũtharaba wake agĩthĩ nginya harĩa heetagwo “Ha Ihĩndĩ rĩa Mũtwe” (na no ho hetagwo na Kĩhibirania, Golgotha.) ¹⁸ Hau nĩho maamwambire, na hamwe nake makĩamba andũ angĩ eerĩ, ũmwe mwena ũmwe na ũcio ũngĩ mwena ũcio ũngĩ; nake Jesũ arĩ gatagatĩ.

¹⁹ Nake Pilato akĩandĩkithia kĩbaũ na gĩkĩhũũrĩrwo mũtharaba-inĩ. Nakĩo kĩandĩkitwo atĩrĩ, JESŪ WA NAZARETHI, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI. ²⁰ Nao Ayahudi aingĩ magĩthoma maandĩko macio, nĩgũkorwo handũ harĩa Jesũ aambiirwo haarĩ hakuhĩ na itũũra rĩu inene, nakĩo kĩbaũ kũ kĩandĩkitwo na Kĩhibirania, na Kĩlatini, na Kĩyunani.* ²¹ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene a Ayahudi makĩra Pilato atĩrĩ, “Tiga kwandĩka ‘Mũthamaki wa Ayahudi’, no andĩka atĩ mũndũ ũyũ nĩ kuuga oigire atĩ nĩwe mũthamaki wa Ayahudi.”

²² Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũguo ndandĩka nĩndandĩka.”

²³ Rĩrĩa thigari ciarĩkirie kwamba Jesũ, ikĩoya nguo ciake, igĩcigayania maita mana, o mũndũ yake, no kanjũ yatigarire. Nguo iyo ndĩarĩ na rĩtumo, yatumĩtwo kuuma igũrũ nginya thĩ irĩ o taama ũmwe.

²⁴ Nacio ikĩrana atĩrĩ, “Nĩtũtugei kũmĩtarũra; rekei tũmĩcuukĩre mĩtĩ nĩguo tũmenye ũria ũgũthĩ nayo.”

Gwekĩkire ũguo nĩguo Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ,

* **19:20** Rũthiomi rwa Asuriata rwarĩ rũmwe rwa thiomu iria Ayahudi maaragia, na Kĩhibirania, na Kĩlatini, o hamwe na Kĩyunani.

“Maagayanire nguo ciakwa,
na magĩcuukĩra kanjũ yakwa mĩtĩ.”

Ūguo nĩguo thigari ciekire.

²⁵ Hakuhi na mũtharaba wa Jesũ niho nyina aarũgamĩte, na mwarĩ wa nyina na nyina, na Mariamu mũtumia wa Kiliopa, na Mariamu Mũmagidali. ²⁶ Rĩria Jesũ onire nyina na mũrutwo ũria endete marũngĩ hakuhi nake, akĩra nyina atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ũcio mũrũguo,” ²⁷ agĩcooka akĩra mũrutwo ũcio atĩrĩ, “Ūcio maitũguo.” Kuuma hĩndĩ iyo mũrutwo ũcio akĩoya nyina wa Jesũ, agĩthĩ gũtũura mũciĩ kwa mũrutwo ũcio.

Gũkua kwa Jesũ

²⁸ Thuutha ũcio, Jesũ amenya atĩ maũndũ mothe nĩmathira, na nĩguo Maandĩko mahinge, akiuga atĩrĩ, “Nĩnyootĩ.” ²⁹ Hau nĩ haarĩ na cuba yarĩ na thiki, nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtobokia thibũnji ho, igĩcooka igĩthecerera thibũnji iyo rũthanju-inĩ rwa mũthobi, ikĩmĩtwarĩria kanua-inĩ ka Jesũ. ³⁰ Hĩndĩ ĩria Jesũ aamĩkundire, akiuga atĩrĩ, “Ūhoro nĩwathira.” Na oiga ũguo, akĩinamia mũtwe, agĩtuikana.

³¹ Na rĩrĩ, kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi, nĩguo marokere Thabatũ ya mwanya. Na tondũ Ayahudi matiendaga mũrĩ iyo ĩtigwo mũtharaba-inĩ hĩndĩ ya Thabatũ, makĩuria Pilato aathane atĩ andũ acio maambĩtwo moinwo magũrũ, na mũrĩ yao ĩcuurũrio. ³² Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩthĩ ikiuna magũrũ ma mũndũ wa mbere ũria mambanĩrio na Jesũ na igĩcooka ikiuna ma ũcio ũngĩ. ³³ No rĩria maakinyire harĩ Jesũ na makĩona atĩ nĩarĩkĩte gũkua, makĩaga kuuna magũrũ make. ³⁴ Handũ ha ũguo-rĩ, mũthigari ũmwe agĩtheeca Jesũ mbaru na itimũ, na o rĩmwe hakiura thakame na maaĩ. ³⁵ Nake mũndũ ũria wonire maũndũ macio nĩarutĩte ũira, nago ũira wake nĩ wa ma. We nĩoo atĩ aaragia ũhoro wa ma, na oimbũraga nĩgeetha o na inyuĩ mwĩtikie. ³⁶ Namo maũndũ macio meekĩkire nĩgeetha Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ, “Gũtirĩ ihĩndĩ o na rĩmwe rĩake rikoinwo.” ³⁷ O na ningĩ no harĩ Maandĩko mangĩ moigĩte atĩrĩ, “Makeerorera mũndũ ũria maathecire.”

Gũthikwo kwa Jesũ

³⁸ Thuutha ũcio, Jusufu wa Arimathea akĩhooya Pilato mwĩrĩ wa Jesũ. Na rĩrĩ, Jusufu aarĩ mũrutwo wa Jesũ, no amũrũmagĩrĩra na hitho tondũ wa gwĩtigĩra Ayahudi. Nake Pilato akĩmũhe rũtha, nake agĩthĩ agĩkuua mwĩrĩ ũcio. ³⁹ Maathire na Nikodemo, ũria wathĩite kũrĩ Jesũ ũtukũ. Nikodemo agĩtwara mũtukanio wa manemane na thubiri ingĩkinya o ta ratiri mĩrongo mũgwanja na ithano. ⁴⁰ Nao eerĩ makĩoya mwĩrĩ wa Jesũ, makĩwoha na mataama ma gatani hamwe na mũtukanio iyo mĩnungi wega, kũringana na mũtugo ya Ayahudi ya gũthikana. ⁴¹ Hau Jesũ aambĩrwo nĩ haarĩ na mũgũnda, na thĩnĩ wa mũgũnda ũcio nĩ kwarĩ na mbĩrĩra njerũ, ĩria ĩtakoretwo ĩgĩtwo mwĩrĩ wa mũndũ o na ũmwe. ⁴² Tondũ kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi nĩguo marokere Thabatũ, na ningĩ nĩ ũndũ mbĩrĩra iyo yarĩ o hakuhi-rĩ, makĩiga Jesũ ho.

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia rūciinĩ tene, kũrĩ o na nduma, Mariamu Mũmagidali nĩathiire mbĩrĩra-inĩ na akĩona ihiga rĩria rĩarĩ mũromo-inĩ rĩrĩ rĩeherie. ² Nĩ ūndũ ūcio agĩthĩ ateng'ere te kũrĩ Simoni Petero na mũrutwo ūria ūngĩ, ūria Jesũ endete, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩmarutĩte Mwathani mbĩrĩra-inĩ, na tũtũ harĩa mamũigĩte!"

³ Nĩ ūndũ ūcio Petero na mũrutwo ūcio ūngĩ makiumagara marorete mbĩrĩra-inĩ. ⁴ Marĩ o eerĩ magĩteng'era, no mũrutwo ūcio ūngĩ agĩkĩria Petero ihenya, agĩkinya mbĩrĩra-inĩ mbere. ⁵ Akĩnamĩrĩra, na akĩrorra thĩinĩ, akĩona mataama ma gatani marĩ maige thĩ, no ndaatoonyire. ⁶ Nake Simoni Petero, ūria warĩ thuutha wake, agĩkinya na agĩtoonya mbĩrĩra thĩinĩ. Akĩona mataama ma gatani maigĩtwo hau, ⁷ o hamwe na gĩtambaya kĩrĩa Jesũ ohetwo mũtwe agĩthikwo. Nakĩo gĩakũnjĩtwo gĩkaigwo kĩrĩ giiki, gĩtarĩ hamwe na mataama macio ma gatani. ⁸ Thuutha ūcio mũrutwo ūcio ūngĩ, ūria wakinyĩte mbĩrĩra-inĩ mbere, o nake agĩtoonya thĩinĩ. Akĩona na agĩtũkia. ⁹ (Nĩgũkorwo nginyagia hĩndĩ ĩyo matiakoretwo mataũkĩrwo nĩ Maandĩko atĩ Jesũ nĩarĩ ariũke kuuma kũrĩ arĩa akuũ.)

Jesũ Kuumĩrĩra Mariamu Mũmagidali

¹⁰ Arutwo acio magĩcooka makĩnũka kwao, ¹¹ no Mariamu akĩrũgama hau nja ya mbĩrĩra akĩrĩraga. O akĩrĩraga-rĩ, akĩnamĩrĩra, akĩrorra mbĩrĩra thĩinĩ, ¹² akĩona araika eerĩ marĩ na nguo njerũ, maikarĩte thĩ harĩa mwĩrĩ wa Jesũ waigĩtwo, ūmwe agaikara mũtwe-inĩ nake ūcio ūngĩ agaikara magũrũ-inĩ.

¹³ Nao makĩmũũria atĩrĩ, "Mũtumia ūyũ, nĩ kĩrĩrakũrĩria?"

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩ ūndũ nĩmeheretie Mwathani wakwa mbĩrĩra-inĩ, na ndiũũ harĩa mamũigĩte." ¹⁴ O hĩndĩ ĩyo akĩhũgũra, akĩona Jesũ arũgamĩte hau, no ndaigana kũmenya atĩ aarĩ Jesũ.

¹⁵ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Mũtumia ūyũ, nĩ kĩrĩrakũrĩria? Nũũ ūracaria?"

Mariamu agĩciiria atĩ ūcio aarĩ mũrĩmi wa mũgũnda, akĩmwĩra atĩrĩ, "Mũthuuri ūyũ, akorwo nĩwe ūmweheretie nĩrĩra harĩa ūmũigĩte nĩguo thĩ ngamuoe."

¹⁶ Nake Jesũ akĩmwĩta, "Mariamu!"

Nake akĩhũgũra akĩmwĩtika na Kĩhibirania atĩrĩ, "Raboni!" (naguo nĩ kuuga Mũrutani).

¹⁷ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndũkae kũnyiita, nĩ ūndũ ndirĩ ndĩrambata thĩ kũrĩ Baba! No rĩrĩ, thĩ kũrĩ arutwo akwa, ūmeere atĩrĩ, 'Nĩndĩracooka thĩ kũrĩ Baba, na nowe Ithe wanyu, njooke kũrĩ Ngai wakwa, na nowe Ngai wanyu.' "

¹⁸ Mariamu Mũmagidali agĩthĩ kũrĩ arutwo, akĩmatwarĩra ūhoru, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩnyonete Mwathani!" Na akĩmeera atĩ nĩwe wamwĩrite maũndũ macio.

Jesũ Kuumĩrĩra Arutwo Ake

¹⁹ Hwaĩ-inĩ wa mũthenya o ūcio wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia, rĩrĩa arutwo maarĩ hamwe, na mĩrango ĩrĩ mĩhinge nĩ ūndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, Jesũ agĩũka akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akĩmeera atĩrĩ, "Gĩai na thayũ!" ²⁰ Aarĩkia kuuga ūguo akĩmoonia moko make na mbaru ciake. Nao arutwo makĩyũrwo nĩ gĩkeno nĩ ūndũ wa kuona Mwathani.

²¹ Na o rīngī Jesū akīmeera atīrī, “Gīai na thayū! O ta ūrīa Baba aandūmire, noguo o na nī ndamūtūma.” ²² Na oiga ūguo, akīmahuhrīria mīhūmū yake, akīmeera atīrī, “Amūkīrai Roho Mūtheru. ²³ Arīa othe mwarekera mehia mao, nīmarīrekagīrwo, na arīa othe mūtarīrekagīra, matīrīrekagīrwo.”

Jesū Kuumīrīra Toma

²⁴ Na rīrī, Toma (ūrīa wetagwo Wa-mahatha), ūmwe wa arīa ikūmi na eerī, ndaarī hamwe na arutwo rīrīa Jesū okire. ²⁵ Tondū ūcio arutwo arīa angī makīmwīra atīrī, “Nītuonete Mwathani.”

Nowe akīmeera atīrī, “Itoonete irema cia mīcumarī moko-inī make, na ndoonyie kīara gīakwa hau irema-inī cia mīcumarī, na njooke ndoonyie guoko mbaru-inī ciake, ndingūtīkia ūhoro ūcio.”

²⁶ Thuutha wa kiumia kīmwe, arutwo ake maarī kūu nyūmba rīngī, na Toma aarī hamwe nao. O na gūtuika mīrango yarī mīhinge-rī, Jesū agīūka, akīrūgama gatagatī-inī kao, akiuga atīrī, “Gīai na thayū!” ²⁷ Agīcooka akīira Toma atīrī, “Toonyia kīara gīaku haha; rora moko makwa. Tambūrūkia guoko gwaku ūgūikie mbaru-inī ciakwa. Tiga kūgīa na nganja, itīkia.”

²⁸ Nake Toma akīmwīra atīrī, “Mwathani wakwa na Ngai wakwa!”

²⁹ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Wetīkia tondū nīwanyona. Kūrathimwo nī arīa metīkagia matonete.”

³⁰ Jesū nīaringire ciama ingī nyingī akīonagwo nī arutwo ake, iria itaandīkītwo Ibuku-inī rīrī. ³¹ No rīrī, ici ciandīkītwo nīgeetha mwītīkie atī Jesū nīwe Kristū, Mūrū wa Ngai, na atī na ūndū wa gwītīkia mūgīe na muoyo thīnī wa rītwa rīake.

21

Jesū Kūringa Kīama gīa Kūgwatia Thamaki

¹ Thuutha ūcio Jesū nīacookire akiumīrīra arutwo ake iria-inī rīa Tiberia. Ūū nīguo kwahaanire: ² Simoni Petero, na Toma (ūrīa wetagwo Wa-mahatha), na Nathanieli wa kuuma Kana ya Galili, na ariū a Zebedi, o na arutwo angī eerī maarī hamwe. ³ Simoni Petero akīmeera atīrī, “Nīi ndathīi gūtega thamaki.” Nao makīmūcookeria atīrī, “Tūgūthīi nawe.” Nī ūndū ūcio makiumagara, magītoonya marikabu, no ūtukū ūcio matīrī kīndū maagwatīrie.

⁴ Rūciinī tene, Jesū akīrūgama hūgūrūrū-inī cia iria, no arutwo matiamenyaga atī nī Jesū.

⁵ Nake akīmeeta akīmooria atīrī, “Arata akwa, nīmūgwatītie thamaki?”

Nao magīcookia makiuga atīrī, “Aca.”

⁶ Nake akīmeera atīrī, “Ikiai wabu mwena wa ūrīo wa marikabu na nīmūkūgwatia.” Rīrīa meekire ūguo, makīremwo nī kūguucia wabu ūcio nī ūrīa thamaki icio ciarī nyingī.

⁷ Nake mūrutwo ūrīa Jesū eendete akīira Petero atīrī, “Nī Mwathani!” Na rīrīa Simoni Petero aigūire mūrutwo ūcio aamwīra atī, “Nī Mwathani”, akīioha nguo yake ya igūrū (tondū nīamīrutīte), na akīrūga maa-inī. ⁸ Nao arutwo acio angī makīmūrūmīrīra na marikabu maguucītie wabu ūiyūrīte thamaki tondū matīarī haraaya, maarī ta itīina rīa makinya igana rīmwe kuuma hūgūrūrū-inī.

⁹ Maarĩkia kuumĩria marikabu, makĩona mwaki wa makara wakĩtio hau, na thamaki irĩ njĩkĩre riiko, na mũgate.

¹⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rehei thamaki imwe cia iria mwagwattia.”

¹¹ Nake Simoni Petero akĩhaica marikabu akĩguucia wabu ũcio nginya hũgũrũrũ-inĩ. Naguo waiyũrite thamaki iria nene, 153, no o na irĩ nyingĩ ũguo, wabu ũcio ndwatuĩkire. ¹² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai mwĩgagũre.” Hatĩrĩ o na ũmwe wa arutwo acio wamũũririe atĩrĩ, “Nĩwe ũ?” Nĩmamenyire atĩ nĩ Mwathani. ¹³ Nake Jesũ agĩthĩ, akĩoya mũgate akĩmahe, agĩcooka akĩmahe thamaki o nacio. ¹⁴ Rũrĩ nĩrĩo rĩarĩ ihinda rĩa gatatũ rĩa Jesũ kuumĩrĩra arutwo ake thuutha wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

Jesũ Gũcookia Petero

¹⁵ Nao maarĩkia kũrĩa, Jesũ akĩũria Simoni Petero atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, na ma ti-itherũ nĩũnyendete gũkĩra aya?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga tũgondu twakwa gĩa kũrĩa.”

¹⁶ Nĩngĩ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, ti-itherũ nĩũnyendete?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩithagia ng’onde ciakwa.”

¹⁷ Agĩcooka akĩmũũria hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, nĩũnyendete?”

Nake Petero akĩigua ũũru ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ aamũũririe hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Nĩũnyendete?” Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũ maũndũ mothe; wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga ng’onde ciakwa gĩa kũrĩa.”

¹⁸ “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, rĩrĩa warĩ mwĩthĩ nĩwehumbaga nguo, ũgathĩ kũrĩa ũkwenda; no rĩrĩa ũgaakũra, nĩũgatambũrũkia moko, nake mũndũ ũngĩ nĩagakũhumba nguo, acooke agũtware kũrĩa ũtekwenda gũthĩ.” ¹⁹ Jesũ oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa Petero agaakua, agoocithie Ngai. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra!”

²⁰ Nake Petero eehũgũra akĩona mũrutwo ũrĩa Jesũ endete amarũmĩrĩre. (Ũcio nĩ ũrĩa wetiranĩtie na Jesũ rĩrĩa marĩlaga irio cia hwaĩ-inĩ, na nowe wamũũritie atĩrĩ, “Mwathani, nũũ ũcio ũgũgũkunyaĩra?”) ²¹ Na rĩrĩa Petero aamuonire-rĩ, akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nake mũndũ ũyũ ũhoru wake nĩ atĩa?”

²² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku? Wee no nginya ũnũmĩrĩre.”

²³ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũhuhu ũkĩhunja thĩnĩ wa arĩũ na aarĩ a Ithe witũ gũkĩrwo atĩ mũrutwo ũcio ndagakua. No Jesũ ndoigĩte atĩ ndagakua; ũrĩa oigĩte no atĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku?”

²⁴ Mũrutwo ũcio nĩwe ũrĩ na ũira wa maũndũ maya mothe, na nowe ũmaandĩkĩte. Na ithuĩ nĩtũũ atĩ ũira wake nĩ wa ma.

²⁵ Jesũ nĩekire maũndũ mangĩ maĩngĩ. Korwo mothe nĩmandĩkirwo-rĩ, ngwĩgereria atĩ o na thĩ yothe ndĩngĩganĩra mabuku marĩa mangĩandĩkwo.

ATŪMWO

Jesũ Kuoywo Athĩ Igũrũ

¹ Thĩinĩ wa ibuku riakwa rĩa mbere, wee Theofilo-rĩ, nĩndakwandĩkiire maũndũ mothe marĩa Jesũ aambĩrĩrie gwĩka na kũrutana ² nginya mũthenya ũrĩa oirwo agĩtwarwo igũrũ thuutha wa kũhe atũmwo arĩa aathuurite mawatho na ũndũ wa Roho Mũtheru. ³ Thuutha wa kũnyariirika gwake, akĩionania kũrĩ andũ acio na akĩheana imenyithia nyingĩ cia kuonania atĩ aarĩ muoyo. Nĩamoimĩrĩire ihinda rĩa mũthenya mĩrongo ĩna, na akĩaria ũhoro ũkoniĩ ũthamaki wa Ngai. ⁴ Hĩndĩ ĩmwe, rĩrĩa aarĩanagĩra nao, nĩamathire, akĩmeera atĩrĩ: “Mũtikoime Jerusalemu, no etererai kĩheo kĩrĩa Ithe witũ eeranĩire, o kĩrĩa inyuĩ mwanaigua ngĩaria ũhoro wakĩo. ⁵ Nĩgũkorwo Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuĩ mũrĩbatithio na Roho Mũtheru mũthenya mũingĩ ĩtaanathira.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa maagomanire hamwe makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ihinda rĩrĩ nĩrĩo ũgũcookeria andũ a Isiraeli ũthamaki wao?”

⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ: “Ti ũhoro wanyu kũmenya ciathĩ o na kana mahinda marĩa Ithe witũ atuĩte na ũhoti wake mwene. ⁸ No nĩmũrĩheo hinya rĩrĩa Roho Mũtheru arĩũka igũrũ rĩanyu; na inyuĩ nĩmũgatuĩka aira akwa thĩinĩ wa Jerusalemu, na Judea guothe, na Samaria, na nginya ituri ciothe cia thĩ.”

⁹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩoywo na igũrũ o meroreire, narĩo itu rĩkĩmũhumbĩra magĩtiga kũmuona rĩngĩ.

¹⁰ O hĩndĩ ĩyo maikarĩte macũthĩrĩrie mũno akĩambata matu-inĩ-rĩ, o rĩmwe andũ eerĩ mehumbĩte nguo njerũ makĩrũgama o hau maarĩ. ¹¹ Makĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya a Galili,* mũrũgamĩte haha mũcũthĩrĩrie igũrũ nĩkĩ? Jesũ o ro ũcio, ũrĩa weherio harĩ inyuĩ aatwarwo igũrũ-rĩ, agaacooka o ro ũguo mwamuona agĩthĩ.”

Mathia Gũthuurwo Acooke Ithenya rĩa Judasi

¹² Hĩndĩ ĩyo magĩcoka Jerusalemu moimĩte Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ,† mũigana wa rũgendo rũrĩa rũngĩathĩirwo mũthenya wa Thabatũ kuuma itũũra inene. ¹³ Rĩrĩa maakinyire, makĩambata nyũmba ya igũrũ ĩrĩa maikaraga. Nao andũ arĩa maarĩ ho maarĩ Petero, na Johana, na Jakubu na Anderea; Filipu na Toma, na Baritholomayo na Mathayo; Jakubu mũrũ wa Alufayo, na Simoni Mũzelote, na Judasi mũrũ wa Jakubu. ¹⁴ Othe makĩnyĩitanĩra hamwe, makĩrũmanĩrĩria kũhooya, hamwe na atumia, na Mariamu nyina wa Jesũ, o na arĩũ a nyina na Jesũ.

¹⁵ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Petero akĩrũgama gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa meetĩkĩtie (gĩkundi kĩa andũ ta igana rĩa mĩrongo ĩrĩ), ¹⁶ akiuga atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, Maandĩko no nginya mangĩahingire marĩa Roho Mũtheru aaririe tene na kanua ka Daudi ũhoro ũkoniĩ

* **1:11** Arutwo a Jesũ othe moimĩte Galili tiga o Judasi, no hĩndĩ ĩno nĩeyũragĩte. † **1:12** Kĩrĩma gĩkĩ kĩarĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Bethania. Ayahudi matietĩkĩrĩtio gũthĩ rũgendo rũrĩhu mũthenya wa Thabatũ.

Judasi, ũrĩa watongoririe andũ arĩa maanyiitire Jesũ. ¹⁷ Aarĩ ũmwe witũ na nĩagwatanagĩra na ithuĩ ũtungata-inĩ ũyũ.”

¹⁸ (Judasi nĩagũrĩre gĩthaka na kĩheo kĩrĩa aamũkĩrĩre nĩ ũndũ wa waganu wake. Nake akĩgũa gĩthaka-inĩ kũu na mũnduru, nayo nda yake ĩgĩtathũka, namo mara mothe makiũma. ¹⁹ Andũ othe a kũu Jerusalemu makĩgũa ũhoru ũcio, na nĩ ũndũ ũcio magĩta gĩthaka kũu na rũthiomi rwao Ekiladama, ũguo nĩ kuuga, Gĩthaka kĩa Thakame.)

²⁰ “Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Thaburi atĩrĩ,
“Mũciĩ wake ũrokira ihooru;
kũroaga mũndũ wa gũtũũra kuo,’
ningĩ gũkaandĩkwo atĩrĩ,

“Ūtongoria wake ũrooywo nĩ mũndũ ũngĩ.’

²¹ Nĩ ũndũ ũcio nĩ kwagĩrĩre gũthuurwo mũndũ ũmwe kuuma kũrĩ andũ arĩa makoretwo marĩ hamwe na ithuĩ ihinda rĩothe rĩrĩa Mwathani Jesũ aaceeraga na ithuĩ, ²² kwambĩrĩria hĩndĩ ya ũbatithio wa Johana nginya hĩndĩ rĩa Jesũ oirwo akĩambata akĩhehera harĩ ithuĩ. Nĩgũkorwo mũndũ ũmwe wa aya no nginya atuĩke mũira hamwe na ithuĩ ũhoru-inĩ wa kũriũka gwake.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio makĩrũgamia andũ eerĩ, Jusufu ũrĩa wetagwo Barasaba[‡] (na no oĩkaine ta Jusito), na Mathia. ²⁴ Magĩcooka makĩhooya makiũga atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũ ngoro ya mũndũ wothe. Tuonie nũũ wa aya eerĩ ũthuurĩte ²⁵ nĩguo oe ũtungata ũyũ wa gũtuũka mũtũmwo, ũrĩa Judasi aatigire nĩguo athĩ kũrĩa kũrĩ gwake.”

²⁶ Magĩcooka magĩcuuka mũtĩ, nago mũtĩ ũkĩgwĩra Mathia; nĩ ũndũ ũcio akĩongererwo harĩ atũmwo acio ikũmi na ũmwe.

2

Roho Mũtheru Gũũka Hĩndĩ ya Bendegothito

¹ Hĩndĩ rĩa mũthenya wa Bendegothito* wakinyire-rĩ, acio othe magĩkorwo maarĩ handũ hamwe. ² Na o rĩmwe mũgambo ta wa rũhuho rũnene rũkũhurutana na hinya ũgũũka kuuma igũrũ, ũkĩyũra nyũmba yothe rĩa maaikarĩte. ³ Makĩona kĩndũ gĩatariĩ ta nĩnĩmbĩ cia mwaki iria ciagayũkanĩte igũikara igũrũ rĩa mũndũ o mũndũ. ⁴ Othe makĩyũrio Roho Mũtheru na makĩambĩrĩria kwaria na thiomi ingĩ o ta ũrĩa Roho aamahotithirie.

⁵ Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu nĩ gwaikaraga Ayahudi etigĩri Ngai kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe cia thĩ. ⁶ Rĩrĩa maiguire mũgambo ũcio, gĩkundi kĩa andũ gĩgĩcookanĩrĩa kĩgegete, tondũ o mũndũ aamaiguaga makĩaria na rũthiomi rwake kũmbe. ⁷ Nao makĩgega mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ andũ aya othe maraaria ti andũ a Galili? ⁸ Nĩ kĩ kĩratũma mũndũ o mũndũ witũ amaigue makĩaria na rũthiomi rwa kũrĩa aaciariĩrwo? ⁹ Andũ a Parithĩ, na a Media, na a Elamu; o na andũ arĩa matũũraga Mesopotamia, na Judea, na Kapadokia, na Ponto, na Asia, ¹⁰ na Firigia, na Pamufilia, na Misiri, na mĩena ya Libia rĩa rĩrĩ gũkuhĩ na Kurene, na ageni a kuuma Roma, ¹¹ (Ayahudi hamwe na andũ arĩa meegarũrĩte magatuũka Ayahudi); na andũ a Kirete, na a Arabia, tũramagũa makĩaria na thiomi ciitũ ũhoru wa magegania

[‡] 1:23 Barasaba nĩ kuuga “Mũrũ wa Thabatũ.” * 2:1 Bendegothito nĩ kuuga “mĩrongo ĩtano” (Alaw 23:16) tondũ gĩathĩ kũu gĩokaga mũthenya wa mĩrongo ĩtano kuuma kiumia kĩa Bathaka.

ma Ngai!" ¹² Mamakĩte na makagega makĩũrania atĩrĩ, "Ūũ nĩ kuuga atĩa?"

¹³ Amwe ao, o na kũrĩ ũguo, nĩmamathirĩkirie, makiuga atĩrĩ, "Aya nĩkũrĩno marĩtwo nĩ ndibei."

Petero Kwarĩria Gĩkundi kĩa Andũ

¹⁴ Hĩndĩ iyo Petero akĩrũgama hamwe na arĩa ikũmi na ũmwe, akĩanĩrĩra na akĩarĩria gĩkundi kĩu kĩa andũ akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ andũ aitũ Ayahudi o na inyuĩ inyuothe mĩtũũraga Jerusalemu, rekei ndĩmũtaarĩrie ũhoru ũyũ; thikĩrĩriai wega ũrĩa nguuga. ¹⁵ Andũ aya ti arĩũ, ta ũrĩa mũreciiria. Rĩu nĩ thaa ithatũ tu cia rũciini! ¹⁶ Aca gũtitariĩ ta ũguo, ũhoru ũyũ nĩguo warĩtio nĩ mũnabii Joeli, akiuga atĩrĩ:

¹⁷ "Ngai ekuuga atĩrĩ, matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria nĩngaitĩrĩria andũ othe Roho wakwa.

Ariũ na aarĩ anyu nĩmakarathaga mohoro,
Aanake anyu nĩmakonaga cioneki,
nao athuuri anyu marootage irooto.

¹⁸ O na ningĩ nĩngaitĩrĩria ndungata ciakwa
cia arũme na cia andũ-a-nja Roho wakwa matukũ-inĩ macio,
nacio nĩkarathaga mohoro.

¹⁹ Nĩngonania morirũ kũu igũrũ matu-inĩ,
na nyonanie ciama gũkũ thĩ,
cia thakame, na cia mwaki, na cia ndogo ikwambata.

²⁰ Riũa nĩrikagarũrwo rĩtuĩke nduma,
naguo mweri ũtuĩke ta thakame,
mbere ya mũthenya ũcio mũnene wa Mwathani ũrĩa ũrĩ riiri
gũkinya.

²¹ Na nĩgũgakinya atĩrĩ, atĩ mũndũ wothe ũgaakaĩra
rĩtwa rĩa Mwathani nĩakahonokio.'

²² "Inyuĩ andũ aya a Israeli, thikĩrĩriai ũhoru ũyũ: Jesũ wa Nazarethi aarĩ mũndũ waheanĩtwo nĩ Ngai kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa ciama, na morirũ, na cionereria, iria Ngai aaringire gatagati-inĩ kanyu agereire harĩ we, o ta ũrĩa inyuĩ ene mũũ. ²³ Mũndũ ũyũ aaneanĩrwo moko-inĩ manyu, kũringana na ũrĩa Ngai aatuĩte na ũrĩa aamenyete o mbere; na inyuĩ, mũteithĩrĩrio nĩ andũ arĩa aaganu, mũkĩmũũraga na njĩra ya kũmwambithia mũtharaba-inĩ. ²⁴ No Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ, akĩmuohora ruo-inĩ rwa gĩkuũ, tondũ gũtingĩahotekire atũre anyiititwo nĩkĩo. ²⁵ Tondũ Daudi oigire atĩrĩ ũhoru wake:
"Nĩndonaga Mwathani arĩ mbere yakwa hĩndĩ ciothe.

Tondũ arĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo-rĩ,
ndingĩenyenyeka.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩnjanjamũku, naruo rũrĩmĩ rwakwa
rũgakena;

o naguo mwĩrĩ wakwa nĩgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko,

²⁷ tondũ ndũkandiganĩria mbĩrĩra-inĩ,
o na kana ũreke ũrĩa waku Mũtheru abuthe.

²⁸ Nĩũũmenyithĩtie njĩra cia muoyo;
nĩũkanjyũria gĩkeno ndĩ harĩa ũrĩ.'

²⁹ "Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, no ndĩmwĩre ndĩ na ũũmĩrĩru atĩ
ithe witũ Daudi nĩakuire na agĩthikwo, na mbĩrĩra yake irĩ o gũkũ
nginya ũmũthĩ ũyũ. ³⁰ Nowe aarĩ mũnabii na nĩamenyete atĩ Ngai

nĩamwĩrere na mwĩhĩtwa atĩ nĩagaikarĩria ũmwe wa rũciario rwake gĩtĩ gĩake kĩa ũnene. ³¹ Nĩ ũndũ nĩamenyete ũhoru ũcio mbere, nĩaririe ũhoru wa kũriũka gwa Kristũ, atĩ ndaatiganĩrio mbĩrĩra-inĩ, o na kana mwĩrĩ wake ũkĩbutha. ³² Ngai nĩariũkĩtie Jesũ ũcio, na ithuĩ ithuothe tũrĩ aira a ũhoru ũcio. ³³ Kuona atĩ nĩatũũgĩrĩtio guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, na nĩamũkĩrere kũiranĩro kĩa Roho Mũtheru kuuma kũrĩ Ithe, nake nĩatũitĩrĩrie Roho ta ũrĩa mũrona rĩu na mũkaigua. ³⁴ Nĩgũkorwo Daudi ndaambatire agĩthĩ igũrũ, no nĩoigire atĩrĩ,

“ Mwathani nĩeerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“ Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

³⁵ o nginya rĩrĩa ngaatua thũ ciaku gaturwa ka makinya maku.” ’

³⁶ “Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli nĩmamenye atĩrĩ: Ngai nĩ atuĩte Jesũ, o ũcio mwambire, Mwathani na Kristũ.”

³⁷ Rĩrĩa andũ maiguire ũhoru ũcio, ũkĩmatheeca ngoro, makĩũria Petero na atũmwo acio angĩ atĩrĩ, “Ariũ a Baba, twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?”

³⁸ Nake Petero akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩrirei na mũbatithio mũndũ o mũndũ thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ, nĩguo mũrekerwo mehia manyu. Na inyuĩ nĩ mũkwamũkĩra kĩheo kĩa Roho Mũtheru. ³⁹ Kũiranĩro gĩkĩ nĩ kĩanyu na ciana cianyu, na andũ arĩa othe marĩ kũraya, na andũ arĩa othe Mwathani Ngai witũ ageeta moke harĩ we.”

⁴⁰ Akĩmataara na ciugo ingĩ nyingĩ, akĩmakaanagia; na akĩmathaitha, akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhonokiei kuuma kũrĩ rũciario rũrũ ruogomu.” ⁴¹ Andũ arĩa meetĩkĩrere ndũmĩrĩri yake makĩbatithio, na mũthenya ũcio makĩongerereka andũ ta ngiri ithatũ.

Ngwatanĩro ya Andũ arĩa Metĩkĩtie

⁴² Nao nĩmerutĩre kũgwatĩria ũrutani wa atũmwo, na ngwatanĩro-inĩ, na ũhoru-inĩ wa kwenyũrana mũgate, na kũhooya. ⁴³ Andũ othe makĩiyũrwo nĩ guoya, nao atũmwo magĩika morĩrũ maingĩ, na makĩringa ciama. ⁴⁴ Andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ hamwe, na nĩmagwatanagĩra indo ciothe. ⁴⁵ Makĩendia ithaka ciao na indo ciao, makaheaga mũndũ o wothe kũringana na bata wake. ⁴⁶ O mũthenya nĩmagomanaga hekarũ-inĩ. Nĩmenyũraga mũgate marĩ mĩciũ-inĩ yao, na makarĩanĩra marĩ na gĩkeno, na marĩ na ngoro theru, ⁴⁷ makagoocaga Ngai, na magetĩkĩrĩka kũrĩ andũ othe. Nake Mwathani nĩongagĩrĩra thiritũ-inĩ yao andũ arĩa maahonokaga o mũthenya.

3

Petero Kũhonia Mũndũ warĩ Mwonju

¹ Mũthenya ũmwe Petero na Johana nĩmambatire magĩthĩi hekarũ-inĩ ihinda rĩa mahoooya, na kwarĩ thaa kenda cia mũthenya. ² Na rĩrĩ, mũndũ waciarĩtwo arĩ mwonju nĩakuuagwo agatwarwo kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka, akaigwo ho o mũthenya nĩguo ahoee mbeeca kũrĩ andũ arĩa maatoonyaaga hekarũ. ³ Na rĩrĩa onire Petero na Johana marĩ hakuhi gũtoonya-rĩ, akĩmahoooya mbeeca. ⁴ Nao Petero na Johana makĩmũkũũrĩra maitho. Hĩndĩ ĩyo Petero

akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta tũrore!” ⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio akĩmarora, erĩgĩrĩire atĩ nĩmekũmũhe kĩndũ.

⁶ Petero agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Betha na thahabu ndirĩ nacio, no kĩrĩa ndĩ nakĩo nĩkĩo ngũkũhe. Thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ũkĩra wĩtware.” ⁷ Akĩmũnyiita guoko gwake kwa ũrĩo, akĩmũrũgamia na igũrũ, na o hĩndĩ iyo magũrũ na thũng’wa cia mũndũ ũcio ikĩgĩa na hinya. ⁸ Nake akĩrũga na igũrũ, akĩambĩrĩria gwĩtwara. Agĩcooka agĩthĩĩ nao hekarũ-inĩ, etwarĩte na magũrũ, akĩrũgarũgaga na akĩgoocaga Ngai. ⁹ Rĩrĩa andũ othe monire agĩtwara na magũrũ akĩgoocaga Ngai, ¹⁰ makĩmenya atĩ nĩ mũndũ ũrĩa watũũraga aikarĩte kĩhingo-inĩ kia hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka akĩhooya mbeeca. Nao makĩgega mamakĩte nĩkuona ũrĩa kwahanĩkĩte harĩ mũndũ ũcio.

Petero Kwarĩria Andũ arĩa Meroreire

¹¹ Mũndũ ũcio watũũrĩte ahooyaga mbeeca-rĩ, o enyĩitũrĩire Petero na Johana, andũ othe makĩgega na magĩũka mateng’erete nginya hau maarĩ, naho heetagwo Gĩthaku gĩa Solomoni. ¹² Rĩrĩa Petero onire ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, ũndũ ũyũ ũramũgegĩa nĩkĩ? Mũratũrora atĩa taarĩ hinya witũ kana ũthingu witũ watũma mũndũ ũyũ etware na magũrũ?” ¹³ Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu, o we Ngai wa maithe maitũ, nĩagoocithĩtie ndungata yake Jesũ. Inyuĩ nĩmwamũneanire ooragwo, na mũkĩmũkaana mbere ya Pilato, o na gũtuũka nĩatuĩte itua rĩa kũmũrekereria. ¹⁴ Mwakaanire ũrĩa Mũtheru na Mũthingu mũkiuga muohorerwo mũũragani. ¹⁵ Mworagire ũrĩa mũheani wa muoyo, no Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Ithuĩ tũrĩ aira a ũhoru ũcio. ¹⁶ Nĩ ũndũ wa wĩtikio thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, mũndũ ũyũ mũrona na mũũĩ, nĩagũite na hinya. Nĩ rĩitwa rĩa Jesũ na wĩtikio ũrĩa uumanaga nake watũma mũndũ ũyũ ahone o ta ũrĩa inyuothe mũreyonera.

¹⁷ “Na rĩrĩ, ariũ a Ithe witũ, nĩnjũũ atĩ mwekire ũguo nĩ ũndũ wa kũrigwo, o ta ũrĩa atongoria anyu o nao meekire. ¹⁸ No rĩrĩ, ũguo nĩguo Ngai aahingirie ũrĩa aarĩtie o mbere na tũnua twa anabii othe, akiuga atĩ Kristũ wake nĩakanyariĩrĩka. ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio mwĩrĩrei na mũgarũrũke kũrĩ Ngai, nĩgeetha mehĩa manyu meherio, nĩguo mũgĩe na mahinda ma kũrurumũkio moimĩte kũrĩ Mwathani, na ²⁰ nĩguo atũme Kristũ, o we ũrĩa wamũrĩtwo nĩ ũndũ wanyu, nake nĩwe Jesũ. ²¹ We no nginya aikare igũrũ o nginya ihinda rĩkinye rĩa Ngai rĩa gũcookereria maũndũ mothe, o ta ũrĩa eranĩire o tene na tũnua twa anabii aake atheru. ²² Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Mwathani Ngai wanyu nĩakamwarahũrĩra mũnabii o ta nĩĩ kuuma kũrĩ andũ anyu. Na no nginya mũgaathikĩrĩria ũrĩa wothe akaamwĩra. ²³ Na rĩrĩ, mũndũ o wothe ũrĩa ũtakamũthikĩrĩria, nĩakeherio biũ kuuma kũrĩ andũ ao.’

²⁴ “Ti-itherũ, anabii othe kuuma hĩndĩ ya Samũeli, arĩa manaaria, nĩ maaririe ũhoru wa matukũ maya. ²⁵ Na inyuĩ mũrĩ ariũ a anabii, na a kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aarĩkanĩire na maithe manyu. Eerire Iburahĩmu atĩrĩ, ‘Na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, andũ othe a thĩ nĩmakarathimwo.’ ²⁶ Rĩrĩa Ngai aariũkirie ndungata yake, aambire kũmĩtũma kũrĩ inyuĩ nĩgeetha amũrathime na ũndũ wa kũgarũra o ũmwe wanyu kuuma kũrĩ mĩtũũrĩre yanyu ya waganu.”

4

Petero na Johana Marĩ Mbere ya Kĩama

¹ Nao athĩnjĩri-Ngai, na mūnene wa arangĩri a hekarũ, o na Asadukai magĩthĩ harĩ Petero na Johana rĩrĩa maaragĩria andũ.

² Nĩmaiguĩte ũuru mūno tondũ atūmwo nĩmarutaga andũ na makahunjia ũhoru wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ thĩinĩ wa Jesũ.

³ Makĩnyiita Petero na Johana, na tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ, makĩmaikia njeera nginya mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩre. ⁴ No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa maiguire ndũmĩrĩri iyo nĩmetĩkirie, naguo mũigana wa arũme ũkĩongerereka magĩkinya ta 5,000.

⁵ Mũthenya ũyũ ũngĩ, aathani ao na athuuri, na arutani a watho makĩgomana kũu Jerusalemu. ⁶ Nake Anasi, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene, aarĩ ho, marĩ na Kaiafa, na Johana, na Alekisandro, na andũ arĩa angĩ maarĩ a nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene.

⁷ Magĩathana atĩ Petero na Johana mareehwo mbere yao, na makĩambĩrĩria kũmooria ciũria. Makĩmooria atĩrĩ, “Mũrahotire gwĩka ũndũ ũcio na hinya ũrĩkũ, kana na rĩitwa rĩrĩkũ?”

⁸ Nake Petero, aiyũritwo nĩ Roho Mũtheru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ aathani na athuuri a andũ! ⁹ Angĩkorwo twĩtĩtwo ũmũthĩ nĩgeetha tũtaarĩrie ũhoru wa gũko kĩega kĩrĩa gũkĩirwo mũndũ ũcio ũratũũrĩte arĩ mwonju, na tũũrio ũrĩa arahonirio-rĩ, ¹⁰ kĩmenyei inyuĩ, o na andũ othe a Isiraeli atĩrĩ: Mũndũ ũyũ arũngĩ mbere yanyu arĩ mũhonu nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ũrĩa mwambithirie, nake Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ. ¹¹ We nĩwe

“ihiga rĩrĩa inyuĩ aaki mwaregire,

na nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga rĩrĩa inene rĩa koine.’

¹² Naguo ũhonokio ndũngĩoneka harĩ mũndũ ũngĩ o wothe, nĩ ũndũ gũtirĩ rĩitwa rĩngĩ gũkũ thĩ rĩheanĩtwo kũrĩ andũ rĩngĩtũhonokia.”

¹³ Rĩrĩa monire ũũmĩrĩru wa Petero na Johana, na makĩmenya atĩ matiarĩ athomu, na atĩ maarĩ andũ o ũguo-rĩ, makĩgega na makĩmenya atĩ andũ acio maakoreetwo marĩ na Jesũ. ¹⁴ No rĩrĩ, mona mũndũ ũcio wahonetio arũgamĩte hamwe nao-rĩ, matingĩahotire kuuga ũndũ. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩmaatha mehere Kĩama-inĩ, nao athuuri magĩciira marĩ oiki. ¹⁶ Makĩũrania atĩrĩ, “Andũ aya tũkũmeeka atĩa? Andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmooĩ atĩ nĩmaringĩte kĩa kĩnene na tũtingĩhota gũkaana ũhoru wakĩo.

¹⁷ No nĩguo tũgirie ũndũ ũyũ gũthĩ na mbere makĩria gatagatĩ-inĩ ka andũ-rĩ, no nginya tũkaanie andũ aya kwarĩria mũndũ o na ũrĩkũ na rĩitwa rĩu.”

¹⁸ Magĩcooka makĩmeeta thĩinĩ rĩngĩ na makĩmaatha atĩ matikaarie kana marutane o na atĩa na rĩitwa rĩa Jesũ. ¹⁹ No Petero na Johana makĩmacookeria atĩrĩ, “Tuai ciira inyuĩ ene kana nĩ kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Ngai tũmwathĩkĩre inyuĩ gũkĩra gwathĩkĩra Ngai.

²⁰ Nĩgũkorwo tũtingĩhota gũtiga kwaria ũrĩa tuonete na tũkaigua.”

²¹ Na thuutha wa kũmakaania, maamehũire mūno, makĩmarekereria mathĩ. Matingĩahotire gũtua ũrĩa mangĩamaherithirie, tondũ andũ othe nĩmagoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũrĩa gwekĩkĩte. ²² Nĩgũkorwo mũndũ ũcio wahonetio na njĩra ya kĩa aarĩ na ũkũrũ wa makĩria ma mĩaka mĩrongo ĩna.

Mahooya ma Etikia

²³ Na rĩria Petero na Johana maarekereirio, magĩthiĩ kũrĩ andũ a thiritũ yao, na makĩmeera ũria wothe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri maameerĩte. ²⁴ Rĩria maiguire ũhoru ũcio, makĩanĩrĩa marĩ ngoro ĩmwe makĩhooya Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova, nĩwe wombire igũrũ na thĩ na iria, o na indo ciothe iria irĩ kuo. ²⁵ Nawe nĩwaririe na ũndũ wa Roho Mũtheru na kanua ka ndungata yaku, o we ithe witũ Daudi, ũkiuga atĩrĩ:

“ Nĩ kĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ irakare mũno,
na andũ mathugunde mĩbango ya tũhũ?

²⁶ Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu,

nĩguo mokĩrĩre Mwathani,

na mokĩrĩre Ũria wake Mũitĩrĩrie Maguta.’

²⁷ Ti-itherũ, Herode na Pontio Pilato nĩmoonganire hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ, na andũ a Isiraeli, itũũra-inĩ rĩrĩ inene nĩguo mathugunde ũria megũũkĩrĩa Jesũ ndungata yaku theru, o ĩria wee waitĩrĩrie maguta. ²⁸ O mekire ũria hinya waku na wendi waku watuĩte o mbere atĩ nĩguo gũgaatuĩka. ²⁹ Na rĩrĩ, Mwathani, kĩone ũria matwĩhĩire, na ũkĩhotithie ndungata ciaku kwaria kiugo giaku irĩ na ũmĩrĩru mũingĩ. ³⁰ Tambũrũkia guoko gwaku ũhonanie, na ũringe ciama na morirũ na ũndũ wa rĩtwa rĩa Jesũ, ndungata yaku theru.”

³¹ Nao maarĩkia kũhooya, handũ hau moonganĩte hagĩthingĩtha. Nao othe makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru, makĩaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ũcamba.

Etikia Kũhũthĩra Indo Ciao marĩ Hamwe

³² Nao andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ na ngoro ĩmwe na meciiria o mamwe. Gũtiarĩ mũndũ woigaga atĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciake nĩ gĩake we mwene, no maahũthagĩra indo ciothe iria maarĩ nacio hamwe. ³³ Nao atũmwo, marĩ na hinya mũingĩ, magĩthiĩ na mbere kũheana ũira wa kũriũka kwa Mwathani Jesũ, na wega mũingĩ wa Ngai warĩ igũrũ rĩao. ³⁴ Gũtiarĩ andũ maagaga kĩndũ gatagatĩ-inĩ kao. Nĩgũkorwo ihinda kwa ihinda andũ arĩa maarĩ na ithaka kana nyũmba nĩmaciendagia, makarehe mbeeca icio mendetie, ³⁵ magaciĩga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nacio ikagaĩrwo mũndũ o mũndũ kũringana na bata wake.

³⁶ Jusufu, Mũlawii wa kuuma Kuporo,* ũria atũmwo meetaga Baranaba (ũguo nĩ kuuga Mũrũ wa Ũmanĩrĩria), ³⁷ nĩendirie gĩthaka gĩake na akĩrehe mbeeca icio, agĩciĩga magũrũ-inĩ ma atũmwo.

5

Anania na Safira

¹ Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Anania, marĩ hamwe na mũtumia wake Safira o nao nĩmendirie gĩcunjĩ gĩa gĩthaka kĩa. ² Anania agĩitigĩria mbeeca imwe, no icio ingĩ agĩciirehe na agĩciĩga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nake mũtumia wake Safira agĩkorwo nĩooĩ ũhoru ũcio wega.

* **4:36** O na gũtuĩka Alawii matietĩkĩrĩtio kũgĩa na ithaka kũu Isiraeli, matigirĩtio kũgĩa nacio mabũrũri-inĩ mangĩ.

³ Nowe Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Anania, nĩ kũ ngoro yaku ñyũrĩtwo nĩ Shaitani ũguo, agatũma ũheenie Roho Mũtheru, na ũgetigĩria mbeeca imwe cia iria wendetie gĩthaka? ⁴ Rĩrĩa ũtarakiendetie-rĩ, githĩ gĩtirarĩ gĩaku? Na thuutha wa gũkiendia-rĩ, githĩ mbeeca itirakĩrĩ o ciaku wĩke nacio o ũrĩa ũkwenda? Ũreciiririe gwĩka ũguo nĩkĩ? Ti andũ ũheenetie, no nĩ Ngai.”

⁵ Rĩrĩa Anania aigũire ũguo-rĩ, akĩgũa thĩ na agĩkua. Nao andũ arĩa othe maigũire ũrĩa kwahaana makĩyũrwo nĩ guoya. ⁶ Nao aanake magĩũka, makĩoha mwĩrĩ wake na cuka, makĩuumia nja na makĩũthika.

⁷ Thuutha wa ta mathaa matatũ-rĩ, mĩtumia wake agĩtoonya atekũmenya ũrĩa gwekĩkĩte. ⁸ Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Ta njũra atĩrĩ, ici nĩcio mbeeca iria wee na Anania mũrendirie gĩthaka?”

Nake mĩtumia ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩcio tũrendirie.”

⁹ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmĩte mũrĩkanĩre mũgerie Roho wa Mwathani? Atĩrĩrĩ, magũrũ ma andũ arĩa maathika mũthuuriguo marĩ mũromo-inĩ, nĩmegũkuumia nja o nawe.”

¹⁰ O kahinda kau akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, agĩkua. Nao aanake magĩtoonya, makĩmũkora akuĩte, makĩmuoya, magĩthĩ, makĩmũthika hakahĩ na mũthuuriwe. ¹¹ Naguo kanitha wothe, hamwe na andũ arĩa othe maigũire maũndũ macio makĩnyitwo nĩ guoya mũnene.

Atũmwo Kũhonia Andũ aingĩ

¹² Na rĩrĩ, atũmwo nĩmaringire ciama nyingĩ, na makĩonania morirũ gatagatĩ-inĩ ka andũ. Nao andũ arĩa othe metĩkĩtie nĩmagomanaga hamwe Gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni. ¹³ Gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria gwĩturanĩra nao, o na gũtuĩka andũ nĩmamahaete gĩtĩio mũno. ¹⁴ O na kũrĩ ũguo-rĩ, arũme na andũ-a-nja aingĩ nĩmetĩkirie Mwathani, nago mũigana wao ũkiongerereka. ¹⁵ Nĩ ũndũ wa ũguo, andũ nĩmareehaga andũ arĩa arũaru njĩra-inĩ, makamakomeria itanda na ibarĩ, nĩguo naarĩ amwe ao mahutio nĩ kĩruru gĩa Petero. ¹⁶ Ningĩ andũ aingĩ nĩmonganaga hamwe moimĩte matũũra-inĩ marĩa maathiũrũkĩirie Jerusalemu, makareehaga andũ ao arĩa arũaru, na arĩa maanyariiragwo nĩ ngoma thũku, nao othe makahonio.

Atũmwo Kũnyariirwo

¹⁷ Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa othe maakoragwo nake, arĩa maarĩ a thiritũ ya Asadukai, makĩyũrwo nĩ ũiru. ¹⁸ Makĩnyitwa atũmwo, makĩmaikia njeera ĩrĩa ya mũingĩ. ¹⁹ No ũtukũ-rĩ, mũraika wa Mwathani akĩhingũra mũrango ya njeera, na akĩmoimia nja. ²⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũrũgame hekarũ-inĩ, mwĩre andũ ũhoru wothe wa muoyo ũyũ mwerũ.”

²¹ Na rĩrĩ, ruoro rũgĩtema magĩtoonya hekarũ-inĩ, na makĩambĩrĩria kũruta andũ o ta ũrĩa meerĩtwo.

Rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa maakoragwo nake maakinyire-rĩ, magĩcookanĩrĩria Kĩama, kũngano gĩa athuuri othe a Isiraeli, na magĩtũmana njeera atũmwo magĩrwo. ²² No rĩrĩa thigari ciakinyire njeera-rĩ, itiamakorire kuo. Nĩ ũndũ ũcio, magĩcookia ũhoru makĩmeera atĩrĩ, ²³ “Twakora mũrango ya njeera ĩrĩ mũhinge wega, nao arangĩri marũgamĩte mũrango-inĩ; no twamĩhingũra,

tütinakora mündũ kũu thĩĩnĩ.”²⁴ Rĩrĩa mũnene wa arangĩri a hekarũ na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maiguire ũhoro ũcio makĩmaka na makĩrigwo nĩ ũrĩa gũgũikara.

²⁵ Hĩndĩ iyo hagĩũka mündũ, akiuga atĩrĩ, “Ta rorai! Andũ arĩa mũraikirie njeera marũgamĩte hekarũ-inĩ makĩruta andũ.”²⁶ Maigua ũguo, mũnene wa arangĩri a hekarũ agĩthĩĩ na anene a thigari ciake na makĩrehe atümwo. Matiigana kũhũthĩra hinya, tondũ nĩmetigagĩra andũ matikamahũũre na mahiga nyuguto.

²⁷ Maarĩkia kũrehe atümwo-rĩ, makĩmarũgamia mbere ya Kĩama nĩguo morio ciũria nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.²⁸ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ tũtiramũkaanirie biũ mũtikarutane na rĩitwa rĩĩrĩ, no rĩu mũiyũrĩtie Jerusalemu ũrutani wanyu, na nĩmwĩrutanĩirie gũtũma tũcookererwo nĩ thakame ya mündũ ũcio.”

²⁹ Petero na atümwo acio angĩ magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ no nginya twathĩkire Ngai gũkĩra gwathĩkĩra andũ!”³⁰ Ngai wa maithe maitũ nĩariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, ũrĩa mworagire na ũndũ wa kũmwamba mũtĩ-igũrũ.³¹ Ngai nĩamũtũgĩririe akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo arĩ Mũthamaki na Mũhonokia nĩguo Isiraeli merire na marekerwo mehia.³² Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ macio, nake Roho Mũtheru, ũrĩa Ngai aheete andũ arĩa mamwathĩkagĩra-rĩ, o nake nĩ mũira.”

³³ Rĩrĩa maiguire ũguo makĩrakara mũno makĩenda kũmooraga.³⁴ No rĩrĩ, Mũfarisai wetagwo Gamalieli, mũrutani wa watho na watũitwo nĩ andũ othe akĩrũgama Kĩama-inĩ, agĩathana atĩ andũ acio mambe moimio nja gwa kahinda kanini.³⁵ Nake akĩra Kĩama atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, cũraniaia wega ũrĩa mũratanya gwĩka andũ aya.³⁶ Ihinda rĩhĩtũku mündũ wetagwo Theuda nĩeyumĩririe agĩtũuaga atĩ we nĩ mündũ ma, na akĩgĩa na arũmĩrĩri ta magana mana. Nĩooragirwo, nao arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo na ũhoro ũcio wothe ũgĩtuĩka wa tũhũ.³⁷ Thuutha wake, Judasi ũrĩa woimĩte Galili akĩiyumĩria matukũ-inĩ ma kwĩyandĩkithia na agĩtongoria mbũtũ ya andũ nĩguo makararie watho. O nake akĩũragwo, na arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo.³⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igũrũ rĩkoniĩ ũhoro ũyũ ngũmũtaara atĩrĩ, tiganai na andũ aya! Marekeei mathii! Nĩ ũndũ angĩkorwo muoroto kana ciĩko ciao ciumanĩte na ũmũndũ-rĩ, ũndũ ũcio nĩũgũthira.³⁹ No angĩkorwo ũndũ ũyũ uumanĩte na Ngai, mũtingĩhota kũgĩrĩrĩria andũ aya; mũgwĩkora mũkĩhũũrana na Ngai.”

⁴⁰ Nao magĩtũkiania na mũario yake. Nao magĩta atümwo matoonye makĩmahũũrithia iboko.* Magĩcooka makĩmaatha matikaarie thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, magĩcooka makĩmarekereria mathii.

⁴¹ Nao atümwo makiuma Kĩama-inĩ makenete tondũ wa ũrĩa maatũitwo aagĩrĩru a gũconorithio nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩu.

⁴² Mũthenya o mũthenya, marĩ hekarũ-inĩ o na marĩ mĩcĩ-inĩ, matiigana gũtiga kũrutana na kũhunja ũhoro ũcio mwegga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

6

Andũ Mũgwanja Gũthuurwo

* **5:40** Mũyahudi angĩonirwo na mahĩtia, aatuagĩrwo kũhũũrwo iboko mũrongo itatũ na kenda.

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio rĩrĩa mũigana wa arutwo wongererekaga-rĩ, Ayahudi amwe arĩa maaciariirwo kwa Ayunani nĩmatetirie Ayahudi a Kĩhibirania tondũ atumia ao a ndigwa matagayagĩrwo irio rĩrĩa ikũgayanwo o mũthenya. ² Nĩ ùndũ ùcio, atümwo acio ikũmi na eerĩ magĩcookanĩrĩria arutwo othe hamwe na makĩmeera atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩre tũtiganĩrie ùtungata wa kiugo kĩa Ngai nĩguo tũtungatage metha-inĩ. ³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, thuurai andũ mũgwanja kuuma gatagatĩ-inĩ kanyu, andũ arĩa moĩkaine atĩ nĩ maiyũritwo nĩ Roho, o na ùũgĩ, na nĩtũkũmehokera wĩra ùcio, ⁴ na ithuĩ tũrũmbũiye ùhoro wa mahooya na ùtungata wa kiugo.”

⁵ Ùndũ ùcio moigire nĩwakenirie gĩkundi kũu gĩothe. Nao magĩthura Stefano, mũndũ waiyũritwo nĩ wĩtkio na Roho Mũtheru, na Filipu, na Porokoro, na Nikanora, na Timoni, na Paramena, na Nikola, mũndũ wa kuuma Antiokia ùrĩa wagarũrũkĩte agatuĩka Mũyahudi. ⁶ Makĩneana andũ acio kũrĩ atümwo, nao atümwo makĩmahoera na makĩmaigĩrĩra moko.

⁷ Nĩ ùndũ ùcio kiugo kĩa Ngai gĩkĩhunja. Mũigana wa arutwo kũu Jerusalemu ùkiongerereka mũno, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩgĩathĩkĩra ùhoro wa wĩtkio.

Stefano Kũnyiiwo

⁸ Na rĩrĩ, Stefano, mũndũ waiyũritwo nĩ wega wa Ngai na ùhoti, nĩekire morirũ manene na akĩringa ciama gatagatĩ-inĩ ka andũ. ⁹ No rĩrĩ, nĩ kuoimĩrire ngarari kuuma kũrĩ andũ a Thunagogi ya Andũ arĩa Oohore (ta ùrĩa yetagwo), nao nĩ Ayahudi a kuuma Kurene na Aleksanderia o hamwe na mabũrũri ma Kilikia na Asia. Andũ aya makĩambĩrĩria gũkararania na Stefano, ¹⁰ no matingĩetiiririe ùũgĩ wake kana Roho ùrĩa aaragia naguo.

¹¹ Hĩndĩ ìyo makĩringĩrĩria andũ amwe na hito moige atĩrĩ, “Nĩtũiguĩte Stefano akĩaria ciugo cia kũruma Musa, o na Ngai.”

¹² Nĩ ùndũ ùcio magĩtũma okĩrĩrwo nĩ andũ, na athuuri, na arutani a watho. Makĩnyĩta Stefano makĩmũrehe mbere ya Kĩama. ¹³ Magĩcooka makĩrehe aira a maheeni, arĩa maarutire ùira makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ùyũ ndatigithagĩria kwaria agĩũkagĩrĩra handũ haha hatheru, o na gũũkĩrĩra watho. ¹⁴ Nĩgũkorwo nĩtũiguĩte akiuga atĩ Jesũ ùyũ wa Nazarethi nĩagatharia handũ haha, na agarũre mĩtugo ùrĩa Musa aatũtigĩre.”

¹⁵ Andũ arĩa othe maarĩ Kĩama-inĩ magĩkũũrĩra Stefano maitho, nao makĩona ùthiũ wake ùtarĩ ta ùthiũ wa mũraika.

7

Stefano Kwarĩria Kĩama

¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ùrĩa mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Thitango ici nĩ cia ma?”

² Nake Stefano agĩcookia atĩrĩ, “Ariũ a Baba na maithe maitũ, ta thĩkĩrĩriai! Ngai mwene riiri nĩoimĩrĩre ithe witũ Iburahĩmu hĩndĩ ùrĩa aatũũraga bũrũri wa Mesopotamia, atanathĩ gũtũũra bũrũri wa Harani. ³ Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Thaama uume bũrũri wanyu na ùtĩge andũ anyu, ùthiũ bũrũri ùrĩa ngaakuonia.’

⁴ “Nĩ ùndũ ùcio Iburahĩmu akiuma bũrũri wa Akalidei agĩthĩ gũtũũra Harani. Thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, Ngai akĩmũruta kuo

na agĩũka bũrũri ũyũ mĩtũũraga. ⁵ Ndaamũheire igai gũkũ, o na ikinya rĩmwe. No Ngai nĩamwĩrire atĩ we hamwe na njiaro ciake nĩmakegwatĩra bũrũri ũyũ, o na gũtuũka hĩndĩ ĩyo Iburahĩmu ndaarĩ na mwana. ⁶ Ngai eerire Iburahĩmu atĩrĩ: ‘Njiaro ciaku igaatũũra irĩ ng’eni bũrũri ũtarĩ wacio, kũrĩa igaatuuo ngombo na inyariirwo ihinda rĩa mĩaka magana mana.’ ⁷ Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, ‘No nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu igaatungata irĩ ngombo; na thuutha ũcio-rĩ, nĩkoima bũrũri ũcio, nacio nĩkaahooya irĩ kũndũ gũkũ.’ ⁸ Hĩndĩ ĩyo nĩarĩkanĩire na Iburahĩmu kĩrĩkanĩro kĩa ũhoru wa kũrua. Nake Iburahĩmu agĩtuũka ithe wa Isaaka na akĩmũruithia thikũ ya kanana thuutha wa gũciarwo gwake. Thuutha-inĩ Isaaka agĩtuũka ithe wa Jakubu, nake Jakubu agĩtuũka ithe wa athuuri arĩa ikũmi na eerĩ.

⁹ “Na tondũ wa maguuka maitũ kũiguĩra Jusufu ũiru, nĩmamwendirie bũrũri wa Misiri agatuũke ngombo kuo. No Ngai aarĩ hamwe nake ¹⁰ na akĩmũhonokia mathũna-inĩ make mothe, Nĩaheire Jusufu ũũgĩ na akĩmũhotithia atuũke wa kwendeka nĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri; nĩ ũndũ ũcio akĩmũtua wa gwathaga Misiri o na nyũmba yake yothe ya ũthamaki.

¹¹ “Thuutha ũcio gũkĩgĩa ng’aragu bũrũri-inĩ wothe wa Misiri, na Kaanani, na ikĩrehe gũthĩnĩka kũingĩ mũno, namo maithe maitũ makĩaga irio. ¹² Rĩrĩa Jakubu aiguire atĩ Misiri nĩ kwarĩ na ngano, agĩtũma maithe maitũ kuo hĩndĩ ya mbere. ¹³ Na rĩrĩa maathiire riita rĩa keerĩ-rĩ, Jusufu akĩmenyithania kũrĩ ariũ a ithe, nake Firaũni akĩmenya ũhoru wa nyũmba ya Jusufu. ¹⁴ Thuutha wa ũguo-rĩ, Jusufu agĩtũmanĩra ithe Jakubu na nyũmba yake yothe moke, nao othe maarĩ andũ mĩrongo mũgwanja na atano. ¹⁵ Nake Jakubu agĩkũrũka, agĩthĩ Misiri, kũrĩa we na maithe maitũ maakuĩrĩre. ¹⁶ Mũrĩ yao nĩyacoikirio Shekemu na ĩgĩthikwo mbĩrĩra-inĩ irĩa Iburahĩmu aagũrĩte na mbeeca kuuma kũrĩ ariũ a Hamori kũu Shekemu.

¹⁷ “Rĩrĩa ihinda rĩakuhĩrĩirie rĩa Ngai kũhingia kĩranĩro gĩake kũrĩ Iburahĩmu-rĩ, mũigana wa andũ aitũ kũu Misiri nĩwongererekete mũno. ¹⁸ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki ũngĩ ũtooĩ ũhoru wa Jusufu agĩtuũka wa gũthamaka Misiri. ¹⁹ Agũka andũ aitũ ũũru mũno na akĩhinyĩrĩria maithe maitũ na ũndũ wa kũmarĩngĩrĩria na hinya mate tũkenge twao nĩgeetha tũkue.

²⁰ “Ihinda-inĩ rĩu Musa nĩaciarirwo, nake aarĩ mwana mũthaka mũno. Akĩrererwo mũciĩ gwa ithe ihinda rĩa mĩeri ĩtatũ. ²¹ Rĩrĩa aigirwo nja-rĩ, mwarĩ wa Firaũni akĩmuoya akĩmũrera ta mwana wake. ²² Musa agĩthomithio na ũũgĩ wothe wa andũ a Misiri na aarĩ na hinya wa mĩario na ciĩko.

²³ “Rĩrĩa Musa aakinyirie mĩaka mĩrongo ĩna-rĩ, agĩtua itua rĩa gũceerera andũ ao a Isiraeli. ²⁴ Nĩonire mũndũ ũmwe wao akĩnyariirwo nĩ mũndũ wa Misiri. Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ kũmũũrĩria na akĩmũrĩhĩria na ũndũ wa kũũraga mũndũ ũcio Mũmisiri. ²⁵ Musa eeciĩrĩtie atĩ andũ ao nĩmangĩonire atĩ Ngai nĩamũhũthagĩra nĩgeetha amahonokie, no-o matiamenyire ũguo. ²⁶ Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa agĩthĩ agĩkora andũ eerĩ a Isiraeli makĩrũa. Akĩgeria kũmaiguithania akĩmeeraga atĩrĩ, ‘Andũ aya, inyuĩ mũrĩ a ithe ũmwe; nĩ kĩrĩratũma mwende gwĩkana ũũru?’

27 “No mũndũ ũrĩa wekĩte ũcio ũngĩ ũũru agĩikania Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Nũũ wagũtuire mwathi na mũtuithania wa maciira maitũ? 28 Ũrenda kũnjũraga o ta ũrĩa ũrooragire Mũmisiri ira?’ 29 Rĩrĩa Musa aigũire ũguo akĩũra agĩthĩ bũrũri wa Midiani, kũrĩa aatũũrĩre arĩ ta mũgeni na akĩgĩa na ariũ eerĩ.

30 “Na rĩrĩ, mũaka mũrongo ĩna yarĩkia gũthira-rĩ, mũraika aki-umĩrĩa Musa arĩ nĩnĩmbĩ-inĩ cia mwaki iria ciakanaga kĩhinga-inĩ kũu werũ-inĩ hakuhĩ na Kĩrĩma gĩa Sinai. 31 Rĩrĩa onire ũguo, akĩgega nĩ kĩrĩa onire. Na rĩrĩa aakuhagĩrĩria nĩguo one wega-rĩ, akĩgũua mũgambo wa Mwachani ũkiuga atĩrĩ: 32 ‘Nii nĩ nii Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, o na Jakubu.’ Musa akĩinaina nĩ gwĩtigĩra na ndaigana kũrora.

33 “Nake Mwachani akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ruta iraatũ ciaku, nĩgũkorwo hau ũrũgamĩte nĩ handũ hatheru. 34 Ti-itherũ nĩnyonete kũhinyĩrĩrio kwa andũ akwa kũu bũrũri wa Misiri. Nĩnjiguĩte gũcaaya kwao, na nĩnjikũrũkĩte thĩ nĩguo ndĩmohorithie. Rĩu ũka nĩngũgũtũma ũcooke Misiri.’

35 “Ũyũ nowe Musa ũrĩa maaregete makiuga atĩrĩ, ‘Nũũ ũgũtuĩte mwathi witũ na mũtũciirithia?’ Ngai we mwene nĩamũtũmire atũike mũnene na mũkũũri wao, na ũndũ wa mũraika ũrĩa wamuumĩrĩire kĩhinga-inĩ. 36 Akĩmatongoria makiuma Misiri na agĩka morirũ na akĩringa ciama arĩ kũu Misiri, o na Iria-inĩ Itune, na ihinda rĩa mũaka mũrongo ĩna kũu werũ-inĩ.

37 “Ũyũ nowe Musa ũrĩa werire andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Ngai nĩakamũtũmĩra mũnabii ta nii kuuma kũrĩ andũ anyu kĩũmbe.’ 38 We aarĩ kĩũngano-inĩ kũu werũ-inĩ, arĩ hamwe na mũraika ũrĩa wamwarĩirie Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, na aarĩ hamwe na maithe maitũ; nake nĩamũkĩrĩre ciugo irĩ muoyo nĩgeetha atũkinyĩrie.

39 “No rĩrĩ, maithe maitũ nĩmaregĩre kũmwathĩkĩra. Handũ ha ũguo-rĩ, o makĩmũrega, na thĩinĩ wa ngoro ciao makĩirĩria gũcooka Misiri. 40 Nao makĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tũthondekere ngai iria iritũtongoragia. Nĩgũkorwo mũndũ ũyũ ũgwĩtowo Musa, ũrĩa watũtongoririe tũkiama bũrũri wa Misiri, tũtiũũ ũrĩa onete!’ 41 Hĩndĩ ĩyo nĩguo maathondekire mũhianano watariĩ ta njaũ. Makĩũrutĩra magongona, na makĩgĩa na hĩndĩ ya gũkũngũĩra kĩrĩa maathondekete na moko mao. 42 No Ngai akĩmahutatĩra, na akĩmarekereria mahooyage ciũmbe cia igũrũ. Ũhoru ũyũ ũtwaranĩte na ũrĩa kwandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa anabii, atĩrĩ:

“ Nĩmwandutĩire magongona na maruta
mũaka mũrongo ĩna kũu werũ-inĩ, inyuĩ nyũmba ya Isiraeli?

43 Nĩmũtũũgĩrĩtie ihooero rĩa Moleku,
na njata ya ngai yanyu ĩria ĩtagwo Refani,
mũhianano ĩria mwathondekire ya kũhooyaga.

Tondũ ũcio, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo’ kũhĩtũka Babuloni.

44 “Maithe maitũ maarĩ na hema ĩria yetagwo gĩikaro kĩa ũira kũu werũ-inĩ. Nayo yathondeketwo o ta ũrĩa Ngai eerite Musa, kũringana na mũhianĩre ũrĩa onete. 45 Maarĩkia kwamũkĩra hema-rĩ, maithe maitũ, matongoretio nĩ Joshua magĩũka nayo rĩria menyĩĩtũre bũrũri kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ iria Ngai aarutũrũrĩre ciehere mbere yao. Nayo ĩgĩtũũra kũu bũrũri ũcio o nginya hĩndĩ ya Daudi, 46 ũrĩa wakenire

nĩ gwĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai, na akĩhooya etĩkĩrio aakĩre Ngai wa Jakubu gĩikaro. ⁴⁷ No Solomoni nĩwe wamwakĩire nyũmba.

⁴⁸ “No rĩrĩ, Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ndaikaraga nyũmba ciakĩtwo nĩ andũ. O ta ūrĩa mũnabii oigĩte atĩrĩ:

⁴⁹ “ ‘Igũrũ nĩkuo gĩtĩ gĩakwa kĩa ūnene,
nayo thĩ nĩ gaturwa ka makinya makwa.

Ūngĩkĩnjakĩra nyũmba ya mũthemba ūrĩkũ?

Ūguo nĩguo Mwathani ekũũria.

Kana kĩhurũko gĩakwa kĩngĩkorwo kũ?

⁵⁰ Githĩ ti guoko gwakwa gwathondekire indo ici ciothe?’

⁵¹ “Inyuĩ andũ aya aremĩ, o inyuĩ mũtarĩ aruu ngoro na matũ! Inyuĩ mũtarĩ o ta maithe manyu: Inyuĩ mũtũũraga mũreganĩte na Roho Mũtheru! ⁵² Nĩ kũrĩ mũnabii ūtaanyariirirwo nĩ maithe manyu? Mooragire o na andũ arĩa maarathire ūhoru wa gũũka kwa Ūrĩa Mũthingu. Na rĩu nĩmũmũkunyaĩire na mũkamũũraga; ⁵³ o inyuĩ mwamũkĩrĩre watho ūrĩa waathanirwo kũgerera araika no mũkĩaga kũwathĩkĩra.”

Stefano Kũhũũrwo na Mahiga

⁵⁴ Rĩrĩa maiguire maũndũ macio-rĩ, makĩrakara mũno, na makĩmũhagaranĩria magego. ⁵⁵ No Stefano, aiyũritwo nĩ Roho Mũtheru, Agĩcũthĩrĩria igũrũ akĩona riiri wa Ngai, na Jesũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ūrĩo kwa Ngai. ⁵⁶ Akiuga atĩrĩ, “Onei, nĩndĩrona igũrũ rĩhingũkĩte nake Mũrũ wa Mũndũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ūrĩo kwa Ngai.”

⁵⁷ Maigua ūguo makĩhumbĩra matũ mao, makĩhanyũka harĩ we makiugagĩrĩria na mũgambo mũnene. ⁵⁸ makĩmũkururia, makĩmumia nja ya itũũra, na makĩambĩrĩria kũmũhũũra na mahiga nyuguto. Nao, aira makĩiga nguo ciao magũrũ-inĩ ma mwanake wetagwo Saũlũ.

⁵⁹ Rĩrĩa maamũhũũraga na mahiga nyuguto, Stefano nĩahooire Ngai, akiuga atĩrĩ, “Mwathani Jesũ, amũkĩra roho wakwa.” ⁶⁰ Agĩcooka agĩtura ndu, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndũkamoorie rĩhia rĩrĩ.” Na aarĩkia kuuga ūguo, agĩkoma.

8

¹ Nake Saũlũ aarĩ ho, na agĩtĩkĩra atĩ ooragwo.

Kanitha Kũnyariirwo na Kũhurunjwo

Mũthenya ūcio kanitha ūkĩnyariirwo mũno kũu Jerusalemu, nao andũ othe o tĩga atũmwo makĩhurunjũkĩra Judea na Samaria. ² Andũ etigĩri Ngai magĩthika Stefano na makĩmũcakaĩra mũno. ³ No Saũlũ akĩambĩrĩria kwananga kanitha. Aathiiaga nyũmba o nyũmba, akĩrutũrũraga arũme na andũ-a-nja, akĩmaikagia njeera.

Filipu arĩ Bũrũri wa Samaria

⁴ Nao andũ arĩa maahurunjĩtwo nĩmahunjerie kiugo kĩa Ngai o kũrĩa guothe maathiiaga. ⁵ Filipu agĩkũrũka agĩthĩ itũũra rĩarĩ Samaria, akĩhunja ūhoru wa Kristũ kuo. ⁶ Rĩrĩa ikundi cia andũ ciaiguire Filipu na ikĩona cĩama irĩa aaringaga, othe magĩthikĩrĩria ūrĩa oigaga. ⁷ Ngoma thũku nĩcioimaga andũ aingĩ igĩkayũrũrũkaga, na andũ

aingī maarūarīte mūrimū wa gūkua ciīga, na andū arīa maarī onju makīhonio. ⁸ Nī ūndū ūcio gūkīgīa na gīkeno kīnene itūūra-inī rīu.

Simoni ūrīa warī Mūragūri

⁹ Na rīrī, itūūra-inī rīu nī kwarī na mūdū wetagwo Simoni, nake nīaragūrīte kwa ihinda na akagegia andū othe a Samaria. Nake nīetīāga na ageetua atī aarī mūdū mūnene mūno, ¹⁰ nao andū othe, arīa anini na arīa anene, makamūthikagīrīria na makoiga na mūgambo mūnene atīrī, “Mūdū ūyū nīwe hinya wa ūngai ūrīa ūkaine ta Hinya Mūnene.” ¹¹ Maatūūrīte mamuumaga thuutha tondū nīamagegetie hīndī ndaaya na ūragūri wake. ¹² No rīrīa meetīkirie Filipu akīhunja Ūhoro-ūrīa-Mwega wa ūthamaki wa Ngai na wa rītwa rīa Jesū Kristū-rī, makībatithio, arūme o hamwe na andū-a-nja. ¹³ Simoni we mwene agītīkia na akībatithio. Nake akīrūmīrīra Filipu kūrīa guothe aathiaga, agegetio nī imenyithia cia hinya na ciama iria onaga.

¹⁴ Rīrīa atūmwō arīa maarī kūu Jerusalemu maiguire atī andū a Samaria nīmetīkīrīte kiugo kīa Ngai-rī, makīmatūmīra Petero na Johana. ¹⁵ Nao maakinya kuo, makīmahoera nīguo maamūkīre Roho Mūtheru, ¹⁶ tondū nginya hīndī iyo Roho Mūtheru ndaakoretwo aikūrūkīre mūdū o na ūmwe wao; tīga o kūbatithio maabatithītio thīnī na rītwa rīa Mwathani Jesū. ¹⁷ Hīndī iyo Petero na Johana makīmaigīrīra moko, nao makīamūkīra Roho Mūtheru.

¹⁸ Rīrīa Simoni onire atī Roho aaheanagwo na ūndū wa kūigīrīrwo moko nī atūmwō-rī, akīenda amahe mbeeca, ¹⁹ akiuga atīrī, “Heei ūhoti ūyū o na nī nīgeetha ūrīa wothe ndaigīrīra moko makwa akaamūkīra Roho Mūtheru.”

²⁰ Petero akīmūcookeria atīrī, “Mbeeca ciaku irothiranīra hamwe nawe, nīgūkorwo wīciirītie no ūgūre kīheo kīa Ngai na mbeeca. ²¹ Wee ndūrī na handū, o na ndūrī na igai ūtungata-inī ūyū, tondū ngoro yaku ti njagīrīru mbere ya Ngai. ²² Wīrire waganu ūyū na ūhooe Mwathani. Hīhi nīegūkūrekera nī ūndū wa gūkorwo na rīciiria ta rīu ngoro-inī yaku. ²³ Nīgūkorwo nguona ūiyūrītwo nī marūrū na ūgatuika ngombo ya mehia.”

²⁴ Hīndī iyo Simoni akīmūcookeria atīrī, “Hooerai harī Mwathani nīgeetha ndikae gūkorwo nī ūndū o na ūmwe wa macio mwagweta.”

²⁵ Rīrīa maarīkirie kūheana ūira na kūhunja kiugo kīa Mwathani-rī, Petero na Johana magīcooka Jerusalemu, o makīhunjagia Ūhoro-ūrīa-Mwega tūtūūra-inī tūingī twa Samaria.

Filipu na Mūhabashi

²⁶ Na rīrī, mūraika wa Mwathani akīra Filipu atīrī, “Thī werekeire gūthini, ūkinye njīra-inī, njīra īrīa ya werū-inī, īrīa ūkūrūkīte kuuma Jerusalemu īgathīi nginya Gaza.” ²⁷ Nī ūndū ūcio akiumagara, na arī njīra-inī agīcemanīa na Mūhabashi warī mūhakūre, mūdū mūnene warī igweta ūrīa warūgamīrīre kīgīna gīa Kandake, mūthamaki-mūdū-wa-nja wa Ahabashi.* Mūdū ūyū aathiite Jerusalemu kūhooya Ngai; ²⁸ na arī njīra-inī akīnūka, aaikarīte ngaari-inī yake ya mbarathi agīthoma ibuku rīa Isaia ūrīa mūnabii. ²⁹ Roho akīra Filipu atīrī, “Thī ngaari-inī īrīa ya mbarathi ūikare hakuhi nayo.”

* 8:27 Ūmūthī būrūri ūcio ūkaine ta Nubia, kana Sudani ya Rūgongo.

³⁰ Hĩndĩ ĩyo Filipu akĩhanyũka nginya ngaari-inĩ ĩyo ya mbarathi, akĩigua mũndũ ũcio agĩthoma ibuku rĩa Isaia ũrĩa múnabii, akĩmũria atĩrĩ, “Nĩurataũkĩrwo nĩ ũhoro ũcio ũrathoma?”

³¹ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ingĩtaũkĩrwo atĩa, tĩa hagũire mũndũ wa kũndaarĩria?” Nĩ ũndũ ũcio akĩra Filipu ahaice ngaari ĩyo ya mbarathi, aikaranie nake.

³² Mũndũ ũcio warĩ mũhakũre aathomaga gacunjĩ gaka ka Maandĩko:

“Aatwarĩrwo o ta ng’ondũ gĩthĩnjĩro-inĩ,

na o ta ũrĩa gatũrũme gakiraga ki karĩ mbere ya mũndũ ũrĩa ũrakenja guoya,

noguo o nake ataatumũrĩre kanua gake.

³³ Nĩaconorithirio na ndaigana gũtuĩrwo ciira na kĩhooto.

Nũũ ũngĩaria ũhoro wa njaro ciake?

Nĩgũkorwo muoyo wake nĩwehererio ũkiuma gũkũ thĩ.”

³⁴ Mũndũ ũcio mũhakũre akĩũria Filipu atĩrĩ, “Ndagũthaitha, ta njĩra atĩrĩ, múnabii araaria ũhoro wa ũ, nĩ ũhoro wake we mwene kana nĩ ũhoro wa mũndũ ũngĩ?” ³⁵ Hĩndĩ ĩyo Filipu akĩrutia ũhoro hau, akĩmũhe ũhoro-ũrĩa-Mwega ũkonĩĩ Jesũ.

³⁶ Na marĩ njĩra-inĩ magĩthĩrĩ-rĩ, magĩkinya handũ haarĩ na maaĩ, nake mũndũ ũcio warĩ mũhakũre akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, maaĩ nĩmo maya. Nĩ kĩ kĩngĩgĩria mbatithio?” ³⁷ (Nake Filipu akiuga atĩrĩ, “Ũngĩũtikia na ngoro yaku yothe, no ũbatithio.” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩnjĩũkĩtie atĩ Jesũ Kristũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”) ³⁸ Nake agĩathana ngaari ĩyo ya mbarathi ĩrũgame. Hĩndĩ ĩyo Filipu na mũndũ ũcio mũhakũre magĩkũrũka, magĩtoonya maaĩ-inĩ, nake Filipu akĩmũbatithia. ³⁹ Na rĩrĩa moimũrĩre maaĩ-inĩ, Roho wa Mwachani o rĩmwe akĩoya Filipu, akĩmweheria, nake mũndũ ũcio mũhakũre akĩaga kũmuona rĩngĩ, no agĩthĩ na mbere na rũgendo akenete. ⁴⁰ No Filipu nĩonekanire Azota, na agĩthĩ akĩhunjagia ũhoro-ũrĩa-Mwega matũũra-inĩ mothe nginya agĩkinya Kaisarea.

9

Saũlũ Kũgarũrũka

¹ Ihinda-inĩ o rĩu Saũlũ no eehĩtagĩra kũũraga arutwo a Mwachani. Agĩthĩ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, ² na akĩmũhooya marũa athĩĩ namo thunagogi-inĩ irĩa ciarĩ Dameski, nĩgeetha angĩkora andũ a Njĩra ĩyo kuo, marĩ arũme kana andũ-a-nja, amanyĩite amatware Jerusalemu marĩ ohe. ³ Naarĩ rũgendo-inĩ aakuhĩrĩria Dameski-rĩ, o rĩmwe ũtheri ũkiuma na igũrũ, ũkĩmwarĩra mĩena yothe. ⁴ Akĩgũa thĩ, na akĩigua mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, Saũlũ, ũũnyariiraga nĩkĩ?”

⁵ Saũlũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩwe ũ, Mwachani?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩĩ Jesũ ũrĩa ũnyariiraga. ⁶ No rĩrĩ, rĩu ũkĩra ũtoonye itũũra rĩrĩ inene, na nĩũkwĩrwo ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁷ Nao andũ arĩa maatwaranaga hamwe na Saũlũ makĩrũgama hau maagĩte ũrĩa mangiuga; o nĩmaiguire mũgambo no matiigana kuona mũndũ o na ũrĩkũ. ⁸ Nake Saũlũ agĩũkĩra, akĩrũgama, no rĩrĩa aahingũrĩrie maitho ndoonaga o na hanini. Nĩ ũndũ ũcio

makimũnyiita guoko makimũtwara Dameski. ⁹ Ihinda rĩa matukũ matatũ aarĩ mütumumu, na ndarĩ kĩndũ aarĩaga kana akanyua.

¹⁰ Na rĩrĩ, kũu Dameski nĩ kwarĩ na mũrutwo wetagwo Anania. Mwathani akimwarĩria na kioneki, akimwĩra atĩrĩ, “Anania!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũ ũyũ Mwathani.”

¹¹ Nake Mwathani akimwĩra atĩrĩ, “Thiĩ kwa Judasi o kũu njĩra irĩa itagwo Nũngarũ, ũrie mũndũ uumĩte Tariso wĩtagwo Saũlũ, nĩ ũndũ nĩkũhooya arahooya. ¹² Nionete mũndũ kioneki-inĩ wĩtagwo Anania agĩũka kũmũigĩrĩra moko, nĩguo acooke kuona.”

¹³ Anania akimũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, nĩnjiguĩte ũhoru mũingĩ ũkonĩ mũndũ ũcio, na maũndũ maingĩ mooru marĩa aaneka andũ aku arĩa aamũre kũũrĩa Jerusalemu. ¹⁴ Na okĩte gũkũ arĩ na wathani kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, nĩgeetha anyiite andũ arĩa othe makayagĩra rĩtwa rĩaku.”

¹⁵ No Mwathani akiĩra Anania atĩrĩ, “Thiĩ, tondũ ũndũ ũcio nĩ kĩndũ giakwa kĩrĩa ndũthuurĩre gĩa gũtwara ũhoru wa rĩtwa rĩakwa kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, na athamaki, o na kũrĩ andũ a Isiraeli. ¹⁶ Nĩngũmuonia ũrĩa arĩ o nginya anyamaarĩke nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa.”

¹⁷ Hĩndĩ iyo Anania agĩthĩ na agĩtoonya nyũmba iyo. Akĩgĩrĩra Saũlũ moko, akimwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, mũrũ wa Ithe witũ, Mwathani, o we Jesũ ũrĩa ũrakuumĩrĩre ũrĩ njĩra-inĩ ũgĩũka gũkũ, nĩandũmĩte nĩguo ũcooke kuona, na ũiyũrio na Roho Mũtheru.” ¹⁸ O hĩndĩ iyo, tũnyamũ twahaanaga ta ngaracũ tũkiuma maitho-inĩ ma Saũlũ, tũkĩgũa thĩ, nake akĩhota kuona ringĩ. Agĩũkĩra na akĩbatithio, ¹⁹ na aarĩkia kũrĩa irio, akĩgĩa na hinya.

Saũlũ arĩ Dameski na Jerusalemu

Saũlũ agĩkara mĩthenya iigana ũna marĩ hamwe na arutwo kũu Dameski. ²⁰ Na hĩndĩ iyo akiambĩrĩria kũhunjia thunagogi-inĩ atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai. ²¹ Andũ othe arĩa maamũiguire makĩgega makĩũria atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ũyũ tiwe ũraagithĩte andũ thayũ kũu Jerusalemu gatagatĩ-inĩ ka arĩa makayagĩra rĩtwa rĩu? Na githĩ ndokĩte gũkũ nĩgeetha amanyiite amatware marĩ ohe kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene?” ²² Nowe Saũlũ agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya, na akĩgegĩa Ayahudi arĩa maatũrĩte kũu Dameski na ũndũ wa kũmaiguithia na ma atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

²³ Thuutha wa mĩthenya mũingĩ gũthira, Ayahudi magĩcookania ndundu mamũũrage, ²⁴ no Saũlũ akĩmenya mũbango ũrĩa maarĩ naguo. Mũthenya na ũtukũ maaikaraga mamuoheirie ihingo-inĩ cia itũũra inene nĩguo mamũũrage. ²⁵ No arũmĩrĩri aake makĩmuoya ũtukũ, makĩmũharũrũkia arĩ gĩkabũ-inĩ mamũgereirie mwanya warĩ rũthingo-inĩ.

²⁶ Hĩndĩ irĩa aakinyire Jerusalemu, akĩgeria kwĩgwatania na arutwo, no othe nĩmamwĩtagagĩra, tondũ matietĩkagia atĩ kũna aarĩ mũrutwo. ²⁷ No Baranaba akĩmuoya akimũtwara kũrĩ atümwo. Akĩmeera ũrĩa Saũlũ oonire Mwathani arĩ rũgendo-inĩ rwake, na ũrĩa Mwathani aamwarĩrie, na ũrĩa aahunjirie kũu Dameski thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ ategwĩtigĩra. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩkara na atümwo, na agaceraga kũu Jerusalemu, akĩaragia na ũcamba thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani, ategwĩtigĩra. ²⁹ Nĩngĩ nĩaaragia na agakararanagia

na Ayahudi arĩa maaciarĩrwo kwa Ayunani, no nao makageria ũrĩa mangĩmũuraga. ³⁰ Rĩrĩa ariũ na aarĩ a Ithe witũ maamenyire ũguo, makĩmuoya, makĩmũikũrũkia nginya Kaisarea, makĩmũtũma Tariso.

³¹ Hĩndĩ ĩyo kanitha wa Judea guothe, na Galili, na Samaria ũgĩkenera ihinda rĩa thayũ. Nĩwongereirwo hinya; na ũkĩmũĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, na ũkĩongererwo andũ, nao magĩtũũra metigĩrĩte Mwathani.

Ainea na Dorokasi

³² Na rĩrĩ, rĩrĩa Petero aaceeraga kũndũ na kũndũ bũrũri-inĩ, nĩathiire gũceerera andũ arĩa aamũre a kũu Lida. ³³ Arĩ kũu agĩkora mũndũ wetagwo Ainea warĩ na mũrimũ wa gũkua cĩga, na aatũũrĩte akomete gĩtanda-inĩ ihinda rĩa mĩaka ĩnana. ³⁴ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ainea, Jesũ Kristũ nĩakũhonia. Ũkĩra ũkũnje kĩbarĩ gĩaku.” O hĩndĩ ĩyo Ainea akĩrũgama. ³⁵ Andũ othe arĩa maatũũraga Lida na Sharoni makĩmuona na makĩgarũrũkĩra Mwathani.

³⁶ Kũu Jopa nĩ kwarĩ mũrutwo wetagwo Tabitha (narĩo rĩtwa rĩu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga Dorokasi), nake aatũũrĩte ekaga maũndũ mega, na agateithagia athĩni. ³⁷ O ihinda-inĩ rĩu nĩarũarire na agĩkua, nagu mwĩrĩ wake ũgĩthambio, ũkĩigwo nyũmba ya igũrũ.* ³⁸ Lida kwarĩ hakuhi na Jopa; nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa arutwo maaiguire atĩ Petero aarĩ kũu Lida, magĩtũma andũ eerĩ makamũringĩrĩrie mamwĩre atĩrĩ, “Twagũthaitha ũka narua!”

³⁹ Nake Petero agĩthĩ hamwe nao, na aakinya agĩtwarwo nyũmba ya igũrũ. Atumia othe a ndigwa makĩrũgama, makĩmũthiũrũrũkĩria makĩrĩraga, na makĩmuonagia kanjũ na nguo ingĩ iria Dorokasi aatumĩte rĩrĩa aarĩ nao.

⁴⁰ Nake Petero akĩmeera othe moime nja ya nyũmba; agĩcooka agĩturia maru akĩhooya Ngai. Agĩcooka akĩgarũrũkĩra mũtumia ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tabitha, ũkĩra,” nake Tabitha akĩhingũra maitho, na oona Petero, agĩtiira. ⁴¹ Nake Petero akĩmũnyiita guoko, akĩmũrũgama. Agĩcooka agĩta andũ arĩa meetĩkĩtie, na atumia acio a ndigwa, akĩmũneana kũrĩ o arĩ muoyo. ⁴² Naguo ũhoro ũcio ũkĩmenyeka Jopa guothe, nao andũ aingĩ magĩtũtikia Mwathani. ⁴³ Nake Petero agĩkara Jopa mĩthenya mĩingĩ kwa mũndũ wetagwo Simoni, ũrĩa warĩ mũtanduki wa njũũa.†

10

Korinelio Gũtũmanĩra Petero

¹ Na rĩrĩ, kũu Kaisarea nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Korinelio, ũrĩa warĩ mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe cia mbũtũ ĩrĩa yoĩkaine ta Mbũtũ ya Italia. ² Mũndũ ũcio na andũ othe a nyũmba yake nĩmeyamũrĩire Ngai na makamwĩtigagĩra; nake nĩaheanaga indo ciake na ũtaana kũrĩ andũ arĩa maarĩ abatari na nĩahooyaga Ngai kaingĩ. ³ Mũthenya ũmwe ta thaa kenda cia mĩaraḥo-rĩ, akĩona kĩoneki. Akĩona mũraika wa Ngai wega, ũrĩa wokire harĩ we na akĩmwĩra atĩrĩ, “Korinelio!”

⁴ Korinelio akĩmũrora aiyũrĩtwo nĩ guoya, akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ Mwathani?”

* 9:37 Warĩ mũtugo wa Ayahudi na Ayunani gũthambia mwĩrĩ wa mũndũ aakua, kũũhaarĩria gũthikwo. † 9:43 Tene andũ meetanagio na wĩra ũrĩa maarutaga nĩgeetha makamenyeka o na ihenya.

Nake mũraika akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mahooya maku na indo iria ũheete andũ arĩa athũĩni nĩikinyĩte igũrũ kũrĩ Ngai rĩrĩ iruta rĩa kũrĩkanwo. ⁵ Na rĩrĩ, tũma andũ mathĩĩ Jopa magũire mũndũ wĩtagwo Simoni, na nowe wĩtagwo Petero. ⁶ Araikara gwa Simoni ũria mũtanduki wa njũũa, o ũria nyũmba yake irĩ rũtere-inĩ rwa iria.”

⁷ Rĩrĩa mũraika ũcio wamwarĩirie aathiire, Korinelio agũta ndungata ciake igĩrĩ na mũthigari ũmwe weamũrĩire Ngai, na aarĩ ũmwe wa andũ arĩa maamũtungatagĩra. ⁸ Akĩmeera ũrĩa wothe kwahanĩte agĩcooka akĩmatũma Jopa.

Kĩoneki gĩa Petero

⁹ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire ta thaa thita cia mũthenya marĩ njĩra-inĩ makuhĩrĩirie itũũra rĩu-rĩ, Petero akĩhaica nyũmba-igũrũ nĩgeetha akahooe Ngai. ¹⁰ Nake akĩgũua aahũũta na akĩbatario nĩ kĩndũ gĩa kũrĩa, na rĩrĩa irio ciarugagwo-rĩ, akĩgocerera. ¹¹ Nake akĩona igũrũ rĩhingũrĩtwo na kĩndũ gĩatariĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio thĩ kĩnyĩtĩtwo mũthia ĩna. ¹² Nakĩo kĩarĩ na nyamũ cia mũthemba yothe ya iria irĩ magũrũ mana, o na nyamũ iria itaambaga thĩ, o na nyoni cia rĩera-inĩ. ¹³ Hĩndĩ ĩyo mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Petero, ũkĩra. Thĩnja na ũrĩe.”

¹⁴ Petero agĩcookia atĩrĩ, “Aca, Mwathani! Ndirĩ ndarĩa kĩndũ gĩtarĩ kĩamũre, kana kĩndũ kĩrĩ thaahu.”

¹⁵ Mũgambo ũkĩmwarĩria riita rĩa keerĩ ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa Ngai atheretie atĩ ti kĩamũre.”

¹⁶ Ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, na o rĩmwe gĩtama kũu gĩgĩcookio na igũrũ.

¹⁷ Na rĩrĩa Petero eeyũragia gĩtũmi gĩa kĩoneki kũu oonete-rĩ, andũ arĩa maatũmĩtwo nĩ Korinelio makĩona harĩa nyũmba ya Simoni yarĩ, na makĩrũgama hau kĩhingo-inĩ. ¹⁸ Magĩtana, makĩũria kana Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero aakaraga kũu.

¹⁹ Na rĩrĩa Petero eeciiragia ũhoru wa kĩoneki kũu, Roho akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, harĩ na andũ atatũ maragũcaria. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ũkĩra ũikũrũke, ũthĩĩ nao na ndũkagĩe na nganja nĩgũkorwo nĩ nĩ ndĩmatũmĩte.”

²¹ Petero agĩkũrũka, akĩra andũ acio atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio mũracaria. Mũũkĩte nĩkĩ?”

²² Nao andũ acio magĩcookia atĩrĩ, “Tuumĩte gwa Korinelio, ũrĩa mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe. Nĩ mũndũ mũthingu na mwĩtigĩri-Ngai, na nĩatĩtwo nĩ Ayahudi othe. Mũraika mũtheru aramwĩrire atũmane ũthĩĩ gwake mũciĩ nĩgeetha aigue ũrĩa ũrenda kuuga.”

²³ Hĩndĩ ĩyo Petero akĩra andũ acio matoonye nyũmba matũĩke ageni aake.

Petero Gũthĩĩ gwa Korinelio

Mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩire Petero agĩthĩĩ nao, na ariũ a Ithe witũ amwe kuuma Jopa magĩthĩĩ nake. ²⁴ Naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire magĩkinya Kaisarea. Korinelio agĩkorwo ametereire na eetĩte andũ a nyũmba yake na arata a hakuhi. ²⁵ Na rĩrĩa Petero aatoonyaga nyũmba, Korinelio akĩmũtũnga na akĩgũũthia magũrũ-inĩ make amwĩnyĩhĩrie. ²⁶ No Petero akĩmũũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama, nĩ ndĩ o mũndũ o na nĩ.”

27 O makīaragia-rī, Petero agītoonya thīinī na agīkora gīkundi kīnene kīa andū. 28 Akīmeera atīrī: “Inyuī nīmūūi wega atī Mūyahudi ndetikīrītio nī watho kūgwatanīra na mūdū wa Ndūrīrī o na kana kūmūceerera. No Ngai nīanyonetie atī ndiagīrīrwo nī kuuga atī mūdū o na ūrīkū ti mwamūre kana atī arī na thaahu. 29 Nī ūndū ūcio rīrīa ndīratūmanīrwo, ndīrokire itegūkararia. Njītīkīria ngūurie kīrīa kīratūmire ūndūmanīre?”

30 Nake Korinelio akīmūcookeria atīrī: “Matukū mana mahītuku, ndaarī thīinī wa nyūmba yakwa ngīhooya ithaa-inī ta rīrī rīa thaa kenda cia mīarahō. Mūdū warī na nguō cīahenagia akīrūgama o rīmwe mbere yakwa, 31 akīnjīra atīrī, ‘Korinelio, Ngai nīaiguīte mahooya maku, na nīarīrīkanīte iheo ciaku iria wanahe athīni. 32 Nī ūndū ūcio tūmana Jopa wītīrwo Simoni ūrīa wītāgwo Petero, nake nī mūgeni gwa Simoni ūrīa mūtanduki wa njūūa, ūrīa ūikaraga rūtere-inī rwa iria.’ 33 Nī ūndū ūcio nīndagūtūmanīire o hīndī īyo, na nī weka wega nī ūndū wa gūūka. Rīu ithuī ithuothe tūrī haha mbere ya Ngai nīgeetha tūthikīrīrie ūrīa wothe Mwathani agwathīte ūtwīre.”

34 Nake Petero akīambīrīria kwaria, akiuga atīrī: “Rīu nīndamenya kūna ūrīa arī ma atī Ngai ndarī mūthutūkanio. 35 no atī nīetīkagīra andū kuuma ndūrīrī-inī ciothe arīa mamwītīgagīra na mageeka ūrīa kwagīrīre. 36 Inyuī nīmūūi ndūmīrīri īrīa Ngai aatūmīre andū a Isiraēli, akīaria ūhorō mwega wa thayū na ūndū wa Jesū Kristū, ūrīa arī we Mwathani wa andū othe. 37 Inyuī nīmūūi ūrīa gwēkīkire kūu Judea guothe, kwambīrīria Galili thuutha wa ūbatithio ūrīa Johana aahunjagia, 38 ūrīa Ngai aatīrīre Jesū wa Nazarethi Roho Mūtheru o na hinya, na ūrīa aathīaga agīkaga wega na akīhonagia andū arīa maahatīrīrio nī hinya wa mūcukani, tondū Ngai aarī hamwe nake.

39 “Ithuī tūrī aira a maūdū marīa mothe eekire thīinī wa būrūri wa Ayahudi o na Jerusalemu. Nīmamūūragire na njīra ya kūmwamba mūtī-igūrū. 40 No mūthenya wa gatātū Ngai akīmūriūkia kuuma kūrī arīa akuū na agītūma onekane kūrī andū. 41 We ndonirwo nī andū othe, o tiga aira arīa Ngai aathuurīte: akīonwo nī ithuī, o ithuī twarīanīire na tūkīnyuuanīra nake aarīkia kūriūka kuuma kūrī arīa akuū. 42 Nīatwathire tūhunjīrie andū na tūrute ūira atī we nī we Ngai aamūire atuīke mūtuanīri-ciira wa andū arīa marī muoyo na arīa makuīte. 43 Anabīi othe nīmaheanaga ūira wa ūhorō wake atī mūdū ūrīa wothe ūkaamwītīkia nīakamūkīra ūrekeri wa mehīa na ūndū wa rītwa rīake.”

44 Na Petero o akīaragia ciugo icio-rī, Roho Mūtheru agīkūrūkīra andū arīa othe maiguire ndūmīrīri īyo. 45 Nao andū arīa meetīkītie, a thīritū ya arīa maruaga, arīa mokīte na Petero makīgega mona atī kīheo kīa Roho Mūtheru nīgīaitīrīrio andū-a-Ndūrīrī o nao. 46 Nīgūkorwo nīmamaiguire makīaria na thīomi makīgoocaga Ngai.

Hīndī īyo Petero akīūria atīrī, 47 “Harī mūdū ūngīgīria andū aya mabatithio na maaī? Andū aya nīmamūkīra Roho Mūtheru o ta ithuī.”

48 Nī ūndū ūcio agīathana mabatithio thīinī wa rītwa rīa Jesū Kristū. Magīcooka makīūria Petero aikaranie nao ihinda rīa mīthenya mīnini.

11

Petero Gūtaarīria Gītūmi gīa Cīko Ciake

¹ Na rĩrĩ, atũmwo, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ Judea guothe makĩigua atĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kiugo kĩa Ngai. ² Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa Petero aambatire agĩthĩ Jerusalemu, andũ arĩa meefĩkĩtie a thiritũ ya arĩa maruaga makĩmũrũithia ³ makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩwatoonyire nyũmba ya andũ arĩa mataruaga, na ũkĩrĩĩanĩra nao.”

⁴ Nowe Petero akĩambĩrĩria kũmataarĩria maũndũ mothe wega o ta ũrĩa meekĩkĩte, akĩmeera atĩrĩ: ⁵ “Ndaarĩ itũũra-inĩ rĩa Jopa ngĩhooya Ngai, na rĩrĩa ndaagocereire-rĩ, ngĩona kĩoneki. Ngĩona kĩndũ gĩatarĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio kuuma igũrũ na mĩthia yakĩo ina, na gĩgũkũrũka o harĩa ndaarĩ. ⁶ Ndaacũthĩrĩria thĩinĩ wakĩo ngĩona nyamũ cia thĩ irĩa irĩ magũrũ mana, na nyamũ cia gĩthaka, na nyamũ irĩa itambaga thĩ na nyoni cia rĩera-inĩ. ⁷ Ngĩcooka ngĩigua mũgambo ũkĩnjũra atĩrĩ, ‘Petero, ũkĩra. Thĩnja, na ũrĩe!’

⁸ “Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, Mwathani! Gũtirĩ kĩndũ gĩtarĩ kĩamũre kana kĩrĩ thaahu kĩrĩ gĩatoonya kanua gakwa.’

⁹ “Naguo mũgambo ũcio ũkĩaria riita rĩa keerĩ kuuma igũrũ ũkĩnjũra atĩrĩ, ‘Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa Ngai atheretie atĩ ti kĩamũre.’ ¹⁰ Ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, nakĩo gĩtama kũ gĩkĩguocio na igũrũ.

¹¹ “O hĩndĩ ĩyo andũ atatũ arĩa maatũmĩtwo kũrĩ nĩ kuuma Kaisarea magĩkinya nyũmba-inĩ ĩrĩa ndaikaraga. ¹² Nake Roho akĩnjũra thĩ nao na ndikagĩe na ngaanja. Nao ariũ a Ithe witũ aya atandatũ tũgĩthĩ nao na tũgĩtoonya nyũmba ya mũndũ ũcio. ¹³ Nake agĩtwĩra ũrĩa oimĩrĩrwo nĩ mũraika arĩ gwake nyũmba, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Tũmana Jopa wĩtĩrwo Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero. ¹⁴ Nĩegũkũrehera ndũmĩrĩrĩ ĩrĩa igũtũma wee na nyũmba yaku yothe mũhonoke.’

¹⁵ “Na rĩrĩa ndaambĩrĩrie kwaria-rĩ, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra o ta ũrĩa aatũkũrũkĩire hĩndĩ ya mbere. ¹⁶ Hĩndĩ ĩyo ngĩrĩrikana ũrĩa Mwathani oigĩte atĩrĩ, ‘Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuĩ mũkaabatithio na Roho Mũtheru.’ ¹⁷ Angĩkorwo Ngai nĩamaheire kĩheo o kĩrĩa aatũheire ithuĩ andũ arĩa twetĩkirie Mwathani Jesũ Kristũ-rĩ, nĩ ndaarĩ ũũ nĩguo ndĩciirie atĩ no ngararie Ngai?”

¹⁸ Rĩrĩa maaiguire ũguo, magĩtiga ngarari na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Gwakorwo nĩ ũguo-rĩ, Ngai nĩakinyĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao ũhoru wa kwĩrira nĩguo magĩe na muoyo.”

Kanitha wa Antiokia

¹⁹ Na rĩrĩ, andũ arĩa maahurunjũkire nĩ ũndũ wa kũnyariirwo thuutha wa kũũragwo gwa Stefano magĩthĩ o nginya Foinike, na Kuporo, na Antiokia, no matiahunjagĩria andũ angĩ ũhoru tiga o Ayahudi oiki. ²⁰ O na kũrĩ o ũguo, andũ amwe ao, arĩa moimĩte Kuporo, na Kurene, magĩthĩ Antiokia na makĩambĩrĩria kwarĩria Ayunani o nao, makĩmahunjĩria ũhoru mwega ũkonĩ Mwathani Jesũ. ²¹ Guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nao; na andũ aingĩ magĩtĩkia makĩgarũrũkĩra Mwathani.

²² Nayo ngumo ya maũndũ macio igĩkinyĩra andũ a kanitha ũrĩa warĩ kũu Jerusalemu; nao magĩtũma Baranaba athĩ Antiokia. ²³ Rĩrĩa aakinyire na akĩona ũira wa wega wa Ngai, agĩkena na akĩmomĩrĩria marĩ othe, atĩ maikarage maathĩkĩire Mwathani na ngoro ciao ciothe.

²⁴ Baranaba aarĩ mündũ mwega waiyũritwo nĩ Roho Mũtheru na warĩ na wĩtkio, nao andũ aingĩ magĩtĩkia Mwathani.

²⁵ Nake Baranaba agĩthĩ Tariso gũcaria Saũlũ, ²⁶ na rĩrĩa aamuonire akĩmũrehe Antiokia. Nĩ undũ ũcio kwa ihinda rĩa mwaka ũmwe Baranaba na Saũlũ makĩgomana na kanitha na makĩruta andũ aingĩ. Kũu Antiokia nĩkuo arutwo meetirwo Akristiano riita rĩa mbere.

²⁷ Ihinda-inĩ rĩu anabii amwe magĩkũrũka kuuma Jerusalemu nginya Antiokia. ²⁸ Ũmwe wao wetagwo Agabo akĩrũgama, na nĩ undũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru, akĩratha atĩ nĩ gũkũgĩa ng'aragu nene Roma guothe. (Undũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya wathani wa Kĩludio.) ²⁹ Nao arutwo, magĩciiria kũheana ũteithio nĩ undũ wa ariũ a Ithe witũ arĩa maatũuraga kũu Judea, o ta ũrĩa mündũ aahotithĩtio. ³⁰ Nĩmekire undũ ũcio, makĩnengera Baranaba na Saũlũ iheo ciao matwarĩre athuuri a kanitha.

12

Petero kuuma Njeera na Kĩama

¹ Na rĩrĩ, ihinda-inĩ rĩu nĩguo Mũthamaki Herode aanyitire andũ amwe a kanitha, arĩ na muoroto wa kũmanyariira. ² Akĩũragithia Jakubu, mũrũ wa nyina na Johana na rũhiũ rwa njora. ³ Na rĩrĩa oonire ũhoru ũcio nĩwakenia Ayahudi-rĩ, akĩnyitithia Petero o nake. Undũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Mĩgate Ītarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia. ⁴ Aarĩkia kũmũnyitithia, akĩmũikia njeera akĩmũneana arangĩrwo nĩ ikundi inya cia thigari, o gĩkundi kĩrĩ gĩa thigari inya. Herode eendaga amũrehe mbere ya mũingĩ thuutha wa Gĩathĩ gĩa Bathaka.

⁵ Nĩ undũ ũcio Petero akĩhingĩrwo njeera, no kanitha nĩwahooyaga Ngai ũtegitithĩria nĩ undũ wake.

⁶ Na ũtukũ ũrĩa Herode aarokaga kũmũtwara agaciirithio, Petero aakomete gatagati ga thigari igĩrĩ, ohetwo na mũnyororo iĩrĩ, nacio thigari igĩrĩ ikarũgama kĩhingo-inĩ irangĩrĩte. ⁷ Na rĩrĩ, o rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrĩra naguo ũtheri ũkĩara kanyũmba kau aarĩ. Mũraika ũcio akĩringaringa Petero mwena na akĩmũũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra narua!” Nayo mũnyororo iĩrĩa oohetwo nayo moko ikĩgũa thĩ.

⁸ Mũraika ũcio agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhumbe nguo ciaku na wĩkire iraatũ.” Nake Petero agĩka o ũguo. Mũraika ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhotore nguo yaku na ũnũmĩrĩre.” ⁹ Petero akĩmũrũmĩrĩra, makiuma nja ya njeera, no ndaamenyaga atĩ undũ ũcio mũraika eekaga warĩ undũ wa ma; eeciiragia atĩ nĩ kĩoneki oonaga. ¹⁰ Makĩhĩtũka arangĩri a mbere na a keerĩ na magĩkinya kĩhingo-inĩ gĩa kĩgera kĩrĩa gĩa gũtoonya itũũra inene. Nakĩo kĩhingo kũu gĩkĩhingũra nĩ undũ wao, nao makĩgerera ho. Rĩrĩa maathiire ũraihu wa gacĩra kamwe-rĩ, o rĩmwe mũraika ũcio akĩmũtiga.

¹¹ Nake Petero akĩĩguu, na akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya hatarĩ nganja atĩ Mwathani nĩegũtũmĩte mũraika wake aahonokie kuuma moko-inĩ ma Herode na kuuma kũrĩ maundũ marĩa mothe andũ a Ayahudi matanyĩte kuona.”

¹² Na rĩrĩa aguũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio, agĩthĩ kwa Mariamu ũrĩa warĩ nyina wa Johana, na nowe wetagwo Mariko, na nĩkuo andũ

aingĩ monganĩte makĩhooya Ngai. ¹³ Petero akĩringaringa mūrango wa nja, nake mūrĩtu warutaga wĩra kuo wetagwo Roda agĩũka kũhingũra. ¹⁴ Rĩrĩa aagũire mũgambo wa Petero, akĩyũrwo nĩ gĩkeno kĩnene akĩaga kũhingũra mūrango akĩhũndũka ateng'ere, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, "Petero arĩ mūrango-inĩ!"

¹⁵ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, "Wee nĩ kũgũrũka ũgũrũkĩte." Rĩrĩa aakĩrĩrĩrie agwatĩrie kuuga atĩ ũguo nĩguo kwarĩ, makiuga atĩrĩ, "No nginya akorwo nĩ mũraika wake."

¹⁶ Nowe Petero agĩthĩĩ na mbere kũringaringa mūrango, na rĩrĩa maahingũrĩrie makĩona nĩwe, makĩgega. ¹⁷ Petero akĩmakiria na guoko na akĩmataarĩria ũrĩa Mwathani aamũrutĩte njeera. Akĩmeera atĩrĩ, "Ĩrai Jakubu na ariũ na aarĩ a Ithe witũ ũhoru ũcio," agĩcooka agĩthĩĩ kũndũ kũngĩ.

¹⁸ Rũciĩnĩ gwakĩa, nĩ kwagĩire na ngũĩ nene gatagatĩ-inĩ ga thigari nĩ kũrigwo nĩ ũrĩa gwekĩkĩte ũhoru ũkonĩĩ Petero. ¹⁹ Thuutha wa Herode gũcaria Petero na kũmwaga-rĩ, agĩciirithia thigari, na agĩathana atĩ ciũragwo.

Gĩkuũ kĩa Herode

Herode agĩcooka akiuma Judea agĩthĩĩ Kaisarea, agĩkara kuo kwa ihinda inini. ²⁰ Na rĩrĩ, nĩatũũrĩte ahaaranĩte na andũ a Turo na a Sidoni, no o magĩcookanĩrĩra hamwe magĩetha ũrĩa mangĩaranĩrie nake. Na maarĩkia kũnyiitwo mbaru nĩ Bulasito, ũrĩa warĩ ndungata njĩhokeku ya mũthamaki-rĩ, makĩhooya kũgĩe na thayũ, tondũ bũrũri wa mũthamaki ũcio nĩguo wamahega irio.

²¹ Na mũthenya ũrĩa waraarĩrio wakinya-rĩ, Herode akĩĩhumba nguo ciake cia ũthamaki, na agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene, akĩarĩria andũ acio. ²² Nao makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, "Ūcio nĩ mũgambo wa ngai, ti mũgambo wa mũndũ." ²³ O rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩringa Herode nĩ ũndũ wa kwaga kũgoocithia Ngai, nake akĩrĩo nĩ igunyũ, agĩkua.

²⁴ No kiugo kĩa Ngai gĩgĩkĩrĩrĩria kuongerereka na gũtheerema.

²⁵ Rĩrĩa Baranaba na Saũlũ maarĩkirie ũtungata wao-rĩ, magĩcooka kuuma Jerusalem, na magĩcooka na Johana, na nowe wetagwo Mariko.

13

Baranaba na Paũlũ Gũtũmwō

¹ Na rĩrĩ, kanitha-inĩ wa Antiokia nĩ kwarĩ na anabii na arutani: nao nĩo Baranaba, na Simeoni ũrĩa wetagwo na rĩitwa rĩngĩ Nigeri, na Lukio ũrĩa woimĩte Kurene, na Manaeni (ũrĩa wareranĩrio na Herode ũrĩa mũthamaki), o na Saũlũ. ² Rĩrĩa mahooyaga Mwathani mehingĩte kũrĩa irio, Roho Mũtheru akiuga atĩrĩ, "Nyamũrĩrai Baranaba na Saũlũ nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa ndĩmetĩire." ³ Nĩ ũndũ ũcio thuutha wa kwĩhinga kũrĩa irio na kũhooya Ngai, makĩmaigĩrĩra moko, na makĩmatũma mathĩ.

Baranaba na Paũlũ Kũhunjia Kuporo

⁴ Andũ acio eerĩ, matũmitwo nĩ Roho Mũtheru, magĩthĩĩ nginya Seleukia na makĩhaica marikabu makiuma kũu magĩthĩĩ nginya Kuporo. ⁵ Rĩrĩa maakinyire Salamisi, makĩhunjia kiugo kĩa Ngai

thunagogi-inĩ cia Ayahudi. Nake Johana aarĩ hamwe nao arĩ ta mũteithia wao.

⁶ Magĩthĩ matũkanĩirie gĩcigĩrĩra kũu gĩothe nginya magĩkinya Pafo. Kũu magĩkora Mũyahudi warĩ mũragũri na mũnabii wa maheeni wetagwo Bari-Jesũ, ⁷ nake aatungatagĩra barũthi ũrĩa wetagwo Serigio Paũlũ. Barũthi ũcio warĩ mũndũ mũũgĩ, agĩtũmanĩra Baranaba na Saũlũ tondũ nĩendaga kũigua kiugo kĩa Ngai. ⁸ No rĩrĩ, Elumo ũcio mũragũri (amu ũguo nĩguo rĩtwa rĩake riugĩte) akĩmakararia na akĩgeria kũgarũra barũthi ũcio nĩgeetha ndagetĩkie. ⁹ Hĩndĩ iyo Saũlũ, ũrĩa wetagwo na rĩtwa rĩngĩ Paũlũ aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, agĩkũũrĩra Elumo maitho, akĩmwĩra atĩrĩ, ¹⁰ “Wee ũrĩ mwana wa mũcukani na ũrĩ thũ ya maũndũ marĩa mothe mega! Ũiyũrĩtwo nĩ mũthemba yothe ya maheeni na waara. Ndũrĩ hĩndĩ ũgaatiga kuogomia nĩjira iria ciagĩrĩire cia Mwathani? ¹¹ Na rĩrĩ, guoko kwa Mwathani nĩgũgũkĩrĩire. Nĩgũtũka mũtumumu na kwa ihinda ndũgũkorwo ũkĩona ũtheri wa rĩa.”

O hĩndĩ iyo akĩona marundurundu, na akĩgĩño nĩ nduma, akĩambĩrĩria kũhambahambata, agĩcaragia mũndũ wa kũmũnyiita guoko amũtongorie. ¹² Nake barũthi oona ũrĩa gwekĩka, agĩtũkia, nĩgũkorwo nĩagegirio nĩ ũrutani ũcio ũkonĩ Mwathani.

Paũlũ arĩ Antiokia ya Bũrũri wa Pisidia

¹³ Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao, moima Pafo makĩhaica marikabu magĩthĩ Periga kũu bũrũri wa Pamufilia, kũrĩa Johana aamatigire agĩcooka Jerusalemu. ¹⁴ Moima Periga, magĩthĩ na mbere magĩkinya Antiokia ya bũrũri wa Pisidia. Na mũthenya wa Thabatũ magĩtoonya thunagogi magĩikara thĩ. ¹⁵ Thuutha wa gũthomwo kwa Maandĩko ma Watho na ma Anabii, anene a thunagogi makĩmatũmanĩra makĩmeera atĩrĩ; “Ariũ a Ithe witũ, angĩkorwo mũrĩ na ũhoru wa kũmĩrĩria andũ-rĩ, maarĩriei.”

¹⁶ Paũlũ akĩrũgama, na aarĩkia kũmakiria na guoko akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Isiraeli o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mũhooyaga Ngai, ta thĩkĩrĩriai! ¹⁷ Ngai wa andũ a Isiraeli nĩathurire maithe maitũ; agĩtũma andũ acio matheereme hĩndĩ rĩa maatũũraga Misiri, na akĩmaruta bũrũri ũcio na hinya mũnene, ¹⁸ nĩakĩrĩrĩrie mũtugo yao ihinda rĩa ta mũaka mũrongo ĩna marĩ werũ-inĩ, ¹⁹ akĩniina ndũrĩrĩ mũgwanja kũu Kaanani naguo bũrũri wacio akĩũhe andũ aake ũtũike igai rĩa. ²⁰ Ũhoru ũcio wothe wekĩkire ihinda-inĩ rĩa ta mũaka magana mana ma mũrongo ĩtano.

“Thuutha wa ũguo, Ngai akĩmahe atĩrĩrĩrĩ bũrũri o nginya hĩndĩ ya Samũeli ũrĩa warĩ mũnabii. ²¹ Hĩndĩ iyo andũ makiuga maheo mũthamaki, nake Ngai akĩmahe Saũlũ mũrũ wa Kishu, wa mũhĩrĩga wa Benjamini, nake agĩathana mũaka mũrongo ĩna. ²² Thuutha wa kweheria Saũlũ, agĩtua Daudi mũthamaki wao. Akĩruta ũira ũmũkonĩ, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩnyonete Daudi mũrũ wa Jesii arĩ mũndũ ũkenagia ngoro yakwa; we nĩarĩkaga ũrĩa wothe ngwenda eke.’

²³ “Kuuma rũciaroinĩ rwa mũndũ ũyũ, Ngai nĩareheire andũ a Isiraeli Mũhonokia, na nĩwe Jesũ, o ta ũrĩa eeranĩire. ²⁴ Jesũ atanooka, Johana nĩahunjagĩria andũ othe a Isiraeli ũhoru wa kwĩria mehia na ũhoru wa kũbatithio. ²⁵ Na rĩrĩa Johana aarĩkagia wĩra wake nĩoririe atĩrĩ: ‘Mwĩciiragia niĩ nĩ niĩ ũũ? Niĩ ti niĩ we. Aca niĩ ti niĩ, nowe

nĩegũka thuutha wakwa, o we ũrĩa nĩ itagĩrĩrwo kuohora ndigi cia iraatũ ciake.’

²⁶ “Ariũ a Ithe witũ, o inyuĩ ciana cia Iburahĩmu, o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai, ũhoro ũyũ wa ũhonokio nĩ ithuĩ tũtũmĩrwo. ²⁷ Andũ a Jerusalemu na anene ao matiakũũranire Jesũ, no nĩ ũndũ wa ũrĩa maamũtuĩrĩre ciira, makĩhingia ciugo cia anabii iria ithomagwo o mũthenya wa Thabatũ. ²⁸ O na gũtuĩka mationire gĩtũmi kũiganu gĩa gũtũma ooragwo, nĩmathaithire Pilato aathane ooragwo. ²⁹ Na maarĩkia kũhingia maũndũ mothe marĩa maandĩkĩtwo ũhoro wake, makĩmũcurũria kuuma mũtĩ-igũrũ, makĩmũiga mbĩrĩra. ³⁰ No rĩrĩ, Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, ³¹ na kwa ihinda rĩa mũthenya mũngĩ nĩonirwo nĩ andũ arĩa moimĩte nao Galili, magathiĩ Jerusalemu. Na rĩu acio nĩo aira aake kũrĩ andũ aitũ.

³² “Tũramwĩra ũhoro mwega: Ũhoro ũrĩa Ngai eerĩire maithe maitũ, ³³ nĩatũhingĩirie ithuĩ ciana ciao, na ũndũ wa kũriũkia Jesũ. O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo thĩnĩ wa Thaburi ya keerĩ atĩrĩ:

“ Wee ũrĩ Mũrũ wakwa;
ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.’

³⁴ Naguo ũhoro wa ma wa atĩ Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩguo ndakabuthere-rĩ, nĩ warĩtio na ciugo ici:

“ Nĩngakũhe irathimo iria theru na iria itarĩ hĩndĩ ingĩaga iria cierĩrwo Daudi.’

³⁵ ũndũ ũcio nĩwarĩtio handũ hangĩ atĩrĩ:

“ Wee ndũkareka ũrĩa waku Mũtheru abuthe.’

³⁶ “Nĩgũkorwo rĩrĩa Daudi aarĩkirie gũtungatĩra Ngai rũciaro-inĩ rwake, nĩakuire; agĩthikwo hamwe na maithe make naguo mwĩrĩ wake ũkĩbutha. ³⁷ No ũrĩa Ngai aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ ndaabuthire.

³⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ariũ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ ũhoro wa kũrekerwo kwa mehia nĩũhunjĩtio kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa Jesũ. ³⁹ Na mũndũ wothe ũmwĩtũkĩtie nĩatuuagwo mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa watho wa Musa ũtangĩamũtuire mũthingu. ⁴⁰ Mwĩmenyererei, nĩgeetha ũhoro ũrĩa anabii maaririe ndũkanamũkore, rĩrĩa moigire atĩrĩ:

⁴¹ “ Ta rorai, inyuĩ anyũrũrania,
gegaai na mũthire,

nĩgũkorwo nĩngwĩka ũndũ matukũ-inĩ manyu,
ũrĩa mũtangĩtĩkia,
o na mũngĩrwo nĩ mũndũ.’ ”

⁴² Rĩrĩa Paũlũ na Baranaba moimaga thunagogi, andũ makĩmeera moke mũthenya ũrĩa warũmĩrĩire wa Thabatũ nĩguo mathĩĩ na mbere kwaria ũhoro ũcio. ⁴³ Hĩndĩ ĩrĩa mũcemanio wathirire, Ayahudi aingĩ na andũ arĩa meegarũrĩte magatuĩka Ayahudi makĩrũmirĩra Paũlũ na Baranaba, nao makĩmaarĩria na makĩmaringĩrĩria mathĩĩ na mbere gũikara wega-inĩ wa Ngai.

⁴⁴ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire wa Thabatũ, hakuĩ andũ othe a itũũra rĩu inene magĩũka kũigua kiugo kĩa Mwathani. ⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa Ayahudi moonire kĩrĩndĩ kũu, makĩnyitwo nĩ ũiru na makĩaria ciugo njũru cia gũũkĩrĩra ũrĩa Paũlũ oigaga.

⁴⁶ Nao Paũlũ na Baranaba makĩmacookeria marĩ na ũcamba makĩmeera atĩrĩ, “No nginya tũngĩrĩmbire kũheana kiugo kĩa

Ngai kūrī inyuī. No rīrī, kuona nīmūraūrega na mūgetuīra atī mūtiagiīrīrwo nī muoyo wa tene na tene-rī, rīu nītūkugarūrūka tūthīi kūrī andū-a-Ndūrīrī. ⁴⁷ Nīgūkorwo Mwathani atwathīte agatwīra atīrī:

“Nīndīmūtuīte ūtheri wa gūtherera andū-a-Ndūrīrī,
nīguo mūtware ūhoro wa ūhonokio nginya ituri-inī cia thī.’ ”

⁴⁸ Hīndī īrīa andū-a-Ndūrīrī maaiguire ūguo magīkena na magītīa kiugo kīa Mwathani, nao andū arīa othe maathīrīrio muoyo-inī wa tene na tene magītīkia.

⁴⁹ Nakīo kiugo kīa Mwathani gīkīhunja kūdū guothe kūu būrūri-inī. ⁵⁰ No Ayahudi magīakīrīria atumia arīa meyamūrīire Ngai na maarī igweta, o na anene a itūūra inene. Makīrutithia ngūi ya gūūkīrīra Paūlū na Baranaba nīguo manyariirwo, na makīmaingata moime būrūri-inī wao. ⁵¹ Nī ūndū ūcio makīribariba rūkūngū kuuma magūrū mao kuonania, atī nīmatigana nao na magīthīi Ikonia. ⁵² Nao arutwo makīiyūrwo ni gīkeno, na makīiyūrwo nī Roho Mūtheru.

14

Paūlū na Baranaba marī Ikonia

¹ Na rīrī, Paūlū na Baranaba marī kūu Ikonia, magītoonya thunagogi ya Ayahudi o ta mūtugo. Marī kūu makīaria na ūhoti mūingī mūno o nginya Ayahudi aingī na andū-a-Ndūrīrī magītīkia. ² No Ayahudi arīa maaregire gwītīkia nīmathogothire andū-a-Ndūrīrī, makīmathūkia meciiria nīgeetha mookīrīre ariū na aarī a Ithe witū. ³ Nī ūndū ūcio Paūlū na Baranaba magīkara kūu ihinda irāya, makīaria marī na ūcamba nī ūndū wa Mwathani, o we wekīrīre ndūmīrīri ya wega wake hinya na ūndū wa kūmahotithia kūrīnga ciama na morirū. ⁴ Andū a itūūra rīu inene makīgayūkana; amwe magītīkania na Ayahudi, nao arīa angī magītīkania na atūmwo. ⁵ Nī kwarī na ndundu yathugundītwo nī andū-a-Ndūrīrī na Ayahudi, hamwe na atongoria ao, nīguo mameeke ūuru, na mamahūire na mahiga nyugoto. ⁶ No nao makīmenya ūhoro ūcio, na makīūrīra matūūra manene ma būrūri wa Likaonia, na nīmo Lisitera, na Deribe, o na būrūri ūrīa wagūthiūrūrūkiirie, ⁷ kūrīa maathiire na mbere kūhunja ūhoro mwega.

Paūlū na Baranaba marī Lisitera na Deribe

⁸ Nakuo kūu Lisitera nī kwarī mūdū warī mwonju magūrū, na aatūūrīte arī mwonju kuuma gūciarwo na ndetwarīte na magūrū o narī. ⁹ Nake agīthikīrīria Paūlū akīaria. Paūlū aamūrora, akīona atī aarī na wītīkio wa kūhonio, ¹⁰ akīmwīta na mūgambo mūnene, akīmwīra atīrī, “Rūgama na magūrū maku!” Na o hīndī īyo, mūdū ūcio akīrūga na igūrū, akīambīrīria gwītware.

¹¹ Rīrīa gīkundi kūu kīa andū kionire ūrīa Paūlū eekīte, gīkīanīrīra na rūthiomi rwa Likaonia gīkiuga atīrī, “Ngai nīciikūrūkīte kūrī ithuī itariī ta andū!” ¹² Magītīa Baranaba Zeu,* nake Paūlū makīmwīta Herime tondū nīwe warī mwaria ūrīa mūnene. ¹³ Mūthīnjīri-ngai ya Zeu, ūrīa hekarū yake yarī o hau nja ya itūūra, akīrehe ndegwa na

* **14:12** Zeu yarī ngai nene ya Ayunani, na nīyo yarī ngai ya itūūra rīa Lisitera. Baranaba aatūikaga nīahanaine na ngai īyo.

mahūa maatumītwo ta thūmbī hau kīhingo-inī gīa itūūra inene, tondu we na gīkundi kīu kīa andū nīmendaga kūmarutīra magongona.

¹⁴ No rīrīa atūmwo acio Baranaba na Paūlū maaiguire ūguo, magītembūranga nguo ciao, makīhanyūka, magītoonya kūrī kīrīndī, makīanagīrīra atīrī, ¹⁵ “Andū aya, mūreka ūguo nīkī? Ithuī tūrī o andū ta inyuī. Tūmūreheire ūhoro mwega, wa kūmwīra mūgarūrūke mūtigane na maūndū marīa matarī kīene, mūcookerere Ngai ūrīa ūtūūruga muoyo, o we ūrīa wombire igūrū na thī na iria na indo ciothe iria irī kuo. ¹⁶ Tene, nīarekereirie ndūrīrī ciothe ithiige na mīthiire yacio nyene, ¹⁷ no ndaigana gwītiga atarī na ūira wa kuonania atī arī kuo: nīamuonetie ūtugi na ūndū wa kūmuurīria mbura yumīte igūrū na kūmūhe magetha hīndī ya kīmera; nīamūheaga irio nyingī na akaiyūria ngoro cianyu na gīkeno.” ¹⁸ No o na maarītīe ciugo icio, nī maarī na wīra mūrītū wa kūgīria gīkundi kīu kīa andū kīmarutīre igongona.

¹⁹ Na rīrī, hīndī īyo Ayahudi angī magīūka moimīte Antiokia na Ikonia, nao makīguucīrīria gīkundi kīu kīa andū, gīgīcooka mwena wao. Gīkundi kīu gīkīhūūra Paūlū na mahiga nyugoto, na gīkīmūkururia, gīkīmūruta nja ya itūūra, gīciirītīe nī mūkuū. ²⁰ No arutwo maarīkia kūmūrīgiicīria, agīūkīra agīcooka itūūra-inī. Mūthenya ūcio ūngī warūmīrīre, we na Baranaba makīuma kūu magīthī Deribe.

Paūlū na Baranaba Gūcooka Antiokia ya Suriata

²¹ Paūlū wa Baranaba makīhunja ūhoro mwega itūūra-inī rīu na magītūma andū aingī matuīke arutwo. Magīcooka makīhūdūka magīthī Lisitera, na Ikonia, na Antiokia, ²² magīkagīra arutwo hinya na kūmomīrīria nīgeetha matūūre marūmīte wītīkio. Makameeraga atīrī, “No nginya ithuī tūgerere mathīna-inī maingī nīguo tūtoonye ūthamaki-inī wa Ngai.” ²³ Paūlū na Baranaba makīmaamūrīra athuuri a kanitha na makīhooya Ngai mehingīte kūrīa irio, makīmaneana kūrī Mwathani, o we ūrīa meehokete. ²⁴ Thuutha wa gūtuīkanīria Pisidia, magīkinya Pamufilia, ²⁵ na maarīkia kūhunja kiugo kūu Periga, magīkūrūka magīthī Atalia.

²⁶ Moima Atalia makīhaica marikabu, magīcooka Antiokia, o kūrīa maahoeirwo wega wa Ngai mbere nī ūndū wa wīra ūrīa maarīkītīe kūruta. ²⁷ Maakinya kūu magīcookanīrīria andū a kanitha hamwe, makīmeera ūrīa wothe Ngai ekīte agereire harīo na ūrīa aahingūrīre andū-a-Ndūrīrī mūrango wa gwītīkia. ²⁸ Nao magīkara na arutwo kūu ihinda iraaaya.

15

Mūcemanio wa Kanitha Jerusalemu

¹ Na rīrī, andū amwe magīkūrūka kuuma Judea magīthī Antiokia, na nīmarutaga ariū a Ithe witū makameera atīrī: “Mūngīaga kūrūa kūrīngana na mūtugo ūrīa warutanirwo nī Musa, mūtingīhonoka.”

² Ūndū ūyū ūgītūma Paūlū na Baranaba macookanīrie na makararanie mūno nao. Nī ūndū ūcio Paūlū na Baranaba makīamūrwo, marī na etīkia angī, maambate mathī Jerusalemu makone atūmwo na athuuri nī ūndū wa ūhoro ūcio. ³ Naguo kanitha ūkīmoimagaria, na rīrīa

maatuïkanagïria Foinike na Samaria, nïmaheanaga ùhoro wa ùrïa andü-a-Ndürîrî maagarürükire kürî Ngai. Ùhoro ùcio ùgïkenia ariü a Ithe witü mûno. ⁴ Na maakinya Jerusalem, makïamükîrwo nï kanitha, na atüwwo, na athuuri, nao makïmeera maündü mothe marïa Ngai eekïte agereire harïo.

⁵ Hïndï ïyo andü amwe a arïa meetïkïtie a thiritü ya Afarisai makîrügama, makiuga atîrî, “Andü a Ndürîrî no nginya marue na maathwo atï marûmagie watho wa Musa.”

⁶ Nao atümwo na athuuri magïcemanïa nïgeetha maarîrïrie ùhoro ùcio. ⁷ Thuutha wa mïario mïingï, Petero akîrügama, akïmarïria, akïmeera atîrî, “Ariü na aarï a Ithe witü, nïmüü atï ihinda rïhîtüku, Ngai nïathuurire kuuma gatagatï kanyu nïguo andü-a-Ndürîrî maigue ndümîrîri ya Ùhoro-ùrïa-Mwega kuuma kürî nï na nïguo metïkie. ⁸ Nake Ngai, ùrïa üü ngoro, akïonania atï nïametïkïrïte na ündü wa kûmahe Roho Mûtheru, o ta ùrïa aatühete. ⁹ Ndeekîrïre ngûürani gatagatï gaitü nao, nïgûkorwo maatheririe ngoro ciao na ündü wa wïtikio. ¹⁰ Hakîrî ùguo-rï, nï kï kïratüma mwende kûgeria Ngai na ündü wa gwïkïra arutwo icooki ngingo rïrïa ithuï o na kana maithe maitü tütari twahota gûkuua? ¹¹ Aca! Twïtikïtie atï tûhonokete nï ündü wa wega wa Mwathani witü Jesü, o ta ùrïa o nao mahonokete.”

¹² Nakïo kïungano gïothe gïgïkïra ki gïgïthikïrïria Baranaba na Paülü makïheana ùhoro wa ciama na morirü iria Ngai eekïte kürî andü-a-Ndürîrî agereire harïo. ¹³ Rïrïa maarïkïrie kwaria, Jakubu akïaria akïmeera atîrî, “Ariü na aarï a Ithe witü, ta thikïrïriai. ¹⁴ Simonï nïatütaarïria ùrïa Ngai oonanirïe wendo wake hïndï ya mbere na ündü wa gwïthuurïra andü kuuma kürî andü-a-Ndürîrî nïguo matuïke aake. ¹⁵ Nacio ciugo cia anabii ikaringana na ùhoro ùcio, o ta ùrïa kwandïkïtwo atîrî:

¹⁶ “Thuutha wa ùguo nïngacooka,
na njake rïngï hema ya Daudi ïrïa ïgwïte.
Nïngaka ïganjo rïayo rïngï,
na ndïmïcookie harïa yarï,

¹⁷ nïgeetha matigari marongoragie Mwathani,
o na andü othe a Ndürîrî arïa metanagio na rïitwa rïakwa,
ùguo nïguo Mwathani ùrïa wïkaga maündü macio ekuuga’

¹⁸ marïa moïkaine kuuma o tene.

¹⁹ “Nï ündü ùcio-rï, nï ngütua atîrî, tütige kûritühïria ùhoro andü-a-Ndürîrî arïa maragarürüka kürî Ngai. ²⁰ Handü ha ùguo-rï, twagïrïrwo tumaandïkïre marüa, tûmeere metheemage kuumana na irio iria ithaahïtio nï mïhianano, ningï metheemage kuumana na ùmaraya, na kuumana na nyama cia nyamü cia gütwo, o na kuumana na thakame. ²¹ Nïgûkorwo ùhoro wa Musa nïwahunjagio matüüra-inï mothe o kuuma mahinda ma tene mûno, na nïüthomagwo thunagogi-inï mïthenya yothe ya Thabatü.”

Marüa ma Kïama kürî Andü-a-Ndürîrî arïa Metïkïtie

²² Hïndï ïyo atümwo na athuuri, hamwe na kanitha wothe, magïtua itua mathuure andü amwe ao mamatüme Antiokia marï na Paülü na Baranaba. Magïthuura Judasi (ùrïa wetagwo Barasaba) na Sila, nao andü aya eerï maarï atongoria thïinï wa ariü a Ithe witü. ²³ Makïmatüma na marüa maya:

Nĩ ithuĩ atūmwo na athuuri, o ithuĩ ariũ a Ithe wanyu,

Kūrĩ andũ-a-Ndūrĩrĩ arĩa metíkítie kũu Antiokia, na Suriata, na Kilikia:

Amūkĩrai ngeithi.

²⁴ Nĩtũiguĩte atĩ andũ amwe nĩmooimire kūrĩ ithuĩ matarĩ na rūũtha rwitũ, na makĩmũthĩnia, na makĩnyariira meciiria manyu nĩ ūndũ wa maũndũ marĩa maaririe. ²⁵ Nĩ ūndũ ūcio, ithuothe nĩtũiguanĩre tũthuure andũ amwe tũmatũme kūrĩ inyuĩ marĩ na arata aitũ endwa, Baranaba na Paũlũ, ²⁶ andũ arĩa matwarĩrĩrie mĩoyo yao ūgwati-inĩ nĩ ūndũ wa rĩtwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ²⁷ Nĩ ūndũ ūcio nĩtwatũma Judasi na Sila nĩgeetha makindĩre ūhoru ūyũ tũramwandĩkĩra na ciugo cia tũnua twao. ²⁸ Nĩkuonekete arĩ wega kūrĩ Roho Mũtheru o na kūrĩ ithuĩ twage kũmũkuuithia mũrigo ūkĩrĩte maũndũ maya: ²⁹ Na rĩrĩ, mũtikarĩage irio iria irutĩirwo mĩhianano, na mũtikanyuuge thakame, na mũtikarĩage nyama cia nyamũ cia gũitwo, na mũtigane na ūmaraya. Mwetheema maũndũ macio-rĩ, nĩmũgwĩka wega.

Tigwoi ūhoru.

³⁰ Nao andũ acio makiugĩrwo ūhoru, na makĩharũrũka magĩthĩ Antiokia, kūrĩa maacookanĩrĩrie kanitha hamwe, na makĩneana marũa macio. ³¹ Rĩrĩa andũ maathomire marũa macio, magĩkena nĩ ūndũ wa ndũmĩrĩri ya kũmoomĩrĩria ĩrĩa yaandĩkĩtwo marũa-inĩ macio. ³² Nao Judasi na Sila, arĩa o ene maarĩ anabii, makĩaria maũndũ maingĩ ma kũmĩrĩria na kuongerera ariũ a Ithe witũ hinya. ³³ Thuutha wa gũikara kũu kwa ihinda-rĩ, makiugĩrwo ūhoru na irathimo cia thayũ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩguo macooke kūrĩ andũ arĩa maamatũmĩte. ³⁴ (Nowe Sila akĩona arĩ wega aikare kũu.) ³⁵ No Paũlũ na Baranaba magĩtigwo kũu Antiokia, kūrĩa o, na andũ angĩ aingĩ maarutanaga na makahunjia kiugo kĩa Mwathani.

Paũlũ na Baranaba Gũkararania

³⁶ Thuutha wa mĩthenya ĩgana ūna, Paũlũ akĩira Baranaba atĩrĩ, “Reke tũcooke tũgaceerere ariũ na aarĩ a Ithe witũ matũũra-inĩ mothe marĩa tũhunjĩtie kiugo kĩa Mwathani, tũkamenye ūria matarĩ.” ³⁷ Baranaba nĩeendaga kuoya Johana, ūria wetagwo Mariko mathĩ nake, ³⁸ no Paũlũ ndonaga arĩ wega mathĩ nake, tondũ nĩamatiganĩrie rĩrĩa maarĩ Pamufilia na akĩaga gũthĩ kũruta wĩra nao. ³⁹ Makĩgĩa na gũkararania kũnene o nginya makĩamũkana. Baranaba akĩoya Mariko, makĩhaica marikabu, magĩthĩ Kuporo, ⁴⁰ no Paũlũ agĩthuura Sila, na maarĩkia kũhooerwo wega wa Mwathani nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, magĩthĩ. ⁴¹ Agĩtuĩkanĩria Suriata na Kilikia, agĩkagĩra makanitha hinya.

¹ Na rĩrĩ, Paŭlũ agĩkinya Deribe agĩcooka akiuma kuo agĩthĩ Lisitera, kũria mũrutwo wetagwo Timotheo aatũuraga, ũria nyina aarĩ Mũyahudi mũtumia wetĩkĩtie Ngai, no ithe aarĩ Mũyunani. ² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ a kũu Lisitera na Ikonia nĩmaragia wega igũrũ rĩake. ³ Paŭlũ nĩendaga mathĩ nake rũgendo, no nĩ tondũ wa Ayahudi arĩa maatũuraga kũu, akĩmũruithia nĩgũkorwo nĩmooĩ atĩ ithe aarĩ Mũyunani. ⁴ Na rĩrĩa maathiiaga kuuma itũura nginya rĩrĩa rĩngĩ, nĩmeeraga andũ matua marĩa maatuĩtwo nĩ atũmwo na athuuri kũu Jerusalemu nĩguo andũ mamaathĩkagĩre. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio makanitha makĩgĩa na hinya ũhoroinĩ wa gwĩtikia na makongererekaga mũigana o mũthenya.

Paŭlũ kuona Kĩoneki kĩa Mũndũ wa Makedonia

⁶ Paŭlũ na andũ arĩa maarĩ nao magĩtuĩkanĩria bũrũri wothe wa Firigia na Galatia, nĩgũkorwo nĩmagirĩtio nĩ Roho Mũtheru kũhunja kiugo kũu bũrũri wa Asia. ⁷ Rĩrĩa maakinyire mũhaka-inĩ wa Misia, makĩgeria gũtoonya Bithinia, no Roho wa Jesũ ndaigana kũmetĩkĩria gũtoonya. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio makĩhĩtũka Misia, magĩikũrũka magĩkinya Teroa. ⁹ Ũtukũ ũcio-rĩ, Paŭlũ akĩona kĩoneki kĩa mũndũ wa Makedonia arũgamĩte akĩmũthaiitha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka gũkũ Makedonia ũtũteithie.” ¹⁰ Paŭlũ aarĩkia kuona kĩoneki kũu, tũkĩhaarĩria o hĩndĩ iyo nĩgeetha tũthĩ Makedonia, tũgĩtua atĩ Ngai nĩatwĩtĩte tũkamahunjĩrie ũhorou-ũria-Mwega.

Kũhonoka kwa Lidia kũu Filipi

¹¹ Twaarĩkia kuuma Teroa, tũgĩthĩ na marikabu twerekeire Samotherake, na mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩthĩ Neapoli. ¹² Kuuma kũu tũgĩthĩ Filipi, kũria gwathagwo nĩ andũ a Roma, na nĩrĩo rĩarĩ itũura rĩria inene rĩa bũrũri ũcio wa Makedonia. Na tũgĩkara kũu mũthenya ĩtaarĩ mũingĩ.

¹³ Mũthenya wa Thabatũ wakinya tũkiuma nja ya kĩhingo gĩa itũura, tũgĩthĩ rũũ-inĩ, tũtaanyĩte kuona handũ ha kũhooerwo Ngai. Tũgĩkara thĩ na tũkĩambĩrĩria kwarĩria andũ-a-nja arĩa monganĩte hau. ¹⁴ Na rĩrĩ, ũmwe wa andũ-a-nja acio maathĩkĩrĩrie eetagwo Lidia, ũria warĩ mwonjoria wa nguo cia rangi wa ndathi, na oimĩte itũura rĩa Thuatira, na aarĩ mũhooi Ngai. Nake Mwathani akĩhingũra ngoro yake, akĩamũkĩra ndũmĩrĩri ya Paŭlũ. ¹⁵ Rĩrĩa we na andũ a nyũmba yake maabatithirio-rĩ, nĩatũnyitire ũgeni gwake mũciĩ agĩtwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmuonete atĩ nĩnjĩtikĩtie Mwathani-rĩ, ũkai mũgaikare nyũmba gwakwa.” Nake agĩtũringĩrĩria tũthĩ.

Paŭlũ na Sila marĩ Njeera

¹⁶ Hĩndĩ ĩmwe tũgĩthĩ harĩa haahooyagĩrwo Ngai, nĩtwatũngirwo nĩ mũirĩtu warĩ ngombo na nĩarĩ na roho wa kũragũra. Nake nĩatũmaga ene we meonere mbeeca nyingĩ mũno nĩ ũndũ wa ũragũri wake ¹⁷ Mũirĩtu ũcio akĩrũmĩrĩra Paŭlũ hamwe na ithuĩ, akĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ aya nĩ ndungata cia Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, na maramũhe ũhoru wa njĩra ya ũrĩa mũngĩhonokio.” ¹⁸ Mũirĩtu ũcio agĩthĩ na mbere na gwĩka ũguo mũthenya mũingĩ. Marigĩrĩrio-inĩ Paŭlũ agĩthĩrĩka mũno nginya akĩhũgũkĩra roho ũcio akĩwũra atĩrĩ, “Ndagwatha thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ uume thĩnĩ wake!” O hĩndĩ iyo roho ũcio ũkĩmuuma.

19 Rĩrĩa ene mũirĩtu ũcio ngombo maamenyire atĩ mwĩhoko wao wa kuona mbeeca nĩwathira, makĩnyĩta Paũlũ na Sila makĩmaguucũrũria makĩmatoonyia ndũnyũ mbere ya aathani. 20 Makĩmarehe mbere ya aciirithania, makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ Ayahudi, na nĩmararehe ngũĩ itũũra-inĩ riiitũ 21 nĩ ũndũ wa kũrutana mĩtugo ĩrĩa ithuĩ andũ a Roma tũtagĩrĩrwo nĩ gwĩtĩkĩra o na kana kũmũka.”

22 Nakĩo kĩrĩndĩ gĩgĩũkĩrĩra Paũlũ na Sila kĩmeeke ũũru no aciirithania makĩruta watho atĩ marutwo nguo na mahũũrwo iboko. 23 Thuutha wa kũhũũrwo mũno magĩkio njeera, na mũrangĩri wa njeera agĩathwo amarangĩre wega. 24 Aarĩkia kwamũkĩra watho ũcio, akĩmaikia kanyũmba ka na thĩnĩ na akĩohithania magũrũ mao na ndungu.

25 Na rĩrĩ, ta ũtukũ gatagatĩ, Paũlũ na Sila nĩkũhooya maahooyaga makĩnagĩra Ngai nyĩmbo, nao andũ arĩa angĩ mohetwo makamathikĩrĩria. 26 Na o rĩmwe gũkĩgĩa gĩthingithia kĩnene o nginya mĩthingi ya njeera ĩgĩthingitha. Nayo mĩrango yothe ya njeera ikĩhingũka o rĩmwe, na mĩnyororo ya mũndũ o mũndũ ikĩregera. 27 Mũrangĩri wa njeera akĩarahũka, na rĩrĩa aarorire akĩona mĩrango ya njeera ĩrĩ mĩhingũku, akĩruta rũhiũ rwake rwa njora akĩenda kwĩyũraga tondũ eeciiririe atĩ andũ arĩa moohetwo nĩmoorĩte.* 28 No Paũlũ akĩanĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkegere ngero! Ithuothe tũrĩ ho!”

29 Nake mũrangĩri ũcio wa njeera agĩtia matawa, agĩcooka akĩhanyũka thĩnĩ akĩnainaga, akĩgũithia mbere ya Paũlũ na Sila. 30 Agĩcooka akĩmoimia na nja, akĩũria atĩrĩ, “Athuuri aya, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo honoke?”

31 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩtĩkia Mwathani Jesũ, na nĩũkũhonoka, wee, o hamwe na andũ a nyũmba yaku.” 32 Magĩcooka makĩmwarĩria ũhoru wa kiugo kĩa Mwathani, hamwe na andũ arĩa angĩ othe maarĩ gwake nyũmba. 33 O ihinda rĩu rĩa ũtukũ, mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmooya, akĩmathambia ironda, na o hĩndĩ ĩyo we na andũ othe a nyũmba yake makĩbatithio. 34 Mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmatwara gwake nyũmba, na akĩmahe irio. Akĩyũrwo nĩ gĩkeno tondũ nĩeetĩkirie Ngai, we o hamwe na andũ a nyũmba yake yothe.

35 Na rĩrĩ, gwakĩa aciirithania magĩtũma thigari ikeere mũrangĩri ũcio wa njeera atĩrĩ, “Rekereria andũ acio mathĩ.” 36 Nake mũrangĩri ũcio wa njeera akĩra Paũlũ atĩrĩ, “Aciirithania maathana, moiga atĩ wee na Sila mũrekererio. Rĩu no mũthĩ. Thĩi na thayũ.”

37 No Paũlũ akĩra thigari icio atĩrĩ, “Maratũhũirire mbere ya mũngĩ tũtaciirithĩtio, o na gũtuĩka ithuĩ tũrĩ raiya a Roma, na maratũũkia njeera. Rĩu marakienda gũtũruta na hĩtho? Aca! Reke mooke o ene matũrute nja, matuumagarie.”

38 Nacio thigari igĩcookeria aciirithania ũhoru ũcio, na rĩrĩa maaigũire atĩ Paũlũ na Sila maarĩ raiya a Roma, makĩmaka. 39 Nao magĩũka kũmahooreria, na makĩmoimagaria kuuma njeera, makĩmathaitha moime itũũra rĩu mathĩ. 40 Paũlũ na Sila maarĩkia kuuma njeera,

* 16:27 Mũndũ muohe angĩorire njeera, mũthigari nĩwe woragagwo, nĩkĩo mũthigari ũyũ endaga kwĩyũraga o kabere.

magĩthĩ mũciĩ kwa Lidia, kũrĩa maakorire ariũ na aarĩ a Ithe witũ, na makĩmoomĩrĩria. Magĩcooka magĩthĩira.

17

Paũlũ na Sila marĩ Thesalonike

¹ Na rĩrĩ, maarĩkia gũtuĩkanĩria Amufipoli na Apolonia, magĩkinya Thesalonike, kũrĩa kwarĩ na thunagogi ya Ayahudi. ² Paũlũ agĩtoonya thunagogi, o ta ũrĩa aamenyerete, na mũthenya itatũ ya Thabatũ akĩaranĩria nao kuuma Maandiko-inĩ, ³ akĩmaṭaarĩria na akĩmaiguithia atĩ kwarĩ o nginya Kristũ anyariĩrĩke na ariũke kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Akĩmeera atĩrĩ, “Jesũ ũyũ ndĩramũhe ũhoro wake-rĩ, nĩwe Kristũ.” ⁴ Ayahudi amwe magĩtikĩra ũhoro ũcio na magĩtuĩka a thiritũ ya Paũlũ na Sila, o ũndũ ũmwe na gĩkundi kĩnene kĩa Ayunani etigĩri-Ngai, o na atumia aingĩ arĩa maarĩ igweta.

⁵ No Ayahudi makĩigua ũiru; nĩ ũndũ ũcio magĩcaria andũ arĩa maarĩ mĩtugo mũũru kuuma ndũnyũ, makĩmacookanĩrĩria gĩkundi, na makĩambĩrĩria kũruta ngũĩ kũu itũũra-inĩ. Nao makĩhanyũka kwa Jasoni gwetha Paũlũ na Sila nĩgeetha mamomie nja kũrĩ kĩrĩndĩ. ⁶ No rĩrĩa maamaagire, magĩkururia Jasoni na ariũ a Ithe witũ amwe, makĩmarehe kũrĩ anene a itũũra, makĩanagĩrĩra atĩrĩ: “Andũ aya nĩo marehete thĩna thĩ yothe, na rĩu nĩmookĩte gũkũ, ⁷ na Jasoni nĩamanyĩtĩte ũgeni thĩni wa nyũmba yake. Othe nĩmarakararia watho wa Kaisari, makoiga atĩ nĩ kũrĩ na mũthamaki ũngĩ wĩtagwo Jesũ.” ⁸ Rĩrĩa maaguire ũguo, kĩrĩndĩ kũu na anene a itũũra magĩtangĩka mũno. ⁹ Hĩndĩ ĩyo magĩtia Jasoni na andũ arĩa aingĩ maarĩ nao irĩhi rĩa kũmarũgamĩrĩra, magĩcooka makĩmarekereria mathĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Berea

¹⁰ Na kwarĩkia gũtuka-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ na Sila mathĩ Berea. Nao maakinya kuo, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi. ¹¹ Na rĩrĩ, Ayahudi a Berea maarĩ a ngoro njega gũkĩra Ayahudi a Thesalonike, nĩgũkorwo nĩmamũkĩrĩre ndũmĩrĩri marĩ na wendo mũingĩ, na magathuthuuragia Maandiko o mũthenya, nĩgeetha moone kana ũrĩa Paũlũ aameeraga warĩ ũhoro wa ma. ¹² Ayahudi aingĩ nĩmetĩkirie, o ũndũ ũmwe na atumia aingĩ a Ayunani arĩa maarĩ igweta, o na andũ arũme aingĩ Ayunani.

¹³ Rĩrĩa Ayahudi a Thesalonike maamenyire atĩ Paũlũ nĩahunjagia kiugo kĩa Ngai kũu Berea-rĩ, magĩthĩ kũu o nakuo, magĩthogotha kĩrĩndĩ na magĩgĩthũkia ngoro. ¹⁴ Hĩndĩ o ĩyo ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ athĩ ndwere-inĩ cia iria, no Sila na Timotheo magĩtigwo kũu Berea. ¹⁵ Nao andũ arĩa moimagaririe Paũlũ, makĩmũkinyia Athene, na magĩcooka marĩ na ndũmĩrĩri ya Sila na Timotheo atĩ mathĩ kũrĩ Paũlũ narua o ta ũrĩa kũngĩhoteka.

Paũlũ arĩ Athene

¹⁶ Paũlũ o ametereire kũu Athene-rĩ, nĩatangĩkire ngoro mũno nĩkuona ũrĩa itũũra rĩu rĩaiyũrĩte mĩhianano. ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩaranagĩria na Ayahudi o na Ayunani arĩa meeyamũrĩre Ngai kũu thunagogi-inĩ, o na ningĩ akaaragia ndũnyũ-inĩ o mũthenya na andũ arĩa maakoragwo ho. ¹⁸ Nakĩo gĩkundi kĩa Aepikurio na Asitoiko,

arutani a üügĩ,* makĩambĩrĩria gũkararania nake. Amwe ao makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ üyũ wa mũhuhu arageria kuuga atĩa?” Nao andũ arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ ta mũndũ ũrahunja ũhoru wa ngai ng’eni.” Moigaga ũguo tondũ Paũlũ aahunjagia Ũhoru Mwega wa Jesũ o na wa kũriũka gwake. ¹⁹ Hĩndĩ iyo makĩmuoya na makĩmũtwara mbere ya mũcemanio wa Areopago,† makĩmwĩra atĩrĩ, “No twende kũmenya atĩrĩ, ũrutani üyũ mwerũ ũrarutana nĩ ũrĩkũ? ²⁰ Tũraigua ũgĩtwarĩria maũndũ mageni, na nĩtũkwenda kũmenya ũrĩa moigĩte.” ²¹ (Andũ othe a Athene na andũ a kũngĩ arĩa maatũũraga kuo matirĩ ũndũ ũngĩ meekaga tiga kwaria na gũthikĩrĩria ũhoru wa maũndũ marĩa mageni).

²² Hĩndĩ iyo Paũlũ akĩrũgama mũcemanio-inĩ wa kĩaama kũ gĩetagwo Areopago akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Athene, nĩnguona atĩ maũndũ-inĩ mothe mũrĩ andũ a ndini mũno. ²³ Nĩgũkorwo o na nĩnyonete kĩgongona kĩaandĩkĩtwo maandĩko maya: KŪRĨ NGAI ĪRĨA ĪTOĪO, rĩrĩa ngoretwo ngĩceera na ngarora wega indo cianyu iria nyamũre cia kũhooywo. Na rĩrĩ, kĩrĩa mũhooyaga mũtooĩ nĩkĩo ngũmũhe ũhoru wakĩo.

²⁴ “Ngai ũrĩa wombire thĩ na indo ciothe iria irĩ kuo nĩwe Mwathani wa igũrũ na thĩ, na ndatũũraga hekarũ ciakĩtwo na moko. ²⁵ Na ndatungatagwo na moko ma andũ, ta abataire kĩndũ, tondũ we mwene nĩwe ũheaga andũ muoyo na mĩhũmũ o na indo iria ingĩ ciothe. ²⁶ Kuuma harĩ mũndũ ũmwe, nĩathondekire ndũrĩrĩ ciothe cia andũ nĩguo matũũre kũndũ guothe thĩ; na agĩtua mahinda mao o na kũndũ kũrĩa megũtũura. ²⁷ Ngai eekire ũguo nĩgeetha andũ mamũmaathe na hihi mamũhambatĩrie mamuone, o na gũtuũka ndarĩ haraaya na o ũmwe witũ. ²⁸ ‘Nĩgũkorwo nĩ thĩnĩ wake tũtũũraga na tũgetwara, na tũgakorwo tũrĩ muoyo.’ O ta ũrĩa aandĩki amwe a nyĩmbo cianyu moigĩte atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwake.’

²⁹ “Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ tũrĩ a rũciaro rwa Ngai, tũtiagĩrĩrwo nĩ gwĩciiria atĩ Ngai ahaana ta mũhianano wa thahabu kana wa betha, o na kana wa ihiga, ũrĩa ũthondeketwo na mũthugũndĩre na ũũgĩ wa mũndũ. ³⁰ Mahinda na tene Ngai ndaigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio wa kwaga ũmenyo, no rĩu nĩathĩte andũ othe a kũndũ guothe merire. ³¹ Nĩgũkorwo nĩatuĩte mũthenya ũrĩa agaatuĩra thĩ ciira na kĩhooto na ũndũ wa mũndũ ũrĩa athuurĩte. Nĩamenyithanĩtie ũndũ üyũ kũrĩ andũ othe na ũndũ wa kũriũkia Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ.”

³² Hĩndĩ ĩrĩa maiguire ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ, amwe ao magĩtheka, no angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩtũkwenda gũkũigua ũkĩaria ũhoru ũcio hĩndĩ ingĩ.” ³³ Maarĩkia kuuga ũguo, Paũlũ akĩehera Kĩama-inĩ kũ. ³⁴ Andũ mataarĩ aingĩ magĩtuũka arũmĩrĩri a Paũlũ na magĩtũkia. ũmwe wao aarĩ Dionisio, mũndũ warĩ wa thiritũ ya Areopago, o na mũtumia wetagwo Damari, na angĩ maigana ũna.

* **17:18** Arutani a Epikurio maarutanaga atĩ ũndũ ũrĩa mwega mũno makĩria warĩ gwĩkenia. Nao arutani a Sitoiko maarutanaga atĩ andũ matũũranagie wega na indo ciothe cia thĩ, matekũmakio nĩ ũhoru wa ruo kana mwago, o na kana wa maũndũ mega na moru ngoro-inĩ.
† **17:19** Areopago nĩ kuuga “Kĩrĩma kĩa Aresi”; Aresi yarĩ ngai ya Ayunani ya marurumĩ na mbaara.

18

Paülü arĩ Korinitho

¹ Thuutha ũcio, Paülü akiuma Athene agĩthiĩ Korinitho. ² Aakinya kũu agĩkora Mũyahudi wetagwo Akula, mündũ waciariirwo Ponto, na aakoretwo oka kuuma Italia marĩ na mütumia wake Pisisila, tondũ Kilaudio nĩathanĩte Ayahudi othe moime Roma. Nake Paülü agĩthiĩ kũmona, ³ na tondũ Paülü aarĩ mütumi wa hema o tao-rĩ, agĩkarania na akĩrutithania wĩra nao. ⁴ O mũthenya wa Thabatũ nĩaheanaga ũhoru thunagogi-inĩ, akĩgeria kũiguithia Ayahudi na Ayunani.

⁵ Rĩrĩa Sila na Timotheo mookire kuuma Makedonia, Paülü akĩrutĩra gũkorwo akĩhunja mahinda mothe, na akoimbũragĩra Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe Kristũ. ⁶ No rĩrĩa Ayahudi maakararirie Paülü na makĩmũruma, akĩribariba nguo ciake nĩ ũndũ wa kũng'ũrika na akĩmeera atĩrĩ, "Thakame yanyu iromũcookerera! Nĩ ndirĩ ũndũ ingĩũrio nĩ ũndũ wanyu. Kuuma rĩu ngũcooka gũthiĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ."

⁷ Hĩndĩ iyo Paülü akiuma kũu thunagogi-inĩ, agĩthiĩ kwa mündũ wetagwo Titio Jusito, warĩ mũhooi Ngai, nayo nyũmba yake yariganĩtie na thunagogi. ⁸ Nake Kirisipo, ũrĩa warĩ mũtongoria wa thunagogi, agĩtĩkia Mwathani hamwe na nyũmba yake yothe; na andũ aingĩ a Korinitho arĩa maamũiguire akĩaria magĩtĩkia na makĩbatithio.

⁹ Ũtukũ ũmwe Mwathani akĩira Paülü na kĩoneki atĩrĩ, "Ndũkae gwĩtigĩra; thiĩ na mbere na kũheana ũhoru, na ndũgaakire. ¹⁰ Nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe, na gũtirĩ mündũ ũgũgũtharĩkĩra agwĩke ũũru, tondũ ndĩ na andũ aingĩ gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩrĩ." ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Paülü agĩikara kũu mwaka ũmwe na nuthu, akĩmarutaga kiugo kĩa Ngai.

¹² Rĩrĩa Galio aarĩ barũthi wa Akaia, Ayahudi makĩnyitana magĩtharĩkĩra Paülü na makĩmũtwara igooti-inĩ. ¹³ Makiuga atĩrĩ, "Mündũ ũyũ araringĩrĩa andũ kũhooya Ngai na nĩra irĩa ireganite na watho."

¹⁴ Na rĩrĩa Paülü endaga kwaria, Galio akĩira Ayahudi atĩrĩ, "Korwo inyuĩ Ayahudi mũrateta nĩ ũndũ wa ũndũ mũũru kana ngero njũru-rĩ, nĩ hangĩrĩ na gĩtũmi gĩa kũmũthikĩrĩa inyuĩ. ¹⁵ No kuona atĩ nĩ ũhoru wa ciũria ikonĩ ciugo na marĩtwa na watho wanyu inyuĩ ene-rĩ, menyai ũrĩa mũgwĩka. Nĩ ndigũtuĩka mütui ciira wa maũndũ ta macio." ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio akiuga marutũrũrwo kuuma igooti-inĩ. ¹⁷ Hĩndĩ iyo Ayahudi acio othe makĩgarũrũkĩra Sosithene mũtongoria wa thunagogi, na makĩmũhũũrĩa hau mbere ya igooti. No Galio ndaigana kũrũmbũyania na ũhoru ũcio o na atĩa.

Pisisila na Akula, na Apolo

¹⁸ Paülü nĩaikarire kũu Korinitho kwa ihinda. Agĩcooka agĩtiga ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo, akĩhaica marikabu agĩthiĩ Suriata, marĩ hamwe na Pisisila na Akula. Atanahaica marikabu, aambire akĩenjwo njuĩrĩ yake arĩ kũu Kenikirea, tondũ wa mwĩhitwa eehĩtie. ¹⁹ Nao maakinya Efeso, Paülü agĩtiga Pisisila na Akula kuo. We mwene agĩtoonya thunagogi na akĩaranĩria na Ayahudi. ²⁰ Nao makĩmũria aikaranganie nao kuo, nowe akĩrega. ²¹ No rĩrĩa oimaga kuo, akĩmeera atĩrĩ, "Aakorwo nĩ wendi wa Ngai, nĩndĩricooka." Nake akĩhaica marikabu akiuma Efeso. ²² Rĩrĩa aakinyire Kaisarea,

akĩambata agĩthĩ kũgeithia Kanitha, agĩcooka agĩkũrũka agĩthĩ nginya Antiokia.

²³ Na thuutha wa Paũlũ gũikaranga kũu Antiokia, akiuma kuo, na agĩthĩ kũndũ na kũndũ bũrũri wothe wa Galatia na Firigia, akĩũmagĩrĩria arutwo othe.

²⁴ O ihinda-inĩ rĩu, Mũyahudi wetagwo Apolo, waciariĩrwo Aleksanderia,* agĩũka Efeso. Aarĩ mũndũ mũthomu, na aarĩ na ũũgĩ mũingĩ mũno wa Maandiko. ²⁵ Nĩarutĩtwo na njĩra ĩrĩa ya Mwathani, na akaaragia na kũyo kĩnene, na akarutanaga ũhoro wa Jesũ atekũhĩtia, o na gũtuĩka ũbatithio ũrĩa ooĩ warĩ o wa Johana. ²⁶ Nake akĩambĩrĩria kwaria na ũcamba kũu thunagogi-inĩ. Rĩrĩa Pisisila na Akula maamũiguire akĩaria, makĩmũnyiita ũgeni kwao mũciĩ na makĩmũtaarĩria ũhoro wa njĩra ya Ngai wega makĩria.

²⁷ Na rĩrĩa Apolo eendaga gũthĩ Akaia, ariũ na aarĩ a Ithe witũ makĩmũmĩrĩria na makĩandĩkĩra arutwo akuo marũa makĩmeera mamwamũkĩre. Na aakinya kuo agĩtuĩka ũteithio mũnene kũrĩ andũ arĩa meetĩkĩtie nĩ ũndũ wa wega wa Ngai. ²⁸ Nĩgũkorwo arĩ na ũhoti mũingĩ, nĩahootire Ayahudi biũ mbere ya andũ othe, akĩonanageria kuuma kũrĩ Maandiko atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

19

Paũlũ arĩ Efeso

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo Apolo arĩ kũu Korinitho, Paũlũ akĩgerera njĩra ĩrĩa yatuĩkanĩrie mwena wa rũgongo agĩthĩ nginya Efeso. Aakinya kũu agĩkora arutwo amwe kuo. ² Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwamũkĩrie Roho Mũtheru rĩrĩa mwetĩkirie?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ithuĩ o na tũtirĩ twaigua atĩ nĩ kũrĩ Roho Mũtheru.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmooria atĩrĩ, “Mwakĩbatithirio ũbatithio ũrĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Twabatithirio ũbatithio wa Johana.”

⁴ Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūbatithio wa Johana warĩ ũbatithio wa kwĩrira kwa mehia. Eeraga andũ metĩkie ũrĩa ũgũũka thuutha wake, nake nĩwe Jesũ.” ⁵ Rĩrĩa maaguire ũguo, makĩbatithio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ. ⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ aamaigĩrĩre moko, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra, nao makĩaria na thiomĩ ingĩ na makĩratha mohoro. ⁷ Nao othe maarĩ ta andũ ikũmi na eerĩ.

⁸ Paũlũ agĩtoonya thunagogi, na ihinda rĩa mĩeri ĩtatũ akĩaria na ũcamba kuo, akĩgeragia kũringĩrĩria andũ ũhoro wa ũthamaki wa Ngai. ⁹ No amwe ao makĩũmia ngoro; makĩaga gwĩtikia na magĩcambia Njĩra ĩyo mbere ya kĩrĩndĩ. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmeherera. Akĩoya arutwo agĩthĩ nao nyũmba ĩrĩa yathomithagĩrio andũ ya Turano, akaaranagĩria na andũ o mũthenya arĩ kuo. ¹⁰ Ūndũ ũyũ nĩwathiire na mbere ihinda ta rĩa mĩaka ĩĩrĩ, o nginya Ayahudi na Ayunani othe arĩa maatũũraga bũrũri wa Asia makĩigua kiugo kĩa Mwathani.

* **18:24** Aleksanderia rĩarĩ itũũra rĩa bũrũri wa Misiri, na nĩrĩo rĩarĩ rĩa keerĩ kũneneha kũrĩa guothe thirikari ya Roma yaathanaga. Rĩarĩ na Ayahudi aingĩ mũno.

¹¹ Ngai n̄aringire ciama cia mwanya agereire harĩ Paũlũ, ¹² o nginya itambaya na nguo iria ciahutagia mwĩri wake igatwarĩrwo andũ arĩa maarĩ arũaru, nao makahona mĩrimũ yao na ngoma thũku ikamatiga.

¹³ Na rĩrĩ, Ayahudi amwe arĩa maathiaga makĩngataga ngoma thũku makĩgeria kũhũthĩra rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ harĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono. Moigaga atĩrĩ, “Thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ, ũrĩa ũhunjagio nĩ Paũlũ, ndagwatha uume.” ¹⁴ Ariũ mũgwanja a Mũyahudi wetagwo Sikeva, warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene, nĩmekaga ũguo. ¹⁵ Mũthenya ũmwe, ngoma thũku ikĩmacookeria ikĩmeera atĩrĩ, “Jesũ nĩndĩmũũĩ na nĩnjũũĩ ũhoru wa Paũlũ, no inyuĩ mũrĩ a?” ¹⁶ Hĩndĩ iyo mũndũ ũcio warĩ na ngoma thũku akĩmarũgĩrĩra akĩmatoria othe. Akĩmahũũra mũno nginya makiuma nyũmba iyo makĩũra marĩ njaga makiuraga thakame.

¹⁷ Rĩrĩa Ayahudi na Ayunani arĩa maatũũraga Efeso maamenyire ũhoru ũcio, othe makĩyũrwo nĩ guoya, narĩo rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ rĩgĩtũũgĩrio. ¹⁸ Andũ aingĩ a arĩa meetĩkirie makĩyumĩria na maki-umbũra waganu wao matekũhitha. ¹⁹ Andũ aingĩ arĩa maaragũraga, magĩcookanĩrĩra mabuku mao na makĩmacinĩra mbere ya andũ othe. Rĩrĩa maatarire thogora wa mabuku macio, magĩkinyia durakima ngiri mĩrongo itano. ²⁰ Kiugo kĩa Mwathani gĩkĩhunja mũno na njĩra iyo na gĩkĩgĩa na hinya.

²¹ Thuutha wa maũndũ macio mothe gwĩkĩka, Paũlũ agĩtua itua rĩa gũthĩĩ Jerusalemu, atuĩkanĩrie Makedonia na Akaia. Akiuga atĩrĩ, “Ndaarĩkia gũkinya kũu, no nginya ngaacooka thĩĩ Roma.” ²² Agĩtũma andũ eerĩ a arĩa maamũteithagĩrĩria, na nĩo Timotheo na Erasito, mathĩĩ Makedonia, nake agĩkaranga kũu bũrũri wa Asia gwa kahinda kanini.

Ngũĩ kũu Efeso

²³ Ihinda-inĩ rĩu nĩ kwagĩire na thogothogo nene ikoniĩ ũhoru wa Njĩra iyo. ²⁴ Mũturi wa indo cia betha wetagwo Demeterio, ũrĩa wathondekaga tũmĩhianano twa betha twa Aritemi, nĩatũmaga andũ arĩa maaturaga indo icio magĩe na wonjoria mũnene. ²⁵ Nake agĩcookanĩrĩria andũ acio maaturaga indo icio, hamwe na aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra ũhaanaine na wao, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya, inyuĩ nĩmũũĩ nĩtuonaga uumithio mũnene kuuma kũrĩ wonjoria ũyũ. ²⁶ Na nĩmũrona na mũkaigua ũrĩa mũndũ ũyũ ũretwo Paũlũ aigũthĩtie na akahĩtithia andũ aingĩ gũkũ Efeso, na makĩria bũrũri wothe wa Asia akiugaga atĩ ngai iria ithondeketwo nĩ mũndũ ti ngai o na hanini. ²⁷ Ũgwati ũrĩa ũrĩ ho nĩ atĩ to wonjoria witũ wiki ũkũmenererio, no o na hekarũ ya ngai ya mũndũ-wa-nja ĩrĩa nene ĩtagwo Aritemi nĩkwagithio kiene, na ngai iyo ya mũndũ-wa-nja yo nyene, ĩrĩa ihooyagwo bũrũri-inĩ wothe wa Asia, na thĩ yothe, nĩkũimwo ũkaru wayo.”

²⁸ Rĩrĩa maagũire ũguo, makĩng'ũrĩka mũno na makĩanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ: “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!” ²⁹ Na thuutha wa kahinda kanini itũũra rĩu rĩkĩyũra inegene. Andũ acio othe makĩnyĩta Gayo na Arisitariko arĩa moimĩte Makedonia na Paũlũ, nao makĩhanyũka marĩ ngoro ĩmwe magĩtoonya nyũmba ĩrĩa yago-managwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago. ³⁰ Paũlũ nĩendaga kwĩyumĩria mbere ya kĩrĩndĩ kũu, no arutwo makĩmũgĩria. ³¹ O na anene

amwe a bũrũri wa Asia arĩa maarĩ arata a Paũlũ makĩmũtũmanĩra, makĩmũthaiha ndakagerie gũtoonya nyũmba iyo yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

³² Kĩũngano kũu gĩkĩaga ũiguano: Amwe maanagĩrĩra makoiga ũũ, na arĩa angĩ makoiga ũũ. Andũ arĩa aingĩ o na matiamenyaga gĩtũmi gĩa gũkorwo hau. ³³ Ayahudi makiumĩria Alekisaanda mbere ya kĩrĩndĩ, na andũ amwe a kĩrĩndĩ kũu makĩanĩrĩra makĩmwĩra ũrĩa egwĩka. Nake akĩmakiria na moko nĩgeetha eyarĩrĩrie mbere yao. ³⁴ No rĩrĩa maamenyire atĩ aarĩ Mũyahudi, othe makĩanĩrĩra na mũgambo ũmwe ihinda ta rĩa mathaa meerĩ makiugaga atĩrĩ, “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!”

³⁵ Karani wa kĩama gĩa itũũra rĩu agĩkiria kĩrĩndĩ kũu, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Efeso, githĩ thĩ yothe ndĩũũ atĩ itũũra rĩa Efeso nĩrĩo rĩene hekarũ ĩrĩa itũũragwo nĩ Aritemi ũrĩa mũnene, na mũhianano wake ũrĩa waharũrũkire kuuma igũrũ?” ³⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ maũndũ macio matingĩkaanĩka-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ gũkira, na mũtikae gwĩka ũndũ wa ihenya. ³⁷ Inyuĩ mwarehe andũ aya haha, o na gũtuĩka ti kũiya maiyĩte indo cia hekarũ, kana makaruma ngai iitũ ya mũndũ-wa-nja. ³⁸ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, angĩkorwo Demeterio na andũ acio angĩ marutaga wĩra nake marĩ na mateta igũrũ rĩa mũndũ o wothe, maciirĩro nĩmahingũre na aciirithania marĩ ho. No mamathitange. ³⁹ Angĩkorwo harĩ na ũndũ ũngĩ mũngĩenda kuuga makĩria ma ũguo, ũcio no ũciirĩrwo kĩama-inĩ kĩa watho. ⁴⁰ ũrĩa kũrĩ rĩu nĩ atĩ, tũrĩ ũgwati-inĩ wa gũthitangĩrwo ngũĩ ĩno ya ũmũthĩ. Na kũrĩ ũguo tũtingĩhota kũheana ũhoru wa thogothogo ĩno, tondũ hatĩrĩ na gĩtũmi kĩa yo.” ⁴¹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩra kũũngano kũu gĩthĩĩ, akĩniina mũcemanio.

20

Paũlũ Gũtuĩkanĩria Makedonia na Ũyunani

¹ Na rĩrĩ, ngũĩ iyo yarĩkia gũthira, Paũlũ agĩtũmanĩra arutwo, na aarĩkia kũmomĩrĩria, akĩmoigĩra ũhoru agĩthĩĩ Makedonia. ² Agĩtuĩkanĩria mĩena ya kuo, akĩaragia ciugo nyingĩ cia kũũmĩrĩria andũ, na marigĩrĩrio agĩkinya bũrũri wa Ũyunani, ³ kũrĩa aaikarire mĩeri ĩtatũ. Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ eeharagĩria kũhaica marikabu athĩ Suriata, agĩtua itua gũcookera Makedonia, tondũ Ayahudi nĩmaciirĩire kũmwĩka ũũru. ⁴ Paũlũ aathiire marĩ hamwe na Sopatiro mũrũ wa Puro, mũndũ wa kuuma Berea, na Arisitariko, na Sekundo, andũ a kuuma Thesalonike, na Gayo wa kuuma Deribe, o hamwe na Timotheo, ningĩ na Tikiko, na Tirofimo, andũ a kuuma bũrũri wa Asia. ⁵ Andũ acio magĩthĩĩ mbere magĩtweterera kũu Teroa. ⁶ No ithuĩ tũkĩhaica marikabu, tũkiuma Filipi thuutha wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũĩmbia, na thuutha wa mĩthenya ĩtano, tũgĩkora andũ arĩa angĩ kũu Teroa, nakuo tũgũkara mĩthenya mũgwanja.

Eutiko Kũriũkio kũu Teroa

⁷ Mũthenya wa mbere wa kiumia nĩtwagomanire hamwe nĩguo twenyũre mũgate. Paũlũ akĩarĩria andũ, na tondũ nĩatanyĩte gũthĩĩ mũthenya ũcio warũmĩrĩire-rĩ, agĩthĩĩ na mbere kwaria nginya ũtukũ gatagatĩ. ⁸ Nĩ kwarĩ na matawa maingĩ maakanaga kũu nyũmba ya igũrũ kũrĩa twagomanĩte. ⁹ Nake mwanake wetagwo Eutiko aikarĩte

ndirica-inĩ, na o ũrĩa Paŭlũ aathiaga na mbere na kwaria-rĩ, noguo mwanake ũcio akĩragĩrĩa gũtoorio nĩ toro. Rĩrĩa aakomire, akĩgũa thĩ kuuma ngoroba ya gatatũ nao mamuoya magĩkora nĩ mũkuũ. ¹⁰ Paŭlũ agĩkũrũka, agĩkomera mwanake ũcio akĩmũkumbatĩria akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũmaka, arĩ muoyo!” ¹¹ Agĩcooka akĩambata nyũmba ya igũrũ, akĩenyũra mũgate na akĩrĩa. Na thuutha wa kũmaarĩria nginya gũgĩkĩa-rĩ, akiuma kũu, agĩthiĩ. ¹² Nao andũ makĩinũkia mwanake ũcio arĩ muoyo, na mahooreire goro mũno.

Paŭlũ Kuugĩra Athuuri a Efeso Ũhoru

¹³ No ithuĩ tũgĩthiĩ mbere tũgĩtoonya marikabu tũgĩthiĩ nginya Aso, kũrĩa twathiire tũkĩoyaga Paŭlũ. Aathondekete mũbango ũyũ mbere tondũ we athiite kũu magũrũ. ¹⁴ Hĩndĩ irĩa aatũtũngire kũu Aso, tũkĩmũkuua na marikabu, tũgĩthiĩ nginya Mitilene. ¹⁵ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire tũkĩhaica marikabu, tũgĩthiĩ tũgĩkinya harĩa haaringaine na Kio, na thuutha wa mũthenya ũcio tũgĩkinya Samo, nago mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, tũgĩkinya Mileto. ¹⁶ Paŭlũ nĩatuĩte itua rĩa gũthiĩ ahĩtũkĩte Efeso na marikabu nĩguo ndagate mahinda kũu bũrũri wa Asia, nĩ ũndũ nĩehĩkaga nĩguo kwahoteka akinye Jerusalemu, mũthenya wa Bendegothito.

¹⁷ Paŭlũ arĩ kũu Mileto, agĩtũmana Efeso, agĩta athuuri a kanitha moke harĩ we. ¹⁸ Nao maakinya, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩ mũũ ũrĩa ndaatũuraga ihinda rĩrĩa rĩothe ndaakarire na inyuĩ, kuuma o mũthenya wa mbere ũrĩa ndookire bũrũri wa Asia. ¹⁹ Nĩndatungatĩire Mwathani ndĩnyiihitie mũno na ndĩ na maithori, o na gũtuĩka nĩndageririo mũno nĩ ũndũ Ayahudi nĩmaathugundaga kũnjĩka ũũru. ²⁰ Inyuĩ nĩmũũ atĩ ndirĩ ndatithia kũhunjia ũndũ o wothe ũngĩmũguna no ndĩmũrutagĩra mbere ya andũ othe na ngathiiaga o nyũmba o nyũmba. ²¹ Na ngoimbũrĩa Ayahudi o hamwe na Ayunani atĩ no nginya magarũrũke kũrĩ Ngai na ũndũ wa kwĩrira na magĩe na wĩtkio thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ.

²² “Na rĩrĩ, nĩ ũndũ wa kũringĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, ndĩrathii Jerusalemu itekũmenya maũndũ marĩa makaangora ndĩ kũu. ²³ ũndũ ũrĩa njũũ tu nĩ atĩ, Roho Mũtheru nĩandaaraga atĩ matũũra-inĩ mothe, njeera na mathiina nĩcio injetereire. ²⁴ No rĩrĩ, ndirona gũtũũra muoyo kũrĩ na bata harĩ nĩ, korwo no ndũkie ihenya na ndũkie wĩra ũrĩa Mwathani Jesũ aaheete, na nĩguo wĩra wa kuumbũra Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa wega wa Ngai.

²⁵ “Na rĩu nĩnjũũ gũtirĩ o na ũmwe thĩinĩ wanyu wa andũ arĩa ndanathii ngĩhunjagĩria ũhoru wa ũthamaki ũgacooka kũnyona rĩngĩ. ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ngũmwĩra ũmũthĩ atĩ gũtirĩ thakame ya mũndũ o na ũmwe ngoorio. ²⁷ Nĩ ũndũ nĩ ndirĩ ndatithia kũmũhunjĩria wendi wa Ngai ũrĩ wothe. ²⁸ Mwĩmenyererei inyuĩ ene, na mũmenyerere rũũru ruothe rũrĩa Roho Mũtheru amũtuĩte arori aruo. Tuĩkai arĩthi a kanitha wa Ngai, ũrĩa aagũrĩre na thakame yake mwene. ²⁹ Nĩnjũũ atĩ ndaarĩkia gũthiĩ, njũũ ndĩani nĩgooka gatagatĩ-inĩ kanyu na itigacaaĩra rũũru rũrũ. ³⁰ O na ningĩ kuuma harĩ inyuĩ nĩgũkoimĩra andũ, na mogomie ũhoru-wa-ma nĩgeetha maguucĩrĩre arutwo mamarũmĩrĩre. ³¹ Nĩ ũndũ ũcio ikaragai mwĩhũgĩte! Ririkanai atĩ

ihinda rĩa mĩaka itatũ ndirĩ ndatigithĩria gutaara o ũmwe wanyu ũtukũ na mũthenya ngĩitaga maithori.

³² “Na rĩu ngũmũneana kũrĩ Ngai o na kũrĩ ũhoro wa wega wake, ũrĩa ũngĩhota kũmwaka wega mũrũme na mũgĩe na igai hamwe na andũ arĩa othe matheretio. ³³ Nĩ ndirĩ ndacuumĩkĩra betha kana thahabu, o na kana nguo ya mũndũ o wothe. ³⁴ Inyuĩ ene nĩmũũĩ atĩ ndaarutaga wĩra na moko makwa nĩ ũndũ wa mabata makwa nĩ mwene, na mabata ma andũ arĩa ndakoragwo nao. ³⁵ Maũndũ-inĩ marĩa mothe ndeekire, nĩndamuonirie atĩ no nginya tũteithagie andũ arĩa matarĩ hinya, na ũndũ wa kũruta wĩra mũritũ ta ũcio, tũkĩririkanaga ciugo iria ciaririo nĩ Mwathani Jesũ we mwene rĩrĩa oigire atĩrĩ, ‘Kũheana nĩ kũrĩ irathimo nyingĩ gũkĩra kũheo.’”

³⁶ Aarĩkia kuuga ũguo, agĩturia ndu hamwe nao othe makĩhooya. ³⁷ Nao othe makĩrĩa makĩmũhĩmbagĩria na makĩmũmumunya. ³⁸ ũndũ ũrĩa wamekĩrire kĩa mũno makĩria, nĩ ũrĩa aameerire atĩ matigacooka kũmuona ũthiũ ringĩ. MagĩcOOKA makĩmumagaria nginya marikabu-inĩ.

21

Paũlũ Gũthiĩ Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gwĩtigithũkania nao, tũkĩhaica marikabu tũgĩthiĩ tũrũngĩrĩrie tũgĩkinya Kosi. Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire tũgĩkinya Rodo, na twoima kũu tũgĩthiĩ nginya Patara. ² Tũgĩkora marikabu yaringaga ithiĩ Foinike, na ithuĩ tũkĩmĩhaica tũgĩthiĩ. ³ Na rĩrĩa tuonire Kuporo, tũkĩhĩtũkĩra mwena wa gũthini wakuo, tũgĩthiĩ nginya Suriata. Tũgĩkinya Turo, kũrĩa marikabu iitũ yarutagĩrwo mĩrigo irĩa yarĩ nayo. ⁴ Tũgĩkora arutwo kuo, na tũgĩkara nao mũthenya mũgwanja. Nao arutwo acio na ũndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru magĩthaitha Paũlũ ndagathĩ Jerusalemu. ⁵ No ihinda riitũ rĩathira, tũkiuma kũu, tũgĩthiĩ na mbere na rũgendo rwitũ. Arutwo othe, hamwe na atumia ao na ciana ciao, magĩtuomagaria, magĩtũkinya nja ya itũũra, na tũrĩ hau hũgũrũrũ-inĩ cia iria, tũgĩturia ndu, tũkĩhooya Ngai. ⁶ Twaarĩkia kuganĩra ũhoro, tũkĩhaica marikabu, nao makĩnũka.

⁷ Twoima Turo, tũgĩthiĩ na mbere na rũgendo rwitũ, tũgĩkinya Putolemai, tũkĩgeithia ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo na tũgĩkaranja nao mũthenya ũmwe. ⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ tũkiuma kuo, tũgĩthiĩ, tũgĩkinya Kaisarea, na tũgĩkara mũciĩ kwa Filipu ũrĩa warĩ mũhunjia ũmwe wa arĩa Mũgwanja. ⁹ Nake nĩarĩ na airĩtu aake ana matarĩ ahiku, nao nĩmarathaga mohoro.

¹⁰ Na thuutha wa gũkorwo kuo matukũ maingĩ-rĩ, gũgũka mũnabii wetagwo Agabo oimĩte Judea. ¹¹ Rĩrĩa aakinyire harĩ ithuĩ, akĩoya mũcibi wa Paũlũ, akĩwĩoha moko na magũrũ, akiuga atĩrĩ, “Roho Mũtheru aroiga atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Ayahudi a Jerusalemu marĩoha mwene mũcibi ũyũ, na macooke mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.’”

¹² Hĩndĩ irĩa twaiguire ũguo, ithuĩ na andũ arĩa angĩ maarĩ ho tũgĩthaitha Paũlũ ndakae kwambata Jerusalemu. ¹³ Hĩndĩ iyo Paũlũ agĩcOOKA atĩrĩ, “Nĩ kĩratũma mũrĩre, na mũkanjũraga ngoro? To kuohwo gwiki ndĩhaarĩrie, no nĩndĩhaarĩrie o na gũkua ndĩ kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ.” ¹⁴ Hĩndĩ irĩa

aaregire küigua ũrĩa twamwĩraga-rĩ, tũgĩtigana nake tũkiuga atĩrĩ, “Wendo wa Mwathani ũrohinga.”

¹⁵ Thuutha wa ũguo, tũkĩhaarĩria tũkĩambata Jerusalemu. ¹⁶ Arutwo amwe a kuuma Kaisarea magĩthĩ hamwe na ithuĩ, na magĩtũtwara kwa mũndũ wetagwo Mũnasoni, tũgaikare kuo. Aarĩ mũndũ woimĩte Kuporo, na aarĩ ũmwe wa arutwo arĩa a mbere.

Paũlũ Gũkinya Jerusalemu

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa twakinyire Jerusalemu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtwamũkĩra na gĩkeno. ¹⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ, na andũ arĩa twarĩ nao tũgĩthĩ kuona Jakubu, nao athuuri othe maarĩ ho. ¹⁹ Nake Paũlũ akĩmageithia na akĩmeera ũrĩa wothe Ngai eekĩire andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire ũtungata-inĩ wake.

²⁰ Rĩrĩa maaiguire ũguo, makĩgooca Ngai. Magĩcooka makĩra Paũlũ atĩrĩ, “Mũrũ wa ithe witũ, nĩwonete ũrĩa Ayahudi ngiri nyingĩ metĩkĩtie, na othe marĩ na kĩyo gĩa kũhingia watho. ²¹ Nao nĩmamenyithĩtio atĩ nĩ ũrutaga Ayahudi othe arĩa matũũranagia na andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ magarũrũke matigane na watho wa Musa, ũkĩmeeraga matikaruithie ciana ciao na matigaikare kũringana na mĩtugo iitũ. ²² Tũgwĩka atĩa? Hatĩrĩ nganja nĩmekũigua atĩ nĩũũkĩte. ²³ Nĩ ũndũ ũcio ĩka ũrĩa tũgũkwĩra. Tũrĩ na andũ ana mehĩite mwĩhĩtwa. ²⁴ Thĩ na andũ aya, ũgwatanĩre nao igongona-inĩ rĩao rĩa gwĩtheria, na ũmarĩhĩre mahũthĩro mao, nĩgeetha menjwo mĩtwe.* Hĩndĩ ĩyo andũ othe nĩmekũmenya atĩ ũhoru ũrĩa maiguĩte ũgũkonĩ ti wa ma, no atĩ wee mwene nĩwathĩkĩire watho. ²⁵ Ha ũhoru wa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie-rĩ, nĩtwamandĩkĩire, tũkĩmamenyithia itua riitũ, atĩ o metheeme kũrĩa irio iria irutũrwo mĩhianano, na thakame, na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na ũmaraya.”

²⁶ Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ agĩthĩ na andũ acio, na agĩtheria hamwe nao. Agĩcooka agĩthĩ hekarũ-inĩ akamenyithanie rĩrĩa mĩthenya ya gwĩtheria ĩkaarĩka, na o ũmwe wao arutũrwo igongona.

Paũlũ Kũnyiitwo

²⁷ Rĩrĩa matukũ macio mũgwanja maakuhĩrĩrie gũthira-rĩ, Ayahudi amwe moimĩte bũrũri wa Asia makĩona Paũlũ hekarũ-inĩ. Magĩthogotha kĩrĩndĩ gĩothe na makĩmũnyiita, ²⁸ makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli, tũteithie! Mũndũ ũyũ nĩ we ũrutaga andũ kũndũ guothe ũhoru wa gũũkĩrĩra andũ aitũ, na watho witũ, na handũ haha. Na hamwe na ũguo-rĩ, nĩarehete Ayunani hekarũ-inĩ, agathaahia handũ haha hatheru.” ²⁹ (Nĩmonete Tirofimo ũrĩa Mũefeso marĩ na Paũlũ kũu itũũra-inĩ, no magĩciirĩa atĩ Paũlũ nĩamũtoonyetie hekarũ-inĩ.)

³⁰ Narĩo itũũra rĩothe rĩkĩambũrũrũka nao andũ magĩũka mahanyũkĩte moimĩte mĩena yothe. Makĩnyiita Paũlũ, makĩmũguucũrũria makĩmũruta hekarũ, na o hĩndĩ ĩyo ihingo ikĩhingwo. ³¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa maageragia kũmũũraga ũhoru ũgĩkinya harĩ mũnene wa mbũtũ ya thĩgari cia Roma atĩ itũũra rĩothe rĩa Jerusalemu rĩarĩ na ngũ. ³² Nake o rĩmwe akĩoya anene na thĩgari magĩkũrũka harĩ kĩrĩndĩ mateng’erete. Rĩrĩa andũ acio maarutaga ngũ moonire mũnene ũcio na thĩgari ciake magĩtiga kũhũra Paũlũ.

* **21:24** Meetheragia na makenjwo mĩtwe kuonania kwĩhinga nĩ ũndũ wa mĩhĩtwa yao.

³³ Mũnene ũcio wa thigari agĩũka akĩmũnyiita na agĩathana ohwo na mũnyororo ĩĩrĩ. Agĩcooka akĩũria aarĩ ũ na nĩ atĩa ekĩte. ³⁴ Andũ amwe thĩinĩ wa kĩrĩndĩ maanagĩrĩra makoiga ũũ na arĩa angĩ makoiga ũũ; na tondu mũnene ũcio wa thigari ndangĩamenyire ma ya ũhoro nĩ ũndũ wa mbugĩrĩrio, agĩathana Paũlũ ahingĩrwo nyũmba ya thigari. ³⁵ Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ aakinyire ngathĩ-inĩ kĩrĩndĩ kũu gĩgĩthũka mũno o nginya Paũlũ agĩkuuo nĩ thigari. ³⁶ Kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩa muumĩte thuutha kĩa nagĩrĩra gĩkoiga atĩrĩ, “Mweherie!”

Paũlũ Kwarĩria Kĩrĩndĩ

³⁷ Rĩrĩa thigari ciarĩ o hakuhĩ gũtoonyia Paũlũ nyũmba ya thigari-rĩ, akĩũria mũnene wacio atĩrĩ, “Nĩũkũnjĩtikĩria ngwĩre ũndũ?”

Nake mũnene ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee anga nĩwaragia Kĩyunani? ³⁸ Githĩ we tiwe Mũmisiri ũrĩa wambĩrĩirie ngũĩ hĩndĩ ĩmwe, na ũgĩtongoria itoi ngiri inya, mũkiumagara nacio mũgĩthĩ werũ-inĩ?”

³⁹ Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũyahudi wa kuuma Tariso, bũrũri wa Kilikia, na itũũra rĩrĩa ndaciariirwo rĩrĩ igweta. Ndagũthaiha, reke njarĩrie andũ aya.”

⁴⁰ Paũlũ aarĩkia kũheo rũũtha nĩ mũnene ũcio wa thigari, akĩrũgama ngathĩ-inĩ agĩkiria kĩrĩndĩ kũu na moko. Rĩrĩa kĩrĩndĩ gĩakirire, agĩkĩarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania. Agĩkũira atĩrĩ:

22

¹ “Ariũ a Baba, o na inyuĩ maithe makwa, thikĩrĩriai ngĩyariĩria.”

² Rĩrĩa maaguire akĩmaarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania-rĩ, magĩkĩra ki.

Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akiuga atĩrĩ, ³ “Nĩ ndĩ Mũyahudi, wa gũciarĩrwo Tariso itũũra rĩa bũrũri wa Kilikia, no ndaarereirwo itũũra-inĩ rĩrĩ. Nĩndathomithirio wega nĩ Gamalieli ũhoro wa watho wa maithe maitũ, na ndaarĩ na kũyo kĩa maũndũ ma Ngai o ta ũrĩa inyuĩ inyuothe mũtariĩ ũmũthĩ. ⁴ Nĩndanyariiraga arũmirĩri a Njĩra ĩno o nginya magakua na nganyĩita arũme na andũ-a-nja ngamaikia njeera, ⁵ o ta ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na Kĩama gĩothe gĩa athuuri o nao mangĩheana ũira ũcio. O na nĩmaheire marũa ndwarĩre andũ ao kũu Dameski, na nĩ ngĩthĩ kuo nganyĩite andũ acio ndĩmarehe Jerusalemu nĩguo maherithio.

⁶ “Ta thaa thita ndĩ hakuhĩ gũkinya Dameski-rĩ, o rĩmwe gũkĩgĩa ũtheri mũnene woimire igũrũ, nago ũkĩnjarĩra mĩena yothe. ⁷ Ngĩgwa thĩ, na ngĩigua mũgambo mũnene ũkĩnjarĩria, ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Saũlũ! Saũlũ! ũũnyariiraga nĩkĩ?’

⁸ “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩ we ũ, Mwathani?’

“Nake akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũranyariira.’ ⁹ Nao andũ arĩa twarĩ nao nĩmoonire ũtheri ũcio, no matiataũkĩrwo nĩ mũgambo wa ũcio wanjaragĩria.

¹⁰ “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Mwathani ngwĩka atĩa?’

“Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ūkĩra ũtoonye Dameski. Kũu nĩkuo ũrĩrĩrwo maũndũ marĩa mothe wathĩrĩrwo gwĩka.’ ¹¹ Na rĩrĩ, andũ arĩa twarĩ nao makĩnyĩita guoko makĩndwara Dameski, tondu ũkengu wa ũtheri ũcio nĩwandũite mũtumumu.

12 “Mündũ wetagwo Anania nĩookire kũnyona, na aarĩ mündũ weamũriire Ngai na ũndũ wa kũrũmia watho, na nĩaheetwo gĩtĩo nĩ Ayahudi othe arĩa maatũũraga kũu. 13 Agĩũka na akĩrũgama hakuhĩ na nĩ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wa ithe witũ Saũlũ, cooka kuona!’ Na hĩndĩ o ro iyo ngĩhota kũmuona.

14 “Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ngai wa maithe maitũ nĩagũthuurĩte nĩguo ũmenye wendi wake na wone Ũrĩa Mũthingu, o na ũigue ciugo kuuma kanua gake. 15 Nĩũgũtuũka mũira wake kũrĩ andũ othe wa kũmoimbũrĩra ũrĩa wonete na ũrĩa ũiguĩte. 16 Rĩu nĩ kĩĩ wetereire? Ũkĩra, ũbatithio na ũthambio mehia maku, ũgĩkayagĩra rĩitwa rĩake.’

17 “Hĩndĩ rĩa ndaacookire Jerusalemu, ndĩ hekarũ-inĩ ngĩhooya nĩndagĩire na iringi, 18 ngĩkĩona Mwathani akĩaria, nake akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ũkĩra narua uume Jerusalemu, tondũ matiigwĩtikĩra kumbũrĩrwo ũhoro wakwa nĩwe.’

19 “Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Mwathani, andũ aya nĩmoĩ atĩ ndoimaga thunagogi imwe ngathĩ rĩa ĩngĩ nĩguo nyiitithie na hũũre andũ arĩa magwĩtikĩtie. 20 Na rĩrĩa Stefano mũira waku aaitirwo thakame, ndaarũngĩ ho ngĩtikĩra ũndũ ũcio wĩkwo, na ngaikaria nguo cia andũ arĩa maamũũragire.’

21 “Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Thĩ, tondũ nĩngũgũtũma kũndũ kũraya kwa andũ-a-Ndũrĩrĩ.’”

Paũlũ, Raiya wa Roma

22 Kĩrĩndĩ kũ gĩgĩthikĩrĩria Paũlũ o nginya rĩrĩa oigire ũguo. Hĩndĩ iyo gĩkĩaria na mũgambo mũnene kĩanĩrĩire, atĩrĩ, “Mweherie thĩ! Ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo!”

23 Na rĩrĩa kĩanagĩrĩra gĩgĩteaga nguo ciakĩo na gĩkĩũmbũraga rũkũngũ, 24 mũnene ũcio wa mbũtũ agĩathana Paũlũ aingĩrio nyũmba ya thigari. Nĩngĩ agĩathana atĩ Paũlũ ahũũrwo iboko na orio ciũria nĩguo kũmenyeke kĩria gĩatũmaga andũ mamugĩrĩrie ũguo. 25 Na rĩrĩa maamũkomagia mamũhũũre-rĩ, Paũlũ akĩũria mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe warũngĩ hau atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũhũũre raiya wa Roma na kĩboko atanyiitikanĩte na ihĩtia?”

26 Kĩrĩa mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aaiguire ũguo, agĩthĩ kũrĩ mũnene wa mbũtũ, akĩmũhe ũhoro ũcio. Nake akĩmũũria atĩrĩ, “Rĩu ũgwĩka atĩa? Mündũ ũyũ nĩ raiya wa Roma.”

27 Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩthĩ kũrĩ Paũlũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ta njĩra atĩrĩ, wee ũrĩ raiya wa Roma?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ, ndĩ raiya wa Roma.”

28 Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndarĩhire thogora mũnene nĩgeetha ndũike raiya wa Roma.”

Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “No nĩ ndaaciarirwo ndĩ raiya wa Roma.”

29 Nao andũ arĩa meendaga kũmũũria ciũria magĩtigana nake o rĩmwe. Mũnene ũcio wa mbũtũ we mwene akĩmaka aamenya atĩ nĩoheete Paũlũ na mĩnyororo, na aarĩ raiya wa Roma.

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Kĩama

30 Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, nĩgũkorwo mũnene ũcio wa mbũtũ nĩeendaga kũmenya wega kĩria Ayahudi maathitangagĩra Paũlũ, akĩmuohora na agĩathana athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri

othe a Kīama magomane. Agĩcooka akĩrehe Paŭlũ, na akĩmũrũgamia mbere yao.

23

¹ Nake Paŭlũ agĩkũũrĩra athuuri a Kīama kũu maitho akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩndungatĩire Ngai ndĩ na thamiri ĩtarĩ ũcuuke nginya mũthenya wa ũmũthĩ.” ² Nake Anania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩatha andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paŭlũ mamũringe kanua. ³ Hĩndĩ ĩyo Paŭlũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee rũthingo rũrũ rũhakĩtwo mũnyũ mwerũ, we nĩwe ũkũringwo nĩ Ngai! Ũkarĩte hau ũndũire ciira kũringana na watho, no wee ũkaregana na watho, ũgaathana atĩ ningwo!”

⁴ Nao andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paŭlũ makĩmũũria atĩrĩ, “Anga nĩũkũũmĩrĩria kũruma mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

⁵ Nake Paŭlũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ariũ a Baba, ndikũmenyete atĩ ũcio nĩwe mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene; nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Ndũkanaarie ũũru igũrũ rĩa mũnene wa andũ anyu.’”

⁶ Na rĩrĩ, Paŭlũ aamenya atĩ amwe ao maarĩ Asadukai, na arĩa angĩ Afarisai, akĩanĩrĩra Kīama-inĩ kũu, akiuga atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩ ndĩ Mũfarisai, na njarĩtwo nĩ Mũfarisai. Ndĩraciirithio nĩ ũndũ wa kũĩrĩgĩrĩro gĩakwa gĩa kũriũkio kwa arĩa akuũ.” ⁷ Rĩrĩa oigire ũguo, gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka Afarisai na Asadukai, nakĩo kũngano kũu gĩkĩamũkana. ⁸ (Asadukai moigaga gũtirĩ ũriũkio, na gũtirĩ araika, o na kana maroho, no Afarisai nĩmetĩkĩtie maũndũ macio mothe.)

⁹ Gũkĩgĩa na ngũĩ nene, nao arutani a watho amwe arĩa maarĩ Afarisai makĩrũgama na makĩaria megũmĩire mũno, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirona ũũru wa mũndũ ũyũ. ĩ kũngĩkorwo nĩ roho kana mũraika ũmwarĩrie?” ¹⁰ Nacio ngarari ikĩneneha mũno, o nginya mũnene wa mbũtũ akĩgua guoya nĩkuona ta Paŭlũ angĩtarũrangwo tũcunjĩ nĩo. Agĩatha mbũtũ cia thigari ciikũrũke, imweherie harĩo na hinya, na imũtware nyũmba ya thigari.

¹¹ Ũtukũ ũrĩa warũmĩrĩire, Mwathani akĩrũgama hakuhĩ na Paŭlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! O ũguo ũheanĩte ũhoru wakwa gũkũ Jerusalemu, noguo ũkaũheana kũu Roma.”

Ithugunda rĩa Kũũraga Paŭlũ

¹² Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, Ayahudi makĩgĩa na ndundu na makĩhĩta mwĩhĩtwa matikaarĩe kana manyue matoragĩte Paŭlũ. ¹³ Andũ arĩa maathugundĩte ndundu ĩyo maarĩ makĩria ya mĩrongo ĩna. ¹⁴ Magĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩmeera atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtwĩhĩtite mwĩhĩtwa wa kwaga kũrĩa kĩndũ kana kũnyua nginya tũũrage Paŭlũ. ¹⁵ Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ hamwe na Kīama gĩa Athuuri ũriai mũnene wa mbũtũ amũrehe mbere yanyu, mwĩtuĩte ta mũrenda gũtuĩria wega ũhoru wa ciira wake. Ithuĩ nĩtwĩhaarĩrie kũmũũraga atanakinya haha.”

¹⁶ No rĩrĩa mwanake wa mwarĩ wa nyina na Paŭlũ aagũire ũhoru wa ithugunda rĩu, agĩthĩ nyũmba ya thigari akĩra Paŭlũ.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Paŭlũ agĩta ũmwe wa anene a thigari igana rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Twaru mwanake ũyũ kũrĩ mũnene wa mbũtũ; arĩ na ũndũ arenda kũmwĩra.” ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũnene ũcio akĩmuoya, akĩmũtwaru kũrĩ mũnene wa mbũtũ.

Münene ūcio wa thigari igana rīmwe akīmwīra atīrī, “Paülū, ūrīa muohe nīandūmaniire anjīra ndeehe mwanake ūyū kūrī we tondū arī na ūndū arenda gūkwīra.”

¹⁹ Münene ūcio wa mbūtū akīnyīita mwanake ūcio guoko, akīmūtwarā keheri-inī, akīmūūria atīrī, “Nī atīa ūrenda kūnjīra?”

²⁰ Nake mwanake ūcio akīmūcookeria atīrī, “Ayahudi nīmaiguanīire makūūrie ūmarehere Paülū nīguo arūgame mbere ya kīama rūciū, metuīte ta marena gūtuīria ūhorō wake wega.

²¹ Ndūgetīkīre ūguo marena, tondū andū makīria ya mīrongo īna ao mamuoheirie nīra-inī. Nīmehītīte mwīhītwa wa kwaga kūrīa kana kūnyua nginya mamūūrāge. Na rīrī, nīmehaarīire, metereire wītīkīre ihooya rīao.”

²² Nake mūnene ūcio wa mbūtū akīra mwanake ūcio athī, na akīmūkaania, akīmwīra atīrī, “Ndūkeere mūdū o na ūrīkū atī nīnginyīire ūhorō ūcio.”

Paülū Gūtwarwo Kaisarea

²³ Münene ūcio wa mbūtū agīcooka agīta anene aake eerī a thigari igana rīmwe akīmaatha atīrī, “Haarīrai gīkundi gīa thigari magana meerī, na thigari mīrongo mūgwanja iria ithiiga ihaičīte mbarathi, na thigari magana meerī iria ithiiga ikuuīte matimū, nīguo mathīī Kaisarea thaa ithatū cia ūtukū. ²⁴ Na ningī mūhaarīrie mbarathi cia gūkuua Paülū atwarwo kūrī Felike ūrīa barūthi hatarī na ūgwati.”

²⁵ Agīcooka akīandīka marūa ūū:

²⁶ Nī nīī Kilaudio Lisia,

Kūrī mūgaathe Barūthi Felike:

Nīndakūgeithia.

²⁷ Mūdū ūyū aranyīitwo nī Ayahudi na mararī hakuhī kūmūūrāga, no ndīrathiī na thigari ciakwa ndīramūthara, nīgūkorwo nīndīramenyete atī nī raiya wa Roma. ²⁸ Nīndīrendaga kūmenya kīrīa maramūthitangāīra, na nī ūndū ūcio ndīramūtwarā Kīama-inī kīao. ²⁹ Ndīrakora atī athitangūrwo maūdū makonīī watho wao, no hatirarī ūndū acuukīrwo ūngīratūmire atuīrwo kūūrāgwo kana kuohwo. ³⁰ Rīrīa ndīramenyithirio atī kūrārī na ithugunda rīa kūūrāga mūdū ūcio, ndīramūtūma kūrī we o hīndī īyo. Ndīracooka ndīraatha andū acio mamūthitangīte makūrehere thitango īrīa mamūthitangīire.

³¹ Nī ūndū ūcio thigari ikīoya Paülū ūtukū o ta ūrīa ciaathītwo, ikīmūtwarā o nginya Antipatiri. ³² Naguo mūthenya ūyū ūngī igītiga thigari iria ciathīiga ihaičīte mbarathi ithīī nake, nacio igīcooka nyūmba ciao. ³³ Thigari icio cia mbarathi ciakinya Kaisarea, ikīnengera barūthi marūa na ikīneana Paülū kūrī we. ³⁴ Nake barūthi aathoma marūa, akīūria kūrīa Paülū oimīte. Rīrīa aamenyire atī oimīte Kilikia, ³⁵ akīmwīra atīrī, “Ngaathikīrīria ciira waku andū arīa magūthitangīte mooka.” Agīcooka agīathana Paülū aikare arangīrītwo kūu nyūmba-inī ya ūthamaki ya Herode.

24

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Felike Acirithio

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩthenya itano, Anania, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩkũrũka agĩthĩĩ Kaisarea marĩ na athuuri amwe na wakiri wetagwo Teritulo, na makĩrehe thitango ciao cia gũũkĩrĩra Paũlũ kũrĩ barũthi. ² Rĩrĩa Paũlũ eetirwo thĩĩnĩ, Teritulo akĩambĩrĩria kũmũthitanga mbere ya Felike, akiuga atĩrĩ: “Nĩtũkeneire ihinda iraaya rĩa thayũ tũrĩ rungu rwaku, na ũũgĩ waku wa kuona na kabere nĩũgarũrĩte maũndũ marĩa mooru magatuĩka mega bũrũri-inĩ ũyũ. ³ Kũndũ guothe na maũndũ-inĩ mothe, wee mũgaathe Felike, nĩtwamũkĩrĩte ũndũ ũyũ tũrĩ na ngaatho nene. ⁴ No nĩgeetha ndigakũnogie makĩria, nĩngũkũũria na gĩtĩno ũtũthikĩrĩrie hanini.

⁵ “Nĩtuonete mũndũ ũyũ arĩ mũndũ wa kũrehe thĩĩna, na nĩarehete ngũĩ gatagatĩ-inĩ ka Ayahudi kũndũ guothe thĩĩnĩ wa thĩ. We nĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩrĩa gũitagwo Anazari, ⁶ na ningĩ nĩageragia gũthaahia hekarũ; nĩ ũndũ ũcio tũkĩmũnyiita. (Na nĩtũngĩamũtuĩrĩre kũringana na watho witũ. ⁷ No Lisia, mũnene ũcio wa mbũtũ agĩũka akĩmũruta moko-inĩ maitũ na hinya akĩmweheria, na agĩathana athitangi aake moke kũrĩ wee.) ⁸ Wee mwene wamũũrangia nĩũkũmenya ma ya ũhoru ũyũ wothe tũmũthitangĩre.”

⁹ Nao Ayahudi makĩnyiitanĩra na thitango ĩyo, makiuga atĩ maũndũ macio maarĩ ma ma.

¹⁰ Rĩrĩa barũthi aaheneirie Paũlũ na moko aarie-rĩ, Paũlũ oigire atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ nĩũkoretwo ũrĩ mũtui ciira wa rũrĩrĩ rũrũ ihinda rĩa mĩaka mũingĩ, nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩyarĩrĩria ngenete. ¹¹ Nĩ ũndũ mũhũthũ harĩwe kũmenya atĩ ti makĩria ma mĩthenya ikũmi na ĩĩrĩ ĩthĩrĩte kuuma ndambata Jerusalemu kũhooya Ngai. ¹² Andũ arĩa maathitangĩte matianyonire ngĩkararania na mũndũ o na ũrĩkũ hekarũ-inĩ, kana ngĩtũma kĩrĩndĩ kĩgĩe na ngũĩ thunagogi-inĩ, o na kana handũ hangĩ o hothe itũũra-inĩ. ¹³ Na matingĩhota kuonania ihooto harĩwe cia thitango icio maathitangĩre. ¹⁴ No rĩrĩ, nĩngwĩkĩra atĩ nĩhooyaga Ngai wa maithe maitũ ndĩ mũrũmĩrĩri wa Njĩra ĩyo, o ĩyo metaga ya gĩkundi kĩa nyamũkano. Nĩ nĩnjĩtikĩtie maũndũ mothe marĩa megĩĩ Watho na marĩa mandĩkĩtwo mabuku-inĩ ma Anabii, ¹⁵ na ndĩ na kũĩrĩgĩrĩro thĩĩnĩ wa Ngai o ta kĩrĩa andũ aya marĩ nakĩo, atĩ nĩgũgakorwo na kũrĩũka kwa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrutanagĩria hĩndĩ ciothe kũiga thamiri yakwa ĩtarĩ na ũcuuke mbere ya Ngai na mbere ya andũ.

¹⁷ “Thuutha wa gũkorwo ĩtarĩ kuo mĩaka mũingĩ, nĩndokire Jerusalemu nĩgeetha ndehere andũ akwa iheo nĩ ũndũ wa athĩĩni na ndute maruta nĩ ũndũ wa Ngai. ¹⁸ Na rĩrĩa ndarũmbũyanagia na maũndũ macio nĩmangorire kũu hekarũ-inĩ ndĩtheretie. Gũtiarĩ na gĩkundi kĩa andũ ndaarĩ na kĩo, o na kana ngĩkorwo ngĩruta thĩĩna. ¹⁹ No nĩ kũrĩ Ayahudi a kuuma bũrũri wa Asia arĩa magĩrĩrwo nĩgũkorwo marĩ haha mbere yaku na maathitange angĩkorwo nĩ marĩ ũndũ mangĩnjuukĩra. ²⁰ Akorwo ti ũguo, aya marĩ haha nĩmagĩrĩrwo moige ihĩtia rĩrĩa maanyonire narĩo rĩrĩa ndaarũgamire mbere ya Kĩama, ²¹ tiga ũkorirwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe ndanĩrĩre rĩrĩa

ndaarũngĩĩ mbere yao ngiuga atĩrĩ: ‘Ūmũthĩ ndũgamĩte mbere yanyu njiirithio nĩ ūndũ nĩnjĩrĩgĩrĩire ūhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ.’ ”

²² Nake Felike, nĩ ūndũ nĩamenyete wega ūhoru wa Njĩra ĩyo, agĩtũria ciira. Akiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩria Lisia, ūcio mũnene wa mbũtũ agooka-rĩ, nĩguo ngaatua ciira waku.” ²³ Agĩatha mũnene ūcio wa thigari igana rĩmwe aige Paũlũ arĩ mũrangĩre, no amũhe wĩyathi mũnini na etĩkĩrie arata aake marũmbũyiye mabata make.

²⁴ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩthenya mĩnini, Felike agĩũka marĩ na mĩtumia wake Dirusila, ūrĩa warĩ Mũyahudi mĩtumia. Agĩtũmanĩra Paũlũ, na akĩmũthikĩrĩria akĩaria ūhoru wa wĩtkio thĩini wa Kristũ Jesũ. ²⁵ Rĩrĩa Paũlũ aaragia ūhoru wa ūthingu, na wa kwĩgirĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ, o na wa ciira ūrĩa ūgooka, Felike akĩgua etĩgĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ūguo! Rĩu no ūthiĩ. Rĩrĩa ndĩrĩgĩa na ihinda rĩagĩrĩire, nĩndĩgũtũmanĩra ūũke.” ²⁶ Ihinda-inĩ o rĩu no ehokaga atĩ Paũlũ nĩangĩamũheire ihaki, na nĩ ūndũ ūcio nĩaikaraga akĩmũtũmanagĩra, akaaria nake.

²⁷ Hĩndĩ ĩria mĩaka ĩrĩ yathirire-rĩ, Porikio Fesito agĩcooka ithenya rĩa Felike, no tondũ Felike nĩendaga gũkenia Ayahudi, agĩtiga Paũlũ njjera.

25

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Fesito

¹ Na rĩrĩ, mĩthenya ĩtatũ yathira thuutha wa Fesito gũkinya kũu bũrũri-inĩ, akiuma Kaisarea akĩambata agĩthiĩ Jerusalemu. ² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na atongoria a Ayahudi magĩũka harĩ we, makĩmwĩra maũndũ marĩa Paũlũ aathitangĩrwo. ³ Nĩmahĩkire gũthaitha Fesito atĩ nĩ ūndũ wa wega wake kũrĩ o etĩkĩre Paũlũ atwarwo Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩmahaaraagĩria kũmuoheria njĩra-inĩ mamũũrage. ⁴ Nake Fesito akĩmacookeria atĩrĩ, “Paũlũ ahingĩrwo Kaisarea, na nĩ nĩngũcooka kuo o narua. ⁵ Tondũ ūcio no tũthiĩ na atongoria amwe anyu nĩgeetha mathiĩ magathitangĩre mũndũ ūcio kuo, angĩkorwo nĩ harĩ ūndũ mũũru ekĩte.”

⁶ Thuutha wa gũikarania nao kũu ihinda ta rĩa mĩthenya ĩnana kana ikũmi, agĩikũrũka, agĩthiĩ Kaisarea, na mũthenya ūyũ ūngĩ akĩgomithania igooti, na agĩathana Paũlũ arehwo mbere yake. ⁷ Rĩrĩa Paũlũ aakinyire, Ayahudi arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makĩmũrĩgiicĩria, na makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ mooru, marĩa matangĩahotire kuonania atĩ nĩ ma ma.

⁸ Nake Paũlũ akĩyariĩria, akiuga atĩrĩ: “Nĩ ndirĩ ūndũ njĩkĩte ūreganĩte na watho wa Ayahudi, o na kana wa hekarũ o na kana wa Kaisari.”

⁹ Nake Fesito, akĩenda gũkenia Ayahudi akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Wee nĩ ūkwenda kwambata ūthiĩ Jerusalemu ngagũciirithĩrie kuo nĩ ūndũ wa maũndũ maya ūthitangĩrwo?”

¹⁰ Nake Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩu ndũgamĩte igooti-inĩ rĩa Kaisari, harĩa njagĩrĩrwo nĩ gũciirithĩrio. Nĩ ndihĩtĩrie Ayahudi, o ta ūrĩa wee mwene ūmenyete o wega. ¹¹ No rĩrĩ, angĩkorwo ndĩ na ihĩtia rĩa gwĩka ūndũ o wothe wa gũtũma njũragwo-rĩ, ndingĩrega gũkua. No angĩkorwo maũndũ marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi aya ti ma ma-rĩ,

gũtikĩrĩ mũndũ ũrĩ na gĩtũmi gĩa kũũneana kũrĩ o. Ndacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari!”

¹² Thuutha wa Fesito gũcookania ndundu na kĩaama gĩaake, akiuga atĩrĩ, “Wacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari na kũrĩ Kaisari nĩkuo ũgũthĩi!”

Fesito Kũmenyithia Mũthamaki Agiripa Ũhoru

¹³ Mĩthenya mĩnini yathira Mũthamaki Agiripa na Berinike magĩũka kũu Kaisarea kũnyiita Fesito ũgeni. ¹⁴ Na tondũ nĩmaikaraga kũu mĩthenya mĩngĩ-rĩ, Fesito akĩthe mũthamaki ũcio ũhoru wa ciira wa Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ kũrĩ na mũndũ watigirwo nĩ Felike arĩ muohe. ¹⁵ Rĩrĩa ndaathiire Jerusalemu-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a Ayahudi nĩmamũthitangire, na makĩnjũũria ndĩmũtuĩre.

¹⁶ “Na nĩ ngĩmeera atĩ ti mũtugo wa andũ a Roma kũneana mũndũ o wothe ataambĩte kũng’ethanĩra na andũ arĩa mamũthitangĩte na kũheo mweke wa kwĩyarĩrĩria ũhoru-inĩ ũrĩa athitangĩrwo. ¹⁷ Rĩrĩa tuokire nao gũkũ, ndiaikaririe ciira ũcio, no ndaarookire kũgomithania igooti na ngĩathana mũndũ ũcio areehwo. ¹⁸ Rĩrĩa andũ arĩa maamũthitangĩte maarũgamire kwaria, matiamũthitangĩire ũndũ o na ũmwe mũũru ta ũrĩa nderĩgĩrĩre. ¹⁹ No handũ ha ũguo, o maarĩ na maũndũ mamwe maakararanagia nake makoniĩ ũhoru wa ndini yao na makoniĩ ũhoru wa mũndũ wakuĩte wetagwo Jesũ ũrĩa Paũlũ oigaga atĩ arĩ muoyo. ²⁰ Nĩndarigirwo nĩ ũrĩa ingĩtuĩria maũndũ ta macio; nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria kana no eende gũthĩi Jerusalemu agaciirithĩrio maũndũ macio aathitangĩrwo kuo. ²¹ Rĩrĩa Paũlũ aacookirie ciira riiko etererio itua rĩa Mũthamaki-rĩ, ngĩathana ahingĩrwo nginya rĩrĩa ingĩahotire kũmũtwarithia kũrĩ Kaisari.”

²² Hĩndĩ iyo Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “No nyende kwĩguĩra mũndũ ũcio akĩaria.”

Nake Fesito agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamũigua rũciũ.”

Paũlũ Kũrũgama mbere ya Agiripa

²³ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Agiripa na Berinike magĩũka marĩ na mwago mũnene na magĩtoonya nyũmba ya gũciirĩrwo marĩ hamwe na anene a thigari o na athuuri a itũũra arĩa maarĩ igweta. Nake Fesito agĩathana Paũlũ areehwo. ²⁴ Fesito akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki Agiripa na andũ arĩa othe mũrĩ na ithuĩ haha, nĩmũkuona mũndũ ũyũ! Nĩwe mĩngĩ wothe wa Ayahudi wanjũũririe, ndĩ kũu Jerusalemu na ndĩ gũkũ Kaisarea, ngaciire ũhoru wake, ũkĩanĩrĩa ũkiugaga atĩ ndagirĩrwo nĩgũtũũra muoyo rĩngĩ. ²⁵ No nĩ nĩndonire atĩ ndarĩ ũndũ eekĩte wa gũtũma ooragwo, no tondũ nĩacookirie ciira riiko kũrĩ Mũthamaki, ngĩtua itua rĩa kũmũtũma Roma. ²⁶ No ndirĩ na ũndũ mũna ingĩandĩkĩra Mũthamaki Mũgaathe igũrũ rĩaake. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ndamũrehe mbere yanyu inyuothe, na makĩria mbere yaku wee Mũthamaki Agiripa, nĩgeetha ũhoru ũyũ warĩkia gũtuĩrio, ngĩe na ũndũ ingĩandĩka. ²⁷ Nĩgũkorwo ndikuona kwagĩrĩre gũtũma mũndũ muohe itekuonania maũndũ marĩa athitangĩrwo.”

26

¹ Nake Agiripa akĩra Paũlũ atĩrĩ, “Ũrĩ na rũũtha rwa kwĩyarĩrĩria.”

Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ agĩtambũrũkia guoko, akĩambirĩria kwĩyarĩrĩria, akiuga atĩrĩ, ² “Mũthamaki Agiripa, nĩngũigua ndĩ mũtũũku kũrũgama mbere yaku ũmũthĩ ndĩyarĩrĩre igũrũ rĩa maũndũ

mothe marĩa thitangĩirwo nĩ Ayahudi, ³ na makĩria nĩ tondũ wee nĩũũĩ mĩtugo yothe ya Ayahudi na maũndũ marĩa makararanagĩria. Nĩ ũndũ ũcio nĩndakũhooya ũthikĩrĩrie ũtegũthethũka.

⁴ “Ayahudi othe nĩmooĩ ũria ndũũrite kuuma ndĩ mwana, kuuma kĩambĩrĩria kĩa mũtũũrĩre wakwa ndĩ bũrũri-inĩ wakwa kĩũmbe, o na ndĩ Jerusalemu. ⁵ Nĩmanjũũĩ hĩndĩ ndaaya, na mangĩenda, no maheane ũira wakwa, atĩ kũringana na watho ndaatũũrite ndĩ Mũfarisai, ndũrutaniĩrie na kĩyo kũrũmia maũndũ mothe ma ndini iitũ. ⁶ Na rĩrĩ, ndũgamĩte haha ũmũthĩ njiirithio nĩ ũndũ wa kwĩrĩgĩrĩra kĩranĩro kĩria Ngai eerĩre maithe maitũ. ⁷ Kĩranĩro kiu no kio mĩhĩrĩga rĩria iitũ ikũmi na ĩrĩ ĩrĩragĩrĩra kuona gĩkĩhingio, rĩrĩa ĩtungatagĩra Ngai na kĩyo ũtukũ na mũthenya. Na rĩrĩ, wee Mũthamaki, Ayahudi maathitangĩte nĩ ũndũ wa kũrĩgĩrĩro kiu. ⁸ Nĩ kĩĩ kĩngĩtũma mũndũ o na ũrĩkũ wanyu atue atĩ nĩ ũndũ ũtangĩtũkio, atĩ Ngai nĩariũkagia arĩa akuũ?

⁹ “O na nĩ nĩndaiguithĩtio atĩ nĩndagĩrĩrwo nĩ gwĩka ũria wothe ingĩahotire ndegane na rĩtwa rĩa Jesũ wa Nazarethi. ¹⁰ Na ũguo nĩguo ndeekire kũu Jerusalemu. Ngĩikia andũ aingĩ a arĩa aamũre njeera, heetwo rũũtha nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na rĩria andũ acio mooragagwo, nĩndetĩkanagia na ituĩro rĩu. ¹¹ Mahinda maingĩ nĩndathiiaga kuuma thunagogi-inĩ ĩmwe nginya rĩa ĩngĩ nĩgeetha ndĩmaneane maherithio, na ngageria kũmahatĩrĩria marume Ngai. Na tondũ wa ũria ndaamarakarĩire mũno nĩndathiiaga kũmanyariira o na matũũra-inĩ marĩa manene ma kũngĩ.

¹² “Hĩndĩ ĩmwe ndĩ rũgendo-inĩ ta rũu-rĩ, ndaathiiaga Dameski heetwo ũhoti na ngatũmwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene. ¹³ Kũrĩ thaa thita cia mũthenya, wee Mũthamaki, ndĩ njĩra-inĩ ngĩona ũtheri mũnene woimĩte igũrũ ũkengete gũkĩra rĩa, ũkĩnjarĩra mũena yothe, nĩ na andũ arĩa twarĩ nao. ¹⁴ Ithuothe tũkĩgũa thĩ, na nĩ ngĩigua mũgambo ũkĩnjĩra atĩrĩ na rwario rwa Kĩhibirania, ‘Saũlũ, Saũlũ, ũnyariiraga nĩkĩ? Nĩ ũndũ ũrĩ hinya harĩwe kũhũra mĩcengi na haati.’

¹⁵ “Na nĩ hĩndĩ ĩyo ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũ, Mwathani?’

“Nake Mwathani akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ Jesũ ũria ũnyariiraga. ¹⁶ Rĩu ũkĩra ũrũgame na magũrũ maku. Ndaakuumĩrĩra ngwamũre ũtuĩke ndungata na ũtuĩke mũira wa maũndũ marĩa wonete mangoniĩ na marĩa ngũkuonia. ¹⁷ Nĩngũkũhonokia kuuma kũrĩ andũ anyu na kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa ndĩragũtũma kũrĩ o, ¹⁸ ũkamahingũre maithe, na ũmagarũre moime nduma-inĩ mathĩĩ ũtheri-inĩ, na ũmarute hinya-inĩ wa Shaitani ũmatware kũrĩ Ngai, nĩgeetha maamũkĩre ũrekanĩri wa mehia, na magĩe na handũ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa matheretio na ũndũ wa kũnjĩtũkia.’

¹⁹ “Nĩ ũndũ ũcio, Mũthamaki Agiripa, ndiigana kwaga gwathĩkĩra kĩoneki kiu kioimĩte igũrũ. ²⁰ Ngĩambĩrĩria kũhunjĩria andũ arĩa maarĩ Dameski, ngĩcooka ngĩhunjĩria andũ a kũu Jerusalemu o na a Judea guothe, na andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao. Ndaahunjagia atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩra na magarũrũke kũrĩ Ngai, na moonanie kwĩrĩra kwao na ũndũ wa cĩko ciao. ²¹ Kiu nĩkio gĩatũmire Ayahudi maanyiĩre hekarũ-inĩ, na magerie kũnjũraga. ²² No nĩngoretwo ndĩ na ũteithio wa Ngai nginya ũmũthĩ ũyũ, na nĩkio nũngĩĩ haha nĩguo

heane ũira kũrĩ andũ arĩa anini na arĩa anene o ũndũ ũmwe. Ndirĩ ũndũ njugaga makĩria ma ũrĩa anabii na Musa moigĩte atĩ nĩũgekĩka, ²³ atĩ Kristũ nĩakanyariirwo, na atuĩke wa mbere kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩguo ahunje ũhoro wa ũtheri kũrĩ andũ aake kĩũmbe o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.”

²⁴ Fesito aigua ũguo, akĩmũgũthũkĩra akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Paũlũ nĩkũgũrũka ũgũrũkĩte! Gĩthomo kũu gĩaku kĩngĩ nĩgĩtũmĩte ũgũrũke.”

²⁵ Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ mũgaathe Fesito, nĩ ndigũrũkĩte. ũndũ ũrĩa ndĩroiga nĩ wa ma na ti ũgũrũki.

²⁶ Mũthamaki nĩoĩ maũndũ maya, na no ndĩmwarĩrie itegwĩtigĩra. Nĩ njũũ atĩ gũtirĩ ũndũ o na ũmwe wa maũndũ maya aagĩte kũmenya, tondũ matiekĩrwo hitho-inĩ. ²⁷ Mũthamaki Agiripa, wee nĩwĩtikĩtie anabii? Nĩnjũũ atĩ nĩũmetĩkĩtie.”

²⁸ Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Nĩũgwĩciiria atĩ kahinda-inĩ kanini ũguo no ũnjiguithie ndũke Mũkristiano?”

²⁹ Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “kahinda kanyĩihe kana karaihe, ndĩrahooya Ngai atĩ to wee wiki, no o na andũ aya angĩ othe maraathikĩrĩa ũmũthĩ, ndenda matuĩke ta nĩ, tĩga o mĩnyororo ĩno.”

³⁰ Mũthamaki ũcio agĩũkĩra marĩ hamwe na barũthi, na Berinike, na andũ arĩa maikarĩte hamwe nao. ³¹ Makiuma nyũmba ĩyo, na rĩrĩa maaranagĩria, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo kana ohwo.”

³² Agiripa akĩira Fesito atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩangĩarekererio korwo ndaracooketie ciira riiko kũrĩ Kaisari.”

27

Paũlũ kwambĩrĩa Rũgendo rwa gũthĩ Roma

¹ Na rĩrĩa gwatuirwo atĩ nĩtũkũhaica marikabu tũthĩ Italia, Paũlũ na andũ arĩa angĩ mooheetwo makĩneanwo kũrĩ mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe, warĩ wa mbũtũ ya Agusito, wetagwo Juliasi. ² Tũkĩhaica marikabu yoimĩte Aduramutio ĩrĩa yakirie gũthĩ icukĩro-inĩ cia marikabu ĩria ciarĩ ndwere-inĩ cia ĩria rĩrĩa inene bũrũri-inĩ wa Asia, na ithuĩ tũkĩambĩrĩa rũgendo tũgĩthĩ. Nake Arisitariko, Mũmakedonia woimĩte Thesalonike, aarĩ hamwe na ithuĩ.

³ Mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩkinya Sidoni; nake Juliasi, nĩ ũndũ wa kũiguĩra Paũlũ tha, akĩmwĩtikĩria athĩ kũrĩ arata aake nĩguo mamũhe kĩrĩa angĩabatarire. ⁴ Twoima kũu tũkĩambĩrĩa rũgendo rĩngĩ, tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kuporo, tondũ huho cioimaga na mwena ũrĩa twathiiaga. ⁵ Twaarĩkia gũtuũkania ĩria rĩrĩa inene rĩrĩa rĩarĩ gũkuhĩ na mabũrũri ma Kilikia na Pamufilia tũgĩkinya itũũra rĩa Mira, bũrũri-inĩ wa Likia. ⁶ Tũrĩ kũu mũnene ũcio wa thigari-igana rĩmwe akĩona marikabu ya Alekisanderia yathiiaga Italia, nake agĩtũhaicia yo. ⁷ Tũgĩthĩ kahora ihinda rĩa mĩthenya mũngĩ na tũrĩ na thĩna mũngĩ ngĩnya tũgĩkinya gũkuhĩ na Kinido. Na rĩrĩa rũhuho rwagiririe tũthĩ ũrĩa twendaga-rĩ, tũgĩthĩ tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kirete, kũng’ethera Salimone. ⁸ Nĩtwathiiire na thĩna mũngĩ tũgereire ndwere-inĩ cia ĩria rĩrĩa inene na tũgĩkinya handũ heetagwo Gĩcukĩro Kĩega, hakuhĩ na itũũra rĩa Lasea.

⁹ Mahinda maingĩ nĩmathirĩte, na gũthĩ na marikabu kwarĩ na ũgwati tondũ ihinda rĩa Gĩathĩ gĩa Kwĩhinga kũrĩa Irio nĩrĩahĩtũkĩte.

Nĩ ùndũ ùcio Paùlũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ, ¹⁰ “Athuuri aya, nĩnguona atĩ rùgendo rwitũ nĩ rùgũkorwo na mũtino na rùrehe hathara nene kũrĩ marikabu na mĩrigo o na nginya kũrĩ mĩoyo iitũ yo miene.” ¹¹ No múnene ùcio wa thigari igana rĩmwe, handũ ha gũthikĩrĩria ùrĩa Paùlũ oigaga, aarũmĩrĩre ùtaari wa mütwarithia wa marikabu o na wa mwene marikabu ìyo. ¹² Tondũ gĩcukĩro kũu gĩtiarĩ kĩega gĩa gũikarwo hĩndĩ ya heho-rĩ, andũ aingĩ magĩtua itua tũthĩ na mbere, twĩhokete gũkinya Foinike, tũikare kuo hĩndĩ ìyo ya heho. Gĩkĩ kĩarĩ gĩcukĩro kĩa meeri gĩa Kirete, nakĩo kĩang’etheire mwena wa gũthini wa ithũiro, o ùndũ ùmwe na mwena wa gathigathini wa ithũiro.

Kĩhuhũkanio

¹³ Rĩria rũhuho rumĩte mwena wa gũthini rwambĩrĩrie kũhurutana kahora-rĩ, magũiciiria nĩmona kĩria mendaga, na nĩ ùndũ ùcio makĩohora marikabu magĩthĩ magereire hũgũrũrũ-inĩ cia Kirete. ¹⁴ Na ihinda rĩtanathĩ mũno, rũhuho rwa hinya wa kĩhuhũkanio kĩnene rwetagwo “Eurakilo,” rũkĩhurutana ruumĩte gĩcigĩrĩra-inĩ kũu. ¹⁵ Nayo marikabu ìkĩnyitwo nĩ kĩhuhũkanio kũu ìkĩremwo nĩgũthĩ na kũria rũhuho rwoimaga, nĩ ùndũ ùcio tũkĩmĩrekereria ìtwarwo nĩ rũhuho. ¹⁶ Na rĩria twahĩtũkagĩra gacigĩrĩra-inĩ kanini geetagwo Kauda, nĩtwarĩ na thĩina wa kũhaicia gatarũ ga kũhonokia andũ igũrũ wa marikabu. ¹⁷ Hĩndĩ ìria andũ acio maakahaicirie marikabu-inĩ, makĩhĩtũkĩria mĩkanda rungu rwa marikabu yo nyene nĩgeetha mamĩohe wega. Nĩ ùndũ wa gwĩtigĩra kũhata mũthanga-inĩ wa handũ heetagwo Siriti-rĩ, makĩharũrũkia matanga na makĩrekereria marikabu ìyo ìtwarwo o kũria ìngĩatwarirwo nĩ rũhuho. ¹⁸ Nĩtwanyariĩkĩre mũno nĩ ùndũ wa kĩhuhũkanio kũu o nginya mũthenya ùyũ ùngĩ makĩambĩrĩria gũikia mĩrigo iria-inĩ. ¹⁹ Naguo mũthenya wa gatatũ makĩambĩrĩria gũikia indo cia wĩra cia marikabu iria-inĩ na moko mao ene. ²⁰ Na rĩria kwaagire kuoneka riũa kana njata ihinda rĩa mũthenya mũngĩ, nakĩo kĩhuhũkanio gĩgĩthĩ na mbere kũhuhũkania-rĩ, tũkĩrigĩrĩria na kwaga mwĩhoko o wotha wa kũhonoka.

²¹ Thuutha wa andũ gũikara ihinda irayya matekũria, Paùlũ akĩrũgama mbere yao akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya, nĩ kaba mũngĩetĩkĩrĩre ùtaaro wakwa mwage kuuma Kirete, hĩndĩ ìyo nĩmũngĩehonokirie kuumana na ùgwati ùyũ o na hathara ìno. ²² No rĩrĩ, nĩngũmũthaitha mũthĩ na mbere kũmĩrĩria, tondũ gũtirĩ o na ùmwe wanyu ùkũura; tĩga marikabu iiki ìkwanangĩka. ²³ Ùtukũ ùyũ, mũraika wa Ngai ùria nĩ ndĩ wake na ùria ndungataga nĩarũgamire hakuhi na nĩ na ²⁴ aanjĩra atĩrĩ, ‘Paùlũ ndũkae gwĩtigĩra. No nginya ùrũgame mbere ya Kaisari ùciirithio; na rĩrĩ, Ngai tondũ wa wega wake, nĩekũhonokia mĩoyo ya andũ arĩa othe ùrĩ nao.’ ²⁵ Nĩ ùndũ ùcio, inyuĩ andũ aya, thĩĩ na mbere kũmĩrĩria, nĩgũkorwo ndĩ na wĩtikio thĩinĩ wa Ngai atĩ nĩgũkũhaana o ta ùguo aanjĩrite. ²⁶ No o na kũrĩ ùguo no nginya tũhate gĩcigĩrĩra-inĩ kĩa.”

Marikabu Kwanangĩka

²⁷ Na rĩrĩ, ùtukũ wa mũthenya wa ikũmi na ìna wakinya, o tũgĩtwarithagio ùũ na ùũ nĩ rũhuho tũtuĩkanĩrie iria rĩria rĩntagwo Adiria-rĩ, ùtukũ gatagatĩ atwarithia a marikabu makĩgereria

nĩmakuhĩrĩrie thĩ nyũmũ. ²⁸ Nao makĩoya kĩgeri kĩa ũriku wa maaĩ makĩona atĩ maaĩ maarĩ na ũriku wa buti igana rĩa mĩrongo ĩrĩ. Thuutha wa kahinda kanini magĩthima rĩngĩ makĩona atĩ maaĩ maarĩ na ũriku wa buti mĩrongo kenda. ²⁹ Nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra tũtikaagũthithio rwaro rwa ihiga, makĩreka nanga inya kuuma mwena wa na thuutha wa marikabu, na makĩhooya gũkĩe. ³⁰ Na rĩrĩa maageragia kũũra moime marikabu-inĩ, atwarithia a marikabu makĩharũrũkia gatarũ ga kũhonokia andũ iria-inĩ, metuĩte atĩ marena kũharũrũkia nanga imwe kuuma mũthia wa na mbere wa marikabu. ³¹ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩra mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe hamwe na thigari atĩrĩ, “Andũ aya maga gũikara marikabu-inĩ, inyũ mũtingĩhonoka.” ³² Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtinia mĩkanda ĩrĩa yanyĩĩte gatarũ ga kũhonokia andũ, makĩreka koore.

³³ Gwakuĩrĩria gũkĩa, Paũlũ akĩmathaitha othe marĩe irio, akĩmeera atĩrĩ, “Kwa ihinda rĩa mũthenya ikũmi na ĩna mũthiru, mũkoretwo mũkarĩte o ũguo mwĩmĩte irio, mũteekũrĩa kĩndũ. ³⁴ Rĩu ndamũthaitha mũrĩe irio. Nĩmũbatarĩte kũria irio nĩguo imũige muoyo. Gũtirĩ rũcuĩrĩ rwa mũtwe wa mũndũ o na ũmwe wanyu rũkũũra.” ³⁵ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩoya mũgate, agĩcookeria Ngai ngaatho mbere yao othe. Agĩcooka akĩwenyũranga, akĩambĩrĩria kũrĩa. ³⁶ Nao othe makĩigua momĩrĩria, makĩoya irio makĩrĩa. ³⁷ Ithuothe twarĩ andũ 276 arĩa twarĩ marikabu-inĩ. ³⁸ Rĩrĩa maarĩre makĩhũũna, maacookire magĩikia ngano iria-inĩ nĩgeetha marikabu ihũthe.

³⁹ Kwarooka gũkĩa-rĩ, atwarithia matiigana kũmenya bũrũri ũcio, no makĩona gĩcongoco* kĩarĩ na mũthanga hũgũrũrũ-inĩ, magĩciiria magerie kũhatithia marikabu ho. ⁴⁰ Nao makĩrenga nanga, igĩtigwo iria-inĩ, na o hau makĩohora mĩkanda ĩrĩa yohete thukani.† Magĩcooka makĩhaicia taama ũrĩa wĩkagĩrwo mbere ya marikabu nĩguo ũnyiite rũhuho, magĩthĩ meerekeire hũgũrũrũ-inĩ. ⁴¹ No rĩrĩ, marikabu ĩkĩgũtha mũthanga na ĩkĩhata. Mũthia wa na mbere wayo ũkĩhata na ũkĩrũma biũ, nago mũthia wa na thuutha ũkiunĩkanga nĩ ũndũ wa kũhũrwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ.

⁴² Thigari ikĩbanga ciũrage ohwo nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe wao ũngĩthambĩra oore. ⁴³ No tondũ mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe nĩendaga kũhonokia muoyo wa Paũlũ, agĩcigiria cĩke ũguo ciabangĩte. Agĩathana atĩ andũ arĩa mangĩahotire gũthambĩra mambe marũũge maaĩ-inĩ mathĩ thĩ nyũmũ. ⁴⁴ Nao andũ acio angĩ makinye kuo menyĩĩrĩre mbaũ kana icunjĩ cia marikabu. ũguo nĩguo andũ othe maakinyire thĩ nyũmũ matarĩ na ũũru.

28

Hũgũrũrũ-inĩ cia Malita

¹ Twaarĩkia gũkinya hũgũrũrũ-inĩ tũtarĩ na ũũru, nĩguo twamenyire atĩ gĩcigĩrĩa kũ gĩetagwo Malita. ² Nao atũũri a gĩcigĩrĩa kũ magĩtuonia ũtugi wa mwanya. Magĩtwakĩria mwaki tondũ nĩ kuoiraga na kwarĩ na heho na magĩtũnyiita ũgeni ithuothe.

* 27:39 Gĩcongoco nĩ handũ iria rĩtoonanyĩte na thĩ nyũmũ, ũndũ marikabu no ĩkuhĩrĩrie thĩ nyũmũ ĩtarĩ na ũgwati, tĩga hĩndĩ ya kĩhuhũkanio. † 27:40 Thukani nĩ gĩcunjĩ kĩa mbaũ kana cuuma gĩa kũgata marikabu kana ndege.

³ Nake Paülü akïoya gïkundi gïa tükü, na rïrïa aatüikagïra riiko-rï, nduïra ïkiumïra nï ùndü wa ùrugarï wa mwaki, ikïoherera guoko-inï gwake. ⁴ Rïrïa andü a gïcigïrïra kïu moonire nduïra ïcuuhïte guoko-inï gwake makïirana atïrï, “Mündü ùyü no ngïnya akorwo nï müüragani, nïgükorwo o na gütuïka nïahonokire kuuma iria-inï, kïhooito gïtimwïtikïrïtie atüüre muoyo.” ⁵ Nowe Paülü akïribaribïra nyoka ïyo mwaki-inï na ndaigana kuona ùndü müüru. ⁶ Andü maataanyaga kuona akïimba kana agwe o rïmwe akue, no thuutha wa gweterera hïndï ndaaya, makïona gütirï ùndü ùtarï wa ndüire ùrekïka harï we, makïiricükwo makiuga atï aarï ngai.

⁷ Na rïrï, hakuhi na hau maarï, nï kwarï na gïthaka kïarï kïa mündü wetagwo Pabulio, ùrïa warï münene wa gïcigïrïra kïu. Nake nïatünyïitire ùgeni gwake, na kwa ihinda rïa mïthenya ïtatü agïtütuga wega arï na ùtaana. ⁸ Nake ithe aarï ùrïrï arï mürüaru mürimü wa kühiüha mwïrï na küharwo thakame. Paülü agïtoonya nyumba kümuona, na thuutha wa kümühoera akïmüigïrïra moko akïmühonïa. ⁹ Rïrïa gwekïkire ùguo, andü arïa angï maarï arüaru gïcigïrïra-inï kïu magïüka, makïhonio. ¹⁰ Nïmatuonirïe gïtïlo na nïjira nyingï, na rïrïa twehaarïirïe güthïi magïtïthe kïrïa gïothe twabataire.

Paülü Gükinya Roma

¹¹ Thuutha wa mïeri ïtatü tükïhaica marikabu yaikarïte kïu gïcigïrïra-inï hïndï ya heho. Nayo yarï marikabu ya kuuma Aleksanderia na yarï na rüürï rwa ngai cia mahatha iria cietagwo Kasitori na Poluke. ¹² Twakinya Sirakusi tügïkara kuo ihinda rïa thikü ithatü. ¹³ Twoima kïu tügïthïi tügïkinya Regio. Mïthenya ùyü ùngï gükïgïa na rühuho rwa kuuma mwena wa güthini, nago mïthenya ùcio ùngï warümïrïre tügïkinya Puteoli. ¹⁴ Kïu tügïkora ariü na aarï a Ithe witü amwe, arïa maatünyïitire ùgeni, na magïtüürïa tükïkaranïe nao ihinda rïa kiumia kïgima. Ùguo noguo twacookire tügïkinya Roma. ¹⁵ Ariü na aarï a Ithe witü arïa maarï kïu nïmaiguïte atï nïtuokaga, nao magïüka o ngïnya ndünyü ya Apio, na handü hetagwo Nyumba Ithatü cia Ageni gütüthaagaana. Nake Paülü ona andü acio, agïcookeria Ngai ngaatho na akïgua omïrïria. ¹⁶ Rïrïa twakinyire Roma, Paülü nïetïkïrïrio aikare arï wiki, arï na müthigari wa kümürangïra.

Paülü Kùhunja Roma arï Mürangïre

¹⁷ Thuutha wa thikü ithatü, Paülü agïta atongoria a Ayahudi mongane hamwe. Rïrïa maagomanire, Paülü akïmeera atïrï, “Ariü na aarï a Ithe witü, o na gütuïka ndirï ùndü müüru njïkïte andü aitü kana ngathükïa mïtugo ya maithe maitü-rï, nïndanyïitïrwo Jerusalemu na ngïneanwo kürï andü a Roma. ¹⁸ Nao magïthuthuurïa na makïenda kündeikia tondü ndiarï na ihïtia rïa ùgeri wa ngero rïa gütüma njüragwo. ¹⁹ No rïrïa Ayahudi maareganire na itua rïu, ndirï ùndü ùngï ingïekire tïga gücookïa ciira riiko gwa Kaisari, no ti atï ndaarï na ùndü wagüthitangïra andü akwa. ²⁰ Kïu nïkïo gïtümïte njüürïe tuonane na inyuï na twaranïrïe. Njohetwo na münyororo ùyü nï ùndü wa kïrïgïrïro kïa andü a Isiraeli.”

²¹ Nao makïmücookeria atïrï, “Ithuï tütirï twanyïita marüa magükoniï kuuma Judea, na gütirï mürü kana mwarï wa Ithe witü ùükïte kuuma kuo agatükinyïria ùhoru kana akaaria ùndü müüru

waku. ²² No nĩtũkwenda kũigua woni waku nĩ ũrĩkũ, nĩgũkorwo nĩtũũĩ atĩ kũndũ guothe andũ nĩmararia magokĩrĩra gĩkundi gĩkĩ.”

²³ Nao makĩbanga gũcemanía na Paũlũ mũthenya mũna, na magĩũka kũrĩa aaikaraga marĩ gĩkundi kĩnene gũkĩra mbere. Kuuma rũciĩnĩ nginya hwaĩ-inĩ akĩmataara na akĩmoimbũrĩra ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akĩgeria kũmaiguithia ũhoru wa Jesũ kuuma Watho-inĩ wa Musa na kuuma Maandĩko-inĩ ma Anabii. ²⁴ Amwe magĩũtikia ũrĩa aameerire, no angĩ makĩaga gwĩtikia. ²⁵ Nao makĩaga kũiguithania o ene, na makĩambĩrĩria gũthii rĩrĩa maaiguire mũthia-inĩ Paũlũ oiga atĩrĩ, “Roho Mũtheru nĩeerire maithe manyu ũhoru wa ma rĩrĩa aaririe na kanua ka Isaia ũrĩa mũnabii, akiuga atĩrĩ:

²⁶ “Thii kũrĩ andũ aya, ũmeere atĩrĩ,
“Inyuĩ mũgũtũũra mũiguaga, no mũtikamenya ũndũ;
mũgũtũũra muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.”

²⁷ Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya itirĩ tha;
matũ mao matingĩhota kũigua,
na nĩmahingĩte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,
na maigue na matũ mao,
nacio ngoro ciao igĩe na ũmenyo,
nao manjookerere, na nĩ ndĩmahonie.’

²⁸ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngwenda mũmenye atĩ ũhonokio wa Ngai nĩtũmĩtwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao nĩmegũthikĩrĩria!” ²⁹ (Na aarĩkia kuuga ũguo-rĩ, Ayahudi magĩthii magĩkararanagia mũno o ene.)

³⁰ Na kwa ihinda rĩa mũaka iĩrĩ mĩgima, Paũlũ agũikara kũu, arĩ nyũmba yake ya gũkombora, na akanyitaga ũgeni andũ arĩa othe mokaga kũmuona. ³¹ Nĩahunjagia ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akarutana ũhoru ũkonii Mwathani Jesũ Kristũ arĩ na ũcamba, na hatarĩ na ũndũ ũngĩmũrigĩrĩria.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AROMA

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, ndungata ya Kristũ Jesũ, o nĩ njĩtĩtwo nduĩke mĩtũmwo, na ngaamũrwo hunjagie Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai, ² o Ũhoru-ũrĩa-Mwega eeranĩire o mbere na tũnua twa anabii ake thĩinĩ wa Maandĩko marĩa Matheru, ³ ũrĩa ũkonĩ Mũrũwe, ũrĩa ta mũndũ warĩ wa rũciaro rwa Daudi. ⁴ Na rĩrĩ, Roho wa ũtheru nĩonanirie na ũhoti atĩ Jesũ Kristũ nĩ Mũrũ wa Ngai tondũ wa ũrĩa aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ: o we Jesũ Kristũ Mwathani witũ. ⁵ kũgerera we Ngai nĩatũheete wega wake, na agatũhe ũhoti ta atũmwo nĩguo twĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ ciothe kũndũ guothe ũrĩa Ngai amekũire, nĩguo mamwĩtikie na mamwathĩkĩre, nĩguo matũme rĩitwa rĩake rĩgocagwo. ⁶ O na inyuĩ mũrĩ amwe a acio metĩtwo matuĩke a Jesũ Kristũ.

⁷ Ndĩramwandĩkĩra marũa maya inyuothe arĩa mũrĩ kũu Roma, o inyuĩ mwendetwo nĩ Ngai, na mũgetwo mũtuĩke andũ aamũre:

Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ, na kuuma kũrĩ Mwathani Jesũ Kristũ, iroikara na inyuĩ.

Paŭlũ Kwĩrĩrĩa Gũceera Roma

⁸ O mbere nĩngũcookeria Ngai wakwa ngaatho thĩinĩ wa Jesũ Kristũ nĩ ũndũ wanyu inyuothe, tondũ ũhoru wa wĩtikio wanyu nĩũmenyithanĩtio thĩ yothe. ⁹ Ngai, ũrĩa nĩ ndungatagĩra na ngoro yakwa yothe na ũndũ wa kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Mũrũwe-rĩ, nĩwe mũira wakwa wa ũrĩa ndũũraga ndĩmũririkanaga ¹⁰ mahooya-inĩ makwa hĩndĩ ciothe; na nĩndĩrahooya atĩ rĩu nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai no hĩngũrĩrwo njĩra nĩguo njũke kũrĩ inyuĩ.

¹¹ Nĩndĩrerĩrĩa mũno tuonane na inyuĩ nĩgeetha ndĩmũgaĩre iheo cia kũiroho nĩguo muongererwo hinya, ¹² ũguo nĩ kuuga atĩ inyuĩ na nĩ tũgĩe na ũhoru wa kũũmanĩrĩa, o mũndũ omĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ na wĩtikio wake. ¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndikwenda mwage kũmenya atĩ nĩ mahinda maingĩ ndanabanga kũmũceerera (no ndanagirĩrĩro gwĩka ũguo nginya rĩu) nĩgeetha ngĩe na maciario thĩinĩ wanyu, o ta ũrĩa ngĩte na maciario thĩinĩ wa andũ-a-Ndũrĩrĩ iria ingĩ.

¹⁴ Nĩi haana ta ndĩ na thĩirĩ na Ayunani o na arĩa matarĩ Ayunani,* ningĩ ngagĩa na thĩirĩ wa andũ arĩa oogĩ o na arĩa matarĩ oogĩ. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩkĩo ndĩriragĩria mũno kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega o na kũrĩ inyuĩ arĩa mũtũũraga Roma.

¹⁶ Nĩi ndingĩconokera Ũhoru-ũrĩa-Mwega, tondũ nĩguo hinya wa Ngai wa gũtũma mũndũ o wothe ũrĩa ũwĩtikĩtie ahonoke: O mbere Ayahudi, na thuutha wao nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. ¹⁷ Nĩgũkorwo thĩinĩ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega, ũthingu ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai nĩũguũrĩtio, na nĩguo ũthingu ũrĩa wonekaga na ũndũ wa gwĩtikia kuuma o

* **1:14** Ayunani maarĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa maaragia rũthiomi rwa Kĩyunani kana arĩa maarũmagĩra mũtũũrĩre wa Ayunani.

kĩambĩrĩria nginya kĩrĩkĩro, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa mũthingu arĩtũũraga muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia.”

Mang’ũrĩ ma Ngai harĩ Kĩrĩndĩ

¹⁸ Mang’ũrĩ ma Ngai nĩmaguũrĩtio kuuma igũrũ mokĩrĩre ũhoru wotho wa andũ kũregana na Ngai, na waganu wa andũ arĩa magĩragĩrĩria ũhoru-ũrĩa-wa-ma na ũndũ wa waganu wao, ¹⁹ nĩgũkorwo maũndũ ma Ngai marĩa mangĩmenyeka nĩo matiagĩte kũmenyeka nĩo, tondũ Ngai nĩwe wamamenyithirie. ²⁰ Nĩgũkorwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo, maũndũ ma Ngai marĩa matonekaga, na nĩmo hinya wake wa tene na tene, o na ũngai wake, nĩmarĩkĩtie kuoneka o wega, na makamenyeka nĩ ũndũ wa indo iria ciombirwo, nĩgeetha andũ matigagĩe na kũgwatio.

²¹ Tondũ o na harĩa maamenyete Ngai, matiigana kũmũgooca taarĩ Ngai, kana makĩmũcookeria ngaatho, no meciĩria mao maatuĩkire ma tũhũ, nacio ngoro ciao ngĩgu ikĩgĩa nduma. ²² Na o rĩrĩa moigaga atĩ o nĩ oogĩ-rĩ, noguo maatuĩkire irimũ, ²³ nao magĩkũũrania riiri wa Ngai ũrĩa mũtũũra muoyo na mĩhianano ĩthondeketwo ĩkahaana ta andũ arĩa makuuaga, na nyoni, na nyamũ cia magũrũ mana, o na nyamũ iria itaambaga thĩ.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩmarekereria marũmagĩrĩre merirĩria mao mooru marĩa ngoro ciao cieriragĩria, o na mekage maũndũ ma ũmaraya ma kwagithia mũĩrĩ yao gĩtĩo, mũndũ na ũrĩa ũngĩ. ²⁵ Nĩmakũũranirie ũhoru-ũrĩa-wa-ma wa Ngai na maheeni, makĩhooya na magĩtungatĩra indo iria ciombirwo handũ ha gũtungatĩra Mũciũmbi, o ũcio wa kũgoocagwo nginya tene. Amenĩ.

²⁶ Tondũ wa ũguo-rĩ, Ngai nĩamarekereirie marũmagĩrĩre merirĩria mao mooru ma maũndũ ma thoni. O na andũ-a-nja ao nĩmakũũranirie mũtugo wao ũrĩa wa ndũire na ũrĩa ũtarĩ wa ndũire. ²⁷ O nao arũme o ũndũ ũmwe nĩmatiganĩrie mũtugo wao ũrĩa wa ndũire na andũ-a-nja, magaakanagwo nĩ merirĩria mooru ma kwĩriranĩria o ene. Arũme magĩka ciiko cia ũra-thoni na arũme arĩa angĩ, nao nĩmegwatĩire thĩnĩ wa mũĩrĩ yao ene iherithia rĩrĩa rĩmagĩrĩre nĩ ũndũ wa waganu ũcio wao.

²⁸ Na makĩria ma ũguo-rĩ, tondũ mationire bata wa gũtũura mamenyete Ngai, nake akĩmarekereria magĩe na meciĩria ma ũmaramari, mekage maũndũ marĩa mataagĩrĩrwo nĩ gwĩkwo. ²⁹ Nao makĩyũrwo nĩ waganu wa mĩthemba yotho, ũũru, na ũkoroku, na meciĩria ma ũmaramari. Makaiyũrwo nĩ ũiru, na ũragani, na ngũĩ, na maheeni, na rũmena. Magatuĩka andũ a mũhuhu, ³⁰ na acambania, na athũũri Ngai, na aciinũrani, na egaathi, na etĩi, mathugundaga njira cia gwĩka ũũru, na andũ matangiathĩkĩra aciari ao; ³¹ nao ti akuũku wega, na matitĩaga ũhoru ũrĩa mũrĩkanĩre, na nĩ oorũ mũno, na matirĩ tha. ³² Na o na gwatuĩka nĩmooĩ watho wa ũthingu wa Ngai atĩ andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio maagĩrĩrwo nĩ gũkua, to gũthĩ mathiiga na mbere na gwĩka maũndũ macio tu, no nĩmetĩkanagia na andũ arĩa mekaga maũndũ macio.

2

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, wee mũndũ ũyũ ndũrĩ na kĩgwatio, wee ũtuagĩra mũndũ ũrĩa ũngĩ ciira, nĩgũkorwo rĩrĩa ũgũtuĩra mũndũ ũngĩ ciira, nĩwe mwene ũretuĩra ciira, tondũ wee ũratuanĩra ciira wĩkaga maũndũ o macio ekaga. ² Na nĩtũũ atĩ Ngai agaatuĩra andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio ciira na kĩhooto. ³ Tondũ rĩrĩa wee mũndũ ũyũ, ũtuagĩra arĩa angĩ ciira na ũgacooka ũgeeka maũndũ o macio mekaga-rĩ, wee ũgwĩciiria nĩũkahonoka ciira wa Ngai? ⁴ Kana nĩkũnyarara ũnyararĩte ũtugi wake mũnene, na ũkirĩrĩria, na wetereri wake, ũkaaga kũmenya atĩ ũtugi wa Ngai nĩguo ũkũguocagĩrĩria nĩguo wĩrire?

⁵ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ũrĩa ũmĩtie ngoro yaku, na ũkarega kwĩrira-rĩ, nĩ mang'ũrĩ ũreigĩra marĩa magagũũkĩrĩra. Nĩgũkorwo mũthenya wa mang'ũrĩ nĩũrooka, rĩrĩa matũiro ma Ngai ma kĩhooto makaaguũranĩrio. ⁶ Nĩ ũndũ Ngai akaarĩha o mũndũ kũringana na maũndũ marĩa aaneka. ⁷ Arĩa macaragia kũheo riiri, na gĩtũio, na ũhoru wa kwaga kũbutha, nĩ ũndũ wa gwĩka wega matekũnoga-rĩ, acio nĩakamahe muoyo wa tene na tene. ⁸ No arĩa eyendi, na nĩmaregaga ũhoru-wa-ma na makarũmagĩrĩra maũndũ moorurĩ, acio nĩmagakinyĩrwo nĩ mang'ũrĩ na marakara. ⁹ Nĩgũkaagĩra na thĩna na mũnyamaro kũrĩ andũ othe arĩa mekaga ũũru; mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ; ¹⁰ no riiri, na gĩtũio, na thayũ ikaaheo mũndũ o wothe ũrĩa wĩkaga wega: mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. ¹¹ Nĩgũkorwo Ngai ndatĩagĩra andũ maũthĩ.

¹² Andũ arĩa othe mehagia matarĩ watho-inĩ makaaniinwo matarĩ watho-inĩ, nao arĩa othe mehagia marĩ rungu rwa watho magaatũrwo ciira kũringana na watho ũcio. ¹³ Nĩgũkorwo ti arĩa maiguaga watho matuagwo athingu maitho-inĩ ma Ngai, no arĩa maathĩkagĩra watho nĩo magaatuuu athingu. ¹⁴ (Ti-itherũ, rĩrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa matarĩ na watho mekaga maũndũ marĩa watho uugĩte nĩ ũndũ wa ũhoru wao wa mũciarĩre-rĩ, o ene nĩmonanagia nĩmooĩ watho ũcio, o na gũtuĩka matirĩ maũigua ¹⁵ tondũ nĩmonanagia atĩ maũndũ marĩa mabataranagia thĩinĩ wa watho nĩmandĩke ngoro-inĩ ciao, nacio thamiri ciao o nacio ikaruta ũira, namo meciiria mao rĩmwe makamaciirithagia na rĩrĩa rĩngĩ makamaciirĩrĩra.) ¹⁶ Ũndũ ũyũ ũkooneka mũthenya ũrĩa Ngai, na ũndũ wa Jesũ Kristũ agaatuĩra ciira meciiria ma hitho marĩa marĩ ngoro-inĩ cia andũ, o ta ũrĩa Ũhoru-ũrĩa-Mwega uugĩte, ũrĩa nĩi hunjagia.

Ayahudi na Watho

¹⁷ Atĩrĩrĩ, angĩkorwo wee wĩitaga Mũyahudi; na ũngĩkorwo wĩhocagia ũhoru-inĩ wa watho na nĩwĩrahagĩra ngwatanĩro yaku na Ngai; ¹⁸ angĩkorwo nĩũmenyete ũrĩa endaga, na ũgakũũrana maũndũ marĩa marĩ bata gũkĩra marĩa mangĩ tondũ wa ũrĩa ũrutĩtwo maũndũ ma watho; ¹⁹ angĩkorwo nĩwĩtikĩtie atĩ wee ũrĩ mũtongoria wa andũ arĩa atumumu, o na ũtheri wa gũtherera arĩa marĩ nduma-inĩ, ²⁰ o na mũtaari wa andũ arĩa akĩgu, na mũrutani wa tũkenge, tondũ thĩinĩ wa watho ũrĩ na mũhianĩre wa ũrĩa ũmenyo wa ũhoru-wa-ma ũtariĩ; ²¹ hakĩrĩ ũguo-rĩ, wee ũrutaga andũ arĩa angĩ-rĩ, ndũngĩkĩruta wee mwene? Wee ũhunjagia atĩ andũ matikaiye-rĩ, wee nĩũiyaga?

22 Wee uugaga atĩ andũ matikanatharanie-rĩ, wee nĩũtharanagia? Wee ũthũire mĩhianano-rĩ, wee nĩũiyaga indo cia hekarũ cia andũ arĩa matooi Ngai? 23 Wee wĩrahagĩra watho-rĩ, nĩũconorithagia Ngai na ũndũ wa kwagarara watho ũcio? 24 O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ, “Rĩitwa rĩa Ngai nĩrĩcambagio thĩnĩ wa andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩ ũndũ wanyu.”

25 Ũhoru wa kũrua nĩ ũrĩ kĩguni ũngĩrũmia ũrĩa watho uugĩte, no ũngĩagarara watho ũcio-rĩ, ũhoru ũcio waku wa kũrua ũtuĩkĩte ta ũtaruĩte.* 26 Angĩkorwo arĩa matarĩ aruu nĩmahingagia maũndũ marĩa mabataranagia thĩnĩ wa watho-rĩ, githĩ acio matiangĩrĩire gũtuuo ta maruĩte? 27 Mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũruu mwĩrĩ na nĩahingagia ũrĩa watho uugĩte-rĩ, nĩakamũtuĩra ciira, inyuĩ mwagararaga watho ũcio o na mwakorwo nĩmũruĩte na mũrĩ na watho ũrĩa mwandĩke.

28 Tondũ-rĩ, Mũyahudi ti ũrĩa wonanagia atĩ nĩ Mũyahudi na igũrũ, nakuo kũrua to kũrĩa gwa kuoneka mwĩrĩ-inĩ. 29 Aca, Mũyahudi kũna nĩ ũrĩa Mũyahudi ngoro; nakuo kũrua nĩ kũrua kwa ngoro, ũguo nĩ kuuga atĩ nĩ ũhoru wa Roho, no ti wa watho ũrĩa mwandĩke. Kũganwo kwa mũndũ ta ũcio-rĩ, gũtiumaga kũrĩ andũ, no kuumaga kũrĩ Ngai.

3

Wĩhokeku wa Ngai

1 Gwatuĩka ũguo-rĩ, Mũyahudi agĩkĩrĩte andũ arĩa angĩ na kĩ? Kana bata wa kũrua ũkĩrĩ ũrĩkũ? 2 Hĩ! Ũguni no mũnene na njĩra ciothe! Mbere ya maũndũ mothe, Ayahudi nĩo mehokeirwo ũramati wa ciugo cia Ngai.

3 Ī kũngĩkorwo amwe ao nĩmagire kwĩhokeka, kwaga kwĩhokeka kwao, nĩkũngĩatũmire Ngai aage gũtuĩka mwĩhokeku? 4 Kũroaga gũtuĩka ũguo! Ngai arotuĩka wa ma, na mũndũ o wothe atuĩke wa maheeni, o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩguo kuonekage atĩ rĩrĩa ũkwaria,
wee waragia maũndũ ma kĩhooto,
na ũhootanage rĩrĩa ũgũciirithania.”

5 No rĩrĩ, angĩkorwo wagi witũ wa ũthingu nĩũtũmaga ũthingu wa Ngai ũguũrio mũno makĩria-rĩ, tũkiuge atĩa? No tuuge atĩ Ngai ti wa kĩhooto rĩrĩa egũtũkinyĩria mang’ũrĩ make? (Ndĩraaria o ta ũrĩa mũndũ wa gũkũ thĩ angĩaria.) 6 Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Ngai angĩgĩtuĩra thĩ ciira atĩa? 7 No mũndũ ahota kuuga atĩrĩ, “Angĩkorwo kũheenania gwakwa no kũingĩhie ũhoru-wa-ma wa Ngai, na nĩ ũndũ ũcio gũtũme riiri wake wongerereke-rĩ, nĩ ngĩtuagĩrwo ciira ta ndĩ mwĩhia nĩkĩ?” 8 Nĩ kĩ kĩgĩragia tuuge, ta ũrĩa tũcambagio atĩ nĩguo tuugaga, o na ta ũrĩa andũ amwe moigaga atĩ nĩguo tuugaga, “Nĩtũtũre twĩkaga ũuru nĩguo wega woneke”? Acio-rĩ, gũtuĩrwo ciira kwao nĩ gwa kĩhooto.

Gũtirĩ Mũndũ o na Ũmwe Mũthingu

9 Tũkiuge atĩa? Ithuĩ Ayahudi tũkĩrĩ ega gũkĩra andũ arĩa angĩ? Aca, tiguu! Nĩtũrĩkĩtie kuonania hau mbere atĩ Ayahudi o hamwe

* 2:25 Kũrua kwa arũme kwarĩ rũuri rwa kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aathondekire na andũ a Isiraeli.

na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe nĩmagwĩte hinya-inĩ wa mehia. ¹⁰ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Gũtirĩ mũndũ mũthingu, gũtirĩ o na ũmwe;

¹¹ gũtirĩ mũndũ ũmenyaga ũndũ,

gũtirĩ mũndũ ũrongoragia Ngai.

¹² Othe nĩmagarũrũkĩte, makoora,
othe hamwe magatuĩka kĩndũ gĩtarĩ bata;

gũtirĩ mũndũ wĩkaga wega,

gũtirĩ o na ũmwe.”

¹³ “Mĩmero yao ĩhaana ta mbĩrĩra hingũre;
nĩmĩ ciao ciaragia o maheeni.”

“Mĩromo yao yaragia maũndũ marũrũ ta thumu wa ndũira.”

¹⁴ “Tũnua twao tũiyũrĩte irumi na ũrũrũ.”

¹⁵ “Mahanyũkaga na magũrũ magaita thakame;

¹⁶ mwanangĩko na kĩaha nĩcio cionanagia kũrĩa magereire,

¹⁷ nayo njĩra ya thayũ matimĩũ.”

¹⁸ “Hatĩrĩ wĩtigĩri Ngai maitho-inĩ mao.”

¹⁹ Na rĩu-rĩ, nĩtũũ atĩ maũndũ marĩa mothe watho uugĩte, merĩtwo andũ arĩa marĩ rungu rwa watho, nĩgeetha kanua o gothe gakirio, nao andũ a thĩ othe matuĩke a gũciirithio nĩ Ngai. ²⁰ Tondũ wa ũguo-rĩ, gũtirĩ mũndũ o na ũ ũngĩtuuo mũthingu maitho-inĩ ma Ngai nĩ ũndũ wa kũrũmia watho; no rĩrĩ, watho nĩguo ũtũmaga andũ mamenye atĩ nĩmehĩtie.

Ũthingu Umanĩte na Wĩtikio

²¹ No rĩrĩ, rĩu ũthingu uumĩte kũrĩ Ngai nĩũmenyithanĩtio na njĩra ĩngĩ ĩtahutanĩtie na Watho wa Musa, o na gũtuĩka nĩyoimbũrĩtwo o tene nĩ Watho na Anabii. ²² Naguo ũthingu ũyũ nĩ ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai, na ũheagwo arĩa othe metĩkĩtie na ũndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ. Gũtirĩ ũhoru wa gũthuurania andũ, ²³ nĩgũkorwo andũ othe nĩmehĩtie na makanyihĩrwo nĩ riiri wa Ngai, ²⁴ na nĩ ũndũ wa wega wa Ngai magatuuu athingu o ũguo tũhũ, nĩ ũndũ wa ũrĩa maakũũrĩrwo nĩ Kristũ Jesũ. ²⁵ Ngai aamũrutire arĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia na ũndũ wa wĩtikio thĩnĩ wa thakame yake. Ngai eekire ũguo nĩgeetha onanie ũthingu wake, tondũ wa ũrĩa mehia ma mbere ĩyo maarekeirwo andũ matekũherithio, nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria kwa Ngai, ²⁶ nake eekire ũguo nĩgeetha onanie ũthingu wake mahinda-inĩ maya, na kũmenyeke atĩ we nĩ mũthingu, na nĩwe ũtuaga andũ arĩa metĩkĩtie Jesũ athingu.

²⁷ Gwagĩtuĩka ũguo-rĩ, kwĩraha gũkĩrĩ ha? Nĩ kweherie biũ. Kweheretio nĩ ũndũ wa gĩtũmi kĩrĩkũ? Hihĩ nĩ ũndũ wa kũrũmia watho? Aca, no nĩ ũndũ wa watho ũrĩa wa wĩtikio. ²⁸ Nĩgũkorwo nĩtũrũmĩtie atĩ mũndũ atuagwo mũthingu na ũndũ wa gwĩtikia no ti ũndũ wa gwathĩkĩra watho. ²⁹ Ngai-rĩ, akĩrĩ o Ngai wa Ayahudĩ oiki? Githĩ Ngai ti wa andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao? ĩĩ, nĩ Ngai wa andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao, ³⁰ nĩgũkorwo Ngai no ũmwe, na nĩwe ũrĩtuaga andũ arĩa maruaga athingu, na ũndũ wa gwĩtikia, na arĩa mataruaga nao amatuage athingu na ũndũ wa gwĩtikia o ro ũguo. ³¹ Rĩu-rĩ, no twagithie ũhoru wa watho kĩaene nĩ ũndũ wa ũhoru wa wĩtikio

ũcio? Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ watho tũgũkĩongerera hinya.

4

Iburahĩmu gũtuuo Mũthingu nĩ ũndũ wa Gwĩtĩkia

¹ Iburahĩmu, o ũcio ithe witũ ũhoroinĩ wa gũciarwo na mwĩrĩ-rĩ, aamenyire atĩa ũhoroinĩ ũcio? ² Angĩkorwo, ti-itherũ, Iburahĩmu aaturwo mũthingu na ũndũ wa ciĩko iria ekaga-rĩ, nĩarĩ na ũndũ wa kwĩrahĩra, no ti mbere ya Ngai. ³ Nĩgũkorwo Maandĩko marĩa matheru moigĩte atĩa? “Iburahĩmu nĩetĩkirie Ngai, naguo ũndũ ũcio ũgĩtũma atuuo mũthingu.”

⁴ Atĩrĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa mũndũ aruta wĩra-rĩ, mũcaara wake ũrĩa aheagwo ndũkoragwo ũrĩ ta kĩheo, no nĩ ta thĩrĩ ararĩhwo. ⁵ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũtehokaga maũndũ marĩa ekaga, tĩa o gwĩtĩkia Ngai ũrĩa ũtuaga andũ arĩa aaganu athingu-rĩ, wĩtĩkio wa mũndũ ũcio nĩguo atuagĩrwo taarĩ ũthingu. ⁶ ũguo noguo Daudi oigaga rĩrĩa aaragia ũhoroinĩ wa kĩrathimo kĩa mũndũ ũrĩa Ngai atuĩte mũthingu hatarĩ ũhoroinĩ wa ciĩko, akoiga atĩrĩ:

⁷ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa
marekeirwo mahĩtia mao,
namo mehĩa mao makahumbĩrwo.

⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa
Mwathani atatuaga mwĩhia.”

⁹ Hihĩ kĩrathimo gĩkĩ no kĩa andũ arĩa maruaga oiki, kana nĩ kĩa o na arĩa mataruaga? Nĩtũkoretwo tũkiuga atĩ wĩtĩkio wa Iburahĩmu nĩguo watũmire atuuo mũthingu. ¹⁰ No aaturwo mũthingu arĩ na ũhoroinĩ ũrĩkũ? Hihĩ nĩ thuutha wa kũrua, kana nĩ mbere ĩyo? Ti thuutha wa kũrua, no nĩ mbere ĩyo, hĩndĩ ĩrĩa ataarũite! ¹¹ Nake agĩcoka akĩamũkĩra rũrĩ rwa kũrua, rũrĩ mũhũrĩ wa ũthingu ũrĩa aarĩ naguo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia o na hĩndĩ ĩrĩa ataarĩ mũruu. Nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka ithe wa arĩa othe metĩkagia o na matarĩ aruu, nĩgeetha o nao matuuagwo athingu. ¹² Na ningĩ nowe ithe wa andũ arĩa maruaga, arĩa matarĩ atĩ no kũrua marũite, no nĩmathiiga na mũthĩre wa wĩtĩkio ũrĩa ithe witũ Iburahĩmu aarĩ naguo mbere ya kũrua.

¹³ Iburahĩmu ndeerĩrwo kĩranĩro atĩ nĩagatuĩka mũgai wa thĩ hamwe na njaro ciake nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, no nĩ ũndũ wa ũthingu ũrĩa uumanaga na wĩtĩkio. ¹⁴ Nĩgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa matũũragio nĩ watho nĩ agai-rĩ, wĩtĩkio ndũkĩrĩ kiene, nakĩo kĩranĩro nĩ gĩa tũhũ, ¹⁵ tondũ watho ũrehaga mang'ũrĩ. Naho harĩa hatarĩ watho hatĩrĩ ũhoroinĩ wa kwagarara watho.

¹⁶ Tondũ wa ũguo-rĩ, kĩranĩro kiumanaga na wĩtĩkio, nĩgeetha wonekage na ũndũ wa wega wa Ngai, na ũtuĩke wa kũheo kũna njaro ciothe cia Iburahĩmu, na to arĩa maaheirwo ũhoroinĩ wa watho oiki, no nĩ kũrĩ arĩa othe metĩkĩtie ta ũrĩa Iburahĩmu eetĩkĩtie. Nĩgũkorwo Iburahĩmu nĩwe ithe wa arĩa othe metĩkĩtie. ¹⁷ Ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Nĩngũtuĩte ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.” We nĩwe ithe witũ maithoinĩ ma Ngai, o ũcio Iburahĩmu eetĩkĩtie, o we Ngai ũrĩa ũriũkagia arĩa makuĩte, na waragia ũhoroinĩ wa maũndũ marĩa matarĩ ho ta marĩ ho.

¹⁸ Iburahĩmu nĩagĩre na kĩrĩgĩrĩro o na harĩa hatarĩ kĩndũ gĩa kwĩrĩgĩrĩra na agĩtĩkia, na nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka ithe wa

ndūrīrī nyingī, o ta ūrīa erītwo atīrī, “Ūguo nīguo rūciaro rwaku rūkaigana.”¹⁹ Nake o na akīmenyaga atī mwīrī wake watariī ta ūrī mūkuū nīgūkorwo ūkūrū wake warī ta māka igana rīmwe, na aamenya atī nda ya Sara nīyathirīte hinya wa gūciara-rī, ndaigana kūnyihanyihīrwo nī wītīkio.²⁰ Nowe ndaigana kūgīa na nganja ūhorō-inī wa wītīkio ūkonīī kīīranīro kīu kīa Ngai, no wītīkio wake nī hinya wongereirwo, nake akīgooca Ngai,²¹ tondū nīetīkītie biū atī Ngai arī na hinya wa kūhingia ūrīa eranīire.²² Ūndū ūcio ūgītūma atuuo mūthingu.²³ Na rīrī, ciugo icio ciandīkītwo atīrī “Nīatuirwo mūthingu” itiandīkirwo nī ūndū wake wiki,²⁴ no ciandīkirwo nī ūndū witū, ithuī arīa Ngai agaatua athingu, o ithuī arīa twītīkītie Ngai ūrīa wariūkirie Jesū Mwathani witū kuuma kūrī arīa akuū.²⁵ We aaneanirwo oragwo nī ūndū wa mehia maitū, na agīcooka akīriūkio nīgeetha tūtuo athingu.

5

Thayū na Gikeno

¹ Nī ūndū ūcio, kuona atī nītūtūtūtwo andū athingu nī ūndū wa gwītīkia-rī, tūrī na thayū na Ngai nī ūndū wa Mwathani witū Jesū Kristū,² we ūrīa ūtūmīte tūgīe na mweke wa gūkinya wega-inī wa Ngai, harīa tūrūngī rīu nī ūndū wa gwītīkia. Na ithuī nītūkenaga nī ūndū wa kīrīgīrīro kīrīa tūrī nakīo gīa gūgaakinyīra riiri wa Ngai.³ Na to ūguo wiki, no rīrīa tūrī mathīna-inī nītūkenaga tondū nītūūī atī gūthīnīka gūtūmaga tūmīrīrie;⁴ nakuo kūmīrīria gūtūmaga tūgīe na gwīkindīra; nakuo gwīkindīra gūtūmaga tūgīe na kīrīgīrīro.⁵ Nakīo kīrīgīrīro kīu gītīngītūūrāga ngoro, tondū Ngai nīaitīrīrie wendani wake ngoro-inī ciitū na ūndū wa Roho Mūtheru, ūrīa we aatūheire.

⁶ Nī ūndū-rī, o ihinda rīrīa rīagīrīire rīakinya, o hīndī īrīa tūtaarī na hinya, Kristū nīakuire nī ūndū wa andū arīa matatīyaga Ngai.⁷ Nī hinya mūno mūdū akue nī ūndū wa mūdū mūthingu, no hihi kwahoteka kuoneka mūdū ūngīkua nī ūndū wa mūdū mwega.⁸ No Ngai nīonanītie wendo wake kūrī ithuī na njīra īno: Atī hīndī īrīa twatūire tūrī ehia-rī, Kristū nīatūkuīrīire.

⁹ Kuona atī rīu nītūtūtūtwo athingu na ūndū wa thakame yake-rī, githī tūtīgākīhonokio makīria kuuma harī mang’ūrī ma Ngai nī ūndū wake!¹⁰ Tondū-rī, angīkorwo hīndī īrīa twarī thū cia Ngai nītwaiguithanirio nake na ūndū wa gīkuū kīa Mūriū, na tondū rīu tūrī aiguithanie na Ngai-rī, nītūrīkīragīrīria kūhonokio nī ūndū Kristū arī muoyo.¹¹ Na to ūguo wiki, no o na nītūkenagīra Ngai thīnī wa Mwathani witū Jesū Kristū, o ūcio ūtūmīte tūiguithanio na Ngai.

Gīkuū nī ūndū wa Adamu, Muoyo nī ūndū wa Kristū

¹² Nī ūndū ūcio-rī, o ta ūrīa kwīhia kwa mūdū ūmwe gwatūmire mehia matoonye gūkū thī, nakīo gīkuū gīgītoonya nī ūndū wa mehia, nao andū othe magītuīka a gūkuaga tondū nīmehirie,¹³ nīgūkorwo o na watho ūtanaheanwo, mehia maarī kuo gūkū thī. No gūtarī watho mūdū ndangītūuo mwīhia.¹⁴ O na kūrī ūguo-rī, kuuma hīndī ya Adamu o nginya hīndī ya Musa, gīkuū nīkīo gīatūire gīthamakagīra

¹¹ O na inyuĩ, o ūndũ ūmwe mwĩonagei atĩ nĩmũkuĩte ūhoroinĩ wa mehia, na atĩ mūtũũraga muoyo mūrĩ ngwatanĩro na Ngai thĩnĩ wa Kristũ Jesũ. ¹² Tondũ ūcio, mūtikanareke mehia mathamakage thĩnĩ wa mūrĩ yanyu ĩyo ĩkuaga, atĩ nĩguo mwathĩkagĩre merirĩria mooru mayo. ¹³ Ningĩ mūtikananeane ciĩga cia mūrĩ yanyu mehiainĩ, atĩ nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo cia kwagana nacio, no nĩ kaba mwĩheanage kūrĩ Ngai, mũhaana ta andũ marutĩtwo gĩkuũinĩ makarehwo muoyo-inĩ na mũneanage ciĩga icio cia mūrĩ yanyu kūrĩ we nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo na gwĩka maũndũ ma ūthingu. ¹⁴ Mūtĩgatuĩke a gwathagwo nĩ mehia, tondũ inyuĩ mūtĩrĩ agũthamakagĩrwo nĩ watho, no mūrĩ agũthamakagĩrwo nĩ wega wa Ngai.

Ngombo cia Ūthingu

¹⁵ Tũkiuge atĩa? Kuona atĩ tũtirĩ rungu rwa watho no tũrĩ rungu rwa wega wa Ngairĩ, nĩtũtũũre twĩhagia? Kũroaga gũtuĩka ūguo! ¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ rĩrĩa mweheana kūrĩ mũndũ nĩguo mũtuĩke ngombo mũmwathĩkagĩre-rĩ, inyuĩ mũkĩrĩ o ngombo cia ūcio mwathĩkagĩra: mūrĩ ngombo cia mehia marĩa merekagĩria mũndũ gĩkuũinĩ, kana mūrĩ ngombo cia wathĩki ūrĩa ūrehaga ūthingu? ¹⁷ No Ngai arocookerio ngaatho, tondũ o na gũtuĩka inyuĩ mwarĩ ngombo cia mehiarĩ, rĩu nĩmwathĩkũire na ngoro yothe ūrutani ūrĩa mwehokeyrwo. ¹⁸ Inyuĩ nĩmũrĩkĩtie kuohorwo mũkoima mehiainĩ, mũgacooka gũtuĩka ngombo cia ūthingu.

¹⁹ Ndĩraaria ūhoru ūyũ ngĩũgerekanagia na maũndũ ma andũ tondũ inyuĩ nĩmwagĩte hinya mūtũũrĩre-inĩ wanyu wa ndũire. O ta ūrĩa mwatũire mũneanaga ciĩga cianyu cia mūrĩ ituĩke ngombo kūrĩ maũndũ marĩa matarĩ ma ūtheru o na ma waganu ūrĩa ūtũire wongererekaga-rĩ, rĩu kĩneanei ciĩga cianyu ituĩke ngombo cia ūthingu nĩguo mũgaatuĩka andũ atheru. ²⁰ Rĩrĩa mwarĩ ngombo cia mehiarĩ, mũtiathagwo nĩ ūthingu. ²¹ Hĩndĩ ĩyo muonaga uumithio ūrĩkũ kuuma kūrĩ maũndũ marĩa matũmaga rĩu mũconoke? Maũndũ macio marigĩrĩrio-inĩ marehaga gĩkuũ! ²² No rĩu tondũ nĩmwohoretwo mũkoima mehiainĩ na mũgatuĩka ngombo cia Ngairĩ, uumithio ūrĩa muonaga ūmwerekagĩria ūtheru-inĩ, na maciaro maguo nĩ muoyo wa tene na tene. ²³ Nĩgũkorwo mũcaara wa mehia nĩ gĩkuũ, no kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga nĩ muoyo wa tene na tene thĩnĩ wa Kristũ Jesũ Mwathani witũ.

7

Ngerekano ya Ūhiki

¹ Atĩrĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ (nĩgũkorwo ndĩraaria na inyuĩ mūrĩ andũ arĩa mooĩ watho), kaĩ mũtooĩ atĩ watho wathaga mũndũ o rĩrĩa arĩ muoyo? ² Nĩ ūndũ mūtũmia ūrĩ na mũthuuri aikaraga ohanĩtio na mũthuuriwe nĩ watho ihinda rĩrĩa rĩothe mũthuuriwe arĩ muoyo; no mũthuuriwe angĩkua-rĩ, mūtũmia ūcio ti muohe nĩ watho ūcio wa ūhiki. ³ Tondũ mūtũmia ūcio angĩhikĩra mũndũ ūngĩ rĩrĩa mũthuuriwe arĩ muoyo, atuĩkaga mũtharia. No mũthuuriwe angĩkua, mūtũmia ūcio ti muohe nĩ watho ūcio, na ndangĩtuĩka gĩtharia o na angĩhikio nĩ mũndũ ūngĩ.

⁴ Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na inyuĩ nĩmwakuire ūhoroinĩ wa watho nĩ ūndũ wa mwĩrĩ wa Kristũ, nĩguo mũtuĩke a mũndũ ūngĩ, o we ūrĩa wariũkiriio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩgeetha tũciaragĩre Ngai maciaro. ⁵ Nĩgũkorwo hĩndĩ irĩa twathagwo nĩ mwĩrĩ ūyũ wa mehia-rĩ, merirĩria ma mehia marĩa maarahũragwo nĩ watho nĩmarutaga wĩra thĩinĩ wa mũĩrĩ iitũ, magaciaragĩra gĩkuũ maciaro. ⁶ No rĩu, nĩtuohoretwo tũkoima watho-inĩ, tondũ nĩtũkuĩte ūhoroinĩ ūrĩa watuohete nĩgeetha tũtungatage na mũtungatĩre mwerũ wa Roho, no ti mũtungatĩre ūrĩa mũkũrũ wa watho ūrĩa mwandĩke.

Kũgiana na Wĩhia

⁷ Rĩu rĩ, tũkiuge atĩa? Watho ūkĩrĩ wĩhia? Aca ti ūguo! Ti-itherũ tĩga nĩ ūndũ wa watho ndingĩamenyire wĩhia nĩ kĩ. Nĩgũkorwo ndingĩamenyire ūhoro wa gũcumĩkĩra korwo watho ndwoigĩte, "Ndũkanacumĩkĩre kĩndũ kĩene." ⁸ No wĩhia, tondũ wa kuona kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu, ūgĩtũma ngĩe na merirĩria ma mũthemba yotho thĩinĩ wakwa. Nĩgũkorwo hatarĩ watho, wĩhia nĩ mũkuũ. ⁹ Kũrĩ hĩndĩ nĩ ndaarĩ muoyo itanamenya watho; no hĩndĩ irĩa rĩathani rĩokire, wĩhia ūkĩgĩa muoyo na nĩ ngĩkua. ¹⁰ Ngĩmenya atĩ rĩathani o rĩu rĩarĩ rĩa gũtũma mũndũ atũũre muoyorĩ, norĩo rĩarehire gĩkuũ. ¹¹ Nĩgũkorwo rĩrĩa wĩhia wonire kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu-rĩ, nĩ kũũheenia waheenĩre, na ūkĩnjũraga narĩo. ¹² Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, watho nĩ mũtheru, o na rĩathani no rĩtheru, na nĩ rĩa kĩhooto na nĩ rĩega.

¹³ Kaĩ ūndũ ūcio mwega ūgĩcookete gũtuĩka gĩkuũ harĩ nĩ? Gũtikanatuĩke ūguo! No nĩgeetha wĩhia ūkũũrĩkane atĩ nĩ wĩhia, nĩwarehire gĩkuũ thĩinĩ wakwa na ūndũ wa kũhũthĩra ūndũ ūcio mwega, nĩguo wĩhia ūtuĩke wĩhia kũna.

¹⁴ Nĩtũũĩ atĩ watho uumanĩte na Roho; no nĩ ndĩ mũndũ ūrĩ na mwĩrĩ wendetio agatuĩka ngombo ya wĩhia. ¹⁵ Ndimenyaga maũndũ marĩa njĩkaga. Nĩgũkorwo ūrĩa nyendaga gwĩka tĩguo njĩkaga, no ūndũ ūrĩa thũire nĩguo njĩkaga. ¹⁶ O na ingĩtuĩka njĩkaga ūrĩa itekwenda gwĩka-rĩ, nĩnjĩtũkĩrĩte atĩ watho nĩ mwega. ¹⁷ Tondũ ūcio nĩngũũranĩte atĩ ti nĩ mwene njĩkaga maũndũ macio, no nĩ wĩhia ūrĩa ūtũũraga thĩinĩ wakwa wĩkaga ūguo. ¹⁸ Nĩnjũũĩ atĩ gũtirĩ ūndũ mwega ūtũũraga thĩinĩ wakwa, ūguo nĩ kuuga thĩinĩ wa mwĩrĩ ūyũ wakwa wĩhagia. Nĩgũkorwo nĩndĩriragĩria gwĩka wega, no hinya wa gwĩka ūguo nĩguo itarĩ. ¹⁹ Nĩgũkorwo wega ūrĩa nyendaga gwĩka tĩguo njĩkaga, no ūũru ūrĩa itendaga gwĩka nĩguo thĩiaga na mbere gwĩka. ²⁰ Na rĩrĩ, ingĩkorwo nĩnjĩkaga ūrĩa itekwenda gwĩka-rĩ, ti nĩ mwene njĩkaga maũndũ macio, no nĩ wĩhia ūrĩa ūtũũraga thĩinĩ wakwa wĩkaga ūguo.

²¹ Ūndũ ūyũ nĩtũmaga nyone atĩ watho ūyũ nĩguo ūrutaga wĩra thĩinĩ wakwa: Rĩrĩa ngwenda gwĩka wega-rĩ, ūũru ūkoragwo o hamwe na nĩ. ²² Nĩgũkorwo ngoro-inĩ yakwa thĩinĩ, nĩngenagĩra watho wa Ngai; ²³ no nĩnyonaga watho ūngĩ ūkĩruta wĩra thĩinĩ wa cĩga cia mwĩrĩ wakwa, ūkarehaga mbaara, na ūkarũaga na watho wa meciiria makwa, na ūkandua mũndũ muohe nĩ watho wa wĩhia ūrĩa ūrutaga wĩra thĩinĩ wa cĩga ciakwa. ²⁴ Kaĩ nĩ ndĩkĩrĩ mũndũ mũthĩnĩku-ĩ! Nũũ ūkũũhonokia harĩ mwĩrĩ ūyũ wa gĩkuũ? ²⁵ Nĩndacookeria Ngai ngaatho nĩ ūndũ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ!

Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, nĩ mwene thĩinĩ wa meciiria makwa ndĩ ngombo ya watho wa Ngai, no ha ūhoru wa mwĩrĩ ūyũ wa wĩhia, nĩ ndĩ ngombo ya watho wa wĩhia.

8

Muoyo thĩinĩ wa Roho

¹ Nĩ ūndũ wa maũndũ macio-rĩ, andũ arĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ o ti a kũherithio, ² tondũ nĩ kũgerera harĩ Jesũ Kristũ watho wa Roho ūrĩa ūheaga muoyo wanjohorire kuuma kũrĩ wĩhia na gĩkuũ. ³ Nĩgũkorwo ūndũ ūrĩa watho wa Musa ūtangĩahotire gwĩka nĩ ūndũ wa kwagithio hinya nĩ mwĩrĩ ūyũ wĩhagia-rĩ, Ngai nĩekire ūndũ ūcio na ūndũ wa gũtũma Mũriũ wake mwene arĩ na mwĩrĩ ūhaanaine na mwĩrĩ ūyũ wĩhagia, nĩgeetha atuĩke igongona rĩa kũhoroheria mehia. Na nĩ ūndũ ūcio agĩtuĩra wĩhia ūrĩa warĩ thĩinĩ wa mũndũ ūrĩa wĩhagia ciira, ⁴ nĩgeetha maũndũ ma ūthingu marĩa mathanĩtwo nĩ watho mahingio thĩinĩ witũ, ithuĩ arĩa tũtatũũraga kũringana na mwĩrĩ ūyũ wĩhagia, no tũtũũraga kũringana na Roho.

⁵ Andũ arĩa matũũraga kũringana na mwĩrĩ ūyũ wĩhagia meciiragia o maũndũ marĩa mwĩrĩ ūcio wendaga; no arĩa matũũraga kũringana na Roho meciiragia o maũndũ marĩa mendagwo nĩ Roho. ⁶ Meciiria ma mũndũ mwĩhia marehaga gĩkuũ, no meciiria marĩa maathagwo nĩ Roho marehaga muoyo na thayũ; ⁷ meciiria marĩa mehagia marĩ ūthũ na Ngai. Meciiria macio matiathĩkaĩra watho wa Ngai, o na matingĩhota gwĩka ūguo. ⁸ Andũ arĩa maathagwo nĩ mwĩrĩ ūyũ wĩhagia matingĩhota gũkenia Ngai.

⁹ No rĩrĩ, inyuĩ mũtiathagwo nĩ mwĩrĩ ūyũ wĩhagia, no mwathagwo nĩ Roho, angĩkorwo Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu. No rĩrĩ, mũndũ o wothĩ ūtarĩ na Roho wa Kristũ-rĩ, ūcio ti wa Kristũ. ¹⁰ No angĩkorwo Kristũ arĩ thĩinĩ wanyu-rĩ, mũrĩ yanyu nimĩkuũ nĩ ūndũ wa mehia, no maroho manyu marĩ muoyo nĩ ūndũ wa ūthingu. ¹¹ Na ningĩ angĩkorwo Roho wa Ngai ūrĩa wariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ atũũraga thĩinĩ wanyu-rĩ, o we ūcio wariũkirie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩagatũma mũrĩ iyo yanyu ikuaga igĩe na muoyo nĩ ūndũ wa Roho wake, ūcio ūtũũraga thĩinĩ wanyu.

¹² Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũrĩ na thĩirĩ, no ti thĩirĩ kũrĩ mwĩrĩ ūyũ wĩhagia, atĩ nĩguo tũtũũrage kũringana na ūrĩa wendaga. ¹³ Nĩgũkorwo mũngĩtũũra kũringana na ūrĩa mwĩrĩ ūyũ wĩhagia wendaga-rĩ, nĩmũgakua, no mũngĩũraga ciĩko icio njũru cia mwĩrĩ na hinya wa Roho-rĩ, nĩmũgatũũra muoyo, ¹⁴ tondũ andũ arĩa othe matongoragio nĩ Roho wa Ngai acio nĩo ciana cia Ngai. ¹⁵ Nĩgũkorwo mũtiaheirwo roho wa kũmũtua ngombo rĩngĩ nĩguo mwĩtigagĩre, no mwaheirwo Roho wa kũmũtua ciana ciake cia kwĩrererwo. Na nĩguo ūtũmaga twanĩrĩre tũkoiga atĩrĩ, “Abba, Baba.” ¹⁶ Roho Mũtheru we mwene nĩwe mũira hamwe na maroho maitũ atĩ ithuĩ tũrĩ ciana cia Ngai. ¹⁷ Rĩu-rĩ, angĩkorwo tũrĩ ciana ciakerĩ, tũkĩrĩ agai, tũgatũka o agai a kũgaya Ngai, na agai hamwe na Kristũ, angĩkorwo ti-itherũ nĩtũgwatanagĩra nake mũnyamaro yake nĩguo tũkaahota kũgwatanĩra riiri wake o nguo.

Riiri ūrĩa Ūgooka

¹⁸ Nguona atĩ mĩnyamaro ĩrĩa tũrĩ nayo rĩu ndĩngĩringithanio na riiri ũrĩa tũkaaguĩrĩrio. ¹⁹ Indo iria ciombirwo itũũraga ci-etereire kũguũranĩrio gwa ciana cia Ngai irĩ na gũthethũka kũnene. ²⁰ Nĩgũkorwo ciũmbe icio ciathĩrĩrio itũũre itarĩ kiene na ti ũndũ wa gwĩthuurĩra cio nyene, no nĩ ũndũ wa kwenda kwa ũrĩa waciathĩrĩrie itũũre irĩ na kĩrĩgĩrĩro, ²¹ atĩ ciũmbe cio nyene nĩgakũũrwo kuuma ũkombo-inĩ wa kũbutha, ikinye wĩyathi-inĩ wa riiri wa ciana cia Ngai.

²² Nĩtũũĩ atĩ nginyagia rĩu ciũmbe icio ciothe itũire icaayaga irĩ na ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩheo mwana. ²³ Na to indo icio icaayaga, no o na ithuĩ arĩa tũrĩ na maciaro ma mbere ma Roho, nĩtũcaayaga ngoro-inĩ ciitũ thĩnĩ, twetereire hĩndĩ ikinye ya gũtuuo ciana cia Ngai, na nĩkuo gũkũũrwo kwa mũĩrĩ iitũ kuuma ũkombo-inĩ. ²⁴ Nĩgũkorwo twahonokirio nĩ ũndũ wa kĩrĩgĩrĩro kũu. No rĩrĩ, kwĩrĩgĩrĩra kĩndũ kĩoneku-rĩ, kũu ti kĩrĩgĩrĩro kũrĩ. Nũũ wĩrĩgagĩrĩra kĩrĩa arĩ nakĩo? ²⁵ No rĩrĩ, tũngĩkorwo twĩrĩgĩrĩre kĩrĩa tũtarĩ nakĩo-rĩ, tũgĩetagĩrĩra o tũkĩrĩrĩrie.

²⁶ O ũndũ ũmwe, Roho nake nĩatũteithagia nĩ ũndũ wa ũrĩa tũtarĩ hinya. Ithuĩ tũtũũĩ kĩrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooya, no Roho we mwene nĩatũthaithanagĩrĩra arĩ na mũcaayo ũtangĩgweteka na ciugo. ²⁷ Nake Ngai ũrĩa ũthuthuuragia ngoro ciitũ nĩoĩ meciiria ma Roho, tondũ Roho nĩwe ũthaithanagĩrĩra andũ arĩa aamũre kũringana na ũrĩa Ngai endete.

Andũ a Ngai Nĩatoorania

²⁸ Nĩngĩ nĩtũũĩ atĩ harĩ andũ arĩa mendete Ngai, o arĩa metĩtwo nĩwe kũringana na ũrĩa aathugundĩte-rĩ, maũndũ mothe mateithanagia hamwe mamarehere kĩrathimo. ²⁹ Nĩgũkorwo acio Ngai aamenyete o tene-rĩ, nĩo aathĩrĩrie matũke a kũhaanania na mũhianĩre wa Mũrũwe, nĩguo atũke irigithathi harĩ andũ aingĩ a Ithe ũmwe. ³⁰ Nao acio aathĩrĩrie o mbere, nĩo eetire; nao acio eetire, nĩo aatũire athingu; nao acio aatũire athingu, nĩo aahumbire riiri.

³¹ Tũkiuge atĩa ũhoru ũkoniĩ maũndũ macio? Angĩkorwo Ngai arĩ mwena witũ-rĩ, nũũ ũngĩkĩhota gũtũtuma ũthũ? ³² ũcio ũtaigana gũcaĩra Mũriũ wake mwene, no akĩmũneana nĩ ũndũ witũ ithuothe, na rĩrĩ, agĩtũheete ũcio-rĩ, angĩkĩrega atĩa gũtũtaanahĩra na indo iria ingĩ ciothe? ³³ Nũũ ũngĩona ũndũ wa gũthitangĩra andũ arĩa Ngai ethuurĩre? Nĩ Ngai ũmatũite atĩ matĩrĩ na mahĩtia. ³⁴ Nũũ ũngĩhota kũmatua ehia? Gũtirĩ! Kristũ Jesũ, o we ũrĩa wakuire, na akĩrĩũka akiuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩwe ũkarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai agĩtũthaithanĩrĩra. ³⁵ Nũũ ũngĩtũtigithania na wendani wa Kristũ? Anga nĩ kuona thĩna, kana kwĩhĩrwo nĩ ruo, kana nĩkũnyariirwo, kana ng'aragu, kana kwaga nguo, kana ũgwati, o na kana rũhiũ rwa njora? ³⁶ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Tũtindaga tũkĩũragwo o mũthenya wothe nĩ ũndũ waku;
tũtuagwo ta ng'onda cia gũthĩnjwo.”

³⁷ No rĩrĩ, o na tũkĩonaga maũndũ macio mothe-rĩ, ithuĩ tũrĩ makĩria ma atooria nĩ ũndũ wa ũcio watwendire. ³⁸ Nĩgũkorwo nĩndĩkĩtie kũmenya kũna atĩ o na kũngĩtũka nĩ ũhoru wa gũkua kana gũtũũra muoyo, o na kana araka kana ndaimono, o na kana ũhoru wa mahinda maya kana marĩa magooka, o na kana maahinya o na marĩkũ, ³⁹ o na kana ũraihu wa na igũrũ kana ũriku, o na kana kĩndũ kĩngĩ o gĩothe

kīa iria ciombirwo: gūtīrī o na kīmwe kīngīhota gūtūtigithania na wendani wa Ngai, ūcio ūrī thīnī wa Kristū Jesū, Mwathani witū.

9

Ngai Gūthuura Andū a Isiraeli

¹ Nīi ngwaria ūhoru-wa-ma ndī thīnī wa Kristū, ti maheeni ndīraaria, o nayo thamiri yakwa nīyo mūira wakwa thīnī wa Roho Mūtheru, ² atī ndī na kīeha kīnene na ruo rwa ngoro rūtarathira. ³ Nīgūkorwo ingīendire nīi mwene nyiitwo nī kīrūmi na nyingatwo ndigithanio na Kristū handū-inī ha ariū na aarī a Ithe witū acio a rūrīrī rwitū kīumbe, ⁴ nō andū a Isiraeli. O nō Ngai aatuire ciana ciake; na nō maikaraga na rīri wake, na a kūhooyaga hekarū-inī, o na ningī nō merīirwo cīiranīro. ⁵ Ningī maithe maitū marīa ma tene maarī a kīruka kīu, nake Kristū aarī wa rūciaro rwao ha ūhoru wa mwīrī, o we Ngai ūrīa wathaga maūndū mothe, ūrīa ūgoocagwo nginya tene! Amenī.

⁶ Ūguo ti kuuga atī kiugo kīa Ngai nīkīagīte kūhinga. Nīgūkorwo ti andū othe arīa maciarīirwo Isiraeli marī andū a Ngai a ma. ⁷ O na ningī ti othe ciana cia Iburahīmu, o na gūtuīka nī a rūciaro rwake. No rīrī, eerirwo atīrī, “Rūciaro rūrīa rūgeetanio nawe rūkoima harī Isaaka.” ⁸ Ūguo nī ta kuuga atīrī, ti ciana iria iciarītwo na nīra ya ndūire ingītuīka ciana cia Ngai, no nī ciana cia kīiranīro ituuagwo cia mbeū ya Iburahīmu. ⁹ Nīgūkorwo kīiranīro kīoigīte atīrī: “Thinda rīrīa rīamūre rīakinya nīngacooka, nake Sara nīakagīa kaana ga kahī.”

¹⁰ Na to ūguo wiki, o nacio ciana cia Rebeka ciarī cia ithe o ūmwe, na nīwe ithe witū Isaaka. ¹¹ No rīrī, ciana icio cia mahatha itanaciarwo, o na itekīte ūndū o na ūrīkū mwega kana mūūru, nīguo mūbango ūrīa Ngai aathugundīte wa gwīthuurīra andū ūhinge: ¹² ti na ūndū wa cīiko iria mekīte, no nī ūndū wa wendi wa ūcio wītanaga, nīerire Rebeka atīrī, “Ūrīa mūkūrū nīagatungatīra ūrīa mūnini.” ¹³ O ta ūrīa kwandīkītwo atīrī: “Nīndendire Jakubu, no ngīrega Esaū.”

¹⁴ Tūkiuge atīa nī ūndū wa ūhoru ūcio? Ngai no atuanīre ūndū ūtarī wa kīhooto? Kūroaga gūtuīka ūguo! ¹⁵ Nīgūkorwo erire Musa atīrī,

“Nīndīiguagīra tha ūrīa ndenda kūiguīra tha,
na ngacaīra ūrīa ndenda gūcaīra.”

¹⁶ Tondū ūcio-rī, ūndū ūcio nduonekaga nī ūndū wa wendi wa mūndū, kana nī ūndū wa kīyo gīake, no nī ūndū wa tha cia Ngai. ¹⁷ Nīgūkorwo Maandīko-inī Firaūni erītwo atīrī: “Ndagūtūgīrīrie nī ūndū wa gītūmi gīkī kīumbe, nīguo nyonanie hinya wakwa thīnī waku, na nīguo rīitwa rīakwa rīhunjio thī yothe.” ¹⁸ Nī ūndū ūcio Ngai aiguagīra tha mūndū ūrīa enda kūiguīra tha, na akoomia ngoro ya ūrīa enda kūūmia.

¹⁹ Ūmwe wanyu ahota kūnjūūria atīrī: “Ngai atūire atūtuagīra mahītia nīkī? Tondū nūū ūngīkīhota kūregana na ūrīa Ngai ekwenda?” ²⁰ No wee-rī, ūkīrī ū mūndū ūyū nīguo ūcookanīrie na Ngai? “Kīndū kīrīa kīombirwo-rī, no kīurie ūcio wakūūmbire, ‘Wanyūmbire ūū nīkī?’ ” ²¹ Githī mūūmbi wa nyūngū ndarī na kīhooto

gĩa kũhũthĩra rĩũmba o ũrĩa angĩenda; kĩenyũ kĩmwe kĩa rĩũmba rĩu athondeke indo imwe cia kũhũthĩrwo na njĩra ya gũtĩika na ingĩ nĩ ũndũ wa mahũthĩro ma ndũire?

²² Ī kũngĩkorwo Ngai, tondũ nĩathuurĩte kuonania mang'ũrĩ make na kũmenyithania hinya wake, nĩakirĩrĩrie mũno arĩ na wetereri mũnene andũ arĩa mahaana to indo icio cia kũrakarĩrwo, o icio ciahhaarĩrio kwanangwo? ²³ Ī kũngĩkorwo ekaga ũguo nĩgeetha atũme ũingĩ wa riiri wake ũmenyeke nĩ arĩa mahaana ta indo iria akaiguĩra tha, arĩa aahaarĩrie o mbere matuĩke a kũgaya riiri ũcio, ²⁴ na nĩo ithuĩ, ithuĩ arĩa eetire, na to arĩa moimĩte kũrĩ Ayahudi, no nĩ kuuma o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ? ²⁵ O ta ũrĩa oigĩte Ibuku-inĩ rĩa Hosea, atĩrĩ:

“Andũ arĩa matarĩ akwa nĩo ngeeta ‘andũ akwa’;

nake mũndũ-wa-nja ũcio ũtarĩ mwende nĩwe ngeeta ‘mwendwa wakwa.’”

²⁶ na ningĩ,

“Nĩgũgatuĩka atĩ, o handũ harĩa meerĩrwo atĩrĩ,
‘Inyuĩ mũtirĩ andũ akwa,’

no ho mageetĩrwo ‘ariũ a Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo’.”

²⁷ Naguo ũhoru ũkonĩ Isiraeli, Isaia nĩanĩrĩire, akiuga atĩrĩ:

“O na gũtuĩka andũ a Isiraeli maigana ta mũthanga wa iria-inĩ-rĩ, no matigari mao makaahonoka.

²⁸ Nĩgũkorwo Mwathani nĩagatuĩra

andũ a gũkũ thĩ ciira o narua, na aũkinyie mũthia.”

²⁹ Na o ta ũrĩa Isaia oigĩte o mbere ũndũ ũcio ũtanakinya, atĩrĩ:

“Tiga Mwathani Mwene-Hinya-Wothe

aatũtigĩirie njiaro-rĩ,

ithuĩ tũngĩatuĩkire ta Sodomu,

na tũhaane o ta Gomora.”

Isiraeli kwaga Gwĩtĩkia

³⁰ Tũkiuge atĩa ha ũhoru ũcio? Atĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, arĩa mataathingatire ũthingu, nĩmagĩire naguo, ũthingu ũrĩa ũgĩagwo naguo na ũndũ wa gwĩtĩkia; ³¹ no atĩ andũ a Isiraeli, arĩa maathingatire watho wa ũthingu-rĩ, matiigana kũgĩa na watho ũcio. ³² Maagire kũgĩa naguo nĩkĩ? Tondũ matiaũthingatire na njĩra ya wĩtkio, no maũcaririe na njĩra ya gwĩka maũndũ. O nao nĩmahĩngirwo nĩ “ihiga rĩrĩa rĩhĩnganaga”. ³³ O ta ũrĩa kwandĩkitwo:

“Atĩrĩrĩ, kũu Zayuni nĩnjigĩte ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,

na ngaiga rwaro rwa ihiga rũrĩa rĩtũmaga magũe,

nake mũndũ ũrĩa ũmwĩhokete ndarĩ hĩndĩ agaaconorithio.”

10

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ũndũ ũrĩa ngoro yakwa yendete mũno na ũrĩa hooyaga Ngai nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli nĩ atĩ mahonokio.

² Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira wao atĩ nĩ marĩ kĩyo ũhoru-inĩ wa Ngai, no kĩyo kũu kĩa gĩkaaga ũmenyi. ³ Na tondũ matiigana kũmenya ũthingu ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai no nĩ kũgeria maageririe kwĩhaandĩra ũthingu wao ene-rĩ, matiigana kwĩnyihĩria ũthingu wa Ngai. ⁴ Nake Kristũ nĩwe wakinyirie ũhoru wa watho mũthia nĩgeetha kũgĩe na ũthingu kũrĩ mũndũ o wothe ũrĩa wĩtkĩtie.

5 Musa aataarĩrie ũhoro wa ũthingu ũrĩa uumanaga na watho na njĩra ĩno: “Mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ macio arĩtũũragio nuoyo nĩmo.” 6 No rĩrĩ, ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtĩkia uugaga atĩrĩ: “Ndũkaneyũrie na ngoro atĩrĩ, ‘Nũũ ũkwambata akinye igũrũ?’” (ũguo nĩ kuuga, agĩre Kristũ amũrehe gũkũ thĩ) 7 “o na ndũkeyũrie, ‘Nũũ ũkaaharũrũka irima rĩrĩa rĩtarĩ gĩturi?’” (ũguo nĩ kuuga, ambatie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ). 8 No ũhoro ũcio uugaga atĩa? Uugaga atĩrĩ, “Ũhoro ũrĩ o hakuhĩ nawe; ũrĩ o kanua-inĩ gaku, na ngoro-inĩ yaku,” naguo ũhoro ũcio nĩguo ũhoro wa wĩtĩkio ũrĩa tumbũraga: 9 Atĩ ũngiumbũra na kanua gaku atĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” o na gwĩtĩkia wĩtĩkie na ngoro yaku atĩ Ngai nĩamũriũkirie oime kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, no ũhonoke. 10 Nĩgũkorwo mũndũ etĩkagia na ngoro yake, agatuuu mũthingu, na akoimbũra na kanua gake, agakĩhonokio. 11 Tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ, “Ũrĩa wothe ũmwĩhokaga ndarĩ hĩndĩ agaaconorithio.” 12 Nĩgũkorwo gũtirĩ ngũũrani gatagatũ ka Mũyahudi na mũndũ-wa-Ndũrĩrĩ: tondũ Mwathani o ũcio nĩwe Mwathani wa andũ othe, na nĩarathimaga mũno arĩa othe mamũkayağĩra; 13 nĩgũkorwo nĩ kwandike atĩrĩ, “Mũndũ wothe ũrĩa ũgaakaĩra rĩtwa rĩa Mwathani nĩakahonoka.”

14 No rĩrĩ, mangĩmũkaĩra atĩa matamwĩtĩkĩtie? Na mangĩmwĩtĩkia atĩa matarĩ maigua ũhoro wake? Na mangĩkiigua atĩa matarĩ na mũndũ wa kũmahunjĩria? 15 Ningĩ andũ mangĩhota atĩa kũhunja ũhoro matarĩ atũme? O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ, “Kaĩ magũrũ ma andũ arĩa mahunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega nĩmagĩrĩre-ĩ!”

16 No rĩrĩ, ti andũ othe Isiraeli meetĩkĩrĩre Ũhoro-ũrĩa-Mwega. Nĩgũkorwo Isaia oririe atĩrĩ, “Mwathani, nũũ wĩtĩkĩtie ũhoro witũ?” 17 Nĩ ũndũ ũcio, gwĩtĩkia kuumanaga na kũigua ũhoro, naguo ũhoro ũiguagwo na ũndũ wa kiugo gĩa Kristũ. 18 No ngũũria atĩrĩ: Matirĩ maigua Ũhoro? Hatirĩ nganja nĩmaiguĩte, tondũ Maandĩko mekuuga atĩrĩ:

“Mũgambo wao nĩwahunjire thĩ yothe,
nacio ciugo ciao igĩkinya ituri-inĩ ciothe cia thĩ.”

19 Na ningĩ ngũũria atĩrĩ: Andũ a Isiraeli matiigana kũmenya ũguo? Atĩrĩ, Musa o mbere oigire atĩrĩ,

“Nĩngatũma mũigue ũiru nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ hatarĩ;
nĩngatũma mũrakare nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ rũtarĩ na ũmenyo!”

20 Nake Isaia akiuga omĩrĩrie mũno atĩrĩ,
“Andũ arĩa mataanjara nĩ maanyonire;
ndeeguũrĩrie arĩa mataanjũragĩrĩria.”

21 No ha ũhoro ũkonĩ Isiraeli akoiga atĩrĩ,
“Mũthenya wothe ndindaga ndambũrũkĩtie moko makwa
kũrĩ andũ aremi, na a ngarari.”

11

Matigari ma Isiraeli

1 Ningĩ ngũũria atĩrĩ: Ngai nĩkũrega aaregire andũ ake? Kũroaga gũtuũka ũguo! Nĩ mwene ndĩ Mũisiraeli, wa rũciaro rwa Iburahĩmu, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini. 2 Ngai ndaigana kũrega andũ ake arĩa aamenyete o mbere. Kaĩ mũtooĩ ũrĩa Maandĩko moigĩte harĩa

handĩkĩtwo ũhoro wa Elija, ũrĩa aathaithire Ngai nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, akiuga atĩrĩ: ³ “Mwathani, nĩmoragĩte anabii aku na nĩmatharĩtie igongona ciaku; no niĩ nyiki ndigarĩte, nao nĩkũnjaria maranjaria manjũrage?” ⁴ Ngai aamũcookeirie atĩrĩ, “Nĩndĩtigĩirie andũ ngiri mũgwanja arĩa matarĩ maaturĩria Baali ndu.” ⁵ Nĩ ũndũ ũcio, o na hĩndĩ ĩno tũrĩ, nĩ kũrĩ na matigari marĩa Ngai ethuurĩire nĩ ũndũ wa wega wake. ⁶ Na angĩkorwo Ngai aamathuurire nĩ ũndũ wa wega wake-rĩ, gũtingĩgĩtuĩka atĩ maathuurirwo nĩ ũndũ wa ciĩko ciao; korwo nĩ ũguo-rĩ, wega wa Ngai ndũngĩgĩtuĩka nĩ wega rĩngĩ.

⁷ Rĩu tũkiuge atĩa? Nĩ atĩrĩ, ũndũ ũrĩa andũ a Isiraeli maatũire macaragia na kĩyo kĩnene matiawonire, no andũ arĩa athuure-rĩ, nĩmawonire. Acio angĩ nao nĩmoomirio ngoro, ⁸ o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Ngai nĩamaheire roho ta wa andũ magonetio nĩ toro,
akĩmahe maitho matekuona,
na matũ matekũigua,
o nginya ũmũthĩ ũyũ.”

⁹ Nake Daudi ekuuga atĩrĩ:

“Metha yao ya kũrĩria ĩrotuĩka mũtego, na kĩndũ gĩa kũmagwatia,
o na ĩtuĩke ya kũmahĩnga, na irĩhi rĩa ũũru wao.

¹⁰ Maitho mao marogĩa nduma, matige gũcooka kuona,
na mathiige mainamĩrĩire nginya tene.”

Honge cia Gũciarithanio

¹¹ Nĩngĩ ngũũria atĩrĩ: Ayahudi nĩkũhĩngwo maahĩngirwo makĩgũa ũndũ matangĩũkĩra? Kũroaga gũtuĩka ũguo! Aca ti guo o na atĩa! ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ, tondũ wa mehia mao, ũhonokio nĩũkinyĩire andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩgeetha andũ a Isiraeli maigue ũiru. ¹² No angĩkorwo ũremi wao nĩũtuĩkĩte ũtonga kũrĩ kĩrĩndĩ gĩa thĩ, nayo hathara yao ĩgatuĩka ũtonga kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ, githĩ kũiyũrĩrĩrwo kwao gũtingĩkĩrehe ũtonga mũingĩ makĩria!

¹³ Rĩu-rĩ, nĩ inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ ndĩraarĩria. Tondũ ndĩ mũtũmwo ũtũmĩtwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ, ũtungata ũcio wakwa nĩndĩwĩkĩrĩire mũno, ¹⁴ ngũgeragĩria kana hihi ndahota kwarahũra andũ a rũruka rwakwa kũũmbe maigue ũiru, na ndũme amwe ao mahonokio. ¹⁵ Tondũ angĩkorwo kũregwo kwao nĩkuo gwa gũtũma kĩrĩndĩ gĩa thĩ kũiguithanio na Ngai-rĩ, ĩ gwĩtĩkĩrwo kwao kũngĩkĩrehe kũ, tĩga o kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ? ¹⁶ Angĩkorwo kĩenyũ gĩa kĩmere kĩria kĩrutĩrwo Ngai kĩrĩ maciaro ma mbere nĩ gĩtheru-rĩ, o nakĩo kĩmere gĩothe no gĩtheru; angĩkorwo mũri nĩ mũtheru-rĩ, o nacio hongwe no theru.

¹⁷ Angĩkorwo hongwe imwe cia mũtamaiyũ wa mũgũnda nĩciakahũrirwo, nawe, o na watuĩka ũrĩ rũhongwe rwa mũtamaiyũ wa gĩthaka-rĩ, ũgĩciarithanio na hongwe icio ingĩ, na rĩu nĩũgayanaga ũnoru na icio ingĩ kuuma mũri wa mũtamaiyũ ũcio-rĩ, ¹⁸ menya ndũkae kwĩganĩra hongwe icio ingĩ. ũngĩka ũguo-rĩ, ririkana ũndũ ũyũ: Wee tiwe ũnyitĩrĩire mũri ũcio, no nĩ mũri ũcio ũkũnyitĩrĩire. ¹⁹ No wee no ũkiuge atĩrĩ, “Hongwe icio ciakahũrirwo nĩgeetha njarithanio na mũtĩ.” ²⁰ ũguo noguo. No rĩrĩ, hongwe icio ciakahũrirwo tondũ wa kwaga gwĩtĩkia, nawe wĩhaandĩte nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia.

Ndũkae gwĩtĩia, no wĩtigagĩre. ²¹ Tondũ angĩkorwo Ngai ndaacaĩire honge icio cia ndũire-rĩ, o nawe ndangĩgũcaĩra.

²² Nĩ ũndũ ũcio, mwĩcũraniei ũhoru wa ũtugi wa Ngai na kwaga tha gwake: harĩ andũ acio maagũire, niagire kũmaiguĩra tha, no inyuĩ, nĩkũmũtuga amũtugaga, angĩkorwo nĩmũgũtũura thĩinĩ wa ũtugi wake. Kwaga ũguo-rĩ, o na inyuĩ no mũtinio mweherio. ²³ Andũ acio nao mangĩtiga kũrũmia ũhoru ũcio wa kwaga gwĩtĩkia-rĩ, nĩmagaciarithanio na mũtĩ, nĩgũkorwo Ngai arĩ na ũhoti wa kũmaciarithania naguo rĩngĩ. ²⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo mwatinirio kuuma mũtamaiyũ-inĩ wa kĩrĩti, na mũgĩcooka mũgĩciarithanio na mũtamaiyũ wa mũgũnda, na ũcio nĩ ũhoru ũtarĩ wa ndũire-rĩ, githĩ ti ũhũthũ makĩria honge ici, o ici ciarĩ ciaguo, gũciarithanio na mũtamaiyũ wa mũgũnda o ũcio warĩ wao kĩũmbe!

Andũ a Isiraeli othe Nĩmakahonokio

²⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndikwenda mũikare mũrigĩtwo nĩ ũhoru ũyũ wa hitho, nĩgeetha mũtikae kwĩona ta mũrĩ oogĩ: Hitho nĩ atĩ, andũ amwe a Isiraeli nĩanyiite nĩ kũũmia ngoro, o nginya rĩrĩa mũigana wa andũ-a-Ndũrĩrĩ ũkaahinga gũtoonya. ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ a Isiraeli othe nĩmakahonokio, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Mũhonokia nĩakoima Zayuni;

naguo ũhoru wa kũregana na Ngai nĩakaweheria kuuma kũrĩ Jakubu.

²⁷ Nakĩo gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra nao, rĩrĩa ngaamehereria mehia mao.”

²⁸ Ha ũhoru-ũrĩa-Mwega-rĩ, andũ a Isiraeli nĩmatuirwo thũ nĩ ũndũ wanyu, no ha ũhoru wa gũthuurwo-rĩ, nĩmendetwo nĩ ũndũ wa maithe mao ma tene, ²⁹ nĩgũkorwo iheo iria Ngai aheanaga na gwĩtana kũrĩa etanaga nakuo ndacookaga kwĩricũkwo. ³⁰ O ta ũrĩa inyuĩ hĩndĩ ĩmwe mwaremeire Ngai, no rĩu nĩamũiguĩrĩire tha nĩ ũndũ wa ũremi wao-rĩ, ³¹ rĩu no taguo o nao matuĩkĩte aremi, nĩgeetha o nao rĩu maiguĩrwo tha nĩ ũndũ wa ũrĩa Ngai amũiguĩrĩire tha. ³² Nĩgũkorwo Ngai nĩatuĩte andũ othe aremi nĩgeetha acooke amaiguĩre tha othe.

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

³³ Hĩ! Ĩ ũũgĩ wa Ngai, o naguo ũmenyo wake, itikĩrĩ nyingĩ na ndiku mũno!

Matuĩro make gũtirĩ ũngĩhota kũmatuĩria, na mũthĩire yake kaĩ ndĩngĩmenyeka-ĩ!

³⁴ “Nũũ ũmenyete meciiria ma Mwathani?

Kana nũũ ũkoretwo akĩmũtaara?”

³⁵ “Nũũ wanahe Ngai kĩndũ,

atĩ nĩguo Ngai acooke amũrĩhe kĩndũ kũu?”

³⁶ Nĩgũkorwo indo ciothe cioimire harĩ we, na nĩwe ũcitũuragia ciothe, na ciothe-rĩ, no ciake.

Nake arogoocagwo nginya tene na tene! Amenii.

12

Magongona marĩ Muoyo

¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndamũthaita tondũ wa ũrĩa Ngai anamũiguĩra tha, mwĩrute mũrĩ yanyu ĩtuĩke magongona marĩ muoyo, na matheru mangĩkenia Ngai, arĩ guo ũtungata ũrĩa wagĩrĩire

na wa ma wa kūgoocithia Ngai. ² Mūtikanahaananie ūhoru wanyu na maūndū marīa mekagwo nī andū a thī īno; no garūrūkai na ūndū wa kwerūhio meciiria manyu. Hīndī īyo nīmūrīhotaga kūmenya na gwītīkīra wendi ūcio wa Ngai, o wendi ūcio wake mwega ūrīa wa kūmūkenagia, na mūkinyanīru kūna.

³ Nī ūndū wa wega ūrīa ndaaheirwo nī Ngai-rī, ngwīra o mūndū wothē wanyu atīrī: Mūndū ndakae gwītua mūnene gūkīra ūrīa aagīrīrwo nī gwītua, no nī kaba mūndū eciiragie ūhoru wake we mwene na atue itua rīagīrīru, kūringana na wītīkio ūrīa Ngai amūheete. ⁴ O ta ūrīa tūrī na cīga nyingī thīnī wa mwīrī ūmwe, nacio cīga ici ciothe itirutaga wīra mūthemba ūmwe-rī, ⁵ no taguo o na ithuī, o na twatuīka tūrī aingī, tūrī mwīrī ūmwe thīnī wa Kristū, na o kīiga nīkīohanītio na iria ingī ciothe. ⁶ Ningī nītūheetwo iheo itiganīte, kūringana na wega ūrīa tūheetwo. Angīkorwo kīheo kīa mūndū nī kūratha mohoro-rī, nīahūthīre kīheo kīu kūringana na ūrīa wītīkio wake ūigana. ⁷ Angīkorwo nī gūtungata, nīatungatage; na angīkorwo nī kūrutana, nīarutanage; ⁸ ningī angīkorwo nī kūmīrīria andū, nīakīūmanagīrīrie; na angīkorwo nī wa kūrūmbūiya mabata ma andū arīa angī, nīakīheanage na ūtaana; angīkorwo nī wa gūtongoria, nīatongoragie na kīyo; ningī ūrīa wa kūiguanīra tha, nīekage ūguo akenete.

Wendani

⁹ Wendani wanyu nīūkoragwo nī ūrīa ūtarī ūhinga. Thūūragai ūndū ūrīa mūūru; naguo ūndū ūrīa mwega mūkīūrūmagie. ¹⁰ Endanagai mūndū na ūrīa ūngī, mūrī na wendani ta wa ciana cia ithe ūmwe. Na mūndū nīatīage ūrīa ūngī gūkīra we mwene. ¹¹ Rutagai wīra na kīyo, na mūreke ngoro cianyu ihīahīage, mūgītungatagīra Mwathani. ¹² Ikaragai mūkenete nī ūndū mūrī na kīirīgīrīro, na mūkīragīrīrie hīndī ya mathūina, na mūikarage mūkīhooyaga hīndī ciothe. ¹³ Teithagīai andū a Ngai mabataro-inī mao. Tūūrai mūnyīitaga andū ūgeni.

¹⁴ Rathimagai andū arīa mamūnyariiraga; marathimagei na mūtikanamarume. ¹⁵ Kenagai hamwe na arīa marakena; na mūcakae na arīa maracakaya. ¹⁶ Tūūrai mūiguanīte mūndū na ūrīa ūngī. Tigagai gwītīa, no mwītīkagīre kūgīa ngwatanīro na andū arīa matarī igweta. Tigagai kwīona ta mūrī oogī.

¹⁷ Mūtikaneeke mūndū ūūru nī ūndū wa ūūru ūrīa amwīkīte. Menyagīrīrai nīguo mwīkage maūndū marīa mangīonwo magīrīire nī andū othe. ¹⁸ Inyuī-rī, geragīai gūikarania na mūndū o wothē na thayū kūngīhoteka. ¹⁹ Arata akwa, mūtikanerīhīrie, no tigagīriai mang'ūrī ma Ngai handū, nīgūkorwo nī kwandīkītwo atīrī: "Kūrīhanīria nī gwakwa; nī nī ngaarīhanīria," ūguo nīguo Mwathani ekuuga.

²⁰ Handū ha ūguo-rī:

"Thū yaku īngīkorwo ihūtī-rī, mīhe irio;

īngīkorwo nīnyootī-rī, mīhe gīa kūnyua.

Gwīka ūguo-rī, nīkūmīgīrīra makara ma mwaki mūtwe."

²¹ Mūtikanatoorio nī ūūru, no tooragīai ūūru na wega.

13

Kwīnyīihīria arīa Maathanaga

¹ O mündũ no nginya athĩkagĩre arĩa maathanaga, nĩgũkorwo gũtirĩ hinya wa gwathana tiga ũrĩa Ngai ahaandite. Aathani arĩa marĩ ho nĩ Ngai ũmatuĩte a gwathana. ² Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mündũ ũrĩa ũremagĩra arĩa maathanaga, nĩkũrega aregaga ũndũ ũrĩa Ngai atuĩte, nao arĩa mekaga ũguo nĩmagatuĩka a gũtuĩrwo ciira. ³ Nĩgũkorwo aathani ti a kũmakia arĩa mekaga ũrĩa kwagĩrĩre, no nĩ a kũmakia arĩa mekaga ũũru. Nĩũkwenda wagage gwĩtigagĩra ũrĩa wathanaga? Gĩkage ũrĩa kwagĩrĩre, nake nĩarĩkũgathagĩrĩria. ⁴ Nĩgũkorwo we nĩ ndungata ya Ngai ya gũtũma wonage maũndũ mega. No ũngĩka ũũru-rĩ, wĩtigĩre, nĩgũkorwo ndakuuaga rūhiũ rwa njora tũhũ. We nĩ ndungata ya Ngai, na mũrĩhania wake wa kũherithania na wa gũkinĩrĩa mündũ ũrĩa wĩkaga ũũru mang'ũrĩ ma Ngai. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ kwagĩrĩre mwathĩkagĩre arĩa maathanaga, ti tondũ wa gwĩtigĩra mang'ũrĩ macio, no nĩ tondũ wa ũrĩa mwĩmenyeire na thamiri cianyu ũrĩa arĩ wega gwĩka.

⁶ ũndũ ũcio noguo ũtũmaga mũrutage magooti, nĩgũkorwo arĩa maathanaga nĩ ndungata cia Ngai, na maheanaga mahinda mao mothe nĩ ũndũ wa wĩra ũcio kĩũmbe. ⁷ Rutagĩrai andũ othe kĩrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kũmarutĩra: Angĩkorwo mũtirutite magooti, rutai magooti; na angĩkorwo nĩ kũruta mbeeca cia kũrutithia wĩra wa bũrũri, rutai; nao andũ arĩa a kũheo gĩtũio, maheagei; na arĩa a gwĩkĩrĩrwo, mekagĩrĩrei.

Endanagai tondũ Mũthenya Nĩũkuhĩrĩrie

⁸ Mũtigaikare mũrĩ na thĩirĩ na mündũ o na ũrĩkũ, tiga o mwendanage hĩndĩ ciothe mündũ na ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo mündũ wendaga mündũ ũrĩa ũngĩ nĩahingĩte watho. ⁹ Nĩ ũndũ maathani maya, atĩ “Ndũkanatharanie,” na “Ndũkanoragane,” na “Ndũkanaiye”, na “Ndũkanacumĩkĩre kĩndũ kĩene,” o na rĩathani rĩngĩ o rĩothe rĩngĩkorwo ho, mohanĩtio mothe maturanĩrwo thĩinĩ wa rĩathani rĩrĩ: “Enda mündũ ũrĩa ũngĩ ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.” ¹⁰ Wendani-rĩ, ndũngũka mündũ ũrĩa ũngĩ ũũru. Nĩ ũndũ ũcio kwendana nĩkuo kũhingia watho.

¹¹ Na mwĩkage ũguo nĩ ũndũ wa kũmenya mahinda maya tũrĩ ũrĩa matariĩ. Ihinda nũkinyu nĩgeetha mwarahũke mũtĩge gũkoma, tondũ ũhonokio witũ rĩu ũrĩ hakuhĩ kũrĩ rĩrĩa twambĩrĩrie gwĩtĩkia. ¹² ũtukũ ũrĩ hakuhĩ gũthira; naguo mũthenya ũkĩrĩ gũkinya. Nĩ ũndũ ũcio nĩtũtigane na maũndũ ma nduma na twĩohe indo cia mbaara, o iria cia ũtheri. ¹³ Nĩtũthiage na mĩthĩre mĩagĩrĩru, o irĩa yagĩrĩre gũkarwo nayo mũthenya, tũtigatoonye maruga-inĩ mooru marĩ na nyĩmbo njũru na ũrĩũ, na tũtigatoonye ũtharia-inĩ kana maũndũ ma ũũra-thoni, na tũtikagiage na njũgitano na kũiguanĩra ũru. ¹⁴ No rĩrĩ, mwĩhumbei Mwathani Jesũ Kristũ, na mũtigatũure mwĩciiragia o ũrĩa mũngĩhingia merĩrĩria ma mĩrĩrĩ ĩno ya mehia.

14

Andũ arĩa Ahũthũ na arĩa marĩ Hinya

¹ Na rĩrĩ, mündũ ũrĩa ũkoragwo arĩ na wĩtĩkio mũhũthũ mwamũkĩrei, mũtekũmũtuĩra ciira nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mataiguanĩrwo. ² Wĩtĩkio wa mündũ ũmwe-rĩ, nĩũmwĩtĩkĩrĩtie kũria

irio cia mĩthemba yothe, no mũndũ ũngĩ, ũrĩa ũrĩ wĩtikio mũhũthũ, arĩaga o mĩthemba ya nyeni. ³ Mũndũ ũrĩa ũrĩaga mĩthemba yothe ya irio ndakae kũmena mũndũ ũrĩa ũtekaga ũguo, nake mũndũ ũrĩa ũtarĩaga indo imwe-rĩ, ndakae gũtuĩra ciira mũndũ ũrĩa ũrĩaga ciothe tondũ Ngai nĩamwĩtikĩritie. ⁴ Wee ũkĩrĩ ũ nĩguo ũtuĩre ndungata ya mũndũ ũngĩ ciira? Mwathi wayo nĩwe ũmenyaga ĩrũngĩ wega kana ĩgwĩte. Nayo nĩrĩrũgamaga, tondũ Mwathani nĩwe ũrĩ na ũhoti wa gũtũma ĩrũgame.

⁵ Mũndũ ũmwe-rĩ, onaga ta kũrĩ mũthenya ũmwe mũtheru kũrĩ ĩrĩa ĩngĩ; nake mũndũ ũngĩ akoona mĩthenya yothe no ũndũ ũmwe. O mũndũ nĩemenyere wega na ngoro yake. ⁶ Mũndũ ũrĩa wonaga mũthenya ũmwe ũrĩ wa mwanya-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani. Nake ũrĩa ũrĩaga nyama-rĩ, arĩaga nĩ ũndũ wa Mwathani, nĩgũkorwo nĩ Ngai acookagĩria ngaatho; nake ũrĩa ũtacirĩaga-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani, na nĩ Ngai acookagĩria ngaatho. ⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ o na ũmwe witũ ũtũũraga nĩ ũndũ wake mwene, na gũtirĩ o na ũmwe witũ ũkuaga nĩ ũndũ wake mwene. ⁸ Nĩ ũndũ tũngĩtũũra muoyo-rĩ, tũtũũraga nĩ ũndũ wa Mwathani; na tũngĩkua-rĩ, twakua nĩ ũndũ wa Mwathani. Nĩ ũndũ ũcio tũngĩkorwo tũrĩ muoyo kana tũkuĩte-rĩ, tũrĩ o a Mwathani.

⁹ ũhoro ũyũ nĩguo watũmire Kristũ akue na acooke ariũke, nĩguo atuĩke Mwathani wa arĩa akuũ na arĩa marĩ muoyo. ¹⁰ Wee-rĩ, ũgũtuĩra mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ciira nĩkĩ? Kana ũkũmena mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu nĩkĩ? Nĩgũkorwo ithuothe nĩtũkarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira kĩa Ngai. ¹¹ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Ti-itherũ, o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo,

iru o rĩothe nĩrĩgaturio mbere yakwa;

naruo rũrĩmĩ o ruothe nĩrũkoimbũrĩra Ngai,’ ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.”

¹² Hakĩrĩ ũguo-rĩ, o ũmwe witũ nĩakaheana ũhoro wake mwene mbere ya Ngai.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩtũgĩtĩge gũtuanĩra ciira ithuĩ ene. Handũ ha ũguo-rĩ, kaba mũtue na meciiria manyu atĩ mũtigatũma mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu ahĩngwo kana agwe njĩra-inĩ. ¹⁴ Nĩ nĩmenyete wega biũ ndĩ thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, atĩ gũtirĩ irio ĩrĩ thaahu cio nyene. No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa wonaga kĩndũ ta kĩrĩ thaahu-rĩ, ũcio harĩ we kĩndũ kũ nĩ kĩrĩ thaahu. ¹⁵ Angĩkorwo mũrũ kana mwarĩ wa thoguo nĩekũigua ũũru tondũ wa kĩrĩa ũrĩaga-rĩ, wee nĩtũgĩte gũthĩi na mĩthĩire ya wendani. Tiga gũtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ũcio Kristũ aakuĩrĩre oore nĩ ũndũ wa kĩrĩa ũrĩa. ¹⁶ Mũtikanareke ũndũ ũrĩa muonaga ũrĩ mwega ũtuĩke wa gũcambio. ¹⁷ Nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai ti ũhoro wa kũrĩa na kũnyua, no nĩ wa ũthingu, na thayũ o na gĩkeno iria ciumaga kũrĩ Roho Mũtheru, ¹⁸ tondũ mũndũ o wothe ũrĩa ũtungatagĩra Kristũ na njĩra icio nĩakenagia Ngai, o na akoonagwo arĩ mwega nĩ andũ.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtwĩkĩragei kĩyo gĩa gwĩkaga maũndũ marĩa marehaga ũhoro wa thayũ na magatũma tuonganĩrĩre hinya. ²⁰ Mũtikanathũkie wĩra wa Ngai nĩ ũndũ wa irio. Irio ciothe nĩ theru, no rĩrĩ, nĩ ũũru mũndũ kũrĩa kĩndũ o gĩothe kĩrĩa kĩngĩhĩtithia mũndũ

ũria ũngĩ. ²¹ Nĩ kaba kwaga kũria nyama, kana kũnyua ndibei o na kana gwĩka ũndũ ũngĩ o na ũrikũ ũria ũngĩtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ahĩthio.

²² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũndũ ũria wĩtikĩtie ũkonĩ maũndũ macio-rĩ, nĩumenyeke gatagatĩ gaku na Ngai. Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũria ũtarĩ ũndũ angĩcuukĩra nĩ ũndũ wa kĩndũ kĩria onaga kĩrĩ kĩega agĩika. ²³ No rĩrĩ, mũndũ angĩkorwo arĩ na nganja, acooke arĩe irio iria arĩ na nganja nacio, mũndũ ũcio nĩetuĩrĩre ciira, tondũ kũria gwake gũtũmanĩte na wĩtikio; naguo ũndũ o wothe ũtoimanĩte na wĩtikio nĩ mehia.

15

¹ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa tũrĩ na hinya-rĩ, twagĩrĩrwo nĩgũkuuanagĩra na arĩa matarĩ na hinya maũndũ mao ma ũhinyaru na to gwĩkenagĩa ithuĩ ene. ² O ũmwe witũ nĩagĩrĩrwo nĩgũkenia mũndũ ũria ũngĩ nĩ ũndũ wa maũndũ make mega, nĩgeetha ongererwo hinya. ³ Nĩgũkorwo o na Kristũ ndekenirie we mwene, no o ta ũria kwandĩkitwo atĩrĩ: “Irumi cia arĩa makũrumaga nĩ nĩ ciagwĩrĩre.” ⁴ Nĩgũkorwo maũndũ mothe marĩa maandĩkirwo tene maandĩkirwo marĩ ma gũtũruta, nĩgeetha tũgĩage na kĩrĩgĩrĩro nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria na kũmĩrĩrio nĩ Maandĩko macio.

⁵ Ngai ũria ũheanaga ũkirĩrĩria na ũmanĩrĩria aromũhe roho wa ũiguano o mũndũ na ũria ũngĩ rĩrĩa mũkũrũmĩrĩria Kristũ Jesũ, ⁶ nĩgeetha mũgoocithagie Ngai o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ mũrĩ na nguo imwe na mũgambo ũmwe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, o mũndũ nĩagĩtĩkagĩre ũria ũngĩ, o ta ũria mwetĩkĩrĩrwo nĩ Kristũ, nĩgeetha Ngai agoocagwo. ⁸ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, Kristũ okire arĩ ndungata ya Ayahudi nĩ ũndũ wa ũhoru wa ma wa Ngai, nĩguo ahingie ciĩranĩro iria cierrĩrwo maithe maitũ ma tene, ⁹ nĩgeetha andũ-a-Ndũrĩrĩ magoocithagie Ngai nĩ ũndũ wa tha ciake, ta ũria kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ ũcio nĩngũkũgocooa ndĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩndĩrĩnaga nyĩmbo cia kũgocooa rĩitwa rĩaku.”

¹⁰ Ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ:

“Kenai, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, mũrĩ hamwe na andũ ake.”

¹¹ Na ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ,

“Goocai Mwathani, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ othe,
na mũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũgocooa, inyuĩ andũ othe.”

¹² O na ningĩ, Isaia nĩoigĩte atĩrĩ,

“Mũndũ ũria wĩtagwo Mũri wa Jesii nĩagocooa,
o we ũria ũkaarahũka atuĩke wa gwatha ndũrĩrĩ,
nao andũ-acio-a-Ndũrĩrĩ nĩmakaagĩa na kĩrĩgĩrĩro thĩinĩ wake.”

¹³ Na rĩrĩ, Ngai ũria arĩ we mwĩhoko witũ aromũiyũria na gĩkeno gĩothe na thayũ tondũ wa ũria mũmwĩhokete, nĩgeetha mũkirĩrĩrie kũgĩa na kĩrĩgĩrĩro nĩ ũndũ wa hinya wa Roho Mũtheru.

Paũlũ Mũtungatĩri wa Andũ-a-Ndũrĩrĩ

¹⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ mwene nĩnjĩtikĩrĩte atĩ inyuĩ ene nĩmũiyũrĩtwo nĩ wega, na nĩ mũrĩ na ũmenyo mũiganu, o na mũkahota gũtaarana inyuĩ ene. ¹⁵ Ndĩmwandĩkĩre ũndũ ũyũ ndĩ na ũmĩrĩru mũingĩ ngĩmwĩra maũndũ mamwe, taarĩ kũmũrĩrĩkania

maündũ macio rĩngĩ, nĩ ũndũ wa wega ũrĩa Ngai aaheire, ¹⁶ nĩguo nduĩke mĩtungatĩri wa Kristũ Jesũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, ndutage wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai wa kũhunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai, nĩgeetha andũ-a-Ndũrĩrĩ magaatũika igongona rĩĩtikĩrĩku nĩ Ngai, o rĩrĩa rĩtherie nĩ Roho Mũtheru.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩraha thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa ũtungata wakwa ngĩtungatĩra Ngai. ¹⁸ Ndikũgeria kwaria ũndũ o na ũrĩkũ tiga o ũrĩa Kristũ ahingĩtie na ũndũ wakwa harĩ ũhoru wa gũtongoria andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru-inĩ wa gwathĩkĩra Ngai, nĩ ũndũ wakwa kũheana ũhoru na maündũ marĩa mekirwo, ¹⁹ na ũndũ wa hinya ũrĩa watũmaga kũringwo ciama na kuonwo morirũ, tondũ wa hinya wa Roho Mũtheru. Na nĩ ũndũ wa ũguo kuuma Jerusalemu kũrigiicũka nginya Iluriko, nĩhunjĩtie biũ Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ. ²⁰ Na rĩrĩ, ndũire ndũirĩrĩrie kũhunja Ũhoru-ũrĩa-Mwega kũrĩa Kristũ atamenyekete, nĩgeetha ndikanatuĩke wa gwaka igũrũ rĩa mũthingi wakĩtwo nĩ mũndũ ũngĩ. ²¹ No rĩrĩ, nĩgũtuĩke o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo, atĩri:

“Arĩa matarĩ meerwo ũhoru wake nĩo makaawona,

na arĩa matarĩ maigua nĩo magaataũkĩrwo nĩguo.”

²² Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa kĩanagiria mahinda maingĩ njũke kũu kwanyu.

Mũbango wa Paũlũ Gũthĩĩ Roma

²³ No rĩu, tondũ hatĩrĩ handũ hangĩ ingĩruta wĩra ng’ongo-inĩ ici, na tondũ mĩaka mĩingĩ nĩngoretwo ngĩrĩrĩria kũmuonari, ²⁴ nĩndĩrabanga gwĩka ũguo ngĩthĩĩ Sipania. Nĩndĩrehoka gũkaamũceerera ngĩhĩtũkĩra kũu kwanyu, na atĩ nĩmũkandeithĩrĩria gũthĩĩ rũgendo rũu, thuutha wa gũkenanĩra na inyuĩ ihinda inini. ²⁵ No rĩu ndĩ rũgendo-inĩ ngĩthĩĩ Jerusalemu ngatungatĩre andũ arĩa aamũre marĩ kũu. ²⁶ Nĩgũkorwo andũ a Makedonia na a Akaia nĩmoonire arĩ wega kũhotha nĩguo mateithie andũ arĩa athĩni a thiritũ ya andũ arĩa aamũre kũu Jerusalemu. ²⁷ Ũguo nĩguo moonire kwagĩrĩre, na ti-itherũ nĩ marĩ na thĩrĩ wa andũ acio. Tondũ wa rĩrĩ, angĩkorwo andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmagwatanĩre na Ayahudi irathimo cia kũiroho-rĩ, o nao marĩ na thĩrĩ kũrĩ Ayahudi wa kũmatungatĩra na indo iria marathimĩtwo nacio. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio ndaarĩkia kũruta wĩra ũcio, na menye wega atĩ maciaro macio nĩ marĩkia kwamũkĩrwo-rĩ, hĩndĩ iyo nĩngamũceerera ngĩthĩĩ Sipania. ²⁹ Nĩnjũũ atĩ ngĩũkĩra kũu kwanyu, ngaakorwo njiyũrĩrĩrwo nĩ irathimo cia Kristũ.

³⁰ Arĩa na aarĩ a Ithe witũ, nĩndamũthaiha nĩ ũndũ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na nĩ ũndũ wa wendani ũrĩa tũheetwo nĩ Roho, atĩ mũnyĩtanĩre na nĩ kĩgiano-inĩ gĩakwa na ũndũ wa kũhooya Ngai nĩ ũndũ wakwa. ³¹ Hooyai nĩgeetha ngaahonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa matetikĩtie a kũu Judea, na nĩngĩ atĩ ũtungata wakwa kũu Jerusalemu ũgetikĩrĩka nĩ andũ arĩa aamũre akuo, ³² nĩgeetha ngooka kũrĩ inyuĩ ngenete, Ngai enda, na tũcanjamũke tũrĩ hamwe. ³³ Ngai mwene thayũ aroikara hamwe na inyuĩ inyuothe. Amenĩ.

¹ Nĩngũgaathĩrĩria mwarĩ wa Ithe witũ Fibi kũrĩ inyuĩ, ũrĩa ũtungataga thĩnĩ wa kanitha wa Kenikirea. ² Nĩngũmũhooya mũmwamũkĩre thĩnĩ wa Mwathani o ta ũrĩa mũngĩamũkĩra andũ arĩa aamũre, na mũmũhe ũteithio o wothe angĩbatario nĩguo kuuma kũrĩ inyuĩ, nĩgũkorwo o nake anakorwo arĩ ũteithio mũnene kũrĩ andũ aingĩ, o hamwe na nĩ mwene.

³ Geithiai Pirisila na Akula, arĩa tũrutaga wĩra nao tũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.* ⁴ O nĩmendire kũũragwo nĩ ũndũ wakwa. Na to nĩ nyiki ndĩramacookeria ngaatho, no nĩmacookeirio ngaatho nĩ makanitha mothe ma andũ-a-Ndũrĩrĩ.

⁵ Geithiai o na kanitha ũrĩa ũcemanagia kwao mũciĩ.

Geithiai mũrata wakwa Epeneto, ũrĩa warĩ mwĩtikia wa Kristũ wa mbere kũu bũrũri wa Asia.

⁶ Geithiai Mariamu, ũrĩa warutire wĩra na kĩyo kĩnene mũno nĩ ũndũ wanyu.

⁷ Geithiai Anderoniko na Juniasi, andũ a mũhĩrĩga witũ arĩa tuohetwo hamwe. Nao nĩ marĩ igweta gatagatĩ-inĩ ka atũmwo, o na ningĩ nĩmatuĩkire a Kristũ mbere yakwa.

⁸ Geithiai Ampiliato, ũrĩa nyendete mũno thĩnĩ wa Mwathani.

⁹ Na mũgeithie Urubano, ũrĩa tũrutithanagia wĩra wa Kristũ nake, o na mũgeithie mũrata wakwa nyendete Sitakusi.

¹⁰ Geithiai Apele, ũrĩa wageririo na akĩmenyeka atĩ nĩ wa Kristũ kũna.

Na mũgeithie andũ a nyũmba ya Arisitobulo.

¹¹ Ningĩ mũgeithie Herodioni, ũrĩa wa mũhĩrĩga witũ.

Geithiai andũ a nyũmba ya Narikiso arĩa marĩ thĩnĩ wa Mwathani.

¹² Geithiai Turufena na Turufosa, andũ-a-nja acio marutaga wĩra na hinya thĩnĩ wa Mwathani.

Na mũgeithie mũrata wakwa Perisi, mũndũ-wa-nja ũngĩ o nake ũrutĩte wĩra na hinya mũno thĩnĩ wa Mwathani.

¹³ Geithiai Rufusi, ũrĩa mũthuure thĩnĩ wa Mwathani, o na mũgeithie nyina, ũrĩa ũkoretwo arĩ o ta maitũ.

¹⁴ Ningĩ mũgeithie Asunikirito, na Felegoni, na Herime, na Pateroba, na Herima, o na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa marĩ hamwe nao.

¹⁵ O na ningĩ mũgeithie Filologo, na Julia, na Nerea na mwarĩ wa nyina, na Olumpa, na arĩa othe aamũre makoragwo hamwe nao.

¹⁶ Geithaniai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

Makanitha mothe ma Kristũ nĩmamũgeithia.

¹⁷ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngũmũthaitha mwĩmenyagĩrĩre andũ arĩa marehaga nyamũkano na maũndũ ma kũmũhĩngithia, marĩa mareganĩte na ũhoro ũrĩa mũrutĩtwo. Eheragĩrai andũ ta acio.

¹⁸ Nĩgũkorwo andũ ta acio ti Mwathani witũ Kristũ matungataga, no nĩ nda ciao ene matungataga. Nĩmaheenagia ngoro cia andũ arĩa matoofi ũũru na ũndũ wa mũario yao mũnyoroku na ndeto ciao cia kwĩyendithĩrĩria. ¹⁹ Andũ othe nĩmaiguĩte ngumo ya wathĩki wanyu, nĩ ũndũ ũcio nĩnjyũrĩtwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wanyu; no nĩngwenda

* **16:3** Pirisila na Akula maarĩ arata a hakuhi a Paũlũ, na maarutaga wĩra wa gũtuma hema hamwe nake.

mũgĩe na ũũgĩ harĩ maũndũ marĩa mega, na mwage ũcuuke harĩ maũndũ marĩa mooru.

²⁰ Ngai mwene thayũ nĩarĩhehenja Shaitani o narua, na inyuĩ mũmũrangĩrĩrie rungu rwa magũrũ manyu. Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũroikara na inyuĩ.

²¹ Nĩmwageithio nĩ Timotheo, ũrĩa tũrutaga wĩra nake, o na Lukio, na Jasoni na Sosipatero, arĩa a mũhĩrĩga witũ.

²² Nĩ Teritio, mwandĩki wa marũa maya, nĩndamũgeithia thĩnĩ wa Mwathani.

²³ Nake Gayo, ũrĩa ũnyitĩte ũgeni na ũrĩa ũtugaga andũ a kanitha othe, nĩamũgeithia.

Nĩmwageithio nĩ Erasito, ũrĩa mũigi kĩgĩina gĩa itũũra, na mũrũ wa ithe witũ Kwarito. (²⁴ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe. Amen.)

²⁵ Na rĩu kũrĩ ũrĩa ũngĩhota kũmũrũgamia wega nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagia, na kwanĩrĩra ũhoru wa Jesũ Kristũ kũringana na ũguũrio wa maũndũ marĩa ma hito marĩa matũire mahithĩtwo kuuma tene, ²⁶ no rĩu nĩmaguũrie na makamenyithanio thĩnĩ wa Maandĩko marĩa ma ũnabii, nĩ ũndũ wa watho wa Ngai, o we ũrĩa ũtũũraga tene na tene, nĩgeetha ndũrĩrĩ ciothe imwĩtĩkie na imwathĩkagĩre: ²⁷ nake Ngai, o we wiki mũũgĩ-rĩ, arotũũra agoocagwo nginya tene na ũndũ wa Jesũ Kristũ! Amen.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, o niĩ ndeetirwo nduĩke mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ niĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai, ndĩratũma ngeithi ici tũrĩ hamwe na mũrũ wa Ithe witũ Sosithene,*

² Twandĩkĩra kanitha wa Ngai ũrĩa ũrĩ Korinitho, kũrĩ arĩa othe maamũrĩtwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ na magetwo matuĩke andũ atheru, o hamwe na arĩa othe marĩ kũndũ guothe makayagĩra rĩtwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we Mwathani wao na witũ:

³ Wega na thayũ irogĩa kũrĩ inyuĩ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho

⁴ Nĩnjookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe niĩ ũndũ wanyu, niĩ ũndũ wa wega wake ũrĩa mũheetwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. ⁵ Nĩgũkorwo thĩinĩ wake nĩmũtongetio maũndũ-inĩ mothe, mũgatongio ũhoroinĩ wa mĩario yanyu yothe o na ũhoroinĩ wothe wa kũmenya maũndũ, ⁶ tondũ-rĩ, ũira witũ ũkonĩ Kristũ niĩwekĩrwo hinya thĩinĩ wanyu. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ kĩheo gĩa kĩroho o na kĩmwe mũtarĩ nakĩo, o mũgĩetagĩrĩra na kĩyo kũguũranĩrio kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ⁸ Nake niĩarĩmũikaragia mũrĩ na hinya nginya mũthia, niĩguo mũtikanakorwo mũrĩ na ũcuuke mũthenya ũrĩa wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ⁹ Ngai niĩ mwĩhokeku, o we ũrĩa wamwĩtĩre niĩguo mũkorwo na ngwatanĩro na Mũriũ Jesũ Kristũ, Mwathani witũ.

Nyamũkano thĩinĩ wa Kanitha

¹⁰ Atĩrĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndamũthaitha thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, atĩ inyuothe mũiguane o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, niĩguo mũtikagĩe na nyamũkano gatagatĩ-inĩ kanyu, no mũikare mũiguanĩte, na mũrĩ na meciiria o mamwe, na ngoro o ĩmwe. ¹¹ Tondũ rĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, niĩmenyithĩtio niĩ andũ amwe a kuuma nyũmba ya Kiloe atĩ niĩ kũrĩ na ngũĩ gatagatĩ-inĩ kanyu. ¹² ũrĩa ndĩroiga niĩ atĩrĩ: ũmwe wanyu oigaga atĩ, “Niĩ nũmagĩrĩra Paŭlũ”; ũngĩ akoiga atĩ, “Niĩ nũmagĩrĩra Apolo”; nake ũngĩ akoiga atĩ, “Niĩ nũmagĩrĩra Kefa”; o na ningĩ ũngĩ akoiga atĩ, “Niĩ nũmagĩrĩra Kristũ.”

¹³ Kaĩ Kristũ agayanĩtio? Paŭlũ-rĩ, niĩwe waambirwo mũtĩ igũrũ niĩ ũndũ wanyu? Mwabatithirio thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Paŭlũ? ¹⁴ Nĩngũcookia ngaatho niĩ ũndũ gũtirĩ o na ũmwe wanyu niĩ ndaabatithirie, o tĩga Kirisipo na Gayo. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngiuga atĩ mwabatithirio thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa. ¹⁶ ĩĩ, o na ningĩ nĩndabatithirie andũ a nyũmba ya Stefana; no tĩga acio, ndingĩririkana kana niĩ kũrĩ mũndũ ũngĩ ndaabatithirie. ¹⁷ Nĩ gũkorwo Kristũ ndaandũmire ngabatithanie, no aandũmire ngahunjie

* 1:1 Warĩ mũtugo wa Ayunani kwambĩrĩria marũa na rĩtwa rĩa mwandĩki.

Ūhoro-ūrĩa-Mwega, no ti ndũheane na ũũgĩ wa mũndũ, nĩgeetha mũtharaba wa Kristũ ndũkae kwagithio kĩene.

Kristũ nĩwe Ũũgĩ na Ũhoti wa Ngai

¹⁸ Nĩgũkorwo ndũmĩrĩri ya mũtharaba nĩ ũrimũ kũrĩ arĩa maroora, no kũrĩ ithuĩ arĩa tũrahonokio-rĩ, ũndũ ũcio nĩ hinya wa Ngai.

¹⁹ Nĩgũkorwo kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Ũũgĩ wa andũ arĩa oogĩ nĩkũniina ngaaũniina;

naguo ũmenyo wa andũ arĩa imenyi ndĩkiütue wa tũhũ.”

²⁰ Mũndũ ũrĩa mũũgĩ-rĩ, akĩrĩ kũ? Mũndũ ũrĩa mũthomu-rĩ, akĩrĩ kũ? Arĩ ha mũciiri ũrĩa ũũĩ gũciira maũndũ ma mahinda maya tũrĩ? Githĩ Ngai ndatuĩte ũũgĩ wa thĩ ĩno ũrimũ? ²¹ Nĩgũkorwo Ngai na ũndũ wa ũũgĩ wake nĩonire atĩ andũ a thĩ ĩno na ũũgĩ wao matikaamũmenya, akĩona kwagĩrĩre ahũthĩre maũndũ ma ũrimũ marĩa tũhunjagia nĩgeetha ahonokie arĩa mamwĩtkagia. ²² Ayahudi metagia ciamā, nao Ayunani macaragia ũũgĩ, ²³ no ithuĩ tũhunjagia ũhoro wa Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ: maũndũ macio nĩ mũhĩnga kũrĩ Ayahudi na ũrimũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, ²⁴ no kũrĩ arĩa Ngai etĩte, Ayahudi o na Ayunani, Kristũ nĩwe hinya wa Ngai na ũũgĩ wa Ngai. ²⁵ Nĩgũkorwo ũrimũ wa Ngai nĩ mũũgĩ gũkĩra ũũgĩ wa mũndũ, naguo ũhũthũ wa Ngai nĩ mũritũ gũkĩra hinya wa mũndũ.

²⁶ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta gĩciiriei ũrĩa mwatariĩ rĩrĩa mwetirwo. Ti aingĩ anyu oogĩ na ũũgĩ wa andũ a gũkũ thĩ; na ti aingĩ mangĩaguucĩrĩrie andũ; o na ti aingĩ maciarĩrwo mĩciĩ ĩrĩa ĩrĩ igweta. ²⁷ No Ngai aathuurire maũndũ marĩa ma ũrimũ ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie andũ arĩa oogĩ; ningĩ Ngai aathuurire maũndũ marĩa matarĩ hinya ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie arĩa marĩ hinya. ²⁸ Agĩthaura maũndũ marĩa mahũthũ ma thĩ ĩno, na marĩa matarĩ ma gũtĩka, o gwata marĩa matarĩ maũndũ kũrĩ, nĩgeetha amaagithie bata, ²⁹ nĩgeetha mũndũ o na ũ ndakanetĩe mbere ya Ngai. ³⁰ No rĩrĩ, nĩwe ũtũmĩte mũkorwo mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, ũrĩa ũtuĩkĩte ũũgĩ uumĩte kũrĩ Ngai nĩ ũndũ witũ, ũguo nĩ kuuga, ũthingu witũ, na ũtheru, na gũkũrwo. ³¹ Nĩ ũndũ ũcio, o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage nĩ ũndũ wa Mwathani.”

2

¹ Hĩndĩ ĩrĩa ndookire kũrĩ inyuĩ, ngĩmũhunjĩria ũira wa hito ya ũhoro wa Ngai, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndiamwarĩrie na mĩario ya kanua kega kana ũũgĩ mũnene. ² Nĩgũkorwo nĩndatuĩte itua ndĩrĩ ũndũ ũngĩ ngwenda kũmenya, rĩrĩa rĩothe ndaari na inyuĩ, o tiga ũhoro wa Jesũ Kristũ na kwambwo gwake mũtĩ-igũrũ. ³ Ndookire kũrĩ inyuĩ itarĩ na hinya, na ndĩ na guoya, o na ngĩinainaga mũno. ⁴ Ndũmĩrĩri yakwa na kũhunja gwakwa itiarĩ na ciugo cia kũguucanĩrĩria na ũũgĩ, no nĩcionanagia hinya wa Roho, ⁵ nĩguo wĩtkio wanyu ndũgakorwo ũtiirĩrĩrwo nĩ ũũgĩ wa andũ, o tiga hinya wa Ngai.

Ũũgĩ Uumanĩte na Roho

⁶ No ningĩ ithuĩ-rĩ, tũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa agima twaragia ũhoro wa ndũmĩrĩri ya ũũgĩ, no tũtiaragia ũhoro wa ũũgĩ wa mahinda maya, kana wa aathani a mahinda maya arĩa matarĩ kũrĩa

merekeire. ⁷ No ithuĩ-rĩ, twaragia ũhoro wa ũũgĩ wa Ngai ũrĩa wa hitho, ũũgĩ ũrĩa watũire ũrĩ mũhithe, o ũrĩa Ngai aathĩrĩre o mbere ya kũũmba thĩ nĩ ũndũ wa riiri witũ. ⁸ Gũtirĩ o na ũmwe wa anene a mahinda maya wamenyire ũhoro ũcio, nĩgũkorwo mangĩaũmenyete-rĩ, matingĩaambire Mwathani wa riiri. ⁹ Nĩgũkorwo no ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Maũndũ marĩa matarĩ monwo na maitho,
na matarĩ maiguuo na matũ,

o na matarĩ maatoonya ngoro ya mũndũ,

nĩmo Ngai athondekeire andũ arĩa mamwendete”:

¹⁰ no Ngai nĩatũguũrĩirie maũndũ macio na ũndũ wa Roho wake.

Roho nĩathuthuuragia maũndũ mothe, o na maũndũ ma Ngai marĩa marikĩru mũno. ¹¹ Tondũ-rĩ, nũũ ũũĩ meciiria ma mũndũ, tiga o roho wa mũndũ ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wake? O ta ũguo-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũũĩ meciiria ma Ngai, o tiga Roho wa Ngai. ¹² Tũtiamũkĩrĩte roho wa thĩ ĩno, no tũheetwo Roho ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai, nĩguo tũmenyage iheo iria Ngai atũheete o ũguo tũhũ. ¹³ Maũndũ macio nĩmo twaragia, no tũtimaaragia na ciugo iria tũrutĩtwo na ũũgĩ wa mũndũ, no nĩ na ciugo iria tũrutagwo nĩ Roho, tũgataarĩria ũhoro wa ma wa kĩiroho na ciugo cia kĩiroho. ¹⁴ Mũndũ ũtarĩ na Roho ndetĩkagĩra maũndũ marĩa moimaga kũrĩ Roho wa Ngai, tondũ maũndũ macio nĩ ũrimũ kũrĩ we, na ndangĩmamenya, tondũ makũũrĩkanaga na njĩra ya kĩiroho. ¹⁵ Mũndũ wa kĩiroho nĩakũũranaga maũndũ mothe, nowe mwene gũtirĩ mũndũ ũngĩmũtuĩra:

¹⁶ “Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩmenya meciiria ma Mwathani,
nĩguo akĩmũtaare?”

No ithuĩ tũrĩ na meciiria ma Kristũ.

3

Ũhoro wa Nyamũkano thĩnĩ wa Kanitha

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndingĩahotire kũmwarĩria ta mũrĩ andũ a kĩiroho, no ndaamwarĩirie ta mũrĩ andũ a thĩ, o ta twana tũnini thĩnĩ wa Kristũ. ² Ndaamũheire iria, no ti irio nyũmũ ndaamũheire, nĩgũkorwo mũtiakinyĩte a gũcirĩa. Ti-itherũ o na rĩu mũtikinyĩte a gũcirĩa. ³ O na rĩu mũrĩ andũ a thĩ. Kuona atĩ kũrĩ na ũiru na ngũĩ thĩnĩ wanyu-rĩ, githĩ mũtikĩrĩ andũ a thĩ? Githĩ mũtiragĩka o ta ũrĩa andũ a ndũire mekaga? ⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, rĩrĩa mũndũ ũmwe ekuuga atĩrĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Paũlũ,” nake ũrĩa ũngĩ akoiga atĩrĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Apolo,” githĩ mũtikĩrĩ o andũ a ndũire?

⁵ Kaĩ Apolo akĩrĩ ũ? Nake Paũlũ akĩrĩ ũ? Acio maarĩ o ndungata, iria ciatũmire mwĩtikie, o ta ũrĩa Mwathani aagaĩre o mũndũ wĩra wake.

⁶ Nĩ nĩ mbeũ ndahaandire, nake Apolo agĩciitĩrĩria maaĩ, no nĩ Ngai watũmire ikũre. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio ti mũndũ ũrĩa ũhaandaga kana ũrĩa ũitagĩrĩria maaĩ ũrĩ bata, no ũrĩa ũrĩ bata nĩ Ngai, ũrĩa ũtũmaga ikũre.

⁸ Mũndũ ũrĩa ũhaandaga na mũndũ ũrĩa ũitagĩrĩria maaĩ makoragwo na muoroto ũmwe, na o mũndũ akaarĩhwo kũringana na wĩra wake we mwene. ⁹ Nĩgũkorwo tũrutithanagia wĩra hamwe na Ngai; na inyuĩ mũrĩ mũgũnda wa Ngai, na mwako wa Ngai.

¹⁰ Nĩ ũndũ wa wega ũrĩa Ngai aaheete, nĩĩ gwaka ndaakire mũthingi haana ta mwakithia ũrĩa mũũgĩ nake mũndũ ũngĩ nĩ gwaka

araaka igürü rīa mūthingi ūcio. No o mündū nīamenyagĩrĩre ūrīa egwaka igürü rīaguo. ¹¹ Nīgũkorwo gũtirĩ mündū ūngĩaka mūthingi ūngĩ tĩga ūrīa ūrĩkĩtie gwakwo, na nĩguo Jesũ Kristũ. ¹² Angĩkorwo mündū o na ū egwaka igürü rīa mūthingi ūyũ akĩhũthagĩra thahabu, kana betha, kana mahiga ma goro, kana mbaũ, kana nyeki, o na kana rũũa-rĩ, ¹³ wĩra wake nĩũkoneka ūrīa ūtariĩ, tondũ Mũthenya ūcio nĩũgaatũma woneke ūtheri-inĩ. Wĩra ūcio ūkaaguũrio na mwaki, nīgũkorwo wĩra wa o mündū nĩũkagerio na mwaki ūcio. ¹⁴ Angĩkorwo kĩrĩa mündū aakĩte mūthingi-igürü nīgĩgetiiria mwaki ūcio-rĩ, nĩakarĩhwo mũcaara wake. ¹⁵ Angĩkorwo nĩũkahĩa-rĩ, nĩakoorwo nĩguo; nowe mwene nĩakahonoka, no akaahonoka ta mündū ūgereire mwaki-inĩ.

¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ inyuĩ ene mũrĩ hekarũ ya Ngai, na atĩ Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu? ¹⁷ Mündū o wotho angĩananga hekarũ ya Ngai-rĩ, Ngai nĩakamwananga; nīgũkorwo hekarũ ya Ngai nĩ theru, na nĩ inyuĩ hekarũ ĩyo.

¹⁸ Mũtikae kwĩheenia. Mündū o na ūrĩkũ thĩinĩ wanyu angĩkorwo nĩeciiragia nĩ mũũgĩ na mũũgĩ wa mahinda maya tũrĩ-rĩ, nĩagĩtuĩke “kĩrimũ” nĩguo atũike mũũgĩ. ¹⁹ Nīgũkorwo ūũgĩ wa thĩ ĩno nĩ ūrimũ maitho-inĩ ma Ngai. O ta ūrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Nĩanyiitaga arĩa oogĩ waara-inĩ wao”; ²⁰ o na ningĩ nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Mwathani nĩoĩ atĩ meciiria ma arĩa oogĩ nĩ ma tũhũ.” ²¹ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, mündū o na ūrĩkũ ndakae kwĩraha na ūhoru wa andũ! Maũndũ mothe nĩ manyu, ²² kana nĩ Paũlũ, kana nĩ Apolo, kana nĩ Kefa, kana nĩ thĩ ĩno, kana nĩ muoyo, kana nĩ gĩkuũ, kana nĩ maũndũ marĩa marĩ ho rĩu, kana nĩ maũndũ marĩa magooka, mothe nĩ manyu, ²³ na inyuĩ mũrĩ a Kristũ, nake Kristũ nĩ wa Ngai.

4

Atũmwo a Kristũ

¹ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, andũ magĩrĩrwo nĩgũtuonaga ta ndungata cia Kristũ, na ta tũrĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ ma hito ma Ngai. ² Rĩu nĩkũbataranĩtie atĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ no nginya monanie atĩ nĩ ehokeku. ³ Ndingĩmaka o na hanini ingĩtuĩrwo ciira nĩ inyuĩ, kana nduĩrwo nĩ igootĩ rĩa andũ o na rĩrĩkũ; ti-itherũ o na nĩ mwene ndingĩtuĩra ciira. ⁴ Nĩ mwene ndirĩ na ūndũ ingĩcuukĩra, no ūndũ ūcio ndũngĩtũma nduĩke atĩ ndirĩ na mahĩtia. Mwathani nĩwe ūnduagĩra ciira. ⁵ Nĩ ūndũ ūcio ndũkae gũtua ciira ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩtakinyĩte; eterera nginya Mwathani ooke. Maũndũ marĩa mahithe nduma-inĩ nĩakamoimĩria ūtheri-inĩ, na nĩakaguũria meciiria ma ngoro cia andũ. Ihinda rĩu o mündū nĩakamũkĩra ngaatho ciake kuuma kũrĩ Ngai.

⁶ Rĩu-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, maũndũ macio ndĩramaringithania na ūhoru wakwa mwene na wa Apolo nĩguo mũgunĩke, nĩguo mwĩrute na ithuĩ gĩtũmi kĩa ūrĩa kwĩragwo atĩrĩ, “Mũtikae kwagarara ūrĩa kwandĩkĩtwo.” Nĩgeetha mũtikae gwĩtĩia mündũ ūmwe makĩria ya ūrĩa ūngĩ. ⁷ Nĩ ūndũ-rĩ, nũũ ūtũmĩte wĩone ūrĩ na ngũũrani na mündũ ūngĩ o wotho? Nĩ kĩĩ ūrĩ nakĩo ūtaahairwo? Na angĩkorwo nĩwaheirwo-rĩ, ūragũtĩia nĩkĩ ta atarĩ kũheo waheirwo?

8 Nīmūrīkītie kūgĩa na kīrĩa gĩothe mwendaga! Nīmūrīkītie gūtonga! Nīmūtūikīte athamaki, ithuĩ tūtārĩ ho! Naarĩ korwo ti-itherũ nīmwtūikīre athamaki kūna nĩguo tūtūike a gūthamaka hamwe na inyuĩ! 9 Nīgūkorwo ndĩrona atĩ ithuĩ atūmwō Ngai atūigĩte handũ tūrĩonekaga tūrĩ thuutha wa andũ arĩa angĩ othe, na ta andũ matuĩrĩrwo kũūrāgĩrwo thĩinĩ wa kĩaaro kĩa mathako. Nītūtūtũtwo kīndũ gĩa kwĩrorerwo nĩ thĩ yothe, kūrĩ arāika o na kūrĩ andũ. 10 Ithuĩ tūrĩ irimũ nĩ ūndũ wa Kristũ, no inyuĩ mūrĩ andũ oogĩ mũno thĩinĩ wa Kristũ! Ithuĩ nĩ kwaga twagĩte hinya, no inyuĩ mūrĩ na hinya! Inyuĩ nīmũheetwo gītĩio, no ithuĩ nītūimītũtwo gītĩio! 11 Nginya ihinda rĩrĩ ithuĩ tūrĩ tūtũrĩte tũhũũtaga na tũkanyoota, na tũgatarũkĩrwo nĩ nguo, ningĩ nītũhũrĩtwo mũno, o na tũgaikara tūtārĩ na mĩciĩ. 12 Ningĩ nītũrutaga wĩra na moko maitũ tūrĩ na kĩyo. Rĩrĩa twarumwo-rĩ, ithuĩ tũkarathima; na rĩrĩa twanyariirwo, tũkomĩrĩria; 13 o na rĩrĩa twacambio, tũcookagia ūhorō na ūhooreri. Nginya ihinda rĩrĩ tūtũikĩte gĩko gĩa thĩ, tũgatuĩka mahuti ma gũkũ thĩ.

14 Ndiraandĩka marũa maya nĩguo ndĩmũconore, no nĩguo ndĩmũtaare mūrĩ ta ciana ciakwa nyendete mũno. 15 O na mũngĩkorwo mūrĩ na areri ngiri ikũmi thĩinĩ wa Kristũ, mūtĩrĩ na maithe maingĩ, nīgūkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ ndaatũikire ithe wanyu ūndũ-inĩ wa Ūhorō-ũrĩa-Mwega. 16 Nĩ ūndũ ūcio ndamũthaitha mwĩgerekanie na nĩ. 17 Nĩ ūndũ wa gītũmi gĩkĩ nĩngũmūtũmĩra Timotheo, mūrũ wakwa ūrĩa nyendete, na ūrĩa mwĩhokeku thĩinĩ wa Mwathani. Nĩekũmũrĩrĩkania mūtũũrĩre wakwa thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, ūrĩa ūringaine na ūrĩa ndutanaga makanitha-inĩ kũndũ guothe.

18 Amwe anyu nĩmatũikĩte etĩi, makona ta itarooka kũu kūrĩ inyuĩ. 19 No nĩngũũka kūrĩ inyuĩ narua, akorwo nĩ kwenda kwa Mwathani, na hĩndĩ iyo nĩngatuĩria ūrĩa andũ aya etĩi maaragia, o hamwe na ūhoti ūrĩa marĩ naguo. 20 Nīgūkorwo ūthamaki wa Ngai ti ūhorō wa kwaria, no nĩ wa kūgĩa na ūhoti. 21 Mũkwenda atĩa? Ngĩũke kūrĩ inyuĩ na kīboko, kana njũke na wendo hamwe na roho wa ūhooreri?

5

Ingatai Mũndũ ūcio Gĩtharia

1 Nĩ ma ndeto nĩraario atĩ thĩinĩ wanyu kūrĩ na ūtharia, na nĩ ūtharia mũthemba ūrĩa ūtangĩoneka o na kūrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai: Naguo nĩ atĩ ūmwe wanyu nĩakomete na mūtumia wa ithe. 2 Na inyuĩ mũgakenera ūndũ ūcio! Githĩ mũtiagĩrĩrwo nīgūkorwo mũiyũrĩtwo nĩ kĩahe, nĩguo mũndũ ūcio wĩkĩte ūguo mũmũingate, ehete ngwatanĩro-inĩ yanyu? 3 O na ndakorwo ndirĩ hamwe na inyuĩ kũu, ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, na nĩndĩkĩtie gũtuĩra mũndũ ūcio wĩkĩte ūguo ciira, o ta ndĩ hamwe na inyuĩ. 4 Hĩndĩ rĩrĩa mūrĩkorwo mũnganĩte thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani witũ Jesũ, na nĩ ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, o na hinya wa Mwathani witũ Jesũ ūrĩ ho-rĩ, 5 mũndũ ūcio mũneanei kūrĩ Shaitani, nĩgeetha mehia make ma kĩmwĩrĩ maniinwo, naguo roho wake ūkaahonokio mũthenya ūrĩa wa Mwathani.

6 Mwĩgaatha ūcio wanyu ti mwega. Kaĩ inyuĩ mũtooi atĩ ndawa nini ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga kĩmere gĩothe kĩmbe? 7 Eheriai ndawa

īyo ya kūmbia mīgate ĩrĩa ya tene biũ nĩguo mũtuĩke kĩmere kĩerũ gĩtarĩ na ndawa ya kūmbia, tondũ ũguo nĩguo mũtariĩ. Nĩgũkorwo Kristũ, o we gatũrũme gaitũ ka Bathaka, nĩarĩkĩtie kũrutwo igongona. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũkũngũire Gĩathĩ, ti na ndawa ĩyo ya tene ya kūmbia mīgate, ĩyo ya rũmena na ya waganu, no tũkũngũire na mĩgate ũtarĩ na ndawa ya kūmbia, o guo mĩgate wa wĩhokeku na wa ũhoru wa ma.

⁹ Nĩndĩmwandĩkiire marũa-inĩ makwa ngamwĩra mũtigage kũgĩaga thiritũ na andũ arĩa ahũuri maraya, ¹⁰ ũguo ti kuuga mweheranĩre na andũ a thĩ ĩno, arĩa ahũuri maraya, kana arĩa akoroku, kana arĩa atunyani, o na kana arĩa ahooi mĩhianano. Mũngĩka ũguo-rĩ, no mũkiumire gũkũ thĩ. ¹¹ No rĩu, ndĩramwandĩkĩra nĩguo mũtikagĩe thiritũ na mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa wĩtaga mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ, no nĩ mũhũuri maraya, kana nĩ mũkoroku, kana nĩ mũhooi mĩhianano kana nĩ mũndũ wa gũcambania, o na kana nĩ mũrĩu wa njoohi kana nĩ mũtunyani. Mũndũ ta ũcio mũtikarĩanĩre nake.

¹² Ũkĩrĩ wĩra wakwa gũciirithia arĩa matarĩ a kanitha? Githĩ inyuĩ mũtikagĩrĩrwo nĩgũciirithia arĩa marĩ a kanitha? ¹³ Ngai nĩwe ũgaaciirithia arĩa marĩ nja. "Ingatai mũndũ ũcio mwaganu oime thĩnĩ wanyu."

6

Maciira Gatagatĩ-inĩ ka Andũ Etĩkia

¹ Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũmwe wanyu ũhĩtĩrie ũrĩa ũngĩ-rĩ, no akĩgerie gũthĩ kũrĩ andũ arĩa matetigĩrĩte Ngai nĩguo mamatuithanie ciira, handũ ha gũthĩ mbere ya andũ arĩa aamũre? ² Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aamũre nĩo magaatũra andũ a gũkũ thĩ ciira? Na angĩkorwo nĩ inyuĩ mũgaaciirithia andũ a gũkũ thĩ-rĩ, githĩ mũtikĩrĩ na ũhoti wa gũtua maciira marĩa manini? ³ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ nĩ ithuĩ tũgaatuĩra araiika ciira? Ī maũndũ ma mũtũrĩre ũyũ-rĩ, githĩ tũtiagĩrĩrwo nĩkũmaciira makĩria! ⁴ Nĩ ũndũ ũcio kũngĩkorwo na mũndũ wanyu ũhĩtĩrio maũndũ-inĩ ta macio-rĩ, no mũthuure o na andũ matangĩtĩka kanitha-inĩ matũke a kũmũciirithia! ⁵ Ndoiga ũguo nĩguo ndĩmũconore. Kwahoteka atĩa atĩ thĩnĩ wanyu gũtirĩ mũndũ mũũgĩ ũngĩhota gũtuithania etĩkia eerĩ ciira mangĩhĩtania? ⁶ No handũ ha ũguo-rĩ, mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ atwaraga ũrĩa ũngĩ igooti-inĩ, na nĩ igooti-inĩ rĩa arĩa matetĩkĩtie!

⁷ Gũkorwo mũrĩ na maciira gatagatĩ-inĩ kanyu nĩkuonania atĩ nĩmũhootetwo biũ. Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre gwĩkwo ũũru? Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre kũheenio? ⁸ Handũ ha ũguo-rĩ, nĩmũheenania na mũgekana ũũru, na acio mwĩkaga ũguo-rĩ, nĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu.

⁹ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aaganu matikagaya ũthamaki wa Ngai? Mũtikanaheeneke: Gũtirĩ ahũuri maraya, kana ahooi mĩhianano, kana itharia, kana arũme arĩa metuaga ta aka, kana arũme arĩa makomaga na arũme arĩa angĩ, ¹⁰ kana aici, kana andũ arĩa akoroku, kana arĩu, kana acambania, o na kana atunyani makaagaya ũthamaki wa Ngai. ¹¹ Na ũguo nĩguo amwe anyu mwatariĩ. No

nĩmwathambirio, na mũgĩtherio, na mũgĩtuuo athingu thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ o na nĩ ũndũ wa Roho wa Ngai witũ.

Mehia ma Ũtharia

¹² “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ o wothe,” no ti ũndũ o wothe ũrĩ kĩguni. “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ o wothe,” no ndingĩathwo nĩ ũndũ o na ũrĩkũ. ¹³ “Irio nĩ cia nda na nda nĩ ya irio,” no Ngai nĩagaciniina cieri. Mwĩrĩ ti wa kũhũthĩrwo na ũmaraya, no nĩ wa gũtungata Mwathani, nake Mwathani aathage mwĩrĩ ũcio. ¹⁴ Ngai nĩariũkirie Mwathani kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩ ũndũ wa hinya wake, na o na ithuĩ nĩagatũriũkia na hinya o ro ũcio. ¹⁵ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũrĩ yanyu nĩ ciĩga cia Kristũ we mwene? Nĩ ũndũ ũcio, no ngĩoye ciĩga icio cia Kristũ nĩguo ndĩcinyiitithanie na mũmaraya? Kũroaga gũtuĩka ũguo! ¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũndũ ũrĩa wĩnyiitithanagia na mũmaraya, matuĩkaga mwĩrĩ ũmwe nake? Nĩgũkorwo nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ, “Acio eerĩ magaatũka mwĩrĩ ũmwe.” ¹⁷ No mũndũ ũrĩa wĩnyiitithanagia na Mwathani atuĩkaga ũmwe nake thĩinĩ wa roho.

¹⁸ Ũragĩrai mehia ma ũmaraya. Mehia marĩa mangĩ mothe mekagwo nĩ mũndũ marĩ nja ya mwĩrĩ wake, no mũndũ ũrĩa ũhũũraga ũmaraya-rĩ, nĩ mwĩrĩ wake mwene ehagĩria. ¹⁹ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũrĩ yanyu nĩ hekarũ ya Roho Mũtheru ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wanyu, ũrĩa mwaheirwo nĩ Ngai? Inyuĩ mũtirĩ anyu inyuĩ ene; ²⁰ inyuĩ mwagũrirwo na thogora. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tũithagiai Ngai na mũrĩ yanyu.

7

Ũhoro wa Kũhikania

¹ Na rĩrĩ, ha ũhoro wa maũndũ marĩa mwananyandĩkĩire marĩa nĩ ũndũ wamo, ngũmwĩra atĩrĩ: Nĩ wega mũndũ mũrũme kwaga kũhikania. ² No tondũ wa ũrĩa ũmaraya ũingĩhite-rĩ, o mũndũ mũrũme nĩagĩrĩrwo nĩ kũgĩa na mũtumia wake mwene, na mũndũ-wa-nja agĩe na mũthuuri wake mwene. ³ Mũthuuri nĩagĩrĩrwo nĩ kũhingagĩria mũtumia wake bata wake wa kĩhiko, o nake mũtumia ahingagĩrie mũthuuriwe bata wake. ⁴ Mũtumia ndangĩathĩra mwĩrĩ wake mwene, tondũ nĩ wake na mũthuuriwe. Ũguo no taguo mũthuuri atangĩathĩra mwĩrĩ wake mwene, tondũ nĩ wake na mũtumia wake. ⁵ Tigagai kũimana, o tiga rĩrĩa mũngĩkorwo mũiguanĩire, naguo gũkorwo nĩ kwa ihinda, nĩgeetha mũgũage na ihinda rĩa kũhooya. Thuutha ũcio no mũcooke hamwe rĩngĩ, nĩguo Shaitani ndakamũgerie tondũ wanyu kũremwo kwĩgirĩrĩria. ⁶ Ũhoro ũcio ndawaaria taarĩ rũũtha ngũheana, no ti gwathana ngwathana. ⁷ No nyende andũ othe mahaane ta ũrĩa nĩ ndariĩ. No o mũndũ aheetwo kĩheo gĩake mwene kuuma kũrĩ Ngai; mũndũ ũmwe aheetwo kĩheo gĩkĩ, na ũrĩa ũngĩ akaheo kĩria kĩngĩ.

⁸ Na rĩrĩ, nĩ ũndũ wa andũ arĩa matahikanĩtie na atumia a ndigwa, nguuga ũũ: Nĩ wega maikare o ũguo matahikanĩtie, o ta ũrĩa nĩ ndariĩ. ⁹ No angĩkorwo matingĩhota kwĩgirĩrĩria-rĩ, nĩmahike na mahikanie, tondũ nĩ kaba kũhikania gũkĩra gũikara makĩhĩahĩaga.

¹⁰ Kũrĩ andũ arĩa mahikite na makahikania-rĩ, ngwathana ũũ, no ti nĩ, nĩ Mwathani ũgwathana: Mũtumia ndakanatigane na mũthuuriwe. ¹¹ No aangĩka ũguo-rĩ, nĩagĩkare atarĩ mũhiku,

kana akorwo ti ũguo, acookerere mũthuriwe. Ningĩ mũthuuri ndakanaingate mũtumia wake.

¹² Nĩ ũndũ wa acio angĩ nguuga ũũ, no nĩ niĩ ndĩroiga, ti Mwathani: Angĩkorwo mūrũ wa Ithe witũ arĩ na mũtumia ũtetikĩtie, na mũtumia ũcio etĩkire matũũranie-rĩ, nĩatige kũmũingata. ¹³ Nake mũtumia angĩkorwo arĩ na mũthuuri ũtetikĩtie, na mũthuuri ũcio etĩkire matũũranie-rĩ, nĩatige kũmũingata. ¹⁴ Nĩgũkorwo mũthuuri ũrĩa ũtetikĩtie nĩatheretio nĩ ũndũ wa mũtumia wake, nake mũtumia ũrĩa ũtarĩ mwĩtikia nĩatheretio nĩ ũndũ wa mũthuuri wake mwĩtikia. Kũngĩaga gũtuika ũguo-rĩ, ciana cianyũ no ituĩke ti theru, no ũria kũrĩ rĩu nĩ atĩ nĩ theru.

¹⁵ No rĩrĩ, mũndũ ũcio ũtetikĩtie angĩthĩ-rĩ, nĩarekwo athĩ. Nĩgũkorwo mũndũ mūrũme, kana mũndũ-wa-nja ũrĩa wĩtikĩtie ti muohe nĩ ũhoru ta ũcio; Ngai atwĩtite tũtũũranagie na thayũ. ¹⁶ Wee mũtumia-rĩ, ũũ atĩa kana nĩwe ũkaahonokia mũthuuri waku? O na wee mũthuuri-rĩ, ũũ atĩa kana nĩwe ũkaahonokia mũtumia waku?

¹⁷ No rĩrĩ, mũndũ o mũndũ nĩaikare mũtũũrĩre ũrĩa Mwathani aamũgaĩire, o ũrĩa Ngai aamwĩĩire. Ũyũ nĩguo watho ũrĩa ngwatha makanitha mothe. ¹⁸ Mũndũ angĩkorwo eetirwo arĩ mũruu-rĩ, nĩatige gũikara ta atarĩ mũruu. Mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũruu rĩrĩa eetirwo nĩatige kũrua. ¹⁹ Kũrua gũtirĩ bata; o na kwaga kũrua gũtirĩ bata. ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ kũmenyerera maathani ma Ngai. ²⁰ O mũndũ nĩaikarage o ũrĩa aatarĩ rĩrĩa Ngai aamwĩĩire. ²¹ Wee warĩ ngombo rĩrĩa wetirwo? ũndũ ũcio ndũgagũtange, no korwo wahota kuona nĩra ya kuuma ũkombo-inĩ-rĩ, gerera yo. ²² Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa warĩ ngombo rĩrĩa Mwathani aamwĩĩire-rĩ, ũcio nĩ mũndũ wa Mwathani ũtarĩ ngombo; ningĩ no taguo, ũrĩa warĩ mũndũ muohore rĩrĩa Mwathani aamwĩĩire-rĩ, ũcio nĩ ngombo ya Kristũ. ²³ Inyuĩ mwagũrirwo goro; mũtigatuĩke ngombo cia andũ. ²⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o ũndũ ũrĩa mũndũ eehokeirwo nĩ Ngai-rĩ, nĩaikarage o ũguo ũndũ ũcio Ngai aamwĩĩire.

²⁵ Rĩu-rĩ, ũhoru wĩgĩ airĩtu nĩ ũyũ: Ndirĩ na watho uumĩte kũrĩ Mwathani, no nĩngũheana itua rĩakwa ta mũndũ mwĩhokeku nĩ ũndũ wa kũiguĩrwo tha nĩ Mwathani. ²⁶ Nĩ ũndũ wa mathĩina ma mahinda maya-rĩ, nguona arĩ wega mũikarage o ũrĩa mũndũ atarĩ. ²⁷ Wee nĩũhikanĩtie? Ndũkaingate mũtumia waku. Wee nawe hihi ndũhikanĩtie? Tiga kũhikania. ²⁸ No ũngĩhikania-rĩ, wee ndwĩhĩtie; o na mũirĩtu angĩhika-rĩ, o nake ndehĩtie. No andũ arĩa marahika kana makahikania-rĩ, nĩmarĩonaga mathĩina maingĩ mũtũũrĩre-inĩ ũyũ, na nĩmo ndĩrenda kũmũrigĩrĩa.

²⁹ ũndũ ũrĩa ndĩrenda kuuga, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩ ihinda nĩ inini. Kuuma rĩu andũ arĩa marĩ na atumia nĩ kwagĩrĩire maikarage ta matarĩ nao; ³⁰ arĩa maracakaya nĩmaikarage ta mataracakaya; nao arĩa makenete nĩmaikarage ta matakenete; o na arĩa mekũgũra indo, nĩmaikarage ta matarĩ kĩndũ marĩ. ³¹ nao arĩa mahũthagĩra indo cia thĩ ĩno, nĩmaikarage ta matohanĩtio nacio. Nĩgũkorwo ũrĩa thĩ ĩno ĩhaana rĩu-rĩ, nĩgũthira irathira.

³² Nĩ ingĩenda inyuĩ mũikarage mũtegwĩtanga. Mũndũ ũrĩa ũtahkanĩtie etangaga na mũndũ ma Mwathani, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia Mwathani. ³³ No mũndũ ũrĩa ũhikanĩtie etangaga na

maũndũ ma gũkũ thĩ, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia mũtumia wake, ³⁴ nago wendi wa ngoro yake nĩmũgayũkanu. Mũndũ-wa-nja ũtarĩ mũhiku kana mũirĩtu etangaga na maũndũ ma Mwathani: Muoroto wake nĩ kwĩheana harĩ Mwathani mwĩrĩ na roho. No mũtumia mũhiku etangaga na maũndũ ma thĩ ñno, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia mũthuuriwe. ³⁵ Ndĩramwarĩria maũndũ maya nĩgeetha mũgunĩke, ti atĩ nĩguo ndĩmũrigĩrĩrie, no nĩgeetha mũikarage na mũthĩire ĩrĩa yagĩrĩire, mwĩheanĩte biũ harĩ Mwathani mũtekũguucĩrĩrio nĩ maũndũ mangĩ.

³⁶ Mũndũ o wothe angĩona atĩ nĩarahĩtĩria mũirĩtu ũrĩa orĩtie, nake mũirĩtu ũcio akorwo matukũ make ma ũirĩtu wake nĩmarahĩtũkarĩ, mũndũ ũcio angĩguwa nĩagĩrĩrwo nĩ kũhikania-rĩ, nĩeke o ũguo ekwenda. Ti kwĩhia ekwĩhia. Nĩmagĩrĩrwo mahikanie. ³⁷ No rĩrĩ, ũrĩa ũtuĩte na ngoro yake atekũringĩrĩrio, no nĩwe mwene wĩyendeire, na agatua itua atĩ ndekũhikia mũirĩtu ũcio-rĩ, mũndũ ũcio o nake nĩekĩte ũrĩa kwagĩrĩire. ³⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa ũhikagia mũirĩtu ũrĩa orĩtie nĩekaga ũrĩa kwagĩrĩire, no ũrĩa ũngĩaga kũmũhikia nĩekaga wega makĩria.

³⁹ Mũtumia nĩohanĩtio na mũthuuriwe rĩrĩa rĩothe mũthuuriwe arĩ muoyo. No mũthuuriwe angĩkua, nĩmuohore na no ahikĩre mũndũ o ũrĩa angĩenda, no mũndũ ũcio no nginya akorwo nĩetĩkĩtie Mwathani. ⁴⁰ No itua rĩakwa nĩ atĩrĩ, mũtumia ũcio angĩaga kũhika rĩngĩ, no akorwo arĩ na gĩkeno makĩria. Na ngwĩciiria atĩ nĩ o na nĩ ndĩ na Roho wa Ngai.

8

Irio Irutĩrwo Mĩhianano

¹ Na rĩrĩ, ũhoro wa irio iria ikoragwo irutĩrwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũ atĩ ithuothe tũrĩ na ũmenyo ũhoro-inĩ ũcio. ũmenyo nĩtũtũmaga mũndũ etũũgĩrie, no wendo nĩ gwaka wakaga. ² Mũndũ ũrĩa wĩciiragia atĩ nĩoĩ ũndũ-rĩ, ndooĩ ũndũ ũcio wega ta ũrĩa aagĩrĩrwo nĩ kũũmenya. ³ No mũndũ ũrĩa wendete Ngai, ũcio nĩwe ũũio nĩ Ngai.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ha ũhoro ũkonĩ kũrĩa irio iria irutĩrwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũ atĩ gũkũ thĩ mũhianano nĩ kũndũ gia tũhũ, na atĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga o ũrĩa ũmwe. ⁵ Tondũ o na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ indo ciĩtagwo ngai, irĩ kũũrĩa igũrũ kana irĩ gũkũ thĩ-rĩ, amu ti-itherũ nĩ kũrĩ na “ngai” nyingĩ na “aathani” aingĩ, ⁶ no harĩ ithuĩ-rĩ, Ngai no ũmwe, na nĩwe Ithe wĩtũ, na indo ciothe cioimire kũrĩ we na tũtũũraga muoyo nĩ ũndũ wake; na kũrĩ na Mwathani o ũmwe, nake nĩwe Jesũ Kristũ, o we ũrĩa indo ciothe ciagĩire nĩ ũndũ wake, na nowe ũtũtũũragia muoyo.

⁷ No ti andũ othe mooĩ ũguo. Andũ amwe nĩ ũndũ wa ũrĩa matũũrĩte mamenyerete mĩhianano, o na hĩndĩ ĩrĩa mekũrĩa irio ta icio meciiragia atĩ nĩrutĩrwo mũhianano, na tondũ thamiri ciao itirĩ hinya-rĩ, makanyitwo nĩ thaahu. ⁸ No irio iria tũrĩaga itingĩtũma tũkũhĩrĩrie Ngai; tũtingĩthũkio nĩ kwaga gũcirĩa, na tũtingĩagĩrio nĩgũcirĩa.

⁹ O na kũrĩ ũguo-rĩ, menyererai atĩ wĩyathi ũcio wanyu ndũgatuĩke mũhĩnga kũrĩ arĩa matarĩ na hinya. ¹⁰ Nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũrĩ na thamiri ĩtarĩ na hinya, angĩmuona inyuĩ mũrĩ na ũmenyo ũyũ mũkĩrĩra irio thĩnĩ wa hekarũ ya mũhianano-rĩ, githĩ ndangĩmĩrĩria

arīe kīrīa kīrutīirwo mīhianano? ¹¹ Nī ūndū ūcio-rī, mūrū kana mwarī wa Ithe witū ūcio thamiri yake itarī na hinya, o ūcio Kristū aakuīrīre-rī, agathūkio nī ūmenyo wanyu. ¹² Hīndī īrīa mwehīria ariū na aarī a Ithe witū na njīra īyo, na mūgatīihia thamiri ciao icio itarī hinya-rī, nī Kristū mwehīria. ¹³ Nī ūndū ūcio, angīkorwo kīrīa ndīrarīa no gītūme mūrū kana mwarī wa Ithe witū agwe mehīa-inī-rī, ndīkīagīrīrwo nī kūrīa nyama rīngī, nīguo ndīgatūme agwe.

9

Maūndū marīa Maagīrīre Mūtūmwo

¹ Githī nī ndirī na wīyathi? Githī nī ndirī mūtūmwo? Githī nī ndionire Jesū Mwathani witū? Anga inyuī mūtīrī maciaro ma wīra wakwa thīnī wa Mwathani? ² O na angīkorwo andū arīa angī mationaga ta ndī mūtūmwo-rī, ti-itherū nī harī inyuī ndī mūtūmwo! Nīgūkorwo nī inyuī kīmenyithia kīa ūtūmwo wakwa thīnī wa Mwathani.

³ Gwītetera gwakwa harī arīa manjiirithagia nī gūkū: ⁴ Githī ithuī tūtīrī na kīhotoo gīa kūrīa na kūnyua? ⁵ Githī ithuī tūtīrī na kīhotoo kīa mūndū gūtwarana rūgendo-inī na mūtumia wake mwītīkia, o ta ūrīa atūmwo arīa angī, na ariū a nyina na Mwathani, o na Kefa mekaga? ⁶ Kana no nī tūrī na Baranaba arī o nginya tūrutage wīra nīguo tuone ūteithio witū?

⁷ Nūū ūtungataga ta mūthigari na akeerīha na indo ciake we mwene? Nī mūndū ūrīkū ūhaandaga mūgūnda wa mīthabībū na ndarīe thabībū cia mūgūnda ūcio? Nīngī-rī, nī kūrī mūndū ūrīthagia rūūru na ndanyue iria rīa rūūru rūu? ⁸ Ndīraaria ūhorō ūyū ndī na meciiria ma ū-mūndū tu? Githī Watho o nāguo nduugīte o ūguo? ⁹ Nīgūkorwo nī kwandīkītwo watho-inī wa Musa atīrī, “Ndūkanohē ndegwa kanua hīndī īrīa īkūranga ngano īkīmīhūūra.” Ngai akiuga ūguo-rī, nī ndegwa aracaaīra? ¹⁰ Ti-itherū oigaga ūguo nī ūndū witū, githī tīguo? Ī-ni, ūndū ūyū waandīkirūo nī ūndū witū, tondū rīrīa mūrīmi ekūrīma, nake mūhūūri ngano amīhūūragerī, nī kwagīrīre mekage ūguo marī na kīrīgīrīro atī nīmāmagayana magetha. ¹¹ Tūngīkorwo ithuī nītūhaandīte mbeū ya kīiroho thīnī wanyu-rī, kaī akīrī ūndū mūnene ithuī tūngīgetha indo cia gūtūūria mwīrī kuuma kūrī inyuī? ¹² Angīkorwo andū angī marī na kīhotoo gīa gūteithio nī inyuī-rī, ithuī githī tūtīkīagīrīrwo nīgūteithio makīria?

No ithuī tūtīahūthīrīre kīhotoo kīu. Handū ha ūguo-rī, nī gūkirīrīria tūkiragīrīria ūndū o wothē nīguo tūtīkae kūhīngīca Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Kristū. ¹³ Kaī inyuī mūtōoī atī andū arīa marutaga wīra thīnī wa hekarū marutaga irio ciao kuuma kūu hekarū, nao arīa matungataga kīgongona-inī magayanaga kīrīa kīrutītwo kīgongona-inī? ¹⁴ O ta ūguo-rī, Mwathani nīathanīte atī arīa mahunjagia Ūhorō-ūrīa-Mwega nīmāgīrīrwo kuonaga gīa kūmatūūria kuuma kūrī Ūhorō-ūrīa-Mwega.

¹⁵ No nī ndirī ndaahūthīra kīhotoo o na kīmwe gīa cio. Nīngī ndīraandīka ūhorō ūyū ndī na kīrīgīrīro atī nīmūkūnjīka maūndū ta macio. Nī kaba ngue gūkīra mūndū o naū agīre ndīrahīre ūndū ūcio. ¹⁶ No rīrī, ndīngīhota kwīraha rīrīa ngūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega, nīgūkorwo nīhatagīrīrio mūno ndīūhunje. Na nī ingīaga kūhunja

Ūhorō-ūrīa-Mwega kaī ndagīa na haaro-ī! ¹⁷ Ingīhunja nī ūndū wa kwīyendera-rī, ndaheo mūcaara; no angīkorwo ti na ūndū wa kwīyendera-rī, nīi no kūhingia ndīrahingia ūndū ūrīa ndīhokeirwo. ¹⁸ Hakīrī ūguo-rī, mūcaara wakwa ūkīrī kī? Nī atīrī: Atī harī ūhorō wa kūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega-rī, hunjagie tūhū itekūrīhwo, na nī ūndū ūcio njage gwītagia kīhooito gīakwa rīrīa ngūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega.

¹⁹ O na gūtuīka ndī muohore na ndīrī ngombo ya mūndū-rī, nīi ndīituaga ngombo ya o mūndū wothe, nīguo nguucārīrie andū aingī o ta ūrīa kwahoteka. ²⁰ Kūrī Ayahudi ndaatuīkire ta Mūyahudi nīguo nguucagīrīrie Ayahudi. Na kūrī arīa marī rungu rwa watho-rī, ndaatuīkire ta mūndū ūrī rungu rwa watho, o na gūtuīka nīi mwene ndīrī rungu rwa watho, nīguo nguucagīrīrie arīa marī rungu rwa watho. ²¹ Kūrī arīa matarī watho-inī-rī, ndaatuīkire ta mūndū ūtarī watho-inī ūcio, o na gūtuīka ndīrī muohore kuuma kūrī watho wa Ngai, no ndī watho-inī wa Kristū, nīguo nguucagīrīrie arīa matarī watho-inī ūcio. ²² Kūrī arīa matarī hinya-rī, ndaatuīkire ta itarī hinya nīguo nguucagīrīrie arīa matarī hinya. Nduīkīte maūndū mothe kūrī andū othe nīgeetha kūngīhoteka na njīra ciothe ngerie kūhonokia amwe ao. ²³ Njīkaga maūndū maya mothe nī ūndū wa Ūhorō-ūrīa-Mwega, nīgeetha ngaagaīrwo irathimo ciaguō.

²⁴ Kaī inyuī mūtooī atī andū arīa mahītahītanaga ihenya-inī mahanyūkaga othe, no rīrī, no ūmwe wao ūheagwo kīheo? Kīhanyūkei na njīra īrīa īngītūma mūkaaheo kīheo.* ²⁵ Mūndū o wothe ūrīa ūhītahītanaga thīnī wa mathako-rī, ehataga na akemenyeria maūndū-inī mothe hatarī itherū. Mekaga ūguo nīguo maheo thūmbī itarī ya gūtūūra; no ithū twīkaga ūguo nīguo tūkaaheo thūmbī ya gūtūūra nginya tene. ²⁶ Nī ūndū ūcio-rī, nīi ndihanyūkaga ta mūndū ūtooī gītūmi gīa kūhanyūka; na ndīrūaga ta mūndū ūgūikia ngundi ciake o ūguo tūhū. ²⁷ Aca, nī mwīrī wakwa hūūruga ngaūtua ngombo yakwa, nīgeetha ndaarīkia kūhunjīria andū arīa angī-rī, nīi mwene ndikanatuīke wa kūregwo nyimwo kīheo.

10

Ūrutani kuuma Mūtūūrīre wa Isiraēli

¹ Na rīrī, arīu na aarī a lthe witū, ndīkwenda mūkorwo mūtooī ūndū ūyū, atī maithe maitū ma tene othe maatongoragio nī itu, na atī othe nīmaringire iria. ² Othe nīmabatithirio matuīke andū a Musa marī rungu rwa itu rīu, o na marī iria-inī rīu. ³ Na othe maarīaga irio o imwe cia kīrōho, ⁴ na maanyuuaga maaī o mamwe ma kīrōho; nīgūkorwo maanyuire kuuma rwaro-inī rwa ihiga rwa kīrōho rūrīa rwatwaranaga nao, naruo rwaro rūu rwarī Kristū. ⁵ O na kūrī ūguo-rī, aingī ao matiigana gūkenia Ngai; nacio ciimba ciao ikīhurunjwo werū-inī.

⁶ Na rīrī, maūndū macio meekīkire marī ta cionereria, nīgeetha ngoro ciitū itikerirīrie gwīka maūndū mooru ta macio meekire. ⁷ Mūtīgatuīke ahooi mīhianano, ta ūrīa amwe ao maatarīi; o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī: “Andū acio magūikara thī kūrīa na kūnyua,

* **9:24** Andū a Korinitho nīmamenyerete mahenya mathako-inī marīa moīkaine ta Isimīthiani. Mūhooitani aaheagwo ihūa rīa gīthiūrūrī.

magĩcooka magĩũkĩra kũina na gwĩkenia.”⁸ Ningĩ tũtikahũũre ũmaraya, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao magĩkua andũ ngiri mĩrongo ĩrĩ na ithatũ mũthenya ũmwe.⁹ O na ningĩ tũtikanagerie Mwathani, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao makĩniinwo nĩ nyoka.¹⁰ Na mũtikae gũteta, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao makĩũragwo nĩ mũraika ũrĩa mũniinani.

¹¹Maũndũ macio meekĩkire kũrĩ o marĩ cionereria, na makĩandĩkwo marĩ ma gũtũkaania, ithuĩ tũkinĩrĩrwo nĩ kũhingio kwa mahinda.¹² Nĩ ũndũ ũcio, ũngũira nĩrũgamĩte wega-rĩ, menyerera ndũkae kũgũa!¹³ Mũtirĩ mwagerio na magerio mangĩ tĩga o marĩa makoraga andũ. Nake Ngai nĩmwĩhokeku; ndangĩtikĩra mũgerio na magerio marĩa mũtangĩhota gwĩtiiria. No rĩrĩa mũkũgerio-rĩ, nĩarĩmuonagĩrĩria njĩra ya kũũrĩra nĩguo mũhotage gwĩtiiria magerio macio.

Maruga ma Mĩhianano, na Gĩathĩ kĩa Mwathani

¹⁴Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa endwa, ũragĩrai ũhoru wa kũhooya mĩhianano.¹⁵ Ndĩraarĩria andũ oogĩ; mwĩkũũranĩrei ũrĩa ndĩroiga.¹⁶ Gĩkombe gĩa gũcookia ngaatho kĩrĩa tũcookagia ngaatho nĩ ũndũ wakĩo-rĩ, githĩ ti kũgwatanĩra thakame ya Kristũ? Na githĩ mũgate ũrĩa twenyũraga ti kũgwatanĩra mwĩrĩ wa Kristũ? ¹⁷Na tondu mũgate ũcio nĩ ũmwe-rĩ, ithuĩ, o na tũrĩ aingĩ, tũrĩ o mwĩrĩ ũmwe, nĩgũkorwo ithuĩ othe tũrĩaga mũgate o ũcio ũmwe.

¹⁸Ta mwĩcũranieĩ ũhoru wa andũ a Isiraeli: Arĩa marĩaga irio cia igongona-rĩ, githĩ matigwatanagĩra kĩgongona kũu? ¹⁹Ndĩrenda kuuga atĩa? Atĩ kĩrĩa kĩrutĩrwo mũhianano nĩ kĩndũ kũrĩ, kana atĩ mũhianano guo mwene nĩ kĩndũ kũrĩ? ²⁰Aca! Ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩ magongona ma andũ arĩa matarĩ na ũngai marutagĩrwo ndaimono, na ti Ngai, na ndikwenda mũgĩe ngwatanĩro na ndaimono. ²¹Mũtingĩhota kũnyũra gĩkombe kĩa Mwathani, na mũnyũire gĩkombe kĩa ndaimono o nakĩo; mũtingĩhota kũgwatanĩra metha-inĩ ya Mwathani, na mũgwatanĩre metha-inĩ ya ndaimono. ²²Kaĩ tũrageria kwarahũra ũiru wa Mwathani? Kaĩ tũrĩ na hinya kũmũkĩra?

Wĩyathi wa Mũndũ ũrĩa Wĩtikĩtie

²³“Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ,” no ti ũndũ o wotho ũrĩ na kĩguni. “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ,” no ti ũndũ o wotho ũrĩ na uumithio. ²⁴Gũtirĩ mũndũ wagĩrĩrwo nĩgũcaragia maũndũ ma kũguna we mwene, no nĩacaragie maũndũ ma kũguna andũ arĩa angĩ.

²⁵Rĩagai kĩrĩa gĩothe kiendagio thoko-inĩ ya nyama mũtekwĩyũria ciũria nĩ ũndũ wa mwĩcuuko wa thamiri, ²⁶nĩgũkorwo, “Thĩ nĩ ya Mwathani, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.”

²⁷Mũndũ ũtarĩ mwĩtikĩkia angĩmwĩta mũkarĩe irio gwake, na inyuĩ mũkorwo nĩ mũkwenda gũthĩ-rĩ, rĩa irio ciothe iria mũngĩtheo mũtekwĩyũria ciũria cia mwĩcuuko wa thamiri. ²⁸No mũndũ angĩmwĩra atĩrĩ, “Irio ici irutĩtwo irĩ igongona,” mũtigacĩrĩe, nĩ ũndũ wa mũndũ ũcio wamwĩra ũguo, o na nĩ ũndũ wa mwĩcuuko wa thamiri; ²⁹ngũga ũguo ti thamiri yaku ndagweta, no nĩ thamiri ya

* **10:16** Gĩkombe gĩa gũcookia ngaatho kĩarĩ kĩmwe gĩa ikombe iria Ayahudi maanyuuga hĩndĩ ya Bathaka.

mündũ ũcio ũngĩ. Nĩ ũndũ-rĩ, wĩyathi wakwa ũgũciirithio nĩkĩ nĩ ũndũ wa thamiri ya mündũ ũngĩ? ³⁰ Ingĩrianĩra irio na andũ angĩ ndĩ na ngaatho-rĩ, nĩ kĩ gĩgũtũma njambio nĩ ũndũ wa kĩndũ kũ njokeirie Ngai ngaatho nĩ ũndũ wakĩo?

³¹ Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa mũkũrĩa kana rĩrĩa mũkũnyua, o na kana mũgũka ũndũ o wothe-rĩ, wĩkagei nĩ ũndũ wa kwenda kũgoocithia Ngai. ³² Tigai gwĩka ũndũ ũngĩhĩngithia mündũ, arĩ Mũyahudi, kana arĩ Mũyunani, o na kana ũhĩngithie kanitha wa Ngai, ³³ o ta ũrĩa nĩ ngeragia gũkenia andũ othe na njĩra o yothe. Nĩgũkorwo ndicaragia ũndũ wa kwĩguna nĩ mwene, no njaragia ũrĩa ingĩguna andũ aingĩ, nĩguo mahonoke.

11

¹ Mwĩgerekaniei na nĩ, ta ũrĩa ndĩgerekana gia na Kristũ.

Ũndũ ũrĩa Wagĩrĩre Hĩndĩ ya Mahooya

² Nĩngũmũgaathĩrĩria nĩ ũndũ wa kũndirikana maũndũ-inĩ mothe, na nĩ ũndũ wa gũtũũra mũrũmĩtie morutani macio, o ta ũrĩa ndaamũrutire.

³ Rĩu-rĩ, nĩngwenda mũmenye atĩ mũtwe wa mündũ mũrũme o wothe nĩ Kristũ, na mũtwe wa mündũ-wa-nja nĩ mündũ mũrũme, na mũtwe wa Kristũ nĩ Ngai. ⁴ Mündũ mũrũme o wothe ũrĩa ũhooyaga kana akaratha ehumbĩrite mũtwe-rĩ, nĩ mũtwe wake aconorithagia. ⁵ Nake mündũ-wa-nja o wothe ũrĩa ũhooyaga kana akaratha atahumbĩrite mũtwe wake-rĩ, nĩ mũtwe wake aconorithagia, tondũ ũguo no ũndũ ũmwe na kwenjwo. ⁶ Angĩkorwo mündũ-wa-nja ndekũhumbĩra mũtwe wake-rĩ, nĩakĩenje njuĩrĩ yake; na angĩkorwo kũrengarenga njuĩrĩ kana kwenjwo nĩ ũndũ wa gũconora mündũ-wa-nja-rĩ, nĩakĩhumbĩre mũtwe. ⁷ Mündũ mũrũme ndaagĩrĩrwo nĩkũhumbĩra mũtwe wake, kuona atĩ nĩwe mũhianĩre wa Ngai, na nĩ riiri wa Ngai; no mündũ-wa-nja nĩwe riiri wa mündũ mũrũme. ⁸ Nĩgũkorwo mündũ mũrũme ndoimire harĩ mündũ-wa-nja, no nĩ mündũ-wa-nja woimire harĩ mündũ mũrũme. ⁹ Mündũ mũrũme-rĩ, tiwe wombirwo nĩ ũndũ wa mündũ-wa-nja, no nĩ mündũ-wa-nja wombirwo nĩ ũndũ wa mündũ mũrũme. ¹⁰ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ-rĩ, mündũ-wa-nja agĩrĩrwo nĩgũkorwo na rũuri mũtwe rwa kuonania atĩ nĩ wa gwathwo nĩ ũndũ wa araika.

¹¹ No ningĩ-rĩ, thĩinĩ wa Mwathani, mündũ-wa-nja ndeiganĩtie mündũ mũrũme atarĩ ho, nake mündũ-mũrũme ndeiganĩtie mündũ-wa-nja atarĩ ho. ¹² O ta ũrĩa mündũ-wa-nja oimire harĩ mündũ mũrũme-rĩ, no taguo mündũ-mũrũme aciaragwo nĩ mündũ-wa-nja. No rĩrĩ, indo ciothe ciumaga kũrĩ Ngai. ¹³ Ta tuai arĩ inyuũ: Nĩ kwagĩrĩre mündũ-wa-nja kũhooya Ngai atehumbĩrite mũtwe? ¹⁴ Kaĩ maũndũ ma ndũire matamũrutaga atĩ mündũ-mũrũme gũkorwo arĩ na njuĩrĩ ndaaya nĩ ũndũ wa kũmũconorithia, ¹⁵ no mündũ-wa-nja gũkorwo na njuĩrĩ ndaaya, ũcio nĩ riiri wake? Nĩgũkorwo aheetwo njuĩrĩ ndaaya arĩ kĩndũ gĩa kũmũhumbĩra. ¹⁶ Angĩkorwo kũrĩ na mündũ ũrĩ na ngarari na ũhoro ũyũ-rĩ, nĩamenye atĩ ithuĩ tũtirĩ mũtugo ũngĩ, o na makanitha ma Ngai matirĩ mũtugo ũngĩ.

Irio cia Mwathani

17 Ūhoroni-ĩ ūrĩa ngũmũtaarĩria rĩu-rĩ, ndirĩ na ūndũ wa kũmũgaathĩra, nĩgũkorwo kũngana kwanyu ti gwa kũmũguna no nĩ gwa kũmũthũkia. 18 Ūndũ wa mbere, njiguaga atĩ rĩrĩa muongana ta kanitha, nĩkũgiaga na nyamũkano gatagatĩ kanyu, na ūhoroni ūcio ndingĩaga gwĩtikia ūmwe wagu. 19 Hatari nganja gũtingĩaga kũgĩa na ngarari gatagatĩ-inĩ kanyu cia kuonania arĩa anyu metĩkĩrĩkite nĩ Ngai. 20 Rĩrĩa muongana hamwe, ti Irio cia Mwathani mũrĩaga, 21 nĩgũkorwo rĩrĩa mũkũrĩa, o mũndũ athiiga na mbere kũrĩa ategweterera ūrĩa ūngĩ. Ūmwe aikaraga ahũtiĩ, nake ūrĩa ūngĩ agaikara arĩtwo. 22 Kai mũtarĩ mĩciĩ mũngĩrĩra na mũnyũire kuo? Kana nĩ kanitha wa Ngai mũnyararĩte na mũkenda gũconoraga arĩa matarĩ kĩndũ? Ngũkĩmwĩra atĩa? No ndĩkĩmũgaathĩrĩrie nĩ ūndũ wa ūhoroni ūcio? Aca, ndingĩmũgaathĩrĩria!

23 Nĩgũkorwo ūhoroni ūrĩa ndaamũkĩrĩre kuuma kũrĩ Mwathani noguo ndaamũkinĩrĩre: Mwathani Jesũ, ūtukũ ūrĩa aakunyanĩrwo, nĩooire mũgate, 24 na aarĩkia gũcookia ngaatho,* akĩwenyũranga, akiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mwĩrĩ wakwa, ūrĩa ūheanĩtwo nĩ ūndũ wanyu; ikagai ūũ nĩguo mũndirikanage.” 25 Nĩngĩ o ūndũ ūmwe, thuutha wa kũrĩa irio, akĩoya gĩkombe, akiuga atĩrĩ, “Gĩkombe gĩkĩ nĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ thĩnĩ wa thakame yakwa; ikagai ūũ, rĩrĩa rĩothe mũrĩkĩnyuagĩra, nĩguo mũndirikanage.” 26 Nĩgũkorwo rĩrĩa rĩothe mũkũrĩa mũgate ūyũ na mũkanyũira gĩkombe gĩkĩ-rĩ, nikuumbũra mũkuumbũra gũkua kwa Mwathani o nginya hĩndĩ irĩa agooka.

27 Nĩ ūndũ ūcio, mũndũ o wothe ūkũrĩa mũgate ūcio kana akanyũira gĩkombe kũu kĩa Mwathani ūrĩa gũtaagĩrĩre-rĩ, nĩ kwĩhia ehĩirire mwĩrĩ na thakame ya Mwathani. 28 Mũndũ nĩambage gwĩtuĩria mbere ya kũrĩa mũgate ūcio na kũnyũira gĩkombe kũu. 29 Nĩgũkorwo mũndũ ūrĩa wothe ūrĩaga na akanyua ategũkũũrana mwĩrĩ wa Mwathani, nĩ ituĩro rĩake we mwene etuagĩra. 30 Kũu nĩkĩo gĩtũmĩte aingĩ anyu moorwo nĩ hinya, na marũare, na amwe anyu nĩmarĩkĩtie gũkua. 31 No tũngũtuĩra ciira ithuĩ ene, tũtingĩtuĩka a gũciirithio. 32 Hĩndĩ irĩa tũgũtuĩrwo ciira nĩ Mwathani-rĩ, nĩkũherithio tũherithagio nĩgeetha tũtikae gũtuĩrwo ciira hamwe na thĩ.

33 Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa mũnganĩte mũrĩanĩre-rĩ, etanagĩrĩrai. 34 Angĩkorwo mũndũ nĩahũtiĩ-rĩ, agĩrĩrwo nĩ kũrĩa irio gwake mũciĩ, nĩgeetha rĩrĩa muongana gũtikagĩe ūhoroni wa gũtuĩrwo ciira.

Nĩngaheana ūhoroni wa maũndũ macio mangĩ rĩrĩa ngooka.

12

Iheo cia Roho Mũtheru

1 Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ha ūhoroni wa iheo cia kĩrohorĩ, ndikwenda mũikare mũrigĩtwo nĩguo. 2 Inyũ nĩmũũĩ atĩ hĩndĩ irĩa mũteetĩkĩtie Ngai, nĩmwaguucagĩrĩrio na mũkerekero kũrĩ mĩhianano itangĩaria. 3 Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩ, gũtirĩ mũndũ waragia ahotithĩtio nĩ Roho wa Ngai ūngiuga atĩrĩ, “Jesũ aronyiitwo

* 11:24 Warĩ mũtugo wa Ayahudi gũcookia ngaatho mbere ya kũrĩa irio.

nĩ kĩrumi,” na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kuuga atĩrĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” atotongoretio nĩ Roho Mũtheru.

⁴ Na rĩrĩ, iheo iria iheanagwo nĩ mĩthemba mĩthemba, no Roho ũrĩa ũciheanaga no ũmwe. ⁵ O na njĩra cia gũtungata nĩ mĩthemba mĩthemba, no Mwathani ũrĩa ũtungatagwo no ũmwe. ⁶ Ningĩ kũrĩ mĩrutĩre ya wĩra mĩthemba mĩthemba, no Ngai no ũmwe ũrĩa ũhotithagia maũndũ mothe gwĩkĩka thĩinĩ wa andũ othe.

⁷ Na rĩrĩ, o mũndũ nĩaheagwo ũndũ wa kuonania atĩ arĩ na Roho, naguo ũndũ ũcio nĩ wa kũgona andũ othe. ⁸ Roho ũcio nĩwe ũheaga mũndũ ũmwe ndũmirĩri ya ũũgĩ, na ũngĩ akaheo ũmenyo nĩ Roho o ro ũcio, ⁹ nake ũngĩ akaheo wĩtĩkio nĩ Roho o ro ũcio, na ũngĩ akaheo iheo cia kũhonania nĩ Roho o ro ũcio, ¹⁰ nake ũngĩ akaheo hinya wa kũringa ciama, na ũngĩ akaheo ũrathi, na ũngĩ akaheo gũkũũrana maroho, na ũngĩ akaheo kwaria na thiomĩ mĩthemba mĩthemba, ningĩ ũngĩ akaheo ũhoti wa gũtaũra thiomĩ icio. ¹¹ Maũndũ macio mothe nĩ wĩra wa Roho o ro ũcio ũmwe, nake agayagĩra o mũndũ o ũrĩa ekwenda.

Mwĩrĩ Ũmwe ũrĩ Cĩga Nyingĩ

¹² Mwĩrĩ wa mũndũ nĩ ũmwe, o na gwatuĩka ũrĩ cĩga nyingĩ; ningĩ o na gwatuĩka cĩga ciaguo ciothe nĩ nyingĩ-rĩ, ciothe no mwĩrĩ o ũmwe. Ũguo noguo Kristũ atariĩ. ¹³ Nĩgũkorwo ithuothe twabatithirio na Roho ũmwe tũgĩtuĩka a mwĩrĩ ũmwe, o na tũrĩ Ayahudi kana tũrĩ Ayunani, tũrĩ ngombo o na kana tũtarĩ ngombo, na ithuothe tũkĩnyuithio Roho o ro ũcio ũmwe.

¹⁴ Na rĩrĩ, mwĩrĩ ndũkoragwo na kĩĩga kĩmwe, no nĩ wa cĩĩga nyingĩ. ¹⁵ Kũgũrũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti niĩ guoko-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũyũ,” ũndũ ũcio ndũngĩtũma gũtĩge gũtuĩka kĩĩga kĩa mwĩrĩ ũcio. ¹⁶ Nakuo gũtũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti niĩ riitho-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũcio,” nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ gũtingĩtiga gũtuĩka kĩĩga kĩa mwĩrĩ ũcio. ¹⁷ Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no riitho-rĩ, kũĩgwa tũngĩguaga na kĩ? Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no gũtũ-rĩ, kũnungĩra tũngĩnungagĩra na kĩ? ¹⁸ No ũrĩa kũrĩ, nĩ atĩ Ngai nĩ eekĩre cĩga ciothe thĩinĩ wa mwĩrĩ, agĩciĩkĩra o ta ũrĩa eendaga ciikare. ¹⁹ Cĩĩga ciothe ingĩtuĩka nĩ kũĩga kĩmwe-rĩ, mwĩrĩ naguo ũngĩkorwo ha? ²⁰ ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ cĩĩga nĩ nyingĩ, no mwĩrĩ nĩ ũmwe.

²¹ Riitho rĩtingĩhota kwĩra guoko atĩrĩ, “Niĩ ndirĩ na bata nawe!” Naguo mũtwe wĩre magũrũ atĩrĩ, “Niĩ ndirĩ na bata na inyuĩ!” ²² Handũ ha ũguo-rĩ, cĩĩga cia mwĩrĩ iria cionekaga itarĩ hinya, nĩcio irĩ bata makĩria, ²³ nacio cĩĩga iria tuonaga ta itarĩ cia gũtĩĩo mũno-rĩ, nĩcio tũheaga gĩtĩĩo kĩa mwanya. Nacio cĩĩga iria tuonaga ta itagĩrĩre kuoneka niĩmenyagĩrĩrwo mũno, ²⁴ o rĩrĩa cĩĩga ciitũ iria itarĩ cia kũhithwo itabataragio nĩkũmenyererwo mũno. No Ngai nĩanyiitithanĩtie cĩĩga cia mwĩrĩ na agatĩĩthia makĩria cĩĩga iria ciagĩte gĩtĩĩo, ²⁵ nĩgeetha gũtikae kũgĩa na nyamũkano thĩinĩ wa mwĩrĩ, no nĩgeetha cĩĩga ciaguo imenyagĩrĩre o kũĩga na kĩrĩa kĩngĩ. ²⁶ Kũĩga kĩmwe kĩngĩnyariĩrĩka, cĩĩga iria ingĩ inyariĩrĩkaga hamwe nakĩo; nakĩo kũĩga kĩmwe kĩngĩheo gĩtĩĩo-rĩ, o nacio cĩĩga iria ingĩ nĩkenaga hamwe nakĩo.

27 Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ mwĩrĩ wa Kristũ, na o mũndũ wanyu nĩ kũiga kĩaguo. 28 Nakuo thĩinĩ wa kanitha, Ngai nĩathuurĩte mbere andũ amwe matũike atũmwo, a keerĩ anabii, a gatatũ arutani, o na ningĩ kũgĩe na aringi a ciama, o na arĩa marĩ na iheo cia kũhonania mũrimũ, na arĩa marĩ na ũhoti wa gũteithia arĩa angĩ, na arĩa marĩ na iheo cia ũtabarĩri, na arĩa maaragia na thiomi mũthemba mũthemba. 29 Andũ othe nĩ atũmwo? Andũ othe nĩ anabii? Andũ othe nĩ arutani? Andũ othe nĩ aringi a ciama? 30 Andũ othe nĩmaheetwo iheo cia kũhonania? Andũ othe nĩmakĩaragia na thiomi? Andũ othe nĩmagĩtaũraga thiomi? 31 No rĩrĩ, mwĩriraĩgĩriei iheo iria irĩ bata mũno.

Wendani

Na rĩu nĩngũmuonia njĩra ĩrĩa njega makĩria.

13

1 Atĩrĩrĩ, o na ingĩaria na thiomi cia andũ o na cia araike, no ngorwo itarĩ na wendani-rĩ, ingĩkorwo ndĩ o ta kĩndũ kĩa rũthuku kĩrĩa kĩgambaga kĩaringwo, kana o ta thaani ĩrĩa ĩhũũrithanagio ĩkagamba. 2 Ingĩkorwo ndĩ na kĩheo gĩa kũratha ũhoru, na ngorwo no hote kũmenya maũndũ mothe ma hito na ngagĩa na ũmenyo wothe, na ingĩkorwo ndĩ na wĩtkio ũrĩa ũngĩhota gũthaamia irĩma, no ndirĩ na wendani-rĩ, ndirĩ bata o na hanini. 3 Ingĩheana indo ciakwa ciothe kũrĩ andũ arĩa athĩni, o na heane mwĩrĩ wakwa ũcinwo, no ngorwo ndirĩ na wendani-rĩ, ndingĩgunĩka.

4 Wendani nĩũkiranagĩrĩria, na wendani nĩũtuganaga. Ndũiguanagĩra ũiru, na ndwĩgaathaga, o na ndũrĩ mwĩtũio. 5 Wendani ndũrĩ rũtũrĩko, na ndũcaragia ũrĩa ũngũgũna, o na ndũhiũhaga kũrakara, na ndũtaraga maita marĩa ũhĩtũrio. 6 Ningĩ wendani ndũkenagĩra ũiru, no nĩũkenagĩra ũhoru wa ma. 7 Wendani nĩũgitanagĩra hĩndĩ ciothe, na ũgetĩkia maũndũ mothe, na nĩwĩrĩragĩrĩra hĩndĩ ciothe, o na ũkomĩrĩria hĩndĩ ciothe.

8 Wendani ndũthiraga. No akorwo nĩ morathi, nĩmagathira; o na thiomi nĩigathira; na kũmenya maũndũ o nakuo nĩgũgathira. 9 Nĩgũkorwo tũmenyaga maũndũ o gĩcunjĩ, na tũrathaga maũndũ o gĩcunjĩ, 10 no hĩndĩ ĩrĩa ũndũ ũrĩa mũkinyanĩru ũgooka-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtarĩ mũkinyanĩru nĩũgaathira. 11 Hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ kaana-rĩ, ndaaragia o ta kaana, na ndeeciiragia o ta kaana, na ndaataranagia maũndũ o ta kaana. No hĩndĩ ĩrĩa ndaatuĩkire mũndũ mũgima-rĩ, ngĩtigana na maũndũ ma wana. 12 Rĩu tuonaga maũndũ na mairia, ta kuona na gĩcicio; no hĩndĩ ĩyo tũkoonaga ta andũ makĩonana ũthiũ kwa ũthiũ. Rĩu njũũĩ maũndũ o gĩcunjĩ; hĩndĩ ĩyo nĩngamenya maũndũ wega, o ta ũrĩa nĩ njũũio wega.

13 Na rĩu, maũndũ maya matatũ nĩ ma gũtũura: wĩtkio, na kĩĩrĩgĩrĩro, o na wendani. No ũrĩa mũnene wamo nĩ wendani.

14

Iheo cia Ũrathi na cia Thiomi

1 Rũmagĩrĩrai mũthiũre ya wendani, na mwĩrĩrĩrie mũno iheo cia kĩĩroho, na makĩria mwĩriraĩgĩrie kĩheo kĩa ũheani ũhoru wa Ngai. 2 Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe waragia na rũthiomi-rĩ, ti andũ

aaragĩria no nĩ Ngai aaragĩria. Ti-itherũ, gũtirĩ mũndũ ũtaũkagĩrwo nĩ ũrĩa aroiga; no nĩ maũndũ ma hitho aaragia na roho wake. ³ No mũndũ ũrĩa ũheanaga ũhoru wa Ngai aaragia andũ akamekĩra hinya, na akamomĩrĩria, na akamahooreria. ⁴ Mũndũ ũrĩa waragia na rũthiomi nĩ we mwene wĩongagĩrĩra hinya, no ũrĩa ũheanaga ũhoru wa Ngai nĩ kanitha ongagĩrĩra hinya. ⁵ No nyende inyuothe mwaragie na thiomi, no makĩria ingĩenda inyuothe mũrathage mohoro. Mũndũ ũrĩa ũrathaga ũhoru nĩakĩrĩte ũrĩa waragia na thiomi, tiga no akorirwo nĩegũtaũra thiomi icio, nĩguo kanitha wongererwo hinya.

⁶ No rĩu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ingĩũka kũrĩ inyuĩ na njarie na thiomi-rĩ, ingĩmũguna nakĩ, tiga no ndĩmũreheire ũguũrio, kana ũmenyo, kana ũrathi, o na kana kiugo kĩa ũrutani? ⁷ O na ha ũhoru ũkoniĩ indo iria itarĩ muoyo iria igambaga, indo ta mũtũrirũ kana kĩnanda kĩa mũgeeto-rĩ, mũndũ angĩgĩkũũrana atĩa rwĩmbo rũrĩa rũrenda kũinwo, tiga hakorirwo na ngũũrani njega ya mĩgambo? ⁸ Ningĩ-rĩ, angĩkorwo karumbeta gatikũruta mũgambo ũgũkũũrĩkana ũrĩa ũkuuga-rĩ, nũũ ũngĩkĩhaarĩria gũthiĩ mbaara-inĩ? ⁹ ũguo noguo ũhoru wanyu ũtariĩ. Tiga mwaririe na ciugo ikũmenyeka na rũthiomi rwanyu-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩmenya ũrĩa mũroiga? Mũngĩkorwo o mũkĩarĩria rĩera. ¹⁰ Ti-itherũ nĩ kũrĩ mũthemba mũingĩ ya thiomi gũkũ thĩ, no gũtirĩ rũthiomi o na rũmwe rũtarĩ ũrĩa ruugaga. ¹¹ No angĩkorwo ndĩngĩmenya ũrĩa mũndũ aroiga-rĩ, niĩ ngĩrĩ mũrũrĩrĩ harĩ mũndũ ũcio ũraaria, nake nĩ mũrũrĩrĩ harĩ niĩ. ¹² ũguo noguo o na inyuĩ mũtariĩ. Kuona atĩ nĩmwĩrĩrĩrie mũno iheo cia kĩiroho-rĩ, kĩgeragie kuongerera iheo iria ciakaga kanitha ũkagĩa na hinya.

¹³ Na tondũ ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa waragia na rũthiomi rũgeni nĩahooyage nĩguo ahote gũtaũra ũrĩa aroiga. ¹⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, ingĩkorwo ndĩrahooya ngĩthiomaga-rĩ, roho wakwa nĩguo ũrahooya, no meci-iria makwa matirĩ na maciaro. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ngũgĩka atĩa? Niĩ ndĩrĩhooyaga Ngai na roho wakwa, na ningĩ hooyage na meciiria makwa; o na kũina ndĩrĩnaga na roho wakwa, na ningĩ nyinage na meciiria makwa o namo. ¹⁶ Ningĩ-rĩ, ũngĩkorwo ũkĩgooca Ngai na roho waku tu-rĩ, mũndũ wa arĩa marĩ gatagatĩ kanyu ũtarataũkĩrwo, angĩkiuga "Ameni" atĩa mahooya-inĩ maku ma gũcokia ngaatho, kuona atĩ ndaramenya ũrĩa ũroiga? ¹⁷ No ũkorwo ũgĩcokia ngaatho wega mũno, no mũndũ ũcio ũngĩ ndanongererwo hinya nĩ ũhoru ũcio.

¹⁸ Nĩngũcookeria Ngai ngaatho nĩgũkorwo niĩ nĩnjaragia na thiomi makĩria manyu inyuothe. ¹⁹ No kanitha-inĩ-rĩ, nĩ kaba njarie ciugo ithano ndĩramenya wega nĩguo ngĩrute andũ arĩa angĩ ũhoru nacio, gũkĩra njarie ciugo ngiri ikũmi cia gũthioma.

²⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigagai gwĩciiragia ta ciana. Harĩ ũhoru wa maũndũ marĩa mooru-rĩ, tuĩkai tũkenge, no mwĩciirĩrie-inĩ wanyu mũtuũke andũ agima. ²¹ Thĩinĩ wa Watho nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: "Nĩngaarĩria andũ aya

na tũnua twa andũ maaragia na thiomi ng'eni,
ndĩmaarĩrie na tũnua twa andũ maaragia na mwarĩrie wa kũngĩ,
no o na ndeeka ũguo matikanjigua,"
ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

²² Nĩ ũndũ ũcio, kwaria na thiomi nĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie no ti kĩmenyithia kũrĩ arĩa metĩkĩtie; no kũratha ũhoru nĩ

kwa arĩa metĩkĩtie, ti kwa arĩa matetĩkĩtie. ²³ Tondũ ũcio kanitha wothe ũngũngana na andũ othe maarie na thiomi-rĩ, na hacooke hatonye andũ matooi ũhoru wa thiomi, kana andũ matetĩkĩtie-rĩ, githĩ matingiuga atĩ mũrĩ agũrũki? ²⁴ No mũndũ ũtarĩ mwĩtũkia kana mũndũ ũtarĩ mũtaũkĩre nĩ ũhoru ũcio angĩtoonya rĩrĩa andũ othe mararatha mohoro-rĩ, mũndũ ũcio nĩekũiguithio nĩ andũ othe atĩ nĩ mwĩhia na aciirithio nĩo othe, ²⁵ na maũndũ marĩa atũire ahithĩte ngoro-inĩ nĩmakoimbũka. Nĩ ũndũ ũcio egũithie thĩ ahoee Ngai, akiugaga atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai arĩ gatagatĩ-inĩ kanyu!”

Mahooya Marĩ na Mũtaratara

²⁶ Tũgũkiuga atĩa, ariũ na aarĩ a Ithe witũ? Rĩrĩa muongana hamwe-rĩ, o mũndũ ahota gũkorwo arĩ na rwĩmbo, kana arĩ na ũndũ arenda kũrutana, kana arĩ na ũndũ aguũrĩrio, kana arĩ na thiomi, kana arĩ na ũtaũri wa thiomi. Maũndũ macio mothe no nginya mekagwo nĩ ũndũ wa gwĩkĩra kanitha hinya. ²⁷ Angĩkorwo nĩ gũkwario na rũthiomi-rĩ, nĩ kwario nĩ andũ eerĩ, na makĩingĩha atatũ, na o mũndũ aarie riita rĩake, na no nginya hagĩe na mũndũ ũngĩ wa gũtaũra. ²⁸ Angĩkorwo gũtirĩ mũtaũri-rĩ, mwaria ũcio nĩagĩkĩre arĩ kũu kanitha-inĩ, na akĩarĩrie we mwene, na aarĩrie Ngai.

²⁹ Aheani ũhoru eerĩ kana atatũ magĩrĩrwo maarie, nao andũ arĩa angĩ makũũrane wega ũrĩa kũreerwo. ³⁰ Na mũndũ ũikarĩte thĩ ho angĩgĩa na ũguũrio-rĩ, mwaria ũcio wa mbere nĩakĩre. ³¹ Nĩgũkorwo inyuothe no mũrathe ũhoru o mũndũ riita rĩake nĩguo andũ othe marutwo maũndũ na momĩrĩrio. ³² Namo maroho ma anabii nĩmathĩkagĩra anabii o ene. ³³ Nĩgũkorwo Ngai ti Ngai wa kĩrigiicano no nĩ wa thayũ.

Ta ũrĩa kũrĩ thĩinĩ wa ciũngano ciothe cia andũ arĩa aamũre, ³⁴ atumia magĩrĩrwo nĩgũikaraga makĩrite ki marĩ thĩinĩ wa kanitha. Matĩtĩkĩritio kwaria, no nĩmaikarage menyihĩtie, o ta ũrĩa Watho uugĩte. ³⁵ Angĩkorwo marĩ na ũndũ mangĩenda kũmenya-rĩ, nĩmoragie athuuri ao ene kwao mũciĩ; nĩgũkorwo nĩ ũndũ ũrĩ thoni atumia kwaragia thĩinĩ wa kanitha.

³⁶ Hĩ! Anga kiugo kĩa Ngai kĩambĩrĩrie na inyuĩ? Kana hihĩ no inyuĩ inyuiki gĩakinyĩrie? ³⁷ Mũndũ o na ũ angĩciiria atĩ nĩ mũnabii, kana arĩ na iheo cia kĩiroho-rĩ, nĩagĩtĩkĩre atĩ maũndũ maya ndĩramwandĩkĩra nĩ maũndũ marĩa maathanĩtwo nĩ Mwathani. ³⁸ No angĩagĩra ũndũ ũcio kiene-rĩ, o nake we mwene nĩakagĩro kiene.

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrĩrĩriei kũrathaga mohoro, na mũtikagiragie ũhoru wa kwaria na thiomi. ⁴⁰ No maũndũ mothe nĩmekagwo na mũtaratara ũrĩa wagĩrĩrie, na mekagwo na kĩaarĩro.

15

Kũriũka gwa Kristũ

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngwenda kũmũrĩrĩkania ũhoru-ũrĩa-mwega ũrĩa ndaamũhunjĩrie, na mũkĩwamũkĩra, na noguo mũtũũrite mũrũmitie. ² ũhoru ũcio mwega nĩguo ũtũmaga mũhonoke, mwaiikara mũrũmitie wega ũhoru ũrĩa ndaamũhunjĩrie. Angĩkorwo ti ũguo-rĩ, ũhoru ũcio mwawĩtĩkĩrie o tũhũ.

³ Nīgũkorwo ũhoro ũrĩa niĩ ndaamũkĩrĩre nĩguo ndaamũheire, ũrĩ wa mbere na wa bata mũno: atĩ Kristũ nĩakũire nĩ ũndũ wa mehĩa maitũ o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte, ⁴ na atĩ nĩathĩkirwo, na atĩ mũthenya wa gatatũ akĩrĩũkio kũringana na ũrĩa Maandĩko macio moigĩte, ⁵ na atĩ akiumĩrĩra Petero, na agĩcooka akiumĩrĩra arĩa Ikũmi na Eerĩ. ⁶ Thuutha ũcio, nĩoimĩrĩre makĩria ma ariũ na aarĩ a Ithe witũ magana matano ihinda o rĩmwe, na aingĩ ao marĩ muoyo o na rĩu, o na gũtuĩka amwe ao nĩmarĩkĩtie gũkua. ⁷ Ningĩ agĩcooka akiumĩrĩra Jakubu na thuutha wa ũguo agĩcooka akiumĩrĩra atũmwo othe, ⁸ na thuutha wa acio angĩ othe akĩnyumĩrĩra o na niĩ, haana ta mũndũ waciariĩtwo atarĩ mũkinyu.

⁹ Nīgũkorwo niĩ ni niĩ mũnini mũno harĩ atũmwo arĩa angĩ, o na ndiagĩrĩrwo nĩ gwĩtwo mũtũmwo, tondũ nĩndanyariĩrĩre kanĩtha wa Ngai. ¹⁰ No wega wa Ngai nĩguo ũtũmĩte nduĩke ũguo ndariĩ, naguo wega wake kũrĩ niĩ ndwarĩ wa tũhũ. No nĩndarũtĩre wĩra na kiyo gũkĩra acio angĩ othe, no ti niĩ ndaarutaga wĩra ũcio, no niĩ wega wa Ngai ũrĩa warĩ hamwe na niĩ warutaga wĩra ũcio. ¹¹ Tondũ ũcio, o na kũngĩtuĩka ni niĩ kana ni o-rĩ, ũhoro ũyũ noguo tũhunjagia, na noguo inyũĩ mwetĩkirie.

Kũriũka kwa arĩa Akuũ

¹² Na rĩrĩ, kũngĩkorwo kũhunjagio atĩ Kristũ nĩariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, nĩ kũ gĩtũmaga amwe anyu moige atĩ gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ? ¹³ Kũngĩkorwo gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ-rĩ, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio. ¹⁴ Na angĩkorwo Kristũ ndaakĩriũkirio-rĩ, kũhunja gwitũ no gwa tũhũ, nakuo gwĩtũkia kwanyu no gwa tũhũ. ¹⁵ Makĩria ma ũguo-rĩ, ithuĩ no tũgĩkorwo tũrĩ aira a Ngai a maheeni, tondũ nĩtuumbũrĩte atĩ Ngai nĩariũkirie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ. No rĩrĩ, ndaakĩmũriũkirie angĩkorwo ni ma atĩ arĩa akuũ matiriũkagio. ¹⁶ Nīgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa akuũ matiriũkagio, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio. ¹⁷ Na angĩkorwo Kristũ ndaariũkirio-rĩ, gwĩtũkia kwanyu ni gwa tũhũ; mũgĩtũũraga o mehĩa-inĩ manyu. ¹⁸ Ningĩ andũ arĩa marĩkĩtie gũkoma marĩ thĩinĩ wa Kristũ-rĩ, o nao ni kũũra morĩte. ¹⁹ Na kũngĩkorwo kũrĩgĩrĩro giitũ thĩinĩ wa Kristũ no kĩa muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ-rĩ, twagĩrĩrwo nĩkũiguĩrwo tha gũkĩra andũ othe.

²⁰ No rĩrĩ, ti-itherũ Kristũ nĩariũkĩtio akoima kũrĩ arĩa akuũ, agatuĩka maciaro ma mbere ma arĩa makuĩte. ²¹ Tondũ-rĩ, o ũrĩa arĩ mũndũ watũmire gĩkuũ gĩũke thĩ, o nakuo kũriũkio kwa arĩa akuũ ni mũndũ watũmire gũũke. ²² Nīgũkorwo o ta ũrĩa andũ othe makuaga ni ũndũ wa Adamu-rĩ, no taguo andũ othe magaacookio muoyo thĩinĩ wa Kristũ. ²³ No o mũndũ akaariũka ihinda rĩake mwene: Kristũ arĩ we wariũkire mbere; na thuutha andũ arĩa marĩ ake hĩndĩ irĩa agooka. ²⁴ Thuutha ũcio nĩguo ihinda rĩa kũrigĩrĩria rĩgaakinya, hĩndĩ irĩa akaaneana ũthamaki kũrĩ Ngai Ithe arĩkĩtie kũniina mothamaki mothe, na wathani, o na hinya wothe. ²⁵ Nīgũkorwo no nginya athamake nginya rĩrĩa agaakorwo aigĩte thũ ciake ciothe rungu rwa makinya make. ²⁶ Na rĩrĩ, thũ ya mũthia kũniinwo ni gĩkuũ. ²⁷ Nīgũkorwo “ni aigĩte indo ciothe rungu rwa makinya make.” Na rĩrĩa gũkwĩrwo atĩ “indo ciothe” nĩciigĩtwo rungu rwake, nĩgũkũmenyeka wega atĩ Ngai we mwene ti wa itari rĩu tondũ

nĩ we waigire indo ciothe rungu rwa Kristũ. ²⁸ Aarĩkia gwĩka ũguorĩ, Mũriũ we mwene nĩagatuĩka wa gwathagwo nĩ ũcio waigire indo ciothe rungu rwake, nĩguo Ngai akorwo nĩ we maũndũ mothe thĩinĩ wa maũndũ mothe.

²⁹ Na rĩrĩ, kũngĩkorwo gũtirĩ ũriũkio-rĩ, arĩa mabatithĩtio handũ-inĩ ha arĩa akuũ mageeka atĩa? Angĩkorwo arĩa akuũ matikaariũkio o na atĩa-rĩ, andũ makĩbatithagio handũ-inĩ hao nĩkĩ? ³⁰ Na ithuĩ-rĩ, twĩtoonyagia ũgwati-inĩ o ithaa o ithaa nĩkĩ? ³¹ Ngũmwĩra na ma, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ti-itherũ, o ta ũrĩa ndĩrahaga nĩ ũndũ wanyu thĩinĩ wa Kristũ Jesũ Mwathani witũ, atĩ niĩ nguaga o mũthenya. ³² Angĩkorwo ndaahũuranire na nyamũ cia gĩthaka kũu Efeso nĩ ũndũ wa itũmi cia ũ-mũndũ-rĩ, ndaagunĩkire na kĩ? Angĩkorwo andũ arĩa akuũ matikaariũkio-rĩ,

“Nĩtũrĩe na tũnyue,
nĩgũkorwo rũciũ nĩgũkua tũgaakua.”

³³ Mũtikaheeneke: “Thiritũ njũru nĩthũkagia mĩtugo mĩega.”

³⁴ Arahũkai mwĩigue ta ũrĩa mwagĩrĩrwo, na mũtigage kwĩhia; nĩgũkorwo andũ amwe matiũĩ Ngai: ndoiga ũguo nĩgeetha ndĩmũconore.

Mwĩrĩ ũrĩa Ũkaariũkio

³⁵ No mũndũ ahota kũũria atĩrĩ, “Andũ arĩa akuũ mariũkagio atĩa? Magooka marĩ na mwĩrĩ ũhaana atĩa?” ³⁶ Nĩ ũrimũ ũrĩkũ ũyũ! Kĩrĩa wahaanda-rĩ, gĩtimeraga gĩtambĩte gũkua. ³⁷ Hĩndĩ ĩrĩa wahaanda-rĩ, ndũhaandaga mwĩrĩ ũrĩa ũgũcoka ũkorwo ho, no gũkorwo ũhaandaga mbeũ ya ngano kana ya kĩndũ kĩngĩ. ³⁸ No Ngai amĩheaga mwĩrĩ o ũrĩa endaga ĩgĩe naguo, na o mũthemba wa mbeğũ akaũhe mwĩrĩ waguo. ³⁹ Mũĩrĩ yothe ndĩhaanaine: Andũ marĩ mũthemba ũmwe wa mwĩrĩ, nacio nyamũ mũthemba ũngĩ, na nyoni mũthemba ũngĩ, o nacio thamaki irĩ mwĩrĩ wa mũthemba ũngĩ. ⁴⁰ Ningĩ nĩ kũrĩ mũĩrĩ ya igũrũ na nĩ kũrĩ mũĩrĩ ya gũkũ thĩ; no riiri wa mũĩrĩ ya igũrũ nĩ mũthemba ũmwe, na riiri wa mũĩrĩ ya gũkũ thĩ nĩ mũthemba ũngĩ. ⁴¹ Riũa rĩrĩ na riiri warĩo mwanya, na mweri ũrĩ riiri waguo mwanya, na njata irĩ na riiri wacio mwanya; na njata ĩmwe irĩ riiri ũrĩ ngũũrani na njata ĩrĩa ĩngĩ.

⁴² ũguo nĩguo gũgaatuĩka hĩndĩ ya kũriũkio kwa andũ arĩa akuũ. Mwĩrĩ ũrĩa ũhaandagwo nĩ wa kũbutha, no ũriũkagio ũtarĩ wa kũbutha; ⁴³ mwĩrĩ ũhaandagwo ũrĩ mũmene, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ na riiri; ũhaandagwo ũtarĩ na hinya, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ na hinya; ⁴⁴ ũhaandagwo ũrĩ mwĩrĩ wa ndũire, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ mwĩrĩ wa kũiroho.

Angĩkorwo nĩ kũrĩ mwĩrĩ wa ndũire-rĩ, o na mwĩrĩ wa kũiroho ũrĩ kuo. ⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Adamu ũrĩa warĩ mũndũ wa mbere-rĩ, aatuĩkire kũmbe kĩrĩ muoyo”; nake Adamu ũrĩa wa kũrigĩrĩria-rĩ, agĩtuĩka roho wa kũheana muoyo. ⁴⁶ Mwĩrĩ wa kũiroho tiguu waambire gũũka, no nĩ ũrĩa wa ndũire, na thuutha wa ũguo ũgĩũka ũrĩa wa kũiroho. ⁴⁷ Mũndũ wa mbere aarĩ wa rũkũngũ rwa thĩ, no mũndũ wa keerĩ oimĩte igũrũ. ⁴⁸ O ta ũrĩa mũndũ ũcio wa gũkũ thĩ aatarĩ, noguo arĩa marĩ a tĩri matariĩ; na ta ũrĩa mũndũ wa kuuma igũrũ aatarĩ, noguo o na arĩa a igũrũ matariĩ. ⁴⁹ Na ta ũrĩa twagĩire na mũhianĩre wa mũndũ ũcio wa tĩri-rĩ, noguo tũkaagia na mũhianĩre wa mũndũ ũcio wa kuuma igũrũ.

⁵⁰ Ngūmwīra atīrī, ariū na aarī a Ithe witū, mwīrī na thakame itingihota kūgaya ūthamaki wa Ngai, kana kīrīa kībuthaga kīgae kīrīa gītabuthaga. ⁵¹ Thikīrīriai, ndīmwire ūndū wa hitho: Tūtigaakua ithuothe, no nīkūgarūrwo tūkaagarūrwo ithuothe, ⁵² o kahinda kanini, o ta ibucia rīa riitho, rīrīa karumbeta ka mūthia gakaagamba. Nīgūkorwo karumbeta nīgakaahuhwo, nao arīa akuū mariūkio matarī a kūbutha, na ithuī tūgarūrwo mīrī. ⁵³ Nīgūkorwo mwīrī ūyū ūbuthaga no nginya wīhumbe mwīrī ūtarī wa kūbutha, naguo mwīrī ūyū wa gūkua wīhumbe mwīrī ūtarī wa gūkua. ⁵⁴ Hīndī īrīa kūbutha gūkeehumba kwaga kūbutha, na gūkua kwīhumbe kwaga gūkua-rī, hīndī īyo ūhoro nīūkahinga ūrīa wandīkitwo atīrī, “Gīkuū nīkīniinītwo gīgatoorio biū.”

⁵⁵ “Wee gīkuū-rī, gūtoorania gwaku gūkīrī ha?

Wee gīkuū-rī, rūboora rwaku rūkīrī ha?”

⁵⁶ Rūboora rwa gīkuū nī mehia, naguo hinya wa mehia uumanaga na watho. ⁵⁷ No rīrī, Ngai arogaathwo nīgūkorwo nīwe ūtūheaga ūtooria thīnī wa Mwathani witū Jesū Kristū.

⁵⁸ Nī ūndū ūcio, ariū na aarī a Ithe witū arīa nyenda, ikaragai mwīhaandīte wega. Mūtikanenyenyio nī ūndū o na ūrīkū. Tūūrai mwīheanīte kūna wīra-inī wa Mwathani, tondū nīmūū atī wīra wanyu thīnī wa Mwathani ti wa tūhū.

16

Mūhothi nī ūndū wa Andū a Ngai

¹ Na rīrī, ha ūhoro wa mūhothi nī ūndū wa andū a Ngai ūtarī ū: Īkagai ūrīa nderire makanitha ma Galatia mekage.

² Mūthenya wa mbere wa kiumia-rī, o mūdū wanyu nīagīrīrwo nīkūigaga mbeeca ta ūrīa ūthūkūmi wake ūigana, agaciigaga, nīguo hīndī īrīa ngooka kūu gūtikanagīe na mūhothi. ³ Na ndaakinya-rī, andū arīa mūgaakorwo mūgathīrīrie nīngamahe marūa ma kūmamenyithania na ndīmatūme Jerusalemu na iheo cianyu. ⁴ Na kūngīkoneka kwagīrīre o na nī thī-rī, nīngatwarana nao.

Ndūmīrīri cia Mwanya

⁵ Ndaarīkia gūtuīkanīria Makedonia-rī, nīgūkorwo nīngatuīkanīria kuo, nīngooka kūrī inyuī. ⁶ Hihi ngaikara na inyuī gwa kahinda, o na kana njikare kūu hīndī ya heho yothe, nīguo mūkaahota kūndeithīrīria gūthī rūgendo-inī rwakwa kūrīa guothe ngaathī.

⁷ Ndikwenda kuonana na inyuī hīndī īno ndīrahītūkīra kūu, tondū ngwīhoka atī nītūgaikarania na inyuī kwa ihinda, Mwathani etīkīra.

⁸ No nīngūikara gūkū Efeso nginya hīndī ya Bendegothito, ⁹ tondū ndīmūhingūrīre mweke mūnene wa kūruta wīra mwega ūrī na uumithio, no nacio thū nī nyingī.

¹⁰ Timotheo angīūka-rī, menyerera nīguo aikare kūu na inyuī atarī na guoya, nīgūkorwo nī wīra wa Mwathani araruta, o ta ūrīa ndīraruta. ¹¹ Nī ūndū ūcio-rī, gūtīrī mūdū wagīrīrwo nī kwaga kūmwamūkīra. Mumagariei na thayū nīgeetha akinye kūrī nī. Nīndīmwetereire marī hamwe na ariū na aarī a Ithe witū.

¹² Na rīrī, ha ūhoro ūkonī mūrū wa Ithe witū Apolo-rī: nīndamūringīrīrie mūno ooke kūrī inyuī arī hamwe na ariū na aarī

a Ithe witũ. Nowe ndeendaga gũũka ihinda rĩu, no nĩarĩũka aagĩa na mweke.

¹³ Ikaragai mwĩhũgĩte, na mwĩhaande mũrũmĩte wega thĩinĩ wa wĩtkio; ningĩ mĩtuĩke andũ omĩrĩru; na mũgĩe na hinya. ¹⁴ Īkagai maũndũ mothe mũrĩ na wendani.

¹⁵ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ andũ a nyũmba ya Stefana nĩo maarĩ a mbere gwĩtkia kũu bũrũri wa Akaia, na nĩmerutĩire gũtungatagĩra andũ arĩa aamũre. Nĩngũkĩmũringĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ¹⁶ mwathĩkagĩre andũ ta acio, na mũndũ o wothe ũrĩa ũrutithanagia wĩra na ithuĩ, akĩũnogagĩra. ¹⁷ Nĩndakenire rĩrĩa Stefana, marĩ na Fotunato, na Akaiko maakinyire, nĩ ũndũ nĩo maahingĩirie ũndũ ũrĩa itaarĩ naguo kuuma kũrĩ inyuĩ. ¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmacanjamũrire roho wakwa o na wanyu. Andũ ta acio nĩmagĩrĩrwo kũheagwo gĩtĩio.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Makanitha ma bũrũri wa Asia nĩmamũgeithia. Akula na Pisisila nĩmamũgeithia mũno thĩinĩ wa Mwathani, o na kanitha ũrĩa ũcemanagia kwao nyũmba nĩwamũgeithia. ²⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ gũkũ nĩmamũgeithia. O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

²¹ Nĩĩ, Paũlũ, nĩ nĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa.

²² Angĩkorwo he mũndũ o na ũ ũtendete Mwathani-rĩ, arogwatwo nĩ kĩrumi. Ũka, Mwathani!

²³ Wega wa Mwathani Jesũ ũroikara na inyuĩ.

²⁴ Wendani wakwa ũromũkinyĩra inyuĩ inyuothe mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Amenĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, mütümwo wa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa kwenda kwa Ngai, tũrĩ na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

Twatũma marũa maya kŭrĩ kanitha wa Ngai ūrĩa ūrĩ Korinitho, o hamwe na andũ othe aamũre arĩa marĩ Akaia guothe:

² Wega na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ iroikara na inyuĩ.

Ngai Mwene Kũhoorerania Guothe

³ Ngai na Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ arogoocwo, o we Ithe witũ wa tha, na Ngai mwene ūhoru wothe wa kũumanĩrĩria, ⁴ ūrĩa ūtũmagĩrĩria mathĩna-inĩ maitũ mothe, nĩguo na ithuĩ tũhotage kũhooreragia arĩa marĩ na thĩna o wothe na ūndũ wa kũumĩrĩrio kŭrĩa ithuĩ ene tũumĩrĩrio nakuo nĩ Ngai. ⁵ Nĩgũkorwo o ta ūrĩa kũnyariirwo gwa Kristũ kũingĩhĩte thĩnĩ witũ-rĩ, ũguo noguo kũumanĩrĩria gwitũ kũingĩhĩte nĩ ūndũ wa Kristũ. ⁶ Tũngĩthĩnio-rĩ, tũthĩnagio nĩguo mũumĩrĩrio na mũhonokio; tũngĩmĩrĩrio-rĩ, tũmagĩrĩrio nĩguo na inyuĩ mũgĩe na ūumĩrĩru, ūrĩa ūciaraga gũkirĩrĩria mũkĩnyariirwo na mathĩna o ta marĩa tũthĩnagio namo. ⁷ Nakio kũirĩgĩrĩro kĩria tũrĩ nakio nĩ ūndũ wanyu nĩ kĩrũmu, tondũ nĩtũũ atĩ o ta ūrĩa mũgwatanagĩra na ithuĩ maũndũ-inĩ marĩa tũnyariiragwo namo-rĩ, no taguo mũgwatanagĩra na ithuĩ ūhoru-inĩ wa kũumanĩrĩria o naguo.

⁸ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũkorwo mũtooĩ mathĩna marĩa twarĩ namo bũrũri wa Asia. Twarĩ hatĩka-inĩ nene mũno makĩria ma ūrĩa tũngĩahotire gũkirĩrĩria, nginya ha ūhoru witũ wa gũtũra muoyo tũkiyũmĩra tha. ⁹ Ti-itherũ, ngoro-inĩ ciitũ twaiguaga tũtũrĩrwo gũkua. No kwahanĩkire ũguo nĩguo tũtikae kwĩhoka ithuĩ ene, no twĩhoke Ngai, ūrĩa ūriũkagia arĩa akuĩ. ¹⁰ Nĩwe watũhonokirie ũgwati-inĩ ūcio wahaanaga wa gĩkuũ, na nowe ũgaatũhonokia. We nĩwe twĩrĩgĩrĩre atĩ no egũthĩ na mbere gũtũhonokia, ¹¹ inyuĩ na inyuĩ mũgĩtũteithagia na gũtũhoera. Nao andũ aingĩ nĩmarĩcookagia ngaatho nĩ ūndũ witũ, tondũ wa wega ūcio tũtũgũtwo naguo arĩ macookio ma mahooya ma andũ aingĩ.

Paŭlũ Kũgarũra Mũbango Wake

¹² Na rĩrĩ, ūndũ ũyũ nĩguo twĩrahagĩra: Thamiri ciitũ nĩcio itũmenyithagia atĩ mĩthĩre iitũ irĩa tũikaraga nayo gũkũ thĩ, na makĩria ūrĩa tũikaranagia na inyuĩ, nĩ ya ūtheru na ya ūhoru wa ma kuuma kŭrĩ Ngai. Tũtũkaga ũguo kũringana na ũgĩ wa thĩ, no nĩ kũringana na wega wa Ngai. ¹³ Nĩgũkorwo tũtiramwandĩkĩra ūndũ o na ūrĩkũ mũtangĩhota gũthoma kana gũtaũkĩrwo nĩguo. Na ngwĩhoka atĩ, ¹⁴ o ta ūrĩa mũtũmenyete hanini, nĩmũrĩtaũkĩrwo biũ atĩ no mũhote kwĩraha nĩ ūndũ witũ, o ta ūrĩa tũkeeraha nĩ ūndũ wanyu mũthenya ūrĩa wa Mwathani Jesũ.

¹⁵ Na tondũ wa ũria ndaarĩ na mwĩhoko wa ũndũ ũcio-rĩ, nĩndabangĩte njũke kwanyu mbere nĩguo mũgunĩke maita meerĩ. ¹⁶ Ndabangĩte ndĩmũceerere ngĩthĩ Makedonia, na njokere kũu kwanyu ngiuma Makedonia, na inyuĩ nĩguo mũcooke mũndũme Judea. ¹⁷ Hĩndĩ ĩria ndaabangaga ũndũ ũcio-rĩ, kaĩ ndeekaga ũguo na itherũ? Kana hihi haaragĩria mĩbango yakwa na njĩra ya kĩ-mwĩrĩ nĩguo rĩmwe njugage, “Ĩĩ, ĩĩ,” na rĩria rĩngĩ ngoiga “Aca, aca”?

¹⁸ No ti-itherũ, o ta ũria Ngai arĩ mwĩhokeku-rĩ, ndũmĩrĩri iitũ kũrĩ inyuĩ ti “Ĩĩ” na rĩngĩ “Aca.” ¹⁹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Ngai, Jesũ Kristũ, ũria mwahunjiirio ũhoru wake nĩ nĩ, na Sila, na Timotheo, ũhoru wake ndwarĩ wa kuuga, “Ĩĩ” ũgacooka ũkoiga “Aca,” no thĩnĩ wake gũtũũraga o “Ĩĩ.” ²⁰ Nĩgũkorwo ciĩranĩro cia Ngai, o na cingĩhĩte atĩa-rĩ, ciothe nĩ “Ĩĩ” thĩnĩ wa Kristũ. Na nĩ ũndũ ũcio thĩnĩ wake, ithuĩ tũkoigaga “Amenĩ” nĩgeetha Ngai agoocagwo. ²¹ Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ũtũmaga ithuĩ hamwe na inyuĩ twĩhaande wega thĩnĩ wa Kristũ. Nĩwe watũitĩrĩrie maguta, ²² na agĩtwĩkĩra rũũri rwa kuonania atĩ tũrĩ ake, na agĩtũhe Roho wake thĩnĩ wa ngoro ciitũ arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩrĩra maũndũ marĩa magooka.

²³ Ngai nĩwe mũira wakwa, na nĩoĩ atĩ nĩ ndaagire gũcooka Korinitho nĩ ũndũ wa kũmũcaaĩra. ²⁴ ũguo ti kuuga atĩ nĩtũramwatha ũhoru-inĩ wa wĩtikio wanyu, no nĩ atĩ tũrutithanagia wĩra na inyuĩ nĩgeetha mũkenage, tondũ mũtũũrite mwĩhaandĩte wega nĩ ũndũ wa wĩtikio wanyu.

2

¹ Nĩ ũndũ ũcio nĩgũtua ndaatuire itua atĩ ndikũmũceerera rĩngĩ ndĩmũiguithie kĩa. ² Tondũ-rĩ, ingĩkĩmũiguithia kĩa-rĩ, nũũ ũngĩgĩtigara wa kũngenia, o tiga inyuĩ arĩa njiguithĩtie kĩa? ³ Ndamwandĩkĩre ũguo nĩgeetha rĩria ngooka ndikanaiguithio kĩa nĩ acio njagĩrĩrwo nĩgũkenio nĩo. Nĩ ndaarĩ na ũũmĩrĩru harĩ inyuĩ inyuothe atĩ nĩmũngĩagwatanĩire na nĩ gĩkeno-inĩ gĩakwa, nakĩo gĩtũke kĩanyu. ⁴ Nĩgũkorwo ndamwandĩkĩre ndĩ mũthĩnĩku mũno, na ndĩ na ruo rwa ngoro na maithori maingĩ, ti atĩ nĩguo ndĩmũiguithie kĩa, no nĩguo ndĩmũmenyithie wendo ũria ndĩmwendete nago.

Kũrekerwo kwa Mũndũ Mwĩhia

⁵ Angĩkorwo nĩ kũrĩ mũndũ ũiguithĩtie amwe anyu kĩa-rĩ, ti nĩ aigũithĩtie, no nĩ inyuothe aigũithĩtie kĩa. Ndiroiga ũguo ngĩhatĩrĩria ũria wĩkĩte ũguo. ⁶ Iherithia rĩria aherithĩtio nĩ andũ arĩa aingĩ anyu, nĩrĩmũiganĩte. ⁷ Rĩu inyuĩ-rĩ, nĩmwaagĩrĩrwo nĩkũmũrekerwa na kũmũũmĩrĩria, nĩguo ndakae gũtoorio nĩ kĩa gĩkĩrĩte. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio, ndamũthaitha mũmuonie atĩ no mũmwendete. ⁹ Gĩtũmi kĩa giatũmire ndĩmwandĩkĩre marĩa macio nĩndĩmũgerie, na menye kana no mwĩtiirie magerio na mwathĩkage maũndũ-inĩ mothe. ¹⁰ Mũndũ ũria mũngĩrekerwa, o na nĩ nĩndamũrekerwa. Naguo ũndũ ũria ndekanĩire-rĩ (hangĩkorwo nĩ haarĩ ũndũ o na ũrĩkũ wa kũrekanĩra), ũndũ ũcio ndaũrekanĩra nĩ ũndũ wanyu ndĩ mbere ya Kristũ, ¹¹ nĩguo Shaitani ndakae gũtũhoota. Nĩgũkorwo tũtirigĩtuo nĩ mawara make.

Atungatiri a Kirikaniro kiria Kieru

¹² Na riri, riria ndaathire Teroa kuhunja Uhoru-urua-Mwega wa Kristu, na ngikora Mwathani ahingurite murango-ri, ¹³ ndiigana kugia na thayu ngoro-ini yakwa, tondū ndiakorire muru-wa-Ithe witu Tito kuo. Ni undu ucio ngiugira andu akuo uhoro, ngicooka ngithi nginya Makedonia.

¹⁴ No riri, Ngai arogoocwo, o we uria ututongoragia hndi ciothe na uhootani thini wa Kristu, nake agatuhuthagira ta turi mutariko mwega wa kumemerekia uhoro wa kumenya Kristu kundū guothe. ¹⁵ Tondū ithu turi mutariko wa Kristu uria ukinyaga hari Ngai, kuri aria marahonokio o na aria marooro. ¹⁶ Kuri aria marooro-ri, turi munungo muru wa giku; no kuri aria marahonokio-ri, turi mutariko wa muoyo. Nu ungihota wira ta ucio? ¹⁷ Ithu tutiikaga ta uria andu aingi mekaga; tutionjorithagia kiugo kia Ngai nguo tuone uumithio. Handu ha gwika uguo-ri, ithu twaragia turi na wihokeku thini wa Kristu mbere ya Ngai, ta andu matumitwo ni Ngai.

3

¹ Anga nituraambiriria gicooka kwigaathiria? Kana hihi nitubataire kuche marua ma gutugaathiria kuri inyu kana moimite kuri inyu ta andu aria ang? ² Inyu ene ni inyu marua maitu, maandikito ngoro-ini ciitu, mamenyekete na magathomagwo ni andu othe. ³ Inyu nimuonanagia ati muri marua moimite kuri Kristu, inyu muri maciaro ma utungata witu, marua mataandikito na rangi, no maandikito na Roho wa Ngai uria uri muoyo. Matandikito ihengere-ini cia mahiga, no maandikito ihengere-ini cia ngoro cia andu.

⁴ Ucio nguo umiriru witu hari Ngai ni undu wa Kristu. ⁵ Na ti ati turi na uhoti ithu ene tungugaathira, no uhoti witu uumaga kuri Ngai. ⁶ Niwe utuhotithite tutuike ndungata cia kirikaniro kiria kieru, nakio ti kia uhoro uria mwandike, no ni kia Roho; nigukoro uhoro uria mwandike ni kura uragaga, no Roho aheanaga muoyo.

Riri wa Kirikaniro kiria Kieru

⁷ Na riri, angikorwo utungata uria wa tene, uria wandikito na ndemwa ihengere-ini cia mahiga, wokire uri na riiri, o nginya andu a Israeli makiremwo nigukara marorete uhiu wa Musa tondū wa uria wara na riiri, o na gutuika riiri ucio niwathiraga-ri, ⁸ githi utungata wa Roho to ugikorwo ukiri na riiri makiria? ⁹ Angikorwo utungata uria utuaga andu ehia ni uri riiri-ri, githi utungata uria urehaga uthingu ndungigikorwo uri na riiri makiria! ¹⁰ Nigukoro uhoro uria wara na riiri mbere, ru nduri na riiri ukiringithanio na riiri ucio ungi ukirite. ¹¹ Na angikorwo uhoro ucio wathiraga wokire na riiri-ri, ucio ungi wa gutura ndungigikorwo na riiri makiria!

¹² Ni undu ucio-ri, twaragia uhoro tumiririe muno, ni undu wa kirigiro ku. ¹³ Ithu titari ta Musa, uria wehumbagira uhiu na gitambaya nguo agiririe andu a Israeli gucuthiria uhiu wake riria ukengi ucio wathiraga. ¹⁴ No riri, meciira mao nimaritiro, nigukoro nginya umuthi gitambaya o ku gikoragwo o ho hndi iria kirikaniro ku gikuru kiao githomwo. Gitambaya ku gitiri kieherio, tondū kieheragio ni undu wa gwitika Kristu. ¹⁵ O na

nginya ūmūthī rīrīa watho wa Musa ūgūthomwo-rī, gītambaya kīu no kīhumbagīra ngoro ciao. ¹⁶ No rīrīa rīothe mūdū o na ū agarūrūkīra Mwathani-rī, gītambaya kīu nīkīeheragio. ¹⁷ Na rīrī, Mwathani nīwe Roho, na harīa Roho wa Mwathani arī, hau nī harī na wīyathi. ¹⁸ Na ithuī ithuothe arīa tūtahumbīrite mothiū maitū, nītūhenahenagia riiri wa Mwathani ta tūrī icicio, na nītūgarūrāgwo nīguo tūhaanane nake tūrī na riiri wa gūtūūra ūrīa ūthiiga o ūkīongererekaga, o uumīte kūrī Mwathani, ūrīa arī we Roho.

4

Igūna thīnī wa Nyūngū cia Rīūmba

¹ Tondū ūcio, kuona atī nī tūrī na ūtungata ūcio nī ūndū wa tha cia Ngai-rī, tūtiūrāgwo nī hinya. ² No ithuī nītūreganīte na mīthiire ya hitho na ya thoni; ithuī tūtithiiga na mīthiire ya wara na tūtitukanagia kiugo kīa Ngai na maheeni. Handū ha ūguo-rī, nī ūhoru wa ma tūheanaga hatarī ūndū tūkuongerera, na tūrī mbere ya Ngai, nītūgeragia gūtūma thamiri cia o mūdū itwītīkīre. ³ O na angīkorwo ūhoru witū ūrīa tūhunjagia nīmūhumbīre-rī, ūhumbīritwo kūrī arīa maroora. ⁴ Nayo ngai ya mahinda maya, nītūmīte meciiria ma andū arīa matetīkītie matumane, nīgeetha matigathererwo nī ūtheri wa ūhoru-ūrīa-Mwega wa riiri wa Kristū, o we ūrīa arī we mūhaanīre wa Ngai. ⁵ Nīgūkorwo ti ūhoru witū ithuī ene tūhunjagia, no tūhunjagia Jesū Kristū arī we Mwathani, na ithuī tūrī ndungata cianyu nī ūndū wa Jesū. ⁶ Tondū Ngai ūrīa woigire, “Ūtheri nīware nduma-inī,” nīwe watūmire ūtheri wake ware ngoro-inī ciitū nīguo tūheo ūtheri wa kūmenyithagia andū riiri wa Ngai ūcio wonekaga ūthiū-inī wa Kristū.

⁷ No rīrī, ithuī tūkuuīte kīgūna kīu tūhaana ta tūrī na nyūngū cia rīūmba* nīgeetha kūmenyeke atī ūhoti ūyū mūnene uumīte kūrī Ngai no nduumaga kūrī ithuī. ⁸ Ithuī tūhatīkītvo mūno na mīena yothe, no tūtihehenjetwo; nītūrigītvo nī wa gwīka, no tūtikuīte ngoro; ⁹ na nītūnyariirītvo, no tūtītiganīiiri; nītūrūndītvo, no tūtiniinītvo. ¹⁰ Hindī ciothe tūkorāgwo tūkuuīte gīkuū kīa Jesū na mīrī iitū, nīguo muoyo wa Jesū o nāguo ūguūranāgīrio thīnī wa mīrī iitū. ¹¹ Nīgūkorwo ithuī arīa tūrī muoyo tūtūire tūneanāgwo gīkuū-inī nī ūndū wa Jesū, nīgeetha muoyo wake ūguūranāgīrio thīnī wa mīrī īno iitū īkuuaga. ¹² Nī ūndū wa ūguo-rī, gīkuū kīrutaga wīra thīnī witū, no muoyo ūkaruta wīra thīnī wanyu.

¹³ Nī kwandīkītvo atīrī: “Tondū nīndetīkīrie; nīkīo ndaaririe.” Nī ūndū wa roho o ro ūcio wa wītīkīo-rī, o na ithuī nītūwītīkītie na nī ūndū ūcio tūkaaria, ¹⁴ tondū nītūū atī ūrīa wariūkīrie Mwathani Jesū kuuma kūrī arīa akuū, o na ithuī nīagatūriūkia hamwe na Jesū, na atūrūgamie mbere yake hamwe na inyuī. ¹⁵ Maūndū maya mothe nīmakūmūguna, nīgeetha wega ūrīa ūrakinyīrīra andū aingī makīria ūtūme ngaatho ciyūrīrīre nīgeetha Ngai agoocagwo.

¹⁶ Tondū ūcio tūtiūrāgwo nī hinya. O na gūtūika mwena wa nja nītūrathirīrīkīra, no mūdū wa thīnī nī kwērūhio erūhagio o mūthenya. ¹⁷ Nīgūkorwo mathīna maitū mahūthū na ma ihinda inini maratūma tūreherwo riiri ūmakīrīte wa tene na tene. ¹⁸ Nī ūndū ūcio, tūtīcūthāgīrīria kīrīa kīroneka, no tūcūthāgīrīria kīrīa gītonekaga.

* 4:7 Mīthithū yahithāgwo thīnī wa nyūngū cia rīūmba.

Nĩgũkorwo kĩa kĩonekaga nĩ gĩa kahinda, no kĩa gĩtonekaga nĩ gĩa gũtũura tene na tene.

5

Mũciĩ witũ wa Igũrũ

¹ Na rĩrĩ, nĩtũũ atĩ hema ĩno ya gũkũ thĩ, ĩno tũtũuraga thĩnĩ wayo, ĩngĩtharũrio-rĩ, nĩ tũrĩ na nyũmba ĩngĩ yumĩte kũrĩ Ngai, nyũmba ĩtaakĩtwo na moko ma andũ, ya gũtũura tene na tene ĩrĩ kũu igũrũ.

² Rĩu nĩtũcaayaga, tũkĩrĩragĩria kũhumbwo na nyũmba ĩyo ĩngĩ iitũ ya kuuma igũrũ, ³ tondũ twahumbwo ũguo tũtigakorwo tũrĩ njaga.

⁴ Nĩgũkorwo rĩrĩa rĩothe tũrĩ thĩnĩ wa hema ĩno-rĩ, nĩtũcaayaga na tũkaritũhĩrwo, tondũ tũtiendaga kwaũrwo, no twendaga tũhumbwo na mwĩrĩ ũcio witũ wa kuuma igũrũ, nĩgeetha mwĩrĩ ũyũ wa gũkua ũmerio nĩ muoyo. ⁵ Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ũtũmbĩte nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu kũũmbe, na nĩatũheete Roho arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩria maũndũ marĩa magooka.

⁶ Tondũ ũcio tũkaraga hĩndĩ ciothe tũrĩ na ũũmĩrĩru, tũkĩmenyaga atĩ rĩrĩa rĩothe tũkaraga thĩnĩ wa mwĩrĩ taarĩ guo mũciĩ witũ, tũkaraga tũraihanĩrĩrie na Mwathani. ⁷ Tũtũuragio nĩ ũndũ wa gwĩtikia, no tũtitũuragio nĩ ũndũ wa kuona na maitho. ⁸ Nguuga atĩrĩ, nĩ tũrĩ na ũũmĩrĩru atĩ ũndũ ũrĩa tũngĩenda nĩ tũkorwo tũtarĩ mwĩrĩ-inĩ ũyũ, no tũkorwo tũrĩ mũciĩ hamwe na Mwathani. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtũgeragia na kĩyo muoroto witũ ũtuĩke wa kũmũkenia, twakorwo tũrĩ mwĩrĩ-inĩ ũyũ witũ o na kana twakorwo tuumĩte thĩnĩ wago.

¹⁰ Nĩgũkorwo no nginya ithuothe tũkaarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira gĩa Kristũ, nĩguo o mũndũ akaaheo kĩa kĩmwagĩrĩre kũringana na maũndũ marĩa aaneke arĩ thĩnĩ wa mwĩrĩ, marĩ mega kana marĩ mooru.

Ūtungata wa Ūiguithanio

¹¹ Kuona atĩ nĩtũmenyete ũrĩa Mwathani aagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩrwo-rĩ, nĩkĩo tũgeragia kũringĩrĩria andũ. Ūrĩa tũtarĩ nĩ ũndũ ũikaine wega nĩ Ngai, na nĩngwĩhoka atĩ o na nĩũikaine wega ngoro-inĩ cianyu. ¹² Tikũgeria tũrageria kwĩgaathĩrĩria harĩ inyuĩ rĩngĩ, no nĩ mweke tũramũhe wa kwĩraha nĩ ũndũ witũ, nĩguo mũhotage gũcookeria arĩa merahaga na maũndũ marĩa monagwo na maitho gũkĩra marĩa marĩ ngoro-inĩ. ¹³ Tũngĩkorwo nĩkũgũrũka tũgũrũkĩte-rĩ, tũgũrũkĩte nĩ ũndũ wa Ngai; na tũngĩkorwo meciiria maitũ nĩ mega-rĩ, tũhaana ũguo nĩ ũndũ wanyu. ¹⁴ Nĩgũkorwo wendo wa Kristũ nĩguo ũtũringagĩrĩria, tondũ nĩtũmenyete wega atĩ mũndũ ũmwe nĩwe wakuire nĩ ũndũ wa andũ othe, na nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ othe nĩmakuire. ¹⁵ Nake aakuire nĩ ũndũ wa andũ othe, nĩgeetha arĩa matũũraga muoyo matigacooke gũtũura muoyo nĩ ũndũ wao ene, no matũũre nĩ ũndũ wa ũcio wakuire nĩ ũndũ wao na agĩcooka akĩrĩũka.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kuuma rĩu tũtigũcooka gũtua ũhoru wa mũndũ na njĩra ya kĩ-mwĩrĩ. O na gwatuĩka kũrĩ hĩndĩ tuonaga Kristũ na njĩra ĩyo-rĩ, rĩu tũtiikaga ũguo. ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ o wotho angĩkorwo arĩ thĩnĩ wa Kristũ-rĩ, nĩatuĩkĩte kũũmbe kĩerũ; maũndũ ma tene nĩmathĩrĩte, nĩmookĩte mangĩ merũ! ¹⁸ Maũndũ maya mothe moimaga kũrĩ Ngai, ũrĩa watũiguithanirie nake we mwene thĩnĩ wa Kristũ, na agĩtũhe ũtungata ũcio wa ũiguithanio: ¹⁹ atĩrĩ,

Ngai arĩ thĩinĩ wa Kristũ nĩwe wĩiguithanagĩria thĩ kũrĩ we mwene, ategũtarĩra andũ mehia mao. Nake nĩatwĩhokeire ndũmĩrĩri ĩyo ya ũiguithanio. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio ithuĩ tũrĩ abarũthi matũmĩtwa a kwarĩrĩria Kristũ, o taarĩ Ngai ũrathaitana na tũna twitũ. Twamũthaita handũ-inĩ ha Kristũ atĩrĩ: Ītĩkĩrai kũiguithanio na Ngai. ²¹ Ngai nĩatũmire ũcio ũtaarĩ na wĩhia atuĩke mwĩhia nĩ ũndũ witũ, nĩgeetha thĩinĩ wake tũtuĩke ũthingu wa Ngai.

6

¹ Tondũ tũrĩ aruti a wĩra hamwe na Ngai-rĩ, nĩtũkũmũringĩrĩria mũtikae kwamũkĩra wega wa Ngai o ũguo tũhũ. ² Nĩgũkorwo ekuuga atĩrĩ,
 “Hĩndĩ ya gwĩtĩkĩrĩka-rĩ, nĩndagũthikĩrĩrie,
 naguo mũthenya wa kũhonokanio-rĩ, nĩndagũteithirie.”
 Atĩrĩrĩ-i, rĩrĩ nĩrĩo ihinda rĩa gwĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai, naguo ũyũ nĩguo mũthenya wa kũhonokanio.

Mũtũũrĩre Mũritũ wa Paũlũ

³ Ithuĩ-rĩ, tũtitũmaga hagĩe na ũndũ ũngĩhĩnga mũndũ nĩguo ũtungata witũ ndũkonerwo mahĩtia. ⁴ Aca, ithuĩ tũrĩ ta ndungata cia Ngai nĩtwĩgathagĩrĩria maũndũ-inĩ mothe: nĩ ũndũ wa kũmĩrĩria maũndũ maingĩ; na gũkirĩrĩria mathĩina na moritũ, na mũtangĩko; ⁵ na ũndũ wa kũhũũrwo, na kuohwo njeera, na kũreherwo ngũĩ; na kũruta wĩra mũritũ, na kũũrwo nĩ toro ũtukũ, na ng’aragu; ⁶ ningĩ nĩ ũndũ wa gũtũũra na ũthingu, na ũtaũku, na gũkirĩrĩria, na gũtugana thĩinĩ wa Roho Mũtheru, na kũgĩa na wendani ũtarĩ na ũhinga; ⁷ o na kwaria ũhoru wa ma, na gũkorwo tũrĩ na hinya wa Ngai; nĩgũkorwo tũnyitĩte indo cia mbaara cia ũthingu guoko-inĩ kwa ũrĩo na kwa ũmotho; ⁸ rĩmwe tũheagwo gĩtĩio, na rĩrĩa rĩngĩ tũgaconorwo, rĩmwe tũgacuukĩrwo maũndũ mooru na rĩngĩ mega; ningĩ o na tũrĩ andũ a ma, tũgatuuo a maheenĩ; ⁹ rĩmwe tũgatuuo nĩtũũikaine, no rĩrĩa rĩngĩ tũgatuuo ta tũtoĩkaine; ningĩ tũkahaana ta tũraakua, no tũrĩ o muoyo; tũhũũragwo, no tũtũũragagwo; ¹⁰ o na tũngĩonwo ta tũrĩ na kĩa, ithuĩ tũkoragwo tũkenete hĩndĩ ciothe; tuonekaga tũrĩ athĩini, no nĩtũtuaga andũ aingĩ itonga; tũtuagwo ta tũtarĩ kĩndũ, no indo ciothe nĩ ciitũ.

¹¹ Akorinitho aya, tũramwarĩria hatarĩ ũndũ tũkũmũhitha, na tũkamũhingũrĩra ngoro ciitũ biũ. ¹² Ithuĩ nĩtũmuonetie wendo witũ kũna no inyuĩ mũtiratuonia wendo wanyu. ¹³ O ta ũguo tũmwĩkĩte-rĩ, ndĩramwarĩria ta ciana ciakwa, o na inyuĩ hingũrai ngoro cianyũ biũ.

Mũtikoohanio na arĩa Matetĩkĩtie

¹⁴ Mũtikae kuohanio na arĩa matetĩkĩtie ta mwĩkĩrĩtwo icooki rĩmwe nao. Tondũ-rĩ, ũthingu na waganu ingĩgwatanĩra atĩa? Kana ũtheri na nduma-rĩ, ingĩgĩa na ngwatanĩro ĩrĩkũ? ¹⁵ Kristũ na Beliali-rĩ, marĩ na ũguano ũrĩkũ? Nake mũndũ ũrĩa wĩtĩkĩtie na ũrĩa ũtetĩkĩtie-rĩ, marĩ na ngwatanĩro ĩrĩkũ? ¹⁶ Hekarũ ya Ngai yakĩhota atĩa kũiguana na mũhianano? Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ hekarũ ya Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo. O ta ũrĩa Ngai oigĩte atĩrĩ: “Nĩndĩrĩtũũranagia nao, na njeerage gatagatĩ-inĩ kao, ndũike Ngai wao, nao matũike andũ akwa.”

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, umai kũrĩ o
 na mwĩyamũranie nao,

ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.
Mũtikahutie kĩndũ kĩrĩ thaahu,
na nĩ nĩngũmwamũkĩra.”

18 “Nĩngũtuĩka Ithe wanyu,
na inyuĩ mũtuĩke ariũ akwa na aarĩ akwa,
ũguo nĩguo Mwathani-Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

7

1 Arata akwa endwa, kuona atĩ nĩtwĩrĩrwo maũndũ macio-rĩ, nĩtwĩtherie, tũtigane na ũndũ o wothe ũrĩa ũthũkagia mũndũ mwĩrĩ na roho, na tũhingagie ũhoru wa ũtheru nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ngai.

Gĩkeno kĩa Paũlũ

2 Atĩrĩrĩ, tũhei handũ ngoro-inĩ cianyu. Tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhĩtirie, na tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũthũkĩtie, na gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhinyĩrĩrie. 3 Ndiroiga ũguo nĩguo ndĩmũtuĩre; nĩnjugĩte rĩngĩ atĩ mũrĩ na handũ thĩnĩ wa ngoro ciitũ, kuona atĩ tũgũtũũra muoyo kana tũkuanĩre na inyuĩ. 4 Ndĩ na ũmĩrĩru mũnene ngĩmwarĩria; nĩndĩrahaga mũno nĩ ũndũ wanyu. Mathĩna-inĩ maitũ mothe, nĩngoragwo nyũmĩrĩrie mũno, na gĩkeno gĩakwa gĩgakĩrĩrĩria.

5 Nĩgũkorwo rĩrĩa twakinyire Makedonia, mwĩrĩ ũyũ witũ ndwagĩire na kĩhurũko, no gũthĩnio twathĩnagio o harĩa hothe twathĩiaga; kũu nja kwarĩ na ngũĩ, na ngoro-inĩ ciitũ twarĩ na guoya. 6 No Ngai ũrĩa ũhooragĩria arĩa makuĩte ngoro, nĩatũhooreririe nĩ ũndũ wa gũũka gwa Tito, 7 na to ũndũ wa gũũka gwake gwiki, no ningĩ nĩ ũndũ wa ũhoorerania ũrĩa mwamũheete. Nĩatũheire ũhoru wa ũrĩa mwendaga kũnyona, na kĩa kĩnene kĩrĩa mũrĩ nakĩo, o na ũrĩa mwĩtangaga mũno nĩ ũndũ wakwa; nĩ ũndũ ũcio gĩkeno gĩakwa gĩkĩongerereka gũkĩra mbere.

8 O na ingĩkorwo nĩndatũmire mũgĩe na kĩa nĩ ũndũ wa marũa makwa-rĩ, ndikwĩrira. O na gũkorwo kũrĩ hĩndĩ nderirire nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nguona atĩ marũa makwa nĩmamũiguithirie kĩa, no nĩ gwa kahinda o kanini, 9 no rĩu ndĩ na gĩkeno, ti tondũ nĩmwaiguithirio kĩa, no nĩ tondũ kĩa kĩanyu nĩgĩatũmire mũhere. Nĩgũkorwo mwagĩire na kĩa o ta ũrĩa Ngai endaga, na nĩ ũndũ ũcio ithuĩ tũtirĩ ũndũ mũũru o na ũmwe twamwĩkire. 10 Kĩa kĩria kũmanĩte kũrĩ Ngai kĩrehaga ũhoru wa kũhera kũria gũtũmaga andũ mahonoke, na gũtirĩ wĩrĩraga gwĩka ũguo, no kĩa kĩa maũndũ ma thĩ kĩrehaga gĩkuũ. 11 Atĩrĩrĩ, ta kĩonei kĩa kũ kũmanĩte na Ngai kĩria gĩciarĩte thĩnĩ wanyu: nĩgĩtũmĩte mũgĩe na kiyu kĩnene, o na wendo mũnene wa gwĩkũũra, na gwakanwo nĩ ngoro, na kĩmako, na kwĩrĩrĩria kũnene, na kwĩrũmbũiya, o na wetereri wa kuona atĩ kĩhooito nĩkĩahingio. Maũndũ-inĩ mothe-rĩ, nĩmwĩonanĩtie inyuĩ ene atĩ mũtirĩ na ũcuuke ũndũ-inĩ ũyũ. 12 Nĩ ũndũ ũcio, o na gwatuĩka nĩndamwandĩkĩre marũa-rĩ, ndiamaandĩkire nĩ ũndũ wa mũndũ ũrĩa wehĩtie, kana nĩ ũndũ wa ũrĩa wahĩtũrĩrio, no nĩgeetha mũhote kũmenya inyuĩ ene mũrĩ mbere ya Ngai ũrĩa mwĩheanĩte nĩ ũndũ witũ. 13 Maũndũ maya mothe-rĩ, nĩmo matũmĩte tũmĩrĩrio.

O ũndũ ũmwe na kũmĩrĩrio gwitũ-rĩ, makĩria nĩtwakenire nĩ ũndũ wa kuona ũrĩa Tito aakenete, tondũ roho wake nĩwakenĩrĩtwo hinya nĩ inyuĩ inyuotho. 14 Nĩnderahĩire Tito nĩ ũndũ wanyu, na inyuĩ

mũtianjonorire. No o ta ũrĩa maũndũ mothe marĩa twamwĩrĩre maarĩ ma ma-rĩ, nuguo kwĩraha gwitũ nĩ ũndũ wanyu harĩ Tito o nakuo gũtuĩkĩte ũhoru wa ma. ¹⁵ Naguo wendo ũrĩa amwendete naguo nĩũkĩrĩrĩrie kũneneha aaririkana ũrĩa inyuothe mwaathĩkĩre, na ũrĩa mwamwamũkĩrĩre mũrĩ na gwĩtigĩra na kũinaina. ¹⁶ Ndĩ na gĩkeno tondũ rĩu ndĩ na mwĩhoko mũkinyanĩru thĩinĩ wanyu.

8

Gwĩkĩra Hinya Ũhoru wa Ũtaana

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkwenda mũmenye ũhoru wa Wega wa Ngai ũrĩa aheanĩte makanitha-inĩ ma Makedonia. ² Hĩndĩ ĩrĩa andũ acio maageririo na magerio manene-rĩ, gĩkeno kĩa kĩnene na ũthĩni wao mũkĩru nĩciatũmire maingĩhĩrwo nĩ ũtaana mũnene. ³ Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira atĩ maaheanire indo o ta ũrĩa maahotire, o na makĩruta makĩria ma ũrĩa mangĩahotire, nĩ ũndũ wa kwĩyendera kwao. ⁴ Nao magĩtũthaitha na hinya mũno metĩkĩrio kũgwatanĩra ũhoru-inĩ wa gũteithia andũ arĩa aamũre. ⁵ Magĩka ũndũ ũcio matiwĩkĩre ta ũrĩa twerĩgĩrĩre, no maambire kwĩheana o ene kũrĩ Mwathani o na kũrĩ ithuĩ, kũringana na ũrĩa Ngai endete. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwaringĩrĩrie Tito, kuona atĩ nĩwe wambĩrĩrie ũndũ ũcio, atuĩke wa kũrĩkia ũndũ ũcio wa ũtugi wanyu. ⁷ O ta ũrĩa mũgaacagĩra harĩ maũndũ mothe, nĩmo gwĩtikĩa, na ũhoru wa kwaria, na wa ũmenyo, na thĩinĩ wa kĩyo gĩkinyanĩru, o na wa wendo wanyu harĩ ithuĩ-rĩ, kĩingĩhie wega ũyũ wa gũtugana o naguo.

⁸ Ti kũmwatha ndĩramwatha, no ndĩrenda kũgeria wendani wanyu, nyone ũrĩa ũrĩ wa ma ngũgerekania na kĩyo kĩa andũ arĩa angĩ. ⁹ Nĩgũkorwo nĩmũũĩ ũhoru wa wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ atĩ, o na gũtuĩka aarĩ gĩtonga, nĩatuĩkĩre mũthĩini nĩ ũndũ wanyu, nĩgeetha inyuĩ mũtuĩke itonga na ũndũ wa ũrĩa aathĩnĩkĩte.

¹⁰ Ha ũhoru ũyũ-rĩ, mataaro makwa ma ũndũ ũrĩa ũmwagĩrĩre makĩria nĩ atĩrĩ: Mwaka ũcio ũrathirire nĩ inyuĩ mwarĩ a mbere, na to ũndũ wa kũheana gwiki, no o na nĩ ũndũ wa kwĩrĩrĩria gwĩka ũguo. ¹¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkiei wĩra ũcio, nĩgeetha kĩyo kĩanyu kĩa wendo wa gwĩka ũguo kũiganane na kũrĩkia kwanyu kwa ũndũ ũcio, kũringana na kĩrĩa mũrĩ nakĩo. ¹² Mũndũ angĩkorwo arĩ na wendo, kĩheo kũ nĩgĩtikĩrĩku kũringana na ũrĩa mũndũ arĩ na indo, ti kũringana na ũrĩa aciagĩte.

¹³ Kwĩrĩrĩria gwitũ ti amwe mahũthĩrio mũrigo na inyuĩ mũhinyĩrĩrio, no nĩgeetha andũ othe maigananio. ¹⁴ Ihinda rĩrĩ mũingĩhĩtie indo-rĩ, nĩgũteithia wagi wao, nĩgeetha rĩrĩa magakorwo na indo o nao magaaateithia wagi wanyu. Hĩndĩ ĩyo andũ othe nĩmakaigananio, ¹⁵ o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa wonganĩtie nyingĩ, ndarĩ kĩndũ aatigĩirio; nake ũrĩa wonganirie nini, ndarĩ kĩndũ aagire.”

Tito Gũtũmwo Korinitho

¹⁶ Nĩngũcookeria Ngai ngaatho, ũrĩa wekĩrĩre ngoro-inĩ ya Tito ũhoru wa kũmũrũmbũiya o ta ũrĩa nĩ ndĩ na ũhoru ũcio. ¹⁷ Nĩgũkorwo Tito to mathaithana maitũ aamũkĩrĩre, no nĩegũka kũrĩ inyuĩ arĩ na kĩyo kĩnene nĩ ũndũ wa kwĩyendera gwake. ¹⁸ O na

nītūgūtūma Tito marī hamwe na mūrū wa Ithe witū ūrīa ūrī na ngumo njega makanitha-inī mothe nī ūndū wa ūrīa atungatagīra Ūhorō-ūrīa-Mwega. ¹⁹ Makīria ma ūguo, nīwe wathuurirwo nī makanitha nīguo atwarane na ithuī ūhorō-inī wa mūhothi ūcio wa ūtaana, o ūcio tūrutagīra wīra nīguo tūgoocithie Mwathani we mwene, na tuonanie kīyo kīrīa tūrī nakīo gīa kwenda gūteithia. ²⁰ Nītūrageria mūno kweherera ūndū o wothe ūngītūma tūrutwo mahītia rīrīa tūkūramata kīheo gīkī kīheanītwo na ūtaana. ²¹ Nīgūkorwo nītūrerutanīria gwīka maūndū marīa mangīonwo magīrīire mbere ya Mwathani, na to harī we wiki, no o na ningī monwo marī magīrīru nī andū o nao.

²² Ningī hamwe nao, nītūgūtūma mūrū wa Ithe witū ūngī, ūrīa tuonete maita maingī na nīra nyingī atī arī na kīyo, o na arī nakīo makīria nī ūndū wa mwīhoko wake mūnene harī inyuī. ²³ Naguo ūhorō wa Tito-rī, nī mūthiritū wakwa ūrīa tūrutithanagia wīra nake nī ūndū wanyu; na ha ūhorō ūkonīi ariū a Ithe witū-rī, o nī atūmwo a makanitha na monanagia ūgooci wa Kristū. ²⁴ Tondū ūcio oniai andū acio ūira wa wendani wanyu, na gītūmi kīria gītūmaga twīrahe nī ūndū wanyu nīguo makanitha mone ūndū ūcio.

9

¹ Na rīrī, ndikuona harī bata ndīmwandīkīre ūhorō wa ūteithio ūrīa wagīrīire kūheo andū arīa aamūre. ² Nīgūkorwo nīnjūūī kīyo kīanyu gīa kwenda gūteithia, na nīngoretwo ngīrahīra ūndū ūcio kūrī andū a Makedonia, ngameera atī kuuma mwaka ūcio ūrathirire, inyuī andū a Akaia mūtūire mwīhaarīrie kūheana; na kīyo kīu kīanyu nīkīo kīarahūrīte aingī ao. ³ No nīngūtūma ariū a Ithe witū nīguo kwīraha gwitū nī ūndū wanyu ūhorō-inī ūyū wa mūhothi gūtīgatuīke gwa tūhū, no mūgaakorwo mwīhaarīrie, o ta ūrīa ndoigire atī nīmwīharīrie. ⁴ Nīgūkorwo andū amwe a Makedonia mangīrehane na nī makore mūtehaarīrie-rī, ithuī, o na tūtekūmwīgwea-rī, nītūgaaconoka nī ūndū wa ūguo tūmwīhokeete. ⁵ Nī ūndū ūcio, nīndīronire arī wega gūthaitha ariū a Ithe witū maambe mamūceerere ihinda rīu rītanakinya, nīguo marīkīrīrie mībango ya kīheo kīa ūtaana kīria mweranīire. Hīndī iyo kīheo kīu nīgīgakorwo kīrī ho, na kīheanītwo na kwīyendera, no ti na kūrīngīrīrio.

Kūhaanda na Ūtaana

⁶ Ririkanai ū: Mūndū ūrīa ūhaandaga tūnini akaagetha o tūnini, nake ūrīa ūhaandaga nyingī akaagetha nyingī. ⁷ O mūndū aagīrīrwo nīkūheana kīrīa atuīte na ngoro yake nīekūheana, na ndakaheane atekwenda kana taarī kūrīngīrīrio, nīgūkorwo Ngai endaga mūndū ūrīa ūheanaga akenete. ⁸ Nake Ngai arī na ūhoti wa gūtūma mūngīhīrwo nī maūndū mothe ma wega wake, nīguo maūndū-inī mothe na mahinda-inī mothe, mūkoragwo na kīrīa gīothe mūbatarītio nīkīo, nīguo mūkoragwo mūngīhītīe indo cia kūruta wīra o wothe mwega. ⁹ O ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

“Nīahurunjīte iheo ciake akahe andū arīa athīni;
ūthingu wake ūtūūruga ngīya tene na tene.”

¹⁰ Na rīrī, ūrīa ūheaga mūhandi mbeū na akamūhe irio cia kūrīa, nīarīmūheaga mbeū cia kūhaanda, na atūme cingīhe, na ongerere

magetha ma ũthingu wanyu. ¹¹ Na inyuĩ nĩmũrĩtongagio na nĩjira ciothe nĩguo mũheanage na ũtaana hĩndĩ ciothe, naguo ũtaana wanyu, nĩ ũndũ wa wĩra witũ, ũtũmage Ngai acookagĩrio ngaatho.

¹² Ũteithio ũyũ mũraruta ti kuuga atĩ no andũ a Ngai mũrahingĩria mabata mao, no nĩtũmaga Ngai acookagĩrio ngaatho na nĩjira nyingĩ. ¹³ Na tondũ wa ũtungata ũcio mwĩonanĩtie naguo ũrĩa mũhaana-rĩ, andũ nĩmarĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũrĩa mwathĩkĩire Ũhororĩa-Mwega wa Kristũ ũrĩa muumbũraga atĩ nĩmũwĩtĩkĩtie-rĩ, na nĩ ũndũ wa ũtaana wanyu wakũgwatanĩra nao o na wakũgwatanĩra na andũ arĩa angĩ othe. ¹⁴ Na rĩrĩa mekũmũhoera, ngoro ciao nĩimwĩciiragia, tondũ wa ũrĩa wega wa Ngai ũrĩa inyuĩ mũheetwo ũkĩrĩrĩrie kũingĩha. ¹⁵ Ngai arocookerio ngaatho nĩ ũndũ wa kĩheo gĩake kĩrĩa gĩtangũgĩka na ciugo ũrĩa gĩtariĩ!

10

Paũlũ Gũtetera Ũtungata Wake

¹ Nĩ Paũlũ nĩndamũthaitha nĩ ũndũ wa ũrĩa Kristũ arĩ mũhooreri na mũcaayanĩri, o nĩ ngoragwo na guoya rĩrĩa ndĩ na inyuĩ, no ngakorwo na ũcamba rĩrĩa itarĩ na inyuĩ! ² Nĩndamũthaitha mũtikanatũme rĩrĩa ngooka ngaakorwo na ũcamba ta ũrĩa njĩrĩgĩrĩire gũkorwo naguo nĩ ũndũ wa andũ amwe arĩa meciiragia atĩ mũtũũrĩre ũrĩa tũtũũraga naguo nĩ wa gũkũ thĩ. ³ Nĩgũkorwo o na gũtũika tũtũũraga thĩ ĩno, tũtirũaga mbaara ta ũrĩa andũ a thĩ marũaga. ⁴ Matharaita marĩa tũrũaga namo ti ma thĩ ĩno, no nĩ marĩa marĩ na hinya wa Ngai wa kũmomora ciĩgĩtĩro cia hinya. ⁵ Nĩtũmomoraga ngarari, na ũndũ o wothe wa mwĩtũũgĩrio wa ngoro ũrĩa ũngĩgĩrĩrĩria ũhororĩa wa kũmenya Ngai, na tũgataha meciiria o mothe nĩguo matũike mĩgwate ya gwathĩkagĩra Kristũ. ⁶ Na nĩtũwĩhaarĩrie kũherithia gĩko o gĩothe kĩa ũremi, rĩrĩa mũgaakorwo mũtũũkĩte a gwathĩka biũ.

⁷ Inyuĩ mũrarora maũndũ o igũrũ. Mũndũ o wothe angĩkorwo arĩ na ma atĩ nĩ wa Kristũ-rĩ, aagĩrĩire eciirie o rĩngĩ atĩ o na ithuĩ tũrĩ a Kristũ o ta ũrĩa o nake arĩ wake. ⁸ No kuoneke ta ndĩreraha mũno nĩ ũndũ wa ũhoti ũrĩa Mwathani aatũheire. No rĩrĩ, ũhoti witũ nĩ wa kũmuongerera hinya na ti wa kũmũhinyĩrĩria. Nĩ ũndũ ũcio ndingĩconoka nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo. ⁹ Ndikwenda kuonwo ta ndĩrenda kũmũmakia na marũa makwa. ¹⁰ Nĩgũkorwo andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Marũa make marĩ na ũritũ mũingĩ, na marĩ na hinya, no rĩrĩa arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, ti mũndũ ũngĩtũika, nayo mĩario yake nĩ ya tũhũ.” ¹¹ Andũ ta acio magĩrĩrwo nĩkũmenya atĩ o ũrĩa ũhororĩa witũ ũkoragwo ũrĩ marũa-inĩ maitũ rĩrĩa tũtarĩ ho-rĩ, ũguo noguo tũkoragwo tũhaana tũgũka maũndũ rĩrĩa tũrĩ ho.

¹² Tũtigeragia kwĩiganania kana kwĩgerekania na amwe arĩa megathagĩrĩria. Rĩrĩa megwĩthima na arĩa mahaana tao, na makegerekania na arĩa matariĩ tao-rĩ, matirĩ ũndũ mooĩ. ¹³ No ithuĩ-rĩ, tũtingĩrĩraha makĩria ma ũrĩa kwagĩrĩire, no tũkwĩraha kũringana na gĩcunjĩ kĩa wĩra ũrĩa Ngai atũheete, o na inyuĩ mũrĩ gĩcunjĩ kĩa wĩra ũcio witũ. ¹⁴ Tũtireraha gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩire, ta ũrĩa kũngĩrĩ korwo tũtiokire kũrĩ inyuĩ, nĩgũkorwo nĩ ithuĩ twamũkinyĩire na Ũhororĩa-Mwega wa Kristũ. ¹⁵ O na tũtũirahaga gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩire nĩ ũndũ wa wĩra mũrute nĩ andũ angĩ. Ũndũ ũrĩa twĩrĩgĩrĩire nĩ atĩ, o

ũrĩa wĩtĩkio wanyu ũrathĩĩ na mbere gũkũra, nakĩo gĩcunjĩ kĩrĩa tũrĩ nakĩo thĩĩnĩ wanyu nĩgĩkwarama mũno, ¹⁶ nĩgeetha tũhote kũhunjia Ũhoro-ũrĩa-Mwega ng'ongo iria irĩ mbere ya kwanyu. Nĩgũkorwo tũtikwenda kwĩraha nĩ ũndũ wa wĩra ũrutitwo rũgongo rũngĩ nĩ mũndũ ũngĩ. ¹⁷ No rĩrĩ, "Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage thĩĩnĩ wa Mwathani." ¹⁸ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wĩgaathagĩrĩria tiwe wonagwo arĩ mwega, no nĩ ũrĩa Mwathani agathagĩrĩria.

11

Paũlũ na Atũmwo a Maheeni

¹ Nĩngwĩhoka nĩmũgũkĩrĩrĩria ũrimũ ũrĩa mũnini ndĩ naguo; ndamũthaitha mũngĩrĩrĩrie. ² Nĩndĩraigua ũiru nĩ ũndũ wanyu, ũiru uumanĩte na ũngai. Ndamwĩrĩre o mũthuuri ũmwe, na nĩwe Kristũ, nĩgeetha ngaamũneana kũrĩ we mũrĩ ta mũrĩtu gathirange. ³ No ndĩ na guoya gũtigatuĩke atĩ meciiria manyu no maturuuri mũtiganĩrie ũgima na ũtheru wa kwĩrutĩra Kristũ, o ta ũrĩa Hawa aaheenekire nĩ nyoka na wara wayo. ⁴ Inyuĩ nĩmwamũkagĩra ũhoro ũngĩ mũkenete, mũndũ o wothe angĩmũhunjĩria ũhoro wa Jesũ ũngĩ tiga Jesũ ũrĩa twamũhunjĩrie, kana mũngĩamũkĩra roho ũngĩ tiga Roho ũrĩa mwamũkĩrĩre, o na kana mũgetĩkia ũhoro-mwega ũngĩ tiga ũrĩa mwetĩkirie. ⁵ No ndigwĩciiria atĩ ndĩ mũnini o na hanini kũrĩ "atũmwo acio anene." ⁶ No ngorwo itarĩ mũrute ũhoro-inĩ wa kwaria, no ndĩ na ũmenyo. Nĩtũmũmenyithĩtie maũndũ maya wega na njĩra ciothe.

⁷ Hihi nĩ kwĩhia ndeehirie nĩ kwĩnyiihia nĩguo ndĩmũtũũgĩrie inyuĩ na ũndũ wa kũmũhunjĩria Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Ngai hatarĩ irĩhi? ⁸ Nĩgũtunya ndaatunyaga makanitha mangĩ ngĩamũkĩra ũteithio kuuma kũrĩ o nĩguo hote kũmũtungata. ⁹ Na hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ na inyuĩ, ndabatario nĩ kĩndũ-rĩ, ndiatuĩkaga mũrigo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ, nĩgũkorwo ariũ na aarĩ a Ithe witũ moka kuuma Makedonia nĩmaheire indo cia kũigana mabataro makwa. Nĩndĩgĩrĩrĩrie ndigatuĩke mũrigo kũrĩ inyuĩ na njĩra o yothe, na nĩngũthĩĩ na mbere gwĩka ũguo. ¹⁰ Ti-itherũ o ta ũrĩa ũhoro wa ma wa Kristũ ũrĩ thĩĩnĩ wakwa, gũtirĩ mũndũ o na ũ thĩĩnĩ wa ng'ongo cia Akaia ũngĩngĩria ndĩrahe ũguo. ¹¹ Nĩ kũĩ gĩatũma njuge ũguo? Nĩ tondũ ndimwendete? Ngai nĩoĩ atĩ nĩndĩmwendete! ¹² Na nĩngũthĩĩ na mbere na gwĩka ũrĩa ndĩreka, nĩguo njagithie kĩene andũ arĩa macaragia mweke wa kuoneka atĩ nĩmaiganaine na ithuĩ, thĩĩnĩ wa maũndũ marĩa merahaga namo.

¹³ Nĩgũkorwo andũ ta acio nĩ atũmwo a maheeni, aruti wĩra a kũhĩtithia andũ, na metuaga atũmwo a Kristũ. ¹⁴ Naguo ũndũ ũcio ti wa kũmakania, nĩgũkorwo o na Shaitani o nake nĩetuaga mũraika wa ũtheri. ¹⁵ Ndũkĩrĩ ũndũ wa kũgegania ndungata ciake cingĩtua ndungata cia ũthingu. Marigĩrĩrio-inĩ makaagĩ na kĩrĩa kĩringaine na ciiko ciao.

Paũlũ Kwĩrahĩra Mathũĩna Make

¹⁶ Nĩnguuga o rĩngĩ atĩrĩ: Mũndũ ndakae kuona ta ndĩ kĩrimũ. No angĩkorwo nĩguo mũkuona-rĩ, kĩnyamũkĩrei o ta ũrĩa mũngĩamũkĩra kĩrimũ, nĩguo ndĩrahe o hanini. ¹⁷ Ũhoro-inĩ wa mwĩraho ũyũ ndĩ naguo-rĩ, ndiraaria ta ũrĩa Mwathani angĩaria, no ndĩraaria

o ta ūrĩa kīrimū kīngīaria. ¹⁸ Kuona atĩ andũ aingĩ nīmareraha ta ūrĩa thĩ iirahaga-rĩ, o na nĩ ngwīraha o tao. ¹⁹ Tondũ inyuĩ mūkĩrĩ oogĩ-rĩ, nīmūkīragīrīria arĩa irimū mūkenete! ²⁰ Ti-itherũ, nīmūkīragīrīria mūdũ o wothe o na angīmūtua ngombo ciake, kana ūrĩa ūkūmūhatīrīria, kana ūrĩa ūkūrĩa indo cianyu, kana ūrĩa ūgwītũūgīria mbere yanyu, o na kana ūrĩa ūkūmūhūūra hĩ. ²¹ Nīngūconoka ngiuga atĩ ithuĩ nītwaremirwo nĩ gwīka maūdũ ta macio!

Ūndũ ūrĩa mūdũ ūngĩ angīhota kwīraha nĩ ūndũ waguo-rĩ, ndīkīarie ta ndĩ kīrimū-rĩ, o na nĩ no ngīgerie kwīraha nĩ ūndũ waguo. ²² Andũ acio nĩ Ahibirania? O na nĩ ndĩ Mūhibirania. Andũ acio nĩ Aisiraeli? O na nĩ ndĩ Mūisiraeli. Andũ acio nĩ njaro cia Iburahīmu? O na nĩ ndĩ wa rūciaro rwa Iburahīmu. ²³ Andũ acio nĩ ndungata cia Kristũ? (Ngwarĩa ūguo ta ndĩ mūgūrũku.) Nĩ nīndīmakīrīte. Nīndutīte wīra na kīyo kūmakīra, na ngaikio njeera mahinda maingĩ makīria yao, na ngahūūrwo na kīboko makīria, o na mahinda maingĩ ndanakuhīrīria gūkua. ²⁴ Ayahudi nīmahūūrire na kīboko maita matano, o ihinda iboko mīrongo itatũ na kenda. ²⁵ Nīndahūūrwo na thanju maita matatũ, na riita rīmwe ngīhūūrwo na mahiga nyuguto,* na maita matatũ ndanathūkīrwo nĩ marikabu ndĩ thīinĩ, na ngīraara o na ngītinda iria-inĩ ūtukũ ūmwe na mūthenya mūgima. ²⁶ Ngoretwo ngīthī ng'endo nyingĩ. Ngagīkorwo ndĩ ūgwati-inĩ wa gūtwarwo nĩ njūũ, na ūgwati-inĩ wa atunyani, na ūgwati-inĩ wa gūkīrīrwo nĩ andũ a rūrīrĩ rwitũ, na ūgwati-inĩ wa gūkīrīrwo nĩ andũ-a-Ndūrīrĩ; na ngoona ūgwati ndĩ matūūra-inĩ manene, na ndĩ thīinĩ wa būrūri, na ndĩ iria-inĩ; o na ūgwati wa andũ arĩa maheenania atĩ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ. ²⁷ Ndaanaruta wīra mūrītũ na wa mīnoga, na maita maingĩ ngaagaga toro; ndaanakorwo na ng'aragu na nyoota, na maita maingĩ ngaaga kindũ gĩa kūrĩa; ndaanakorwo heho-inĩ na ndĩ njaga. ²⁸ Hamwe na macio mothe-rĩ, o mūthenya ngoragwo na mūrigo, ngītanga nĩ ūndũ wa makanitha mothe. ²⁹ Nūũ ūngīkorwo aagīte hinya, na nĩ njage gūkorwo njūrītwo nĩ hinya? Nūũ ūngīhīngithio, na nĩ njage gūkorwo ngīcinwo nĩ marakara?

³⁰ Angīkorwo no nginya ndīrahe, ngwīrahīra maūdũ marĩa monanagia ūrĩa itarĩ na hinya. ³¹ Ngai, na nowe Ithe wa Mwathani Jesũ, ūrĩa ūgoocagwo nginya tene-rĩ, nĩoi atĩ ndiraheenanania. ³² Kūu Dameski, barūthi ūrĩa waathanaga arĩ rungu rwa Mūthamaki Aretarĩ, nīathanire itūūra inene rĩa andũ a Dameski rīrangīrwo nīgeetha aanyiitithie. ³³ No nīndoimīrio ndirica, ngīkūrūkīrio rūthingo-inĩ ndĩ thīinĩ wa gīkabũ, ngīhonoka kūnyitwo nīwe.

12

Kīoneki kĩa Paūlũ na Mūigua Wake

¹ No nginya thīi na mbere na kwīraha. O na gūtũka gwīka ūguo gūtīrĩ uumithio-rĩ, rīu nīngwarĩa ūhoro wa maūdũ marĩa ndanonio nĩ Mwathani, na marĩa ndanaguūrīrio nīwe. ² Nīnjūũ mūdũ thīinĩ wa Kristũ, ūrĩa woirwo mīaka ikūmi na ina mīthiru, agītwarwo

* **11:25** Ayahudi mooragaga mūdũ na njira ya kūmūhūūra na mahiga nyuguto (Atũm 14:19-20).

igūrũ rĩa gatatũ. Kana oirwo arĩ na mwĩrĩ kana atarĩ naguo, niĩ ndiũĩ, Ngai nĩwe ũũĩ. ³ Na nĩnjũũĩ atĩ mũndũ ũcio, kana aarĩ mwĩrĩ-inĩ kana ndaarĩ mwĩrĩ-inĩ-rĩ, niĩ ndiũĩ, no Ngai nĩwe ũũĩ, ⁴ nĩoirwo agĩtarwo kũria andũ arĩa metĩkĩtie mathiia, akĩgũua maũndũ matangĩranĩka nĩ mũndũ, na maũndũ marĩa mũndũ atangĩtikĩrio kwaria. ⁵ Nĩngwĩraha nĩ ũndũ wa mũndũ ta ũcio, no ndikwĩraha nĩ ũndũ wakwa niĩ mwene, tĩga no ndĩirahire nĩ ũndũ wa ũria njagĩte hinya. ⁶ O na ingĩenda kwĩraha-rĩ, ndingĩtuĩka kĩrimũ, nĩ ũndũ ingĩkorwo ngĩaria ũhoru wa ma. No ndigwĩka ũguo, nĩguo gũtikagĩe mũndũ ũgwĩciiria ũhoru wakwa makĩria ma ũria kwagĩrĩire nĩ ũndũ wa ũria njikaga kana ũria njugaga.

⁷ Nĩguo ndikanae gwĩtũũgĩria nĩ ũndũ wa ũguĩrio mũnene ũguo-rĩ, nĩndekĩrirwo mũigua thĩinĩ wa mwĩrĩ wakwa, ũrĩ mũtũmwo wa Shaitani, nĩguo ũũnyariirage. ⁸ Nĩndathathire Mwathani mahinda matatũ anjehererie mũigua ũcio. ⁹ Nowe akĩnjĩira atĩrĩ, “Wega wakwa nĩkũiganĩte, nĩgũkorwo hinya wakwa nĩũtuĩkaga mũkinyanĩru harĩa hatarĩ na hinya.” Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩraha o na makĩria ngenete mũno nĩ ũndũ wa kwaga hinya gwakwa, nĩgeetha hinya wa Kristũ ũikarage igūrũ rĩakwa. ¹⁰ Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga ngenagĩre kwaga hinya, na irumi, na ũritũ wa mũtũũrĩre, na kũnyariirwo, o na mathĩina nĩ ũndũ wa Kristũ. Nĩgũkorwo hĩndĩ irĩa njagĩte hinya, nĩguo ngoragwo na hinya.

Paũlũ Kũrũmbũiya Akorinitho

¹¹ Nĩndĩtuĩte kĩrimũ, no nĩ inyuĩ mwatũmire njĩke ũguo. Nĩ inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩkũngaathĩrĩria, nĩgũkorwo niĩ ti niĩ mũnini mũno kũrĩ “atũmwo acio anene,” o na gũtuĩka niĩ ndikĩrĩ kĩndũ gĩtarĩ kiene. ¹² Maũndũ marĩa matũmaga mũndũ amenywo atĩ niĩ mũtũmwo-rĩ, nĩmekirwo gatagatĩ-inĩ kanyu na gũkĩrĩrĩria kũnene: gũkĩringwo ciama, na gũgũĩkwo morirũ, na maũndũ ma kuonania hinya. ¹³ Inyuĩ mwakĩrĩ anini gũkĩra makanitha marĩa mangĩ nakĩ, tĩga o gũtuĩka atĩ niĩ ndiigana gũtuĩka mũrigo harĩ inyuĩ? Ndekerai ihĩtia rĩu!

¹⁴ Rĩu nĩndĩhaarĩrie kũmũceerera ihinda rĩa gatatũ, na ndigũkorwo ndĩ mũrigo harĩ inyuĩ, tondũ ti indo cianyu ndĩrenda, no nĩ inyuĩ ndĩrenda. Tondũ-rĩ, ciana itĩagĩrĩrwo nĩ kũigĩra aciari a cio mũthithũ, no aciari nĩo magĩrĩrwo nĩ kũigĩra ciana ciao mũthithũ. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio no ngene kũhũthĩra kĩria gĩothe ndĩ nakĩo nĩ ũndũ wanyu, o na niĩ mwene ndĩhũthĩre. Ingĩmwenda makĩria-rĩ, inyuĩ no mũkinyende o hanini? ¹⁶ No o na gũtariĩ o ũguo-rĩ, niĩ ndiatũkĩre mũrigo harĩ inyuĩ. No njĩrwo atĩ hĩhi ndaarĩ mwara, na atĩ nĩndamũheenĩrie! ¹⁷ Hĩhi nĩndamũhatĩrĩrie na ũndũ wa mũndũ o na ũmwe wa arĩa ndamũtũmĩire? ¹⁸ Nĩndaringĩrĩrie Tito oke kũrĩ inyuĩ, na ngĩtũma mũrũ wa Ithe witũ moke nake. Tito ndaigana kũmũhatĩrĩria, kana nĩamũhatĩrĩrie? Gĩthĩ tũtĩarũtĩre wĩra thĩinĩ wa roho o ro ũmwe, na tũkĩrũmĩrĩra njĩra o ro imwe?

¹⁹ Hĩhi ihinda rĩrĩ rĩothe mũkoretwo mũgũciiria atĩ nĩ gwĩciirĩrĩra tũkoretwo tũgĩciirĩrĩra harĩ inyuĩ? Tũkoretwo tũkĩaria mbere ya Ngai ta andũ marĩ thĩinĩ wa Kristũ; na rĩrĩ, arata akwa nyenda, maũndũ marĩa mothe twĩkaga nĩ ma gũtũma inyuĩ muongererwo hinya. ²⁰ Nĩgũkorwo nĩndĩretigĩra, atĩ rĩria ndĩrĩka, ndahota gũkora mũtahaana ũria ingĩenda mũkorwo mũhaana, na inyuĩ

mwahota gũkora itahaana ũrĩa mũngĩenda ngorwo haana. Ngetigĩra kwahota gũgaakorwo kũrĩ na ngũĩ, na ũiru, na marakara, na njatũkano, na njambanio, na njuukũ, na mwĩtũo, o na kwaga kĩaarĩro. ²¹ Ngwĩtigĩra atĩ rĩrĩa ngooka kũu rĩngĩ, Ngai wakwa ahota gũkanjonorithia mbere yanyu, na nĩ njigwe kĩaheha nĩ ũndũ wa andũ aingĩ arĩa meehirie o mbere, na matiĩrirĩte waganu wa maũndũ marĩa mooru, na ma ũmaraya, na maũndũ ma ũũra-thoni marĩa matũũrĩte meekaga.

13

Ūtaarani wa Mũthia

¹ Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatātũ gũũka kwanyu. Ūhoru o wotho no nginya ũrũgamĩrĩrwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ. ² Nĩndamũkaanirie hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ na inyuĩ riita rĩa keerĩ. O na rĩu nĩngũmũkaania o rĩngĩ, o na itarĩ hamwe na inyuĩ: Rĩrĩa ndĩrĩũka rĩngĩ, andũ arĩa matũũrĩte mehagia kuuma tene, kana mũndũ ũngĩ o wotho, ndirĩ ngacaarĩra, ³ tondũ nĩmũrenda kũmenya kĩa hooto kĩa atĩ nĩ Kristũ waragia na kanua gakwa. We ndamwĩkagĩra maũndũ ta atarĩ na hinya, no nĩonanagia atĩ arĩ na hinya gatagatĩ-inĩ kanyu. ⁴ Nĩgũkorwo nĩ na nĩambirwo mũtharaba-inĩ atarĩ na hinya, no nĩatũũraga muoyo nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai. O ta ũguo-rĩ, o na ithuĩ tũtirĩ hinya tũrĩ thĩinĩ wake, no nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai nĩtũtũũraga muoyo thĩinĩ wake nĩguo tũmũtungatage.

⁵ Mwĩgerieie, muone kana inyuĩ ene nĩ mwĩtikĩtie ũhoru wa ma; mwĩtuĩrieie inyuĩ ene. Kai inyuĩ mũtooĩ atĩ Kristũ Jesũ arĩ thĩinĩ wanyu, tiga no mũgĩkorirwo mũgwĩte kĩa geranio kĩa? ⁶ Na nĩngwĩhoka atĩ nĩmũrĩona atĩ ithuĩ tũtigwĩte kĩa geranio. ⁷ Na rĩu tũkũhooya Ngai atĩ mũtikae gwĩka ũndũ o na ũmwe mũũru. Ti atĩ nĩguo andũ monage atĩ nĩtwĩtikĩrĩtwo nĩwe, na nĩtũtooranĩtie, no nĩgeetha inyuĩ mwĩkage maũndũ marĩa magĩrĩire, o na tũngĩoneka ta tũtatooranĩtie. ⁸ Nĩgũkorwo tũtingĩhota gwĩka ũndũ ũreganĩte na ũhoru wa ma, tiga o ũrĩa ũrĩ wa ũhoru wa ma wiki. ⁹ Tũkoragwo na gĩkeno rĩrĩa rĩothe tũtarĩ na hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya; na nĩtũmũhooyagĩra mũtuĩke andũ aagĩrĩru kũna. ¹⁰ Gĩtũmi kĩa kĩratũma nyandĩke maũndũ maya o na itarĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, nĩgeetha hĩndĩ ĩrĩa ngooka ndikaanahũthĩre ũhoti wakwa ũũru, ũhoti ũrĩa Mwathani aaheire ũrĩ wa kũmũkũria, no ti wa kũmũthũkia.

Ngeithi cia Mũthia

¹¹ Na rĩu ngĩrĩkia-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigwoi na wega. Thiigai na mũthĩire ĩrĩa yagĩrĩire, thikagĩrĩriai ithaithana riakwa, gĩagai na meciiria o mamwe, na mũtũũranagie na thayũ. Nake Ngai wa wendo na thayũ nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ.

¹² O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano. ¹³ Andũ arĩa othe aamũre nĩmamũgeithia.

¹⁴ Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ, na wendani wa Ngai, na ngwatanĩro ya Roho Mũtheru, ĩroikaraga na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AGALATIA

¹ Nĩ niĩ mūtũmwo Paŭlũ, na rĩrĩ, ndirĩ mūtũmwo ũtũmĩtwo nĩ andũ o na kana ngatũmwo na njĩra ya mũndũ, no ndũmĩtwo nĩ Jesũ Kristũ na Ngai Ithe witũ, ũrĩa wamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

² Nĩĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa tũrĩ nao, nĩ ithuĩ tũramũtũmĩra marũa maya,

Kũrĩ inyuĩ andũ a makanitha ma Galatia:

³ Mũrogĩa na wega na thayũ iria ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, o na kũrĩ Mwathani Jesũ Kristũ, ⁴ ũrĩa werutire nĩ ũndũ wa mehia maitũ nĩguo atũhonokie kuuma kũrĩ mahinda maya tũrĩ, marĩa maiyũrĩtwo nĩ maũndũ mooru, kũringana na wendi wa Ngai Ithe witũ, ⁵ nake arotũũra akumagio nginya tene na tene. Amenĩ.

Ũhoru-Ũrĩa-Mwega no Ũmwe

⁶ Nĩĩ nĩkũgega ndĩragega nĩ ũndũ wa ũrĩa mũrahiũha gũtigana na ũrĩa wamwĩtire na ũndũ wa wega wa Kristũ, mũkagarũrũkĩra ũhoru mwega wa mũthemba ũngĩ, ⁷ naguo ti Ũhoru-ũrĩa-Mwega o na atĩa. No nĩ kũrĩ andũ maramũhĩngĩca makĩenda gũthũkia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ. ⁸ No rĩrĩ, o na kũngĩkorwo nĩ ithuĩ o na kana mũraika uumĩte igũrũ, ũngĩmũhunjĩria ũhoru mwega ũngĩ tiga ũrĩa twamũhunjĩrie-rĩ, mũndũ ũcio aronyiitwo nĩ kĩrumi nginya tene! ⁹ O ta ũrĩa tũmwĩrite, o na rĩu nĩ nguuga o rĩngĩ atĩrĩ, mũndũ o wothe angĩmũhunjĩria ũhoru mwega ũngĩ tiga ũrĩa mwetĩkirie-rĩ, aronyiitwo nĩ kĩrumi nginya tene!

¹⁰ Atĩrĩrĩ, ngiuga ũguo-rĩ, kaĩ arĩ andũ ndĩrenda kwĩyendithia kũrĩ o, kana nĩ kũrĩ Ngai? Kana hihi nĩ andũ ndĩrenda gũkenia? Korwo nĩ andũ ngeragia gũkenia-rĩ, ndingĩkorwo ndĩ ndungata ya Kristũ.

Paũlũ gwĩtwo nĩ Ngai

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ Ũhoru-ũrĩa-Mwega ndamũhunjĩrie ti ũhoru woimanĩte na mũndũ. ¹² Ũhoru ũcio ndiaheirwo nĩ mũndũ, o na kana ngĩthomithio nĩ mũndũ; no nĩ kũguũrĩrio ndaguũrĩrio Ũhoru ũcio nĩ Jesũ Kristũ.

¹³ Nĩgũkorwo nĩmũiguĩte ũhoru wa mĩthĩire yakwa ya tene, ũrĩa ndaatũire njĩkaga ndĩ thĩĩnĩ wa ndini ya Ayahudi, na ũrĩa ndanyariiraga kanitha wa Ngai na hinya ngĩgeria kũũniina. ¹⁴ Nĩĩ ha ũhoru wa maũndũ makoniĩ ndini ya Ayahudi, nĩ ndaathiĩte mbere o na gũkĩra Ayahudi aingĩ a riika rĩakwa na ndaarĩ na kĩyo kĩnene gĩa kũrũmia mĩtugo ya maithe maitũ. ¹⁵ No rĩrĩ, Ngai ũrĩa wanyamũrire kuuma ndaciarwo, na akĩnjĩta nĩ ũndũ wa wega wake-rĩ, nĩ oonire arĩ wega, ¹⁶ anguũrĩrie Mũriũ nĩgeetha hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru wake; gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ndaahoire kĩrĩra, ¹⁷ o na ndiambatire Jerusalemu kuonana na arĩa maarĩ atũmwo mbere yakwa, no ndathiire bũrũri wa Arabia na ihenya, na thuutha ũcio ngĩcooka Dameski.

¹⁸ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩaka ĩtatũ, nĩndambatire Jerusalemu nĩguo tũkamenyane na Petero, na ngĩkara nake matukũ ikũmi na matano. ¹⁹ Tũtionanire na atũmwo acio angĩ, tiga o Jakubu, mũrũ wa nyina na

Mwathani. ²⁰ Ūhoru ūyū ndīramwandīkīra, ndīramwīra ndī mbere ya Ngai atī nī wa ma na ndiraheenania. ²¹ Thuutha ūcio nīndacookire ngīthīi Suriata na Kilikia. ²² Nīi mwene ndiamenyekete nī makanitha ma Judea marīa marī thīinī wa Kristū. ²³ No kūigua maiguaga atīrī, “Mūndū ūrīa ūratūire atūnyariiraga rīu nīwe ūrahunjia wītīkio ūrīa aageragia kūniina mbere iyo.” ²⁴ Nao makīgooca Ngai nī ūndū wakwa.

2

Paūlū Gwītīkīrwo nī Atūmwō

¹ Mīaka ikūmi na īna yathira nīndambatire rīngī Jerusalemu, na ihinda rīrī tūgīthīi hamwe na Baranaba o na tūgīthīi na Tito. ² Ndathiire tondū Ngai nīanguūrīirie thīi kuo, na nīguo ngataarīrie atūmwō Ūhoru-ūrīa-Mwega ūrīa hunjagīria andū-a-Ndūrīrī. No ndataarīrie o arīa monekaga marī atongoria hatarī andū angī, nīgeetha gūtīgatuīke atī ihenya rīrīa ndateng’eraga, o na kana rīrīa ndateng’erete, rīarī rīa tūhū. ³ No o na Tito, ūrīa warī hamwe na nīi, ndaringīrīrio kūrua, o na gūtuīka aarī Mūyunani. ⁴ Ūhoru ūyū wa kūrua wagīire ho tondū nī kwarī na ariū na aarī a Ithe witū a maheeni arīa maatoonyete gatagatī gaitū na hito marī athigaani nīguo matuīrie ūhoru wa wīyathi ūrīa tūkoragwo naguo tūrī thīinī wa Kristū Jesū, makīenda gūtūtua ngombo. ⁵ Tūtietīkīrīre ūhoru wao o na hanini, nīgeetha ma ya Ūhoru-ūrīa-Mwega itūūre na inyuī.

⁶ Nao andū arīa moonekaga taarī o anene-rī, (harī nīi hatiarī na ūtiganu o ūrīa mangīakorirwo marī, nīgūkorwo Ngai ndaroraga mūndū ūrīa ahaana) andū acio gūtīrī ūndū moongereire harī ndūmīrīri yakwa. ⁷ O na rīrī, o nīmoonire atī nīi nīndehokeirwo wīra wa kūhunjia Ūhoru-ūrīa-Mwega kūrī andū-a-Ndūrīrī, o ta ūrīa Petero eehokeirwo wīra wa kūhunjīria Ayahudi. ⁸ Nīgūkorwo Ngai ūrīa warutaga wīra thīinī wa ūtungata wa Petero arī mūtūmwō kūrī Ayahudi, nowe warutaga wīra ūtungata-inī wakwa ndī mūtūmwō kūrī andū-a-Ndūrīrī. ⁹ Ningī Jakubu, na Petero, na Johana, arīa moonagwo marī itugī cia gūtīira kanitha-rī, nīmatwamūkīrīre tūrī hamwe na Baranaba na guoko kwa ūrīo kwa ngwatanīro, rīrīa maamenyire wega wa Ngai ūrīa ndaaheetwo. Nīmetīkīrīre atī ithuī tūthīi tūkahunjīrie andū-a-Ndūrīrī, nao mathīi kūrī Ayahudi. ¹⁰ Ūndū ūrīa maatwīrīre twīkage nī atī tūrīrikanage athīini na noguo ūndū ūrīa nīi mwene ndaarī na kīyo gīa gwīka.

Paūlū Gūkararia Petero

¹¹ Na rīrī, hīndī īrīa Petero ookire Antiokia,* nīndamūkararīrie mbere ya andū tondū nīahītītie mūno. ¹² Andū amwe moimīte kūrī Jakubu matanakinya-rī, Petero nīarīanagīra na andū-a-Ndūrīrī, no rīrīa maakinyire, akīmeherera, na akīamūrānia na andū-a-Ndūrīrī tondū nīetigagīra andū arīa maarī a gīkundi kīa andū arīa maruaga. ¹³ O na Ayahudi arīa angī makīnyīitanīra na Petero ūhinga-inī wake, o nginya o na Baranaba akīhītīthio nī ūhinga ūcio wao.

¹⁴ Rīrīa ndonire atī matiekaga kūringana na ma ya Ūhoru-ūrīa-Mwega, ngīra Petero atīrī, andū othe makīiguaga, “Angīkorwo

* **2:11** Antiokia rīarī itūūra inene rīa Suriata, na rīarī rīa gatātū thuutha wa Roma na Alekīanderīa thīinī wa mabūrīri marīa maathagwo nī Aroma.

wee ūri Mūyahudi, ūtūūraga na mītugo ya andū-a-Ndūrīri na ti ta Mūyahudi-rī, ūngīkīhota atīa kūhatīrīria andū-a-Ndūrīri atī nīguo marūmīrīre mītugo ya Ayahudi?

¹⁵ "Ithuī arīa tūciarītuo tūrī Ayahudi na tūtari ehia ta andū-a-Ndūrīri-rī, ¹⁶ nītūū atī mūdū ndatuīkaga mūthingu nī ūndū wa gwathīkīra watho, no atuīkaga mūthingu nī ūndū wa gwītīkia Jesū Kristū. Nī ūndū ūcio o na ithuī twītīkītie Kristū Jesū nīguo tūtuo athingu nī ūndū wa gwītīkia Kristū, no ti ūndū wa gwathīkīra watho, tondū gūtīrī mūdū ūgaatuo mūthingu nī ūndū wa gwathīkīra watho.

¹⁷ "Angīgīkorwo rīrīa tūgūcaria gūtuo athingu nī Kristū kuonania atī ithuī ene tūrī ehia-rī, ūguo nī kuuga atī Kristū atungatagīra mehīa? Hī! Kūroaga gūtūika ūguo! ¹⁸ Angīkorwo nī ngwaka rīngī kīrīa ndaanangīre-rī, nīkuonania atī nī nīnyunīte watho. ¹⁹ Nīgūkorwo na ūndū wa watho nīndakuīrīre watho ūcio nīguo ndūūre muoyo ndī wa Ngai. ²⁰ Nī nīndīkītie kwambanīrio hamwe na Kristū, na rīu ti nī ndūūraga muoyo, no Kristū nīwe ūtūūraga muoyo thīinī wakwa. Muoyo ūrīa ndūūraga mwīrī-inī ūyū ndūūraga na ūndū wa gwītīkia Mūrū wa Ngai, ūrīa wanyendire na akīruta nī ūndū wakwa. ²¹ Ndingūtīkīra gūtua wega wa Ngai kīndū gīa tūhū, tondū kūngītūika atī ūthingu wonekaga nī ūndū wa watho-rī, Kristū aakuire tūhū!"

3

Gwītīkia, kana Gwathīkīra Watho?

¹ Atīrīri inyuī Agalatia aya akīgu! Mūrogetwo nūū? O inyuī muonirio wega Jesū Kristū arī mwambe mūtī igūrū. ² No nyende kūmenya ūndū ūmwe tu kuuma kūrī inyuī: Mwaheirwo Roho nī ūndū wa gwathīkīra watho, kana nī ūndū wa gwītīkia ūhorō ūrīa mwaiguire? ³ Kaī mūrī akīgu atīa? Mwambīrīrie na Roho wa Ngai, na rīu mūrēnda kūrīkīrīria na hinya wa mwīrī? ⁴ Anga mwathīnirio na maūdū maingī ūguo o tūhū, angīkorwo ūhorō ūcio wothe warī wa tūhū? ⁵ Wee Ngai amūheaga Roho wake na akaringaga cīama gatagafī kanyu nī ūndū wanyu gwathīkīra watho, kana nī ūndū wa gwītīkia ūhorō ūrīa mwaiguire?

⁶ Ta rīrikanai ūhorō wa Iburahīmu, Maandīko moigīte atīrī: "Etīkīrie Ngai, nake Ngai akīmūtua mūthingu." ⁷ Nī ūndū ūcio kīmenye atī andū arīa metīkītie nō cīana cīa Iburahīmu. ⁸ Na tondū Maandīko marīa matheru nīmooigīte o mbere atī Ngai nīagatua andū-a-Ndūrīri athingu na ūndū wa gwītīkia-rī, na Maandīko macio nīmahunjīrie Iburahīmu Ūhorō-ūrīa-Mwega o kabere, makiuga atīrī: "Ndūrīri ciothe nīikaarathimwo nī ūndū waku." ⁹ Nī ūndū ūcio andū arīa metīkītie nīmarathīmanagīrio hamwe na Iburahīmu, mūdū ūcio warī mwītīkia.

¹⁰ Andū arīa othe mehokaga ūhorō wa gwathīkīra watho-rī, marī na kīrumi, nīgūkorwo Maandīko moigaga atīrī, "Kūgwatwo nī kīrumi nī mūdū o wothe ūtahingagia maūdū marīa mothe mandīkītuo Ibuku-inī rīa Watho." ¹¹ Nītūū wega atī gūtīrī mūdū ūngītuo mūthingu mbere ya Ngai nī ūndū wa gwathīkīra watho, tondū Maandīko moigīte atīrī: "Mūdū ūrīa mūthingu agaātūra muoyo nī ūndū wa gwītīkia." ¹² No watho-rī, nduumanīte na ūhorō wa

gwĩtĩkia; handũ ha ũguo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa wathĩkagĩra maũndũ ma watho agaatuũrio muoyo nĩ mo.”¹³ Nake Kristũ nĩatũkũũrire agĩtũruta kĩrumi-inĩ kĩa watho na ũndũ wake mwene gũtuĩka kĩrumi ithenya riitũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wothe wambĩtwo mũtĩ-igũrũ.”¹⁴ Aatũkũũrire nĩguo kĩrathimo kĩrĩa Iburahĩmu aarathimĩtwo nakĩo gĩkinyĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ na ũndũ wa Kristũ Jesũ, nĩguo atĩ na ũndũ wa gwĩtĩkia twamũkĩre Roho ũrĩa weranĩrwo.

Watho na Kĩranĩro

¹⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rekei ndĩmuonie na ngerekano yumanĩte na maũndũ marĩa mũũĩ. O ta ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kweheria ũndũ kana kuongerera ũndũ harĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩthondeketwo nĩ mũndũ-rĩ, no taguo ũhoru ũyũ ũtarĩ. ¹⁶ Maũndũ marĩa meranĩrwo, meerĩrwo Iburahĩmu na mbeũ yake. Maandĩko matiugĩte “mbeũ ciake”, taarĩ ũhoru wa andũ aingĩ, no moigĩte “na mbeũ yake”, ũguo nĩ kuuga mũndũ ũmwe, na nĩwe Kristũ. ¹⁷ ũrĩa ndĩrenda kuuga nĩ atĩrĩ: Watho, ũcio wokire thuutha wa mĩaka 430, ndũngĩeheria kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩekĩrĩtwo ho nĩ Ngai mbere iyo, na ndũngĩtũma kĩranĩro kũu gĩtuĩke gĩa tũhũ. ¹⁸ Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo igai rĩngĩoneka nĩ ũndũ wa watho-rĩ, rĩtikiumanĩte na kĩranĩro; no Ngai, nĩ ũndũ wa wega wake, nĩahere Iburahĩmu igai na ũndũ wa kĩranĩro.

¹⁹ Watho-rĩ, wakĩrĩ wa bata ũrĩkũ? Wongereirwo kũrĩ kĩranĩro nĩguo wonanagie mahĩtia o nginya rĩrĩa mbeũ ĩrĩa kĩrĩkanĩro kĩeranĩire ĩgooka. Watho ũcio wathanirwo nĩ araike ũkĩnengererio andũ na guoko kwa mũiguithania. ²⁰ No rĩrĩ, mũiguithania ndakoragwo arũgamĩrĩire o mwena ũmwe; no Ngai nĩ ũmwe.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kaĩ watho ũreganĩte na ciĩranĩro cia Ngai? Aca ti ũguo! Tondũ korwo kwarĩ na watho waheanirwo nĩguo andũ magĩe na muoyo-rĩ, ti-itherũ o naguo ũthingu nĩ ũngĩakĩrehirwo nĩ watho. ²² No Maandĩko moigaga atĩ andũ a thĩ nĩ mohetwo nĩ mehia, nĩgeetha kĩranĩro kĩrĩa kĩheanagwo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Jesũ Kristũ kĩheagwo o arĩa metĩkĩtie.

²³ ũhoru wa gwĩtĩkia ũtanooka-rĩ, twarĩ ohe nĩ watho, tũkahingĩrĩrio o nginya wĩtĩkio ũkaaguũranĩrio. ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio watho nĩguo waheirwo ũhoti wa gũtũtwara kũrĩ Kristũ, nĩguo tũtuuo athingu na ũndũ wa gwĩtĩkia. ²⁵ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu ũhoru wa gwĩtĩkia nĩmũkinyu, tũtingĩcooka kũrũgamĩrĩrwo nĩ watho.

Ciana cia Ngai

²⁶ Inyuothe mũrĩ ciana cia Ngai nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Kristũ Jesũ, ²⁷ nĩgũkorwo inyuothe arĩa mwabatithirio thĩnĩ wa Kristũ nĩmwĩhumbĩte Kristũ. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio gũtingĩcooka gũthuuranio Mũyahudi kana Mũyunani, na gũtirĩ ngombo kana mũndũ ũtarĩ ngombo, na gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, nĩgũkorwo inyuothe mũrĩ ũmwe ki thĩnĩ wa Kristũ Jesũ. ²⁹ Angĩkorwo mũrĩ a Kristũ-rĩ, mũkĩrĩ a mbeũ ya Iburahĩmu, na mũrĩ agai a kũgaya kũringana na kĩranĩro kũu kĩranĩrwo.

4

¹ ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩrĩ, ihinda rĩothe rĩrĩa mũgai arĩ o mwana-rĩ, ndarĩ ũtiganu na ngombo, o na atuĩka nĩwe mwene indo icio

ciothe. ² Nĩ gwathwo athagwo nĩ amūrori hamwe na aramati a indo ciake, nginya ihinda rĩrĩa ithe atuĩte rĩgaakinya. ³ Ūguo noguo o na ithuĩ, hĩndĩ ĩrĩa twarĩ ciana, twatũire ũkombo-inĩ wa maũndũ marĩa ma ndũire ma thĩ ĩno. ⁴ No hĩndĩ ĩrĩa ihinda rĩrĩa riagĩrũru kũna rĩakinyire, Ngai nĩatũmire Mũriũ, nake agĩciarwo nĩ mũndũ-wa-nja, na agĩciarwo arĩ wa gwathagwo nĩ watho, ⁵ nĩguo akũũre andũ arĩa matũire mathagwo nĩ watho, nĩgeetha tũgĩe na kĩhooto gĩa gũtuĩka ciana ciake, ⁶ Tondũ inyuĩ mũrĩ ciana ciake-rĩ, Ngai nĩatũmire Roho wa Mũriũ ngoro-inĩ ciitũ, o we Roho ũrĩa wĩtanaga ũkiugaga atĩrĩ, “Abba, Baba.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio, we ndũrĩ ngombo rĩngĩ, no ũrĩ mwana wake; na tondũ rĩu ũrĩ mwana wake, Ngai nĩagũtuĩte mũgai wa indo ciake.

Paũlũ Kũrũmbũiya Agalatia

⁸ Tene rĩrĩa mũtooi Ngai-rĩ, mwarĩ ngombo cia ciũmbe iria itarĩ ngai. ⁹ No rĩrĩ, tondũ rĩu nĩmũmenyete Ngai, kana njuge nĩmũrĩkĩtie kũmenywo nĩ Ngai-rĩ, mũrakĩenda gũcookerera maũndũ macio maagĩte hinya na matarĩ kĩene nĩkĩ? Kaĩ mũrenda gũcooka ũkombo-inĩ wamo o rĩngĩ? ¹⁰ Nĩmũrũmĩtie ũhoru wa mũthenya mũamũre, na mũeri mũamũre, na imera, o na mũaka! ¹¹ Ndĩ na kĩaha mũno tondũ gũkuoneka atĩ wĩra ũrĩa wothe ndanenogia nague nĩ ũndũ wanyu nĩ wa tũhũ!

¹² Ndamũthaitha, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tuĩkai ta nĩ, nĩgũkorwo nĩ nduĩkĩte ta inyuĩ. Mũtirĩ mwanjĩka ũũru. ¹³ O ta ũrĩa mũũĩ, ndamũhunjĩrie ũhoru-ũrĩa-Mwega ihinda rĩa mbere tondũ ndaarĩ mũrũaru. ¹⁴ O na gũtuĩka ndwari yakwa yarĩ magerio kũrĩ inyuĩ, mũtianyaranire kana mũkĩĩmena, no mwanyĩtĩre ũgeni ta ndaarĩ mũraika wa Ngai, o na ta ndaarĩ Jesũ Kristũ we mwene. ¹⁵ Kaĩ ũndũ ũcio watũmaga mũkene ũthĩite kũ? Nĩ ndĩ mũira atĩ, korwo nĩmũngĩahotire, nĩmũngĩakũũrĩre maitho manyu mũũhe. ¹⁶ Kaĩ rĩu nduĩkĩte thũ wanyu nĩ ũndũ wa kũmũhe ũhoru ũrĩa wa ma?

¹⁷ Andũ acio me na kĩyo magĩcaria ũrĩa mũngĩtuĩka a thiritũ yao, no ti ũndũ wa gĩtũmi kĩaega. ũrĩa mendaga nĩ kũmũtigithania na ithuĩ mũtuĩke ao, nĩgeetha mũgĩe na kĩyo gĩa kũmarũmĩrĩra. ¹⁸ Nĩ wega kũgĩa na kĩyo, angĩkorwo muoroto nĩ mwega, na mwĩkage ũguo hĩndĩ ciothe to hĩndĩ ĩrĩa ndĩ hamwe na inyuĩ. ¹⁹ Ciana ciakwa nyendete mũno, o inyuĩ arĩa njiguagĩra ruo ta rwa mũtumia akĩheo mwana, nginya hĩndĩ ĩrĩa Kristũ agaakorwo eyũmbĩte thĩinĩ wanyu, ²⁰ naarĩ korwo ndakorwo hamwe na inyuĩ ta rĩu, nĩguo ngarũrĩre mwarĩrie wakwa tondũ nĩndigĩtwo nĩ ũhoru wanyu!

Hagari na Sara

²¹ Ta njĩrai, inyuĩ arĩa mũrenda gũkorwo mũgĩathwo nĩ watho-rĩ, kaĩ mũtooi ũrĩa watho uugaga? ²² Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩ, Iburahĩmu aarĩ na ariũ eerĩ, ũmwe aaciarĩtwo nĩ mũtumia ũrĩa warĩ ngombo, nake ũcio ũngĩ agaciarwo nĩ mũtumia ũrĩa ũtaarĩ ngombo. ²³ Mũriũ wake wa mũtumia ũrĩa warĩ ngombo aaciarĩtwo na njĩra ya ũndũire; no mũriũ ũrĩa waciarĩtwo nĩ mũtumia ũcio ũtaarĩ ngombo aaciarĩtwo na ũndũ wa kũhingia kĩranĩro.

²⁴ Namu maũndũ macio nĩ ma ngerekano, nĩ ũndũ atumia acio marũgamĩrĩire irĩkanĩro igĩrĩ. Kĩrĩkanĩro kĩmwe nĩ gĩa Kĩrĩma gĩa

Sinai nakĩo gĩciaraga ciana cia ũkombo: Nakĩo kĩgerekanĩtio na Hagari. ²⁵ Na rĩrĩ, Hagari arũgamĩrĩre Kĩrĩma gĩa Sinai kĩrĩa kĩrĩ kũu bũrũri wa Arabia, nake nĩwe ũgerekanĩtio na itũũra rĩa Jerusalemũ ũrĩa rĩhaana ũmũthĩ, tondũ nĩatũire ũkombo-inĩ hamwe na ciana ciake. ²⁶ No Jerusalemũ, itũũra rĩrĩa rĩa kũũrĩa igũrũ, rĩtirĩ ũkombo-inĩ, na nĩrĩo nyina witũ, ²⁷ nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Kena wee mũndũ-wa-nja thata,
wee ũtaciaraaga ciana,
tumũra kanua na wanĩrĩre,
wee ũtarĩ waigua ruo rwa kũgĩa mwana;
tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩrio
nĩ nyingĩ gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthuuri.”

²⁸ Na rĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrĩ ciana cia kĩranĩro, o ta ũrĩa Isaaka aarĩ. ²⁹ Hĩndĩ ĩyo, mũriũ ũrĩa waciarĩtwo na njĩra ya ndũire-rĩ, nĩanyariiraga mũriũ ũcio waciarĩtwo na ũndũ wa hinya wa Roho. ũguo noguo kũhaana o na rĩu. ³⁰ No rĩrĩ, Maandĩko moigĩte atĩa? Moigĩte atĩrĩ, “Ingata ngombo ĩyo ya mũndũ-wa-nja na mũriũ wake, tondũ mũriũ ũcio wa mũtumia ngombo ndarĩ hĩndĩ akagayana igai hamwe na mũriũ wa mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.” ³¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũtirĩ ciana cia mũtumia ũcio ngombo, no tũrĩ ciana cia mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.

5

Wĩyathi thĩinĩ wa Kristũ

¹ Kristũ nĩgũtuohora aatuohorire nĩguo tũgĩe na wĩyathi. Nĩ ũndũ ũcio, mwĩhaandei wega na mũtigetĩkĩre kuohwo icooki rĩa ũkombo rĩngĩ.

² Ta thĩkĩrĩriai ciugo ciakwa! Nĩ Paũlũ ngũmwĩra atĩrĩ, mũngĩtikĩra kũrua-rĩ, Kristũ ndangĩgĩa bata na inyuĩ o na hanini. ³ Ningĩ nĩngũmwĩra o rĩngĩ atĩ mũndũ o wothe ũngĩtikĩra kũrua, ũcio amenye atĩ nĩagĩrĩirwo nĩ gwathĩkĩra watho ũrĩ wothe. ⁴ Inyuĩ arĩa mũrageria gũtuika athingu nĩ ũndũ wa watho-rĩ, nĩmũtigithanĩtio na Kristũ; inyuĩ nĩmũgũwĩte mũgatigana na wega wa Ngai. ⁵ No ithuĩ-rĩ, tũkoragwo twĩhokete atĩ nĩtũgatuuo athingu. ũndũ ũcio nĩguo tũkoragwo twĩrĩgĩrĩre tũrĩ na wĩtikio, tũhotithĩtio nĩ Roho. ⁶ Nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata. ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ wĩtikio ũrĩa ũrutaga wĩra na njĩra ya wendani.

⁷ Nĩmũrateng’agĩra ihenya rĩega. Nũũ wamũgiririe mũgĩtiga gũcooka gwathĩkĩra ũhoro-ũrĩa-wa-ma? ⁸ Kũringĩrĩrio kwa mũthemba ũcio gũtiumĩte kũrĩ ũrĩa wamwĩtire. ⁹ “Ndawa nini tu ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga mũtu ũrĩa mũkande nayo wothe ũimbe.” ¹⁰ Nĩndĩhokete thĩinĩ wa Mwathani atĩ inyuĩ mũtikũgarũrũka mũgĩe na meciiria mangĩ. ũrĩa ũramũtururia nĩwe ũkaaherithio o na angĩkorwo arĩ ũ. ¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, angĩkorwo no ndĩrahunjia ũhoro wa kũrua-rĩ, ndĩrakĩnyariirwo nĩkĩ? Angĩkorwo ũguo nĩguo-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtũmaga andũ mahĩngwo, na nĩguo ũhoro wa mũtharabarrĩ, nĩmweherie. ¹² No nyende andũ acio mamũthĩnagĩa mathĩ na mbere o nginya mehakũre.

¹³ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwetirwo nĩguo mũgĩe na wĩyathi. No rĩrĩ, mũtikahũthĩre wĩyathi wanyu kũrũmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no handũ ha ũguo-rĩ, tungatanagĩrai inyuĩ-ene mũrĩ na wendani. ¹⁴ Tondũ-rĩ, ũhoru wothe wa watho ũhingagio nĩ riathani rĩrĩ rĩmwe: “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.” ¹⁵ No rĩrĩ, mũngĩrũmana mũkĩrĩnanaga-rĩ, mwĩmenyererei mũtikaniinane inyuĩ ene.

Mũtũũrĩre wa Gũtongorio nĩ Roho

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, thiiagai mũtongoretio nĩ Roho, na mũtirĩhingagia merirĩria ma mwĩrĩ. ¹⁷ Nĩgũkorwo mwĩrĩ nĩwĩriragĩria maũndũ marĩa matangiendwo nĩ Roho, nake Roho nĩareganaga na maũndũ marĩa meriragĩrio nĩ mwĩrĩ. Nĩ ũndũ ũcio Roho na mwĩrĩ itũũraga irũaga, na nĩkĩo mũtahotaga gwĩka ũrĩa mwendaga gwĩka. ¹⁸ No rĩrĩ, mũngĩtongorio nĩ Roho, inyuĩ mũtingĩkorwo mũgĩathwo nĩ watho.

¹⁹ Na rĩrĩ, maũndũ marĩa mekagwo nĩ mwĩrĩ nĩmoĩo, namo nĩ: ũmaraya, na meciiria mooru, na ũmaramari, ²⁰ na kũhooya mĩhianano, na kũrogana, na ũthũ, na kũũgitana, na ũiru, na mang’ũrĩ, na kwĩyenda, na nyamũkano, na ngarari, ²¹ gũcumĩkĩra na kũrĩo nĩ njoohi, na maruga marĩa mainagwo nyĩmbo iria itaagĩrĩre, o na maũndũ mangĩ ta macio. Nĩndamũkaanirie, o ta ũrĩa ndamũkaanirie hĩndĩ ya mbere, atĩ andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio matikagaya ũthamaki wa Ngai.

²² No rĩrĩ, maciaro ma Roho nĩ wendani, na gĩkeno, na thayũ, na gũkirĩrĩria, na kũiguanĩra tha, na gũtugana, na kwĩhokeka, ²³ na ũhooreri, na kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ. Macio-rĩ, gũtirĩ watho wa kũgĩria mekagwo. ²⁴ Nao andũ arĩa marĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩmambithĩtie mũrĩ yao mũtĩ-igũrũ hamwe na thuti ciayo na merirĩria mayo. ²⁵ Angĩkorwo tũtũire muoyo nĩ ũndũ wa Roho-rĩ, kĩrekei tũtongoragio nĩ Roho. ²⁶ Rekei tũtuge gwĩtĩia, na kũũgitana, o na kũiguanagĩra ũiru.

6

Gwĩka Andũ othe Wega

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ angĩkorwo ahĩtĩtie-rĩ, inyuĩ arĩa mũrĩ na roho mũcookagĩrĩriei mũhooreire. No mwĩmenyererei, o na inyuĩ mũtikae kũgerio. ² Teithanagiai mũndũ na ũrĩa ũngĩ maũndũ marĩa mamũritũhagĩra, na mweka ũguo-rĩ, nĩmũrĩhingagia watho wa Kristũ. ³ Mũndũ angũciiria atĩ we nĩ wa bata hĩndĩ irĩa atarĩ kĩene-rĩ, nĩ kwĩheenia areheenia. ⁴ O mũndũ nĩarorage wĩra wake mwene. Hĩndĩ iyo no ahote kwĩraha, atekwĩiganania na mũndũ ũngĩ, ⁵ nĩgũkorwo o mũndũ no nginya akuue mũrigo wake.

⁶ Mũndũ o wothe ũrĩa ũrutagwo ũhoru wa Ngai nĩagayanage indo ciothe iria njega na mũmũruti.

⁷ Mũtikanaheenio: Ngai ndangĩnyũrũrio. Kĩrĩa mũndũ ahaandaga no kĩo agethaga. ⁸ Mũndũ ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia merirĩria ma mwĩrĩ-rĩ, ũcio akagetha kwanangĩka kũrĩa kuumanaga na maũndũ macio. No ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia Roho-rĩ, ũcio akagetha muoyo wa tene na tene ũrĩa uumanaga na Roho.

⁹ Ningĩ tũtikanogio nĩ gwĩka wega, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru rĩakinya nĩtũkaagetha magetha twaga gũkua ngoro. ¹⁰ Na nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa rĩothe twagĩa na ihinda rĩagĩrĩru, nĩtwĩkage andũ othe maũndũ mega, na makĩria twĩkage wega andũ arĩa marĩ a nyũmba ya arĩa metĩkĩtie.

Kũrua kana kwaga Kũrua gũtirĩ Bata

¹¹ Onei ũrĩa ndĩramwandĩkĩra marũa maya na ndemwa nene na guoko gwakwa mwene! ¹² Andũ acio mendaga kwĩonania atĩ nĩagĩrĩru makĩonwo-rĩ, nĩo maramũringĩrĩria atĩ mũrue. Mekaga ũguo no geetha matikanyariirwo nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Kristũ. ¹³ O na acio maruaga matiathĩkagĩra watho, no nĩmendaga inyuĩ mũrue nĩguo metĩage nĩ ũndũ wa mĩrĩ yanyu. ¹⁴ No nĩ-rĩ, ndĩroaga gwĩtĩia, tĩa o ndĩtĩire nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, na nĩ ũndũ waguo-rĩ, maũndũ ma thĩ nĩmambĩtwo mũtĩ-igũrũ nĩguo mehere harĩ nĩ, na nĩ ngaambwo harĩ maũndũ ma thĩ nĩguo njehere harĩ mo. ¹⁵ Kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata; kĩrĩa kĩrĩ bata nĩ mũndũ agarũrũke atuĩke kĩũmbe kĩerũ. ¹⁶ Thayũ na kũiguĩrwo tha kũrogĩa na andũ arĩa marũmagĩrĩra wathani ũyũ, o hamwe na andũ a Isiraeli arĩa a Ngai.

¹⁷ Ngĩrĩkĩrĩria nguuga atĩrĩ, gũtikagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkũndehere thĩna, nĩgũkorwo nĩnjoretwo njoro cia Jesũ mwĩrĩ-inĩ wakwa.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Amen.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AEFESO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, mütümwo wa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa kwenda kwa Ngai,

Ndĩrandĩkĩra andũ arĩa aamũre kũu Efeso, arĩa ehokeku thĩinĩ wa Kristũ Jesũ:

² Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ, na Mwathani Jesũ Kristũ, irogĩa na inyuĩ.

Irathimo cia Kĩiroho thĩinĩ wa Kristũ.

³ Atĩrĩrĩ, Ngai, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, arogoocwo, o we ūtũrathimĩte na irathimo ciothe cia kũiroho thĩinĩ wa Kristũ, iria ciumaga kũu igũrũ. ⁴ Nĩgũkorwo o na thĩ itanombwo, Ngai nĩatũhuurire nĩguo tũtuĩke ake thĩinĩ wa Kristũ, nĩguo tũtuĩke atheru na twage ūcuuke maitho-inĩ make. Nĩ ūndũ wa wendo wake-rĩ, ⁵ Ngai nĩatuĩte o mbere atĩ nĩtũgaatuĩka ciana ciake nĩ ūndũ wa Jesũ Kristũ, kũringana na ūrĩa eendete na ūrĩa oonire arĩ wega, ⁶ nĩguo wega wake ūrĩa ūrĩ riiri ūkumagio, wega ūcio atũheete o ūguo tũhũ thĩinĩ wa Mũriũ wake ūrĩa endete mũno. ⁷ Na twakũũrwo na ūndũ wa thakame ya Kristũ, na tũkĩrekerwo mehia maitũ, kũringana na ūrĩa wega wa Ngai ūingĩhĩte, ⁸ wega ūcio aatũingĩhiirie arĩ na ūũgĩ na ūmenyo wothe. ⁹ Nake agĩtũmenyithia hitho ya wendi wake, kũringana na ūrĩa oonire arĩ wega, o ūrĩa aatanyĩte gwĩka thĩinĩ wa Kristũ, ¹⁰ nĩguo ūkaahingio rĩrĩa mahinda marĩa magĩrĩire magaakinya, nĩguo acookanĩrĩrie indo ciothe iria irĩ igũrũ na iria irĩ gũkũ thĩ harĩ mütongoria ūmwe, na nĩwe Kristũ.

¹¹ Ningĩ nĩ thĩinĩ wa Kristũ o na ithuĩ twamũkĩrĩre igai kuuma kũrĩ Ngai, kũringana na ūrĩa aatuĩte o mbere, o we wĩkaga maũndũ mothe kũringana na muoroto wa wendi wake, ¹² nĩguo o na ithuĩ arĩa twarĩ a mbere kwĩhoka Kristũ, tũtuĩke a kũgocithia riiri wa Ngai. ¹³ Inyuĩ o na inyuĩ nĩmwataranĩirio na Kristũ mwarĩkia kũigua ūhoru-ũrĩa-wa-ma, naguo nĩguo Ūhoru-ũrĩa-Mwega wa ūhonokio wanyu. Mwarĩkia gwĩtĩkia, nĩmwekĩrirwo rũuri thĩinĩ wake, na ūndũ wa kũheo Roho Mũtheru ūrĩa mwerĩrwo, ¹⁴ Nake Roho nĩwe mũrũgamĩrĩri wa kuonania atĩ nĩtũkagairwo igai riitũ nginya rĩrĩa andũ arĩa marĩ a Ngai magaatuĩka a gũkũũrwo, nĩgeetha riiri wake ūgocagwo.

Gũcookia Ngaatho na Kũhooya

¹⁵ Na nĩ ūndũ ūcio, kuuma rĩrĩa ndaiguire ūhoru wa wĩtĩkio wanyu thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, o na wendani wanyu ūrĩa mwendaga arĩa othe aamũre naguo-rĩ, ¹⁶ ndirĩ ndatigithĩria gũcookeria Ngai ngaatho nĩ ūndũ wanyu, ngĩmũririkanaga mahooya-inĩ makwa. ¹⁷ Hooyaga atĩ Ngai wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we ithe witũ mwene riiri, amũhe Roho, ūrĩa ūkamũhe ūũgĩ na ūguũrio nĩguo mũmenye Ngai wega. ¹⁸ Ningĩ nĩhooyaga atĩ maitho manyu ma ngoro mathererwo nĩ ūtheri, nĩguo mũmenye ūhoru wa kũirĩgĩrĩro kĩa amwĩĩire, na mũmenye ūtonga wa igai rĩake rĩrĩ na riiri, rĩrĩa akaagaĩra andũ ake aamũre,

19 o na ūhoti wake mūnene ūtangĩgereka nĩ ūndũ witũ, ithuĩ arĩa twĩtikĩtie. Ūhoti ūcio no ta hinya wake mūnene ūkĩruta wĩra, ²⁰ ūrĩa eekĩrire thĩinĩ wa Kristũ rĩrĩa aamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ūrĩo kũu igũrũ, ²¹ na agatũũgĩrio mũno igũrũ rĩa wathani o wothe na ūhoti wothe, na hinya na ūthamaki wothe, na marĩtwa mothe ma ūnene marĩa mangĩheanwo, na to mahinda maya moiki, no nĩ o na mahinda marĩa magooka. ²² Nake Ngai akĩiga maũndũ mothe rungu rwa magũrũ make, na akĩmũtua mwathi wa gwathaga maũndũ mothe nĩ ūndũ wa kanitha. ²³ Kanitha nĩguo mwĩrĩ wake, na noguo ūiyũru wake, o we ūiyũrĩte maũndũ mothe o na kũndũ guothe.

2

Kũgĩa na Muoyo thĩinĩ wa Kristũ

¹ O na inyuĩ-rĩ, mwarĩ akuũ nĩ ūndũ wa ūremi wanyu na mehia manyu, ² marĩa mwatũũraga thĩinĩ wamo rĩrĩa mwarũmagĩrĩra mĩthiire ya thĩ ĩno na mĩthiire ya mwathi wa ūthamaki wa rĩera-inĩ, o roho ūrĩa ūraruta wĩra rĩu thĩinĩ wa arĩa mataathĩkagĩra Ngai. ³ O na ithuĩ ithuothe-rĩ, kũrĩ hĩndĩ twatũũranagia nao, twaathagwo nĩ thuti cia mũrĩ iitũ, na tũkarũmagĩrĩra merirĩria na maũndũ marĩa meciiragio nĩ ngoro. O ta acio angĩ-rĩ, ha ūhoru wa kĩmerera-rĩ, twatũũire tũrĩ a kũrakarĩrwo. ⁴ No tondũ wa wendo wake mūnene harĩ ithuĩ, Ngai, o we ūiyũrĩtwo nĩ tha nyingĩ, ⁵ nĩatũmire tũgĩe na muoyo hamwe na Kristũ o rĩrĩa twarĩ akuũ nĩ ūndũ wa mehia maitũ tondũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio. ⁶ Nake Ngai agĩtũriũkanĩria hamwe na Kristũ na agĩtũkaria thĩ hamwe nake kũu igũrũ tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. ⁷ Eekire ūguo nĩgeetha matukũ marĩa magooka onanie kũrĩ ithuĩ wega wake mũingĩ ūrĩa ūtangĩgereka kũrĩ ithuĩ, nĩ ūrĩa atũire atũtugaga thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. ⁸ Nĩ ūndũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio nĩ ūndũ wa gwĩtĩkia, naguo ūndũ ūcio nduoimanire na inyuĩ ene, no nĩ kĩheo kĩa Ngai, ⁹ na ti ūndũ wa mawĩra marĩa mwanaruta, nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ o na ūmwe ūkwĩgocaa. ¹⁰ Nĩgũkorwo ithuĩ tũrĩ wĩra wa moko ma Ngai, tũmbĩtwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩguo twĩkage ciĩko njega iria irutaga wĩra mwega, ūrĩa Ngai aahaarĩirie o mbere nĩ ūndũ witũ nĩguo tũtũire tũciĩkaga.

Gũtuuo Ūmwe thĩinĩ wa Kristũ

¹¹ Hakĩrĩ ūguo-rĩ, ririkanai atĩ tene inyuĩ arĩa mũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na ūndũ wa gũciarwo, o inyuĩ mwĩtagwo “andũ arĩa mataruaga” nĩ arĩa meĩtaga “andũ arĩa maruaga” (kũrua kũu no ūndũ wĩkĩtwo mwĩrĩ na moko ma andũ), ¹² ririkanai atĩ hĩndĩ ĩyo mwatũũrĩte mwamũranĩtio na Kristũ, mwarĩ ageni na mũtiarĩ a gĩkundi kĩa andũ a Isiraeli na ha ūhoru wa irĩkanĩro iria Ngai eeranĩire, inyuĩ mũtiarĩ a ho. Mwatũũrĩte gũkũ thĩ mũtarĩ na kũrĩgĩrĩro na mũtarĩ na Ngai. ¹³ No rĩu, thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, inyuĩ arĩa hĩndĩ ĩmwe mwarĩ kũraya, rĩu nĩmũreharehetwo hakuhĩ nĩ ūndũ wa thakame ya Kristũ.

¹⁴ Nĩgũkorwo we mwene nĩwe thayũ witũ, o we watũmire ithuĩ twarĩ eerĩ tũtũike ūmwe, na agĩtharia rũirigo rwa rũmena rũria rwatũgayanĩtie, ¹⁵ nĩ ūndũ nĩaniinire watho hamwe na maathani maguo, o na irĩra ciagu, na ūndũ wa kũruta mwĩrĩ wake. Agĩgũika

ũguo nĩgeetha ombe thĩĩnĩ wake mwene mũndũ ũmwe mwerũ kuuma harĩ acio eerĩ, naguo ũndũ ũcio ũtũme kũgĩe thayũ, ¹⁶ na nĩgeetha thĩĩnĩ wa mwĩrĩ ũcio ũmwe, amaiguithanie na Ngai na ũndũ wa mũtharaba, ũrĩa aahũthĩrĩre kũniina rũmena rwao. ¹⁷ Kristũ ookire akĩmũhunjĩria thayũ inyuĩ arĩa mwarĩ kũraya, o na thayũ kũrĩ arĩa maarĩ hakuhi. ¹⁸ Na thĩĩnĩ wake ithuĩ a iruka icio cieri nĩtũkinyaga kũrĩ Ithe witũ na ũndũ wa Roho o ro ũmwe.

¹⁹ Nĩ ũndũ wa ũguo, rĩu inyuĩ mũtirĩ ageni na agendi rĩngĩ, no nĩmũtuĩkĩte ene bũrũri hamwe na andũ a Ngai, na mũgatuĩka andũ a nyũmba ya Ngai, ²⁰ mũgagĩakwo igũrũ rĩa mũthingi wa atũmwo na anabii, nake Kristũ Jesũ we mwene agakorwo nĩwe ihiga rĩrĩa inene rĩa koine. ²¹ Thĩĩnĩ wake mwako wothe nĩnyuĩitanĩte, na ũgakĩneneha o nginya ũgatuĩka hekarũ theru thĩĩnĩ wa Mwathani. ²² Na nĩ thĩĩnĩ wake o na inyuĩ mũraakwo hamwe nĩguo mũtuĩke gũikaro gĩa gũikarwo nĩ Ngai na ũndũ wa Roho wake.

3

Paũlũ Mũhunjia wa Andũ-a-Ndũrĩrĩ

¹ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ, nĩ Paũlũ, njohetwo nĩ ũndũ wa kũhunjia ũhoru wa Kristũ Jesũ kũrĩ inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ:

² Ti-itherũ nĩmũiguĩte ũhoru wa ũrĩa ndaheirwo ũtungata wa wega wa Ngai nĩ ũndũ wanyu, ³ na nĩguo ũhoru wa hitho ũrĩa ndaamenyithirio na ũndũ wa kũguũrĩrio nĩ Ngai, o ta ũrĩa nyandĩkĩte na njĩra nguhĩ. ⁴ Mwathoma ũhoru ũyũ, nĩmũkũhota kũmenya ũrĩa ndaakuũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wa hitho wa Kristũ, ⁵ ũrĩa ũtaamenyithirio andũ a njiarwa ingĩ, ta ũrĩa rĩu ũguũrĩrio atũmwo a Ngai atheru o na anabii nĩ Roho. ⁶ Naguo mũbango wa Ngai nĩ atĩ, andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmatuĩkĩte agai hamwe na andũ a Isiraeli, na nĩmatuĩkĩte ciĩga cia mwĩrĩ ũmwe, na makagwatanĩra thĩĩnĩ wa kũiranĩro gĩa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kũhunjĩrio ũhoru-ũrĩa-Mwega.

⁷ Ndaatuĩkĩre ndungata ya ũhoru-ũcio-Mwega nĩ ũndũ wa kĩheo kĩrĩa ndaheirwo kĩa wega wa Ngai hotithĩtio nĩ hinya wake. ⁸ O na gũtuĩka nĩ nĩ mũnini mũno harĩ andũ a Ngai othe, nĩndaheirwo wega ũcio: nĩguo hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ũtonga wa Kristũ ũrĩa ũtangĩmenyeka ũrĩa ũigana, ⁹ na ndaũragĩre andũ othe ũhoru wa hitho ĩno, ĩrĩa ĩtũire ĩhithĩtwo kuuma o tene, thĩĩnĩ wa Ngai o we wombire indo ciothe. ¹⁰ Itua rĩake rĩarĩ atĩ, na ũndũ wa kanitha, ũũgĩ wa Ngai ũrĩa wa mĩthemba mĩngĩ ũmenyithanio kũrĩ aathani, na kũrĩ arĩa marĩ na ũhoti kũu igũrũ, ¹¹ kũringana na ũrĩa aatũire atanyĩte gwĩka kuuma o tene, na ũrĩa aahingirie arĩ thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ, Mwathani witũ. ¹² Na ithuĩ nĩ ũndũ wa gũkorwo tũrĩ thĩĩnĩ wake, na nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia, no tũthengerere Ngai tũrĩ na ũmĩrĩru, na tũtarĩ na guoya. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũthaita mũtikoorwo nĩ hinya tondũ wa mĩnyamaro ĩrĩa ndĩranyariirwo nayo nĩ ũndũ wanyu, tondũ nĩyo riiri wanyu.

Paũlũ kũhoera Aefeso

¹⁴ ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga ndurie ndu ndĩ mbere ya Ithe witũ, ¹⁵ o we ũrĩa andũ othe a nyũmba yake, arĩa marĩ igũrũ na arĩa marĩ gũkũ thĩ metanagio nake. ¹⁶ Nĩhooyaga Ngai, atĩ kuuma ũtonga-inĩ wa riiri wake, amũheage hinya, nĩgeetha mũhotithĩtio nĩ Roho

wake-rĩ, mũgĩe na ũhoti thĩinĩ wanyu, ¹⁷ nĩgeetha Kristũ atũũrage ngoro-inĩ cianyu na ũndũ wa gwĩtikia. Na ningĩ nĩhooyaga atĩ inyuĩ mũhaandwo nĩguo mũgĩe na mĩri na mwĩkindĩre thĩinĩ wa wendani, ¹⁸ nĩguo mũgĩe na hinya, mũrĩ hamwe na andũ arĩa angĩ othe aamũre, na mũhotage kũmenya ũrĩa wendani wa Kristũ waramĩte, na ũrĩa ũraihĩte na igũrũ, na ũrĩa ũrikĩte na thĩ, ¹⁹ o na mũmenye wendani ũcio ũkĩrĩte ũmenyo wothe, nĩguo mũiyũrĩrĩrio na ũiyũru wothe wa Ngai.

²⁰ Na rĩrĩ, kũrĩ Ngai ũrĩa ũhotaga gwĩka maũndũ marĩa mothe tũmũũragia kana tũgeciiria, na agakĩrĩrĩria mũno kũringana na ũhoti wake ũrĩa ũrutaga wĩra thĩinĩ witũ-rĩ, ²¹ arogocwo thĩinĩ wa kanitha na thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, o nginya njiarwa-inĩ ciothe, tene na tene! Amenĩ.

4

Ūrũmwe thĩinĩ wa Kristũ

¹ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ Paũlũ njohetwo nĩ ũndũ wa Mwathani, nĩndamũthaiha mũtũũre na mũtũũrĩre ũringaine na gwĩtwo kũrĩa mwetirwo. ² Mwĩnyiihĩtie biũ na mũhooreire na mũkirĩrĩrie, na ningĩ mũkiranagĩrĩrie mũndũ na ũrĩa ũngĩ mũrĩ na wendani. ³ Geriai na kĩyo nĩguo mũtũũrie ũrũmwe wa Roho, muohanĩtio na thayũ. ⁴ Nĩgũkorwo kũrĩ mwĩrĩ o ũmwe na Roho o ũmwe, o ta ũrĩa mwetĩrwo kũrĩgĩrĩro o kĩmwe rĩrĩa mwetirwo, ⁵ nake Mwathani no ũmwe, na wĩtikio ũmwe, na ũbatithio o ũmwe; ⁶ nake Ngai no ũmwe na nowe Ithe wa andũ othe, ũrĩa ũrĩ igũrũ rĩa andũ othe, na arĩ kũndũ guothe, na thĩinĩ wa andũ othe.

⁷ No rĩrĩ, mũndũ o mũndũ witũ nĩaheetwo wega wa Ngai, kũringana na ũrĩa Kristũ aheanaga. ⁸ Nĩkĩo Maandĩko moigaga atĩrĩ: "Rĩrĩa aambatire igũrũ,

nĩatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ wake,
na akĩhe andũ iheo."

⁹ (Rĩu-rĩ, ciugo icio atĩ "nĩambatire igũrũ" nĩ kuuga atĩa, angĩkorwo ti kuuga atĩ o na nĩaikũrũkire thĩ kũrĩa kũriku mũno? ¹⁰ ũcio waikũrũkire nowe ũrĩa wambatire igũrũ o igũrũ mũno, nĩgeetha aiyũre kũndũ guothe.) ¹¹ ũcio nĩwe ũrĩa wathuurire andũ amwe matũike atũmwo, na angĩ matũike anabii, na angĩ matũike ahunja, na arĩa angĩ matũike arĩithi a ngoro cia andũ o na arutani, ¹² nĩguo ahaarĩrie andũ a Ngai nĩ ũndũ wa wĩra wa gũtungata, nĩgeetha mwĩrĩ wa Kristũ wongererwo hinya, ¹³ o nginya rĩrĩa ithuotho tũkaagĩa na ũrũmwe ũhoroinĩ wa gwĩtikia o na wa kũmenya Mũrũ wa Ngai, na tũtuĩke agima o nginya tũgĩe na ũgima mũkinyanĩru kũna o ta ũrĩa Kristũ ahaana.

¹⁴ Hĩndĩ iyo tũgĩtuge gũtuĩka tũkenge, tũrĩa tũikanagio mwena na mwena, o na tũkĩhurutagwo haha na harĩa nĩ rũhuho o ruothe rwa ũrutani, na tũgĩtwaragĩrĩrio nĩ wara na ũhinga wa andũ ũrĩa maheenagĩrĩria andũ nago makamahĩtithia. ¹⁵ Handũ ha ũguo-rĩ, tũngĩaria ũhorowa-ma tũrĩ na wendani, nĩtũrĩkũraga maũndũ-inĩ mothe thĩinĩ wake ũrĩa arĩ we mũtwe, na nĩwe Kristũ. ¹⁶ Kuuma kũrĩ we mwĩrĩ wothe ũnyĩtithanagio na ũkohanio hamwe nĩ nga irĩa iũnyĩtithanagia, nago ũgakũraga na ũkeyakaga guo mwene thĩinĩ wa wendani, o kũga gĩkĩrutaga wĩra wakĩo.

Gütũura ta Ciana cia Ūtheri

¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩrĩ, na ngamũringĩrĩria thĩinĩ wa Mwathani, atĩ no nginya mūtige gütũuraga ta ūria andũ-a-Ndũrĩri matũuraga, marĩ na meciiria ma tũhũ. ¹⁸ Ūmenyo wao ūiyũritwo nĩ nduma, na makaamũranio na mütũũrĩre wa wendi wa Ngai nĩ ūndũ wa ūrimũ ūria ūrĩ thĩinĩ wao uumanĩte na ūmũ wa ngoro ciao. ¹⁹ Nĩ ūndũ wa kwaga thoni ciothe-rĩ, nĩmeheanĩte kũrĩ thuti cia ūura-thoni magekaga mawaganu ma mĩthemba yothe, na magathiĩ na mbere kwĩrĩrĩria mangĩ maingĩ.

²⁰ No inyuĩ mütiamenyire Kristũ na njĩra iyo. ²¹ Ti-itherũ nĩmwaiguire ūhoru wake, na mũkĩrutwo mũrĩ thĩinĩ wake kũringana na ūhoru wa ma ūria ūrĩ thĩinĩ wa Jesũ. ²² Nĩmwarutirwo, ūhoru ūkoniĩ mütũũrĩre wanyu wa mbere, nĩgeetha mwĩaũre mũndũ wanyu ūria wa tene, ūria rĩu ūthũkĩtio nĩ merĩrĩria maguo ma maheeni; ²³ nĩgeetha mwerũhĩrio mwĩciirĩrie wanyu; ²⁴ na mwĩhumbe mũndũ ūria mwerũ, ūria wombirwo ahaanaine na Ngai, arĩ na ūthingu na ūtheru ūria wa ma.

²⁵ Nĩ ūndũ ūcio, o ūmwe wanyu no nginya atigane na ūhoru wa maheeni, na mwaranagĩrie ūhoru wa ma mũndũ na ūria ūngĩ, nĩgũkorwo ithuothe tũrĩ ciĩga cia mwĩrĩ ūmwe. ²⁶ “Mwarakara mütikehie”: Mütikareke riũa rĩthũe mũrĩ o na marakara, ²⁷ o na mütikanahe mũcukani kamweke. ²⁸ Mũndũ ūria ūiyaga, nĩatige gũcooka kũiya, nĩ kaba arute wĩra, akenogagia, na ekage maũndũ mega na moko make, nĩgeetha agĩe na kĩndũ angĩgayana na arĩa mabataire.

²⁹ Mütikanareke ndeto njũru ciume tũnua-inĩ twanyu, tiga o iria cia gwaka andũ arĩa angĩ kũringana na mabata mao, nĩguo igunage arĩa marĩciiguaga. ³⁰ Ningĩ mütikanaiguithie Roho Mũtheru wa Ngai ūũru, ūria wamwĩkĩrĩre rũũri o nginya rĩrĩa mũthenya ūria wa gũkũũrwo ūgaakinya. ³¹ Eheriai gatagati-inĩ kanyu ūũru wa ngoro, na mang’ũrĩ na marakara, na njũgitano na njambanio, o hamwe na rũmena rwa mũthemba o na ūrĩkũ. ³² Tuganagai na mũiguanagĩre tha, na mũkarekanagĩra mũndũ na ūria ūngĩ, o ta ūria Ngai aamũrekeire mehia manyu thĩinĩ wa Kristũ.

5

¹ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, tuĩkai a kwĩgerekania na Ngai, ta ciana ciendetwo mũno, ² na mütũũre mwendaine o ta ūria Kristũ aatwendire na akĩruta nĩ ūndũ witũ arĩ iruta rĩrĩ na mũtararĩko mwega na igongona rĩrutĩrwo Ngai.

³ No rĩrĩ, thĩinĩ wa thiritũ yanyu gütikanaiguĩke gũkĩgwetwo ūmaraya, kana ūndũ o na ūrĩkũ wa waganu, kana ūkoroku, tondũ maũndũ macio matiagĩrĩre harĩ andũ a Ngai arĩa aamũre. ⁴ O na gütikanagĩe mĩario ya ūura-thoni, o na kana mĩario ya ūrimũ, o na kana mĩario ya itherũ rĩtarĩ rĩega. Mĩario ta iyo ndĩagĩrĩre kũgwetagwo; nĩ kaba gũcookagĩria Ngai ngaatho. ⁵ Tondũ nĩmũũĩ wega na ma atĩ: gũtirĩ mũhũũri-maraya, kana mũndũ mwaganu, o na kana mũndũ mũkoroku; mũndũ ūria wĩkaga ūguo nĩ mũhooi mĩhianano, andũ ta acio gũtirĩ ūrĩ na igai thĩinĩ wa ūthamaki wa Kristũ na wa Ngai. ⁶ Mütikareke mũndũ o na ū amũheenie na ciugo cia tũhũ, nĩgũkorwo maũndũ ta macio nĩmo matũmaga mang’ũrĩ

ma Ngai makinyĩre andũ arĩa matamwathĩkagĩra. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũtikagĩe ngwatanĩro nao.

⁸ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩmwe mwarĩ nduma, no rĩu mũrĩ ũtheri thĩinĩ wa Mwathani. Tũũrai ta ciana cia ũtheri ⁹ (nĩ ũndũ maciaro ma ũtheri monekaga thĩinĩ wa ũhoru wothe wa gwĩkana wega, na wa ũthingu, o na ũhoru wa ma), ¹⁰ na mũtuĩrie muone maũndũ marĩa makenagia Mwathani. ¹¹ Mũtikanyĩitanĩre na andũ arĩa mekagĩra maũndũ nduma-inĩ marĩa matarĩ maciaro, nĩ kaba mũmoimbũrage. ¹² Nĩgũkorwo o na nĩ thoni kũgweta maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ nĩ andũ acio aremi. ¹³ No ũndũ o wothe ũrĩa ũrehetwo ũtheri-inĩ nĩwonekaga, ¹⁴ nĩgũkorwo ũtheri ũcio nĩguo ũtũmaga kĩndũ o gĩothe kĩoneke. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga kwĩrwo atĩri:

“Arahũka, wee ũkomete,
ũriũke uume kũrĩ arĩa akuũ,
nake Kristũ nĩegũkwarĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩmenyererei wega ũrĩa mũrĩtũũraga, mũtigatũũrage ta andũ matarĩ ogĩ, no tũũrai ta andũ ogĩ, ¹⁶ mũkĩhũthagĩra mweke o wothe mũrĩ naguo tondũ matukũ maya nĩ mooru. ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio mũtigaikare ta andũ akĩngu, no ikaragai mũmenyete wega ũrĩa Mwathani endaga. ¹⁸ Ningĩ-rĩ, mũtikarĩio nĩ ndibei, nĩ ũndũ ũrĩu nĩguo ũtwaragĩrĩria mũndũ ũmaramari-inĩ. Handũ ha ũguo-rĩ, iyũrwoi nĩ Roho. ¹⁹ Aranagĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ciugo cia thaburi, na nyĩmbo cia kũinĩra Ngai, o na nyĩmbo cia kũguna maroho. Inagai na mũtungage na nyĩmbo ngoro-inĩ cianyu nĩ ũndũ wa Mwathani, ²⁰ na mũcookagĩrie Ngai o we Ithe witũ ngaatho maũndũ-inĩ mothe, thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ²¹ Mwĩnyiihanagĩriei mũndũ na ũrĩa ũngĩ nĩ ũndũ wa ũrĩa mũtĩte Kristũ.

Atumia na Athuuri ao

²² Inyuĩ atumia-rĩ, mwĩnyiihagĩriei athuuri anyu o taarĩ Mwathani mũrenyihĩria. ²³ Nĩgũkorwo mũthuuri nĩwe mũtwe wa mũtumia o ta ũrĩa Kristũ nake arĩ we mũtwe wa kanitha, o guo mwĩrĩ wake, na nowe Mũhonokia waguo. ²⁴ Na rĩrĩ, o ta ũrĩa kanitha wĩnyiihagĩria Kristũ, ũguo no taguo nao atumia magĩrĩrwo nĩ kwĩnyiihĩria athuuri ao maũndũ-inĩ mothe.

²⁵ Inyuĩ athuuri-rĩ, endagai atumia anyu, o ta ũrĩa Kristũ eendire kanitha na akĩruta nĩ ũndũ waguo ²⁶ nĩguo awamũre aũtue mũtheru-rĩ, nĩ kũũthambia aũthambirie na maaĩ na ũndũ wa kiugo, ²⁷ nĩguo ahote kwĩrehere we mwene kanitha ũrĩ na riiri, ũtarĩ irooro kana handũ hagũtharu, o na kana kaũũgũ kangĩ o gothe, no ũtuĩke kanitha mũtheru na ũtarĩ na ũcuuke. ²⁸ O ũguo, noguo athuuri magĩrĩrwo nĩ kwenda atumia ao o taarĩ mũrĩrĩ yao ene. Mũndũ ũrĩa wendete mũtumia wake nĩwe mwene wĩyendete. ²⁹ Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũthũire mwĩrĩ wake mwene, no nĩkũhe aũheaga irio na akaũmenyerera, o ta ũrĩa Kristũ ekaga kanitha, ³⁰ Tondũ tũrĩ ciĩga cia mwĩrĩ wake. ³¹ “Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina, na anyĩitane na mũtumia wake, nao eerĩ magatuĩka mwĩrĩ ũmwe.” ³² ũyũ nĩ ũhoru wa hitho nene, na nĩ wa bata mũno, na ngiuga ũguo nĩ ũhoru wa Kristũ na kanitha ndĩraria. ³³ No rĩrĩ, o mũndũ nĩendage mũtumia wake o ta ũrĩa eendete we mwene, nake mũtumia nĩaheage mũthuuri wake gĩtũo.

6

Ciana na Aciari

¹ Inyuĩ ciana-rĩ, athĩkagĩrai aciari anyu thĩinĩ wa Mwathani, nĩgũkorwo gwĩka ũguo nĩguo kwagĩrĩre. ² “Tĩia thoguo na nyũkwa,” rĩũ nĩrĩo rĩathani rĩa mbere rĩrĩa rĩrĩ na kũranĩro, ³ “nĩguo maũndũ maku mothe magaacĩre, na ũkenere gũtũũra muoyo hĩndĩ ndaaya gũkũ thĩ.”

⁴ Na inyuĩ maithe-rĩ, mũtikarakaragie ciana cianyu; handũ ha ũguo-rĩ, cireragei mũgĩcirutaga na mũgĩcitaaraga thĩinĩ wa Mwathani.

Ngombo na Aathani

⁵ Inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ, mũkĩmatĩaga na mũkĩmetigĩraga, mũtarĩ na ũhinga ngoro-inĩ, o taarĩ Kristũ mũrathĩkĩra. ⁶ Mũtikamaathĩkagĩre o hĩndĩ ĩrĩa maramuona atĩ nĩguo mamwendage; no ikagai ũguo ta mũrĩ ngombo cia Kristũ, mũgĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga mekwo mwĩendeire na ngoro cianyu. ⁷ Tungatagai na ngoro yothe mũtarĩ na kĩnyiria, taarĩ Mwathani mũratungatĩra, no ti andũ, ⁸ nĩ ũndũ nĩ mũũĩ atĩ Mwathani nĩakarĩha o mũndũ ũndũ o wothe mwega ekaga arĩ ngombo kana atarĩ ngombo.

⁹ Na inyuĩ aathani-rĩ, ikagai ngombo cianyu o ro ũguo. Mũtigacĩhĩtagĩre, tondũ nĩ mũũĩ atĩ Mwathani wacio, na nowe Mwathani wanyu, arĩ o kũu igũrũ, nake ndarĩ mũthutũkanio.

Indo cia Ngai cia Mbaara

¹⁰ Ũhoru wa kũrigĩrĩria ngũmwĩra atĩrĩ, gĩagai na hinya thĩinĩ wa Mwathani mũkĩhotithagio nĩ ũhoti wake mũnene. ¹¹ Mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara nĩguo mũhote gwĩtiiria mawara ma mũcukani. ¹² Nĩgũkorwo kũgiana gwitũ ti gwa kũgiana na arĩa marĩ na mwĩrĩ na thakame, no tũgianaga na aathani, na mothamaki, na maahinya ma gũkũ thĩ ĩno ĩrĩ nduma, o na mbũtũ cia maroho mooru marĩ kũria igũrũ. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio, mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara, nĩguo mũkaahota gwĩtiiria mũthenya ũria mũũru wakinya, na mwarĩkia gwĩka maũndũ macio mothe, no mwĩhaande. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwĩhaandei wega, mwĩhotorete mũcibi wa ũhoru ũrĩa wa ma njohero, na mwĩohete gako ga kũgitĩra gĩthũri karĩa ka ũthingu, ¹⁵ namo magũrũ manyu mũmahaarĩrie gũthĩi kũhunja Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa thayũ. ¹⁶ Hamwe na indo icio ciothe, oyai ngo ya wĩtkio, ĩrĩa mũrĩhotaga kũhorĩa nayo mĩguĩ yothe ĩrĩa yakanaga mwaki ya ũrĩa mũũru.* ¹⁷ Ningĩ ĩkĩrai ngũbia ya kĩgera ya ũhonokio, na mwĩohe rũhiũ rwa njora rwa Roho, naruo nĩruo kiugo kĩa Ngai. ¹⁸ Na mũhooyage hĩndĩ ciothe na mahooya ma mĩthemba yothe, mũgĩthaitanaga mũrĩ na Roho. Mwarĩkia gwĩka ũguo-rĩ, ikaragai mwĩhũgĩte, na mũhooyagĩre andũ arĩa aamũre hĩndĩ ciothe.

¹⁹ O na nĩ mwene-rĩ, hooyagĩrai, nĩguo rĩrĩa rĩothe ngũtumũra kanua, heagwo ciugo na ngaaria itegwĩtigĩra ngĩmenyithania hito ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega, ²⁰ o ũrĩa nĩ ndĩ mwarĩrĩria waguo, na noguo

* **6:16** Ngo cia Aroma ciakoragwo ithondeketwo na njũũa. Ciarĩ nene na nyũmũ nĩguo ihote kũhorĩa mĩguĩ. Ciatobokagio maaĩ-inĩ nĩguo ciororoe.

ūtũmĩte njohwo! Hooyagĩrai nĩguo ndũũheanage itegwĩtigĩra, o ta ũrĩa njagĩrĩrwo nĩ gwĩka.

Ngeithi cia Kũrigĩrĩa

²¹ Tukiko, mũrũ wa Ithe witũ ũrĩa mwende na ndungata iĩhokekete wĩra-inĩ wa Mwathani, nĩwe ũkũmwĩra maũndũ mothe, nĩgeetha o na inyuĩ mũmenye ũrĩa ndariĩ na ũrĩa njikaga. ²² Ndĩramũtũma kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kĩũmbe, nĩguo mũmenye ũhoru witũ ũrĩa tũtariĩ, na nĩguo amũũmĩrĩrie ngoro.

²³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrogĩa na thayũ, na wendani hamwe na wĩtĩkio ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ o na kuuma kũrĩ Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ²⁴ Wega wa Ngai ũrogĩa na arĩa othe mendete Mwathani witũ Jesũ Kristũ na wendo ũrĩa ũtathiraga.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AFILIPĪ

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ na Timotheo, ngombo cia Kristũ Jesũ,

Marũa maya tũrandĩkĩra andũ othe arĩa aamũre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ arĩa mũrĩ kũu Filipi, hamwe na arori a kanitha, o na atungati aguo.

² Mũrogĩa na wega na thayũ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

³ Nĩnjookagĩria Ngai wakwa ngaatho rĩrĩa rĩothe ndaamũririkana. ⁴ Rĩrĩa rĩothe ngũmũhoera inyuothe-rĩ, ndĩmũhooyagĩra hĩndĩ ciothe ngenete. ⁵ Tondũ wa ngwatanĩro iitũ na inyuĩ harĩ Ūhoru-ũrĩa-Mwega, kuuma o mũthenya wa mbere nginya rĩu. ⁶ Nĩ nĩnjũũĩ ũndũ ũyũ na ma, atĩ Ngai ũrĩa waambĩrĩrie wĩra mwega thĩinĩ wanyu nĩegũthĩĩ na mbere kũũruta, na ndekũũtigithĩria ataũrĩkĩtie nginya mũthenya ũrĩa Kristũ Jesũ agaacooka.

⁷ Kuona atĩ mũkoragwo mũrĩ ngoro-inĩ yakwa, nĩ njagĩrĩrwo nĩkũigua ũguo nĩ ũndũ wanyu inyuothe; tondũ-rĩ, kana nĩ kuohwo njohetwo na mĩnyororo, kana nĩ kũrũĩrĩa na gwĩkĩra hinya Ūhoru-ũrĩa-Mwega, inyuĩ inyuothe nĩmũgwatanagĩra na nĩ thĩinĩ wa wega wa Ngai. ⁸ Ngai nĩ mũira wakwa atĩ nĩndĩmwĩriragĩria inyuothe ndĩ na wendo wa Kristũ Jesũ.

⁹ Na ũrĩa hooyaga nĩ atĩrĩ: atĩ wendani wanyu ũingĩthe mũno makĩria, mũkĩongagĩrĩrwo ũmenyo na ũkuũku wothe, ¹⁰ nĩgeetha mũhotage gũkũũrana maũndũ marĩa magĩrĩire makĩria ya marĩa mangĩ, na mũkoragwo mũrĩ atheru na mũtarĩ na ũcuuke o nginya mũthenya ũrĩa wa Kristũ, ¹¹ na mũtũũre mũiyũrĩtwo nĩ maciaro ma ũthingu marĩa monekaga na ũndũ wa Jesũ Kristũ, nĩguo Ngai akumagio na agoocagwo.

Mĩnyororo ya Paŭlũ Gũtwarithia Ūhoru-ũrĩa-Mwega na Mbere

¹² Na rĩu ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngwenda mũmenye atĩ maũndũ marĩa mangorete ti-itherũ nĩmatũmĩte Ūhoru-ũrĩa-Mwega ũthĩĩ na mbere. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩkũmenyekete wega nĩ arangĩri a nyũmba ya mũthamaki, o na kũrĩ andũ arĩa angĩ othe atĩ nĩ njohetwo na mĩnyororo nĩ ũndũ wa Kristũ. ¹⁴ Nĩ ũndũ wa ũrĩa njohetwo, ariũ na aarĩ a Ithe witũ angĩ nĩmomĩrĩrio kwaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ũũmĩrĩru mũnene na matarĩ na guoya.

¹⁵ Nĩ ũhoru wa ma atĩ amwe mahunjagia Kristũ marĩ na ũiru na ngarari, no angĩ mahunjagia marĩ na ngoro njega. ¹⁶ Acio mahunjagia marĩ na ngoro njega-rĩ, mekaga ũguo marĩ na wendani, makĩmenyaga atĩ njigĩtwo gũkũ nĩ ũndũ wa kũrũĩrĩa Ūhoru-ũrĩa-Mwega. ¹⁷ Acio angĩ mahunjagia ũhoru wa Kristũ makĩenda kwĩguna, matarĩ na ngoro theru, mageciiragia atĩ meka ũguo nĩmekũnyongererithia thĩina rĩu ndĩ muohe. ¹⁸ No rĩrĩ, ũcio ti ũndũ wa bata kũrĩ nĩ. ũndũ ũrĩa wa bata nĩ atĩ Kristũ nĩahunjagio na njĩra o yothe, o na ingĩtuĩka

nĩ njĩra ya ũhinga, kana nĩ njĩra ya ũhoru wa ma. Na nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩngenaga.

ĩ, o na no ngũthĩ na mbere na gũkena, ¹⁹ nĩgũkorwo nĩnjũũ atĩ nĩ ũndũ wa mahooya manyu na ũteithio ũrĩa ũheanĩtwo nĩ Roho wa Jesũ Kristũ, maũndũ marĩa mangorete nĩmakagarũrũka matuĩke ma kũhonokia. ²⁰ Nĩnjĩrĩgĩrĩre ngĩhahĩaga na ngehoka atĩ ndigaconoka o na atĩa, no atĩ ngorwo na ũmĩrĩru mũiganu nĩgeetha rĩu, na o ta ũrĩa ndũire, Kristũ atũũgagĩrio thĩinĩ wa mwĩrĩ wakwa, ingĩkorwo ndĩ muoyo o na kana nguĩte. ²¹ Nĩgũkorwo harĩ nĩ-rĩ, gũtũũra muoyo nĩ Kristũ, nakuo gũkua-rĩ, nĩ uumithio. ²² No rĩrĩ, kũngĩkorwo gũtũũra muoyo ndĩ na mwĩrĩ nĩkuo kũngĩtũma wĩra wakwa ũgĩe na maciaro-rĩ, nĩ kĩ ingĩgĩthura? Nĩ ndiũũ! ²³ Nĩ nĩnguucanĩrio nĩ maũndũ maya meerĩ: Ndiriragĩria gũthĩ ngatũũranie na Kristũ, na ũguo nĩguo wega makĩria; ²⁴ no gũtũũra muoyo ndĩ na mwĩrĩ ũyũ nĩ ũndũ wanyu nĩ kwagĩrĩre mũno makĩria. ²⁵ Na tondũ nĩmenyete ũguo kũna-rĩ, nĩnjũũ atĩ nĩngũtũũra muoyo, na nĩngũtũũrania na inyuĩ inyuothe nĩguo ndũme mũthiige na mbere, na mũgĩe na gĩkeno nĩ ũndũ wa ũrĩa mwĩtĩkĩtie, ²⁶ nĩgeetha ndakorwo na inyuĩ rĩngĩ, gĩkeno kĩanyu kũyũrĩre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wakwa.

²⁷ Na rĩrĩ, ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ atĩ mũthiige na mũthiire ĩrĩa yaganĩrĩre na ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ, nĩgeetha ingĩũka kũmũrora kana njage gũũka, njiguage ũhoru wanyu o na itarĩ hamwe na inyuĩ menyage atĩ nĩmũikarĩte mwĩhaandĩte wega mũrĩ na roho o ro ũmwe, mũkĩrũĩrĩra wĩtĩkio wa ũhoru-ũrĩa-Mwega mũrĩ na ngoro ĩmwe, ²⁸ mũtekũmakio o na atĩa nĩ arĩa mamũthũire. Naguo ũndũ ũcio ũtuĩke kĩmenyithia kũrĩ o atĩ nĩmakanangwo, no atĩ inyuĩ nĩmũkahanokio, na Ngai we mwene nĩwe ũkaamũhonokia. ²⁹ Nĩgũkorwo ha ũhoru wa Kristũ-rĩ, nĩmwĩtĩkĩrĩtio kũmwĩtĩkia, na to kũmwĩtĩkia kuo gwiki, o na kũnyariirwo nĩ ũndũ wake, ³⁰ kuona atĩ nĩmũrarũa mbaara ĩrĩa muonete ngĩrũa, na noyo mũraigua atĩ nĩ ndĩrarũa o na rĩu.

2

Kwĩgerekania na Wĩnyiihia wa Kristũ

¹ Mũngĩkorwo mũrĩ na ũndũ o wothe wa kũũmanĩrĩria uumanĩte na ũrĩa mũnyitithanĩtio na Kristũ, kana ũndũ o wothe wa kũhoorerania uumanĩte na wendani wake, o na kana wa kũgĩa na ngwatanĩro o yothe yumanĩte na Roho, o na kana ũhoru o wothe wa gũcaayanĩra na wa kũiguanĩra tha uumanĩte na Kristũ-rĩ, ² gĩtũmagei gĩkeno gĩakwa kũiganĩre kũna nĩ ũndũ wa gũtũũra mũrĩ a mwĩciirĩrie o ro ũmwe, na mwendaine na wendani o ũmwe, na mũrĩ kĩndũ kĩmwe thĩinĩ wa roho o na meciiria. ³ Mũtikaneke ũndũ mũkienda kwĩguna inyuĩ ene, o na kana nĩ ũndũ wa kwĩgaatha, no ikaragai mwĩnyiihĩtie, o mũndũ agatuaga mũndũ ũrĩa ũngĩ nĩ mwega makĩria yake mwene. ⁴ O mũndũ wanyu ndakarũmbũyagie maũndũ o marĩa mamũkonĩĩ, no nĩarũmbũyagie maũndũ ma andũ arĩa angĩ o namo.

⁵ Mwĩciirĩrie wanyu wagĩrĩrwo ũtuĩke o ta ũrĩa warĩ na Kristũ Jesũ: ⁶ We-rĩ, o na gũtuũka aarĩ Ngai,

ndonire kũiganana na Ngai taarĩ ũndũ wa gũkumbatĩrio,

⁷ nowe nĩgũtiganĩria aatiganĩrie ũnene wake wothe,

- agĩtuĩka ta ngombo,
 agĩciarwo ta andũ a gũkũ thĩ.
 8 Nake ahaana ta mũndũ-rĩ,
 akĩnyiihia,
 na agĩathĩka o nginya akĩũragwo,
 o kũũragwo kũrĩa kwa mũtharaba!
 9 Nĩ ũndũ ũcio, Ngai nĩamũtũũgĩririe o nginya igũrũ mũno,
 na akĩmũhe rĩtwa rĩrĩa rĩkĩrĩte marĩa mangĩ mothe,
 10 nĩguo atĩ thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ maru mothe magaturio,
 kũu igũrũ, na gũkũ thĩ, o na rungu rwa thĩ,
 11 na ningĩ atĩ nĩmĩ ciothe ciumbũrage atĩ Jesũ Kristũ nĩ Mwathani,
 nĩguo Ngai Ithe witũ agocagwo.

Gũkenga ta Njata

12 Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa endwa-rĩ, o ta ũrĩa mũtũire mwathĩkaga, na to rĩrĩa ndaarĩ hamwe na inyuĩ, no makĩria rĩu itarĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, thĩinĩ na mbere kũrutĩra ũhonokio wanyu wĩra, mũgĩitigagĩra na mũkĩinainaga, 13 nĩgũkorwo nĩ Ngai ũrutaga wĩra thĩinĩ wanyu agatũma mwende gwĩkaga maũndũ make kũringana na wendi wake mwega.

14 Īkagai maũndũ mothe mũtekũnuguna na mũteggũkararania, 15 nĩgeetha mwage ũcuuke na mũtuĩke atheru, mũtuĩke ciana cia Ngai itarĩ na kaũũgũ mũrĩ thĩinĩ wa rũciaro rũrũ ruogomu na rwaganu, na rĩrĩa mũrĩ hamwe nao inyuĩ mũkengage ta njata thĩ yothe, 16 o mũrũmitie kiugo kĩa muoyo, nĩguo ngaagĩa na ũndũ wa kwĩrahĩra mũthenya ũrĩa wa Kristũ atĩ ndiahanyũkire tũhũ kana ngĩruta wĩra ngĩnoga tũhũ. 17 No rĩrĩ, o na ingĩtuĩka ndĩraitwo thakame igũrũ rĩa igongona ta ndĩ iruta rĩa kũnyuuo, nĩ ũndũ wa ũtungata ũrĩa mũtungatagĩra Ngai uumanĩte na wĩtikio wanyu-rĩ, nĩ ngenaga na ngacanjamũka hamwe na inyuĩ inyothe. 18 Nĩ ũndũ ũcio, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo nĩgũkena na mũcanjamũke hamwe na nĩ.

Timotheo na Epafarodito

19 Nĩngwĩhoka ndĩ thĩinĩ wa Mwathani Jesũ atĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo o narua, nĩgeetha o na nĩ ngaakena hĩndĩ rĩa ngaatheo ũhoru wanyu. 20 Nĩgũkorwo ndirĩ mũndũ ũngĩ ũhaana take, ũrĩa ũngĩrũmbũiya maũndũ manyu na ma. 21 Nĩgũkorwo andũ arĩa angĩ othe marũmbũyagia maũndũ mao ene, no ti maũndũ ma Jesũ Kristũ. 22 No inyuĩ nĩmũũĩ atĩ Timotheo nĩeyonanĩtie atĩ nĩ mũndũ mwega, tondũ o ta ũrĩa mwana atungataga hamwe na ithe-rĩ, noguo akoretwo agĩtungata hamwe na nĩ wĩra-inĩ wa kũhunja ũhoru-ũrĩa-Mwega. 23 Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩrehoka kũmũtũma kũrĩ inyuĩ o ndaarĩkia kũmenya ũrĩa maũndũ makwa megũikara. 24 Ningĩ ndĩ na mwĩhoko thĩinĩ wa Mwathani atĩ nĩ mwene nĩngũka o narua.

25 No rĩrĩ, nĩnguona kwagĩrĩire ndĩmũtũmĩre mũrũ wa Ithe witũ Epafarodito, ũrĩa tũrutaga wĩra na tũkarũrĩra ũhoru wa Ngai nake, na nĩwe mũtũmwo wanyu ũrĩa mwandũmĩire nĩguo arũmbũyagie mabata makwa. 26 Nĩgũkorwo nĩamwĩriragĩria inyothe, na nĩaratangĩka tondũ nĩmwaiguĩte atĩ aarĩ mũrũaru. 27 Ti-itherũ aarĩ mũrũaru, o na aarĩ hakuhi gũkua. No Ngai nĩamũiguĩrĩire tha, na to we wiki waiguĩrĩrwo tha, no o na nĩ nĩanjiguĩrĩire tha

nĩguo ndikae kũingĩhĩrwo nĩ kĩaha mũno. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio, kũu nĩkĩo kĩratũma ndĩmũtũme na kwĩyendera kũnene, nĩgeetha mwamuona rĩngĩ mũkene, na nĩ nyihanyihĩrwo nĩ gũtangĩka. ²⁹ Mwamũkĩrei wega thĩni wa Mwathani mũri na gĩkeno kĩnene, na mũtĩfage andũ arĩa mahaana take, ³⁰ tondũ aarĩ hakuhĩ gũkua nĩ ũndũ wa wĩra wa Kristũ, ategũcaaĩra muoyo wake, nĩgeetha andeithĩrĩrie na ũteithio ũrĩa inyuĩ mũtangĩahotire kũũhe.

3

Ndũkanagĩe na Mwĩhoko thĩni wa Mwĩrĩ

¹ Ũhoru wa kũrĩkĩrĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ nĩ atĩrĩ, kenagai thĩni wa Mwathani! Ha ũhoru wa gũcookera rĩngĩ maũndũ o marĩa ndanamwandĩkĩra-rĩ, ũcio ti ũhoru wa kũũnogia, tondũ harĩ inyuĩ nĩ ũhoru wa kũmũtiĩrĩra.

² Mwĩmenyagĩrĩrei andũ acio mahaana ta magui, o acio mekaga maũndũ mooru, na arĩa metemengaga mũĩrĩ. ³ Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ tũruĩte kũna, ithuĩ arĩa tũhooyaga na Roho wa Ngai, o ithuĩ arĩa twĩrahaga thĩni wa Kristũ Jesũ, naguo mwĩhoko witũ tũtiũigaga thĩni wa mwĩrĩ, ⁴ o na gũtuĩka o na nĩ mwene ingĩenda-rĩ, ndĩ na itũmi cia gũtũma ndĩhokage ũhoru wa mwĩrĩ.

Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũngĩ o wothe wĩciiragia atĩ arĩ na itũmi cia kũgĩa na mwĩhoko thĩni wa mwĩrĩ, nĩ nĩndĩmũkĩrĩtie. ⁵ Nĩgũkorwo nĩ ndaruithirio ndĩ na ũkũrũ wa thikũ inyanya, na ndĩ wa rũciaro rwa andũ a Isiraeli, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini, na ndĩ Mũhibirania waciariĩtwo nĩ Ahibirania. Ha ũhoru ũkonĩ watho-rĩ, ndĩ Mũfarisai; ⁶ na ha ũhoru ũkonĩ kiyorĩ, ndaatũire nyariiraga kanitha; na ha ũhoru wa ũthingu ũrĩa uumanaga na watho-rĩ, ndiarĩ na ũcuuke.

⁷ No rĩrĩ, maũndũ mothe marĩa ndaatuaga atĩ maarĩ na uumithio kũrĩ niĩ-rĩ, rĩu ndĩmonaga marĩ ma tũhũ nĩ ũndũ wa kũgĩa na Kristũ. ⁸ Makĩria ma ũguo-rĩ, maũndũ mothe ndĩmatuaga nĩ ma tũhũ ndamagerekania na ũmenyo ũrĩa ũkĩrĩte maũndũ mothe ũrĩa uumanĩte na kũmenya Kristũ Jesũ Mwathani wakwa. Nĩ ũndũ wake-rĩ, nĩ ndoorirwo nĩ indo ciothe, na nĩ ngĩcitua o ta mahuti ma gũteo, nĩgeetha ndĩgũire na Kristũ, ⁹ na ngoragwo ndĩ thĩni wake, itarĩ na ũthingu wakwa mwene ũrĩa uumanaga na watho, no ũkorwo arĩ ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtĩkia Kristũ; ũguo nĩ kuuga, ũthingu ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai, na wonekaga na ũndũ wa gwĩtĩkia. ¹⁰ ũndũ ũrĩa nĩ ngwenda-rĩ, nĩ kũmenya Kristũ, na menye hinya wa kũriũka gwake, na ngwatanĩre nake mũnyamaro-inĩ yake, na haanane nake ũhoru-inĩ wake wa gũkua, ¹¹ nĩguo kũngĩhoteka, ngaariũkio nyume kũrĩ arĩa akuũ.

Kwĩrutanĩria Gũkina Mũthia

¹² Ndiroĩga atĩ nĩndĩkĩtie kwamũkĩra maũndũ macio mothe, o na kana ngarĩkia gũtuĩka mwagĩrũrũ kũna, no nĩndĩrutanagĩria na kiyoo nĩgeetha ndĩnyĩtĩre o ũndũ ũrĩa ndanyĩtĩrwo nĩ Kristũ Jesũ. ¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndigũtua atĩ nĩ mwene nĩndĩkĩtie kwĩnyĩtĩra ũndũ ũcio. No rĩrĩ, ũndũ ũrĩa njĩkaga no ũmwe: Nĩkũriganĩrwo ndiganagĩrwo nĩ maũndũ marĩa mahĩtũku, na ngerutanĩria mũno gũkinyĩra maũndũ marĩa marĩ mbere, ¹⁴ ngerutanagĩria gũthĩ ndorete

na mbere n̄guo hootane heo k̄iheo k̄ir̄ia Ngai aheanaga, na n̄k̄io aanj̄it̄iire th̄iin̄i wa Krist̄ũ Jesũ at̄i n̄guo th̄iĩ iḡurũ.

¹⁵ Ithuothe ar̄ia t̄ur̄i andũ agima-r̄i, twaḡir̄irwo n̄it̄ut̄ũre tw̄iciiragia o ũguo. Na hanḡikorwo n̄i har̄i andũ mar̄i na meciiria manḡi-r̄i, o na hau Ngai n̄iar̄imũguũr̄iria. ¹⁶ No r̄ir̄i, rekei t̄ut̄ũre k̄uringana na maũndũ mar̄ia t̄ur̄ik̄itie k̄uḡia namo.

¹⁷ Ariũ na aar̄i a Ithe witũ, nyiitan̄irai na ar̄ia anḡi ũhoro-in̄i wa kw̄igerekania na niĩ, na ninḡi m̄ubaarage wega andũ ar̄ia mat̄ũuraga na m̄ut̄ũur̄ire o ũr̄ia twamuonereirie. ¹⁸ N̄igũkorwo, o ta ũr̄ia ndanamw̄ira kainḡi mbere iyo, na o na r̄iu no ngũcookera r̄inḡi ũhoro ũcio nd̄i na maithori, andũ ainḡi mat̄ũuraga mar̄i th̄u cia m̄utharaba wa Kristũ. ¹⁹ Andũ acio-r̄i, k̄ur̄iḡir̄iria kwao n̄i mwananḡiko, ngai yao n̄i nda ciao, namo maũndũ ma k̄umaconora n̄imo riiri wao. Ninḡi meciiragia o maũndũ ma ḡukũ th̄i. ²⁰ No r̄ir̄i, b̄ur̄uri ũr̄ia t̄ur̄i aguo k̄ũmbe n̄i k̄ũr̄ia iḡurũ. Na ithuĩ n̄itwetaḡir̄ira M̄uhonokia ũr̄ia ũkoima k̄ũ, na n̄iwe Mwathani Jesũ Kristũ, ²¹ ũr̄ia ũkaagarũra m̄ur̄i ño iitũ m̄ihinyaru n̄igeetha ñhaanano na mw̄iri wake ũcio ũr̄i riiri, n̄i ũndũ wa hinya ũr̄ia ũmũhotithagia gwatha maũndũ mothe.

4

¹ N̄i ũndũ ũcio, ariũ na aar̄i a Ithe witũ, o inyuĩ nyendete na ngeriraḡiria k̄umuona, n̄i inyuĩ ḡikeno ḡiakwa na th̄umb̄i yakwa. Endwa akwa, ũguo n̄guo m̄ubat̄i kw̄ihaanda m̄ur̄um̄ite th̄iin̄i wa Mwathani.

Gũthaitana

² N̄ingũthaitana Euodia o na thaithe Sunutuke n̄igeetha maiguane th̄iin̄i wa Mwathani. ³ Ñ-ni, o na n̄ingũkũr̄ia, wee m̄urata wakwa wa ma, wee t̄ur̄utithanagia w̄ira ta tuohetwo icooki r̄imwe, teithagia atumia acio, ar̄ia maar̄ũr̄iire Ũhoro-ũr̄ia-Mwega mar̄i hamwe na niĩ, o na Klementi na andũ ar̄ia anḡi marutithanagia w̄ira hamwe na niĩ, ar̄ia mar̄itwa mao mandik̄itwo ibuku-in̄i r̄ia muoyo.

⁴ Ikaragai m̄ukenete h̄ind̄i ciothe m̄ur̄i th̄iin̄i wa Mwathani. O na n̄i nguuga o r̄inḡi: Ikaragai m̄ukenete! ⁵ Rekei ḡukir̄ir̄ia kwanyu k̄umenyeke n̄i andũ othe. Mwathani ar̄i hakuh̄i ḡũka. ⁶ M̄utigatanḡike ngoro n̄i ũndũ o na ũr̄ikũ, no r̄ir̄i, menyithaḡiai Ngai maũndũ mar̄ia mothe mwendaga, m̄uk̄imũhooyaga, na m̄uk̄imũthaitaha, o na m̄uk̄imũcookaḡiria ngaatho. ⁷ Naguo thayũ wa Ngai, ũr̄ia ũtanḡimenyeka ũr̄ia ũtariĩ, n̄iur̄imenyaḡir̄ira ngoro cianyu o na meciiria manyu th̄iin̄i wa Kristũ Jesũ.

⁸ Ũhoro wa k̄ur̄ik̄ir̄ia, ariũ na aar̄i a Ithe witũ-r̄i, n̄i at̄i maũndũ mar̄ia ma ma, na mar̄ia ma ḡũt̄ika, na mar̄ia ma k̄ihooto, na mar̄ia matheru, na mar̄ia ma kwendeka, na mar̄ia ma kw̄ir̄ir̄io, anḡikorwo k̄ur̄i maũndũ mega k̄una na ma k̄ugaath̄ir̄ir̄io-r̄i, mw̄iciiraḡiei ũhoro wa maũndũ ta macio. ⁹ Namo maũndũ mar̄ia mwerutire, kana m̄uk̄iamũk̄ira kana m̄uk̄iḡua kuuma k̄ur̄i niĩ, o na kana m̄uk̄iona th̄iin̄i wakwa, mekagei ar̄i mo. Nake Ngai wa thayũ n̄iar̄ikoragwo hamwe na inyuĩ.

Ngaatho n̄i ũndũ wa Itheo Ciao

¹⁰ N̄ingũkena m̄uno th̄iin̄i wa Mwathani n̄ikuona at̄i mariḡir̄ir̄io-in̄i n̄im̄ururumũk̄itie ũhoro wanyu wa kw̄in̄jiiria. Ti-itherũ

nīmũreĩnjiragia, no mūtirarĩ na mweke wa kuonania ũguo. ¹¹ Ndiroiga ũguo nĩ ũndũ nĩmbataire, nĩgũkorwo nĩndĩrutĩte kũiganĩra o ũrĩa kũngĩkorwo kũhaana. ¹² Nĩmenyete ũhoru wa gũikara ndĩ mũkiaru, na ngamenya ũhoru wa gũikara ndĩ mūtongu. Nĩndĩrutĩte hitho ya gũikara njiganĩre ũndũ-inĩ o wothe na maũndũ-inĩ mothe, kana nĩ kũhũũna, kana nĩ kũhũũta, kana nĩ kũngĩhĩrwo, o na kana nĩ kwaga. ¹³ Nĩhotaga gwĩka maũndũ mothe na ũndũ wa Kristũ ũrĩa ũheaga hinya.

¹⁴ No, nĩmwekire wega nĩkũnyiitanĩra na nĩ mathĩina-inĩ makwa. ¹⁵ Makĩria ma ũguo, o ta ũrĩa inyuĩ andũ Afilipi mũkũmenyarĩ, matukũ-inĩ ma mbere rĩrĩa mwahunjĩrio Ũhoru-ũrĩa-Mwega, hĩndĩ irĩa ndoimire Makedonia, gũtirĩ kanitha o na ũmwe wanyitanĩre na nĩ harĩ ũhoru wa kũheana kana kwamũkĩra, tiga o inyuĩ; ¹⁶ nĩgũkorwo o na rĩrĩa ndaarĩ Thesalonike, nĩmwandũmagĩra ũteithio kaingĩ hĩndĩ irĩa ndaakoragwo mbataire. ¹⁷ Ti atĩ nĩ kũheo ndĩracaria kuuma kũrĩ inyuĩ, no ndĩracaria kĩrĩa kĩngĩgwu mũthiithũ-inĩ wanyu. ¹⁸ Nĩnyamũkĩrĩte indo nyingĩ mũno makĩria; nĩndeheirwo indo cia kũnjigana, nĩgũkorwo rĩu nĩnyamũkĩrĩte iheo iria mwanengerire Epafarodito andehere. Indo icio nĩ ta maruta marĩ na mūtatarĩko mwega, marĩ igongona rĩitĩkĩrĩku rĩa gũkenia Ngai.* ¹⁹ Nake Ngai wakwa nĩarĩkĩragĩrĩria kũmũhe kĩrĩa gĩothe mũngĩkorwo mũbataire, akĩmũtanahagĩra na ũtonga wake ũrĩa wĩ riiri thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁰ Nake Ngai, o we Ithe witũ, arogoocwo nginya tene na tene. Amen.

Ngeithi cia Mũthia

²¹ Geithiai andũ othe arĩa aamũre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa tũrĩ nao nĩmamũgeithia. ²² Andũ othe arĩa aamũre nĩmamũgeithia, na makĩria arĩa a mũciĩ wa Kaisari.

²³ Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu. Amen.

* **4:18** Iruta rĩa mūtatarĩko mwega thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gikũrũ rĩarĩ igongona rĩa gũcookia ngaatho na kũgooca Ngai.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AKOLOSAI

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa wendo wa Ngai, tũrĩ hamwe na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

² Tũramũtũmĩra marũa maya inyuĩ andũ arĩa aamũre, o inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ mŭtũire mŭrĩ ehokeku thĩinĩ wa Kristũ kũu Kolosai:

Mũrogiã na wega na thayũ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

³ Hĩndĩ ciothe rĩrĩa tũkũmũhoera, nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, ⁴ tondũ nĩtũiguĩte ũhoru wa ũrĩa mwĩtkĩtie Kristũ Jesũ, o na ũrĩa mwendete andũ arĩa othe aamũre, ⁵ naguo nĩ wĩtkio na wendani iria ciumanaga na kĩĩrĩgĩrĩro kĩrĩa mũigĩirwo kũu igũrũ na kĩrĩa mũrĩkĩtie kũigua ũhoru wakĩo thĩinĩ wa ũhoru ũrĩa wa ma, na nĩguo ũhoru-ũrĩa-Mwega ⁶ ũrĩa ũmũkinyĩire. Kũndũ guothe gũkũ thĩ ũhoru-ũyũ-Mwega nĩũraciara maciaro na nĩũratheerema, o ta ũrĩa ũkoretwo ũgĩka gatagatĩ-inĩ kanyu kuuma mũthenya ũrĩa mwaũiguire na mũkĩmenya wega wa Ngai na ma. ⁷ Mwamenyire ũhoru ũcio kuuma kũrĩ Epafara, ũrĩa twendete, na mũruti wĩra hamwe na ithuĩ o we mŭtungatĩri wa Kristũ wa kwĩhokeka ithenya riitũ, ⁸ na nowe ũtũheete ũhoru wa ũrĩa mwendaine mŭrĩ thĩinĩ wa Roho.

⁹ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, kuuma mũthenya ũrĩa twaiguire ũhoru ũcio wanyu, tũtirĩ twatigithĩria kũmũhoera, tũgithaithaga Ngai amũiyũrie ũmenyo wa wendi wake, na amũheage ũũgĩ na ũtaũku wotho maũndũ-inĩ mothe ma kĩiroho. ¹⁰ Na tũhooyaga ũguo nĩguo mũhote gũtũura mŭtũũrĩre ũringaine na ũrĩa Mwathani endaga na mũmũkenagie maũndũ-inĩ mothe: mũciarage maciaro mawĩra-inĩ mothe mega marĩa mũrutaga, na mũkũrage thĩinĩ wa ũmenyi wa kũmenyana na Ngai, ¹¹ mũgĩkagĩrwo hinya na ũhoti wotho kũringana na hinya wake ũrĩ na riiri nĩgeetha mũhote gũkiragĩrĩria mũno mũteguĩthethũka na mŭrĩ na gĩkeno, ¹² na mũgĩcookagĩria Ithe witũ ngaatho, ũrĩa ũmũtuĩte aagĩrĩru a kũgaya igai rĩa arĩa aamũre ũthamaki-inĩ wa ũtheri. ¹³ Nĩgũkorwo Ngai nĩatũhonoketie, agatũruta ũthamaki-inĩ wa nduma, na agatũthaamĩria ũthamaki-inĩ wa Mũriũ ũrĩa endete mũno, ¹⁴ thĩinĩ wake-rĩ, nĩtũkũũritwo na tũkarekerwo mehia maitũ.

Ūnene wa Kristũ

¹⁵ Ūcio nĩwe mũhianĩre wa Ngai ũrĩa ũtonekaga, na nĩwe irigithathi harĩ indo ciothe iria ciombirwo. ¹⁶ Nĩgũkorwo nĩwe wombire indo ciothe: indo iria irĩ igũrũ na iria irĩ thĩ, iria cionekaga na iria itonekaga, o na angĩkorwo nĩ itĩ cia ũnene kana maahinya, kana aathani o na kana arĩa marĩ ũhoti; indo ciothe ciombirwo nĩwe na nĩguo ituĩke ciake. ¹⁷ Kristũ nĩwe warĩ kuo mbere ya indo ciothe, nacio indo ciothe itũũruga inyiitithanĩtio nĩwe. ¹⁸ Ningĩ nĩwe mũtwe wa mwĩrĩ, arĩ guo kanitha; na nĩwe kĩambĩrĩria na irigithathi harĩ andũ arĩa manariũka, nĩgeetha thĩinĩ wa maũndũ mothe atuĩke nĩwe mŭtũũgĩrie kũrĩ indo

ciothe. ¹⁹ Nīgūkorwo Ngai n̄oonire arī wega atī ūiyūru wa Ngai wothe ūikare thīinī wake, ²⁰ na nī ūndū wa Kristū indo ciothe ituīke cia kūiguithanio na Ngai, iria irī thī o na kana iria irī igūrū, nī ūndū wa ūria aarehire thayū na ūndū wa thakame yake, ūria yaitirwo mūtharaba-inī.

²¹ Hīndī imwe inyuī mwatūire mwamūranītio na Ngai na mwarī thū ciake meciiria-inī manyu nī ūndū wa mītugo yanyu mīūru. ²² No rīu nīamūiguithanītie na Kristū na ūndū wa ūria aakuire arī na mwīrī nīgeetha amūrūgamie mbere yake mūrī atheru, na mūtārī na ūgū, o na mūtārī na ūcuuke, ²³ mūngīthī na mbere na gwītīkia mwīhaandīte na mūrī arūmu, na mūtekwenyenyeka kuuma kūrī kīrīgīrīro kīria kīnyitīrīrwo nī Ūhorō-ūria-Mwega. Ūhorō ūcio nīguo Ūhorō-ūria-Mwega ūria mwaiguire, na ūria ūhunjītio kūrī ciūmbe ciothe cia gūkū thī, na nīguo nī Paūlū nduīkīte ndungata yaguo.

Paūlū Kūnoga nī ūndū wa Kanitha

²⁴ Na rīu nīngenete nī ūndū wa maūndū marīa thīinītio namo nī ūndū wanyu, na ngaiyūrīrīria thīinī wa mwīrī wakwa kīria gītigaire ūhorō-inī wa kūnyamario gwa Kristū, ngamaiyūrīrīria nī ūndū wa mwīrī wake, na nīguo kanitha. ²⁵ Na nī ndaatuirwo ndungata yaguo na ūndū wa gūtūmwo nī Ngai ndīmūrehere ūhorō wa Ngai mūūmenye kūna, ²⁶ na nī guo hitho ūria itūire irī hithe kuuma o tene, njarwa na njarwa, no rīu nīguūrīrio arīa aamūre. ²⁷ O acio n̄o Ngai oonire arī wega kūmenyithia hitho ya ūtonga ūria ūrī riiri kūrī andū-a-Ndūrīrī, nayo hitho ūyo nī atī Kristū arī thīinī wanyu, o we kīrīgīrīro gīa gūkaagīa na riiri.

²⁸ Ūcio nīwe tūhunjagia, tūgītaaranaga na tūkīrutaga o mūndū wothe tūrī na ūgī wothe, nīgeetha tūkarūgamia o mūndū wothe aagīrīre kūna thīinī wa Kristū. ²⁹ Nī ūndū wa gītūmi kīu nīndīnogagia, ngūgiaga kūringana na hinya wake wothe, ūria ūrutaga wīra na hinya thīinī wakwa.

2

¹ Nīngwenda mūmenye ūria ndīgiaga nī ūndū wanyu, na nī ūndū wa andū arīa marī Laodikia, o na nī ūndū wa arīa matārī maanyona nī mwene. ² Ndīgiaga ūguo nīgeetha magīe na ūmīrīru wa ngoro na magīe na ūrūmwe mohanītio nī wendani, na nīgeetha maingīhīrwo nī ūtonga wa kūmenya wega ūhorō wa hitho ya Ngai, na nīyo Kristū, ³ ūria thīinī wake kūhithītwo mīthiithū yothe ya ūgī na ūmenyo. ⁴ Ndīramwīra ūguo nīgeetha mūndū o na ūrīkū ndakanamūheenie na ngarari cia mawara. ⁵ Nīgūkorwo o na ndatuīka ndirī hamwe na inyuī thīinī wa mwīrī, ndī hamwe na inyuī thīinī wa roho, na ngakena nīkuona ūria mūrī mībango mīega, na ūria wītīkio wanyu thīinī wa Kristū ūrī mūrūmu.

Kuohorwo Mawatho-inī ma Andū nī ūndū wa Kristū

⁶ Nī ūndū ūcio-rī, o ta ūria mwamūkīrīre Kristū Jesū arī Mwathani, thīi na mbere gūtūūra thīinī wake, ⁷ mūhaandītwo na mūgaakwo thīinī wake, na mūkīongagīrīrwo hinya wanyu wītīkio o ta ūria mwarutirwo, na mūkīrīrīrie gūcookia ngaatho.

⁸ Mwīmenyererei mūdū o na ūrīkū ndakanamūtahe meciiria na maūngī ma maheeni ma tūhū, marīa moimanaga na mītugo ya andū na irīra iria cia ndūire cia thī īno, no ti kuuma kūrī Kristū.

⁹ Nīgūkorwo ūiyūru wothe wa Ūngai ūtūūruga thīnī wa Kristū arī na mwīrī, ¹⁰ na inyuī nīmūiyūrītwo nī muoyo thīnī wa Kristū, ūrīa arī we Mūnene igūrū rīa hinya o wothe na ūhoti o wothe. ¹¹ O na inyuī nīmwaruire thīnī wake, na ti na ūndū wa moko ma andū, no nī ūndū wa kwehererio mūtūūrīre wa mehia, kūringana na irua rīrīa rīruithanagio nī Kristū. ¹² Nīgūkorwo nīgūthikwo mwathikirwo hamwe nake rīrīa mwabatithirio, na mūkīrīūkio hamwe nake nī ūndū wa gwītīkia hinya wa Ngai, ūrīa wamūrīūkirie akiuma kūrī arīa akuū.

¹³ Hīndī īrīa mwakuīte nī ūndū wa mehia manyu na mūgaikara ta mūtaruīte nī ūndū wa mūtūūrīre wanyu wa mehia-rī, Ngai nīatūmire mūgīe na muoyo hamwe na Kristū. Ngai nīatūrekeire mehia maitū mothe, ¹⁴ na aarīkia gūtharia watho ūrīa warī mwandīke hamwe na mūtabarīre wago, o ūcio watūthitangaga na watūire ūreganīte na ithū-rī; akīweheria na ūndū wa kūhūrīra mīcumarī mūtharaba-inī. ¹⁵ Thuutha wa gūtooria maahinya na monene macio-rī, nīamonanirie mbere ya mūingī, akīrūūhagia nī ūndū wa ūrīa aamatooretie mūtharaba-inī.

¹⁶ Nī ūndū ūcio mūtikanareke mūdū o na ūrīkū amūtuīre ciira nī ūndū wa irio iria mūrīaga, kana kīrīa mūnyuuaga, kana ūhorō-inī wa mīthenya īrīa mīamūre, kana gūkūngūra Karūgamo ka Mweri, o na kana mūthenya wa Thabatū. ¹⁷ Maūndū macio no kīruru kīa maūndū marīa magooka; no rīrī, ma yamo-rī, nī Kristū we mwene. ¹⁸ Mūtikanareke mūdū o na ūrīkū, ūrīa wendete gwītua mūhooreri, na akahooyaga araika, atūme mūtunywo kīheo kīrīa mūtanyīte kuona. Mūdū ta ūcio nīataaragīria na njīra nene maūndū marīa onete, na mwīciirīrie wake ūtarī wa kīiroho ūgatūma etīe nī ūndū wa meciiria make ma tūhū. ¹⁹ Mūdū ta ūcio ndegwatanītie na Mūtwe, ūrīa arī we ūnyīitagīrīra mwīrī wothe, akaūnyītithania hamwe na nyunīro ciohanītio na mīkiha, nago ūgakūra o ta ūrīa Ngai atūmaga ūkūre.

²⁰ Atīrīrī, angīkorwo inyuī nīmwakuire hamwe na Kristū, na mūgītigana na irīra iria cia ndūire cia thī īno-rī, nī kī gītūmaga mwathīkīre mawatho mayo, ta mūtūire mūrī a thī? ²¹ Namo nī ta maya: “Ndūkanyiite! Ndūgacame! Ndūkahutie!” ²² Maūndū macio mothe maraaria ūhorō wa indo iria ithiraga bata ciarīkia kūhūthīrwo, tondū icio no irīra na wathanī na ūrutani wa andū. ²³ Ti-itherū, mītabarīre ta īyo yonekaga ta īrī na ūgī, nī ūndū wa mīhoere yao īrīa methuurīre, na ūhooreri wa gwītua, na kwīnyerekia, no makaaga kuona bata wa kwīgīrīrīria merirīria ma mwīrī.

3

Mawatho ma Mūtūūrīre Mūtheru

¹ Na rīrī, kuona atī rīu nīmūrīūkītio hamwe na Kristū-rī, ngoro cianyu nīkīrūmbūyagie maūndū marīa ma igūrū, o kūrīa Kristū aikarīte guoko-inī kwa ūrīo kwa Ngai. ² Meciiria manyu nīmeciiragie maūndū marīa ma igūrū, no ti maūndū marīa ma thī īno. ³ Nīgūkorwo nīmwakuire, nago muoyo wanyu rīu nīmūhithe hamwe na Kristū

thiini wa Ngai. ⁴ Na riria Kristu, uria ari we muoyo witu, akoonekana-ri, hinda iyo o na inyu ni mukonekana hamwe nake muri na riiri.

⁵ Ni undu ucio-ri, tuagai maundu mothe ma mwiri uyu wa nduire ta makute namo ni ta: uhuri-maraya, na meciira mathuku, na thuti cia mwiri, na meririra mooru, na ukoroku, naguo no undu umwe na kuhuoya mihanano. ⁶ Tondū wa maundu macio, mang'uri ma Ngai nimarooka. ⁷ O na inyu mwatuire muthiiga na mthiire iyo mutuire-ini uria mwatuiraga mbere iyo. ⁸ No riu no nginya mwiaure maundu maya mothe, namo ni, marakara, na mang'uri, na ruma, na njambanio, na kwaria maundu ma thoni na kanua. ⁹ Tigagai kuchenania mundu na uria ungi, kuona ati nimaure munda uria wa tene na ciiko ciake, ¹⁰ na mukhumba mundu ungi mweru, uria weruhagio nginya age na umenyo na age na mihanire wa uria wamumbire. ¹¹ Na uhoroini ucio hatiri Muiyuni kana Muiyuhudi, mundu muru kana mundu utari muru, kana mundu mucenji,* kana Musikuthi,† kana mundu ngombo kana utari ngombo, no Kristu niwe maundu mothe, na ari thiini wa maundu mothe.

¹² Ni undu ucio-ri, tondū muri andu athuure ni Ngai, andu atheru na mendetwo muno niwe, mwihumbei uiguaniri wa tha, na gutugana, na kwinyihia, na kuhorera na gukiririra. ¹³ Kiranagirirai mundu na uria ungi, na mukenagire riria mundu angikorwo ekitu uru ni uria ungi. Rekanagiri o ta uria Mwathani amurekeire inyu. ¹⁴ Ningi gukira maundu macio mothe mega-ri, gai na wendani, tondū niguwo wohanagia maundu mothe hamwe niguwo magire kuna.

¹⁵ Rekei thayu wa Kristu wathanage ngoro-ini cianyu, tondū inyu muri ta ciiga cia mwiri umwe-ri, mwefirwo thayu. Na ningi mukokage ngaatho. ¹⁶ Rekei uhoru wa Kristu utuirage uingihite muno thiini wanyu, mukirutanaga na mugitaaranaga mundu na uria ungi muri na ugi muingi, o mukinaga thaburi, na nyimbo cia Ngai, o na nyimbo cia kiuroho, muri na ngaatho hari Ngai ngoro-ini cianyu. ¹⁷ Na undu uria wothe murikaga, mukiria kana mugika undu, wikagei wothe ritwa-ini ria Mwathani Jesu, mugicokagiria Ngai Ithe witu ngaatho thiini wake.

Mawatho thiini wa Mici ya Akristiano

¹⁸ Inyu atumia-ri, mwinyihagirei athuuri anyu, o ta uria kwagirire thiini wa Mwathani.

¹⁹ Na inyu athuuri-ri, endagai atumia anyu na mutikamakuumage.

²⁰ O na inyu ciana-ri, athikagiri aciari anyu maundu-ini mothe, nigikorwo gwika uguo nigukenagia Mwathani.

²¹ Na inyu maithe-ri, mutikarakage ciana cianyu, itikae gukua ngoro.

²² Na inyu ngombo-ri, athikagiri aathani anyu a guku thi maundu-ini mothe, na to hinda iria maramuona ati nigeetha mamwende, no maathikagirei muri na ngoro itari na uinga na ni undu wa gutia Mwathani. ²³ Na riri, undu o wothe uria murikaga, wikagei na ngoro yanyu yothe, tariri Mwathani murarutira wira, no ti andu, ²⁴ mukimenyaga ati nimukaamukira igai kuuma kuri Mwathani riri

* **3:11** "Acenji" ni andu ari mataaragia ruthiomi rwa Kiyunani, na nimeeciiragiri matari na ithi wa na mbere. † **3:11** Asikuthi mariri andu ooru muno, na andu ang'i maamonaga matari na nyamu.

kĩheo kĩanyu. Nĩ Mwathani Kristũ mütungatagĩra. ²⁵ Mũndũ o wothe ũrĩa wĩkaga ũuru nĩakarĩhwo kũringana na ũuru wake, na gũtirĩ gũtĩra mũndũ maũthĩ.

4

¹ Inyuĩ aathani-rĩ, ikagai ngombo cianyu maũndũ marĩa magĩrĩre na marĩa marĩ kĩhooto, tondũ nĩmũũĩ o na inyuĩ mũrĩ na Mwathi wanyu kũrĩa igũrũ.

Mataaro mangĩ

² Mwĩheanagei na kĩyo ũhoro-inĩ wa kũhooya, mwĩguĩte na mũgĩcookagĩria Ngai ngaatho. ³ Na mütũhooyagĩre o na ithuĩ, nĩgeetha Ngai ahingũrĩre ndũmĩrĩri iitũ mũrango, nĩgeetha tũhunjagie ũhoro wa hitho ya Kristũ, ũhoro ũrĩa nĩ njohetwo nĩ ũndũ waguo. ⁴ Hooyagai nĩgeetha ndũhunjagie na andũ magataũkĩrwo wega, o ta ũrĩa njagĩrĩrwo nĩ gwĩka. ⁵ Tuĩkagai oogĩ harĩ maũndũ marĩa mũrĩkaga andũ arĩa matarĩ a thiritũ yanyu; mũtegũte mweke ũrĩa mũrĩ naguo wa gwĩka wega. ⁶ Na mũkĩaria, aragai hĩndĩ ciothe mũiyũrĩtwo nĩ wega wa Ngai, nayo mĩario yanyu ituĩke ta ikĩrĩtwo cumbĩ, nĩgeetha mũmenyage ũrĩa mũrĩcookagĩria o mũndũ.

Ngeithi cia Mũthia

⁷ Tukiko nĩakamũhe ũhoro wakwa wothe. Ũcio nĩ mũrũ wa Ithe witũ twendete mũno, nĩ ndungata ya kwĩhokeka na tũtungataga nake thĩinĩ wa Mwathani. ⁸ Ndamũtũma kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa ũhoro ũyũ kũmbe, atĩ mũmenyithio wega ũrĩa ithuĩ tũhaana, na ningĩ atĩ amũũmĩrĩrie ngoro. ⁹ Megũũka na Onesimo, mũrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku na ũrĩa twendete mũno, nake nĩ ũmwe wanyu. Acio nĩmekũmũhe ũhoro wa ũrĩa maũndũ mothe marekĩka gũkũ.

¹⁰ Nĩmwageithio nĩ Arisitariko ũrĩa tuohetwo nake, o na Mariko nĩamũgeithia, ũrĩa mũihwa wa Baranaba. (Nĩmwĩrĩtwo ũhoro wake; angĩũka kũrĩ inyuĩ-rĩ, mwamũkĩrei.) ¹¹ Jesũ ũrĩa wĩtagwo Jusito o nake nĩamũgeithia. Acio no-o Ayahudi thĩinĩ wa arĩa tũrutithanagia wĩra wa ũthamaki wa Ngai nao, na nĩmatuĩkĩte a kũnyũmĩrĩria. ¹² Epafara, ũrĩa arĩ ũmwe wanyu na ndungata ya Kristũ Jesũ, nĩamũgeithia. We nĩamũhooyagĩra mũno hĩndĩ ciothe, nĩguo mũhote kwĩhaanda wega ũhoro-inĩ wothe wa kũhingia wendi wa Ngai, mũrĩ agima na mũrĩ na kĩrĩgĩrĩro gĩkinyanĩru. ¹³ Nĩ ndĩ na ũira wake atĩ nĩarutaga wĩra na hinya, akenogia nĩ ũndũ wanyu, na nĩ ũndũ wa arĩa marĩ Laodikia na Hierapoli. ¹⁴ Nĩmwageithio nĩ Luka ũrĩa ndagĩtarĩ, mũrata witũ twendete mũno,* o na Dema. ¹⁵ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ kũu Laodikia, na mũgeithie Numifa na andũ a kanitha ũrĩa ũrĩ gwake mũciĩ.

¹⁶ Na rĩrĩ, mwarĩkia gũthomerwo marũa maya, matũmei magathomerwo andũ a kanitha wa Laodikia, na inyuĩ no nginya muone atĩ nĩmwathoma marũa ma kuuma kanitha wa Laodikia.

¹⁷ Na mwĩre Arikipo atĩrĩ: "No nginya wone atĩ nĩwarĩkia wĩra ũrĩa wamũkĩrĩre thĩinĩ wa Mwathani."

¹⁸ Nĩ Paũlũ nĩ nĩ ndaandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa. Ririkanai atĩ ndĩ muohe na mĩnyororo. Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ.

* **4:14** Luka nĩwe wandĩkĩte ũhoro wa Paũlũ thĩinĩ wa ibuku rĩa Atũmwo, na aarĩ mũthiritũ ng'endo-inĩ ciake cia ũmĩceni.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nĩ ithuĩ Paũlũ na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Wega na thayũ wa Ngai irogĩa na inyuĩ.

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Witĩkio wa Athesalonike

² Nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu inyuothe, tũkĩmũgwetaga mahooya-inĩ maitũ. ³ Rĩrĩa tũkũmũhoera tũrĩ mbere ya Ngai o we Ithe witũ-rĩ, nĩtũririkanaga tũtegũtigithĩria wĩra wanyu ũrĩa uumanĩte na gwĩtĩkia, na kwĩnogia kwanyu kũrĩa kũrehagwo nĩ wendani, o na gũkirĩrĩria kwanyu, kũrĩa kuumanĩte na kũrĩgĩrĩro thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁴ Nĩgũkorwo, ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ mwendetwo nĩ Ngai, ithuĩ nĩtũũ atĩ nĩmwathuurirwo nĩwe, ⁵ tondũ Ũhoru-ũrĩa-Mwega tũhunjagia, tũtiamũreheire ũrĩ o ciugo theri, no twamũreheire ũrĩ na hinya, na ũrĩ na Roho Mũtheru, o na ũrĩ na ihooto itangĩthanganio. Ningĩ inyuĩ nĩmũũ ũrĩa twaikaraga na inyuĩ nĩ ũndũ wa kũmũguna. ⁶ Inyuĩ mwatuĩkire a kwĩgerekania na ithuĩ, o na mũgĩtuĩka a kwĩgerekania na Mwathani, o na gũtuĩka mwarĩ na mĩnyamaro mĩngĩ, nĩmwamũkĩrĩre ũhoru wake mũrĩ na gĩkeno kĩrĩa kũheanagwo nĩ Roho Mũtheru. ⁷ Na nĩ ũndũ ũcio mũgĩtuĩka kĩonereria kũrĩ andũ arĩa othe metĩkĩtie kũu Makedonia, o na Akaia. ⁸ Naguo ũhoru wa Mwathani nĩwahunjire uumĩte kũrĩ inyuĩ, na to Makedonia na Akaia gwiki, no rĩrĩ, o na wĩtĩkio wanyu thĩinĩ wa Ngai nĩũmenyekete kũndũ guothe. Nĩ ũndũ ũcio tũtibataire kuuga ũndũ ũhoru-inĩ ũcio, ⁹ nĩgũkorwo andũ o ene nĩo maheanaga ũhoru wa ũrĩa mwatũnyitire ũgeni. Nĩmaheanaga ũhoru wa ũrĩa mwagarũrũkiire Ngai, mũgĩtigana na mĩhianano nĩguo mũtungatagĩre Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo na ũrĩa wa ma, ¹⁰ na mwetagĩrĩre Mũriũ oime igũrũ, ũrĩa aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nake nĩwe Jesũ, ũrĩa ũtũhonokagia kuuma kũrĩ mang'ũrĩ marĩa magooka.

2

Ũtungata wa Paũlũ kũu Thesalonike

¹ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũ atĩ gũũka gwitũ kũrĩ inyuĩ gũtiarĩ gwa tũhũ. ² Mbere iyo nĩtwathĩnirio na tũkĩrumwo rĩrĩa twarĩ kũu Filipi, o ta ũrĩa inyuĩ mũũ, no nĩ ũndũ wa gũteithio nĩ Ngai witũ, nĩtuomĩrĩrie na tũkĩmũhe Ũhoru-ũrĩa-Mwega, o na akorwo nĩtwakararirio mũno. ³ Nĩgũkorwo gũthaithana gwitũ gũtiumanĩte na ihĩtia, kana matanya ma maũndũ ma waganu, o na kana ma wara. ⁴ No rĩrĩ, ithuĩ nĩ kwaria twaragia ta andũ maamũrĩtwo nĩ Ngai a kwĩhokerwo Ũhoru-ũrĩa-Mwega. Ithuĩ ti andũ tũrageria gũkenia, no nĩ Ngai, o we ũgeragia ngoro ciitũ. ⁵ Inyuĩ nĩmũũ atĩ ithuĩ ti

ndeto cia kwiyendereria twaragia, o na kana tũkahithĩra ũhoro wa gũkorokera indo; Ngai nĩwe mũira witũ. ⁶ Ithũ tũtiacaragia kũganwo nĩ andũ, arĩ inyuĩ kana mũndũ ũngĩ o wothe.

Tondũ tũrĩ atũmwo a Kristũ-rĩ, nĩtũngĩatuĩkire mũrigo kũrĩ inyuĩ, ⁷ no nĩtwaikarire na inyuĩ tũhooreire, o ta ũria nyina wa ciana nini amenyagĩrĩra ciana ciake mwene. ⁸ Nĩ tondũ wa ũria twamwendete mũno, nĩtwakenagio nĩkũgwatanĩra na inyuĩ, na to Ũhoro-inĩ-ũria-Mwega wa Ngai wiki, no nĩtwagwatanĩire mĩtũũrĩre-inĩ iitũ o nayo, tondũ nĩmwatuĩkĩte andũ twendete mũno. ⁹ Ti-itherũ nĩmũkũririkana, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, wĩra witũ wa hinya na kwĩnogia gwitũ; twarutaga wĩra ũtukũ na mũthenya nĩguo tũtigatuĩke mũrigo harĩ mũndũ o na ũrikũ hĩndĩ ĩria twamũhunja ĩria Ũhoro-ũria-Mwega wa Ngai.

¹⁰ Inyuĩ mũrĩ aira, o na Ngai no mũira, ũria twatũire na inyuĩ arĩa mwĩtũkĩtie tũrĩ atheru, na tũrĩ athingu, na tũtarĩ na ũcuuke. ¹¹ Ningĩ nĩmũũĩ atĩ tweekaga mũndũ o mũndũ wanyu o ta ũria ithe wa ciana ekaga ciana ciake mwene, ¹² tũkamũmagĩrĩria, na tũkamũhooreragia, o na tũkamũringagĩrĩria mĩtũũire mĩtũũrĩre yaganĩrĩire na ũria Ngai endaga, o we ũmwĩtaga mũtoonye thĩnĩ wa ũthamaki wake, na mũgĩe na riiri wake.

¹³ O na ningĩ nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho tũtegũtigithĩria tondũ rĩria mwamũkĩrĩre kiugo kĩa Ngai, kĩria mwaigũire kuuma kũrĩ ithuĩ, mũtiakĩamũkĩrĩre taarĩ kiugo kĩa andũ, no mwakĩamũkĩrĩre ta kiugo kĩa Ngai, na nĩ ma, ũguo nĩguo kĩrĩ, na nĩkĩo kĩrutaga wĩra thĩnĩ wanyu inyuĩ mwĩtũkĩtie. ¹⁴ Nĩgũkorwo inyuĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmwatuĩkire a kwĩgerekania na makanitha ma Ngai marĩa marĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ kũria Judea: Nĩmwanyamaririo nĩ andũ a bũrũri wanyu na mĩnyamaro o ĩria andũ a makanitha macio maanyamaragio nayo nĩ Ayahudi, ¹⁵ o arĩa mooragire Mwathani Jesũ, na makĩũraga anabii, o na ithuĩ magĩtũngata. Nĩmarakaragia Ngai, na nĩ marĩ ũthũ na andũ othe ¹⁶ nĩ ũndũ wa kũgeria gũtũgĩria tũtikahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoro nĩgeetha mahonoke. ũguo nĩguo meyongagĩrĩra mehia makamayiũrĩrĩra. Namo mang'ũrĩ ma Ngai nĩmamakinyĩire.

Paũlũ Kwĩrĩrĩria kuona Athesalonike

¹⁷ No rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, hĩndĩ ĩria twatigithanirio na inyuĩ gwa kahinda kanini-rĩ, (ha ũhoro wa mwĩrĩ, no ti wa ngoro), nĩtwerutanĩrie na kiyoo kĩnene nĩgeetha tuonane na inyuĩ tondũ nĩtwamwĩriragĩria mũno. ¹⁸ Nĩgũkorwo nĩtwendete mũno gũũka kũrĩ inyuĩ, na makĩria nĩ Paũlũ, nĩndageririe maita maingĩ no Shaitani nĩatũgĩririe. ¹⁹ Nĩ ũndũ-rĩ, kĩrĩngĩrĩro giitũ gĩkĩrĩ kĩrĩkũ, kana gĩkeno giitũ, kana thũmbĩ ĩria tũngũiraha nayo mbere ya Mwathani witũ Jesũ rĩria agooka? Githĩ ti inyuĩ? ²⁰ Ti-itherũ, inyuĩ nĩ inyuĩ riiri witũ na gĩkeno giitũ.

3

¹ Nĩ ũndũ ũcio, rĩria twaremirwo nĩgũkĩrĩrĩria-rĩ, nĩtuonire arĩ wega tũtigwo tũrĩ ithuiki kũu Athene. ² Tũgĩgĩtũma Timotheo ũria mũrũ wa Ithe witũ, na ndungata ya Ngai hamwe na ithuĩ ya kũhunja Ũhoro-ũria-Mwega wa Kristũ, nĩguo amwĩkĩre hinya, na amũũmĩrĩrie

wītīkio-inī wanyu, ³ nīguo gūtīkagīe mūndū ūngīagagio nī magerio macio. Inyuī nīmūūi wega atī nīmo twathīrīrio. ⁴ Ti-itherū o na hīndī īrīa twarī na inyuī nītwamwīraga kaingī atī no ngīya tūnyariirwo. O ta ūrīa mūūi atī ūguo noguo gwacookire gūgītuīka. ⁵ Nī ūndū ūcio, rīrīa ndaremīrwo nīgūkirīrīa rīngī-rī, ngītūmana nīguo menye ūhoru wa wītīkio wanyu. Nīgūkorwo nīndetigagīra gūtīgakorwo atī hihi mūgerania nīamūgeretie, naguo wīra witū ūtuīke wa tūhū.

Ndūmīrīri ya Timotheo ya Kūūmanīrīria

⁶ No rīrī, rīu Timotheo nī okīte kūrī ithuī oimīte kūrī inyuī, na agatūrehere ūhoru mwega ūkoniī wītīkio na wendani wanyu. Nīatwīrīte atī nīmūtūririkanaga hīndī ciothe mūkenete, na atī nīmwīriragīria gūtuona, o ta ūrīa o na ithuī twīriragīria kūmuona. ⁷ Nī ūndū ūcio, ariū na aarī a Ithe witū-rī, o na tūrī na mīnyamaro na mathūina nītuomīrīrio twaigua ūhoru wanyu nī tondū wa gwītīkia kūu kwanyu. ⁸ Nīgūkorwo rīu tūgūtūra muoyo kūna, kuona atī nīmwihaandīte wega thīinī wa Mwathani. ⁹ Tūngīhota afīa gūcookeria Ngai ngaatho cia kūigana nī ūndū wanyu, tondū wa gīkeno kīrīa gīothe tūrī nakīo mbere ya Ngai witū nī ūndū wanyu? ¹⁰ Nītūhooyaga ūtukū na mūthenya na kīyo kīingī nīgeetha tūkoonana na inyuī rīngī na tūmūrehere kīrīa mūtārī nakīo ūhoru-inī wa gwītīkia kwanyu.

¹¹ Rīu-rī, Ngai mwene, o Ithe witū, na Mwathani witū Jesū, marotūhingūrīa njira tūhote gūūka kūrī inyuī. ¹² Mwathani arotūma wendani wanyu wongerereke na ūiyūrīrīre harī o mūndū na ūrīa ūngī, na harī andū arīa angī othe, o ta ūrīa o na ithuī tūmwendete. ¹³ Ningī aroīkīra ngoro cianyu hinya nīgeetha mūgaakorwo mūtārī na ūcuuke, na mūrī atheru mbere ya Ngai, o we Ithe witū, hīndī īrīa Mwathani witū Jesū agooka hamwe na andū ake arīa atheru othe.

4

Mūtūūrīre wa Gūkenia Ngai

¹ Naguo ūhoru wa kūrigīrīria, ariū na aarī a Ithe witū-rī, nī atī nītwamūrūtire ūhoru wa mūtūūrīre, ūrīa ūkenagia Ngai, na noguo mūtūūrāga mwīkaga. Rīu tūkūmūūria na tūkamūringīrīa thīinī wa Mwathani Jesū atī mūkīragīrīrie gwīkaga o ūguo. ² Nīgūkorwo nīmūūi maūndū marīa twamūtaarire namo, tūrī na ūhoti wa Mwathani Jesū.

³ Tondū rīrī, ūndū ūrīa Ngai endete nī atī mūtūūke andū aamūre: atī mwītheemage ūmaraya; ⁴ na atī o ūmwe wanyu amenye gwatha mwīrī wake mwene ūikarage ūrī mūtheru na akīūtīaga, ⁵ atarī na merīrīria ma mwīrī ta andū a ndūrīrī arīa matooī Ngai; ⁶ na atī ha ūhoru wa maūndū macio, gūtīgakorwo mūndū o na ūrīkū ūngīhītīria mūrū na mwarī wa ithe, kana amwīke ūūru. Mwathani nīakaherithia andū nī ūndū wa mehīa mothe ta macio, o ta ūrīa tūrīkītīe kūmwīra na tūkamūkaania. ⁷ Tondū Ngai ndatwītīre maūndū ma waganu, no aatwītīre nīguo tūtūūre mūtūūrīre wa ūtheru. ⁸ Nī ūndū ūcio-rī, mūndū ūrīa ūkūregana na ūrutani ūyū ti mūndū araregana nake no nī Ngai, ūrīa ūmūheaga inyuī Roho wake Mūtheru.

⁹ Na rīu-rī, harī ūhoru wa kwendana na ariū na aarī a Ithe witū-rī, tūtībataire kūmwandīkīra nī ūndū inyuī ene nīmūrūtītwo

kwendanaga nĩ Ngai. ¹⁰ Na ti-itherũ, nĩmwendete ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ Makedonia guothe. No nĩtũkũmũringĩrĩria inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, atĩ mũkĩragĩrĩrie gwĩka ũguo makĩria.

¹¹ Atĩrĩrĩ, mwĩrĩrĩriei gũtũũra mũtũũrĩre wa ũhooreri, na mũhang'agĩre o maũndũ marĩa mamũkonĩ, na mũrutage wĩra na moko manyu, o ta ũrĩa twamwĩrĩre, ¹² nĩgeetha mũtũũrĩre wanyu wa o mũthenya, ũtũme mũheagwo gĩtũo nĩ andũ arĩa matarĩ a thiritũ wanyu, na nĩgeetha mũtigatuĩke mũrigo kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

Gũcooka kwa Mwathani

¹³ No rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũikarage mũtooĩ ũhoro wa andũ arĩa makomete, kana mũigwe kĩa ta andũ arĩa angĩ matarĩ na kĩrĩgĩrĩro. ¹⁴ Nĩtwĩtikĩtie atĩ Jesũ nĩakuire na akĩriũka, na nĩ ũndũ ũcio nĩtwĩtikĩtie atĩ Ngai nĩakarehanĩria Jesũ hamwe na andũ arĩa makomete marĩ thĩnĩ wake. ¹⁵ Kũringana na kiugo kĩa Mwathani we mwene, tũkũmwĩra atĩ ithuĩ arĩa tũrĩ muoyo, arĩa tũtigĩtwo nginya rĩrĩa agacooka tũtigatongoria arĩa marĩkĩtie gũkoma. ¹⁶⁻¹⁷ Thuutha wa ũguo, ithuĩ arĩa tũgaakorwo tũrĩ muoyo na tũtigaire-rĩ, nĩtũkoyanĩrio hamwe nao tũtwarwo matu-inĩ nĩguo tũgacemanie na Mwathani rĩera-inĩ. Na nĩ ũndũ ũcio tũgaatũũrania na Mwathani nginya tene. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ciugo icio.

5

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ũhoro wa mahinda na mĩthenya-rĩ, tũtirĩ na bata wa kũmwandĩkĩra, ² nĩgũkorwo nĩmũũĩ wega atĩ mũthenya wa Mwathani ũgooka o ta ũrĩa mũici okaga ũtukũ. ³ O rĩrĩa andũ maroiga atĩrĩ, "Kũrĩ thayũ na ũgitĩri," hĩndĩ iyo nĩguo magaakororerwo nĩ mwanangĩko o rĩmwe, o ta ũrĩa mũtumia ũrĩ nda akoragĩrĩrwo nĩ ruo rwa kũheo mwana, nao matikahonoka.

⁴ No inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũtirĩ nduma-inĩ atĩ nĩguo mũthenya ũcio ũmũkorerere ta mũici. ⁵ Inyuĩ inyuothe mũrĩ ciana cia ũtheri na ciana cia mũthenya. Ithuĩ tũtirĩ a ũtukũ kana a nduma. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũtĩgei gũkoma ta acio angĩ, no nĩtũikarage twĩguĩte na tũkerigagĩrĩria maũndũ. ⁷ Nĩgũkorwo arĩa makomaga-rĩ, makomaga ũtukũ, na arĩa marĩagwo nĩ njoohi-rĩ, marĩagwo ũtukũ. ⁸ No kuona atĩ ithuĩ tũrĩ a mũthenya-rĩ, nĩtũtuĩke a kwĩgĩrĩrĩria maũndũ, twĩhumbĩte gako ga kũgitĩra gĩthũri karĩa ka wĩtikio na ka wendani, na tũgekĩra ũhoro wa kwĩrĩgĩrĩria ũhonokio taarĩ ngũbia ya kĩgera ya kũgitĩra mũtwe. ⁹ Nĩgũkorwo Ngai ndaatwamũrĩre nĩguo tũtuĩke a kũrakarĩrwo, no nĩtũtuĩke a kwamũkĩra ũhonokio thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ¹⁰ We nĩatũkuĩrĩre nĩgeetha, twakorwo twĩguĩte kana tũkomete-rĩ, tũgaatũũrania hamwe nake. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na mwĩkĩranage hinya o ta ũrĩa mũreka rĩu.

Ũtaarani wa Mũthia

¹² Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, twamũthaita mũtĩĩage andũ arĩa marutaga wĩra na kĩyo thĩnĩ wanyu, arĩa matuĩtwo arori anyu na makamũtaaraga thĩnĩ wa Mwathani. ¹³ Mekagĩrĩrei mũno makĩria na mũmendage nĩ ũndũ wa wĩra ũcio marutaga. Tũũranagiai na thayũ mũndũ na ũrĩa ũngĩ. ¹⁴ Na ningĩ nĩtũkũmũringĩrĩria, inyuĩ ariũ

na aarĩ a Ithe witũ, mũkaanagie andũ arĩa igũũta, na mũũmagĩĩrie arĩa marĩ guoya, na mũteithagie arĩa matarĩ hinya, na mũkiragĩĩrie andũ othe. ¹⁵ Menyagĩĩrai gũtikagie mũndũ ũkũrĩhĩria ũũru na ũũru, no hĩndĩ ciothe geragiai gũtugana inyuĩ-ene, na mũtugage andũ arĩa angĩ othe.

¹⁶ Kenagai hĩndĩ ciothe; ¹⁷ hooyagai mũtegũtigithĩria; ¹⁸ cookagĩĩrai Ngai ngaatho maũndũ-inĩ mothe, nĩgũkorwo ũguo nĩguo Ngai endaga harĩ inyuĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁹ Mũtikanahorie mwaki wa Roho; ²⁰ mũtikanaire ũhoru ũrĩa ũrathagwo. ²¹ Roranagiai maũndũ mothe. Rũmagiai maũndũ marĩa mega. ²² Theemagai ũndũ o wothe mũũru.

²³ Ngai we mwene, o we Ngai wa thayũ, aromũtheria o kũna. Namo maroho manyu, na ngoro cianyu, o na mũĩrĩ yanyu, iroikaragio itarĩ na ũcuuke hĩndĩ ĩrĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ agaacooka. ²⁴ Ũrĩa ũmwĩtaga inyuĩ nĩ mwĩhokeku, na nĩakahingia ũhoru ũcio.

²⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũhooyagĩrei. ²⁶ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe na ngeithi theru cia kĩmumunyano. ²⁷ Nĩndamwatha ndĩ mbere ya Mwathani atĩ marũa maya mathomerwo ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ, na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Ngai Ithe witũ, o na thĩinĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ:

² Wega na thayũ irogĩa na inyuĩ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Mahooya

³ Nĩtwagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tondũ ũguo nĩguo kwagĩrĩre, tondũ wĩtikio wanyu nĩũrakũra mũno makĩria, o naguo wendani ũrĩa o mũndũ arĩ naguo harĩ mũndũ ũrĩa ũngĩ ũkaingĩha. ⁴ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtwĩrahaga tũrĩ thĩinĩ wa makanitha ma Ngai nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria kwanyu, na gwĩtikia kwanyu mũnyamaro-inĩ yothe na magerio marĩa mũkiragĩrĩria.

⁵ Maũndũ macio mothe nĩmonanagia atĩ itua rĩa Ngai rĩa ciira nĩ rĩa kĩhooto, na nĩ ũndũ ũcio mũtuuo aagĩrĩru a gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai, o ũcio mũnyariiragwo nĩ ũndũ waguo. ⁶ Ngai nĩ wa kĩhooto: We nĩakarĩha arĩa mamũthĩnagia na thĩina, ⁷ no inyuĩ arĩa mũtũire mũthĩnagio amũhe kĩhurũko, o hamwe na ithuĩ. ũndũ ũcio nĩũkahinga hĩndĩ ĩrĩa Mwathani Jesũ akaaguũranĩrio oimĩte igũrũ arĩ thĩinĩ wa mwaki ũgwakana, hamwe na araike ake arĩa marĩ hinya. ⁸ Nake nĩakaherithia andũ arĩa matooi Ngai na matathĩkagĩra Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Mwathani witũ Jesũ. ⁹ Nao nĩmakaherithio na kwanangwo kũria gũtagathira, na mahingĩrĩrio nja matikoone ũthiũ wa Mwathani, o na ũnene wa hinya wake, ¹⁰ mũthenya ũrĩa agooka nĩguo atũũgĩrio thĩinĩ wa andũ ake arĩa atheru, o na andũ othe arĩa mamwĩtikĩtie magege nĩ ũndũ wake. O na inyuĩ mũgaakorwo mũrĩ amwe ao tondũ nĩmwetĩkirie ũira witũ ũrĩa twamũheire.

¹¹ ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga tũmũhooyagĩre tũtegũtigithĩria, atĩ Ngai witũ amũtue andũ maaganĩrĩre na gwĩtwo kwanyu, ningĩ nĩ ũndũ wa hinya wake amũhingagĩrie matanya manyu mothe marĩa mega, o na wĩra o wothe ũrĩa uumanĩte na wĩtikio wanyu. ¹² Tũhooyaga ũguo nĩgeetha rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ rĩtũũgagĩrio thĩinĩ wanyu, o na inyuĩ mũtũũgagĩrio thĩinĩ wake, kũringana na wega wa Ngai witũ na wa Mwathani Jesũ Kristũ.

2

Mũregi Watho

¹ Atĩrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ha ũhoru wa gũcooka kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na gũcookanĩrĩrio gwitũ harĩ we, nĩtũkũmũthaiha, ² atĩ mũtikahiũhe kwenyenyio kana mũhahũrwo nĩ ũrathi mũna, kana ndũmĩrĩri, o na kana marũa merĩtwo atĩ moimĩte kũrĩ ithuĩ, makoiga atĩ mũthenya wa Mwathani nĩũrikĩtie gũkina. ³ Mũtikareke mũndũ o na ũrĩkũ amũheenie o na atĩa,

nīgũkorwo mũthenya ũcio ndũgaakinya, ũhoru wa kũregana na wathu ũtakinyĩte, o nake mũndũ ũrĩa mũregi wathu ataguũranĩrio, o ũcio ũtuĩrĩrwo ciira wa kwanangwo. ⁴ Nĩagokĩrĩra na etũũgĩrie igũrũ rĩa kĩrĩa gĩothe gĩtanĩtio na Ngai na kĩa gĩothe kĩhooyagwo, nĩgeetha aikare thĩ kũu thĩĩnĩ wa hekarũ ya Ngai, agĩttuuaga atĩ we mwene nĩ Ngai.

⁵ Kaĩ mũtararirikana atĩ rĩrĩa ndarĩ hamwe na inyuĩ nĩndamwĩraga maũndũ macio? ⁶ Na rĩu nĩmũũĩ kĩa kĩgĩrĩtie mũndũ ũcio ooke na nĩgeetha akaaguũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩre. ⁷ Nĩgũkorwo ũhoru wa hitu wa kũregana na wathu nĩũraruta wĩra; no nĩ kũrĩ ũrĩa ũgĩrĩrĩrie ũhoru ũcio woneke rĩu, na egũthĩ na mbere gwĩka ũguo nginya rĩrĩa akeetherio. ⁸ Na hĩndĩ ĩyo nĩguo mũndũ ũcio mũregi wathu akaaguũranĩrio. Mũndũ ũcio nĩwe Mwathani Jesũ akooraga na mĩhũmũ ya kanua gake, na amwanange na riiri wake ũrĩa ũkoonanio nĩ gũcooka gwake. ⁹ Mũndũ ũcio mũregi wathu nĩagooka kũringana na wĩra wa Shaitani ũrĩa wonekaga thĩĩnĩ wa mĩthemba yothu ya ciamu cia maheeni, na marũuri, na morirũ, ¹⁰ o na ooke na mĩthemba yothu ya ũmaramari nĩguo aheeni andũ arĩa marĩ njĩra ya kũũra. Moraga tondũ nĩmaregĩre kwenda ũhoru-ũrĩa-wa-ma nĩguo mahonokio. ¹¹ Na tondũ ũcio Ngai nĩamarehagĩra ũndũ wa hinya wa kũmahĩtithia, nĩgeetha metĩkie maheeni macio, ¹² na nĩgeetha andũ othe matuĩrwo ciira arĩa matetĩkĩtie ũhoru-ũrĩa-wa-ma na makenagĩra maũndũ ma waganu.

Mwĩhaandei Wegu

¹³ No rĩrĩ, twagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaathu hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, inyuĩ arĩu na aarĩ a Ithe witũ mwendetwo nĩ Mwathani, tondũ kuuma o kĩambĩrĩria Ngai nĩamũthuurire mũhonokio nĩ ũndũ wa gũtherio nĩ Roho o na gwĩtikia ũhoru-ũrĩa-wa-ma. ¹⁴ Aamwĩtĩre ũhoru ũyũ nĩ ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-Mwegu ũrĩa twamũhunjĩrie nĩguo mũgĩe na riiri wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, arĩu na aarĩ a Ithe witũ, mwĩhaandei wega na mũrũmie ũrutani ũrĩa twamũrutire, o na akorwo twaririe na kanua kana tũkĩmwandĩkĩra marũa.

¹⁶ Mwathani witũ Jesũ Kristũ we mwene, o na Ngai Ithe witũ ũrĩa watwendire na agĩtũhe ũmĩrĩru wa nginya tene na kũrĩgĩrĩro kĩega na ũndũ wa Wegu wake-rĩ, ¹⁷ maroomĩrĩria ngoro cianyu, na mamwĩkĩre hinya thĩĩnĩ wa ciĩko o na ciugo ciothe njega.

3

Kũũria Mahooya

¹ Naguo ũhoru wa kũrigĩrĩria-rĩ, arĩu na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩrĩ, tũhooyagĩrei nĩgeetha ũhoru wa Mwathani ũtheereme na ihinya, na ũkumagio, o ta ũrĩa ũkumagio nĩ inyuĩ. ² Na ningĩ mũhooyage nĩgeetha tũhonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu o na ooru, tondũ ti andũ othe metĩkĩtie. ³ No Mwathani nĩmwĩhokeku, na nĩekũmwĩkĩra hinya na amũgĩtĩre kuuma kũrĩ ũrĩa mũũru. ⁴ Tũrĩ na mwĩhoko thĩĩnĩ wa Mwathani atĩ nĩmũreeka na nĩmũgũthĩ na mbere gwĩka maũndũ marĩa wathanĩte. ⁵ Mwathani arotongoria ngoro cianyu nĩguo mũgĩe na wendani wa Ngai na ũkirĩrĩria wa Kristũ.

Mataaro igũrũ rĩa Ūgũũta

⁶ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkũmwatha thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ, atĩ mĩtigane na mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ o wothe kĩgũũta, ũrĩa ũtaikaraga kũringana na ũrutani ũrĩa twamũrutire. ⁷ Nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kwĩgerekania na ithuĩ. Ithuĩ tũtiarĩ igũũta rĩrĩa twatũire na inyuĩ, ⁸ o na tũtiigana kũrĩa irio cia mũndũ o na ũrĩkũ tũhũ. Handũ ha ũguo, twarutaga wĩra ũtukũ na mũthenya, tũkĩrutaga wĩra mũritũ na tũkenogagia nĩgeetha tũtigatuĩke mũrigo kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ wanyu. ⁹ Twekaga ũguo, ti tondũ tũtiarĩ na kĩhooito gĩa kũheo ũteithio ta ũcio, no nĩgeetha tũtuĩke kionereria kĩanyu gĩa kwĩgerekania nakĩo. ¹⁰ Nĩgũkorwo o na rĩrĩa twatũire hamwe na inyuĩ nĩtwamũheire watho ũyũ: “Mũndũ angĩaga kũruta wĩra, o na kũrĩa ndakarĩe.”

¹¹ Nĩtũiguaga amwe thĩinĩ wanyu nĩ igũũta, na matirĩ wĩra marutaga, no nĩmetoonyagĩrĩria maũndũ-inĩ ma andũ arĩa angĩ. ¹² Andũ acio nĩo tũgwatha na tũkamaringĩrĩria thĩinĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ atĩ makĩndĩrie, na marĩage irio iria marutũire wĩra. ¹³ Naho ha ũhoro wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, mũtikanoge nĩ gwĩkaga wega.

¹⁴ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩaga gwathĩkĩra ũrutani witũ ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa marũa maya-rĩ, mwĩhũgagai. Mũtikanagĩe ngwatanĩro nake, nĩgeetha aigue aconokete. ¹⁵ No mũtikamũtue taarĩ thũ, no mũkaaniei ta mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁶ Na rĩu-rĩ, Mwathani mwene thayũ aromũhe thayũ mahinda mothe na ikĩro-inĩ ciothe. Mwathani aroikara na inyuĩ inyuothe.

¹⁷ Nĩ Paũlũ nĩ nĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa mwene, na kũ nĩkĩo kĩmenyithia gĩa gũkũũrana marũa makwa mothe. Ūguo nĩguo nyandĩkaga.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa gwathwo nĩ Ngai Mũhonokia witũ o na nĩ Kristũ Jesũ ūria arĩ we mwĩhoko witũ,

² Ndĩrakwandĩkĩra marũa maya wee Timotheo, mŭrũ wakwa kũna thĩnĩ wa wĩtikio:

Wega, na tha, na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ o na kũrĩ Kristũ Jesũ Mwathani witũ irogĩa nawe.

Kwĩmenyerera Arutani a Watho a Maheeni

³ O ta ūria ndakũringĩrĩrie ngĩthĩ Makedonia, atĩ ūikare kũu Efeso o na rĩu ndĩrenda ūikare kuo nĩgeetha ūgiragie andũ amwe kũu matigacooke kũrutana ūrutani wa maheeni, ⁴ na ningĩ matigathikagĩrĩrie ng'ano cia tũhũ, kana ūhoru wa njjarwa ūria ūtathiraga. Maũndũ ta macio makagĩrĩria ngarari handũ ha gũkũria wĩra wa Ngai, ūria ūrutagwo na njĩra ya wĩtikio. ⁵ Muoroto wa watho ūyũ nĩ wendo, ūria uumaga thĩnĩ wa ngoro theru, na thamiri njega, o na wĩtikio ūtarĩ na ūhinga. ⁶ Andũ amwe nĩmatiganĩte na ūhoru ūcio na makerekera mĩario-inĩ ya tũhũ. ⁷ Mendaga gũtuĩka arutani a watho, o na gũtuĩka matiũĩ gĩtũmi kĩa ūhoru ūria maheanaga o na kana gĩtũmi kĩa maũndũ marĩa maaragia magwatĩirire.

⁸ Nĩtũũĩ atĩ watho nĩ mwega mũndũ angĩũhũthĩra kũringana na ūria kwagĩrĩire. ⁹ O na ningĩ nĩtũũĩ atĩ watho ndũthondekeirwo andũ arĩa athingu no ūthondekeirwo arĩa moinaga watho na arĩa aremi, na arĩa matetigĩrĩte Ngai na arĩa ehia, na arĩa matarĩ atheru na arĩa matarĩ efĩkia; o na arĩa moragaga maithe na manyina mao, na arĩa oragani, ¹⁰ o na nĩ ūndũ wa itharia na arĩa mogomagia mĩtugo, na onjoria a ngombo, na arĩa maheenanageria, na arĩa mehĩtaga na maheeni, o na ūndũ ūngĩ o wothe ūtaringaine na ūrutani ūria mwaĩrĩru, ¹¹ ūria ūringaine na ūhoru-ũria-Mwega ūrĩ riiri wa Ngai ūria mũrathime, o ūhoru ūcio ndehokeirwo ndĩũrutage.

Ūtugi wa Mwathani kũrĩ Paŭlũ

¹² Nĩngũcookeria Kristũ Jesũ Mwathani witũ ngaatho, ūria ūheete hinya, tondũ nĩanduire wa kwĩhokeka, na akĩnyamũra nduĩke wa kũmũtungatagĩra. ¹³ O na gũtuĩka rĩmwe ndaarĩ mũrumi Ngai, na mũnyariirani, na mũndũ wa ngũĩ, nĩndaiguĩrĩrwo tha tondũ ndekaga ūguo itekũmenya na itarĩ mwĩtikia. ¹⁴ Naguo wega mũingĩ wa Mwathani witũ ūkĩnjyũrĩrĩra, hamwe na wĩtikio o na wendani ūria uumaga thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁵ Atĩrĩrĩ, ūhoru ūyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩguo wagaĩrĩire gwĩtikĩrwo kũna: Atĩ Kristũ Jesũ ookire thĩ kũhonokia ehia, na harĩ acio-rĩ, nĩ nũ wa mbere. ¹⁶ No nĩ ūndũ wa gĩtũmi kũu, nĩ nĩndaiguĩrĩrwo tha nĩ Ngai nĩgeetha thĩnĩ wakwa, Kristũ Jesũ onanie ūkirĩrĩria wake ūtarĩ mũthia, nĩguo nĩ ndaarĩ mwĩhia makĩria, nduĩke kĩonereria harĩ arĩa marĩmwĩtikagia na makegĩra na muoyo

wa tene na tene. ¹⁷ Na rīu, kūrī Mūthamaki ūrīa ūtūūraga tene na tene, ūrīa ūtathiraga, na ūrīa ūtonekaga-rī, o we Ngai wiki, arofīagwo na agoocagwo tene na tene. Amenī.

¹⁸ Wee Timotheo, mūrū wakwa, ndīrakūhe ūtaaro ūyū kūrīngana na mohoro marīa maarathītwo hīndī īmwe ūhoro-inī waku, nīgeetha wamarūmīrīra ūhotage kūrīa mbaara wega, ¹⁹ na ūtūūre ūrūmītie wītīkio, na ūrī na thamiri ītarī na ūcuuke. Andū angī nīmareganīte na kūrūmīrīra thamiri ciao, na nī ūndū ūcio magathūkia wītīkio wao. ²⁰ Amwe ao nī Humenayo, na Alekisandro, arīa neanīte kūrī Shaitani nīgeetha marutwo, matige kūrūma Ngai.

2

Ūrutani ūkonīī Mahooya

¹ Ningī, nīngūkūrīngīrīria atī mbere ya maūndū mothe kūhooyagwo mahooya ma kūhoera mabata ma andū na makūhooyanīra, na ma gūthaihanīrīra, na ma gūcookia ngaatho, nī ūndū wa andū othe: ² Ningī mūhooyagīre athamaki na arīa othe mathanaga. Hooyagai nīgeetha tūtūūrage na mūtūūrīre wa thayū na tūhooreire tūgītīaga Ngai maūndū-inī mothe na tūrī na ūtheru. ³ Ūndū ūcio nī mweга, na nīūkenagia Ngai Mūhonokia witū, ⁴ o we wendete andū othe mahonokio na mamenye ūhoro-ūrīa-wa-ma. ⁵ Nīgūkorwo kūrī Ngai o ūmwe, na mūiguithania o ūmwe wa kūiguithania Ngai na andū, nake nīwe mūndū, o we Kristū Jesū, ⁶ ūrīa werutire atuīke wa gūkūūra andū othe. Naguo ūira wa ūhoro ūcio nīwaheanirwo ihinda rīaguo rīria rīagīrīre rīakinya. ⁷ Na ūhoro ūcio nīguo watūmire nduīke mūhunjia o na mūtūmwō wago na nī ndīraaria ūhoro wa ma, ndiraheenania. Ndatuīkire mūrutani wakūrutaga andū-a-Ndūrīrī ūhoro wa gwītīkia o na ūhoro wa ma.

⁸ Ngwenda atī arūme mahoithagie kūndū guothe moete moko matheru na igūrū, matarī na marakara kana ngarari.

⁹ O na ningī ngwenda atī andū-a-nja mehumbage wega na nguo itarī cia kwīonania marī na mīthīre yagīrīre, na marī na ūūgī wa ngoro, na matikegemagie na kūrama njuīrī, kana na thahabu, kana ruru, o na kana nguo iria cia goro mūno, ¹⁰ no makoragwo marī na ciīko njega, iria ciagīrīre andū-a-nja arīa moimbūraga atī nī ahooi Ngai.

¹¹ Mūndū-wa-nja aagīrīrwo erutage maūndū akindīrie na enyi-ihītie biū. ¹² Ndingūtīkīria mūndū-wa-nja arutanage kana aathage mūndū mūrūme; no nīaikarage akindīrie. ¹³ Nīgūkorwo Adamu nīwe wombirwo mbere, Hawa agīcookerera. ¹⁴ Ningī Adamu tiwe waheenirio; nī mūndū-wa-nja waheenirio agītuīka mwīhia. ¹⁵ No rīrī, andū-a-nja nī makaahonoka nī ūndū wa gūciara ciana, mangītūūra metīkītie marī na wendani na andū atheru, o na marī na ūūgī wa ngoro.

3

Arūgamīrīri na Ateithīrīria a Kanitha

¹ Ūhoro ūyū nīguo wa kwīhokeka: Atī mūndū o wothe angīrīrīria gūtuīka mūrōri wa maūndū ma kanitha, mūndū ūcio nīerīrīrie wīra wa bata. ² Rīu-rī, mūrōri wa maūndū ma kanitha no nginya akorwo

atarĩ na ũcuuke, na akorwo nĩ mũthuuri wa mũtumia ũmwe. No nginya akorwo arĩ mũhooreri, na ũũ kwĩgĩrĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ, na mũndũ mũtĩku, na mũndũ ũnyiitaga andũ ũgeni, na ũngĩhota kũrutana maũndũ. ³ No ndagakorwo arĩ mũrĩũ, kana arĩ wa ngũĩ, no akorwo arĩ mũhooreri, na mũndũ ũtarĩ wa mbaara, na ũtarĩ thuti ya mbeeca. ⁴ No nginya akorwo ahotete gwatha mũciĩ wake wega, na one atĩ ciana ciake nĩmwathĩkagĩra na gĩtĩo kĩria kĩagĩrĩre. ⁵ (Mũndũ angĩkorwo ndangĩhota gwatha mũciĩ wake mwene-rĩ, angĩhota atĩa kũmenyerera kanitha wa Ngai?) ⁶ Ningĩ ndagakorwo arĩ mũndũ mwerũ wĩtĩkio-inĩ ndakae kũgĩa na mwĩtĩo, nake atuĩrwo ciira ta ũrĩa mũcukani aatuĩrwo. ⁷ Ningĩ no nginya akorwo arĩ na ngumo njega kũrĩ andũ arĩa matarĩ a thiritũ iitũ, nĩgeetha ndagatuĩke wa gũconorithio kana agwe mũtego-inĩ wa mũcukani.

⁸ Nao ateithĩrĩria a kanitha, nĩmagĩrĩrwo makoragwo marĩ andũ a gũtĩka na ehokeku, matigatuĩke anyui a ndibei mũno, na makorwo matarĩ a gũkorokera indo na njĩra itagĩrĩre. ⁹ No nginya marũmie ũhoru-ũria-wa-ma wa wĩtĩkio ũria mũrikĩru marĩ na thamiri itarĩ na mwĩcuuko. ¹⁰ Nao mambe magerio; na thuutha ũcio marekwo matuĩke ateithĩrĩria a maũndũ ma kanitha maakorwo matarĩ na ũcuuke.

¹¹ O ũndũ ũmwe, nao atumia ao nĩmakorwo marĩ atumia a gũtĩka, matigakorwo marĩ andũ a gũcambania, no makorwo matarĩ arĩũ na matuĩke a kwĩhokeka maũndũ-inĩ mothe.

¹² Mũteithĩrĩria wa kanitha no nginya akorwo arĩ mũthuuri wa mũtumia ũmwe, na no nginya akorwo ahotete gwatha ciana ciake na mũciĩ wake wega. ¹³ Arĩa matungatĩte wega nĩmegĩagĩra na ngumo njega, na makomĩrĩria mũno ũhoru-inĩ wa wĩtĩkio wao ũria wa gwĩtĩkia Kristũ Jesũ.

¹⁴ O na gũkorwo ndĩ na mwĩhoko atĩ nĩndĩrĩũka kũrĩ we narua-rĩ, ndĩrakwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha, ¹⁵ ingĩaga gũũka narua, ũmenye ũria andũ magĩrĩrwo nĩgũikaraga marĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai, na nĩyo kanitha wa Ngai ũria ũrĩ muoyo, naguo nĩguo gĩtugĩ na mũthingi mũrũmu wa kũnyiitĩrĩra ũhoru-ũria-wa-ma. ¹⁶ Na hatarĩ nganja, ũhoru wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ hitho nene ma, atĩ:

We oonanirio arĩ na mwĩrĩ,
agĩtuuo mũthingu nĩ Roho,

akĩonwo nĩ araika,
na ũhoru wake ũkĩhunjio kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe,
agĩtĩkio nĩ andũ a gũkũ thĩ,
na akĩamũkĩrwo riiri-inĩ kũrĩa igũrũ.

4

Mataaro kũrĩ Timotheo

¹ Na rĩrĩ, Roho nĩoigaga atekũhithĩrĩra atĩ matukũ ma thuutha andũ amwe nĩmagatiganĩria wĩtĩkio na marũmĩrĩre maaroho marĩa maheenania o na maũndũ marĩa marutanagwo nĩ ndaimono. ² Morutani ta macio mahunjagio nĩ andũ arĩa marĩ ũhinga, arĩa maara-gia maheeni, na arĩa thamiri ciao ihaana ta icinĩtwo na ruoro. ³ Acio nĩo makaanagia andũ kũhikania na makameera megĩrĩrĩre kũrĩĩaga irio cia mũthemba ĩmwe, iria Ngai oombire nĩguo ciamũkagĩrwo na

ngaatho nĩ arĩa metĩkĩtie na arĩa moĩ ũhoro-ũrĩa-wa-ma. ⁴ Tondũ-rĩ, kĩrĩa gĩothe Ngai oombire nĩ kĩega, na gũtirĩ kĩndũ kĩagĩrĩrwo nĩkũregwo angĩkorwo kĩamũkĩrĩtwo na ngaatho, ⁵ tondũ nĩkĩrĩkĩtie gũtherio nĩ kiugo kĩa Ngai na mahooya.

⁶ Ũngĩruta ariũ na aarĩ a Ithe witũ maũndũ maya-rĩ, nĩngũtuĩka ndungata njega ya Kristũ Jesũ, ĩrĩa ĩreretwo na ciugo cia ũhoro-ũrĩa-wa-ma wa wĩtikio o na cia ũrutani mwega ũrĩa wee ũtũire ũrũmĩrĩre. ⁷ Reganaga na ng'ano cia tũhũ iria itarĩ cia gũtĩĩithia Ngai, o na ng'ano ta iria iganagwo nĩ iheti; nĩ kaba wĩmenyerie gũikara wĩyamũrĩre Ngai. ⁸ Nĩgũkorwo gwĩka maũndũ ma gwĩkĩra mwĩrĩ hinya nĩ ũrĩ bata wago, no kwĩyamũrĩra Ngai kũrĩ bata harĩ maũndũ mothe, nĩ ũndũ kũrehaga kũrĩgĩrĩro muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ o na muoyo-inĩ ũrĩa ũgooka.

⁹ Ũhoro ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩwagĩrĩre gwĩtikĩrĩka o biũ ¹⁰ (na ũhoro ũcio nĩguo ũtũmaga twĩrutana gĩrie na twĩnogagie), na tũkaiga mwĩhoko witũ harĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, ũrĩa arĩ we Mũhonokia wa andũ othe, na makĩria arĩa metĩkĩtie.

¹¹ Athanaga atĩ maũndũ macio mekagwo. ¹² Ndũkanareke mũndũ o na ũrĩkũ akũire tondũ atĩ wĩ mũndũ mwĩthĩ, no tuĩka kĩonereria kũrĩ andũ arĩa metĩkĩtie rĩrĩa ũkwaria, na ha ũhoro wa mũtũũrĩre, na wa wendani, o na ha wĩtikio, na ha ũhoro wa mĩtugo mĩtheru. ¹³ Wĩheane gũthomagĩra andũ Maandĩko marĩa matheru, na kũhunja, na kũrutana, o nginya rĩrĩa ngooka. ¹⁴ Ndũkanaage kũhũthĩra kĩheo gĩaku kĩrĩa waheirwo na ũndũ wa mohoro marĩa maarathirwo, rĩrĩa athuuri maakũigĩrĩre moko.

¹⁵ ĩkagĩra kĩyo harĩ maũndũ macio; wĩheane kũna kũrĩ mo, nĩgeetha andũ othe monage ũrĩa ũrathĩĩ na mbere. ¹⁶ Menyagĩrĩra wega mũtũũrĩre waku na ũrutani waku. Kiragĩrĩria thĩnĩ wa maũndũ macio, tondũ weka ũguo, nĩũkwĩhonokia wee mwene na ũhonokie o na arĩa magũthikagĩrĩa.

5

Mataaro Makonũ Atumia a Ndigwa, na Athuuri, na Ngombo

¹ Atĩrĩrĩ, ndũkanakũũme mũndũ mũkũrũ, kaba ũmũthaihage taarĩ thoguo, nao andũ arĩa ethĩ ta marĩ ariũ a thoguo, ² Atumia arĩa akũrũ, ũmatuage ta marĩ aa maitũguo, nao arĩa anini matuage ta airĩtu a thoguo, na wĩkage ũguo na mĩthĩre yothe ya ũthingu.

³ Rũmbũyagia atumia arĩa a ndigwa kũna, na ũmatũĩage. ⁴ No mũtumia wa ndigwa angĩkorwo arĩ na ciana, kana ciana cia ciana ciake-rĩ, ciana icio nĩ cĩambe cĩirute kũrutĩthia wĩtikio wacio wĩra na ũndũ wa kũmenyagĩrĩra andũ arĩa marĩ a nyũmba ciao kũmbe; tondũ gwĩka ũguo nĩ gũcookeria aciari a cio na aciari a aciari a cio ngaatho nĩgũkorwo ũndũ ũcio nĩũkenagia Ngai. ⁵ Mũtumia wa ndigwa ũrĩa ũbataire kũna, na ũtigĩtwo arĩ wiki-rĩ, ũcio aigaga mwĩhoko wake harĩ Ngai, na akahooyaga ũtukũ na mũthenya, akũria Ngai ũteithio ategũtigĩthĩria. ⁶ No mũtumia wa ndigwa ũrĩa ũikaraga agĩkenagia, ũcio nĩ mũkuũ o na arĩ muoyo. ⁷ Rutaga andũ maũndũ macio o namo, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ũgũikara arĩ na ũcuuke. ⁸ Mũndũ wothe angĩaga gũteithia andũ ao, na makĩria arĩa marĩ a gwake mũcĩ-rĩ, mũndũ ũcio nĩakaanĩte wĩtikio na nĩ mũũru gũkĩra ũrĩa ũtetĩkĩtie.

⁹ Gūtīrī mūtumia wa ndigwa wagīrīre kwandīkwo mūtatarara-inī wa atumia a ndigwa atakinyītie mīaka mīrongo itandatū, na akorwo aarī mwīhokeku kūrī mūthuuri-we, ¹⁰ na akorwo nīoikaine wega nī ūndū wa gwīkaga cīko njega, ta kūrera ciana, na gūtugaga ageni, na gūthambia nyarīrī cia andū arīa aamūre, na gūteithagia andū arīa marī thīna-inī, na kwīrutagīra we mwene gwīkaga maūndū marīa mothe mega.

¹¹ Ha ūhoru wa atumia a ndigwa arīa ethī-rī, ndūkamekīre mūtatarara-inī ta ūcio, tondū rīrīa makaguucīrīrio nī merirīria mao ma mwīrī, nīmagatigana na Kristū na macooke kwenda kūhika. ¹² Nī ūndū wa ūguo magatuīka a gūtuīrwo ciira, tondū nīmathūkītie kīranīro kīao kīa mbere. ¹³ Ningī, nīmemenyagīria ūgūūta, magatuīka a kūūrūra kuuma nyūmba īmwe ngīnya rīra īngī. Na to ūgūūta wiki, o na nīmatuīkaga a kwaria ndeto cia mūhuhu na mage-toonyereria maūndū-inī ma andū angī, makaaragia maūndū marīa mataagīrīrwo nī kwaria. ¹⁴ Nī ūndū ūcio-rī, nī ngūtaara atumia a ndigwa arīa ethī mahike, na magīe ciana, na marūgamagīrīre mīcīī yao, nīguo matikae kūhe thū iitū mweke wa gūcambania. ¹⁵ Ti-itherū o na rīu amwe ao nīmarīkītie kūgarūrūka na makarūmīrīra Shaitani.

¹⁶ Mūndū-wa-nja o wothe mwītīkia angīkorwo arī na atumia a ndigwa a nyūmba yake-rī, nīamateithagīe arī we na ndagakuuithie kanitha mūrigo wao, nīgeetha kanitha ūhote gūteithia atumia arīa a ndigwa kūna, arīa mabataire.

¹⁷ Athuuri a kanitha arīa matongoragia maūndū ma kanitha wega nīmagīrīrwo nī kūheo gītīio mūno, na makīria arīa marutaga wīra wa kūhunja na kūrutana. ¹⁸ Nīgūkorwo Maandīko marīa matheru moigīte atīrī, “Ndūkanohe ndegwa kanua rīrīa ikūranga ngano ikīmīhūūra,” na ningī nīmoigīte atīrī, “Mūruti wīra nīagīrīrwo nīkūheo mūcaara wake.” ¹⁹ Ndūkanetīkīrie mūthuuri wa kanitha athitangwo, tīga hakorīrwo na ūira wa andū eerī kana atātū. ²⁰ Andū arīa maikaraga makīihagia-rī, makaanagīe mbere ya andū othe, nīguo arīa angī maikarage metīgīrīte.

²¹ Ndakwīra atīrī na ma ndī mbere ya Ngai, na Kristū Jesū o na arāika arīa athuure, ūmenyagīrīre morutani maya ūtegūthutūkania, na ndūkaneke ūndū o na ūmwe na kīmenyano.

²² Ndūkahiūhage kūīgīrīra mūndū moko, na ndūkanagwatanīre na mehīa ma andū arīa angī. Ikaraga ūrī mūthingu.

²³ Tīga kūnyuuga o maaī matheri, nyuuuga ndībei nini tondū wa nda yaku, na nī ūndū wa ūrīa ūrūaraga kaingī.

²⁴ Mehīa ma andū amwe nīmeyonanītie, makamatongoragia ciira-inī no mehīa ma andū angī mamōimaga thuutha. ²⁵ O ūndū ūmwe, noguo cīko njega cīyonanagia, nacio irīa itarī njega itingīhithīka.

6

¹ Nī kwagīrīre andū arīa ngombo, o acio maikaraga ta mekīrītwo icooki rīa ūkombo ngingo matuage atī aathani ao nī a kūheagwo gītīio gīothe, nīgeetha rīitwa rīa Ngai na ūrutani witū itikanacambio. ² Arīa marī na aathani metīkītie matikamaime gītīio nī ūndū wa gūkorwo atī nī arīu na aarī a Ithe wao. Handū ha ūguo, nīamatungatagīre wega makīria, tondū arīa maragunīka nī ūndū wa ūtungata wao nī

andũ metĩkĩtie, na nĩ andũ mendetwo. Rutanaga maũndũ macio na ũmaringagĩrĩrie andũ.

Kwenda Mbeeca

³ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩrutana ũrutani wa maheeni na akorwo ndetĩkanĩtie na ũrutani ũrĩa mwega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na ũrutani ũrĩa wa kwĩyamũrĩra Ngai-rĩ, ⁴ mũndũ ũcio nĩ mwĩtĩĩ na ndarĩ ũndũ oĩ. ũcio endete o ngarari itarĩ kĩguni na njũgitano ikonĩĩ ciugo iria irehaga ũiru, na ngũĩ, na mĩario mĩũru, na gwĩkũũa maũndũ mooru, ⁵ na kũgiana gũtathiraga gatagatĩ ka andũ arĩa marĩ meciiria mooru, arĩa mathirĩrwo nĩ ũhoro-ũrĩa-wa-ma, na arĩa meciiragia atĩ ũhoro wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ njĩra ya gũtũma mũndũ atonge.

⁶ No rĩrĩ, kwĩyamũrĩra Ngai na kũiganwo nĩ kĩrĩa ũrĩ na kĩo, ũcio nĩ ũtonga mũnene. ⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ twarehire gũkũ thĩ, na gũtirĩ kĩndũ tũngĩhota kũruta kuo. ⁸ No tũngĩgĩa na irio, na tũgĩe na nguo-rĩ, no tũiganwo nĩcio. ⁹ Andũ arĩa mendaga gũtongarĩ, nĩmagũũaga magerio-inĩ o na mũtego-inĩ wa merirĩria maingĩ ma ũrimũ ma kũmathũkia, marĩa mamagũithagia mwanangĩko-inĩ, makamaniina. ¹⁰ Tondũ kwenda mbeeca nĩkĩo kĩhumo kĩa mĩthemba yothe ya ũũru. Andũ amwe nĩ ũndũ wa kwenda mbeeca mũno-rĩ, nĩmatigĩte wĩtĩkio, na magetheeca ngoro na kĩa kĩa kĩa.

Paũlũ Gũtaara Timotheo

¹¹ No wee mũndũ wa Ngai-rĩ, ũrĩa maũndũ macio mothe, na ũthingatage ũthingu, na kwĩyamũrĩra Ngai, na wĩtĩkio, na wendani, na gũkirĩrĩria, na ũhooreri. ¹² Rũaga mbaara irĩa njega ya wĩtĩkio. Rũmia ũhoro wa muoyo wa tene na tene o ũrĩa wetĩrwo rĩria woimbũrire wega wĩtĩkio waku mbere ya aira aingĩ. ¹³ Ningĩ ndĩ mbere ya Ngai, ũrĩa ũheaga indo ciothe muoyo, na mbere ya Kristũ Jesũ, ũrĩa warutire ũira mwega rĩria aarutaga ũira mbere ya Pontio Pilato, nĩ ngũgwatha atĩ ¹⁴ ũrũmagie rĩathani rĩu wathĩtwo narĩo ũtarĩ na kĩmeni kana ũcuuke nginya hĩndĩ irĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ akoonanio, ¹⁵ ũrĩa Ngai akoonania ihinda rĩake rĩakinya. Ngai ũcio-rĩ, nĩwe mwene hinya ũrĩa wa kũgoocagwo, na nowe Mũthamaki wa athamaki, na Mwathani wa aathani. ¹⁶ Ningĩ nowe wiki ũtũũraga muoyo ũrĩa ũtathiraga, na agatũũra ũtheri-inĩ ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kũũkuhĩrĩria. Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wamuona kana ũngĩhota kũmuona. Nake arotĩagwo, na arogĩa na wathani ũrĩa ũtathiraga nginya tene. Amenĩ.

¹⁷ Athaga andũ arĩa itonga gũkũ thĩ ĩno tũrĩ matigage kwĩgaatha kana kũiga mwĩhoko wao harĩ thĩinĩ wa ũtonga ũcio ũtamenyagĩrwo, no maigage mwĩhoko wao harĩ Ngai ũrĩa ũtũheaga indo ciothe na ũtaana, nĩguo itũkenagie. ¹⁸ Maathe mekage wega, na maingĩhĩrwo nĩ gwĩkaga cĩko njega, na matuĩke andũ a gũtugana na kũgayagĩra andũ indo ciao na ũtaana. ¹⁹ Meka ũguo nĩmarĩĩgagĩra kĩgũna kĩa ene kĩrĩ mũthingĩ mũrũmu nĩ ũndũ wa mahinda marĩa magooka, na nĩgeetha mahote kwĩgwatĩra muoyo, na nĩguo muoyo ũrĩa wa ma kũna.

²⁰ Atĩrĩrĩ, Timotheo, gitagĩra kĩrĩa wĩhokeirwo. Wĩthemage inegene rĩa arĩa matetigĩrĩte Ngai, na ngarari cia mathugunda ma maheeni marĩa matuagwo atĩ nĩmo ũmenyo na ti ũmenyo kũrĩ. ²¹ Andũ

amwe metĩkítie atĩ marĩ na ũmenyo ũcio nĩmatũgũũgĩte na makoima
wĩtĩkio-inĩ.

Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, mütũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa kwenda kwa Ngai. Ndatũmirwo nĩ Ngai kũringana na kũranĩro kĩa muoyo ūrĩa ūrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ,

² Ndakwandĩkĩra wee Timotheo, o we mūrũ wakwa nyendete mũno:

Wega, na tha, na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ, na Kristũ Jesũ Mwathani witũ, irogĩa nawe.

Kũũmĩrĩrio Gũtuĩka Mwĩhokeku

³ Nĩnjookagĩria Ngai ngaatho, ūrĩa nĩ ndungatagĩra ndĩ na thamiri ĩtarĩ na ūcuuke, o ta ūrĩa maithe makwa ma tene meekaga, o ngĩkũririkanaga hĩndĩ ciothe ūtukũ na mũthenya, mahooya-inĩ makwa itegũtigithĩria. ⁴ Nĩndĩiriragĩria mũno gũkuona, ndaririkana maithori maku, nĩgeetha njyũrwo nĩ gĩkeno. ⁵ Nĩndirikanĩtio ūhoru wa wĩtkio waku ūrĩa ūtarĩ ūhinga, o ta ūrĩa watũire na cũguo Loisi, na nyũkwa Eunike, na rĩu nĩnjĩtikĩtie atĩ wĩtkio ūcio ūrĩ o thĩinĩ waku. ⁶ Nĩ ūndũ wa gĩtũmi gĩkĩ nĩngũkũririkania atĩ ūhuhagĩrĩrie kĩheo kĩrĩa ūheetwo nĩ Ngai, kĩrĩa wagĩire nakĩo rĩrĩa ndakũigĩrĩire moko. ⁷ Nĩgũkorwo Ngai ndaatũheire roho wa gũtwĩkagĩra guoya, no aatũheire roho wa gũtwĩkĩra hinya, na wa wendani, na wa ūũgĩ wa kwĩnyiita maũndũ-inĩ mothe.

⁸ Nĩ ūndũ ūcio ndũkanaconoke ūkiumbũra ūira wa Mwathani witũ, kana ūconoke nĩ ūndũ wakwa nĩ njohetwo nĩ ūndũ wake. No nyiitanĩra na nĩ kũnyariirwo nĩ ūndũ wa Ūhoru-ũrĩa-Mwega, nĩ ūndũ nĩũrĩheagwo hinya nĩ Ngai. ⁹ Ngai nĩwe watũhonokirie na agĩtwĩrĩra mütũũrĩre mũtheru, ti tondũ wa ūndũ twĩkĩte, no nĩ ūndũ wa ūrĩa aatanyĩte gwĩka na nĩ ūndũ wa wega wake. Twaheirwo wega ūyũ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ mbere ya kĩambĩrĩria gĩa thĩ, ¹⁰ no wega ūcio rĩu nĩũguũranĩirio nĩ ūndũ wa kuonekana kwa Mũhonokia witũ, Kristũ Jesũ, ūrĩa waniinire gĩkuũ, na akĩrehe muoyo o na ūhoru wa kwaga kũbutha akĩũiga ūtheri-inĩ nĩ ūndũ wa Ūhoru-ũrĩa-Mwega. ¹¹ Na nĩ ūndũ wa Ūhoru-ũcio-Mwega-rĩ, nĩndamũrirwo ndũike mũhunja, na mütũmwo, na mũrutani waguo. ¹² Ūhoru ūcio nĩguo ūtũmĩte nyamarĩke ūguo. No ndiconokaga, tondũ ūrĩa nĩ njĩtikĩtie nĩndĩmũũ, na ndĩ na ma atĩ arĩ na ūhoti wa kũgitĩra kĩrĩa ndĩmwĩhokeire o nginya rĩrĩa mũthenya ūcio ūgaakinya.

¹³ Rũmia ūhoru ūrĩa waiguire kuuma kũrĩ nĩ, ūrĩ kionereria kĩa ūrutani mwega, ūrĩ na wĩtkio na wendani thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. ¹⁴ Menyerera ūndũ ūrĩa mwega ūrĩa wehokeirwo, na ūũmenyerere ūteithĩtio nĩ Roho Mũtheru ūrĩa ūikaraga thĩinĩ witũ.

¹⁵ Wee nĩũ atĩ andũ othe thĩinĩ wa bũrũri wa Asia nĩmandiganĩirie, o hamwe na Fugelo, na Herimogene.

¹⁶ Mwathani aroiguĩra andũ a nyũmba ya Onesiforo tha tondũ aananyamarũra kaingĩ na ndaconokire nĩ ūndũ wakwa kuohwo na mũnyororo. ¹⁷ Nowe, hĩndĩ ĩrĩa ookire Roma, nĩanjariire na kũyo

o nginya akinyona. ¹⁸ Mwathani aroĩtikira atĩ akaaguĩrwo tha nĩ Mwathani mũthenya ũcio wakinya! Wee nĩũĩ wega mũno ũria aandeithirie na njira nyingĩ rĩria ndaarĩ Efeso.

2

¹ Nĩ ũndũ wa ũguo, wee mũrũ wakwa-rĩ, gĩa na hinya thĩinĩ wa wega wa Ngai ũria ũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. ² Namo maũndũ maria waiguire ngĩaria mbere ya aira aingĩ-rĩ, mehokere andũ ehokeku arĩa ũũĩ atĩ no mahote kũruta andũ angĩ. ³ Ũmĩrĩria gũthĩnĩka hamwe na ithuĩ ta ũrĩ mũthigari mwega wa Kristũ Jesũ. ⁴ Gũtirĩ mũndũ ũrutaga wĩra wa mũthigari ũngĩohania na maũndũ matarĩ ma ũũthigari: we endaga o gũkenia mũnene wake ũria ũmwathaga. ⁵ Ũguo no taguo, mũndũ ũria ũhanyũkaga mathako-inĩ ma mahenya ndangĩheo thũmbĩ ya ũhootani atathaakĩte kũringana na ũria gwathanĩtwo. ⁶ Ningĩ-rĩ, mũrĩmi ũria wĩnogagia akĩrĩma mũgũnda nĩ we wagĩrĩrwo gũtuĩka wa mbere kwamũkĩra maciaro maguo. ⁷ Cũranagia maũndũ maria ndĩroiga, nĩgũkorwo Mwathani nĩarĩkũũhigagia maũndũ-inĩ macio mothe.

⁸ Atĩrĩrĩ, ririkanaga Jesũ Kristũ, ũria wariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, na aarĩ wa rũciaro rwa Daudi, kũringana na Ũhoru-ũria-Mwega, ũria nĩ hunjagia. ⁹ Ũhoru ũcio nĩguo nĩ nyariiragĩrwo o nginya ngohwo na mĩnyororo ta ndĩ mũgeri ngero. No kiugo kĩa Ngai ti kiohe. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ nĩnyũmagĩrĩria maũndũ mothe nĩ ũndũ wa arĩa aamũre, nĩgeetha o nao megĩre na ũhonokio ũria ũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, na magĩe na riiri wa tene na tene.

- ¹¹ Ũhoru ũyũ nĩ wa kwĩhokeka, atĩrĩ:
Angĩkorwo nĩtwakuire hamwe nake-rĩ,
o na gũtũra nĩtũgaatũra muoyo hamwe nake;
- ¹² na tũngĩkirĩria-rĩ,
o na gũthamaka nĩtũgaathamaka hamwe nake.
No tũngĩmũkaana-rĩ,
o nake nĩagatũkaana;
- ¹³ na tũngĩaga kwĩhokeka,
we egũtũra arĩ o mwĩhokeku,
nĩgũkorwo we ndangĩhota gwĩkaana.

Mũruti Wĩra Mwĩtikĩrĩku harĩ Ngai

¹⁴ Ririkanagia andũ maũndũ macio. Makaanagie ũrĩ mbere ya Ngai nĩguo matige gũkararanĩria ndeto itarĩ kĩene; ndeto icio itirĩ kĩguni, no gũthũkia ithũkagia arĩa maciiguaga. ¹⁵ Geria mũno wĩonanagie harĩ Ngai wĩ mwĩtikĩrĩku, na wĩ mũruti-wĩra ũtarĩ ũndũ ũngĩmũconora, na ũrutanage ũhoru ũria wa ma ũrũngĩrĩrie. ¹⁶ Ehagĩrĩra mĩario itarĩ ya gwĩtigĩra Ngai, tondũ arĩa mekenagia na ndeto icio makĩragĩrĩria kwaga gwĩtigĩra Ngai. ¹⁷ ũrutani wao ũtheaga ta kĩronda kĩa ndĩira. Amwe ao nĩ Humenayo, na Fileto, ¹⁸ arĩa maturuurĩte na magatiga ũhoru wa ma. Moigaga atĩ ũhoru wa kũriũka nĩurĩkĩtie kũhĩtũka, na nĩ mathũkĩtie wĩtikio wa andũ amwe. ¹⁹ No rĩrĩ, mũthingi ũria mũrũmu wa Ngai nĩwĩhaandĩte wega naguo wĩkĩrĩtwo rũuri na ciugo ici: “Mwathani nĩoĩ andũ arĩa marĩ ake,” na

ningĩ atĩrĩ, “Ūrĩa wothe uumbũraga rĩtwa rĩa Mwathani no nginya agarũrũke atigane na waganu.”

²⁰ Thĩĩnĩ wa nyũmba yothe nene-rĩ, to indo cia thahabu na betha ikoragwo kuo ciiki, no nĩ kũrĩ indo cia mĩtĩ na cia rĩũmba; imwe nĩ cia wĩra ūrĩa mũtĩie, na imwe nĩ cia wĩra ūrĩa ūtangĩtũka. ²¹ Mũndũ angĩtheria kuuma kũrĩ maũndũ macio matangĩtũka, no atuĩke ta kĩndũ gĩa kũruta wĩra wa gĩtĩio, kĩndũ gĩtherie, kĩrĩa kĩagĩrĩire Mwathi wa nyũmba iyo na kĩaarĩirio gĩa kũrutaga wĩra o wothe mwega. ²² Na rĩrĩ, ūragĩra merirĩria mooru ma wĩthĩ, na ūthingatage ūthingu, na wĩtĩkio, na wendani, na thayũ, mũrĩ hamwe na arĩa makayagĩra Mwathani marĩ na ngoro theru. ²³ Reganaga na ngarari cia ūrimũ na cia ūkĩigu, tondũ nĩũ irehage ngũ. ²⁴ Nayo ndungata ya Ngai ndĩagĩrĩrwo nĩ gũtuĩka ya ngũ; handũ ha ūguo, yagĩrĩrwo nĩgũtuĩka ya gũtuga mũndũ o wothe, na ĩrĩ mũndũ wĩ na ūhoti wa kũrutana, na ĩrĩ mũndũ mũkirĩrĩria. ²⁵ Ningĩ arutage arĩa mamũkararagia ahooreire, arĩ na mwĩhoko atĩ Ngai no atũme merire, nĩguo mamenye ūhoru wa ma, ²⁶ na atĩ matuĩke a gwĩcookera, na meteithũkie mũtego-inĩ wa mũcukani ūrĩa ūmanyiitite mĩgwate nĩguo mekage ūrĩa ekwenda.

3

Kwaga Gwĩtigĩra Ngai Matukũ ma Kũrigĩrĩria

¹ No rĩrĩ, menya atĩ matukũ ma kũrigĩrĩria nĩgũkagĩa na mahinda ma ūgwati. ² Andũ magaatũka eyendi, na endi mbeeca, na egani, na egaathi, na arumani, na andũ mataiguaga aciari ao, na matarĩ ngaatho, na matarĩ atheru. ³ Ningĩ makorwo matarĩ na wendani, na matarekanagĩra, na a gũcambania, na matangĩhota kwĩgĩrĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na matarĩ tha, na matendaga maũndũ mega, ⁴ na andũ mendaga gũkunyaĩra andũ arĩa angĩ, na arũgĩrĩri, na eikĩrĩri, na endi gwĩkenia gũkĩra ūrĩa mendete Ngai. ⁵ Andũ acio metuaga ta meyamũrĩire Ngai no nĩmakaanaga hinya wake. Wĩthemage andũ ta acio.

⁶ Acio nĩo arĩa matoonyagĩrĩria nyũmba ciene na makaguucagĩrĩria andũ-a-nja arĩa ahũthũ ngoro, arĩa maiyũrĩtwo nĩ mehia, na arĩa matwaragĩrĩrio nĩ merirĩria mooru ma mĩthemba yothe. ⁷ Andũ-a-nja acio nĩmerutaga ūndũ mwerũ hĩndĩ ciothe, no matirĩ hĩndĩ mamenyaga ūhoru ūrĩa wa ma. ⁸ O ta ūrĩa Janne na Jambare maakararirie Musa-rĩ, no taguo andũ acio mehotoraga makararie ūhoru ūrĩa wa ma. Meciiria mao nĩ mooru, nao ha ūhoru ūkonĩ wĩtĩkio nĩakũregwo biũ. ⁹ No rĩrĩ, matingĩthĩ haraaya, tondũ ūrimũ wao nĩũkamenyeka nĩ andũ othe, o ta ūrĩa ūhoru wa andũ acio wamenyekire.

Paũlũ Gũtaara Timotheo

¹⁰ No wee-rĩ, nĩũ ūhoru wothe wa ūrutani wakwa, na mũtũũrĩre wakwa, na matanya makwa, na wĩtĩkio wakwa, na ūkirĩrĩria wakwa, na wendani wakwa, na kũũmĩrĩria gwakwa, ¹¹ na kũnyariirwo gwakwa, na mathĩina makwa, o na mĩthemba ya maũndũ marĩa maangorire kũu Antiokia, na Ikonía, o na Lusitera, mĩnyamaro ĩrĩa nĩ ndomĩrĩrie. No Mwathani nĩahonokirie kuuma kũrĩ mathĩina macio mothe. ¹² Ti-itherũ, mũndũ o wothe ūrĩa ūkwenda gũtũũra mũtũũrĩre

wa gũkenia Ngai arĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩarĩnyariiragwo, ¹³ No andũ arĩa aaganu na arĩa aheenanania nĩmarĩkĩragĩrĩa kwagana, makaheenanania na makaheenanagio. ¹⁴ No wee-rĩ, tũũra wĩkaga maũndũ marĩa wĩrutĩte na ũkamatĩkia wega atĩ nĩ ma ma, tondũ nĩũ arĩa maakũrutire, ¹⁵ na ũrĩa wamenyire Maandĩko marĩa matheru kuuma rĩrĩa warĩ kaana,* marĩa mangĩhota gũkũũhĩgia nĩguo ũkaahonokio nĩ ũndũ wa gwatĩkia thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. ¹⁶ Ũhoru wothe ũrĩa wandĩkitwo Maandĩko-inĩ wekĩrirwo thĩinĩ wa mũwandĩki nĩ Ngai, na nĩwagĩrĩre harĩ ũhoru wa kũrutana, na wa gũkaanania, na wa kũrũnga mahĩtia, o na wa kũrutana mũkarĩre ya ũthingu, ¹⁷ nĩgeetha mũndũ wa Ngai akoragwo arĩ mũkinyanĩru, na athagathagĩtwo biũ kũruta wĩra o wothe mwega.

4

¹ Atĩrĩrĩ, nĩ ndĩ mbere ya Ngai na ya Kristũ Jesũ, ũrĩa ũgaatuĩra ciira andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte, na nĩ ũndũ wa gũũka gwake na ũthamaki wake-rĩ, ngũgũtaara atĩrĩ: ² Hunjagia Ũhoru wa Ngai; ikaraga wĩhaarĩire hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩre na ĩrĩa ĩtagĩrĩre; ningĩ rũithagĩria andũ mahĩtia mao, na ũmakaanagio, na ũmomagĩrĩre, wĩ na ũkĩrĩrĩria mũnene na ũrutani mũbarĩrĩre. ³ Nĩgũkorwo ihinda nĩrĩgooka rĩrĩa andũ makaaregana na ũrutani ũrĩa wagĩrĩre. No nĩguo mahingie merĩrĩria mao-rĩ, nĩmakeyũnganĩria arutani aingĩ nĩguo mameerage maũndũ marĩa matũ mao mekwenda kũigua. ⁴ Nĩmakahũgũra matũ mao matige kũigua ũhoru wa ma, na magarũrũkĩre ng'ano cia tũhũ. ⁵ No wee-rĩ, ikaraga wĩguĩte maũndũ-inĩ mothe, na ũmĩrĩre kũnyariirwo, ningĩ rutaga wĩra wa kũhunjia ũhoru wa Ngai, na ũhingagio mawĩra mothe ma ũtungata waku.

⁶ Nĩgũkorwo nĩnyambĩrĩrie gũitwo thĩ ta iruta rĩa kũnyuuo, narĩo ihinda rĩakwa rĩa kuuma gũkũ nĩrĩkinyu. ⁷ Nĩndũite mbaara ĩrĩa njega, narĩo ihenya rĩakwa rĩgakinya mũthia, o na nĩndũũrite menyereire wĩtĩkio wakwa. ⁸ Rĩu nĩnjigĩrwo thũmbĩ ĩrĩa ya ũthingu, ĩrĩa Mwathani, ũrĩa ũtuaga ciira na kĩhoo, akaahe mũthenya ũcio, na to nĩ nyiki akaahe, no ningĩ nĩ andũ othe arĩa makoretwo merĩrĩrie kũguũranĩrio gwake.

Maũndũ ma Paũlũ Mwene

⁹ Geria mũno o ũrĩa wahota ũũke kũrĩ nĩ na ihenya, ¹⁰ nĩgũkorwo Dema, tondũ wa kwenda maũndũ ma thĩ ĩno, nĩandiganĩrie na agathũ Thesalonike. Nake Keresike nĩathiite Galatia, na Tito agathũ Dalamatia. ¹¹ Luka nowe tũrĩ nake gũkũ. Oya Mariko mũũke nake, tondũ nĩ ũteithio harĩ nĩ ũtungata-inĩ wakwa. ¹² Nĩndatũmire Tukiko kũu Efeso. ¹³ Ũgũũka-rĩ, ndehera kabuti karĩa ndatigire gwa Karipo kũrĩa Teroa, na ũndehere mabuku makwa ma gĩkũnjo, na makĩria njũa iria cia kwandĩkwo.

¹⁴ Alekisandero ũrĩa mũturi wa indo cia rũthuku nĩanjĩkire ũũru mũno. Mwathani nĩwe ũkaamũrĩha kũringana na ciiko ciake. ¹⁵ O nawe mwĩmenyerere, tondũ nĩakararirie ndũmĩrĩri iitũ na hinya.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa ndaciirithirio rĩa mbere-rĩ, gũtirĩ mũndũ wokire kũndeithia, andũ othe nĩmandiganĩrie. Maroaga gũtuĩrwo ũũru.

* **3:15** Mwana wa kahĩ wa Mũyahudi aambagĩrĩa kwĩruta maandĩko ma Kĩrĩkanĩro kĩria Gĩkũrũ arĩ wa miaka ĩtano.

¹⁷ No Mwathani n̄arũgamire na nĩ na akĩnjĩkĩra hinya, nĩgeetha ndũmĩrĩri ihunjio biũ nĩ ũndũ wakwa na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe mamũigwe. Na nĩ ngĩhonokio kuuma kanua ka mũrũũthi.

¹⁸ Mwathani n̄iakahonokia ũũru-inĩ o wothe, na andware ũthamaki-inĩ wake wa igũrũ, nake arogoocagwo tene na tene. Amen.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Geithia Pirisila na Akula, na andũ a nyũmba ya Onesiforo. ²⁰ Erasito aatigirwo Korinitho, na nĩ ngĩtiga Terefimo kũu Mileto arĩ mũrũaru. ²¹ Geria ũkinye gũkũ mbere ya ihinda rĩa heho. Nĩwageithio nĩ Eubulu, o na Pudene, na Lino, na Kilaudia, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²² Mwathani aroikaria roho waku. Wega wa Ngai ũroikara hamwe nawe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ TITO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, ndungata ya Ngai na mŭtũmwo wa Jesũ Kristũ. Ndũmĩtwo nĩguo andũ arĩa athuure nĩ Ngai mongererwo wĩtikio na ũmenyo wa kũmenya ũhoro-ũrĩa-wa-ma ũrĩa ũtwaranĩte na ũhoro wa kwĩyamũrĩra Ngai, ² na nĩguo wĩtikio na ũmenyo iria irĩ na kũrĩgĩrĩro kĩa muoyo wa tene na tene, iria Ngai ũrĩa ũtaheenanagia eeranĩre o kuuma kĩambĩrĩria. ³ Narĩo ihinda rĩake rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩakinya, nĩaguũranĩrie kiugo gĩake kĩrĩa ndehokeirwo ndĩkĩhunjagie kũringana na ũrĩa njathĩtwo nĩ Ngai Mũhonokia witũ,

⁴ Ndĩrakwandĩkĩra marũa maya wee Tito, o wee mũriũ wakwa kũna thĩnĩ wa wĩtikio ũrĩa tũgwatanĩire nawe:

Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe na kũrĩ Kristũ Jesũ Mũhonokia witũ, irogĩa nawe.

Wĩra wa Tito arĩ Kirete

⁵ Atĩrĩrĩ Tito, gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmire ngũtĩge kũu Kirete nĩ atĩ ũthondeke maũndũ marĩa mataarĩkĩte na ũthuure athuuri thĩnĩ wa o itũũra, o ta ũrĩa ndakwĩrĩre. ⁶ Mũthuuri wa kanĩtha aagĩrĩrwo akorwo atarĩ na ũcuuke, na akorwo arĩ mũthuuri wa mũtumia o ũmwe tu, na arĩ mũndũ ũrĩ na ciana ciĩtikĩtie na itarĩ kaũndũ ingĩcuukĩrwo nĩ ũndũ wa ũmaramari kana kwaga gwachĩka. ⁷ Kuona atĩ mũrori wa maũndũ ma kanĩtha nĩmwĩhokere wĩra wa Ngai, no nginya akorwo atarĩ na ũcuuke, na ndagakorwo arĩ mũndũ wa kwĩgũmĩra, kana wa kũhiũha kũrakara, kana arĩ mũnyui wa njoohi, kana wa kũhũthĩra hinya o na mbaara, kana mũndũ wa gũkorokera indo na njĩra irĩa itagĩrĩire. ⁸ Nĩ kaba akorwo arĩ mũndũ ũũĩ gũtugana, na wendete maũndũ marĩa mega, na ũhotete kwĩgĩrĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ, na arĩ mũrũngĩrĩru ngoro, na arĩ mũthingu, o na mũndũ ũmenyagĩrĩra mĩtugo yake. ⁹ Ningĩ no nginya arũmagie ũhoro ũrĩa wa kwĩhokeka, o ta ũrĩa ũrutanĩtwo, nĩguo ahotage kũmĩrĩria arĩa angĩ na ũrutani ũrĩa mwagĩrĩru, na ahotage kũregana na arĩa maũkararagia.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kũrĩ andũ aingĩ aremi, andũ a mĩario ya tũhũ na aheenania, na makĩria arĩa a thiritũ ya arĩa maruaga. ¹¹ Andũ acio no nginya makirio, tondũ nĩmarathũkia mĩcĩi mĩingĩ nĩkũrutanaga maũndũ marĩa mataagĩrĩire kũrutana, na mekaga ũguo nĩgeetha monage mbeeca iria itamagĩrĩire. ¹² O na mũnabii ũmwe wao nĩoigĩte atĩrĩ, “Andũ a Kirete matũũruga maheenanagia hĩndĩ ciothe, na mahaana ta nyamũ njũru, na nĩ igũũta ngoroku.” ¹³ Ūira ũcio nĩ wa ma. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, makaanagie ũgwatĩrie, nĩgeetha mehaande wega ũhoro-inĩ wa gwĩtikia, ¹⁴ na nĩguo matikarũmbũyagie ng’ano cia Ayahudi kana mawatho ma andũ arĩa mareganaga na ũhoro-ũrĩa-wa-ma. ¹⁵ Kũrĩ andũ arĩa marĩ meciiria matheru, maũndũ mothe nĩ matheru, no kũrĩ andũ arĩa marĩ na meciiria mathũku na matetĩkĩtie-rĩ, gũtirĩ ũndũ mũtheru. Ti-itherũ, meciiria mao na thamiri ciao nĩ thũku. ¹⁶ Kuuga nĩmoigaga atĩ nĩmooĩ Ngai, no nĩmamũkaanaga na

ciiko ciao. Nĩ andũ imaramari, na matiathĩkaga, na gũtirĩ ũndũ o na ũmwe mwega mangũka.

2

Maũndũ Marĩa Mabataire Kũrutwo Ikundi Itiganĩte

¹ No wee-rĩ, no nginya ũrutanage maũndũ marĩa maringaine na ũrutani ũrĩa mwagĩrĩru. ² Rutaga athuuri arĩa akũrũ maikarage matarĩ arĩũ, na marĩ a gũtũka, na a kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na marĩ arũmu ũhoro-inĩ wa gwĩtĩkia, na makoragwo marĩ na wendani o na ũkirĩrĩria.

³ O nao atumia arĩa akũrũ marutage gũkaraga na mũkarĩre ya ũtheru, na matigatuĩke a gũcambania o na kana mamenyere kũnyuuaga ndibei nyingĩ matuĩke ta ngombo ciayo, no nĩ matuĩke a kũrutanaga maũndũ marĩa mega, ⁴ nĩgeetha mahote kũruta atumia arĩa ethĩ kwenda athuuri ao na ciana ciao, ⁵ na matuĩke a kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na atheru, na mehang'agie na wĩra o wa kwao mũcĩ, na matuĩke atugi, na maathĩkagĩre athuuri ao, nĩgeetha gũtikanagĩe mũndũ ũngĩcambia kiugo kĩa Ngai.

⁶ O ta ũguo-rĩ, ũmagĩrĩria aanake, na ũmataarage matuĩke a kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ. ⁷ Maũndũ-inĩ mothe, tuĩka kĩonereria gĩa gwĩkaga wega maũndũ-inĩ mothe. Rĩrĩa ũkũrutana onanagia ũrũngĩrĩru, na ũtarĩ na itherũ, ⁸ o na waragie ciugo iria ciagĩrĩre, itangĩrutĩka mahĩtia, nĩgeetha arĩa matũkararagia maconorithio tondũ wa kwaga ũndũ mũũru mangĩaria igũrũ riitũ.

⁹ Taaraga ngombo atĩ ciathĩkagĩre aathani a cio maũndũ-inĩ mothe, na igeragie kũmakenia, no itigacookanagĩre nao, ¹⁰ na itikamaiyage indo ciao, no cionanagie atĩ no ciĩhokwo kũna, nĩguo itũmage ũrutani wa ũhoro wa Ngai Mũhonokia witũ wendekage maũndũ-inĩ mothe.

¹¹ Nĩ ũndũ wega wa Ngai ũrĩa ũrehaga ũhonokio nĩũguũranĩrio kũrĩ andũ othe. ¹² Wega ũcio wa Ngai nĩguo ũtũrutaga kũregana na maũndũ marĩa matarĩ ma kwĩyamũrĩra Ngai, na merirĩria mooru ma gũkũ thĩ, na gũtũũra twĩgirĩrĩrie merirĩria ma mwĩrĩ, na gũtũũra na mĩtũũrĩre ya ũngai na mĩrũngĩrĩru na ya kwĩyamũrĩra Ngai mahinda-inĩ maya tũrĩ, ¹³ o tũgĩetagirĩria kũrĩngĩrĩro kĩrĩa kĩrĩ na kĩrathimo, hĩndĩ irĩa gũkaaguũranĩrio riiri wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ Ngai witũ mũnene na Mũhonokia. ¹⁴ Nake nĩwe werutire nĩ ũndũ witũ, nĩguo atũkũũre waganu-inĩ wothe, na atherie andũ matuĩke ake kũmbe, arĩa marĩ na kĩyo gĩa gwĩkaga maũndũ mega.

¹⁵ Rũu-rĩ, maũndũ macio nĩmo wagĩrĩrwo nĩkũrutanaga. ũmanagirĩria na ũkaananagie wĩ na wathani wothe. Ndũkanareke mũndũ o na ũrĩkũ akũire.

3

Gwĩka ũrĩa Kwagĩrĩre

¹ Ririkanagia andũ acio atĩ maathĩkagĩre anene na arĩa maathanaga, na matuĩke aathĩki, na makoragwo mehaarĩrie kũruta wĩra wothe mwega, ² nyingĩ matikae gũcambia mũndũ o na ũrĩkũ, no makorwo marĩ a thayũ na acaayanĩri, na monanagie mĩtugo ya ũhooreri harĩ andũ othe.

³ Nĩ ùndũ hĩndĩ ìmwe-rĩ, o na ithuĩ twarĩ akĩĩgu, na tũtiathĩkaga, na tũkaheenekaga; twarĩ ngombo cia merirĩria ma mĩthemba yothe o na ikeno ciothe. Twatũũraga tũrĩ na rũmena na ũiru, tũgathũũragwo o na tũgathũũranaga mũndũ na ũria ũngĩ. ⁴ No hĩndĩ irĩa ũtuugi wa Ngai Mũhonokia witũ na wendo ũria atwendete naguo ciaguũranĩrio-rĩ, ⁵ nĩatũhonokirie, na ti ùndũ wa maũndũ ma ũthingu marĩa tweekite, no nĩ ùndũ wa tha ciake. Agĩtũhonokia na ùndũ wa gũtũtheria, agĩtũciara rĩngĩ na agĩtwerũhia na ùndũ wa Roho Mũtheru, ⁶ ũria aatũitĩrĩrie na ũtaana nĩ ùndũ wa Jesũ Kristũ Mũhonokia witũ, ⁷ nĩgeetha twatuuu athingu nĩ ùndũ wa wega wake, tũtuĩke agai a muoyo wa tene na tene kũringana na ũria tũtũire twĩrĩgĩrĩre. ⁸ Ũhoru ũcio nĩ wa kwĩhokeka. Na ngũkienda waragie maũndũ maya ũgwatĩrie, nĩgeetha andũ arĩa mehokete Ngai memenyerie kwĩrutĩra na kũyo gwĩkaga maũndũ mega. Maũndũ maya nĩ magĩrĩru kũna, na nĩ marĩ uumithio harĩ mũndũ o wothe.

⁹ No rĩrĩ, eheragĩra ngarari cia ũrimũ, na ũhoru wa gũkinyĩra njarwa, na gũkararania, na mbaara cia ũhoru wa watho, tondũ maũndũ macio matirĩ uumithio, na nĩ ma tũhũ. ¹⁰ Mũndũ ũria ũtũmaga kũgĩe na nyamũkano-rĩ, mũkaanagie riita rĩa mbere, na rĩa keerĩ. Thuutha wa ũguo, regana nake. ¹¹ Wagĩrĩrwo nĩkũmenya atĩ mũndũ ta ũcio nĩ mwaganu na nĩ mwĩhia; nake we mwene nĩetuĩrĩre ciira.

Maũndũ ma Mũthia

¹² Ndaarĩkia gũtũma Aritema kana Tukiko kũrĩwe, geria ũria ũngĩhota ũũke kũrĩ nĩ gũkũ Nikopoli, tondũ nĩkuo nduĩte gũikara ihinda rĩa heho. ¹³ Īka ũria wothe ũngĩhota ũteithie Zena ũria wakiri, na Apolo rĩrĩa marĩkorwo marĩ rũgendo-inĩ, na wone atĩ marĩ na indo ciothe irĩa mabatarĩtio nĩcio. ¹⁴ Nao andũ aitũ nĩmemenyerie kũrutaga mawĩra marĩa mega, nĩguo mateithagĩrĩrie mabataro-inĩ ma o mũthenya nĩguo matigatũire mũtũũrĩre ũtarĩ na uumithio.

¹⁵ Andũ arĩa othe tũrĩ nao nĩmamũgeithia. Geithia andũ arĩa othe matwendete thĩinĩ wa wĩtĩkio.

Wega wa Ngai ũrogĩa na inyui inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ FILEMONA

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, njohetwo nĩ ūndũ wa Kristũ Jesũ, na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

Tŭratũma marũa maya kŭrĩ Filemona mŭrata witũ ūrĩa twendete na mŭruti wĩra hamwe na ithuĩ, ² na kŭrĩ mwarĩ wa Ithe witũ Apufia, o na kŭrĩ Arikipo, ūrĩa ūrũagĩrĩra Ūhoro wa Ngai hamwe na ithuĩ, o na kŭrĩ kanitha ūrĩa ūcemanagia gwaku mŭciĩ.

³ Mũrogiĩ na wega na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ, na kuuma kŭrĩ Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

⁴ Atĩrĩrĩ, rĩrĩa ngũkŭririkana mahooya-inĩ makwa-rĩ, nĩnjookagĩria Ngai wakwa ngaatho hĩndĩ ciothe, ⁵ tondũ nĩnjiguaga ūhoro wa wĩtikio waku thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, na ūrĩa wendete andũ arĩa othe aamũre. ⁶ Nĩhooyaga atĩ ūgiĩ na kĩyo rĩrĩa ūkũgwatanĩra nao ūhoro wa wĩtikio waku, nĩgeetha magĩe na ūmenyo wa maũndũ mothe mega marĩa tŭrĩ namo thĩinĩ wa Kristũ. ⁷ Wendani waku nĩũheete gĩkeno kĩnene mũno na ūkanyũmĩrĩria, nĩ tondũ wee, mŭrũ wa Ithe witũ, nĩũcanjamũrite ngoro cia andũ arĩa aamũre.

Paŭlũ Gũthaithanĩrĩra Onesimo

⁸ Nĩ ūndũ wa ūguo-rĩ, o na gũtuĩka no ngwathe ndĩ thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, atĩ wĩke ūrĩa wagĩrĩre-rĩ, ⁹ nĩ kaba ngũthaithe ūwĩke nĩ ūndũ wa wendo. Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, niĩ Paŭlũ o na ndĩ mũthuri mŭkŭrũ, na ningĩ ndĩ muohe nĩ ūndũ wa Kristũ Jesũ-rĩ, ¹⁰ ngũgĩgũthaitha nĩ ūndũ wa mŭrũ wakwa Onesimo, ūrĩa watũkĩre mŭrũ wakwa ndĩ gũkũ kĩoho-inĩ. ¹¹ Mbere iyo ndaari kĩene kŭrĩwe, no rĩu niatuĩkĩte mũndũ wa bata harĩwe o na harĩ niĩ.

¹² Nake nĩngũmũcookia kŭrĩwe, na ngĩmũtũma no taarĩ ngoro yakwa mwene ndĩragũtũmĩra. ¹³ Nĩngĩrendire gũikara nake, nĩgeetha andeithagie handũ-inĩ haku, rĩu njohetwo nĩ ūndũ wa Ūhoro-ũrĩa-Mwega. ¹⁴ No ndiendire gwĩka ūndũ o na ūrĩkũ wee ūtetĩkĩrite, nĩgeetha ūndũ o wotho mwega wee ūngĩka ūkorwo ūrĩ wa kwĩyendera no ti wa kŭringĩrĩrio. ¹⁵ No gũkorwo gĩtũmi gĩa akweherere kahinda kanini-rĩ, nĩgeetha agũcookerera mũtũũranie nake nginya tene, ¹⁶ no ndagacooke arĩ o ngombo, no akorwo akĩrite ngombo, acooke arĩ mŭrũ wa Ithe witũ mwende mũno. Nĩ wa bata mũno harĩ niĩ, no harĩwe nĩ wa bata makĩria, arĩ ta mũndũ o na ta mŭrũ wa Ithe witũ thĩinĩ wa Mwathani.

¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio angĩkorwo nĩũtuaga tŭrĩ rŭmwe nawe-rĩ, mwamũkĩre o ta ūrĩa ūngĩnyamũkĩra niĩ mwene. ¹⁸ Nake angĩkorwo nĩagwĩkĩte ūuru o na ūrĩkũ, kana hihi arĩ na thĩirĩ waku-rĩ, andĩka atĩ thĩirĩ ūcio nĩ wakwa. ¹⁹ Nĩ niĩ Paŭlũ ndĩrakwandĩkĩra na guoko gwakwa mwene. Nĩngakũrĩha thĩirĩ ūcio, o na gũtuĩka ndikwenda kũgweta atĩ o na wee mwene ūrĩ thĩirĩ wakwa. ²⁰ Atĩrĩrĩ, mŭrũ wa Ithe witũ, niĩ ngĩenda ngĩe na uumithio uumĩte kŭrĩwe thĩinĩ wa Mwathani; canjamũra ngoro yakwa thĩinĩ wa

Kristũ. ²¹ Ndakwandĩkĩra marũa maya ndĩhokete atĩ ndũngĩaga kũnjathĩkĩra, na ngĩmenyaga atĩ nĩũgwĩka o na makĩria ya ũrĩa ngũrĩtie wĩke.

²² Hamwe na ũguo-rĩ, thondekera handũ ha gũikara, tondũ ndĩ na mwĩhoko atĩ nĩndĩtikĩrio njũke kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa mahooya marĩa mũhooyagĩra.

²³ Epafara, ũrĩa tuohetwo nake nĩ ũndũ wa Kristũ Jesũ, nĩakũgeithia. ²⁴ O na Mariko, na Arisitariko, na Dema, na Luka, arĩa tũrutithanagia wĩra nao, nĩmakũgeithia. ²⁵ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na roho waku.

MARŪA KŪRĪ AHIBIRANIA

Mūriū nī Mūnene Gūkīra Araika

¹ Matukū-inī ma tene Ngai nīarīrie maithe maitū na tūnua twa anabii maita maingī, na nīra mwanya mwanya, ² no matukū-inī maya ma kūrīgīrīria-rī, ithūi nīatwarīrie na nīra ya Mūriū, ūrīa aatuire mūgai wa indo ciothe, o we ūrīa thī yothe yombirwo na ūndū wake. ³ Mūrūwe-rī, nīwe wonanagia ūkengi wa riiri wake, na nīwe mūhianīre mūkinyanīru kūna wa ūrīa Ngai atariī, ningī nīwe ūnyiitīrie indo ciothe na kiugo gīake kīrī hinya. Nake aarīkia gūtheria andū mehīa-rī, nīaikarire thī guoko-inī kwa ūrīo kwa Ūnene kūu igūrū. ⁴ Nī ūndū ūcio agītuīka mūnene gūkīra araika, o ta ūrīa rīitwa rīria aagaīrwo rīrī inene gūkīra rīao.

⁵ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Wee nīwe Mūrū wakwa;
 ūmūthī nīndatuīka Thoguo”?
 O na kana akīmwīra atīrī,
 “Nī nī ngūtuīka Ithe,
 nake atuīke Mūrū wakwa”?

⁶ Na ningī-rī, Ngai aarehe irigithathi rīake gūkū thī, oigire atīrī,
 “Araika othe a Ngai nīmamūinamīrīre, mamūhooe.”

⁷ Akīaria ūhoro wa araika oigire atīrī,
 “Atūmaga araika ake matuīke huho,
 nacio ndungata ciake agacitua nīnīmbī cia mwaki.”

⁸ No ha ūhoro ūkonīi Mūriū ekuuga atīrī,
 “Wee Ngai, gīti gīaku kīa ūnene nīgīgatūūra tene na tene,
 nakio kihooto nīkio gīgaatuīka mūthīgi wa ūthamaki waku.

⁹ Wee wendete ūthingu no ūgathūūra waganu;
 nī ūndū ūcio, Ngai, o we Ngai waku, nīakwambararītie gūkīra
 athiritū aku othe
 na ūndū wa gūgūtīrīria maguta ma gīkeno.”

¹⁰ Ningī akoiga atīrī,
 “Wee Mwathani, o kīambīrīria-inī, nīwaarire mīthingi ya thī,
 o narīo igūrū nī wīra wa moko maku.

¹¹ Icio nīgūthira igaathira, no wee nīgūtūūra ūgaatūūra;
 igaathira o ta nguo.

¹² Ūgaacikūnja o ta ūrīa nguo ndaaya ikūnjagwo;
 ikaagarūrūka o ta ūrīa nguo igarūrūkaga.

No wee ndūgarūrūkaga,
 na mīaka yaku ndīrī hīndī igaathira.”

¹³ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Ikara thī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,
 nginya rīria ngaatūma thū ciaku
 ituīke gaturwa ka makīnya maku”?

¹⁴ Githī araika othe ti maroho ma gūtungata, matūmītwo matun-
 gatagīre arīa makaagaya ūhonokio?

2

Gwathwo Gũthikĩrĩria

¹ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, nĩtwagĩrĩrwo kũrũmbũiya mũno ùhoru ùrĩa twanaigua, nĩguo tũtikae gũtũgũgio tweherio kuuma harĩ guo. ² Tondũ-rĩ, angĩkorwo ùhoru ùrĩa waririo nĩ araika warĩ mũrũmũ-rĩ, na mũndũ o wothe wareganaga na ùhoru ùcio na akaũremera nĩaherithagio o ùrĩa kwagĩrĩre-rĩ, ³ tũngĩkĩaga atĩa kũherithio tũngĩnyarara ùhonokio mũnene ùũ? Ùhonokio ùyũ, ùrĩa waambire kũhunjio nĩ Mwathani, nĩwacookire gwĩkĩrwo hinya kũrĩ ithuĩ nĩ andũ arĩa maamũiguire. ⁴ Ningĩ Ngai agĩkĩra ùhoru ùyũ ùira atĩ nĩ wa ma na ùndũ wa kuonania marũuri na morirũ, o na kũringa ciana cia mĩthemba mũngĩ, na akiheana iheo cia Roho Mũtheru kũrĩ andũ kũringana na wendĩ wake.

Jesũ gũtuuo ta Ariũ a Nyina

⁵ Thĩ rĩria tũkwaria ùhoru wayo, araika tio maaheetwo wathani wayo. ⁶ No nĩ harĩ mũndũ mũna ùheanĩte ùira handũ hamwe akoiga atĩrĩ: “Mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ùikaraga ùkĩmwĩciiragia, nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ùmũmenyagĩrĩra?” ⁷ Watũmire atigie o hanini aiganane na araika, na ùkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩio, ⁸ na ùkĩiga indo ciothe rungu rwa magũrũ make aciathage.”
Nake akĩiga indo ciothe rungu rwa mũndũ-rĩ, hatĩrĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ Ngai aatigire gĩtarĩ watho-inĩ wa mũndũ. ⁹ No tuonaga Jesũ, ùrĩa gwa kahinda kanini watuĩtwo mũnini gũkĩra araika, no riu ekĩrĩtwo thũmbĩ ya riiri na ya gĩtĩio nĩ tondũ nĩanyariĩrĩkire na agĩkua, nĩgeetha, nĩ ùndũ wa Wega wa Ngai atuĩke wa gũcama gĩkuũ handũ ha andũ othe.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kwagĩrĩre atĩ Ngai, ùrĩa wombire indo ciothe na itũũruga nĩ ùndũ wake-rĩ, atũme mwambĩrĩria wa ùhonokio wao aagĩrĩre kũna kũna na ùndũ wa kũnyamario nĩguo arehe ciana nyingĩ riiri-inĩ wake. ¹¹ Jesũ ùrĩa ùtũmaga andũ matuĩke atheru, o hamwe na acio matuĩtwo atheru, othe matuĩkaga andũ a nyũmba ìmwe. Nĩ ùndũ ùcio Jesũ ndaconokaga akĩmeeta ariũ na aarĩ a Ithe. ¹² Akoiga atĩrĩ,
“Nĩngoimbũra rĩitwa rĩaku kũrĩ ariũ na aarĩ a Baba;
nĩngainaga nyĩmbo cia gũkũgoca ndĩ kũngano-inĩ.”

¹³ Ningĩ akoiga atĩrĩ,
“Nĩ ngũiga mwĩhoko wakwa harĩ Ngai.”
O na ningĩ akoiga atĩrĩ,
“Nĩ ùyũ haha, na ciana iria Ngai aaheete.”

¹⁴ Kuona atĩ ciana icio irĩ na mwĩrĩ na thakame-rĩ, we o nake aatuĩkire o tao mwĩrĩ-inĩ, nĩgeetha na ùndũ wa gĩkuũ gĩake ahote kwananga ùrĩa ùrĩ na hinya wa gĩkuũ, nake nĩwe mũcukani, ¹⁵ na ohore arĩa matũire mohetwo ùkombo-inĩ matukũ mao mothe nĩ ùndũ wa gwĩtigĩra gĩkuũ. ¹⁶ Nĩgũkorwo ti-itherũ ti araika ateithagia, no ateithagia rũciaro rwa Iburahĩmu. ¹⁷ Na nĩ ùndũ ùcio no nginya angĩahaanirio na ariũ na aarĩ a Ithe maũndũ-inĩ mothe, nĩguo atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai ùrĩa mũnene ùiyũrĩtwo nĩ tha na mwĩhokeku agĩtungatĩra Ngai, na nĩguo arute horohio nĩ ùndũ wa mehia ma

kĩrĩndĩ. ¹⁸ Nĩgũkorwo we mwene nĩathĩĩnikire rĩrĩa aageragio-rĩ, nĩahotaga gũteithia andũ arĩa mageragio.

3

Jesũ nĩ Mũnene gũkĩra Musa

¹ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ atheru, o inyuĩ mũgwatanĩire ũhoru wa gwĩtwo kũrĩa kuumĩte na igũrũ, mwĩcũranagiei ũhoru wa Jesũ, o we mĩtũmwo na mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene ũrĩa tuumbũraga ũhoru wake. ² We aarĩ mwĩhokeku kũrĩ ũrĩa wamwamũrire, o ta ũrĩa Musa aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai. ³ Jesũ nĩonekanĩte aagĩrĩre kũheo gĩtũio kĩnene gũkĩra Musa, o ta ũrĩa mwaki wa nyũmba aagĩrĩrwo nĩ gũtũio gũkĩra nyũmba yo nyene. ⁴ Nĩgũkorwo nyũmba o yothe nĩrĩ mũndũ ũrĩa wamĩakire, no Ngai nĩwe mwaki wa indo ciothe. ⁵ Nake Musa, aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai arĩ o ndungata, agakĩrutaga ũira wa maũndũ marĩa makaahanwo thuutha-inĩ. ⁶ No Kristũ arĩ Mũriũ aarĩ mwĩhokeku na akarũgamĩrĩra nyũmba ya Ngai. Na ithuĩ tũrĩ nyũmba ĩyo yake, tũngũikara tũrũmĩtie ũmĩrĩru witũ na kĩĩrĩgĩrĩro kĩrĩa twĩrahagĩra.

Gũkaanio kwaga Gwĩtĩkia

⁷ Nĩ ũndũ-rĩ, o ta ũrĩa Roho Mũtheru oigaga, atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngũigua mũgambo wake,

⁸ mũtikoomie ngoro cianyu

ta hĩndĩ ĩrĩa mwanemeire,

andũ makĩngeria marĩ kũu werũ-inĩ,

⁹ kũrĩa maithe manyu maangeririe na makĩndoria,

na makĩona ciĩko ciakwa, ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.

¹⁰ Nĩkĩo ndaarakarĩire rũciaro rũu, ngĩkiuga atĩrĩ,

‘Ngoro cia andũ aya itururaga hĩndĩ ciothe,

na matirĩ maamenya njĩra ciakwa.’

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,

‘Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.’”

¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩmenyererei hatikagĩe o na ũmwe wanyu ũrĩ na ngoro ĩhagia na ĩtetĩkagia, ĩrĩa ĩgarũrũkaga, ĩgatigana na Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo. ¹³ No ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ o mũthenya, o rĩrĩa rĩothe mũthenya ũrĩitagwo Ũmũthĩ,

nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe wanyu ũkũũmio ngoro nĩ ũndũ wa kũheenererio nĩ mehia. ¹⁴ Tondũ ũcio, tũngĩrũmia wega mwĩhoko ũrĩa twarĩ naguo kuuma o kĩambĩrĩria nginya ithirĩro-rĩ, nĩtũgaatuĩka a kũgwatanĩra hamwe na Kristũ. ¹⁵ O ta ũrĩa kwĩrĩtwo, atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngũigua mũgambo wake,

mũtikoomie ngoro cianyu

ta hĩndĩ ĩrĩa mwanemeire.”

¹⁶ Nĩ andũ arĩkũ acio maaiguire na makĩmũkararia? Githĩ ti arĩa othe moimĩte Misiri matongoretio nĩ Musa? ¹⁷ Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ aarakarĩire mĩaka ĩyo mĩrongo ĩna? Githĩ ti arĩa meehirie, na magĩkua, o arĩa ciimba ciao ciagũire kũu werũ-inĩ? ¹⁸ Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ Ngai ehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ gũtirĩ hĩndĩ magaatoonya ũhurũko-inĩ wake, tiga o andũ acio maaregire kũmwathĩkĩra?

19 Tūgakiona atĩrĩ, matiahotire gūtoonya kuo nĩ ūndũ wa kwaga gwītĩkia kwao.

4

Thabatũ ya Kūhurũka ya Andũ a Ngai

¹ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, kuona atĩ kīranĩro gĩa gūtoonya ūhurũko-inĩ wake kīrĩ o ho-rĩ, nītwīmenyererei gūtikagĩe o na ūmwe wanyu ūtagagĩkinyĩra. ² Nīgūkorwo o na ithuĩ nītūhunjĩrio Ūhorō-ūyũ-Mwega o tao; no ūhorō ūrĩa maaiguire ndūigana kūmaguna, tondũ arĩa maiguire matiwamūkĩrĩre na wītĩkio. ³ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa twītĩkĩtie nĩ ithuĩ tūtoonyaga kīhurũko-inĩ kīu, o ta ūrĩa Ngai oigire atĩrĩ,

“Nĩ ūndũ ūcio ngĩhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,

‘Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kīhurũko-inĩ gĩakwa.’”

O na gūtuĩka wĩra wake nīwathĩrĩte kuuma o rĩrĩa thĩ yombirwo.

⁴ Nīgūkorwo nĩ harĩ handũ hana aarĩtie ūhorō wa mūthenya wa mūgwanja, akoiga atĩrĩ: “Nake Ngai akīhurũka mūthenya wa mūgwanja, agĩtigana na wĩra wake wothe.” ⁵ O na ningĩ hau mbere nōoigĩte atĩrĩ, “Matirĩ hĩndĩ magaatoonya ūhurũko-inĩ wakwa.”

⁶ Nītũkuona atĩ nĩ kūrĩ amwe matigaire gūtoonya kīhurũko-inĩ kīu kīeranĩrwo, nīgūkorwo arĩa maahunjĩrio Ūhorō-ūrĩa-Mwega mbere matiatoonyire tondũ nĩmagire gwachĩka. ⁷ Nĩ ūndũ ūcio, o rĩngĩ Ngai akĩamũra mūthenya mūna, akĩwĩta Ūmũthĩ, thuutha wa matukũ maingĩ gũthira rĩrĩa aarĩrie na kanua ka Daudi, ta ūrĩa oigĩte hau mbere atĩrĩ:

“Ūmũthĩ, mūngĩigua mūgambo wake,
mūtikoomie ngoro cianyu.”

⁸ Tondũ korwo Joshua nĩamaheete ūhurũko-rĩ, Ngai ndangĩacookire kwaria ūhorō wa mūthenya ūngĩ thuutha ūcio. ⁹ Tondũ ūcio nīgūtigaire Thabatũ ya kūhurũka ya andũ a Ngai; ¹⁰ nīgūkorwo mūdũ o wothe ūrĩa ūtoonyaga kīhurũko-inĩ kĩa Ngai o nake nĩahurũkaga agatigana na wĩra wake, o ta ūrĩa Ngai aahurũkire agĩtigana na wĩra wake. ¹¹ Nĩ ūndũ ūcio, nītwĩrutanĩrie na kīyo gūtoonya ūhurũko-inĩ ūcio, nĩgeetha gūtikanagĩe mūdũ o na ūrĩkũ ūkaagũa nĩ ūndũ wa kūrũmĩrĩra kīonereria kĩa ūremi wao.

¹² Nīgūkorwo ūhorō wa Ngai ūrĩ muoyo na ūrĩ hinya. Nĩ mūngĩ gũkĩra rūhiu rwa njora rūnooretwo mĩena yeerĩ, ūgatheece ūkagayũkania muoyo na roho, o na ūkagayania marũngo na maguta marĩa makoragwo mahĩndĩ-inĩ, na ningĩ ūgatuĩra meciĩria na matua ma ngoro. ¹³ Gūtĩrĩ kĩndũ o na kīmwe kĩa irĩa ciombirwo kīhithĩtwo kuuma maitho-inĩ ma Ngai. Indo ciothe nĩhumbũrie na ikaguũrio mbere ya maitho ma ūrĩa tũkahe ūhorō witũ.

Jesũ Mũthĩnjĩri-Ngai Ūrĩa Mūnene Mūno

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio, kuona atĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mūnene mūno ūrĩa ūhungurĩte agakinya o igũrũ, na nĩwe Jesũ mūrũ wa Ngai-rĩ, nītũrũmiei na hinya wītĩkio ūrĩa tuumbũraga. ¹⁵ Nīgūkorwo tũtirĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mūnene ūtangĩhota gūtũguĩra tha ūhũthũ-inĩ witũ, no nĩ tũrĩ na ūmwe wanagerio ikĩro-inĩ ciothe o ta ithuĩ, no ndaigana kwĩhia. ¹⁶ Hakĩrĩ ūguo-rĩ, nītũkuhĩrĩriei gĩtĩ kĩa Ūnene kĩrĩa kĩa Wega

wake tũrĩ na ũmĩrĩru, nĩgeetha tũkaiguĩrwo tha, na tuone Wega wake wa gũtũteithagia hĩndĩ ĩrĩa tũbatarĩte.

5

¹ Rĩu-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene o wothe athuuragwo kuuma gatagatĩ ka andũ na agatuuo wa kũmarũgamĩrĩra maũndũ-inĩ marĩa makoniĩ Ngai, nĩguo arutage maruta na magongona nĩ ũndũ wa kũhoroheria mehia. ² Nake nĩahotaga gũkirĩrĩria arĩa matarĩ na ũmenyo o na arĩa maturuurĩte, kuona atĩ o nake nĩarĩ ũhũthũ wake. ³ ũndũ ũyũ nĩguo ũtũmaga arute magongona ma kũhoroheria mehia make mwene, o ta ũrĩa amarutaga nĩ ũndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ.

⁴ Gũtirĩ mũndũ wĩheaga gĩtĩio kũu we mwene; no nginya akorwo etĩtwo nĩ Ngai, o ta ũrĩa Harũni eetirwo. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio, o nake Kristũ ndaigana kwĩyoera ũgooci wa gũtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. No nĩ Ngai wamwĩrire atĩrĩ,

“Wee nĩwe Mũrũ wakwa;
ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.”

⁶ Na handũ hangĩ oigĩte atĩrĩ,
“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

⁷ Matukũ-inĩ marĩa Jesũ aatũuraga gũkũ thĩ-rĩ, nĩahooyaga na agathaita Ngai, agĩkayaga mũno agĩtaga maithori kũrĩ ũcio ũngĩahotire kũmũhonokia kuuma gĩkuũ-inĩ, na nĩaiguagwo nĩ ũndũ wa kwĩnyiihia gwake. ⁸ O na gũtuĩka aarĩ mũriũ, nĩerutire gwathĩka nĩ ũndũ wa ũrĩa aanyariĩkire, ⁹ na aarĩkia gũtuuo mwagĩrĩru kũna, agĩtuĩka kĩhumo kĩa ũhonokio ũrĩa ũtagaathira harĩ arĩa othe mamwathĩkagĩra, ¹⁰ nake Ngai akĩmũtua mũthĩnjĩri-Ngai mũnene o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.

Gũtaarwo nĩguo Tũtikagwe

¹¹ Nĩtũrĩ na maũndũ maingĩ tũngĩmwĩra makoniĩ ũhoru ũyũ, no nĩ hinya kũmũtaarĩria tondũ mũtĩnyĩitaga maũndũ narua. ¹² Nĩ ũndũ-rĩ, o na gũtuĩka rĩu mwagĩrĩrwo nĩgũkorwo mũrĩ arutani-rĩ, nĩmũbatarĩte mũndũ wa kũmũrutũ maũndũ marĩa mwarutĩtwo kĩambĩrĩria ma kiugo kĩa Ngai o rĩngĩ. Inyũ mũbataire kũheo iria, no ti irio nyũmũ! ¹³ Mũndũ o wothe ũnyuuaga iria, tondũ no gakenge-rĩ, ndangĩmenya wega ũhoru wa ũrutani wa ũthingu. ¹⁴ No irio iria nyũmũ nĩ cia andũ arĩa agima, arĩa nĩ ũndũ wa kũmenyera gũcĩhũthĩra kaingĩ, nĩmerutĩte gũkũũrana wega na ũũru.

6

¹ Nĩ ũndũ ũcio nĩtũtiganei na morutani marĩa ma kĩambĩrĩria ma ũhoru wa Kristũ, na tũthĩ na mbere na gũkũra, na tũtĩge kwambĩrĩria gwaka mũthingi rĩngĩ wa kũrutana ũhoru wa kwĩrĩra nĩ ũndũ wa ciĩko iria cierekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, na ũrutani wa gwĩtĩkia thĩnĩ wa Ngai, ² na morutani ma ũbatithio, na ma kũigĩrĩrwo moko, o na ma kũriũka kwa arĩa akuũ, o na ma gũtuĩrwo ciira wa tene na tene. ³ Na noguo tũrĩkaga, Ngai angĩtĩkĩria.

⁴ Na rĩrĩ, nĩ ũndũ ũrĩ hinya mũno kũrĩ andũ arĩa maanathererwo nĩ ũtheri, na magacama kĩheo kĩria kũmĩte igũrũ, na magakorwo matũtwo a ngwatanĩro ya Roho Mũtheru, ⁵ o acio macamĩte wega wa kiugo kĩa Ngai na maahinya ma ihinda rĩrĩa rĩgooka, ⁶ andũ

acio mangĩgũa na matigane na maũndũ macio-rĩ, gũtingĩhoteka kũmacookia rĩngĩ merire, nĩ tondũ nĩ kwambithia marambithia Mũrũ wa Ngai mũtĩ igũrũ o rĩngĩ, na makamũnyararithia kũrĩ kĩrĩndĩ.

⁷ Mũgũnda ũria uragĩrwo nĩ mbura kaingĩ na ũgacooka ũgaciara maciara mega ma kũguna arĩa marĩmũrwo-rĩ, nĩũrathimagwo nĩ Ngai. ⁸ No mũgũnda ũria ũkũraga mũigua na mahiũ ma nyeki-inĩ nĩ wa tũhũ, na ũrĩ ũgwati-inĩ wa kwĩrehithĩria kĩrumi. Marigĩrĩrio-inĩ nĩgũcinwo ũgaacinwo.

⁹ Arata akwa nyendete mũno, o na tũkĩaragia ũguo, ha ũhoru wanyu-rĩ, nĩtwĩrigĩrĩre maũndũ mega kũrĩ macio, o marĩa marehanaga na ũhonokio. ¹⁰ Tondũ Ngai ndaagĩte kĩhooto; ndakaariganĩrwo nĩ wĩra wanyu o na wendo ũria muonanĩtie nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩake rĩria mwateithagia andũ arĩa aamũre, o na rĩu no mũrathĩĩ na mbere na kũmateithia. ¹¹ Tũngĩenda mũndũ o mũndũ wanyu onanie kĩyo o ta kũu o nginya mũthia, nĩguo mũkaahingĩrio maũndũ marĩa mũtũire mwĩrigĩrĩre. ¹² Tũtikwenda mũtuĩke igũũta, no tũkwenda mwĩgerekangie na andũ, arĩa nĩ ũndũ wa gwĩtikia na gũkĩrĩria kwao nĩkuo gũtũmaga magairwo maũndũ marĩa meranĩrwo.

Ūuma wa Kĩranĩro kĩa Ngai

¹³ Rĩria Ngai eerĩre Iburahĩmu kĩranĩro gĩake, eehĩtire akĩgwetaga we mwene, nĩgũkorwo gũtiarĩ na ũngĩ mũnene kũrĩ we wa kwĩhĩta nake, ¹⁴ akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩngũkũrathima na ngũhe njjara nyingĩ.” ¹⁵ Na nĩ ũndũ ũcio, thuutha wa Iburahĩmu gweterera akĩrĩrĩrie-rĩ, nĩaheirwo kĩria eerĩrwo.

¹⁶ Tondũ rĩrĩ, andũ mehĩtaga na mũndũ ũria mũnene kũmakĩra, naguo mwĩhĩtwa ũgakĩndĩra ũria kwĩrĩtwa, na ũgakĩniina ngarari ciothe. ¹⁷ Na tondũ Ngai nĩendaga kuonania hatarĩ nganja kũrĩ agai a maũndũ marĩa meranĩrwo atĩ itua rĩake rĩria aatuĩte rĩtingĩgarũrũka-rĩ, nĩakĩndĩrĩre ũhoru ũcio na mwĩhĩtwa. ¹⁸ Ngai eekire ũguo na ũndũ wa maũndũ meerĩ matangĩgarũrũka, o marĩa gũtangĩhoteka Ngai aheenanie namo, nĩgeetha ithuĩ arĩa tuonete handũ ha kũũrĩra twĩgwatĩre kũrĩgĩrĩro kĩria tũheetwo, tũhote kũũmirĩria mũno. ¹⁹ Kũrĩgĩrĩro gĩkĩ tũrĩ nakĩo kĩaana ta nanga ya ngoro, nakĩo nĩ kĩrũmu, na nĩ kĩa ma. Nakĩo gĩtoonyaga handũharĩa-haamũre thuutha wa gĩtama kĩria kĩnene, ²⁰ o harĩa Jesũ, ũria wathĩire mbere iitũ, aatoonyire ithenya riiitũ. Nake nĩatuĩkĩte mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene o nginya tene, o ta ũria Melikisedeki aatarĩ.

7

Melikisedeki ũria Mũthĩnjĩri-Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, Melikisedeki ũcio aarĩ mũthamaki wa Salemu na mũthĩnjĩri-Ngai, o Ngai-Ūria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno. Nĩwe watũngire Iburahĩmu akĩnũka aarĩkia kũhoota athamaki, na akĩmũrathima, ² nake Iburahĩmu akĩmũhe gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe. Rĩtwa rĩake rĩgĩtaũrwo mbere nĩ kuuga “mũthamaki wa ũthingu”; ningĩ “mũthamaki wa Salemu” nĩ kuuga “mũthamaki wa thayũ”. ³ Ndaarĩ na ithe kana nyina, kana kĩruka gĩake, na ndaarĩ na kĩaambĩrĩria kĩa matukũ kana mũthia wa muoyo wake, nĩ ũndũ ũcio, we ahaana ta Mũrũ wa Ngai, egũtũura arĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene.

⁴ Ta mwĩciirie ũrĩa aarĩ mũnene: Atĩ o na ithe witũ Iburahĩmu nĩamũgairĩ gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo iria aatahĩte! ⁵ Na rĩrĩ, watho uugĩte atĩ andũ a rūciaro rwa Lawi arĩa matuĩkaga athĩnjĩri-Ngai metagie gĩcunjĩ gĩa ikũmi kuuma kũrĩ andũ, ũguo nĩ kuuga ariũ a ithe wao, o na gwatũka ariũ a ithe wao nĩ a rūciaro rwa Iburahĩmu. ⁶ No mũndũ ũcio ndaarĩ wa rūciaro rwa Lawi, no nĩamũkĩrĩre gĩcunjĩ gĩa ikũmi kuuma kũrĩ Iburahĩmu, na akĩrathima ũcio werĩrwo ciiranĩro. ⁷ Na hatĩrĩ nganja atĩ mũndũ ũrĩa mũnini nĩwe ũrathimagwo nĩ ũrĩa mũnene. ⁸ Tũgakĩona atĩ, mwena ũmwe gĩcunjĩ kũu gĩa ikũmi kĩũnganagio nĩ andũ arĩa macookaga gũkua, na nĩo Alawii; naguo mwena ũcio ũngĩ, kĩrutagĩrwo mũndũ ũrĩa uumbũrĩtwo ũhoru wake atĩ atũũraga o muoyo. ⁹ O na mũndũ no oige atĩ Lawi, ũcio ũrutagĩrwo gĩcunjĩ kũu gĩa ikũmi, mwene nĩarutire gĩcunjĩ kũu na njĩra ya Iburahĩmu, ¹⁰ tondũ hĩndĩ irĩa Melikisedeki aacemanirie na Iburahĩmu, Lawi aarĩ mũthiimo-inĩ wa ithe ũcio wa tene.

Jesũ ahaana ta Melikisedeki

¹¹ Korwo ũkinyanĩru kũna nĩũngĩonekanire na njĩra ya ũthĩnjĩri Ngai wa Alawii-rĩ, (nĩ ũndũ kĩrĩndĩ kĩaheirwo watho na njĩra iyo), gwakĩrĩ bata ũngĩ ũrĩkũ gũũke mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ, ũtariĩ ta Melikisedeki, na ndatuĩke ta wa nyũmba ya Harũni? ¹² Nĩgũkorwo ũhoru wa ũthĩnjĩri-Ngai ũngĩgarũrĩrwo-rĩ, o naguo watho no nginya ũgarũrĩrwo. ¹³ Nake mũndũ ũrĩa maũndũ maya maarĩtio nĩ ũndũ wake oimĩte mũhĩrĩga-inĩ ũngĩ, ũrĩa gũtarĩ mũndũ waguo ũrĩ watungatĩra Ngai kĩgongona-inĩ. ¹⁴ Nĩgũkorwo nĩkũũkaine wega atĩ Mwathani witũ oimire mũhĩrĩga-inĩ wa Juda, na ha ũhoru wa mũhĩrĩga ũcio-rĩ, Musa ndaigana kuuga ũndũ o na ũrĩkũ ũkonĩ athĩnjĩri-Ngai. ¹⁵ Na rĩrĩ, ũhoru ũrĩa twarĩtie no ũmenyeke wega makĩria angĩkorwo mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ ũtariĩ ta Melikisedeki nĩonekanĩte, ¹⁶ ũrĩa ũtuĩkĩte mũthĩnjĩri-Ngai, na ti kũringana na mũtugo wa rūciaro rwake, no nĩ tondũ wa ũhoti wa muoyo ũrĩa ũtathiraga. ¹⁷ Nĩgũkorwo nĩkuumbũrĩtwo atĩrĩ:

“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,

o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

¹⁸ Watho wa mbere nĩũtiganĩtwo naguo tondũ ndwarĩ na hinya na ũkaaga bata ¹⁹ (nĩgũkorwo watho ndũrĩ ũndũ watũmire wagĩrĩre kũna), no nĩtũheetwo kĩrĩgĩrĩro kĩaega makĩria kĩa gĩtũhotithagia gũkuhĩrĩria Ngai.

²⁰ Na ũndũ ũyũ ndwekirwo hatarĩ mwĩhĩtwa! Andũ acio angĩ nĩmatuĩkaga athĩnjĩri-Ngai hatarĩ mwĩhĩtwa, ²¹ nowe aatuĩkire mũthĩnjĩri-Ngai na mwĩhĩtwa, rĩrĩa Ngai aamwĩrĩre atĩrĩ:

“Jehova nĩehĩtĩte,

na ndangĩricũkwo, akoiga atĩrĩ:

‘Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene.’”

²² Nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa ũyũ, Jesũ nĩatuĩkĩte mũrũgamĩrĩri wa kĩrikanĩro kĩa kĩaega makĩria.

²³ Ningĩ-rĩ, nĩgũkoretwo na athĩnjĩri-Ngai aingĩ ta acio hau mbere, nĩgũkorwo nĩmakuaga magakĩgirio gũthĩ na mbere na ũtungata ũcio. ²⁴ No tondũ Jesũ atũũraga muoyo nginya tene-rĩ, ũthĩnjĩri-Ngai wake nĩ wa gũtũũra nginya tene. ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩahotaga

kūhonokia kūna arīa othe mokaga kūrī Ngai magereire harī we, nīgūkorwo egūtūūra amathaithanagīrīra.

²⁶ Tondū nī kwagīrīre tūgīe na mūthīnjīri-Ngai mūnene ta ūcio, atūhingagīrie bata witū, na akorwo arī mūtheru, na atarī ūcuuke, kana rīhia, na aamūranītio na ehia, o na agatūūgīrio igūrū rīa igūrū.

²⁷ We ndekūbatara kūruta magongona mūthenya o mūthenya ta ūrīa athīnjīri-Ngai anene acio angī meekaga, mbere nī ūndū wa mehia make mwene, na thuutha ūcio nī ūndū wa mehia ma kīrīndī. We nīarutire igongona nī ūndū wa mehia mao ihinda o rīmwe rīa kūigana hīndī īrīa eerutire we mwene. ²⁸ Nīgūkorwo watho ūtuaga andū matarī hinya athīnjīri Ngai anene; no mwīhītwā, ūrīa wokire thuutha wa watho, nīwaamūrīre Mūrīū, ūrīa ūtuīkīte mwagīrīru kūna nginya tene.

8

Mūthīnjīri-Ngai Ūrīa Mūnene wa Kīrīkanīro Kīerū

¹ Atīrīrī, ūhoro ūrīa tūraaria nī atī: Nī tūrī na mūthīnjīri-Ngai-mūnene, ūrīa ūikarīte thī guoko-inī kwa ūrīo gwa gītī kīa Ūnene kīa ūthamaki wa igūrū, ² nake nī mūtungatīri wa handū-harīa-haamūre, o kūu hema-inī ya gūtūnganwo īrīa ya ma īrīa yaakirwo nī Mwathani, no ti mūndū.

³ Na rīrī, mūthīnjīri-Ngai mūnene o wothe aathuuragwo nīguo arutage iheo na magongona, na nī ūndū ūcio o nake no nginya akorwo arī na kīndū gīa kūruta. ⁴ Korwo arī o gūkū thī-rī, ndangīrī mūthīnjīri-Ngai, nīgūkorwo nī kūrī andū arīa marutaga iheo irīa ciathanītwo nī watho. ⁵ Nao matungataga mūhianīre wa handū-harīa-haamūre na kūruru kīa maūndū marīa marī igūrū. Ūndū ūcio nīguo watūmire Musa atarwo hīndī īrīa eeharagīria gwaka Hema-ya-Gūtūnganwo, akīrwo atīrī: “Menyerera wone nīwathondeka indo icio ciothe kūringana na mūhianīre ūrīa wonirio ūrī kīrīma-inī.” ⁶ No rīrī, ūtungata ūrīa Jesū aheetwo nīūkīrīte wao, o ta ūrīa kīrīkanīro kīrīa arī we mūiguithania wakīo gīkīrīte kīrīa gīkūrū, na ningī kīhaandītwo na cīranīro njega makīria.

⁷ Nīgūkorwo kīrīkanīro kīa mbere gītangīarī na mahītia, gūtingīagīre bata wa gwetha kīngī gīa keerī. ⁸ No Ngai nīoonire andū marī na mahītia, akiuga atīrī:

“Matukū nīmarooka,
rīrīa ngaarīkanīra kīrīkanīro kīerū
na nyūmba ya Isiraeli,

o hamwe na nyūmba ya Juda, nīguo Mwathani ekuuga.

⁹ Nakīo kīrīkanīro kīu gītīkahaana ta kīrīkanīro

kīrīa ndaarīkanīire na maithe mao ma tene
rīrīa ndaamanyīitire na guoko,

ngīmatongoria, ngīmaruta būrūri wa Misiri,

na tondū matiigana gūikara marī ehokeku harī kīrīkanīro gīakwa,

na nīi ngīmahutatīra,

ūguo nīguo Mwathani ekuuga.

¹⁰ Gīkī nīkīo kīrīkanīro kīrīa ngaarīkanīra na nyūmba ya Isiraeli

ihinda rīu rīathira, nīguo Mwathani ekuuga.

Nīngekīra watho wakwa meciirīa-inī mao,

na ningī ndīwaandīke ngoro-inī ciao.

Na nĩ ngaatuĩka Ngai wao,

nao matuĩke andũ akwa.

¹¹ Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ũrĩa ũngĩ,
kana mũndũ arute mũrũ wa ithe amwĩre atĩrĩ, 'Menyana na
Mwathani,'

tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,

kuuma ũrĩa mũnini mũno wao nginya ũrĩa mũnene.

¹² Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,
na ndigacooka kũririkana mehia mao."

¹³ Na rĩrĩ, rĩrĩa ekwaria ũhoru wa kĩrĩkanĩro kĩerũ-rĩ, nĩgũtua
aatuire kĩrĩa kĩa mbere gĩkũrũ; na kĩndũ o gĩothe kĩrakũra-rĩ,
gĩtuĩkaga gĩa gũthira, gĩkabuĩria o biũ.

9

Kũhooya Ngai thĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo ya Gũkũ Thĩ

¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩa mbere nĩ kĩarĩ na mawatho maakonĩ
ũhoru wa kũhooya Ngai, o na nĩngĩ nĩ kwarĩ na handũ-harĩa-haamũre
gũkũ thĩ. ² Nĩ kwarĩ na hema yathondeketwo, na kanyũmba kayo
ka mbere nĩ haarĩ na mũtĩ ũrĩa wa gũcuuria matawa, na metha, na
mĩgate irĩa mĩamũre; hau nĩho heetagwo "Handũ-harĩa-Hatheru."
³ Thuutha wa gĩtama gĩa keerĩ haarĩ na kanyũmba geetagwo, "Handũ-
harĩa-Hatheru-Mũno," ⁴ na hau nĩho haarĩ kĩgongona gĩa thahabu
gĩa gũcinĩrwo ũbumba, na nĩho haarĩ ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa
rĩahumbĩritwo na thahabu kũndũ guothe. Thĩnĩ wa ithandũkũ rĩu nĩ
haarĩ na nyũngũ ya thahabu yarĩ na mana, na rũthanju rwa Harũni
rũrĩa rwathundũkĩte, na ihengere cia mahiga iria ciandĩkĩtwo. ⁵ Igũrũ
wa ithandũkũ rĩu nĩ haarĩ na akerubi a Riiri, mahumbĩrite gĩtĩ-gĩa-tha.
No rĩu tũtingihota gũtaarĩria wega rĩu ũhoru wa kũndũ o kũndũ.

⁶ Nacio indo ciothe ciarĩkia kũbangwo ũguo-rĩ, athĩnjĩri-Ngai nao
maatoonyaga kanyũmba kau ka mbere hĩndĩ ciothe nĩguo marute
wĩra wao wa ũtungata. ⁷ No rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene
nowe wiki watoonyaga kanyũmba karĩa ga thĩnĩ, na aatoonyaga o
ihinda o rĩmwe mwaka, na ndangĩatoonyire atakuũite thakame ya
kũruta igongona nĩ ũndũ wake mwene na nĩ ũndũ wa mehia ma
andũ marĩa meekĩte matekũmenya. ⁸ ũndũ ũyũ nĩguo Roho Mũtheru
oonanagia nago atĩ njĩra ya gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno
ndĩakoretwo ĩguũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩothe hema ya mbere yarĩ
ho. ⁹ Gĩkĩ gĩkĩrĩ o kĩonereria kĩa matukũ maya tũrĩ, atĩ maruta na
magongona marĩa maarutagwo matingĩahotire gũtheria thamiri ya
mũndũ ũrĩa mũhooi Ngai. ¹⁰ Maũndũ macio makonĩ o ũhoru wa
kũrĩa na kũnyua, na magongona ma mĩthemba mĩngĩ ya gwĩtheria
na mawatho ma na igũrũ tu, marĩa maathanĩtwo mekagwo nginya
ihinda rĩrĩa maũndũ makeerũhio rĩgaakinya.

Thakame ya Kristũ

¹¹ Rĩrĩa Kristũ ookire arĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene wa maũndũ
mega marĩa marĩ kuo-rĩ, nĩagereire hema-inĩ irĩa nene na nginyanĩru
irĩa itathondeketwo na moko ma andũ, nago ũguo nĩ kuuga ti
ya mũmbĩre wa thĩ ĩno. ¹² Ndaatoonyire na ũndũ wa thakame ya
mbũri na njaũ; nowe aatoonyire Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno riita o
rĩmwe rĩa kũigana na ũndũ wa thakame yake we mwene, arĩkĩtie

gũkũũra andũ na ũkũũri ũrĩa ũtagaathira. ¹³ Thakame ya mbũri na ndegwa, na mũhu wa moori ĩcinĩtwo, ciaminjaminjĩrio arĩa marĩ na thaahu, nĩciamatheragia na ikaniina thaahu mĩrĩ yao. ¹⁴ Githĩ thakame ya Kristũ, ũrĩa werutire arĩ igongona rĩtarĩ kaũũgũ harĩ Ngai nĩ ũndũ wa Roho wa tene na tene, ndĩngĩgĩtheria thamiri ciitũ makĩria nĩguo itigane na ciĩko iria cierekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, nĩguo tũtungatagĩre Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo!

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Kristũ nĩwe mũiguithania wa kĩrĩkanĩro kĩerũ, nĩguo arĩa metĩtwo mahote kũgairwo igai rĩrĩa rĩranĩrwo rĩtagaathira, kuona atĩ rĩu nĩakuĩte arĩ mũkũũri wa kũmakũũra kuuma mehia-inĩ marĩa meekĩtwo kĩrĩkanĩro-inĩ kĩrĩa kĩa mbere.

¹⁶ Tondũ ha ũhoru ũkonĩ kwĩgaya-rĩ, nĩ kwagĩrĩre kũmenyeke wega atĩ ũcio wĩgaĩte nĩakuĩte, ¹⁷ nĩ ũndũ kwĩgaya kũgĩaga na hinya rĩrĩa mũndũ ũrĩa wĩgaĩte aarĩkia gũkua; kwĩgaya gũtirĩ hinya rĩrĩa rĩothe ũrĩa wĩgaĩte arĩ muoyo. ¹⁸ Ũguo noguo o nakĩo kĩrĩkanĩro kĩa mbere gĩtingĩagĩre na hinya hatarĩ thakame. ¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa Musa aarĩkirie kũhe andũ othe maathani mothe marĩa maandikĩtwo watho-inĩ-rĩ, nĩoire thakame ya njaũ, o hamwe na maaĩ, na guoya mũtune, na mathĩgĩ ma mũthobi akĩminjaminjĩria ibuku rĩa gĩkũnjo o na andũ othe. ²⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Īno nĩyo thakame ya kĩrĩkanĩro, kĩrĩa Ngai amwathĩte mwathĩkagĩre.” ²¹ Ningĩ o ũndũ ũmwe, akĩminjaminjĩria Hema-ya-Gũtũnganwo thakame o hamwe na indo iria ciothe ciahũthagĩrwo gũtungatĩra Ngai nacio. ²² Na ti-itherũ, kũringana na watho hakuhĩ indo ciothe itheragio na thakame, na hatarĩ gũitwo gwa thakame-rĩ, gũtirĩ kũrekerwo kwa mehia.

²³ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ kwagĩrĩre mĩhaano ya indo iria irĩ igũrũ ĩtheragio na magongona macio, no indo cia igũrũ cio nyene itheragio na magongona mega kũrĩ macio. ²⁴ Nĩgũkorwo Kristũ ndaatoonyire handũ-harĩa-haamũre haakĩtwo na moko ma andũ hahaanaine na handũ harĩa ha ma; nowe aatoonyire igũrũ kuo kwene, kũrĩa rĩu arũgamĩte mbere ya Ngai nĩ ũndũ witũ. ²⁵ O na ndaatoonyire igũrũ nĩguo erutage igongona kaingĩ kaingĩ ta ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mũnene aatoonyaga Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno o mwaka arĩ na thakame ĩtarĩ yake mwene. ²⁶ Kũngĩrĩ ũguo-rĩ, Kristũ angĩtũũraga anyariiragwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo. No rĩu, matukũ-inĩ maya ma kũrigĩrĩria, nĩaguũranĩrio riita rĩmwe rĩa kũigana nĩguo eherie wĩhia na ũndũ wa kwĩruta atuĩke igongona we mwene. ²⁷ Na o ta ũrĩa gũtuĩtwo atĩ andũ makuage o riita rĩmwe, na thuutha wa ũguo magatuĩrwo ciira-rĩ, ²⁸ ũguo no taguo Kristũ aarutirwo igongona riita o rĩmwe nĩguo eherie mehia ma andũ aingĩ; nake nĩakaguũranĩrio riita rĩa keerĩ, no tigeetha akuue mehia, no nĩgeetha arehere arĩa mamwetagĩrĩa ũhonokio.

10

Igongona Rĩmwe rĩa Kũigana rĩa Kristũ

¹ Rĩu-rĩ, watho no kũiruru kĩa maũndũ mega marĩa magooka, no ti mũhianĩre wa maũndũ marĩa mo mene. Nĩ ũndũ ũcio watho ndũngĩhota gũtũma magongona marĩa marutagwo o mwaka o mwaka mategũtigĩthĩrio matũme andũ arĩa mookaga kũhooya Ngai

magĩrĩre kũna. ² Tondũ korwo nĩ kwahotekire-rĩ, githĩ magongona macio matingĩagĩtigire kũrutagwo? Nĩgũkorwo arĩa maa-hooyaga nĩmangĩatheretio rĩmwe rĩa kũigana, na matingĩacookire gwĩcuukĩra mehia mao. ³ No rĩrĩ, magongona macio maarĩ ma kũririkanania mehia mwaka o mwaka, ⁴ tondũ gũtingĩhoteka thakame ya ndegwa na ya mbũri yeherie mehia.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa Kristũ ookire gũkũ thĩ, oigire atĩrĩ:
“Wee ti magongona na maruta weriragĩria,

no nĩ mwĩrĩ wahaarĩrĩrie;

⁶ ndwakenirio nĩ maruta ma njino,

o na kana maruta ma kũhoroheria mehia.

⁷ Hĩndĩ ĩyo ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ũyũ haha,

o ta ũrĩa ũhoru wakwa wandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, atĩrĩ:

njũkĩte gwĩka wendi waku, Wee Ngai.’”

⁸ Mbere oigire atĩrĩ, “Magongona na maruta, na maruta ma njino, o na maruta ma kũhoroherio mehia, ti mo weriragĩria, o na kana ũgakenio nĩmo” (o na gũtuĩka watho nĩwaathanĩte marutagwo). ⁹ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha, njũkĩte gwĩka wendi waku.” Eeheragia ũhoru wa mbere nĩguo ahaande ũcio wa keerĩ. ¹⁰ Na nĩ ũndũ wa kwenda kũu-rĩ, nĩtũtuĩtwo atheru nĩ ũndũ wa igongona rĩa mwĩrĩ wa Jesũ Kristũ rĩrĩa aarutire ihinda rĩmwe rĩa kũigana.

¹¹ Mũthenya o mũthenya mũthĩnjĩri-Ngai o wotho arũgamaga na akaruta mawĩra make makoniĩ kĩrĩa kĩa Ngai, agakĩruta magongona o ro macio kaingĩ kaingĩ, no nĩ magongona matangĩhota kweheria mehia. ¹² No rĩrĩ, mũthĩnjĩri Ngai ũyũ aarĩkia kũruta igongona rĩmwe rĩa kũigana rĩa kweheria mehia, nĩaikarire thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai. ¹³ Kuuma hĩndĩ ĩyo nĩatũũraga etereire o nginya rĩrĩa thũ ciake igaatuuu gaturwa ka makinya make, ¹⁴ nĩ tondũ na ũndũ wa igongona rĩu rĩmwe, nĩatũmĩte arĩa maratuuu atheru magĩrĩre kũna nginya tene.

¹⁵ O nake Roho Mũtheru nĩatumbũragĩra ũhoru ũyũ. O mbere akoiga atĩrĩ:

¹⁶ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra nao

thuutha wa matukũ macio, ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

Nĩngekĩra mawatho makwa ngoro-inĩ ciao,

na ndĩmaandĩke meciiria-inĩ mao.”

¹⁷ Ningĩ agacooka akoiga atĩrĩ:

“Ndigacooka kũririkana mehia mao

na ciĩko ciao cia ũremi o rĩ o rĩ.”

¹⁸ Na rĩrĩ, mehia marĩkia kũrekanĩrwo-rĩ, gũtingĩcooka kũrutwo igongona rĩngĩ rĩa kweheria mehia.

Rũtana rĩa Gũkirĩrĩa

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, kuona atĩ tũrĩ na mwĩhoko wa gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na ũndũ wa thakame ya Jesũ, ²⁰ tondũ nĩatũhingũrĩre njĩra njerũ na ĩrĩ muoyo ya kũhĩtũkĩra gĩtambaya-inĩ, nakĩo nĩkĩo mwĩrĩ wake, ²¹ na kuona atĩ nĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mũno ũrĩa ũrũgamĩrĩre nyũmba ya Ngai-rĩ, ²² nĩtũkuhĩrĩrie Ngai tũrĩ na ngoro itarĩ na ũhinga, na tũiyũrĩtwo nĩ wĩtĩkio kũna, nacio ngoro ciitũ iminjaminjĩrio nĩguo tũtherio thamiri ciitũ ciage ũcuuke nayo mũrĩrĩ iitũ ĩthambĩtio na maaĩ matheru. ²³ Ningĩ nĩtũrũmiei ũhoru wa kũrĩgĩrĩro kĩrĩa

tuumbūraga tūtegūthangania, nīgūkorwo ūrĩa wīranīire kīranīro kīu nī mwīhokeku. ²⁴ Hamwe na ūguo, nītūwīcūūranie ūrĩa tūngīarahūrana o mūdū na ūrĩa ūngī ūhorō-inī wa kwendana na gwīka ciiko njeja. ²⁵ Na ningī tūtīgatige kūnganaga hamwe, ta ūrĩa andū amwe mamenyerete gwīkaga, no nītūmanagīrīriei mūdū na ūrĩa ūngī, na makīria mūno tondū wa ūrĩa mūkuona atī Mūthenya ūcio nīūrakuhīria.

²⁶ Tondū tūngīthī na mbere na kwīhia na ūtūrīka thuutha wa kūmenya ūhorō-ūrĩa-wa-ma-rī, gūtīrī na igongona rīngī rīa kweheria mehia rītigaire, ²⁷ tiga o gweterera tūrī na guoya ciira o na mwaki ūrīrīmbūkaga ūrĩa ūkaaniina thū cia Ngai. ²⁸ Mūdū ūrĩa wothē wareganaga na watho wa Musa ooragagwo atekūguīrwo tha na ūndū wa ūira wa andū eerī kana atatū. ²⁹ Mūgwīciiria mūdū aagīrīrwo nīkūherithio mūno makīria atīa, ūrĩa ūrangīrīrie Mūrū wa Ngai thī, na agatua atī thakame ya kīrīkanīro īria aatheretio nayo tī theru, na agacooka akaruma Roho ūrĩa ūheanaga wega wa Ngai? ³⁰ Nīgūkorwo nītūū ūrĩa woigire atīrī, “Kūrīhanīria nī gwakwa, na nī nī ngaarīhanīria,” na ningī akiuga atīrī, “Mwathani nīwe ūgaatuīra andū ake ciira.” ³¹ Nī ūndū wa kūguoyohia mūno mūdū gūkumbatwo nī Ngai ūrĩa ūrī muoyo.

³² Ririkanai matukū ma tene thuutha wanyu kwarīrwo nī ūtheri, ūrĩa mweyūmīrīrie mbaara nene rīrīa mwanariiragwo. ³³ Mahinda mamwe mwathīnagio mbere ya kīrīndī mūkīrumagwo; na mahinda mangī nīmwanīitanagīra na arīa meekagwo ūguo. ³⁴ Ningī nīmwaiguagīra arīa mohetwo njeera tha, na mūgetīkagīra gūtunywo indo cianyu mūkenete, tondū nīmwamenyete atī inyuī mwarī na ūtonga ūngī mwega makīria na wa gūtūra.

³⁵ Nī ūndū ūcio, mūtigate ūmīrīru ūcio wanyu; nīgūkorwo nīūkamūrehere uumithio mūnene. ³⁶ Mwaagīrīrwo nīgūkīrīria, nīguo mwarīkia gwīka ūrĩa Ngai endaga, mūkaamūkīra kīria eeranīire. ³⁷ Nīgūkorwo kahinda kanini gaathira-rī, “Ūrĩa ūroka nīegūka, na ndegūtīra.

³⁸ No mūdū wakwa ūrĩa mūthingu agaātūra muoyo nī ūndū wa gwītīkia.

Na angīgacooka na thuutha,
ngoro yakwa ndīgakenio nīwe.”

³⁹ No ithū tūtīrī a thiritū ya arīa macookaga na thuutha makora, no tūrī a thiritū ya arīa metīkagia, makahonokio.

11

Wītīkio

¹ Rīu-rī, gwītīkia nīkūgīa na ma ya maūdū marīa twīrīgīrīire, na kūmenya na ma atī maūdū marīa tūtonaga marī ho. ² Ūndū ūcio nīguo watūmire andū arīa maarī kuo tene magaathīrīrio.

³ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, nītūmenyaga atī thī yothe yombirwo na kiugo kīa Ngai, na nī ūndū ūcio indo iria cionagwo itiathondekirwo kuuma kūrī indo iria cionekanaga.

⁴ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Habili nīarutīire Ngai igongona rīega gūkīra rīa Kaini. Na nī ūndū wa gwītīkia nīagathīrīrio ta mūdū

mũthingu rĩria Ngai aaheanire ũira mweka nĩ gwĩtĩkĩra maruta make. Na nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia o na rĩu no aaragia o na gũtuũka nĩakuire.

⁵ Na ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Enoku nĩheherio mĩtũũrĩre-inĩ ũyũ, nĩguo ndagacame gĩkuũ; na ndacookire kuonwo tondũ Ngai nĩamweheririe. Nĩgũkorwo ataneherio, nĩagathĩrĩrio atĩ aarĩ mũndũ wakenagia Ngai. ⁶ Na rĩrĩ, gũtarĩ na wĩtikio gũtingĩhoteka gũkenia Ngai, tondũ mũndũ ũria wothe ũũkaga harĩ we no nginya etĩkie atĩ nĩ kũrĩ Ngai, na atĩ nĩwe ũheaga arĩa othe mamũcaragia na kĩyo iheo ciao.

⁷ Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, hĩndĩ irĩa Nuhu aamenyithirio ũhoru wa maũndũ marĩa matoonekete-rĩ, nĩakire thabina arĩ na wĩtigiri wa ngoro nĩguo ahonokie andũ a nyũmba yake. Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia gwake nĩatuĩrĩre thĩ ciira, na agĩtuũka mũgai wa ũthingu ũria uumanaga na gwĩtĩkia.

⁸ Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Iburahĩmu rĩria eetirwo athĩ bũrũri ũria aaheagwo ũtuũke igai rĩake, nĩathĩkire na agĩthĩ, o na akorwo ndaamenyaga kũria aathiiaga. ⁹ Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, agĩtuũka mĩtũũri bũrũri-inĩ wa kĩranĩro ahaana ta mũgeni bũrũri-inĩ wene; aatũũraga hema-inĩ, o ũndũ ũmwe na Isaaka na Jakubu, arĩa maarĩ agai a kĩranĩro kũ hamwe nake. ¹⁰ Nĩgũkorwo nĩataanyaga kuona itũũra rĩrĩ na mũthingi mĩrũmu, rĩria mũthondeki na mwaki warĩo nĩ Ngai.

¹¹ Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Iburahĩmu, o na gũtuũka nĩatindĩkĩte matukũ, nake Sara aarĩ thaata, nĩahotithirio gũtuũka ithe wa mwana tondũ nĩatuũte atĩ ũria weranĩire kĩranĩro kũ aarĩ mwĩhokeku. ¹² Na nĩ ũndũ ũcio kuuma harĩ mũndũ ũyũ ũmwe, o na aarĩ ta mũndũ mũkuũ-rĩ, gũgĩciarwo njiaro nyingĩ o ta njata cia igũrũ, o na ta mũthanga ũria ũtangĩtarĩka ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

¹³ Andũ aya othe maatũũrĩre marũmĩtie wĩtikio nginya rĩria maakuire. Matiigana kũhingĩrio maũndũ marĩa meerĩrwo; no nĩmamonaga marĩ o kũraya na makamakenera. Nao nĩmoimbũraga atĩ o nĩ ageni na agendi gũkũ thĩ. ¹⁴ Andũ arĩa moigaga maũndũ ta macio monanagia atĩ nĩ gwetha methaga bũrũri ũria ũrĩ wao kũmbe. ¹⁵ Korwo nĩmeeciiragia ũhoru wa bũrũri ũria moimĩte-rĩ, nĩ mangĩagĩte na mweke wa gũcooka kuo. ¹⁶ Handũ ha ũguo, o meeriragĩria bũrũri mweka kũrĩ ũcio, naguo nĩ bũrũri wa igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio Ngai ndaconokaga gwĩtwo Ngai wao, nĩgũkorwo nĩahaarĩrie itũũra inene nĩ ũndũ wao.

¹⁷ Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Iburahĩmu, rĩria aageririo nĩ Ngai, nĩarutire Isaaka atuũke igongona. ũcio werĩrwo ciĩranĩro nĩahaarĩrie kũruta mũrũ wake wa mũmwe igongona, ¹⁸ o na gũtuũka Ngai nĩamwĩrĩte atĩrĩ, “Rũciaro rũria rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.” ¹⁹ Iburahĩmu nĩatuũte na ngoro atĩ Ngai no ariũkie mũndũ mũkuũ, na nĩ ũndũ ũcio no kwĩrwo na ngerekano atĩ nĩacookeirio Isaaka ta oimĩte kũrĩ arĩa akuũ.

²⁰ Na ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Isaaka nĩarathimire Jakubu na Esaũ akĩratha ũhoru wa matukũ mao ma thuutha.

²¹ Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Jakubu, rĩria aarĩ hakuhĩ gũkua, nĩarathimire ariũ a Jusufu, o mũndũ riita rĩake, na akĩhooya Ngai enyĩĩrĩre mũthĩgi wake.

22 Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Jusufu, nake, ihinda rĩake rĩa mũthia rĩakuhĩrĩria, nĩaririe ũhoro wa gũthaama kwa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, na agiathana ũhoro ũkonĩ mahĩndĩ make.

23 Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, aciari a Musa nĩmamũhithire ihinda rĩa mĩeri itatũ kuuma aaciarrow tondũ nĩmoonire aarĩ mwana mwega, na matietigĩrerie watho wa mũthamaki.

24 Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Musa rĩrĩa aatuĩkire mũndũ mũgima nĩaregire gwĩtwo mũrũ wa mwarĩ wa Firaũni. 25 Nĩathuurire kũnyariiranĩrio hamwe na andũ a Ngai, handũ ha gwĩkenia na mĩago ya wĩhia ya ihinda inini. 26 We nĩatuire atĩ kũmenwo nĩ ũndũ wa Kristũ nĩ uumithio mũnene gũkĩra ũtonga wa Misiri, nĩ tondũ nĩacũthagĩrĩria gũkaaheo kĩheo. 27 Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, nĩoimire Misiri ategwĩtigĩra marakara ma mũthamaki; nĩakĩrĩrĩrie tondũ nĩoonire Ūrĩa ũtonekaga. 28 Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, nĩarũmirie giathĩ kĩa Bathaka na ũhoro wa kũminjaminjanĩrio gwa thakame, nĩguo mwanangi wa marigithathi ndakae kũhutia marigithathi ma andũ a Isiraeli.

29 Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, andũ nĩmatuĩkanĩrie Iria Itune taarĩ thĩ nyũmũ maagereire; no rĩrĩa andũ a Misiri maageririe gwĩka ũguo, makĩrindanio nĩ maaĩ.

30 Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, thingo cia Jeriko nĩciagũire andũ maarĩkia gũcithiũrũrũka matukũ mũgwanja.

31 Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, mũmaraya ũrĩa wetagwo Rahabu, tondũ wa kũnyiita athigaani ũgeni, ndoraganĩrio na andũ arĩa maarĩ aremi.

32 Ingiuga atĩa ũngĩ? Ndirĩ na ihinda rĩa kũheana ũhoro wa Gideoni, na wa Baraka, na wa Samusoni, na wa Jefitha, na wa Daudi, na wa Samũeli, o na wa anabii, 33 acio othe nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, nĩmatoririe mothamaki, na magũka maũndũ ma kĩhooto, na makĩgwatĩra kĩrĩa kĩeranĩrwo; nao makĩhinga mĩrũũthi tũnua, 34 na makĩhoria mwaki warĩrĩmbũkaga, na makĩhonokio matikaniinwo na rũhiũ rwa njora; ũhinyaru wao wagarũrĩrwo ũgĩtuĩka hinya; ningĩ maarũire na ũcamba mbaara-inĩ na magĩtooria mbũtũ cia ita cia ndũrĩrĩ ingĩ. 35 Nao andũ-a-nja makĩriũkĩrio andũ ao arĩa maakuĩte, magĩcooka muoyo. Andũ angĩ nao nĩmaregire kũrekererio, makĩnyariirwo nĩgeetha makaariũkio magĩe na muoyo mwega makĩria. 36 Andũ angĩ nĩmanyũrũrĩrio na makĩhũrwo na iboko, o na angĩ makĩohwo na mĩnyororo na magĩukio njeera. 37 Nĩmahũrĩrwo na mahiga; o na magĩatũranio na thoo maita meerĩ; ningĩ makĩũragwo na hiũ cia njora. Maathiiaga mehumbĩte njũa cia ng'ondũ na cia mbũri, na marĩ ngĩa, na makanyariirwo, o na magekagwo ũũru; 38 thĩ ndĩamaagĩrĩrie. Moorũũraga werũ-inĩ na irĩma-inĩ, o na ngurunga-inĩ na miungu-inĩ ya thĩ.

39 Andũ aya othe nĩmagathĩrĩrio nĩ ũndũ wa wĩtikio wao, no gũtirĩ o na ũmwe wao wahingĩrio kĩranĩro kĩrĩa kĩeranĩrwo. 40 Ngai nĩatũhaarĩrie ũndũ mwega makĩria nĩgeetha andũ acio matigatuuo aagĩrũro ithuĩ tũtarĩ hamwe nao.

12

¹ Nĩ ùndũ ùcio, kuona atĩ nĩtũrigiicĩirio nĩ aira aingĩ ùguo mahaana ta itu inene-rĩ, nĩtwĩyaũrei kĩrĩa gĩothe gĩtũritũhĩire, o na wĩhia ũrĩa ũtũrigiicaga mũno, na tũgĩteng'ere ihenya rĩrĩa tũigĩrwo mbere iitũ tũkirĩrĩrie. ² Nĩtũcũthĩrĩrie Jesũ, ũrĩa mwambĩrĩria na mũkinyanĩria wa gwĩtikia gwitũ, ũrĩa nĩ ùndũ wa gĩkeno kĩrĩa aigĩrwo mbere yake-rĩ, nĩoomĩrĩrie kwambwo mũtharaba-inĩ, atekũũria gũconorwo, na rĩu aikarĩte thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo gwa gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai. ³ Rĩu-rĩ, cũraniai ũhoru wa ùcio wakirĩrĩrie ngarari nyingĩ ùguo kuuma kũrĩ andũ ehia, nĩgeetha mũtikananoge kana mũũrwo nĩ hinya.

⁴ Inyuĩ mũkĩgiana na mehia-rĩ, mũtirĩ mũrarũa o nginya mũgaita thakame. ⁵ Na nĩmũriganĩrwo nĩ kiugo gĩa kũmũũmĩrĩria kĩrĩa kĩmwaragĩria ta ciana ciake, atĩrĩ:

“Mũrũ wakwa, ndũkahũthie irũithia rĩa Mwathani,
o na ndũkoorwo nĩ hinya hĩndĩ ĩrĩa egũgũkũũma,

⁶ nĩgũkorwo Mwathani nĩarũithagia arĩa endete,

na akaherithia ũrĩa wothe etĩkĩrite atuĩke mwana wake.”

⁷ Inyuĩ kiragĩrĩria mathũna marĩ taarĩ irũithia; nĩgũkorwo Ngai aramwĩka ùguo ta mũrĩ ciana ciake. Nĩ ùndũ-rĩ, nĩ mwana ũrĩkũ ũtarũithagio nĩ ithe? ⁸ Mũngĩkiaga kũrũithio (na gũtirĩ mũndũ ũtarũithagio), inyuĩ mũkĩrĩ ciana cia mũtumia wa njĩra, no ti ciana ciake. ⁹ Ningĩ-rĩ, ithuothe twanakorwo na maithe maitũ marĩa maatũciarire na mũciarĩre wa mwĩrĩ, arĩa maatũrũithagia na ithuĩ tũkamatĩia nĩ ùndũ wa ùguo. Tũkĩagĩrĩre kwĩnyiihĩria atĩa Ithe wa maroho maitũ nĩguo tũtũũre muoyo! ¹⁰ Maithe maitũ nĩmatũrũithirie gwa kahinda kanini o ta ũrĩa moonaga kwagĩrĩre; no Ngai atũrũithagia tũteithĩke, nĩguo tũgwatanĩre nake ũtheru wake. ¹¹ Gũtirĩ irũithia rĩonekaga rĩ rĩega ihinda-inĩ ta rĩu, tiga rĩrĩ rĩa o ruo. No thuutha-inĩ-rĩ, nĩrĩciaraga magetha ma ũthingu na thayũ harĩ andũ arĩa merutaga narĩo.

¹² Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, tambũrũkiaia moko manyu marĩa macunjurĩte, na maru manyu marĩa maregeru nĩguo magĩe hinya. ¹³ “Rũngariai njĩra cia magũrũ manyu,” nĩgeetha ũrĩa ũthuaga ndakae kuonja, no nĩ kaba ahonio.

Gũkaanio kũrega Ngai

¹⁴ Mwĩrutanĩriei mũno gũikarania na andũ othe na thayũ, na gũtuĩka atheru; tondũ hatarĩ ũtheru-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũkoona Mwathani. ¹⁵ Menyererai gũtikagĩe mũndũ o na ũmwe wanyu ũkwaga gũkinyĩrwo nĩ Wegu wa Ngai, na mũtigitĩkĩrie ùndũ mũũru ũhaana ta mũri wa mũtĩ mũrũrũ ũkũre thĩinĩ wanyu, ũcooke kũrehe thĩina na ũthaahie andũ aingĩ. ¹⁶ Tigĩrĩrai nĩmuona atĩ gũtirĩ o na ũmwe wanyu mũhũũri maraya, kana mũndũ ũtetigĩrĩte Ngai ta Esaũ, ũrĩa wendirie igai rĩa ũrigithathi wake nĩ ùndũ wa irio cia irĩa rĩmwe. ¹⁷ Thuutha-inĩ, ta ũrĩa mũũĩ, hĩndĩ ĩrĩa eendire kũgaya kĩrathimo gĩake, nĩaregirwo. Ndaahotire kuona kamweke ga kwĩrira, o na gwatuĩka nĩacaririe kĩrathimo kũu na maithori.

¹⁸ Mũtiũkĩte kĩrĩma-inĩ kĩrĩa kĩngĩhutio, na kĩrĩa kĩaakana mwaki; o kũu kĩrĩ na nduma, na gĩgathimba, o na kĩrĩ na kĩhuhũkanio; ¹⁹ ningĩ kũrĩa kũrĩ mũgambo wa coro, o na kana mũgambo waragia na ciugo iria arĩa maaciguire maathaithanire matikaheo ũhoru ũngĩ o na ũmwe, ²⁰ tondũ matingĩomĩrĩrie ũrĩa gwathanĩtwo, atĩrĩ; “O na

nyamũ ingĩhutia kīrīma kīu, no nginya ihũũrwo na mahiga ikue.”
²¹ Handũ hau haarĩ na ũndũ wa kũguoyohia mũno, ũũ atĩ Musa nĩoigire atĩrĩ, “Nĩndĩrainaina mũno nĩ guoya.”

²² No inyuĩ mũũkĩte Kīrīma-inĩ gĩa Zayuni, itũũra inene rĩa Ngai ũrĩa mũtũũra muoyo, na nĩrio Jerusalemu ya Igũrũ. Nĩmũũkĩte kĩũngano-inĩ gĩa gĩkeno kīrĩ araike ngiri na ngiri, ²³ kũrĩ kanitha wa marigithathi, arĩa marĩtwa mao maandikĩtwo kũũrĩa Igũrũ. Mũũkĩte kũrĩ Ngai, ũrĩa mũtuĩri andũ othe ciira, na kũrĩ maroho ma andũ arĩa athingu matuĩkĩte akinyanĩru kũna, ²⁴ na kũrĩ Jesũ ũrĩa mũiguithania wa kīrīkanĩro kīrĩa kīerũ, o na kũrĩ thakame ĩrĩa yakũminjaminjanĩrio ĩrĩa yaragia kiugo kīega gũkĩra thakame ya Habili.

²⁵ Menyererai mũtikarege ũrĩa ũkwaria. Angĩkorwo matiigana gwĩthara hĩndĩ ĩrĩa maaregire ũrĩa wamakaanagia arĩ gũkũ thĩ-rĩ, githĩ ithuĩ tũtingĩkiaga o makĩria gwĩthara, tũngĩkihutatĩra ũrĩa ũtũkaanagia arĩ igũrũ? ²⁶ Hĩndĩ ĩyo-rĩ, mũgambo wake nĩwainainirie thĩ, no rĩu nĩeranĩire akoiga atĩrĩ, “Thinda rĩngĩ to thĩ iiki ngainainia, no nĩngainainia igũrũ o narĩo.” ²⁷ Ciugo ici, “ihinda rĩngĩ,” ironania kweherio gwa kīrĩa kĩngĩenyenyeka, nacio nĩ indo iria ciũmbĩtwo, nĩgeetha kīrĩa gĩtangĩenyenyeka gĩtũũre.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio tondũ tũramũkĩra ũthamaki ũtangĩenyenyekarĩ, nĩtũcookiei ngaatho na tũhooyage Ngai na njĩra ĩrĩa yagĩrĩire, tũkĩmũtũaga na tũkĩmwĩtigagĩra, ²⁹ nĩgũkorwo “Ngai witũ nĩ mwaki ũniinanaga.”

13

Gũthaithana gwa Kũrĩkĩrĩa

¹ Ikaragai mwendaine ta ariũ na aarĩ a Ithe witũ.
² Mũtikanariganĩrwo nĩgũtuga ageni, nĩ ũndũ andũ amwe tondũ wa gwĩka ũguo maananyiita araike ũgeni matekũmenya. ³ Ririkanagai andũ arĩa mohetwo o ta muohetwo hamwe nao, o na mũririkanage arĩa marathĩnio taarĩ inyuĩ ene mũranyamarĩo.

⁴ Ũhoru wa kũhikania nĩwagĩrĩrwo nĩgũtũio nĩ andũ othe, naguo ũrĩrĩ wa arĩa mahikanĩtie ndũgathaahio; nĩgũkorwo Ngai nĩagaciirithia arĩa othe matharagia, na ahũuri-maraya othe.
⁵ Ikaragai mũteggũkorokera mbeeca, na mũiganagwo nĩ kīrĩa mũrĩ nakĩo, tondũ Ngai oigĩte atĩrĩ,
 “Ndirĩ hĩndĩ ngaagũtiganĩria;
 na ndigagũtirika o narĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio no tuuge tũũmĩrĩirie atĩrĩ,
 “Mwathani nĩwe mũndeithia; ndingĩtigĩra.
 Mũndũ-rĩ, nĩ atĩa angĩhota kũnjĩka?”

⁷ Ririkanagai atongoria anyu arĩa maamũheire ũhoru wa Ngai. Cũranagai ũhoru wa maciaro ma mũikarĩre yao, na mwĩgerekanagie nao ũhoru-inĩ wa gwĩtikia kwao. ⁸ Jesũ Kristũ atũũraga atekũgarũrũka, ira, na ũmũthĩ, o na nginya tene.

⁹ Mũtikaheenagĩrĩrio nĩ mũthemba yothe ya morutani mageni. Nĩ wega ngoro ciitũ ciĩkĩragwo hinya nĩ Wega wa Ngai, na ti na ũndũ wa kũrĩa irio cia magongona iria itagunaga arĩa macirũaga. ¹⁰ Ithuĩ nĩ tũrĩ na kĩgongona kīrĩa andũ arĩa matungataga kũu hema-inĩ ĩyo matarĩ na rũtha rwa kũrĩaga magongona marĩa marutagĩrwo ho.

¹¹ Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene akuuaga thakame ya nyamũ akamĩtwara Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ĩtuĩke ya kũhoroheria mehia, no mũĩrĩ ya nyamũ icio ĩcinagĩrwo nja ya itũũra. ¹² Ūguo no taguo Jesũ aanyariĩrwo nja ya kĩhingo gĩa itũũra inene, nĩgeetha andũ matheragio nĩ thakame yake. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtumagarei tũthĩ kũrĩ we kũu nja ya itũũra, tũkuuanĩire nake gĩconoko kĩrĩa we aakuuire. ¹⁴ Nĩgũkorwo gũkũ tũtirĩ na itũũra inene rĩtagaathira, no tũcaragia itũũra inene rĩrĩa rĩgooka thuutha-inĩ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũthĩ na mbere kũrutĩra Ngai igongona rĩa kũmũgococa nĩ ũndũ wa Jesũ tũtegitũgithĩria, na nĩrĩo itunda rĩa tũnua tũrĩa tuumbũraga rĩitwa rĩake. ¹⁶ Na mũtikanariganĩrwo nĩ gwĩkaga wega, o na kũgayanaga kĩrĩa mũndũ arĩ nakĩo na andũ arĩa angĩ, nĩgũkorwo magongona ta macio nĩmo makenagia Ngai.

¹⁷ Athĩkağĩrai atongoria anyu, na mwĩnyiihagĩrie wathani wao. Maikaraga meiguĩte nĩ ũndũ wa mũoyo yanyu taarĩ o makoorio ũhoru wanyu. Maathĩkağĩrei nĩgeetha wĩra wao ũgatuĩka gĩkeno, no ti mũrigo, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ndũngĩtuĩka wa kũmũgona.

¹⁸ Tũhooyagĩrei. Tũrĩ na ma atĩ thamiri ciitũ itirĩ na ũcuuke, na nĩtũkwenda gũtũũra na mũikarĩre mũega maũndũ-inĩ mothe. ¹⁹ Nĩngũmũthaitha mũno mũhooyage nĩgeetha hotithio gũcoca kũrĩ inyuĩ o narua.

²⁰ Nike Ngai mwene thayũ, ũrĩa wariũkirie Mwathani witũ Jesũ, ũrĩa Mũrĩithi ũrĩa mūnene wa ng'onda, akĩmũruta kũrĩ arĩa akuũ na ũndũ wa thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa tene na tene-rĩ, ²¹ aromũhe kĩndũ o gĩothe kĩega gĩa kũmũhotithia gwĩka ũrĩa endaga, na aroeka thĩinĩ witũ maũndũ marĩa mamũkenagia thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, nake arogoocagwo tene na tene. Amenĩ.

²² Ndamũthaitha ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkirĩrĩrie ciugo ciakwa cia kũmũtaara nĩgũkorwo ndamwandĩkĩra o marũa makuhĩ.

²³ Nĩngwenda mũmenye atĩ mũrũ wa Ithe witũ Timotheo nĩarekereirio. Nike angĩũka narua, nĩtũrĩũka nake kũmuona.

²⁴ Geithiai atongoria anyu othe na andũ othe, a Ngai. Andũ a kuuma Italia nĩmamũgeithia.

²⁵ Wegu wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ inyuotho.

MARŪA MA JAKUBU

¹ Nĩ nĩ Jakubu, ndungata ya Ngai na ya Mwathani Jesũ Kristũ,

Ndĩramwandĩkĩra inyuĩ a mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩĩrĩ mũhurunjĩtwo thĩ yothe:

Nĩndamũgeithia.

Mathũna na Magerio

² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa rĩothe mwakorwo nĩ magerio ma mĩthemba mĩingĩ-rĩ, tuagai atĩ ũguo nĩ gĩkeno gĩtheri. ³ tondũ nĩmũũ atĩ kũgerio kwa wĩtkio wanyu kũrehaga gũkirĩrĩa. ⁴ Rekei gũkirĩrĩa kwanyu kũrute wĩra wakuo, nĩgeetha mũtuĩke andũ aagĩrĩru kũna na agima, mũtarĩ na ũndũ mwagĩte. ⁵ Na rĩrĩ, mũndũ wanyu angĩkorwo aagĩte ũũgĩ-rĩ, nĩahoe Ngai, ũrĩa ũheaga andũ othe na ũtaana, na atarĩ na ũũru ngoro, nake nĩekũheo ũũgĩ ũcio. ⁶ No rĩrĩa ekũhooya-rĩ, nĩahoe etĩkĩtie, na ndagathanganie, tondũ mũndũ ũrĩa ũthanganagia ahaana ta ikũmbĩ rĩa iria inene, rĩrĩa rĩhurutagwo nĩ rũhuho na rĩkarũgarũgĩ. ⁷ Mũndũ ũcio ndageciirie atĩ nĩakaheo kĩndũ o nakĩ nĩ Mwathani; ⁸ ũcio nĩ mũndũ wa ngoro igĩrĩ, ũtarĩ hĩndĩ akĩndagĩria maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

⁹ Mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũrĩa wĩnyiihagia aagĩrĩrwo nĩ kwĩraha nĩ ũndũ nĩatũũgĩrĩtio. ¹⁰ No ũrĩa mũtongu nĩerahage nĩ ũndũ wa kũnyiihio gwake, tondũ agaathira ta ihũa rĩa gĩthaka. ¹¹ Nĩgũkorwo riũa rĩrathaga rĩrĩ na ũrugarĩ mũhiũ wa gũcina narĩo rĩkahoohia mũmera; nakĩo kĩro kĩaguo gĩgaitĩka na ũthaka waguo ũkanangwo. ũguo no taguo mũndũ ũrĩa mũtongu akaahwererekeru o akĩrutaga wĩra wake.

¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũũmagĩrĩria rĩrĩa ekũgerio, tondũ aatooria magerio, nĩakaheo thũmbĩ ya muoyo ĩrĩa Ngai erĩire arĩa mamwendete.

¹³ Hĩndĩ ĩrĩa mwagerio, mũndũ o naũ ndakanoige atĩrĩ, “Ngai nĩarangeria.” Nĩgũkorwo Ngai ndangĩhota kũgerio nĩ ũũru, o nake mwene ndageragia mũndũ o na ũrĩkũ; ¹⁴ no rĩrĩ, mũndũ nĩkũgerio ageragio hĩndĩ ĩrĩa ekũguucĩrĩrio na akaheenererio nĩ merĩrĩria make mooru. ¹⁵ Namu merĩrĩria marĩkia kũgĩa nda, maciaraga mehia; namu mehia hĩndĩ ĩrĩa maakũra biũ, magaciara gĩkuũ.

¹⁶ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno-rĩ, mũtikanahenio. ¹⁷ Kĩheo gĩothe kĩega na gĩkinyanĩru kiumaga igũrũ, gĩkũrũkĩte kuuma kũrĩ Ithe wa motheri ma igũrũ, ũrĩa ũtagarũrũkaga ta ciĩruru iria igarũrũkaga. ¹⁸ Nĩwe watũciarire nĩ kwenda na ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-wa-ma, nĩguo tũtuĩke ta maciaro ma mbere ma indo ciothe iria ombire.

Gũthikĩrĩria na Gwĩka

¹⁹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, menyai ũũ: O mũndũ nĩahiũhage gũthikĩrĩria, no ndakahiũhage kwaria o na kana kũrakara, ²⁰ nĩgũkorwo marakara ma mũndũ matirehaga

mūtũũrĩre wa ũthingu ũrĩa Ngai endaga. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, eheriai maũndũ mothe marĩ magigi, na ũũru ũrĩa ũkĩrĩrĩrie kũingĩha, na mwĩnyiihĩtie, mwĩtikĩre kiugo kĩrĩa kĩaandĩtwo thĩnĩ wanyu, o kĩrĩa kĩngĩmũhonokia.

²² Mũtigatũike o a gũthikagĩrĩria kiugo tu, no tuĩkai a gwĩka ũrĩa kiugĩte, nĩguo mũtikeheenie inyuĩ ene. ²³ Mũndũ o wothe ũthikagĩrĩria kiugo no ndekaga ũrĩa kiugĩte-rĩ, ahaana ta mũndũ ũrĩa wĩroraga ũthiũ na gĩcicio, ²⁴ na thuutha wa kwĩroro, agethiĩra na akariganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ahaana. ²⁵ No mũndũ ũrĩa ũroraga wega watho ũrĩa mũkinyanĩru kũna ũrĩa ũheanaga wĩyathi, na agathiĩ na mbere gwĩka ũguo, atekũriganĩrwo nĩ ũrĩa aigũite no akawĩkaga-rĩ, ũcio nĩarĩrathimagĩrwo maũndũ marĩa ekaga.

²⁶ Mũndũ o wothe angĩũtua mũndũ wa ndini no aremwo nĩ gwatha rũrĩmĩ rwake-rĩ, mũndũ ũcio nĩ kwĩheenia eheenagia, na ũndini wake nĩ wa tũhũ. ²⁷ ũndini ũrĩa Ngai Ithe witũ etĩkagĩra atĩ nĩ mũtheru na ndũrĩ na mahĩtia nĩ ũyũ: nĩ kũroraga ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa hĩndĩ ĩrĩa marĩ mathĩna-inĩ mao, na ningĩ mũndũ etheemage ndagathũkio nĩ maũndũ ma gũkũ thĩ.

2

Kũgĩrio Gũthuurania Andũ

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta etĩkia thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we ũrĩa ũrĩ riiri-rĩ, tigagai gũthutũkanagia andũ nĩ ũndũ wa maũthĩ mao. ² Tondũ-rĩ, ĩ hihĩ kũngĩũka mũndũ kũngano-inĩ kĩanyu ekĩrĩte gĩcũhĩ gĩa thahabu na nguo njega, na gũũke mũndũ mũthĩni ũtehumbĩte nguo njega-rĩ, ³ na inyuĩ mũhe ũcio wĩhumbĩte nguo njega gĩtĩo, mũmwĩre atĩrĩ, “Haha harĩ na gĩtĩ kĩega gĩa gũikarĩra,” no mwĩre mũndũ ũcio mũthĩni atĩrĩ, “Wee rũgama harĩa,” kana, “Ikara haha magũrũ-inĩ makwa,” ⁴ githĩ mũtiagĩthutũkania inyuĩ ene, na mwatuĩka atuanĩri ciira marĩ na meciiria mooru?

⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, ta thikĩrĩriai: Githĩ Ngai ndathuurĩte arĩa monagwo marĩ athĩni gũkũ thĩ nĩguo matũike itonga ũhoru-inĩ wa wĩtikio na magairwo ũthamaki ũrĩa erĩre arĩa mamwendete? ⁶ No inyuĩ nĩ mũnyararaga arĩa athĩni. Githĩ ti itonga imũhinyagĩrĩria? Githĩ ti o mamũtwaraga igooti-inĩ na hinya? ⁷ Ningĩ githĩ ti o macambagia rĩitwa rĩria rĩrĩ gĩtĩo, o rĩu rĩa ũrĩa mũrĩ ake?

⁸ Angĩkorwo nĩmũhingagia watho ũrĩa mũtue nĩ mũthamaki ũrĩa wandĩkitwo Maandĩko-inĩ atĩrĩ, “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene,” nĩmwĩkaga wega. ⁹ No angĩkorwo mũtũĩagĩra andũ maũthĩ-rĩ, nĩ kwĩhia mwĩhagia na mũrĩ atuĩre nĩ watho atĩ mũrĩ aagarari watho. ¹⁰ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũhingagia watho wothe, no akahĩngwo nĩ kaũndũ o kamwe ka guo, mũndũ ũcio nĩagaranĩte watho wothe. ¹¹ Tondũ ũrĩa woigire atĩ, “Ndũkanatharanie,” nowe woigire atĩ, “Ndũkanoragane.” Rĩu-rĩ, ũngĩaga gũtharania no ũragane-rĩ, wee nĩũtuĩkite mwagarari wa watho.

¹² Aragiai na mwĩkage maũndũ manyu o ta mũrĩ arĩa magaatũrwo ciira nĩ watho ũrĩa ũheanaga wĩyathi, ¹³ tondũ mũndũ ũrĩa ũtuanĩre ciira atekũiguanĩra tha-rĩ, ũcio nake agaatuĩrwo ciira atekũiguĩrwo tha. Nacio tha nĩitooragia ũtuanĩri wa ciira!

Wītīkio na Cīko

¹⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, gũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ mũndũ angigua atĩ arĩ na wītīkio, no ndarĩ na ciiko? Wītīkio ũcio wakĩmũhonokia? ¹⁵ Mũrũ wa Ithe witũ kana mwarĩ wa Ithe witũ angĩkorwo ndarĩ na nguwo cia kwĩhumba, kana irio cia kũrĩa o mũthenya, ¹⁶ nake ũmwe wanyu amwĩre atĩrĩ, “Thiĩ na wega; gĩa na ũrugarĩ na ũrĩe wega,” no ndarĩ ũndũ aamũteithia naguo mabataro-inĩ make ma mwĩrĩ-rĩ, ũndũ ũcio ũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ? ¹⁷ Ūguo no taguo wītīkio mũtheri ũtarĩ na ciiko ũhaana, nĩ mũkuũ guo mwene.

¹⁸ No mũndũ no oige atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũrĩ na wītīkio; na nĩ ndĩ na ciiko.”

Nyonia wītīkio waku ũrĩa ũtarĩ na ciiko, na nĩ nĩngũkuonia wītīkio wakwa na ũndũ wa ũrĩa njĩkaga. ¹⁹ Wee nĩwītīkĩtie atĩ Ngai no ũmwe. Ūguo nĩ wega! O nacio ndaimono nĩciitĩkĩtie ũguo, na ikainaina.

²⁰ Wee kĩrimũ gĩkĩ, nĩ ũira ũrakienda wa kuonania atĩ wītīkio ũtarĩ na ciiko nĩ wa tũhũ? ²¹ Githĩ Iburahĩmu, ithe witũ wa tene, ndaaturwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa eekire rĩrĩa aarutire mũrĩũ Isaaka kigongona-inĩ? ²² Mũtigũkĩona atĩ wītīkio wake nĩ warutire wĩra hamwe na ciiko ciake, naguo wītīkio wake ũgĩtuuo mũiganĩru kũna nĩ ũndũ wa ciiko icio ciake. ²³ Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigĩte atĩrĩ, “Iburahĩmu agĩitĩkia Ngai, nakuo gwītĩkia kũu gũgĩtũma atuuo mũthingu,” nake agĩtwo mũrata wa Ngai. ²⁴ Nĩmũkuona atĩ mũndũ atuagwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa ekaga, no ti ũndũ wa wītīkio wiki.

²⁵ O nake Rahabu ũrĩa warĩ mũmaraya-rĩ, githĩ ndaaturwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa eekire hĩndĩ irĩa aanyiitire athigaani arĩa ũgeni na akĩmoonereria njĩra ĩngĩ ya kũũrĩra? ²⁶ O ta ũrĩa mwĩrĩ ũtarĩ na roho ũrĩ mũkuũ-rĩ, ũguo noguo wītīkio ũtarĩ ciiko ũrĩ mũkuũ.

3

Gwatha Rũrĩmĩ

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ti aingĩ anyu magĩrĩrwo nĩ gũtuĩka arutani, tondũ nĩ mũũĩ atĩ ithuĩ arĩa tũrutanaga nĩtũgaaturwo ituĩro rĩa hinya gũkĩra andũ arĩa angĩ. ² Ithuothe nĩtũhĩngĩcagwo nĩ maũndũ maingĩ. Mũndũ angĩkorwo ndarĩ na mahĩtia thĩinĩ wa maũndũ marĩa aragia-rĩ, ũcio nĩ mũkinyanĩru kũna, na nĩahotete kũriĩra mwĩrĩ wake wothe.

³ Hĩndĩ irĩa tweekĩra mbarathi mĩkwa tũnua nĩguo itwathĩkĩre-rĩ, nĩtũhotaga kũgarũra nyamũ ĩyo ĩrĩ yothe. ⁴ Ningĩ ta rorai ũhoru wa marikabu ũrĩ ta kionereria. O na gũtuĩka nĩ nene na itwaragwo nĩ rũhuho rũrĩ na hinya-rĩ, nĩgarũragwo na gathukani kanini, ikarorio o kũrĩa mũtwarithia wacio ekwenda gũciroria. ⁵ Ūguo no taguo rũrĩmĩ rũhaana. Nĩ kũga kĩnini kĩa mwĩrĩ, no nĩ rwĩkağĩrĩra mũno. Ta mwĩciiriei ũrĩa mũtitũ mũnene ũgwatagio mwaki nĩ gathandĩ o kanini. ⁶ Ningĩ rũrĩmĩ nĩ mwaki, tondũ rũiyũrite mĩthemba yothe ya maũndũ ma waganu thĩinĩ wa cĩga cia mwĩrĩ. Rũthũkagia mwĩrĩ wothe, rũkagwatia mwaki mũtũũrĩre wothe wa mũndũ, naruo rwene rũkoragwo rũmundĩtio mwaki nĩ Jehanamu.

⁷ Nyamũ cia mĩthemba yothe, na nyoni, na nyamũ iria itambaga thĩ, na nyamũ cia iria-inĩ rĩrĩa inene ciothe nĩhooreragio na cianahoore-rio nĩ mũndũ, ⁸ no gũtirĩ mũndũ o na ũrikũ ũngihota kũhooreria rĩrĩmĩ. Nĩruo kĩndũ kĩuru gĩtangĩkindĩria na ruiyũritwo nĩ thumu wa kũragana.

⁹ Tũgoocaga Mwathani, o we Ithe witũ, na rĩrĩmĩ, na tũkaruma andũ naruo, o acio mombĩtwo marĩ na mũhianĩre wa Ngai. ¹⁰ Kanua o kau-rĩ, no ko koimaga ũgooci na gakoima irumi. Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ũguo tiguu kwagĩrĩre gũtuĩka. ¹¹ Kaĩ maaĩ mega na maaĩ ma cumbĩ mangĩtherũka kuuma gĩthima kĩmwe? ¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkũyũ no ũhote gũciara ndamaiyũ, kana mũthabibũ ũciare ngũyũ? O nakĩo gĩthima kĩa maaĩ ma cumbĩ gĩtingĩtherũka maaĩ mega.

Mĩthemba Īrĩ ya Ũũgĩ

¹³ Thĩinĩ wanyu-rĩ, nũũ ũrĩ na ũũgĩ na agataũkĩrwo nĩ maũndũ? Mũndũ ũcio nĩakĩonianie maũndũ macio na ũndũ wa mũtũũrĩre wake mwega, na ciiko ciikĩitwo na njĩra ya kwĩnyiihia kũrĩa kuumanaga na ũũgĩ. ¹⁴ No mũngĩkorwo ngoro-inĩ cianyu nĩ mũtũũragia ũiru na ũhoru wa kwenda kwĩyambatĩria-rĩ, mũtikae kwĩrahĩra ũndũ ũcio kana mũtuĩke a gũkaana ũhoru wa ma. ¹⁵ “Ũũgĩ” ta ũcio tiguu ũikũrũkaga uumĩte igũrũ, no nĩ wa thĩ ĩno, na ti wa kĩiroho, ũcio nĩ ũũgĩ wa mũcukani. ¹⁶ Nĩgũkorwo harĩa harĩ na ũiru na ũhoru wa kwenda kwĩyambatĩria-rĩ, hau niho hakoragwo na ngũĩ na ciiko ciothe cia waganu.

¹⁷ No ũũgĩ ũrĩa uumaga igũrũ o mbere nĩ mũtheru; ningĩ nĩwendete thayũ, na nĩũcaayanagĩra, na nĩwĩnyiihagia, na nĩ ũiyũritwo nĩ tha na maciaro mega, ningĩ ndũthutũkanagia, na ndũrĩ ũhinga. ¹⁸ Nao ateithũrani arĩa mahaandaga thayũ-rĩ, magethaga maciaro ma ũthingu.

4

Mwĩnyiihagĩriei Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, nĩ kĩ gĩtũmaga kũgĩe na mbaara na ngũĩ thĩinĩ wanyu? Githĩ itiumaga merĩrĩria-inĩ manyu marĩa marũaga thĩinĩ wanyu? ² Mwĩriragĩria kĩndũ no mũkaaga kũgĩa nakĩo. Ningĩ mũũraganaga na mũgacumĩkĩra, no mũtingihota kũgĩa na kĩrĩa mũkwenda. Mũtetanagia na mũkarũa. Mũgakĩaga kuona kĩndũ tondũ wa kwaga kũhooya Ngai. ³ Hĩndĩ ĩrĩa mwahooya-rĩ, nĩmwagaga kũheo, tondũ mũhooyaga mũrĩ na muoroto mũũru, tondũ mwendaga mũitangage kĩrĩa mwahero na maũndũ ma gwĩkenia.

⁴ Inyuĩ atharania aya, kaĩ mũtooĩ atĩ kũgĩa ũrata na thĩ nĩ kũgĩa ũthũ na Ngai? Nĩ ũndũ ũcio mũndũ o wothe ũthuuraga kũgĩa ũrata na thĩ nĩkũgĩa ũthũ ya Ngai. ⁵ Kana mũgwĩciiria Maandĩko maaragia ũhoru ũtarĩ na gĩtũmi, atĩ roho ũrĩa Ngai aatũmire ũtũũrage thĩinĩ witũ nĩ ũiguaga ũiru mũno? ⁶ No nĩatũheaga wega wake makĩria. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga Maandĩko moige atĩri:

“Ngai nĩareganaga na arĩa etĩi
no arĩa menyiihagia nĩo aheaga wega wake.”

7 Nĩ ūndũ ūcio mwĩnyiihagĩriei Ngai. Reganagai na mūcukani, nake nĩekūmūĩrĩra. 8 Kuhĩrĩriai Ngai, nake nĩekūmūkuhĩrĩria. Mwĩthambeiki moko manyu inyuĩ ehia, na mūtherie ngoro cianyu inyuĩ andũ a ngoro igĩrĩ.* 9 Iguai kĩahe, mūcakaē, na mūgirĩke. Garũrai mĩtheko yanyu itũike macakaya, nakĩo gĩkeno kĩanyu kĩgarũrũke gĩtũike kĩahe. 10 Mwĩnyiihĩriei Mwathani, nake nĩekūmūtũgĩria.

11 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigai gūcambania mūndũ na ūrĩa ūngĩ. Ūrĩa wothe waragia ūhoro wa gūcambania mūrũ kana mwarĩ wa ithe kana akamūtũira ciira-rĩ, nĩ watho acambagia na akaūtũira ciira. Hĩndĩ irĩa ūgūtũira watho ciira-rĩ, ndũkoragwo ūkĩhingia watho, no ūkoragwo ūrĩ mūtuanĩri ciira. 12 Kūrĩ Mũheani wa watho, na Mūtuanĩri ciira o ūmwe, o we ūrĩa ūrĩ na ūhotĩ wa kũhonokia na kũniinana. No wee-rĩ, ūkĩrĩ ū nĩguo ūtũire mūndũ ūrĩa ūngĩ ciira?

Kwĩraha nĩ ūndũ wa Rũciũ

13 Rĩu ta thikĩrĩriai, inyuĩ mugaga atĩrĩ: “Ūmũthĩ kana rũciũ nĩtũgũthĩ itũũra rĩna tũikare kuo mwaka ūmwe, tũrute wĩra wa wonjoria kuo, tũgĩe na mbeeca.” 14 No rĩrĩ, inyuĩ mūtũũ ūrĩa gũgaatũka rũciũ. Muoyo wanyu ūkĩrĩ kĩ? Inyuĩ mūrĩ o kĩbii kĩrĩa kĩonekaga o kahinda kanini, gĩgacooka gĩgathira biũ. 15 Handũ ha ūguo-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ kugaga atĩrĩ, “Mwathani angĩenda-rĩ, nĩ tũgūtũura muoyo na twĩkage ūndũ ūyũ na ūyũ.” 16 No rĩu inyuĩ nĩ kwĩraha mwĩrahaga mūrĩ na nguthi. Mwĩraho ta ūcio wothe nĩ mūũru. 17 Nĩ ūndũ wa ūguo, mūndũ wothe ūũĩ gwĩka wega na ndekaga-rĩ, ūcio nĩ kwĩhia ehagia.

5

Itonga Gũkaanio Kũhinyanĩrĩria

1 Rĩu ta thikĩrĩriai, inyuĩ itonga ici, rĩrai na mūgirĩke tondũ wa mathũina marĩa maramũkora. 2 Ūtonga wanyu nĩ ūbuthĩte, nacio nguo cianyu nĩ ndĩe nĩ memenyi.* 3 Thahabu na betha cianyu nĩ irootete. Kũroota gwacio nĩ ūira wa atĩ nĩireganĩte na inyuĩ, na nĩikũrĩa mĩrĩ yanyu imũniine o ta mwaki. Inyuĩ mwĩgĩire mũthithũ mũingĩ wa matukũ ma kũrigĩrĩria. 4 Atĩrĩrĩ! Mĩcaara irĩa mwaregire kũrĩha aruti a wĩra arĩa maamũrĩmĩire mĩgũnda nĩramũkaĩra. Gũkaya kwa arĩa maamũgetheire irio nĩgũkinyĩire matũ ma Mwathani Mwene hinya wothe. 5 Mūtũũrĩte gũkũ thĩ na mĩago na mūgũkenagia. Inyuĩ mwĩnoretie nĩ ūndũ wa mũthenya wa gũthĩnjwo. 6 Inyuĩ nĩ mūtũrĩire andũ ciira na mũkamooraga matarĩ na mahĩtia, o acio matarĩ ūũru na inyuĩ.

Gũkirĩrĩria Mathũna-inĩ

7 Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, kiragĩrĩriai, o nginya rĩrĩa Mwathani agooka. Ta rorai ūrĩa mūrĩmi etagĩrĩra mūgũnda wake ūrute irio irĩa irĩ bata, na agakĩrĩrĩria nginya ciurĩrwo nĩ mbura ya mbere o na ya keerĩ ategũthethũka. 8 O na inyuĩ-rĩ, kirĩrĩriai na mwĩhaande wega, tondũ Mwathani arĩ hakuhĩ gũũka. 9 Ariũ na

* 4:8 Athĩnjĩri-Ngai matanakuhĩrĩria Ngai Hema-inĩ-ya-Gūtũnganwo nĩmambaga gwĩthamba magũrũ na moko mbakũri-inĩ ya gĩcango arĩ njira ya gwĩtheria kũroho (Thaam 30:17-21). * 5:2 Matukũ-inĩ ma tene nguo ciataragwo taarĩ njira imwe ya ūtonga (Atũm 20:33).

aarĩ a Ithe witũ, tigagai gũtetania, nĩgeetha mũtikanatuĩrwo ciira. Mũtuanĩri ciira arũngĩĩ o mũrango-inĩ!

¹⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrutei na maũndũ marĩa mooru anabiĩ meekirwo, o acio maaragia thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani, naguo ũhoru ũcio ũtuĩke kionereria kĩanyu gĩa gũkirĩrĩria rĩrĩa mũkũnyamario. ¹¹ O ta ũrĩa mũũĩ, acio maakirĩrĩrie-rĩ, tũmatuaga arathime. Nĩmũiguĩte ũhoru wa gũkirĩrĩria kwa Ayubu, na nĩmuonete ũrĩa Mwathani eekire marigĩrĩrio-inĩ. Mwathani aiyũrĩtwo nĩ ũtugi na tha.

¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, igũrũ rĩa maũndũ mothe-rĩ, tigagai kwĩhĩta. Mũtikanehĩte na igũrũ kana na thĩ, o na kana na kĩndũ kĩngĩ o na kĩ. Inyuĩ-rĩ, mwoiga “ĩĩ” nĩtuĩke ĩ, na mwoiga “Aca” nĩtuĩke aca, nĩguo mũtikae gũtuĩrwo ciira.

Ihooya rĩa Wĩtikio

¹³ Nĩ harĩ mũndũ thĩinĩ wanyu wonete ũũru? Ũcio nĩahooe. Nĩ harĩ mũndũ ũkenete? Ũcio nĩaine nyĩmbo cia kũgocoo. ¹⁴ Nĩ harĩ mũndũ thĩinĩ wanyu mũrũaru? Ũcio nĩete athuuri a kanitha mamũhooere na mamũhake maguta thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani. ¹⁵ Namo mahooya mangĩhooywo na wĩtikio nĩ megũtũma mũndũ ũcio mũrũaru ahone; Mwathani nĩekũmwarahũra. Angĩkorwo ehĩtie-rĩ, nĩekũrekerwo mehia make. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio umbũranagĩrai mehia manyu o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũhooyanagĩre nĩgeetha mũhonagio. Ihooya rĩa mũndũ mũthingu nĩ rĩrĩ hinya na nĩ rĩtũmaga maũndũ manene mekĩke.

¹⁷ Elija aarĩ mũndũ o ta ithuĩ. Nake nĩahooire Ngai na kiyoo aĩ mbura ndĩkoire, nayo mbura ndĩoirire bũrũri-inĩ ũcio ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ na nuthu. ¹⁸ Ningĩ agĩcooka akĩhooya, nakuo matu-inĩ gũkiuma mbura, nayo thĩ ĩgĩciara maciaro mayo.

¹⁹ Atĩrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ ũmwe wanyu angĩagaga oime ũhoru-inĩ wa ma nake mũndũ ũngĩ amũgarũre-rĩ, ²⁰ ririkanai ũũ: Mũndũ ũrĩa wothe ũgarũraga mwĩhia kuuma njĩra-inĩ yake njũru-rĩ, nĩkũmũhonokia akaamũhonokia kuuma harĩ gĩkuũ na ahumbĩre mehia maingĩ.

MARŪA MA MBERE MA PETERO

¹ Nĩ nĩ Petero, mūtũmwo wa Jesũ Kristũ,

Ngũmwandĩkĩra marũa maya, inyuĩ arĩa Ngai eyamũrĩire, na mūtũũrĩte mũrĩ ageni gũkũ thĩ, na mũkahurunjũkĩra mabũrũri ma Ponto, na Galatia, na Kapadokia, na Asia, na Bithinia, ² o inyuĩ mwathuurirwo kũringana na ũrĩa Ngai Ithe aamũmenyete o mbere, na akamũtheria nĩ ũndũ wa Roho, nĩguo mwathĩkaĩre Jesũ Kristũ, na mũminjaminjĩrio thakame yake:

Wega na thayũ iromũingĩhĩra.

Ngai kũgoocwo nĩ ũndũ wa Kĩrĩgĩrĩro kĩrĩ Muoyo

³ Ngai, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, arogoocwo! Ngai nĩatũciarĩte rĩngĩ nĩ ũndũ wa tha ciake nyingĩ nĩguo tũgĩe na kĩrĩgĩrĩro kĩrĩ muoyo, nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ Kristũ aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ. ⁴ Aatũciarire nĩguo tũgĩe na igai rĩrĩa rĩtangĩbutha, kana rĩthũke, kana rĩhwerereke, rĩrĩa mũigĩrwo kũu igũrũ, ⁵ o inyuĩ mũgitĩrwo nĩ hinya wa Ngai nĩ ũndũ wa gwĩtikia, o nginya hĩndĩ ĩrĩa ũhonokio ũgooka ũrĩa ũhaarĩrio gũkaaguũranĩrio ihinda rĩa mũthia. ⁶ Ũhoru ũcio nĩguo mũkenagĩra mũno, o na gwatuĩka rĩu nĩmũiguithĩtio kĩa kahinda kanini nĩkũgerio na magerio ma mũthemba yothe. ⁷ Maũndũ maya mokĩte nĩgeetha wĩtikio wanyu woneke nĩ wa goro mũno gũkĩra thahabu, ĩrĩa ĩthiraga o na yakorwo ĩtheragio na mwaki, ningĩ ũmenyeke atĩ nĩ wa ma, na atĩ nĩũkarehe ũgooci, na riiri, na gĩtĩio hĩndĩ ĩrĩa Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio. ⁸ Nĩmũmwendete o na gũtuĩka mũtirĩ mwamuona; ningĩ mũkamwĩtikia o na gũtuĩka rĩu mũtiramuona, na mũkaiyũrwo nĩ gĩkeno gĩtangĩheanĩka ũhoru wakĩo, o kĩrĩa kĩrĩ riiri, ⁹ nĩgũkorwo nĩmũramũkĩra ũndũ ũrĩa mũtanyaga kuona nĩ ũndũ wa wĩtikio wanyu, na nĩguo ũhonokio wa ngoro cianyu.

¹⁰ Ũhoru ũcio wa ũhonokio-rĩ, nĩguo anabii, arĩa maarathaga ũhoru wa wega wa Ngai ũrĩa warĩ ũũke kũrĩ inyuĩ, maacaragia na kĩyo, na makaũtuĩria na ũmenyereri mũnene, ¹¹ makĩgeria kũmenya nĩ hĩndĩ ĩrĩkũ Roho wa Kristũ ũrĩa warĩ thĩinĩ wao orotaga rĩrĩa aarathaga ũhoru wa kũnyariirĩka gwa Kristũ na riiri ũrĩa ũkaarũmĩrĩra. ¹² Nao nĩmaguũrĩrio atĩ to o ene meetungatagĩra, no nĩ inyuĩ maatungatagĩra, hĩndĩ ĩrĩa maaragia ũhoru wa maũndũ marĩa mwĩrĩtwo rĩu nĩ arĩa maamũhunjĩrie Ũhoru-ũrĩa-Mwega na ũndũ wa Roho Mũtheru ũrĩa watũmirwo kuuma igũrũ. Maũndũ macio nĩmo araiika meriragĩria mũno kuona.

Tũũrai mũrĩ Atheru

¹³ Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩhaarĩrie meciiria-inĩ manyu; tuĩkai andũ a kwĩrigagĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ; na mũige kĩrĩgĩrĩro kĩanyu biũ harĩ wega ũrĩa mũkaaheo hĩndĩ ĩrĩa Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio. ¹⁴ Tuĩkai ciana cia gwathĩka, na mũtigatongoragio nĩ merirĩria mooru marĩa mwatũire namo mbere hĩndĩ ĩrĩa mũtaamenyete Ngai. ¹⁵ No tondũ ũrĩa wamwĩtire nĩ mũtheru-rĩ, o na

inyuĩ tuĩkai atheru maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga; ¹⁶ nĩgũkorwo nĩ kwandikĩtwo atĩrĩ: “Tuĩkai atheru, tondũ o na nĩ ndĩ mũtheru.”

¹⁷ Na rĩrĩ, tondũ inyuĩ mũkayagĩra Ngai mũkĩmwĩtaga Ithe wanyu, o we ũrĩa ũtuagĩra o mũndũ o mũndũ kũringana na wĩra wake ategũthutũkania-rĩ, gũkaragei mũmwĩtigĩrĩthe na mũikarage ta mũrĩ agendi gũkũ thĩ. ¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmũũĩ atĩ rĩrĩa mwakũũrirwo mũtigane na mũtũũrĩre wa tũhũ ũrĩa mwatigĩirwo nĩ maithe manyurĩ, ti indo iria ibuthaga ta betha kana thahabu mwakũũrirwo nacio, ¹⁹ no mwakũũrirwo na thakame ya goro mũno ya Kristũ, ũrĩa wahaanaga ta gatũrũme gatarĩ na kĩmeni kana kaũũgũ. ²⁰ Nake nĩwe wathuurĩtwo thĩ itanombwo, no nĩaguũranĩrio mahinda maya ma kũrigĩrĩria nĩ ũndũ wanyu. ²¹ Na inyuĩ nĩmwĩtikĩtie Ngai nĩ ũndũ wake, Ngai ũrĩa wamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ na akĩmũhe riiri, nĩgeetha wĩtikio wanyu na mwĩhoko ikorwo irĩ o harĩ Ngai.

²² Na tondũ rĩu nĩmwĩtheretie nĩ ũndũ wa gwachĩkĩra ũhoru ũrĩa wa ma, na mũgatuĩka a kwendana kũna na ariũ na aarĩ a Ithe wanyu hatarĩ ũhinga-rĩ, inyuĩ ene endanagai biũ na ngoro cianyu. ²³ Nĩgũkorwo nĩmũciarĩtwo rĩngĩ, no mũticarĩtwo kuuma kũrĩ mbeũ rĩria ibuthaga, no nĩ rĩria itarĩ ya kũbutha, na ũndũ wa kiugo kĩa Ngai kĩrĩa kĩrĩ muoyo na gĩtũũraga tene na tene. ²⁴ Tondũ rĩrĩ, “Andũ othe mahaana ta nyeki,

na ũthaka wao wothe ũhaana ta mahũa ma mũgũnda;
nyeki nĩhoohaga, namo mahũa magaitĩka,

²⁵ no kiugo kĩa Mwathani gĩtũũraga nginya tene.”
Na kiugo kũ nĩkĩo mwahunjĩrio.

2

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, eheriai rũmena ruothe na maheeni mothe, na ũhinga, na ũiru, na gũcambania o guothe. ² Na mũtuĩke ta tũkenge mwĩriragirie iria rĩrĩa rĩega rĩa kũiroho, nĩgeetha rĩmũkũragie ũhonokio-inĩ wanyu, ³ tondũ rĩu nĩmũcamĩte, mũkaigua atĩ Mwathani nĩ mwega.

Ihiga rĩrĩ Muoyo, na Andũ Athuure

⁴ Ũkai kũrĩ we, o ũcio Ihiga rĩrĩ muoyo, o rĩu rĩregirwo nĩ andũ, no Ngai akĩrĩthuura, na nĩ rĩa goro harĩ we, ⁵ o na inyuĩ, ta mahiga marĩ muoyo-rĩ, nĩ gwakwo mũraakwo mũtuĩke nyũmba ya kũiroho, na mũtuĩke gĩkundi gĩtheru kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩa kũrutaga magongona ma kũiroho marĩa mangĩtikĩrika nĩ Ngai nĩ ũndũ wa Jesũ Kristũ. ⁶ Nĩgũkorwo Maandĩko moigĩte atĩrĩ:

“Nĩnjigĩte ihiga Zayuni,
ihiga ithuure rĩa koine na rĩa goro,
na mũndũ ũrĩa ũmwĩhokete
ndagaaconorithio.”

⁷ Na rĩu kũrĩ inyuĩ arĩa mwĩtikĩtie, ihiga rĩrĩ nĩ rĩa goro. No kũrĩ arĩa matetikĩtie,

“Ihiga rĩrĩa aaki maaregire
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine,”

⁸ na ningĩ atĩrĩ,

“Nĩrĩo ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,
na rwaro rwa ihiga rũrĩa rũtũmaga magũe.”

Mahingagwo tondū wa kurega gwathikira ūhoru, na noguo maathiriio.

⁹ No inyu-rī, mūrī rūruka rūthuuritwo, na thiritū ya athinjiri-Ngai ya nyumba ya ūthamaki, ningi mūrī rūriri rwamūre, o na andū a Ngai kũmbe, nĩguo mwanagĩre ūgooci wa ūcio wamwĩtĩre muume nduma-inĩ mũtoonye ūtheri-inĩ wake wa magegania. ¹⁰ Kūrī hĩndĩ mwarĩ andū mataarĩ kiene, no rĩu mūrĩ andū a Ngai; kūrī hĩndĩ mwaagĩte kũiguĩrwo tha, no rĩu nĩmũiguĩrwo tha.

¹¹ Arata akwa nyenda mũno, ndamũthaita mūrĩ ta ageni na agendi gũkũ thĩ, mwĩrigagĩrie merĩria marĩa mooru ma mwĩrĩ, o marĩa marũaga na roho wanyu. ¹² Tũuragai na mĩtũũire mĩega mūrĩ gatagatĩ ka andū arĩa matooi Ngai, nĩgeetha o na mangĩmũigĩria atĩ nĩmwĩkite ūũru, meonagĩre ciĩko cianyu njega na magakumia Ngai mũthenya ūria agooka.

Gwathikira Aathani na Anene

¹³ Nĩ ūndũ wa Mwathani-rĩ, athĩkagĩrai wathani o wothe ūria ūheanitwo thĩnĩ wa andũ: o na wakorwo nĩ wa mũthamaki, arĩ we mũnene igũrũ rĩa anene arĩa angĩ othe, ¹⁴ o na kana nĩ wa abarũthi arĩa matũmagwo nĩwe nĩguo maherithagie arĩa mekaga ūũru na makagaathĩria arĩa mekaga wega. ¹⁵ Nĩgũkorwo ūria Ngai endaga nĩ atĩ mwĩkage wega nĩguo mũkiragie mĩario ya ūrimũ ya andũ arĩa matarĩ ūndũ mooĩ. ¹⁶ Tũurai ta andũ matarĩ ngombo, no mũtikanareke wĩyathi wanyu ūtuĩke wa kũhithĩria waganu; tũuragai mūrĩ ndungata cia Ngai. ¹⁷ Heagai mũndũ o wothe gĩtĩo kĩria kĩmwagĩrie: Endagai ngwatanĩro ya andũ arĩa etĩkia, na mwĩtigagĩre Ngai, o na mũtĩage mũthamaki.

¹⁸ Inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai anene anyu na mũmatĩage mũno, na to arĩa ega na maiguanagĩra tha, no nĩ o na arĩa mataiguanagĩra tha. ¹⁹ Nĩgũkorwo nĩ ūndũ mwega mũndũ angĩkirĩria ruo o na akĩnyariiragwo hatarĩ kĩhoto tondũ wa kũmenya ūria Ngai endaga. ²⁰ No ūngĩhũrwo nĩ ūndũ wa gwĩka ūũru o na ūkirĩrie-rĩ, ūngĩkĩgaathĩrwo kĩ? No ūngĩnyariirwo nĩ ūndũ wa gwĩka wega na ūkirĩrie-rĩ, ūcio nĩ ūndũ mwega maitho-inĩ ma Ngai. ²¹ Ūndũ ūyũ nĩguo mwetĩrwo, tondũ Kristũ aanyariirwo nĩ ūndũ wanyu, akĩmũtigĩra kĩonereria nĩguo mũgeragĩre o makinya-inĩ make.

²² “We ndaigana kwĩhia,

o na kanua gake gatiigana kwaria maheeni.”

²³ Hĩndĩ ĩria andũ maamũrumaga, we ndaigana kwĩrumĩra; rĩria aanyariiragwo, we ndaigana kũmehĩtĩra. Handũ ha ūguo-rĩ, we nĩ kweneana eneanaga kūrĩ ūria ūtuaga ciira na kĩhoto. ²⁴ We mwene nĩakuire mehia maitũ na mwĩrĩ wake mũtĩ-igũrũ, nĩgeetha na ithuĩ tũkue ūhoru-inĩ wa mehia, na tũtũũre muoyo nĩ ūndũ wa ūthingu; mĩtũnda ĩria aahũũrwo nĩyo ĩtũmĩte mũhone. ²⁵ Nĩgũkorwo mwatariĩ ta ng’ondũ itururĩte, no rĩu nĩmũcookereire Mũriithi na Mũrori wa mĩoyo yanyu.

3

Atumia na Athuuri ao

¹ O ūguo noguo o na inyuĩ atumia, mwagĩrũrwo nĩ gwathĩkagĩra athuuri anyu, nĩguo hangĩkorwo harĩ amwe ao matetĩkitie kiugo kĩa

Ngai, mahote kũgarũrwo ngoro o na hatarĩ ciugo nĩ ũndũ wa mĩtugo ya atumia ao, ² nĩ ũndũ wa kuonaga mĩtũũrĩre yanyu ya ũthingu na ya gĩtĩo. ³ Kwĩgemia kwanyu gũtigatuĩke o kwa mwĩrĩ, ta kũrama njuĩrĩ, na kwĩhamba mathaga ma thahabu na nguo thaka, ⁴ no handũ ha ũguo-rĩ, gemagiai mũndũ ũrĩa wa hitho wa ngoro thĩinĩ, na ũgemu ũrĩa ũtatheũkaga wa roho wa ũhooreri na wa gũkindĩria. Kwĩgemia kũu nĩkuo kũrĩ bata mũno maitho-inĩ ma Ngai. ⁵ Nĩgũkorwo ũguo nĩguo atumia arĩa atheru a tene arĩa mehokete Ngai meegemagia, na ũndũ wa gwathĩkagĩra athuuri ao ene, ⁶ o ta Sara, ũrĩa waathĩkagĩra Iburahĩmu na akamwĩtaga mwathi wake. Inyuĩ mũrĩ ciana ciake mũngũka ũrĩa kwagĩrĩre mũtegwĩtigĩra.

⁷ O ũguo noguo o na inyuĩ athuuri mwagĩrĩrwo nĩgũtũũrania na atumia anyu na njĩra ya ũũgĩ, mũkĩmatĩĩaga tondũ nĩ aruti a wĩra hamwe na inyuĩ, na tondũ matirĩ hinya mũingĩ wa mwĩrĩ ta inyuĩ, ningĩ tondũ mũrĩ agai hamwe na atumia anyu a kĩheo kĩa ũtugi wa muoyo. Īkagai ũguo nĩguo gũtikagĩe ũndũ ũngĩgirĩrĩa mahooya manyu.

Kũnyamario nĩ ũndũ wa gwĩka Wega

⁸ Ngĩrĩkĩrĩa, ngũmwĩra inyuotha atĩrĩ, mũtũũranagie mũiguanĩte mũndũ na ũrĩa ũngĩ; mũiguanagĩre tha, ningĩ mwendanage ta ciana cia nyina ũmwe, na mũtuĩke ataana, na mũikarage mwĩnyihĩtie. ⁹ Tigagai kwĩrĩhĩria ũũru na ũũru, kana kwĩrumĩra mwarumwo, no nĩ kaba mũrathimanage, tondũ ũguo nĩguo mwetĩrwo, nĩgeetha mũkaagaĩrwo kĩrathimo. ¹⁰ Nĩgũkorwo,

“Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩenda gũtũũra muoyo
na one matukũ mega,
no nginya arigĩrĩrie rũrĩmĩ rwake kwaria ũũru,
na mĩromo yake kwaragia maheeni.

¹¹ No nginya agarũrũke atige gwĩka ũũru, na ekage o wega;
no nginya acaragie thayũ na aũthingatage.

¹² Nĩgũkorwo maitho ma Mwathani maikaraga macũthĩrĩrie andũ arĩa athingu,
na matũ make magathĩkagĩrĩa mahooya mao,
no andũ arĩa mekaga ũũru, ũthiũ wa Mwathani nĩkũmookĩra ũmookagĩra.”

¹³ Atĩrĩrĩ, nũũ ũngĩmwĩka ũũru mũngĩkorwo mũrĩ na kĩyo gĩa gwĩka wega? ¹⁴ No rĩrĩ, o na mũngĩnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka ũrĩa kwagĩrĩre-rĩ, inyuĩ mũrĩ arathime. “Tigagai gwĩtigĩra maũndũ marĩa metigagĩra; mũtikanamake.” ¹⁵ No ngoro-inĩ cianyu-rĩ, mwĩyamũrĩrei Kristũ atuĩke Mwathani. Ikaragai mwĩhaarĩrie hĩndĩ ciothe gũcookeria mũndũ wothe ũrĩa ũngĩmũũria gĩtũmi gĩa kĩrĩgĩrĩro kĩria mũrĩ nakĩo. No ĩkagai ũguo mũrĩ na ũhooreri na gĩtĩo, ¹⁶ mũrĩ na thamiri ĩtegwĩcuuka, nĩgeetha arĩa macambagia mĩtugo yanyu mĩega tondũ mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ, maconokage nĩ ũndũ wa gĩcambanio kũu kĩa. ¹⁷ Nĩ kaba kũnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka wega, angĩkorwo nĩ kwenda kwa Ngai, handũ ha kũnyariirwo nĩ gwĩka ũũru. ¹⁸ Tondũ Kristũ aakuire nĩ ũndũ wa mehia ihinda o rĩmwe rĩa kũigana, ũrĩa mũthingu agĩka nĩ ũndũ wa arĩa matarĩ athingu, nĩguo atũtware kũrĩ Ngai. Ooragirwo arĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, no ha ũhoro wa Roho, agĩcookio muoyo, ¹⁹ agĩthĩ arĩ na muoyo ũcio

wa Roho akĩhunjĩria maroho marĩa maarĩ njeera, ²⁰ marĩa maaremete kuuma o tene rĩria Ngai aatũire etereire akirĩĩrie matukũ-inĩ na Nuhu, rĩria thabina yaakagwo. Thĩinĩ wayo haarĩ o andũ anini, nao othe maarĩ andũ anana tu, arĩa maahonokirio maaĩ-inĩ, ²¹ namo maaĩ macio nĩmo ngerekano ya ũbatithio ũrĩa o na inyuĩ ũmũhonokagia, na ti ũhoru wa kweheria o gĩko kĩa mwĩrĩ, no nĩ mwĩhĩtwa wa thamiri itarĩ na ũcuuke kũrĩ Ngai. Kũbatithio kũu nĩkuo kũmũhonokagia nĩ ũndũ wa kũriũkio kwa Jesũ Kristũ, ²² ũrĩa wathiire igũrũ na rĩu aikaraga guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, nao araike, na aathani, o na maahinya magatuĩka ma gwachagwo nĩwe.

4

Gũtũũrĩa Ngai

¹ Nĩ ũndũ ũcio, tondũ Kristũ nĩanyariirwo mwĩrĩ-inĩ-rĩ, o na inyuĩ kũhotorei mũrĩ na meciiria o ta macio aarĩ namo, tondũ mũndũ ũrĩa ũrĩkĩtie kũnyariirwo mwĩrĩ nĩatiganĩte na mehia. ² Nĩ ũndũ wa ũguo, mũtũũrĩre wake ũrĩa ũtigarĩte wa gũtũũra gũkũ thĩ ndarĩtũũraga nĩguo ahingagie merĩrĩa mooru ma mwĩrĩ, no arĩtũũraga nĩguo ekage ũrĩa Ngai endaga. ³ Tondũ nĩmũtũũrĩte ihinda rĩa kũigana mũgĩkaga maũndũ marĩa andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai mendaga gwĩka, namo nĩ ta mĩtũũrĩre ya ũũra-thoni, na merĩrĩa mooru ma mwĩrĩ, na ũrĩũ, na gũthiiaaga maruga-inĩ ma waganu, o na ciathĩ-inĩ cia kũnyua njoohi, o na mũhooere ũrĩ thaahu wa kũhooya mĩhianano. ⁴ Nao andũ acio nĩmagegaga mona atĩ mũtiranyiitanĩra nao hĩndĩ ĩria marakĩrĩrĩa ũmaramari-inĩ ũcio wao, nao magakĩmũcambagia. ⁵ Nao no nginya makaahiana ũhoru wa maũndũ mao kũrĩ ũrĩa wĩhaarĩrie gũtũũra ciira arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte. ⁶ Nĩgũkorwo gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmire ũhoru-ũrĩa-Mwega ũhunjĩrio o na andũ arĩa makuĩte, nĩgeetha ha ũhoru wa mwĩrĩ magaatũrwo ciira o ta ũrĩa andũ arĩa angĩ magaatũrwo, no ha ũhoru wa roho matũũre muoyo o ta ũrĩa Ngai atũũraga.

⁷ Ithĩrĩro rĩa maũndũ mothe nĩrĩkuhĩrĩrie. Nĩ ũndũ ũcio ikaragai mũrĩ na ũũgĩ wa ngoro, na mũikarage mũterigĩtwo nĩguo mũhotage kũhooya. ⁸ Nĩngĩ gũkĩra maũndũ mothe, ikaragai mwendaine mũno mũndũ na ũrĩa ũngĩ, tondũ wendani nĩũhumbagĩra mehia maingĩ. ⁹ Nĩngĩ mũtuganage mũtekũnuguna. ¹⁰ O mũndũ nĩ ahũthĩre kĩheo o gĩothe kĩria amũkĩrĩte nĩguo atungatagĩre andũ arĩa angĩ, arĩ ta mũramati mwĩhokeku wa wega wa Ngai wa mĩthemba mĩingĩ. ¹¹ Mũndũ o wothe angĩkorwo akĩaria-rĩ, nĩarie taarĩ mũndũ ũkũheana ciugo cia Ngai. Nake mũndũ o wothe angĩkorwo agĩtungatarĩ, nĩatungate na hinya ũrĩa ũheanagwo nĩ Ngai, nĩgeetha Ngai agoocagwo maũndũ-inĩ mothe thĩinĩ wa Jesũ Kristũ. Nake nĩwe ũgũtũũra arĩ na riiri na hinya nginya tene na tene. Amenĩ.

Kũnyariirwo nĩ ũndũ wa Gũtuĩka Mũkristiano

¹² Arata akwa nyenda mũno, mũtikagegio nĩ magerio marĩa mũranyariirwo namo, taarĩ ũndũ mũgeni ũrekĩka thĩinĩ wanyu. ¹³ No kenagai nĩgũkorwo nĩ mũgwatanĩire thĩinĩ wa kũnyariirka gwa Kristũ, nĩgeetha mũkaiyũrĩrwo nĩ gĩkeno hĩndĩ ĩria riiri wake

ũkaaguũranĩrio. ¹⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũngĩrumwo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Kristũ, nĩ ũndũ Roho ũrĩa ũrĩ na riiri, o we Roho wa Ngai, arĩ igũrũ rĩanyu. ¹⁵ Mũndũ wanyu ndakananyariirwo ta mũũragani, kana mũici, kana mũgeri ngero ĩngĩ o yothe, o na kana ta mũndũ ũrĩa wĩtoonyagĩrĩria maũndũ-inĩ ma andũ angĩ. ¹⁶ No rĩrĩ, mũndũ angĩnyariirwo tondũ wa gũtuĩka Mũkristiano-rĩ, ndakanaconoke, no nĩagooce Ngai tondũ nĩaheetwo rĩitwa rĩu. ¹⁷ Nĩgũkorwo ihinda nĩ ikinyu ciira wambĩrĩrie gũtuĩrwo andũ a nyũmba ya Ngai; na angĩkorwo ũkwambĩrĩria na ithuĩ-rĩ, gũgaagĩtuĩka atĩa harĩ arĩa mataathĩkagĩra Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai? ¹⁸ Na rĩrĩ, “Angĩkorwo nĩ ũndũ ũrĩ hinya mũndũ ũrĩa mũthingu kũhonoka-rĩ, naguo ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũtetĩkĩtie Ngai na ũrĩa mwĩhia ũgaakĩhaana atĩa?”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ arĩa manyariirĩkaga kũringana na ũrĩa Ngai endete, nĩmaheane mũoyo yao kũrĩ Mũũmbi wao ũrĩa wa kwĩhokeka, na mathĩ na mbere gwĩkaga maũndũ mega.

5

Ũhoru kũrĩ Athuuri na Aanake

¹ Ndĩ na ũhoru ngwenda gũthaitha athuuri a Kanitha arĩa marĩ hamwe na inyuĩ, ndĩ mũthuuri wa Kanitha o tao, na ndĩ mũira wa kũnyariirwo gwa Kristũ, o na ndĩ ũmwe wa gũkaagaĩrwo riiri ũrĩa ũkaaguũranĩrio: ² Atĩrĩrĩ, tuĩkai arĩithi a rũũru rwa Ngai rũrĩa mwĩhokeirwo, mũgĩtungataga mũrĩ arori, na ti tondũ wa kũringĩrĩrio, no nĩ ũndũ wa kwĩyendera, o ta ũrĩa Ngai endaga mũtuĩke; mũtegũkorokera mbeeca, no mũtungatage mũrĩ na kĩyo mũno; ³ mũtigitue anene a andũ arĩa mwĩhokeirwo, no mũtuĩke cionereria njega kũrĩ rũũru rũu. ⁴ Na hĩndĩ ĩrĩa Mũrĩithi Ũrĩa Mũnene akaaguũranĩrio-rĩ, nĩmũkaheo thũmbĩ ya riiri ĩrĩa ĩtagatheũka o na rĩ.

⁵ O ũguo no taguo o na inyuĩ aanake mwagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra andũ arĩa akũrũ. Inyuĩ othe-rĩ, ikaragai mwĩnyiihanĩrie mũndũ na ũrĩa ũngĩ, tondũ-rĩ,

“Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ
no arĩa menyiihagia nĩamaheaga wega wake.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio mwĩnyiihagiei, mũrĩ guoko-inĩ kwa Ngai kũrĩa kũrĩ hinya, nĩguo akaamũtũgĩria hĩndĩ ĩrĩa njagĩrĩru yakinya. ⁷ Na mũmũrekagĩrĩrie maũndũ manyu mothe marĩa mamũtangaga, tondũ nĩwe ũmũrũmbũyagia.

⁸ Ikaragai mwĩguĩte na mwĩhũgaga. Tondũ-rĩ, thũ yanyu mũcukani ĩcangacangaga ta mũrũũthi ũkũrarama ũgĩcaria mũndũ wa gũtambuura. ⁹ No rĩrĩ, mũmwĩtiirie, mwĩhaandĩte wega thĩinĩ wa wĩtikio, tondũ nĩmũmenyete atĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu gũkũ thĩ goothe maranyariirĩka o ta inyuĩ.

¹⁰ Nake Ngai mwene wega wothe, o we ũrĩa wamwĩtĩre riiri-inĩ wake wa tene na tene thĩinĩ wa Kristũ, we mwene nĩakamũcookereria, na amwĩkĩre hinya, na amũtue arũmu na mũtangĩnyenyeka, thuutha wa kũnyariirĩka kahinda kanini. ¹¹ Naguo hinya ũrotuĩka wake tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

¹² Ndamwandĩkĩra marũa maya makuĩ ndeithĩtio nĩ Silivano, ũrĩa nduaga mũrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku, nĩguo ndĩmũmĩrĩrie, na heane ũira na ma atĩ ũhoro ũyũ nĩguo wega wa Ngai ũrĩa wa ma. Mwĩhaandei wega thĩinĩ wago.

¹³ Kanitha ũrĩa ũrĩ gũkũ Babuloni, ũrĩa ũthuurĩtwo hamwe na inyuĩ, nĩwamũgeithia, o nake mũrũ wakwa Mariko nĩamũgeithia.

¹⁴ Geithaniai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ngeithi cia kĩmumunyano iria cia wendo.

Thayũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe arĩa mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ.

MARŪA MA KEERĪ MA PETERO

¹ Nĩ niĩ Simoni Petero, ndungata na mūtũmwo wa Jesũ Kristũ,

Ngũmwandĩkĩra marũa maya inyuĩ arĩa mũrĩkĩtie kwamũkĩra wĩtikio wa goro o ta ũrĩa tũrĩ naguo nĩ ũndũ wa ũthingu wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ we Ngai witũ na Mũtũhonokia:

² Wega na thayũ iromũingĩhĩra nĩ ũndũ wa kũmenyana na Ngai, o na Jesũ Mwathani witũ.

Kũrũmia Mwĩto na Gũthuurwo kwa Mũndũ

³ Riu-rĩ, hinya wake wa ũngai niĩtũheete kĩrĩa gĩothe gĩtũbataragia nĩguo tũhote gĩtũũra muoyo na twĩamũrĩre Ngai, nĩ ũndũ wa kũmenyana nake ũcio watwĩtĩre tũgĩe na riiri wake mwene o na wagĩrĩru wake. ⁴ Nĩ ũndũ wa maũndũ macio-rĩ, niĩatũheete maũndũ manene mũno ma ciĩranĩro ciake cia goro, niĩgeetha nĩ ũndũ wacio mũgwatanagĩre nake mūtũũrĩre-inĩ wa ũngai wake na mwĩtheemage kuuma kũrĩ ũbuthu wa gũkũ thĩ ũrĩa ũrehagwo nĩ merirĩria mooru.

⁵ Na nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ kũmbe, kũrutanĩriei mũno nĩguo muonganĩrĩrie wĩtikio wanyu na wagĩrĩru; naguo wagĩrĩru mũwonganĩrĩrie na ũmenyo; ⁶ naguo ũmenyo mũwonganĩrĩrie na kwĩgĩrĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ; nakuo kwĩgĩrĩrĩria merirĩria macio-rĩ, mũkuonganĩrĩrie na gũkĩrĩrĩria; nakuo gũkĩrĩrĩria mũkuonganĩrĩrie na kwĩyamũrĩra Ngai; ⁷ nakuo kwĩyamũrĩra Ngai mũkuonganĩrĩrie na gũtuga ariũ na aarĩ a Ithe witũ; nakuo gũtuga ariũ na aarĩ a Ithe witũ mũkuonganĩrĩrie na wendani. ⁸ Nĩgũkorwo mũngĩgĩa na mawega macio na mamũingĩhĩre mũno-rĩ, niĩmarĩgiragia mũgũtare kana mwage maciaro harĩ ũhoru wa kũmenya Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ⁹ No mũndũ angĩaga maũndũ macio-rĩ, mũndũ ũcio ndarona wega na nĩ mūtumumu, na niĩariganĩrwo atĩ aatheririo nĩguo atigane na mehia make ma tene.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, ikagĩrai kĩyo makĩria nĩguo mūtũme gwĩtwo kwanyu na gũthuurwo kwanyu kũrũme biũ. Nĩgũkorwo mũngũka maũndũ macio-rĩ, gũtirĩ hĩndĩ mũkaagũa, ¹¹ na niĩmũgetĩkĩrio na ũtugi mũtoonye thĩniĩ wa ũthamaki wa tene na tene wa Mwathani na Mũhonokia witũ Jesũ Kristũ.

Ũrathi wa Maandĩko Matheru

¹² Nĩ ũndũ ũcio ngũtũũra ndĩmũrĩrikanagia maũndũ macio, o na mwakorwo niĩmũmamenyete, na niĩmũhaandĩtwo wega thĩniĩ wa ũhoru wa ma ũrĩa mũrĩ naguo. ¹³ Na ngwĩciiria nĩ kwagĩrĩre ndĩmũrĩrikanagie maũndũ maya hĩndĩ irĩa yothe ngũtũũra thĩniĩ wa hema ĩno ya mwĩrĩ ũyũ, ¹⁴ tondũ niĩnjũũ atĩ ica ikuhi niĩngũmĩũũra, o ta ũrĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ aanyonirie. ¹⁵ Na niĩngwĩrutanĩria mũno nyone atĩ ndaarĩkia gũkua niĩmũrĩhotaga kũrĩrikana maũndũ maya hĩndĩ ciothe.

¹⁶ Hĩndĩ irĩa twamũmenyithirie ũhoru wa hinya na wa gũũka kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ-rĩ, tũtiahũthĩrĩre ng'ano cia gwĩtungĩra na wara, no ithuĩ nĩ kwĩonera tweyoneire ũkaru wake na maitho

maitũ. ¹⁷ Nĩgũkorwo nĩaheirwo gĩtĩo na riiri kuuma kũrĩ Ngai Ithe, hĩndĩ ĩrĩa mũgambo wamũkorire uumĩte kũrĩ Ūrĩa Mwene Riiri ūrĩa Mũnene ũkiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Mũrũ wakwa ūrĩa nyendete mũno; nĩ ngenaga mũno nĩ ūndũ wake.” ¹⁸ Ithuĩ ene nĩtweiguĩrĩre mũgambo ũcio ũkiuma igũrũ hĩndĩ ĩrĩa twarĩ nake kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtheru.

¹⁹ Na ningĩ ũhoru ūrĩa warathirwo nĩ anabii ūrĩa twĩ naguo nĩwĩkĩrĩtwo hinya makĩria, na no mwĩke wega mũngĩũthikĩrĩria, ũhaana ta ũtheri ũkwara handũ harĩ nduma, o nginya gũkĩe nayo njata ya rũciinĩ ĩkenge ngoro-inĩ cianyu. ²⁰ No mbere ya maũndũ mothe-rĩ, no nginya mũmenye atĩ gũtirĩ ũhoru wanarathwo Maandĩko-inĩ Matheru ũngĩtaũrwo nĩ mũnabii na ũtaũri wake mwene. ²¹ Nĩgũkorwo kĩhumo kĩa ũnabii gĩtioimanire na kwenda kwa mũndũ, no andũ nĩmaririe ũhoru uumĩte kũrĩ Ngai, o ta ūrĩa Roho Mũtheru aamatongoririe.

2

Kwanangwo kwa Arutani a Maheeni

¹ No rĩrĩ, nĩ kwarĩ anabii a maheeni thĩinĩ wa andũ, o ta ūrĩa gũgaakorwo na arutani a maheeni thĩinĩ wanyu. Nao nĩmagatoonyia ũrutani wa maheeni wa gũthũkia andũ na waara, o na makaane Mwathani ūrĩa wamagũrĩre, na nĩ ūndũ ũcio, merehere kwanangwo kwa narua. ² Andũ aingĩ nĩmakarũmĩrĩra mĩthĩire yao ya ũũra-thoni na matũme njĩra ĩrĩa ya ma ĩcambio. ³ Ningĩ nĩ ūndũ wa ũkoroku wao, arutani acio nĩmagetongagia na inyuĩ na kũmwĩraga ng'ano cia maheeni. Itũiro rĩao rĩa ciira rĩtũire rĩmetereire, o na kwanangwo kwao gũtiikaraga ta gũkomete.

⁴ Nĩ ūndũ-rĩ, kuona atĩ Ngai ndaigana kũiguĩra araike arĩa mehirie tha, no nĩkũmaikia aamaikirie Jehanamu, akĩmohithia marima-inĩ ma nduma maikarage kuo metereire ituĩro-rĩ, ⁵ ningĩ kuona atĩ ndaiguĩrĩre thĩ ya tene tha hĩndĩ ĩrĩa aarehire kĩguũ kĩa maaĩ kũrĩ andũ arĩa maatũũraga kuo matetĩkĩtie Ngai, no akĩgitĩra Nuhu, ūrĩa warĩ mũhunja wa ũthingu na andũ angĩ mũgwanja; ⁶ na angĩkorwo nĩatuĩrĩre matũũra ma Sodomu na Gomora ciira na ūndũ wa kũmacina magĩtuĩka mũhu, na akĩmatua kĩonereria kĩa ūrĩa gũgaatuĩka kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai; ⁷ na angĩkorwo nĩahonokirie Loti, mũndũ warĩ mũthingu, na waiguithagio kĩa nĩ mĩtũũrĩre ya ũũra-thoni ya andũ acio aaganu, ⁸ (nĩgũkorwo mũndũ ũcio mũthingu, ūrĩa waikaranagia nao o mũthenya, nĩaiguithagio ruo ngoro-inĩ yake thingu nĩ ciiko cia waganu iria oonaga na akaigua); ⁹ angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Mwathani nĩoĩ kũhonokia andũ arĩa meamũrĩre Ngai kuuma magerio-inĩ, na kũiga andũ arĩa matarĩ athingu nginya mũthenya wa ciira ũkinye, o akĩmaherithagia. ¹⁰ Na makĩria harĩ andũ arĩa marũmagĩrĩra merĩrĩria mooru ma mwĩrĩ marĩa marĩ magigi na makanyarara wathani o wothe.

Andũ acio nĩ ndũrĩka na nĩ etĩĩ na matiitigagĩra kũruma ciũmbe cia igũrũ iria irĩ riiri; ¹¹ no rĩrĩ, o na gũtuĩka araike nĩ marĩ hinya na ũhoti makĩria, matirumaga ciũmbe icio magĩcithitangaga kũrĩ Mwathani. ¹² No andũ acio nĩmarumanaga maũndũ-inĩ marĩa matooi. Mahaana ta nyamũ itarĩ na meciiria, iria ciũmbĩtwo itarĩ na ũmenyo,

na iciarĩtwo irĩ cia kũgwatio na kũniinwo, na o ta nyamũ-rĩ, o nao nĩ kũniinwo makaaniinwo.

¹³ Nao nĩmakarĩhwo ũũru na ũũru kũringana na ũrĩa matũire mekaga. O monaga atĩ kũrĩo mũthenya barigici nĩkuo gwĩkenia. Andũ acio nĩ imeni na ũũgũ, rĩrĩa megwĩkenia maruga-inĩ mao ma ikeno hĩndĩ irĩa mekũrianĩra na inyuĩ. ¹⁴ Marĩ na maitho maiyũrite ũtharia, na matitigaga kwĩhia; o maguucagĩrĩria andũ arĩa marĩ ngoro hũthũ; o nĩ njorua cia ũkoroku, na nĩ rũciaro rũrume! ¹⁵ Nĩmatigĩte njĩra irĩa nũngarũ makoora makarũmirĩra njĩra ya Balamu wa Beori, ũrĩa wendaga mũno mũcaara wa gwĩka ũũru. ¹⁶ No nĩakũũmirwo nĩ ndigiri, nyamũ itaaragia, nĩ ũndũ wa gwĩka ũũru, ikĩaria na mũgambo wa mũndũ, na ikĩriĩra ũgũrũki wa mũnabii ũcio.

¹⁷ Andũ acio nĩ ithima itarĩ maaĩ, na nĩ ibii iria itwaragwo nĩ kĩhuhũkanio. Nao no nduma nene makĩria metereirio. ¹⁸ Nĩgũkorwo maaragia ndeto cia tũhũ na cia mwĩtũo, makaguucagĩrĩria na merirĩria mao mooru ma mwĩrĩ o na ũũra-thoni andũ arĩa marethara moime thĩinĩ wa arĩa matũũraga mahĩtagia. ¹⁹ Mameeragĩra gũkũũrwo ũkombo-inĩ, o rĩrĩa o ene marĩ ngombo cia ũhoro wa kũbutha, nĩgũkorwo mũndũ nĩ ngombo ya ũndũ ũrĩa wothe ũmwathaga. ²⁰ Mangĩkorwo nĩmetharĩte kuuma thĩinĩ wa maũndũ marĩa marĩ magigi ma gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa kũmenyana na Mwathani na Mũhonokia witũ, Jesũ Kristũ na ningĩ macooke kuohanio na maũndũ na magatoorio nĩmo-rĩ, mũtũũrĩre wao wa marigĩrĩrio-inĩ ũgaakorwo ũrĩ mũũru gũkĩra wa kĩambĩrĩria. ²¹ Nĩ kaba matangĩamenyete njĩra ya ũthingu, gũkĩra kũmĩmenya na magacooka kũhutatĩra watho ũrĩa mũtheru maatigĩrwo. ²² ũhoro ũcio wao, nĩwonanĩtio nĩ wa ma nĩ thimo iria ciugaga atĩrĩ: “Nguĩ ĩcookagĩrĩra matahĩko mayo,” na, “Ngũrwe ya mũgoma yathambio ĩcookaga ĩgathiĩ kwĩgaragara mũtondo-inĩ.”

3

Mũthenya wa Mwathani

¹ Arata akwa nyendete mũno, maya nĩ marũa makwa ma keerĩ kũrĩ inyuĩ. Na thĩinĩ wamo meerĩ ndĩmaandĩkĩte marĩ ma kũmũrĩkania mwarahũke mũgĩe na meciiria marĩa magĩrĩru. ² Nĩngwenda mũrĩrikane ciugo iria ciaririo tene nĩ anabii arĩa atheru na watho ũrĩa waheanirwo nĩ Mwathani na Mũhonokia witũ na mũgĩkinyĩrio nĩ atũmwwo anyu.

³ Mbere ya maũndũ mothe, no nginya mũmenye atĩ matukũ ma kũrigĩrĩria nĩgũgooka anyũrũrania, manyũrũranagie na marũmagĩrĩre merirĩria mao mooru. ⁴ Nĩmakooranagia atĩrĩ, “Gũũka gwake kũrĩa eeranĩre gũgaakinya-rĩ? Kuuma rĩrĩa maithe maitũ maakuire, maũndũ mothe mathiĩaga na mbere o ta ũrĩa maatarĩĩ kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.” ⁵ No nĩmeriganĩrie o na makĩmenyaga atĩ o tene, nĩ ũndũ wa kiugo kĩa Ngai, kũũrĩa igũrũ nĩ kwagĩire, nayo thĩ ikĩũmbwo na maaĩ kuuma kũrĩ maaĩ. ⁶ Ningĩ maaĩ o macio no mo maarindanirie thĩ ya ihinda rĩu, na makĩmĩananga. ⁷ Ningĩ nĩ ũndũ wa kiugo o ro kũu, igũrũ na thĩ iria irĩ ho rĩu nĩciigĩrwo mwaki, igetererio mũthenya wa ciira, o na wa kwanangwo kwa andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai.

⁸ No rĩrĩ, arata akwa nyendete mũno, mũtikariganĩrwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe, atĩ kũrĩ Mwathani mũthenya ũmwe no ta mĩaka ngiri, na mĩaka ngiri no ta mũthenya ũmwe. ⁹ Mwathani ndagondagĩrĩra kũhingia ciĩranĩro ciake, ta ũria andũ amwe meciiragia atĩ nĩagondagĩrĩra. We nĩamũkiragĩrĩria, tondũ ndendaga mũndũ o na ũmwe oore, no endaga andũ othe merire.

¹⁰ No rĩrĩ, mũthenya wa Mwathani ũgooka o ta mũici. Mũthenya ũcio-rĩ, igũrũ nĩrikabuĩria na mũrurumo mũnene; nacio ciũmbe iria itũire kũu igũrũ nũkaahĩa nĩ mwaki ithire, nayo thĩ na kĩria gĩothe kĩrĩ kuo nĩigacinwo ithire biũ.

¹¹ Kuona atĩ indo ciothe nũkaanangwo na njĩra iyo-rĩ, inyuĩ mũkiagĩrĩrwo gũkorwo mũrĩ andũ a mũthemba ũrikũ? Inyuĩ mwaĩrĩrwo nĩgũtũũraga mũtũũrĩre mũtheru na wa kwĩyamũrĩra Ngai, ¹² mũgĩtanyaga na mũkũiriragĩria mũthenya ũcio ũkinye narua. Mũthenya ũcio wakinya-rĩ, igũrũ nĩrikaanangwo na mwaki, na indo ciothe iria irĩ kuo ihĩe nĩ mwaki, itweke. ¹³ No kũringana na ũria eeranũire-rĩ, nĩtwĩrĩgĩrĩre igũrũ rĩerũ na thĩ njerũ, o kuo kũria gũtũũraga ũthingu.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arata akwa nyendete mũno, kuona atĩ nĩmwĩrĩgĩrĩre ũndũ ũyũ-rĩ, kũrutanĩriei mũkoragwo mũtarĩ na kĩmeni, na mũtarĩ na ũcuuke, na mũrĩ na thayũ nake. ¹⁵ Menyai atĩ gũkirĩrĩria kwa Mwathani witũ nĩkuo gũtũmaga mũhonokio, o ta ũria mũrũ wa Ithe witũ Paũlũ, ũria twendete aamwandĩkiire arĩ na ũũgĩ ũria Ngai aamũhete. ¹⁶ Marũa-inĩ make mothe aandĩkite o ũhoru wa maũndũ macio. Marũa-inĩ make nĩ kũrĩ maũndũ mamwe maritũ mũno kũmenya, marĩa andũ arĩa matooĩ na arĩa matakindagĩria mogomagia, o ta ũria mogomagia Maandĩko marĩa mangĩ, nao makereherere mwanangĩko.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa nyendete mũno, kuona nĩmũrĩkĩtie kũmenya maũndũ macio-rĩ, mwĩmenyererei nĩguo mũtikaheenererio mũgũe muume ũhoru-inĩ wanyu wa gwĩkindĩra wega nĩ kũhĩtithio nĩ mahĩtia ma andũ arĩa matamenyagĩrĩra watho. ¹⁸ No rĩrĩ, thĩĩ na mbere gũkũra thĩinĩ wa wega na ũmenyo wa Mwathani na Mũhonokia witũ Jesũ Kristũ. Nake arotũũra arĩ na riiri rĩu na nginya tene! Amen.

MARŪA MA MBERE MA JOHANA

Kiugo kĩa Muoyo

¹ Ūhoru ūrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria, ūrĩa tũiguĩte, na ūrĩa tuonete na maitho maitũ, na tũkawĩrorera, namo moko maitũ makaũhutia, o ūhoru ūcio wa Kiugo kĩa muoyo, nĩguo tũhunjagia. ² Muoyo ūcio nĩwonithanirio; na ithuĩ nĩtũwonete na tũkaheana ūira wago, na ithuĩ tũkamũhunjagĩria ūhoru wa muoyo wa tene na tene, ūrĩa watũire na Ithe witũ, na ūkĩonithanio kũrĩ ithuĩ. ³ Ithuĩ tũmũhunjagĩria kĩria tuonete na tũkaigua, nĩgeetha o na inyuĩ mũgĩe ngwatanĩro na ithuĩ. Nayo ngwatanĩro iitũ nĩ ngwatanĩro na Ithe witũ, o na Mũriũ Jesũ Kristũ. ⁴ Tũramwandĩkĩra maũndũ maya nĩguo gĩkeno giitũ kĩaiganĩre.

Gũthĩĩ na Ūtheri

⁵ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa tũiguĩte kuuma kũrĩ we, na nĩyo tũramũmenyithia, aĩ: Ngai nĩ ūtheri; thĩĩnĩ wake gũtirĩ nduma o na hanini. ⁶ Tũngiuga aĩ tũrĩ ngwatanĩro nake, tũgĩthiia na mĩthĩire ya nduma-rĩ, ūguo nĩkũheenania, nago ūhoru wa ma ndũtũuraga thĩĩnĩ witũ. ⁷ No tũngĩthĩĩ na ūtheri, o ta ūrĩa we arĩ ūtheri-inĩ, tũrĩ na ngwatanĩro mũndũ na ūrĩa ūngĩ, nayo thakame ya Jesũ, Mũrũ wake, nĩtũtheragia, tũgathirwo nĩ mehia mothe.

⁸ Tũngiuga tũtirĩ na mehia, nĩ kwĩheenia tũkwĩheenia, nago ūhoru wa ma ndũrĩ thĩĩnĩ witũ. ⁹ Tũngiumbũra mehia maitũ-rĩ, we nĩ mwĩhokeku na nĩ wa kĩhooto, na nĩegũtũrekeru mehia maitũ na atũtherie tũthirwo nĩ maũndũ mothe marĩa matarĩ ma ūthingu. ¹⁰ Tũngiuga tũtĩhĩtie-rĩ, tũkũmũtua wa maheeni, nago ūhoru wake ndũrĩ na handũ thĩĩnĩ witũ.

2

¹ Twana twakwa nyendete, ngũmwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha mũtikehagie. No mũndũ o na ū angĩhia-rĩ, nĩ tũrĩ na mũtũciirĩrĩ harĩ Ithe witũ, na nĩwe Jesũ Kristũ, Ūrĩa Mũthingu. ² We nĩwe igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ, na to mehia maitũ moiki, no nĩ mehia ma andũ othe a thĩ.

³ Na ithuĩ nĩtũmenyaga aĩ nĩtũmũũĩ, angĩkorwo nĩtwathĩkagĩra maathani make. ⁴ Mũndũ ūrĩa uugaga aĩrĩ, “Nĩndĩmũũĩ,” no ndekaga ūrĩa aathanaga-rĩ, ūcio nĩ wa maheeni, na ūhoru wa ma ndũrĩ thĩĩnĩ wake. ⁵ No mũndũ o wothe angĩathĩkĩra kiugo gĩake-rĩ, ti-itherũ wendo wa Ngai nĩmũkinyanĩru kũna thĩĩnĩ wake. Ūndũ ūyũ nĩguo ūtũmaga tũmenye aĩ tũrĩ thĩĩnĩ wake: ⁶ Ūrĩa wothe uugaga aĩ nĩatũire thĩĩnĩ wake-rĩ, no nginya athĩĩ na mĩthĩire ta ĩrĩa Jesũ aarĩ nayo.

⁷ Arata akwa endwa, ti rĩathani rĩerũ ndĩramwandĩkĩra, no nĩ rĩathani rĩrĩa rĩa tene, o rĩrĩa mũtũire narĩo kuuma o kĩambĩrĩria. Rĩathani rĩrĩ rĩa tene nĩrĩo ndũmĩrĩri ĩrĩa mũiguĩte. ⁸ No rĩu nĩ rĩathani rĩerũ ndĩramwandĩkĩra; nago ūhoru wa ma warĩo wonekaga thĩĩnĩ wake na thĩĩnĩ wanyu, tondũ nduma no ĩrathira, nago ūtheri ūrĩa wa ma nĩũrĩkĩtie kwara.

9 Mündũ ũrĩa uugaga atĩ arĩ ũtheri-inĩ no nĩathũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ũcio arĩ o nduma-inĩ. ¹⁰ Ũrĩa wothe wendete mũrũ na mwarĩ wa ithe atũũraga ũtheri-inĩ, na thĩinĩ wake gũtirĩ ũndũ ũngĩtũma ahĩngwo. ¹¹ No ũrĩa wothe ũthũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe, arĩ nduma-inĩ na athiiaga na nduma; ndamenyaga kũrĩa arathiĩ, tondũ nduma nĩmũtuĩte mĩtumumu.

¹² Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ twana twakwa nyendete,

tondũ nĩmũrekeirwo mehia manyu nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake.

¹³ Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ maithe,

tondũ nĩmũmenyete ũrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria.

Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ andũ ethĩ,

tondũ nĩmũtooretie ũrĩa mũũru.

Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ twana twakwa nyendete,

tondũ nĩmũmenyete Ithe witũ.

¹⁴ Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ maithe,

tondũ nĩmũmenyete ũrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria.

Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ andũ ethĩ,

tondũ mũrĩ na hinya,

nakĩo kiugo kĩa Ngai nĩgĩtũũraga thĩinĩ wanyu,

na nĩmũtooretie ũrĩa mũũru.

Mũtikende Thĩ

¹⁵ Mũtikende thĩ kana kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wa thĩ. Mündũ o na ũ angĩkorwo nĩendete thĩ-rĩ, wendo wa Ithe witũ ndũrĩ thĩinĩ wake.

¹⁶ Nĩgũkorwo ũndũ o wothe ũrĩ gũkũ thĩ, na nĩmo merirĩria ma mwĩrĩ, na merirĩria ma maitho make, na mwĩraho wa kĩrĩa arĩ nakĩo na ũrĩa ekaga: maũndũ macio matiumanĩte na Ithe witũ, no moimanĩte na thĩ. ¹⁷ Thĩ na merirĩria mayo nĩithiraga, no mündũ ũrĩa wĩkaga ũrĩa Ngai endaga atũũraga nginya tene.

Kwĩmenyerera Mũmena-Kristũ

¹⁸ Twana twakwa nyendete, rĩrĩ nĩ ithaa rĩa kũrigĩrĩria; na o ta ũrĩa mũiguĩte atĩ mũmena-Kristũ nĩarooka, o na rĩu amena-Kristũ aingĩ nĩmokĩte. Na nĩ ũndũ ũcio nĩtũmenyete atĩ rĩrĩ nĩrĩo ithaa rĩa kũrigĩrĩria. ¹⁹ Kuuma nĩmoimire kũrĩ ithuĩ, no matiarĩ aitũ. Nĩgũkorwo mangĩarĩ aitũ-rĩ, nĩmangĩaikarire hamwe na ithuĩ; no gũthĩ kwao kuonanirie atĩ gũtiarĩ o na ũmwe wao warĩ witũ.

²⁰ No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ ahake maguta nĩ Ũrĩa Mũtheru, na inyuĩ inyuothe nĩmũũĩ ũhoru wa ma. ²¹ Ndĩramwandĩkĩra tondũ mũtiũĩ ũhoru wa ma, no ngũmwandĩkĩra tondũ nĩmũũĩ ũhoru wa ma, na tondũ gũtirĩ ũhoru wa maheeni uumanaga na ũhoru wa ma. ²² Nũũ ũkĩrĩ mũheenania? Nĩ mündũ ũrĩa ũkaanaga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ. Mündũ ta ũcio nĩwe mũmena-Kristũ: mündũ ũcio nĩakaanaga Ithe o na Mũriũ. ²³ Gũtirĩ mündũ ũkaanaga Mũriũ ũkĩrĩ na Ithe witũ; ũrĩa wothe uumbũraga Mũriũ arĩ na Ithe o nake.

²⁴ Mwĩmenyererei nĩguo ũndũ ũrĩa mũrĩkĩtie kũigua kuuma o kĩambĩrĩria ũikarage thĩinĩ wanyu. Ũndũ ũcio ũngĩkara thĩinĩ wanyu-rĩ, o na inyuĩ mũrĩkaraga thĩinĩ wa Mũriũ, o na mũrĩ thĩinĩ wa Ithe. ²⁵ Na ũndũ ũyũ nĩguo atwĩrĩre: o muoyo wa tene na tene.

²⁶ Ndĩramwandĩkĩra maũndũ maya makoniĩ ũhoru wa andũ arĩa marageria kũmũhĩthia. ²⁷ Na inyuĩ-rĩ, maguta marĩa mwahakirwo nĩwe-rĩ, megũtũũra thĩinĩ wanyu, na mũtibatairio nĩ mündũ o na ũ wa

kūmūruta ūhoru. No rĩrĩ, o ta ūrĩa ihaka rĩake rĩa maguta rĩmūrutaga ūhoru wa maũndũ mothe, na o ta ūrĩa rĩrĩ rĩa ma, na ti rĩa maheeni: o ta ūrĩa rĩmūrutiite-rĩ, tũũrai thĩinĩ wake.

Ciana cia Ngai

²⁸ Na rĩu, inyuĩ twana twakwa nyendete, kĩrĩrĩrai gũikara thĩinĩ wake nĩgeetha rĩrĩa akoonithanio tũgaakorwo tũrĩ na ūmĩrĩru na tũtegũconoka mbere yake hĩndĩ ĩrĩa agooka.

²⁹ Angĩkorwo nĩmũũĩ atĩ we nĩ mũthingu, kĩmenyei atĩ mũndũ ūrĩa wĩkaga maũndũ marĩa magĩrĩre nĩaciarĩtwo nĩwe.

3

¹ Onei ūrĩa wendo ūnenehete, ūrĩa Ithe witũ atwendete naguo, atĩ twĩtagwo ciana cia Ngai! Na ūguo nĩguo tũrĩ! Gĩtũmi kĩa andũ a thĩ mage gũtũmenya nĩ ūndũ o nake matiamũmenyire. ² Arata akwa endwa, rĩu ithuĩ tũrĩ ciana cia Ngai, no gũtirĩ kũramenyithanio ūrĩa tũgaatuĩka thuutha-inĩ. No nĩtũũĩ atĩ hĩndĩ ĩrĩa akoonithanio nĩtũkahaanana nake, nĩgũkorwo tũkaamuona o ūrĩa atarĩ. ³ Mũndũ o wothe ūrĩ na kĩrĩgĩrĩro gĩkĩ thĩinĩ wake nĩetheragia, o ta ūrĩa Kristũ nake arĩ mũtheru.

⁴ Mũndũ o wothe wĩhagia nĩ watho oinaga; kwĩhia-rĩ, nĩkuo kuuna watho. ⁵ No inyuĩ nĩmũũĩ atĩ nĩonithanirio nĩgeetha eherie mehia maitũ. Na thĩinĩ wake gũtirĩ mehia. ⁶ Mũndũ o wothe ūtũũraga thĩinĩ wa Kristũ ndehagia. Mũndũ o wothe wĩhagia ndarĩ amuona o na kana akamũmenya.

⁷ Twana twakwa nyendete, mũtikanareke mũndũ o na ū amũhĩtithie. ūrĩa wĩkaga ūrĩa kwagĩrĩre nĩ mũthingu, o ta ūrĩa Kristũ arĩ mũthingu. ⁸ Mũndũ ūrĩa wĩhagia nĩ wa mũcukani, tondũ mũcukani atũire ehagia kuuma o kĩambĩrĩria. Gĩtũmi kĩa Mũrũ wa Ngai onithanio-rĩ, nĩgeetha athũkie wĩra wa mũcukani. ⁹ Gũtirĩ mũndũ ūciarĩtwo nĩ Ngai ūthiiga na mbere na kwĩhia, tondũ mbeũ ya Ngai ĩkaraga thĩinĩ wake; we ndangĩthĩ na mbere na kwĩhia, tondũ nĩmũciare nĩ Ngai. ¹⁰ Ūndũ ūyũ ūmenyithanagia ūtiganu wa ciana cia Ngai na cia mũcukani: Mũndũ o wothe ūtekaga ūrĩa kwagĩrĩre ti mwana wa Ngai; o hamwe na ūrĩa ūtendete mũrũ kana mwarĩ wa ithe.

Endanagai

¹¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa mwaiguire kuuma o kĩambĩrĩria: No nginya twendanage mũndũ na ūrĩa ūngĩ. ¹² Mũtikahaane ta Kaini, ūrĩa warĩ wa ūrĩa mũũru, na akĩũraga mũrũ wa nyina. Nĩ kĩĩ gĩatũmire amũũrage? Aamũũragire tondũ ciiko ciake mwene ciarĩ njũru, nacio cia mũrũ wa nyina ciarĩ cia ūthingu. ¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, andũ a thĩ mangĩmũmena-rĩ, mũtikagege. ¹⁴ Nĩtũũĩ atĩ nĩtuumĩte gĩkuũ-inĩ tũgathĩ muoyo-inĩ, tondũ nĩtwendete ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Mũndũ o wothe ūrĩa ūtendanaga atũũraga gĩkuũ-inĩ. ¹⁵ Mũndũ o wothe ūrĩa ūthũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ūcio nĩ mũũragani, na inyuĩ nĩmũũĩ atĩ gũtirĩ mũũragani ūrĩ na muoyo wa tene na tene.

¹⁶ Ūndũ ūrĩa ūtũmaga tũmenye ūrĩa wendo ūhaana nĩ ūyũ: Jesũ Kristũ nĩarutire muoyo wake nĩ ūndũ witũ. Na ithuĩ nĩtwagĩrĩrwo tũrute nĩoyo iitũ nĩ ūndũ wa ariũ na aarĩ a Ithe witũ. ¹⁷ Mũndũ

angĩkorwo arĩ na indo cia gũkũ thĩ, na one mũrũ kana mwarĩ wa ithe wao ũbataire nĩ ũteithio no aage kũmũiguĩra tha-rĩ, wendo wa Ngai ũngĩgĩkorwo ũrĩ thĩnĩ wake atĩa? ¹⁸ Twana twakwa nyendete, nĩtũtĩge kwendanaga na ciugo kana na kanua tu, no nĩtwendanage na ciĩko na twendanage na ma. ¹⁹ Ũũ nĩguo tũmenyaga atĩ tũrĩ a ũhoru ũrĩa wa ma, na ũrĩa tũrĩgaga ngoro ciitũ itarĩ na nganja tũrĩ mbere yake, ²⁰ rĩrĩa rĩothe ngoro ciitũ itaratũtuĩra ciira. Nĩgũkorwo Ngai nĩ mũnene gũkĩra ngoro ciitũ, na nĩoĩ maũndũ mothe.

²¹ Arata akwa endwa, ngoro ciitũ ingĩaga gũtũtuĩra ciira-rĩ, nĩtũrĩkoragwo tũrĩ na ũmĩrĩru mbere ya Ngai, ²² na nĩarĩtũheaga kĩrĩa gĩothe tũrĩmũhooyaga, tondũ nĩtwathĩkagĩra maathani make na tũgeeka maũndũ marĩa mamũkenagia. ²³ Narĩo rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩake: Nĩ gwĩtĩkia rĩtwa rĩa Mũriũ, Jesũ Kristũ, na twendanage o ta ũrĩa aatwathire. ²⁴ Arĩa maathĩkagĩra maathani make nĩmatũũraga thĩnĩ wake, nake nĩatũũraga thĩnĩ wao. Naguo ũndũ ũrĩa tũmenyaga naguo atĩ nĩatũũraga thĩnĩ witũ nĩ ũyũ: Nĩ ũndũ wa Roho ũrĩa aatũheire.

4

Kũrorania Maroho

¹ Arata akwa endwa, mũtigitĩkagie roho o wothe, no mũroragie maroho muone kana moimĩte kũrĩ Ngai, tondũ anabii aingĩ a maheeni nĩmoimagarĩte magathĩ thĩ yothe. ² Ũũ nĩguo mũngĩhota gũkũũrana Roho wa Ngai: Roho o wothe ũrĩa uumbũraga atĩ Jesũ Kristũ nĩokĩte arĩ na mwĩrĩ, ũcio uumĩte kũrĩ Ngai, ³ no roho o wothe ũrĩa ũtoimbũraga Jesũ, ũcio nduumĩte kũrĩ Ngai. Ũcio nĩ roho wa mũmena-Kristũ, ũrĩa mũiguĩte atĩ nĩũgooka na o na rĩu nĩũrĩkĩtie gũũka gũkũ thĩ.

⁴ Inyuĩ twana twakwa nyendete, inyuĩ mũrĩ a Ngai na nĩmũmatooretie, tondũ ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wanyu nĩ mũnene gũkĩra ũrĩa ũrĩ gũkũ thĩ. ⁵ Acio moimĩte gũkũ thĩ, na nĩ ũndũ ũcio maaragia ũhoru wa maũndũ ma gũkũ thĩ, na thĩ na andũ a gũkũ thĩ makamathikĩrĩria. ⁶ Ithuĩ tuumĩte kũrĩ Ngai, nake mũndũ o wothe ũrĩa ũũĩ Ngai nĩatũthikagĩrĩria; no ũrĩa wothe ũtoimĩte kũrĩ Ngai ndatũthikagĩrĩria. Ũguo nĩguo tũkũũranaga Roho ũrĩa wa ma, na roho ũrĩa wa maheeni.

Wendani wa Ngai na Witũ

⁷ Arata akwa endwa, nĩtwendanagei mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo wendo uumaga kũrĩ Ngai. Mũndũ o wothe ũrĩa wendanaga, aciarĩtwo nĩ Ngai o na nĩoĩ Ngai. ⁸ Mũndũ o wothe ũrĩa ũtendanaga ũcio ndooĩ Ngai, tondũ Ngai nĩ wendo. ⁹ Ũũ nĩguo Ngai oonanirie wendo wake harĩ ithuĩ: Nĩatũmire Mũriũ wake, o we wa mũmwe, gũkũ thĩ nĩgeetha tũtũũre muoyo nĩ ũndũ wake. ¹⁰ Ũyũ nĩguo wendo: ti atĩ nĩ ithuĩ twendire Ngai, nowe nĩwe watwendire, na agĩtũma Mũriũ wake atuĩke igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ. ¹¹ Arata akwa endwa, kuona atĩ Ngai nĩguo atwendete-rĩ, o na ithuĩ nĩtũkĩagĩrĩrwo twendanage. ¹² Gũtirĩ mũndũ ũrĩ ona Ngai; no tũngĩendana mũndũ na ũrĩa ũngĩ-rĩ, Ngai nĩatũũraga thĩnĩ witũ, naguo wendo wake ũgakinyanĩra thĩnĩ witũ.

¹³ Ũndũ ũrĩa ũtũmaga tũmenye atĩ tũtũũraga thĩinĩ wake nake agatũura thĩinĩ witũ, nĩ atĩ nĩatũheete Roho wake. ¹⁴ Na nĩtuonete na tũkoimbũra atĩ Ithe witũ nĩatũmĩte Mũriũ atũike Mũhonokia wa thĩ yothe. ¹⁵ Mũndũ o wothe angiumbũra atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngairĩ, Ngai atũũraga thĩinĩ wake, nake agatũura thĩinĩ wa Ngai. ¹⁶ Na nĩ ũndũ ũcio nĩtũmenyete na tũkehoka wendo ũrĩa Ngai atwendete nago.

Ngai nĩ wendo. Mũndũ o wothe ũtũũraga endanĩte atũũraga thĩinĩ wa Ngai, nake Ngai atũũraga thĩinĩ wake. ¹⁷ Ũguo nĩguo wendani ũkinyanagĩra thĩinĩ witũ nĩgeetha tũkaagĩa na ũmĩrĩru mũthenya ũrĩa gũgaatuanĩrwo ciira, tondũ tũrĩ gũkũ thĩ nĩ tũhaanaine nake. ¹⁸ Wendo ndũrĩ guoya. No wendo ũrĩa mũkinyanĩru nĩũngataga guoya, tondũ guoya ũkonainie na iherithia. Mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra, ndatuagwo mũkinyanĩru thĩinĩ wa wendo.

¹⁹ Ithui twendanaga tondũ we nĩwe waambire gũtwenda. ²⁰ Mũndũ angiuga atĩrĩ, “Nĩnyendete Ngai,” na nĩathũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ũcio nĩ wa maheeni. Nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũtendete mũrũ wa ithe, ũrĩa atũire onaga, ndangĩhota kwenda Ngai, ũrĩa atarĩ oona. ²¹ Nake nĩatũheete rĩathani rĩrĩ: Mũndũ o wothe wendete Ngai, no nginya ende mũrũ kana mwarĩ wa ithe o nake.

5

Wĩtkio thĩinĩ wa Mũrũ wa Ngai

¹ Mũndũ o wothe wĩtkĩtie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ aciarĩtwo nĩ Ngai, nake mũndũ o wothe wendete mũciari nĩendete o na mwana wake. ² Ũũ nĩguo tũmenyaga atĩ nĩtwendete ciana cia Ngai: nĩ kwenda Ngai na kũhingia maathani make. ³ Ũũ nĩguo kwenda Ngai: nĩ gwathĩkĩra maathani make. Namo maathani make ti maritũ, ⁴ Nĩgũkorwo mũndũ o wothe mũciare nĩ Ngai nĩatooragia maũndũ ma thĩ. Naguo ũhootani ũrĩa ũtooretie maũndũ ma thĩ, nĩ gwĩtkia gwitũ. ⁵ Nũũ ũcio ũtooragia maũndũ ma thĩ? Nĩ mũndũ ũrĩa wĩtkĩtie atĩ Jesũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.

⁶ We nĩwe wokire na ũndũ wa maaĩ na thakame, o Jesũ Kristũ. We ndokire na ũndũ wa maaĩ moiki, no nĩwe wokire na ũndũ wa maaĩ na thakame. Nake Roho nĩwe mũira, tondũ Roho nĩwe ũhoru ũrĩa wa ma. ⁷ Nĩgũkorwo aira nĩ atatũ (kũu igũrũ: nao nĩ Ithe witũ, na ũhoru, na Roho Mũtheru; nao aya atatũ nĩ ũmwe. Gũkũ thĩ nakuo aira nĩ atatũ): ⁸ nao nĩ Roho, na maaĩ, na thakame; nao acio atatũ nĩmaiguanĩte. ⁹ Angĩkorwo nĩtwĩtkagĩra ũira wa mũndũ, ũira wa Ngai nĩ mũnene makĩria, tondũ nĩ ũira wa Ngai ũrĩa aheanĩte ũkonĩ Mũriũ. ¹⁰ Mũndũ wothe wĩtkĩtie Mũrũ wa Ngai arĩ na ũira ũcio ngoro-inĩ yake. Mũndũ wothe ũtetĩkĩtie Ngai nĩamũtuĩte wa maheeni, tondũ ndetĩkĩtie ũira ũrĩa mũheane nĩ Ngai ũkonĩ Mũriũ. ¹¹ Naguo ũyũ nĩguo ũira atĩ Ngai nĩatũheete muoyo wa tene na tene, nago muoyo ũcio wĩ thĩinĩ wa Mũriũ. ¹² Ũrĩa ũrĩ na Mũriũ arĩ na muoyo; nake ũrĩa ũtarĩ na Mũrũ wa Ngai ndarĩ na muoyo.

Ũhoru wa Kũrĩkũrĩria

¹³ Ndĩramwandĩkĩra maũndũ maya inyuĩ arĩa mwĩtkĩtie rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai, nĩgeetha mũmenye atĩ mũrĩ na muoyo wa tene na tene. ¹⁴ Ũmĩrĩru ũrĩa tũkoragwo nago tũgĩkuhĩrĩria Ngai nĩ

atĩ tũngĩhooya ũndũ o wothe kũringana na wendo wake-rĩ, we nĩatũiguaga. ¹⁵ Na tũngĩmenya atĩ nĩatũiguaga, ũndũ-inĩ o wothe ũrĩa tũhooyaga-rĩ, nĩtũũĩ atĩ nĩatũheete ũndũ ũrĩa tũmũhooete.

¹⁶ Mũndũ o wothe angĩona mũrũ kana mwarĩ wa ithe agĩka rĩhĩa rĩrĩa rĩtangĩmũtwara gĩkuũ-inĩ, nĩahoe, nake Ngai nĩakamũhe muoyo. Ndĩraaria ũhoru wa andũ arĩa rĩhĩa rĩao rĩtarĩ rĩa kũmatwara gĩkuũ-inĩ. No nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩngĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ. Nĩ ndiroiga atĩ mũndũ ahooe nĩ ũndũ wa rĩhĩa ta rĩu. ¹⁷ Ciiko ciothe njũru nĩ mehĩa, no nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩtangĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ.

¹⁸ Nĩtũũĩ atĩ mũndũ o wothe ũciarĩtwo nĩ Ngai ndatũũraga ehagia; mũndũ ũrĩa ũciarĩtwo nĩ Ngai, ũcio nĩamenyagĩrĩtwo nĩ Ngai, nake ũrĩa mũũru ndangĩhota kũmwĩka ũũru. ¹⁹ Ithũ nĩtũũĩ atĩ tũrĩ ciana cia Ngai, na tũkamenya atĩ thĩ yothe yathagwo na wathani wa ũrĩa mũũru. ²⁰ Ningĩ nĩtũũĩ atĩ Mũrũ wa Ngai nĩokĩte na nĩatũheete ũtaũku, nĩgeetha tũmũmenye ũrĩa arĩ we ũhoru wa ma. Na ithũ tũrĩ thĩnĩ wake ũcio ũrĩa arĩ we ũhoru wa ma, tũrĩ thĩnĩ wa Mũrũwe Jesũ Kristũ. We nĩwe Ngai ũrĩa wa ma, na nowe muoyo wa tene na tene.

²¹ Twana twakwa nyendete, mwĩmenyagĩrĩrei ngai cia mĩhianano.

MARŪA MA KEERĪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī nī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndaandīka marūa maya kūrī mūtumia ūrīa mūthuure, o hamwe na ciana ciake, arīa nyendete kūna kūna, na to nī nyiki, no nī hamwe na arīa othe mamenyete ūhorō ūrīa wa ma: ² makamwenda tondū wa ūhorō ūrīa wa ma, ūrīa ūtūūrāga thīnī witū, o na ūgūtūūra na ithuī nginya tene:

³ Wega, na tha, na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe, na kuuma kūrī Jesū Kristū, o we Mūriū wa Ithe witū, irīkaraga na ithuī thīnī wa ūhorō wa ma, na wa wendo.

⁴ Nīngenete mūno nīkuona ciana imwe ciaku igīthī na njīra ya ūhorō ūrīa wa ma, o ta ūrīa Ithe witū aatwathire. ⁵ Na rīu, mūtumia ūyū mwende, ti rīathani rīerū ndīrakwandīkīra, no nī rīrīa tūtūire narīo kuuma o kīambīrīria. Ngūūrīa atī twendanage mūdū na ūrīa ūngī. ⁶ Naguo wendani nī atīrī: Atī tūthiige na njīra ya gwathīkīra maathani make. O ta ūrīa mūiguīte kuuma o kīambīrīria, rīathani rīake nī atī mūthiige mūrī o na wendani ūcio.

⁷ Aheenania, aingī arīa matetīkītie atī Jesū Kristū ookire arī na mwīrī, nīmarorūūra gūkū thī. Mūdū ta ūcio nī mūheenanīa na nī mūmena-Kristū. ⁸ Mwīhūgagei nīguo mūtigate kīrīa mūrūtīire wīra, no mūtūike a gūkaaheo mūcaara wanyu ūrī wothe. ⁹ Mūdū o wothe ūkīraga njano akarega kūrūmīrīra ūrutani wa Kristū, ūcio ndakoragwo na Ngai; no ūrīa ūikaraga ūrutani-inī ūcio, we arī na Ithe witū o na Mūriū. ¹⁰ Mūdū o wothe angīūka kūrī inyuī arī na ūrutani ūngī tiga ūcio-rī, mūtikanamūnyiite ūgeni o na kana mūmwamūkīre kwanyu mūciī. ¹¹ Mūdū wothe ūngīmwanūkīra, nīkūgwatanīra magwatanīire nake ciiko ciake cia waganu.

¹² Ndī na maūdū maingī ma kūmwandīkīra, no ndikwenda kūhūthīra karatathī na rangi. Handū ha ūguo-rī, ndīrehoka kūmūceerera njaranīrie na inyuī tūkīonanaga, nīgeetha gīkeno giitū kīganīre.

¹³ Nīm-wageithio nī ciana cia mwarī wa maitūguo ūrīa mūthuure.

MARŪA MA GATATŪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī niī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndakwandīkīra, wee mūrata wakwa mwendwa Gayo, ūrīa nyendete kūna kūna.

² Mūrata wakwa mwendwa, mahooya makwa nī atī ūkenagīre ūgima wa mwīrī, na atī maūndū mothe magaacīre, o ta ūrīa ngoro yaku iīkarīte īgaacīre. ³ Nīndīrakenire mūno nī ūndū wa ariū na aarī a Ithe witū amwe gūūka kūnjūra ūhoru wa wīhokeku waku ūhoru-inī ūrīa wa ma, na ūrīa ūkīrīrīrie gūthīi na njīra ya ūhoru ūrīa wa ma. ⁴ Gūtīrī ūndū ūngī ūngenagia gūkīra kūigua atī ciana ciakwa no ithiīaga irūmīrīre njīra īrīa ya ūhoru ūrīa wa ma.

⁵ Mūrata wakwa mwendwa, wee nīūkoragwo ūrī mwīhokeku thīinī wa maūndū marīa wīkagīra ariū na aarī a Ithe witū, o na gūtuīka ndūmooī. ⁶ Nīmerīite kanitha ūhoru wa wendani waku. Nī wega ūmoimagarie o ta ūrīa kwagīrīre harī Ngai. ⁷ Moimagarire nī ūndū wa Rīitwa rīake na makīrega ūteithio kuuma kūrī andū arīa matetikīte Ngai. ⁸ Nī ūndū ūcio ithuī-rī, twagīrīrwo gūtaanahagīra andū ta acio nīgeetha tūrutithanagie wīra wa ūhoru ūrīa wa ma tūrī hamwe.

⁹ Nīndandīkīre kanitha, no Diotirefe, ūrīa wendaga gūtuīka ta mūnene, nīareganire na ithuī. ¹⁰ Nī ūndū ūcio ndooka, nīngoiga maūndū marīa ekaga, kwaria ndeto cia mūhuhu na cia gūtūcambia. Nīngī akaaga kūiganwo nī ūguo, akarega kūnyiita ariū na aarī a Ithe witū ūgeni. Agacooka akagīrīrīra arīa mekwenda gwīka ūguo o na akamaingata kanitha-inī.

¹¹ Mūrata wakwa mwendwa, ndūkanae kwīgerekania na ūhoru ūrīa mūuru, no wīgerekanagie na ūhoru ūrīa mwega. Mūndū o wothe ūrīa wīkaga wega nī wa Ngai. Nake ūrīa wothe wīkaga ūuru ūcio ndarī ona Ngai. ¹² Demeterio nīagathagīrīrio nī andū othe, o na ūhoru ūrīa wa ma guo mwene. O na ithuī nītūmūgaathagīrīra, na inyuī nīmūūī atī ūira witū nī wa ma.

¹³ Ndī na maūndū maingī ma gūkwandīkīra, no ndikwenda gūkwandīkīra na karamu na rangi. ¹⁴ Ndī na mwīhoko wa gūkuona ica ikuhī, twaranīrie tūkīonanaga.

Thayū ūroogīa kūrīwe. Arata arīa me gūkū nīmakūgeithia. Geithia arata arīa marī kūu na marīitwa mao.

MARŪA MA JUDASI

¹ Nĩ nĩ Judasi, ndungata ya Jesũ Kristũ, na mũrũ wa nyina na Jakubu,

Ndĩraandĩkĩra arĩa metĩtwo, o arĩa mendetwo nĩ Ngai Ithe, na makamenyagĩrĩro nĩ Jesũ Kristũ:

² Mũroingĩhĩrwo nĩ tha, na thayũ, o na wendani.

Mehia na Kũniinwo kwa arĩa Matetigagĩra Ngai

³ Arata akwa endwa, o na gũtuĩka nĩndĩrendete mũno kũmwandĩkĩra ũhoru wa ũhonokio ũrĩa tũgwatanĩire na inyuĩ-rĩ, nĩndĩronire kwagĩrĩire ndĩmwandĩkĩre nĩguo ndĩmũringĩrĩrie mũrũagĩrĩire wĩtikio ũrĩa wehokeirwo andũ arĩa aamũre ihinda rĩmwe rĩa kũigana. ⁴ Nĩgũkorwo andũ amwe arĩa ũhoru wao wagũtuĩrwo ciira waandĩkĩtwo o tene nĩmetoonyereirie na hitho thĩinĩ wanyu. Acio nĩ andũ matetigagĩra Ngai, na nĩmagarũraga Wega wa Ngai witũ ũtuĩke wa kũmetĩkĩria kũhũura ũmaraya, na magakaanaga Jesũ Kristũ, o we wiki Mũnene na Mwathani witũ.

⁵ O na mwakorwo nĩmũmenyete ũhoru ũyũ wothe-rĩ, nĩngwenda kũmũrĩkĩria atĩ Mwathani nĩakũũrĩre andũ ake akĩmaruta bũrũri wa Misiri, no thuutha-inĩ akĩniina arĩa matetĩkĩtie. ⁶ Nao araika arĩa maaregire gũkindĩria wathani-inĩ wao na magĩtiganĩria kũndũ kwao gwa gũtũura-rĩ, acio nĩamahingĩire nduma-inĩ, nao moheetwo na mĩnyororo ya tene na tene metereirio ituĩro rĩa ciira wa Mũthenya ũrĩa mũnene. ⁷ Ningĩ o ũndũ ũmwe nao, Sodomu, na Gomora, na matũura marĩa maariganĩtie nĩmeneanire harĩ ũmaraya na waganu wa mwĩrĩ ũtarĩ wa ndũire. Acio nĩo maatuĩkĩre kĩonereria kĩa arĩa maherithagio na mwaki wa tene na tene.

⁸ O na ningĩ noguo, arooti acio mathũkagia mĩrĩ yao ene, na makaregana na wathani, na magacambagia ciũmbe cia kũu igũrũ. ⁹ No rĩrĩ, o na Mikaeli, mũraika ũrĩa mũnene, hĩndĩ ĩria maakararanagĩria mwĩrĩ wa Musa na ngoma-rĩ, ndaigana kũgeria kũmũcambia, no oigire atĩrĩ, "Mwathani arogũkaania!" ¹⁰ No andũ acio-rĩ, marumaga maũndũ mothe marĩa matahotaga kũmenya; namo maũndũ marĩa mamenyete na ũndũ wa mũciarĩre, ta nyamũ iria iteciiragia-rĩ, maũndũ macio nĩmo meniinaga namo.

¹¹ Kaĩ makĩrĩ na haaro-ĩ! Marũmĩrĩire njĩra ya Kaini; ningĩ magetoonyia na ihinya ihĩtia-inĩ rĩa Balamu nĩguo mone uumithio; o na makĩniinwo ũremi-inĩ wa gũũkĩrĩra wathani ta Kora.

¹² Andũ acio nĩ imeni rĩrĩa megũũka maruga-inĩ manyu ma wendani, makarĩanĩra na inyuĩ mategwĩtigĩra o na atĩa. Nĩ arĩithi arĩa merũithagia o ene. Mahaana ta matu matarĩ na mbura, makĩhurutwo nĩ rũhuho; o na ningĩ mahaana ta mĩtĩ ĩtarĩ na matunda hĩndĩ ya kĩmera, ĩmunyĩtwo na mĩri ĩkooma biũ. ¹³ Mahaana ta makũmbĩ ma iria marĩa matangĩgĩrĩrĩka, makĩhũyũkaga ciĩko ciao cia thoni ta mũhũyũ; ningĩ matarĩ ta njata ciũrũũraga, iria ciigĩrwo nduma ĩria ndumanu mũno nginya tene.

¹⁴ Enoku, ūrĩa wa rūciaro rwa mŭgwanja kuuma harĩ Adamu, nĩarathire ūhoru ūkonĩ andũ acio akiuga ūũ: “Atĩrĩrĩ, Mwathani nĩarooka arĩ na andũ ake arĩa atheru ngiri na ngiri ¹⁵ nĩguo atuĩre o mündũ ciira, na aiguithie kĩhooto andũ othe arĩa matetigĩrĩte Ngai, nĩ ūndũ wa cĩko ciothe cia kũremera Ngai, iria maaneka mategwĩtigĩra Ngai, o na nĩ ūndũ wa ciugo ciothe njũru iria ehia arĩa matamwĩtigĩrĩte manaaria cia gũũkĩrĩra Ngai.” ¹⁶ Andũ aya nĩang’ong’ori, na a gũcarĩria andũ arĩa angĩ mahĩtia; marũmagĩrĩra merĩrĩria mao mooru; nĩmegaathaga o ene, na makaheenagĩrĩria andũ arĩa angĩ, nĩguo megune o ene.

Ūhoru wa Gũkirĩrĩria

¹⁷ No rĩrĩ, inyuĩ arata akwa endwa, ririkanai ūrĩa atũmwo a Mwathani witũ Jesũ Kristũ maamwĩrĩre o mbere. ¹⁸ Maamwĩrĩre atĩrĩ, “Mahinda ma kũrigĩrĩria-rĩ, nĩgũkagĩa na anyũrũrania arĩa makarũmagĩrĩra merĩrĩria mao ene matarĩ ma gwĩtigĩra Ngai.” ¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa mamwamũranagia, arĩa marũmagĩrĩra merĩrĩria ma mwĩrĩ, no matĩrĩ na Roho.

²⁰ No inyuĩ arata akwa endwa, ikaragai mũkĩongererekaga hinya thĩinĩ wa wĩtikio wanyu ūrĩa mũtheru mũno na mũhooyage mũrĩ thĩinĩ wa Roho Mũtheru. ²¹ Ikaragai thĩinĩ wa wendo wa Ngai mũgĩetagitĩrĩra tha cia Mwathani witũ Jesũ Kristũ nĩguo ikaamũkinĩa muoyo-inĩ wa tene na tene.

²² Iguagĩrai tha andũ arĩa marĩ na mathangania, ²³ tharai arĩa angĩ kuuma mwaki-inĩ mũmahonokie; arĩa angĩ-rĩ, maiguĩrei tha, mũrĩ na guoya, na mũgĩthũũraga o na nguo ciao iria cĩkĩrĩtwo maroro nĩ mwĩrĩ mũthaahie.

Ūgooci

²⁴ Na rĩu, kũrĩ ūrĩa ūngĩhota kũmũgitĩra mũtikagwe, na kũmũrũgamia mbere ya ūthiũ wake ūrĩa wĩ riiri mũtarĩ na ūũgũ, na mũrĩ na gĩkeno kĩnene: ²⁵ Ngai we wiki Mũhonokia witũ arogĩa na riiri, na ūkaru, na hinya, o na wathani, thĩinĩ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ, o kuuma kĩambĩrĩria, o na rĩu, na nginya tene na tene! Amenĩ.

KŪGUŪRĪRIO KWA JOHANA

Ūhoru wa Kwambīrīria

¹ Ūyū nīguo ūguūrīrio wa Jesū Kristū, ūrīa Ngai aamūguūrīrie nīguo onie ndungata ciake maūdū marīa makirīi gwīkīka o ica ikuhī. Aamenyithanirie ūhoru ūcio na ūndū wa gūtūma mūraika wake kūrī ndungata yake Johana, ² ūrīa nake wacookire kumbūra ūhoru ūrīa wothe oonire, naguo nī ūhoru wa kiugo kīa Ngai na ūira wa Jesū Kristū. ³ Kūrathimwo-rī, nī mūdū ūrīa ūthomaga ciugo cia ūrathi ūyū, na kūrathimwo nī andū arīa maiguaga ūhoru ūyū na makaiga ngoro-inī ciao ūhoru ūrīa wandīkītuo ūrathi-inī ūyū, tondū ihinda nīrīkuhīrīrie.

Ngeithi na Rwīmbo rwa Kūgooca Ngai

⁴ Nī niī Johana,

Ndīratūmīra makanitha marīa mūgwanja marī kūu būrūrī wa Asia* ūhoru ūyū:

Atīrīrī, wega na thayū irogīa na inyuī kuuma kūrī ūrīa ūrī ho, na nowe warī ho, na nowe ūgooka, na kuuma kūrī maroho mūgwanja marīa maikaraga mbere ya gītī gīake kīa ūnene, ⁵ o na kuuma kūrī Jesū Kristū, mūira ūrīa mwīhokeku, o we irigithathi rīa arīa akuū, na mwathi wa athamaki a thī.

Kūrī ūcio ūtwendete, na agatuohorithia kuuma mehia-inī maitū na ūndū wa thakame yake, ⁶ na agatūtua andū a ūthamaki na athīnjīri-Ngai, nīguo tūtungatage Ngai na Ithe wake:† ūgooci na wathani irogīa kūrī we tene na tene! Amenī.

⁷ Atīrīrī, nī gūūka arooka na matu,

na gūtīrī riitho rītakamuona,

o na andū arīa maamūtheecire nīmakamuona;
nao andū othe a thī nīmagacakaya nī ūndū wake.

Ūguo nīguo gūgaatuīka! Amenī.

⁸ Mwathani Ngai ekuuga atīrī, “Nī niī Alifa o na Omega,‡ ūrīa ūrī ho, na nowe warī ho, na nowe ūgooka, o we Mwene-Hinya-Wothe.”

Mūdū Ūhaana ta Mūrū wa Mūdū

⁹ Nīi, Johana, mūrū wa ithe wanyu, na mūgwatanīri na inyuī thīinī wa mīnyamaro, na ūthamaki, na gūkirīrīria tūmīrīrie, o iria irī ciitū thīinī wa Jesū, ndaarī gīcīgīrīra-inī kīa iria kīrīa gīttagwo Patimo tondū wa Ūhoru wa Ngai na ūira wa Jesū. ¹⁰ Na rīrī, ndaarī thīinī wa Roho Mūthenya wa Mwathani,§ na nī ngūgua mūgambo mūnene thuutha wakwa warī ta wa karumbeta, ¹¹ ūkiuga atīrī, “Andīka ūrīa

* **1:4** Makanitha macio mūgwanja maikarīte gīthiūrūrī, na maaraihanīrīrie ta kilomita 80.

† **1:6** Tene andū a Isiraēli nīo maarī athīnjīri-Ngai; rīu andū a Kanitha wa Kīrīkanīro kīrīa Kīerū nīo athīnjīri-Ngai. ‡ **1:8** Alifa na Omega nī ndemwa cia Kīyunanī; Alifa nīyo ya

mbere, na Omega nīyo ya kūrīgīrīria. § **1:10** Mūthenya wa Mwathani warī mūthenya wa mbere wa kiumia; wetirwo Mūthenya wa Mwathani tondū nīguo Jesū aariūkire.

ūkuona ibuku-inĩ rīa gīkūnjo, na ūcooke ūūtūmīre makanitha marīa mūgwanja: nīmo kanitha wa Efeso, na wa Simurina, na wa Perigamo, na wa Thuatira, na wa Saride, na wa Filadelifia, na wa Laodikia.”

¹² Na nī ngīhūgūra nīguo nyone mūgambo ūcio wanjaragīria. Na hīndī rīra ndehūgūrire, ngīona mītī mūgwanja ya thahabu ya kūigīrīra matawa, ¹³ na gatagatī ka mītī īyo nī haarī na mūdū “wahaanaga ta mūrū wa mūdū,” wehumbīte nguo yamūkinyīte o nyarīrī, na akeoha mūcibi wa thahabu gīthūri. ¹⁴ Naguo mūtwe wake na njuīrī yake ciarī njerū cua ta guoya wa ng’ondu, cierūhīte o ta ira, namo maitho make maahaanaga ta nīnīmbī cia mwaki. ¹⁵ Namo magūrū make maahaanaga ta gīcango gīgūkenga kīrī mwaki-inī wa aturī, naguo mūgambo wake watariī ta mūrurumo wa maaī maingī. ¹⁶ Guoko-inī gwake kwa ūrīo aanyiitīte njata mūgwanja, na kuuma kanua-inī gake hakoima rūhiū rwa njora rūūgī mīena yeerī.* Naguo ūthiū wake watariī ta rīua rīrīa rīarīte mūno.

¹⁷ Rīrīa ndaamuonire ngīgwa magūrū-inī make ta mūdū mūkuū. Nake akīnjigīrīra guoko gwake kwa ūrīo, akīnjīra atīrī, “Tiga gwītīgīra. Nī nī wa Mbere, na nī nī wa Kūrigīrīria. ¹⁸ Nī nī Ūrīa-ūrī-Muoyo; nīndakuīte, na rīu ngūtūra muoyo nginya tene na tene! Na nī nī ndī na cabi cia gīkuū na Kwa Ngoma.

¹⁹ “Nī ūndū ūcio, andīka maūdū marīa wona, marīa marī kuo rīu na marīa magooka thuutha-inī. ²⁰ Nayo hitho ya njata icio mūgwanja wonire guoko-inī gwakwa kwa ūrīo, na ya mītī īyo mūgwanja ya thahabu ya kūigīrīra matawa nī īno: Njata icio mūgwanja nī araika a makanitha marīa mūgwanja, nayo mītī īyo mūgwanja ya kūigīrīra matawa nī makanitha macio mūgwanja.

2

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Efeso

¹ “Kūrī mūraika wa Kanitha wa Efeso, mwandīkire atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūnyitīte njata icio mūgwanja na guoko gwake kwa ūrīo, ūrīa ūthiagīra mītī-inī īyo mūgwanja ya thahabu ya kūigīrīra matawa. ² Nīnjūūī ciiko ciaku, o na wīra waku mūrītū, o na ūkīrīrīra waku. Nīnjūūī atī ndūngīkīrīrīra andū arīa aaganu, na atī andū arīa moigaga nī atūmwo no ti atūmwo nīwamageririe, na ūkīmenya atī nī a maheeni. ³ Nīūkīrīrīrie na ūkomīrīria mathīina nī ūndū wa rīitwa rīakwa, na ndūrī wanoga.

⁴ No rīrī, ūndū ūrīa ngūgūcuukīra nī atīrī: Nīwatigire gūikara na wendani ūrīa warī naguo mbere. ⁵ Ririkana kūrīa uumīte ūkagūa! Wīrire ūcooke wīke maūdū marīa wekaga mbere. Waga kwīrira, nīngūūka kūrī we na njeherie mūtī waku wa kūigīrīra tawa kuuma handū haguo. ⁶ No rīrī, ūrī na ūndū ūmwe mwega: Wee nīūthūire ciiko cia andū arīa metagwo Anikolai,* iria o na nī thūire.

⁷ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa wa gūtoorania-rī, nīngamwītīkīria kūrīa maciaro ma mūtī wa muoyo, ūrīa ūrī mūgūnda-inī wa Ngai wa gīkeno.

* **1:16** Rūhiū rwa njora rūnoore mīena yeerī ruonanagia gūtūirwo ciira. * **2:6** Anikolai maarī andū a kanitha, no nīmahooyaga mīhianano na makahūūra ūmaraya.

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Simurina

8 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Simurina,† mwandīkīre atīrī:

Ici n̄cio ciugo cia ūrīa wa Mbere na nowe wa Kūrīkīrīria, ūrīa wakuire na agīcooka akīrīūka. ⁹ Nīnjūūī mīnyamaro yaku na ūthīīni waku, no ūrī gītonga! Nīnjūūī ūrīa ūrumagwo nī arīa moigaga atī nī Ayahudi no ti Ayahudi, no nī thunagogi ya Shaitani. ¹⁰ Ndūkae gwītīgīra maūndū marīa ūkirīī gūthīīnio namo. Ngūmwīra atīrī, mūcukani nīarīikia amwe anyu njeera nīguo amūgerie, na mūnyamario handū ha mīthenya ikūmi. Wee ikaraga ūrī mwīhokeku, o nginya gūkua, na nīngūkūhe thūmbī ya muoyo.

¹¹ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīigie ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa wa gūtoorania-rī, ndakahutio o na hanini nī gīkuū kīrīa gīa keerī.

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Perigamo

12 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Perigamo mwandīkīre atīrī:

Ici n̄cio ciugo cia ūrīa ūrī na rūhiū rūūgī mīena yeerī. ¹³ Atīrīrī, nīnjūūī kūrīa ūtūūraga, o kūu Shaitani arī na gītī kīa ūnene. No ūtūūrīte ūrī o mwīhokeku harī nīī. Wee ndūigana gūkaana wītīkio ūrīa warī naguo thīīnī wakwa, o na matukū-inī ma Antipa, mūra wakwa mwīhokeku, ūrīa woragīrwo itūūra-inī rīanyu inene, o kūu Shaitani atūūraga.

¹⁴ No rīrī, ndī na maūndū matarī maingī ngūgūcuukīra: atīrī, ūrī na andū kūu marūmītie ūrutani wa Balamu, ūrīa warutire Balaki kūheenereria andū a Isiraeli mehie na ūndū wa kūrīa irio irutīrwo mīhianano, o na mahūūrage ūmaraya.‡ ¹⁵ O na ningī no ūrī na andū amwe marūmītie ūrutani wa andū arīa metagwo Anikolai. ¹⁶ Nī ūndū ūcio, kīrīre! Waga gwīka ūguo, nīngūūka kūrī we ica ikuhī, hūūrane nao na rūhiū rūrū rūrī kanua gakwa.

¹⁷ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīigie ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamūhe mana mamwe marīa mahithe. O na ningī nīngamūhe ihiga rīerū rīandīkītvo rītwa rīerū, na gūtārī ūngī ūrīū o tīga ūcio ūkaamūkīra ihiga rīu.

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Thuatira

18 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Thuatira,§ mwandīkīre atīrī:

Ici n̄cio ciugo cia Mūrū wa Ngai, ūrīa ūrī na maitho matarīī ta rūrīrīmbī rwa mwaki, na magūrū make matarīī ta gīcango kīrīa gīkumuthe gīgathera. ¹⁹ Nīnjūūī cīko ciaku, na ngamenya wendani waku, na wītīkio waku, na ūtungata waku, na ūkirīrīria waku, o na ngamenya atī cīko ciaku cia kūrīgīrīria nīkīrīte iria cia mbere.

²⁰ No rīrī, ūndū ngūgūcuukīra no atīrī, atī nūkīrīrīrie mūndū-wa-nja ūcio wīttagwo Jezebeli, ūcio wītuaga mūnabii.* Nī ūndū wa ūrutani wake, nīahītithagia ndungata ciakwa ihūūrage ūmaraya,

† **2:8** Simurina rīarī itūūra rīelguite na ithaka mūno rīa Asia, na rīarī thiritū na Roma. Rīarī na Ayahudi angī matendete Akristiano o na hanini. ‡ **2:14** Balamu nīwe wataarire andū-a-nja a Midiani makīhītithia andū a Isiraeli na ūmaraya na kūrīa irio irī thaahu. § **2:18** Thuatira rīarī itūūra inene rīa kambī cia thigari cia mbaara. * **2:20** Rītwa “Jezebeli” haha rīhūhītītvo kuonania ūhorō wa mūndū-wa-nja warī mwaganu mūno kanitha-inī ūcio.

na irĩlage irio iria irutũrwo mĩhianano. ²¹ Nĩndĩmũheete ihinda rĩa kwĩrira ũmaraya ũcio wake, no nĩaregete. ²² Nĩ ũndũ ũcio ngũmũikia gĩtanda-inĩ kĩa mĩnyamaro, na ndũme arĩa matharagia nake manyamare mũno, tiga no meririre matigane na mĩthiire yake. ²³ Nĩngoorage ciana ciake.† Namu makanitha mothe nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ thuthuuragia ngoro na meciiria, na nĩngarĩha o mũndũ wanyu kũringana na ciiko ciake. ²⁴ Na rĩu inyuĩ arĩa mũrĩ kũu Thuatira, o inyuĩ mũtarũmitie ũrutani wake, na mũtarĩ mwamenya maũndũ marĩa marikĩru ma hitho cia Shaitani,‡ ta ũguo andũ acio moigaga, inyuĩ ngũmwĩra atĩrĩ (no ndirĩ na mũrigo ũngĩ ngũmũigĩrĩra): ²⁵ Ikaragai mũrũmitie O maũndũ marĩa mũrĩ namo o nginya rĩrĩa ngooka.

²⁶ Nake ũrĩa ũgaatoorania na ahingagie wendi wakwa nginya mũthia-rĩ, nĩngamũhe wathani aathage ndũrĩrĩ:

²⁷ 'Nake nĩagaciathaga na rũthanju rwa kĩgera; agaacimemenda o ta ũrĩa nyũngũ ya rĩumba ĩmemendagwo,' o ta ũrĩa nĩ heetwo wathani uumite kũrĩ Baba. ²⁸ Na nĩngĩ nĩngamũhe njata ĩrĩa ya rũciinĩ. ²⁹ ũrĩa ũrĩ gũtũ-rĩ, nĩakĩigie ũrĩa Roho areera makanitha.

3

Ndũmĩrĩri kũrĩ Kanitha wa Saride

¹ "Kũrĩ mũraika wa kanitha wa Saride,* mwandĩkire atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia ũrĩa ũrĩ na maroho mũgwanja ma Ngai, o na njata mũgwanja. Atĩrĩrĩ, nĩnjũũ ciiko ciaku; nĩmenyete atĩ nĩũrĩ ngumo ya gũkorwo ũrĩ muoyo, no ũrĩ mũkuũ. ² Arahũka! ĩkĩra hinya maũndũ marĩa matigaire na marena gũkua, nĩgũkorwo ndionete ciiko ciaku irĩ nginyanĩru maitho-inĩ ma Ngai wakwa. ³ Nĩ ũndũ ũcio, ririkana maũndũ marĩa wamũkĩrĩte na ũkamaigua; maathĩkire na wĩrĩre. No ũngĩrega kwarahũka-rĩ, nĩngooka ta mũici, na ndũkamenya ihinda rĩrĩa ngaagũkorerera.

⁴ No rĩrĩ, nĩ ũrĩ andũ matarĩ aingĩ kũu Saride arĩa matekĩrĩte nguo ciao gĩko. Nĩmagatwaranaga na nĩ mehumbĩte nguo njerũ, nĩgũkorwo nĩmagĩrĩre. ⁵ Mũndũ ũrĩa ũgatoorania-rĩ, nĩakahumbwo nguo njerũ tao. Ndirĩ hĩndĩ ngaatharia rĩitwa rĩake kuuma ibuku-inĩ rĩa muoyo, no nĩngoimbũra rĩitwa rĩake mbere ya Baba, na araika aake. ⁶ ũrĩa ũrĩ gũtũ-rĩ, nĩakĩigie ũrĩa Roho areera makanitha.

Ndũmĩrĩri kũrĩ Kanitha wa Filadelfia

⁷ "Kũrĩ mũraika wa kanitha wa Filadelfia,† mwandĩkire atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia ũrĩa mũtheru na wa ma, ũrĩa ũnyitĩte cabi ya Daudi. Kũrĩa ahingũra gũtirĩ mũndũ ũngĩhinga, na kũrĩa ahinga gũtirĩ mũndũ ũngĩhingũra. ⁸ Nĩnjũũ ciiko ciaku. Atĩrĩrĩ,

† **2:23** "Ciana ciake" nĩ andũ arĩa othe maarũmagĩrĩra morutani ma Jezebeli ma ũmaraya na kũrĩa irio iria ciarutagĩrwo mĩhianano. ‡ **2:24** Morutani marĩa mataarĩ ma ma moigaga atĩ nĩguo mũndũ ahote gũtooria Shaitani no nginya ambe arikĩre biũ maũndũ-inĩ make. * **3:1** Saride rĩarĩ itũũra inene rĩa ũthamaki wa Lidia; rĩarĩ ngumo nĩ ũndũ wa ũtonga warĩo. † **3:7** Rĩitwa Filadelfia nĩ kuuga "Itũũra rĩa Wendo."

nīnjīkīrīte mūrango mūhingūre mbere yaku, ūrīa ūtarī mūndū ūngīhota kūūhinga. Nīnjūūī atī hinya ūrīa ūrī naguo nī mūnini, no nīūrūmītie kiugo giakwa, na ndūigana gūkaana rīitwa rīakwa. ⁹ Nīngatūma andū arīa a thunagogi ya Shaitani, arīa moigaga atī nī Ayahudi o na gūtuika tio, no nīkūheenania maheenana, ndūme moke mainamīrīre mbere ya magūrū maku, na moimbūre atī nīngwendete. ¹⁰ Na tondū nawe nīūtūūrīte ūrūmītie rīathani rīakwa rīa gūikara ūmīrīrie-rī, o na nī nīngagūikaria ihinda rīa kūgerio rīrīa rīgooka mabūrūri mothe kūgeria arīa matūūruga gūkū thī.

¹¹ Ngūūka o narua. Rūmia kīrīa ūrī nakīo, nīgeetha gūtikagīe mūndū ūkuoya thūmbī yaku. ¹² Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamūtua gītugī thīnī wa hekarū ya Ngai wakwa. Ndarī hīndī īngī agacooka kuuma kuo. Nīngamwandīka rīitwa rīa Ngai wakwa o na rīitwa rīa itūūra inene rīa Ngai wakwa, nīrīo Jerusalemu īrīa njerū, rīrīa rīraikūrūka kuuma igūrū kūrī Ngai wakwa; o na nīngī ndīmwandīke rīitwa rīakwa rīerū. ¹³ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanītha.

Ndūmīrīri kūrī Kanītha wa Laodīkia

¹⁴ “Kūrī mūrāika wa kanītha wa Laodīkia,‡ mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūcio Ameni, mūrīa ūrīa mwīhokeku na wa ma, o we mwathi wa ciūmbe cia Ngai. ¹⁵ Nīnjūūī cīiko ciaku, ngamenya atī wee ndūrī mūhoro na ndūrī mūhiū. Kūngīrī wega korwo waheha kana ūhiūhe! ¹⁶ No tondū ūrī mūraru, ūkaaga kūhiūha na ūkaaga kūhora-rī, ngirie gūgūtua thī uume kanua gakwa. ¹⁷ Wee ugaga atīrī, ‘Nīi ndī gītonga, ngagīa na indo nyingī, na ndirī kīndū njagīte.’ No wee ndūūī atī ūrī mūnyamarīki, na ūrī wa kūguīrwo tha, na ūrī mūthīnī, na ūrī mūtumumu, o na ūrī njaga. ¹⁸ Ngūgūtaara atī ūgūre thahabu īrīa therie na mwaki kuuma kūrī nīi, nīgeetha ūtonge, na nīngī ūgūre nguo cia rangi mwerū cia kwīhumba, nīguo ūhumbīre thonī cia njaga yaku, na ūgūre ndawa wīhake maitho maku, nīguo ūhote kuona.

¹⁹ Arīa nyendete nīndīmarūithagia na ngamaherithia. Nī ūndū ūcio gīa na kīyo, na wīrīre. ²⁰ Atīrīrī, ndūgamīte mūrango-inī ngīūringaringa. Mūndū o wothe angīgua mūgambo wakwa, na ahingūre mūrango, nīngūtoonya thīnī ndīanīre irio nake, nake arīanīre na nīi.

²¹ Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamwītīkīria aikare hamwe na nīi gītī-inī giakwa kīa ūnene, o ta ūrīa nīi ndatooranīre na ngīkaranīra hamwe na Baba gītī-inī gīake kīa ūnene. ²² Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanītha.”

4

Gītī kīa Ūnene kūu Igūrū

¹ Thuutha wa maūndū macio ngīrora, na rīrī, hau mbere yakwa haarī na mūrango warī mūhingūre kūu igūrū. Naguo mūgambo ūrīa ndaiguīte mbere īyo ūkīnjarīria, ūrīa wagambaga ta coro, ūkiuga

‡ 3:14 Laodīkia nī itūūra rīoikaine mūno nī ūndū wa ūhoro wa bengi, na thukuru cia gūthomera ūrīgītani, na ūhoro wa gūtuma nguo.

atīrī, “Ambata, ūūke haha, na nīngūkuonia maūndū marīa arī o nginya mageekīka thuutha wa maūndū maya.” ² O rīmwe ngīkorwo ndī thīnī wa Roho, na rīrī, hau mbere yakwa harī na gītī kīa ūnene kūu igūrū, na nī harī na mūndū wagīkarīire. ³ Nake ūcio wagīkarīire onekaga atarī ta ihiga rīa mūthemba wa njathibi na wakiki. Naguo mūkūnga-mbura ūrīa wonekaga ūhaana ta kahiga karīa getagwo thumarati, nīguo warigiicīrie gītī kīu kīa ūnene.* ⁴ Nakīo gītī kīu kīa ūnene nīkīarigiicīrio nī itī ingī cia ūnene mīrongo īrī na inya, nacio ciaikarīirwo nī athuuri mīrongo īrī na ana. Athuuri acio meehumbīte nguo njerū na magekīra thūmbī cia thahabu mītwe. ⁵ Hau gītī-inī kīu kīa ūnene nīhoimaga heni, na ngwa, na marurumī. Mbere ya gītī kīu kīa ūnene haarī matawa mūgwanja maakanaga. Matawa macio nīmo maroho marīa mūgwanja ma Ngai. ⁶ Ningī hau mbere ya gītī kīu kīa ūnene nī haarī kīndū kīahaanaga ta iria rīa gīcicio, narīo rīarī ikembu mūno, rīkahaana o ta gīcicio.

Ningī hau gatagatī, gūthiūrūrūkīria gītī kīu kīa ūnene, haarī na ciūmbe inya irī muoyo, nacio ciaiyūrītwo nī maitho mwena wa mbere, na wa na thuutha. ⁷ Nakīo kīūmbe kīa mbere kīahaanaga ta mūrūūthi, na gīa keerī kīahaanaga ta ndegwa, na gīa gatatū kīarī na ūthiū watarī ta wa mūndū, nakīo gīa kana gīatarī ta nderi ikīrera. ⁸ O kīūmbe kīmwe gīa ciūmbe icio inya irī muoyo kīarī na mathagu matandatū, nakīo kīaiyūrītwo nī maitho mwīrī wothe o nginya rungu rwa mathagu ma kīo. Mūthenya na ūtukū itiatigithagīria kuuga atīrī:

“Mwathani Ngai, Mwene-Hinya-Wothe nīwe mūtheru,
ī nīwe mūtheru, ti-itherū nīwe mūtheru,
o we ūrīa warī ho, na nowe ūrī ho, na nowe ūgooka.”

⁹ Rīrīa rīothe ciūmbe icio irī muoyo ikūgooca, na igeekīrīra, na igacookeria ngaatho ūcio ūkarīire gītī kīa ūnene, o ūcio ūtūūraga tene na tene-rī, ¹⁰ nao athuuri acio mīrongo īrī na ana megūithagia thī mbere ya ūcio ūkarīire gītī kīa ūnene, na makahooya ūcio ūtūūraga muoyo tene na tene. Maigaga thūmbī ciao mbere ya gītī kīu kīa ūnene, makoiga atīrī:

¹¹ “Wee Mwathani na Ngai witū-rī, nīwagīrīire
kūgocagwo, na gūtīo, na kūgīa na ūhoti,
nīgūkorwo nīwe wombire indo ciothe,
nacio ciombirwo na ūndū wa kwenda gwaku,
na ikīgīa na muoyo.”

5

Ibuku rīa Gīkūnjo, na Gatūrūme

¹ Ningī ngīona ibuku rīa gīkūnjo rīrī guoko-inī kwa ūrīo kwa ūrīa waikarīire gītī kīa ūnene rīandīkitwo mīena yeerī, na rīahingītwo na gūcinīrīrwo na tūtembe mūgwanja twa mūhūra. ² Ngīcooka ngīona mūraika warī na hinya mūno akīanīrīra na mūgambo mūnene akooria atīrī, “Nūū mwagīrīru kūmethūra tūtembe tūtū twa mūhūra, na ahingūre ibuku rīrī rīa gīkūnjo?” ³ No gūtīarī mūndū o na ūmwe kūu igūrū, kana gūkū thī, o na kana rungu rwa thī ūngīahotire kūhingūra ibuku rīu rīa gīkūnjo o na kana arīrore thīnī. ⁴ Na nī

* 4:3 Tondū gūtīrī mūndū ūngīona Ngai nī ūndū wa ūtheri ūrīa ūmūrigiicīrie, akīragwo akengaga o ta tūhiga tūu twa goro.

ngĩrira mũno tondũ gũtionekire mũndũ o na ũmwe mwaĩrĩru wa kũhingũra ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kana arĩrore thĩinĩ. ⁵ Hĩndĩ iyo ũmwe wa athuuri acio akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga kũrira! Atĩrĩrĩ, Mũrũthi ũria wa mũhĩrĩga wa Juda, Thuuna ĩria ya Daudi-rĩ, nĩatooranĩtie. We arĩ na ũhoti wa kũhingũra ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, na amethũre tũtembe tũ mũgwanja twarĩo.”

⁶ Ningĩ ngĩona Gatũrũme arũgamĩte gatagatĩ ga gĩtĩ kĩa ũnene, nako kahaanaga ta gathĩnjĩtwo, gathiũrũrũkĩirio nĩ ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri acio. Kaarĩ na hĩa mũgwanja na maitho mũgwanja, na nĩmo maroho mũgwanja ma Ngai marĩa matũmĩtwo mathiĩage thĩ yothe. ⁷ Nake ũcio Gatũrũme agĩthĩ akĩoya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kuuma guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa ũcio waikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene. ⁸ Na aarĩkia kũrĩoya-rĩ, ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri arĩa mĩrongo ĩĩrĩ na ana makĩgũithia thĩ mbere ya Gatũrũme. O ũmwe aarĩ na kĩnanda kĩa mũgeeto na maanyiĩtie mbakũri cia thahabu ciyũrĩte ũbumba, na nĩguo mahooya ma andũ arĩa aamũre. ⁹ Nao nĩmainire rwĩmbo rwerũ, makiuga atĩrĩ:

“Wee nĩwe mwaĩrĩru wa kuoya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo,
na kũmethũra tũtembe tũ twarĩo,
tondũ wee nĩworagĩrwo,

ũkĩgũrĩra Ngai andũ na thakame yaku kuuma mũhĩrĩga yothe,
na thĩomi ciothe, na andũ othe, o na ndũrĩrĩ ciothe.

¹⁰ Wee nĩũmatũite andũ a ũthamaki na athĩnjĩri-Ngai a gũtungatagĩra Ngai witũ,
nao magaathamaka gũkũ thĩ.”

¹¹ Ningĩ ngĩrora, na nĩ ngĩgua mũgambo wa araike aingĩ, mũigana wao warĩ ngiri na ngiri, na ngiri ikũmi maita ngiri ikũmi. Nao maathiũrũrũkĩirĩe gĩtĩ kĩa ũnene, na ciũmbe iria irĩ muoyo, na athuuri acio. ¹² Nao mainaga na mũgambo mũnene, makoiga atĩrĩ:

“Kwaĩrĩra nĩ Gatũrũme, karĩa kooragĩrwo,
nĩguo kagĩe na ũhoti, na ũtonga, na ũũgĩ,
na hinya, na gĩtĩo, na riiri, o na ũgooci!”

¹³ Ngĩcooka ngĩgua ciũmbe ciothe irĩ kũu igũrũ, na iria irĩ thĩ, na iria irĩ rungu rwa thĩ, na iria irĩ iria-inĩ, o na indo ciothe iria irĩ thĩinĩ wacio, ikĩina atĩrĩ:

“Ūgooci, na gĩtĩo, na riiri, na ũhoti,
irogĩa kũrĩ ũria ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene, na kũrĩ Gatũrũme, nginya
tene na tene!”

¹⁴ Nacio ciũmbe iria inya irĩ muoyo ikiuga atĩrĩ, “Ameni”, nao athuuri acio makĩgũithia thĩ, makĩhooya.

6

Tũtembe twa Mũhũra

¹ Ningĩ nĩndonire ũcio Gatũrũme akĩmethũra gatembe ka mbere ga tũtembe tũrĩa mũgwanja twa mũhũra. Ngĩcooka ngĩgua kĩũmbe kĩmwe gĩa ciũmbe iria inya irĩ muoyo gĩkiuga na mũgambo wagambaga ta marurumĩ atĩrĩ, “Ūka!” ² Na nĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi njerũ* hau mbere yakwa! Ūria wamĩhaicĩte aanyiĩtie

* **6:2** Ūhoro wa mbarathi ici cia ihinda rĩa mũthia nĩwarĩtio ibuku-inĩ rĩa Zekaria 1:8-17, namo marangi macio maaragia ũhoro wa mũmĩtwari. Rangi mwerũ wonanagia ũhootani.

ũta, nake akĩheo thũmbĩ, akiumĩra atariĩ ta mũtoorania werekeire o gũtoorania.

³ Rĩrĩa Gatũrũme aamethũrire gatembe ga keerĩ, ngĩigua kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa keerĩ kioiga atĩrĩ, “Ūka!” ⁴ Ningĩ gũkiumĩra mbarathi ingĩ, nayo yarĩ ndune mũno.† Ūrĩa wamĩhaicĩte nĩaheetwo ũhoti wa kũniina thayũ kuuma thĩ, na atũme andũ mooragane. Nake akĩheo rūhiũ rwa njora rūnene.

⁵ Ningĩ rĩrĩa Gatũrũme aamethũrire gatembe ga gatatũ, ngĩigua kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa gatatũ kioiga atĩrĩ, “Ūka!” Na nĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi njirũ‡ hau mbere yakwa! Ūrĩa wamĩhaicĩte aanyiitĩte ratiri na guoko gwake. ⁶ Ningĩ ngĩigua kĩndũ kiarurumire ta mũgambo ũkuuma gatagatĩ-inĩ ga ciũmbe icio inya irĩ muoyo, ũkiuga atĩrĩ, “Kĩbaba kĩa ngano kiumage mũcaara wa mũthenya ũmwe, na ibaba ithatũ cia ngano ya cairi ciumage mũcara wa mũthenya ũmwe, no ndũgathũkie maguta kana ũthũkie ndibei!”

⁷ Ningĩ rĩrĩa Gatũrũme aamethũrire gatembe ga kana-rĩ, ngĩigua mũgambo wa kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa kana woiga atĩrĩ, “Ūka!”

⁸ Na nĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi theũku§ hau mbere yakwa! Ūrĩa wamĩhaicĩte-rĩ, eetagwo Gĩkuũ, nake Jehanamu aamumĩte thuutha, amũkuhĩrĩrie. Nao makĩheo ũhoti wa gwatha gĩcunjĩ kĩa inya gĩa thĩ, nĩguo mooragane na rūhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, o na ningĩ nyamũ iria ndĩani cia gĩthaka.

⁹ Ningĩ aamethũra gatembe ga gatano-rĩ, ngĩona hau rungu rwa kĩgongona maroho ma andũ arĩa mooragitwo nĩ ũndũ wa kiugo kĩa Ngai, na nĩ ũndũ wa ũira ũrĩa maagwatĩrie. ¹⁰ Nao magĩkaya na mũgambo mũnene, makĩũria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, Wee mũtheru na wa ma, ũgũikara nginya rĩ ũtatuĩrĩrie atũuri a thĩ ciira nĩguo ũrĩhĩrie thakame iitũ?” ¹¹ Nao makĩheo o mũndũ nguo ndaaya ya rangi mwerũ, na makĩrwo meterere hanini, nginya mũigana wa ndungata iria maarutithanagia wĩra nacio ũhinge, na nĩo ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ mooragwo o ta ũrĩa o mooragirwo.

¹² Ningĩ ngĩrora na ngĩona aamethũra gatembe ga gatandatũ. Nakuo gũkĩgĩa na gĩthingithia kĩnene. Narĩo riũa rĩkĩgarũrũka, rĩkĩira ta nguo ya ikũnia itumĩtwo na guoya wa mbũri, nguo mweri wothe ũkĩgarũrũka, ũgĩtunĩha ta thakame, ¹³ nacio njata cia igũrũ ikĩgũa thĩ, o ta ũrĩa ngũyũ iria thaatu ciitũkaga kuuma mũkũyũ-inĩ rĩrĩa wainainio nĩ rūhuho rūnene.* ¹⁴ Narĩo igũrũ rĩkĩeherio o ta ũrĩa ibuku rĩa gĩkũnjo rĩkũnjagwo, nacio irĩma ciothe na icigĩrĩra ikĩeherio ikiuma kũndũ gwacio.

¹⁵ Nao athamaki a thĩ, na anene, na anene a thigari, na itonga, na andũ arĩa marĩ hinya, na ngombo ciothe, na andũ arĩa othe eyathi, makĩlhitha ngurunga-inĩ, na gatagatĩ ka ndwaro cia mahiga ma irĩma. ¹⁶ Nao nĩmeeraga irĩma na ndwaro cia mahiga atĩrĩ, “Tũgwĩrei, mũtũhithe twehere ũthiũ-inĩ wa ũcio ũrĩa ũikarĩrie gĩtĩ kĩa ũnene, na kuuma kũrĩ mang’ũrĩ ma Gatũrũme! ¹⁷ Nĩgũkorwo

† **6:4** Mbarathi ĩno ndune yaragia ũhoro wa ũiti wa thakame na ũndũ wa kũiragana na mbaara. ‡ **6:5** Mbarathi ĩno njirũ nĩ ya kuonania ng’aragu. Nĩ ũndũ ũcio gũtoorio, na ũiti wa thakame, o na ng’aragu igooka irũmanĩrĩrie. § **6:8** Mũndũ mũkuũ onekaga arĩ mũtheũku; mbarathi ĩno yonanagia gĩkuũ. * **6:13** Kũgũa kwa njata gũgaakorwo kũrĩ kĩmenyithia kĩmwe atĩ Mũrũ wa Mũndũ akirĩ gũcooka.

mūthenya ūrīa mūnene wa mang'ūrī mao nīmūkinyu, nake nūū ūngīhota kūwītiiria?"

7

Andū Ngiri Igana rīa Mīrongo Īna na Inya a Isiraeli

¹ Thuutha wa ūguo ngīona araika ana marūgamīte ituri-inī iria inya cia thī, marigīrīrie huho iria inya cia thī nīgeetha rūhuho o ruothe rūtikahurutane gūkū thī, kana iria-inī rīrīa inene, o na kana mūtī-inī o wothe. ² Ngīcooka ngīona mūraika ūngī akīambata oimīte mwena wa irathīro, arī na mūhūri wa Ngai* ūrīa ūrī muoyo. Nake agīta araika acio ana na mūgambo mūnene, acio maaheetwo ūhoti mathūkie thī na iria rīrīa inene, akīmeera atīrī: ³ "Mūtīgathūkie thī, kana iria, o na kana mītī, nginya tūkorwo tūrīkītie gwīkīra ndungata cia Ngai witū rūūri ithiithi-inī ciao." ⁴ Ningī ngīgua mūigana wa arīa meekīrīro rūūri, nao maarī: 144,000 kuuma mīhīrīga yothe ya Isiraeli.

⁵ A mūhīrīga wa Juda arīa meekīrīro rūūri maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Rubeni maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Gadi maarī 12,000,

⁶ na a mūhīrīga wa Asheri maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Nafitali maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Manase† maarī 12,000,

⁷ na a mūhīrīga wa Simeoni maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Lawi maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Isakaru maarī 12,000,

⁸ na a mūhīrīga wa Zebuluni maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Jusufu maarī 12,000,

na a mūhīrīga wa Benjamini maarī 12,000.

Andū Gikundi Kīnene Mehumbīte Nguo Ndaaya cia Rangi Mwerū

⁹ Thuutha wa maūndū macio ngīcooka ngīrora, na hau mbere yakwa-rī, ngīona kīrīndī kīnene gītangītarīka nī mūndū, kīa andū moimīte ndūrīrī-inī ciothe, na maarī a mīhīrīga yothe, na iruka ciothe, na thiomi ciothe, marūgamīte mbere ya gītī kīa ūnene, na mbere ya Gatūrūme. Nao meehumbīte nguō ndaaya cia rangi mwerū, na makanyīta makīndū na moko. ¹⁰ Nao maanagīrīra na mūgambo mūnene makoiga atīrī:

"Kūhonokania nī kwa Ngai witū,

ūrīa ūikarīire gītī kīa ūnene,

na gwa Gatūrūme."

¹¹ Nao araika acio othe maarūgamīte mathiūrūrūkīrie gītī kīu kīa ūnene, na magathiūrūrūkīria athuuri acio na ciūmbe icio inya irī muoyo. Nao magīturumithia mothiū mao thī hau mbere ya gītī kīa ūnene, makīhooya Ngai, ¹² Makiugaga atīrī:

"Ameni!

Ūgooci, na riiri,

na ūūgī, na ngaatho, na gītīio

na ūhoti, na hinya,

* **7:2** Mūhūri ūcio wa Ngai warī wa gwīkīra andū ake rūūri nīgeetha matikananiinanīrio na thī. † **7:6** Manase aarī ūmwe wa ariū a Jusufu. Haha mūhīrīga wa Dani ti mūgwete, nao Manase na Jusufu makagwetwo mwanya mwanya.

irotūūra na Ngai witū tene na tene.

Ameni!"

¹³ Na rīrī, ūmwe wa athuuri acio akīnjūūria atīrī, "Andū aya mehumbīte nguo ndaaya cia rangi mwerū nī a, na moimīte kū?"

¹⁴ Na nī ngīmūcookeria atīrī, "Mūthuuri ūyū, nīwe ūūī."

Nake akīnjūūria atīrī, "Aya nī arīa moimīte mīnyamaro-inī īrīa mīnene; nao nīmathambītie nguo ciao na magacierūhia na thakame ya Gatūrūme. ¹⁵ Nī ūndū ūcio,

"rīu maikaraga mbere ya gītī kīa ūnene kīa Ngai,

na mamūtungatagīra mūthenya na ūtukū thīnī wa hekarū yake; nake ūrīa ūikaragīra gītī kīa ūnene egūtūūra atambūrūkītie hema yake igūrū rīao.

¹⁶ Gūtīrī hīndī magaacooka kūhūūta;

na matigacooka kūnyoota.

Matigacinwo rīngī nī riūa,

o na kana nī ūrugarī mūhiū o na ūrīkū.

¹⁷ Nīgūkorwo Gatūrūme ūrīa ūrī gatagatī ga gītī kīa ūnene nīwe ūgaatuīka mūrīithi wao;

nīakamatongoria, amakinyie ithima-inī cia maaī ma muoyo.

Nake Ngai nīakamagiria maithori mothe mathire maitho-inī mao."

8

Gatembe ka Mūgwanja na Rūgīo rwa Thahabu

¹ Ningī rīrīa Gatūrūme aamethūrire gatembe ka mūgwanja-rī, kūu igūrū gūgīkirwo ki ihinda ta rīa nuthu ithaa.

² Na nī ngīona araika mūgwanja arīa marūgamaga mbere ya Ngai, nao makīheo tūrumbeta mūgwanja.*

³ Nake mūraika ūngī, ūrīa warī na rūgīo rwa thahabu, agīūka akīrūgama kīgongona-inī. Nake akīheo ūbumba mūingī nīgeetha aūrute igongona hamwe na mahooya ma arīa othe aamūre hau igūrū rīa kīgongona gīa thahabu kīrīa kīrī mbere ya gītī kīa ūnene.

⁴ Nayo ndogo ya ūbumba ūcio, hamwe na mahooya ma andū arīa aamūre, ikīambata mbere ya Ngai yumīte guoko-inī kwa mūraika ūcio. ⁵ Nake mūraika ūcio akīoya rūgīo rūu rwa thahabu, akīrūiyūria mwaki kuuma kīgongona-inī, akīūikia thī; nakuo gūkīgīa ngwa, na marurumī, na heni, na gīthingithia.

Tūrumbeta

⁶ Hīndī iyo araika arīa mūgwanja maarī na tūrumbeta mūgwanja makīhaarīria gūtūhuha.

⁷ Mūraika wa mbere akīhuha karumbeta gake, nakuo gūkīgīa mbura ya mbembe na mwaki itukanīte na thakame, nacio igūikio thī. Nakīo gīcunjī gīa ithatū gīa thī gīkīhīa, na gīcunjī gīa ithatū kīa mītī ikīhīa, o na nyeki yothe nduru ikīhīa.

⁸ Mūraika wa keerī nake akīhuha karumbeta gake, nakīo kīndū kīahaanaga ta kīrīma kīnene gīakanaga mwaki-rī, gīgūikio thīnī wa iria rīrīa inene. Nakīo gīcunjī gīa ithatū kīa iria rīu gīgītuīka thakame,†

* **8:2** Matukū ma tene karumbeta kaahuhagwo ga kwanīrīra maūndū ma bata na kwīra andū mehūūge nī ūndū wa mbaara. † **8:8** Maaī gūtuīka thakame nīguo warī mūthiro wa mbere kūu būrīri wa Misiri.

⁹ na gīcunjī gĩa ithatū gĩa ciūmbe iria irī muoyo thīnī wa iria rīu igīkua, na gīcunjī gĩa ithatū kīa marikabu ikīanangwo.

¹⁰ Nake mūraika wa gatatū akīhuha karumbeta gake, nayo njata nene mūno ikīuma igūrū yakanīte ta gīcinga, ikīgwīra gīcunjī gĩa ithatū kīa njūū na ithima cia maaī, ¹¹ narīo rīitwa rīa njata īyo nī Kūrūra.‡ Gīcunjī gĩa ithatū kīa maaī macio gīkīrūra, na andū aingī magīkua nī kūnyua maaī macio marūrū.

¹² Nake mūraika wa kana akīhuha karumbeta gake, narīo riūa rīkīringwo gīcunjī gĩa ithatū, o naguo mweri gīcunjī gĩa ithatū, o na njata nacio gīcunjī gĩa ithatū, tondū ūcio gīcunjī gĩa ithatū gīacio gīgītuīka nduma.§ Nakīo gīcunjī gĩa ithatū kīa mūthenya gīkiaga ūtheri, o na gīcunjī gĩa ithatū kīa ūtukū o taguo.

¹³ O ndorete-rī, ngūigua nderi yombūkaga rīera-inī ikīanīrīra na mūgambo mūnene, īkoiga atīrī: “Kaī kūrī na haaro-ī! Kaī kūrī na haaro-ī! Kaī inyuī arīa mūtūuraga thī mūrī na haaro-ī, tondū wa tūrumbeta tūrīa tūkirie kūhuhwo nī araika acio angī atatū-ī!”

9

¹ Nake mūraika wa gatano akīhuha karumbeta gake, na nī ngīona njata yumīte igūrū ikagūa thī. Nayo njata īyo ikīnengerwo cabi ya Irima-rītarī-Gīturi. ² Hīndī īrīa aahingūrire Irima-rītarī-Gīturi-rī, rīkiuma ndogo yahaanaga ta ndogo ya icua inene. Narīo riūa na matu igīlīkīrwo nduma nī ndogo īyo yoimaga Irima-rīu-rītarī-Gīturi. ³ Na thīnī wa ndogo īyo gūkiuma ngīgī, igīūka thī, nacio ikīheo ūhoti ūtarīī ta wa tūng’aurū twa thī. ⁴ Nacio ikīirwo itikeehie nyeki ya thī, kana mūmera o wothe o na kana mūtī, o tīga andū arīa matarī na rūūrī rwa Ngai ithiithi ciao. ⁵ Nacio ikīaga kūheo ūhoti wa kūmooraga, o tīga wa kūmaherithia mīeri itano. Naruo ruo rūrīa maiguire rwarī o ta ruo rwa kang’aurū karathīte mūdū. ⁶ Matukū-inī macio andū nīmagacaragia gīkuū, no matigakīona; nīmakeriragīria gūkua, nakīo gīkuū gīkamoorīra.

⁷ Ngīgī icio cīahaanaga ta mbarathi ihaarīrio nī ūndū wa mbaara. Mītwe-inī yacio cīarī na kīndū kīahaanaga ta thūmbī cia thahabu, namo mothiū maacio maahaanaga ta mothiū ma andū. ⁸ Njuūrī yacio yahaanaga ta njuūrī cia andū-a-nja, namo magego maacio matarīī ta magego ma mūrūūthi. ⁹ Nacio cīarī na ngo cia kūgītīra gīthūri cīahaanaga ta ngo cia kīgera, naguo mūgambo wa mathagu maacio warī ta mūrurumo wa mbarathi nyingī na ngaari cia ita iteng’erete irorete mbaara-inī ¹⁰ Cīarī na mīting’oe, o na mboora ta cia tūng’aurū, na mīting’oe-inī yacio cīarī na ūhoti wa kūnyariira andū ihinda rīa mīeri itano. ¹¹ Na nī cīarī na mūthamaki waciathaga, na nīwe mūraika wa Irima-rītarī-Gīturi, narīo rīitwa rīake na rūthiomi rwa Kīhibirania nī Abadoni, ningī na Kīyunani agetwo Apolioni.*

¹² Haaro ya mbere nīyathira; haatigara ingī igīrī iria igūūka thuutha.

¹³ Mūraika wa gatandatū nake akīhuha karumbeta gake, na nī ngīigua mūgambo ūkiuma hīa-inī cia kīgongona gĩa thahabu kīrīa

‡ 8:11 Nī kūrī mūmera wītagwo Kūrūra; ūtūmīrītwo haha kuonania mūtino na kīeha.

§ 8:12 Mūthiro wa kenda wa būrūrī wa Misiri warī wa nduma nene mūthenya itatū; mīthiro īno gūcookerwo ibuku-inī rīrīrī nīkuonania atī Ngai arī hakuhī gūkūūra andū aake. * 9:11 “Abadoni” nī rīitwa rīa Kīhibirania na rīgītaūrwo nī kuuga “Mūniiani.”

kīrī mbere ya Ngai.† ¹⁴ Ūkīra mūraika ūcio wa gatandatū warī na karumbeta atīrī, “Ohora araika arīa ana arīa moheirwo rūū-inī rūrīa rūnene rwa Farati.” ¹⁵ Nao araika acio ana, arīa maathagathagītwo nī ūndū wa ihinda rīu, na nī ūndū wa mūthenya ūcio o na nī ūndū wa mweri ūcio, o na mwaka ūcio makīohorwo nīguo moorage andū gīcunjī gīa ithatū kīa andū gūkū thī. ¹⁶ Nacio mbūtū cia mbaara iria ciahacīte mbarathi mūigana wacio warī milioni magana meerī. Nīndaiguire mūigana wacio.

¹⁷ Mbarathi icio ndonire na kīoneki hamwe na arīa macihaicīte-rī, ciahanaaga atīrī: Ngo ciacio cia kūgītira gīthūri ciarī cia rangi mūtune ta mwaki, na rangi wa bururu, na rangi wa ngoikoni ūhaana ta ūbiriti. Ciongo cia mbarathi icio ciahanaaga ta ciongo cia mīrūūthi, natuo tūnua twacio twoimaga mwaki, na ndogo, o na ūbiriti. ¹⁸ Gīcunjī gīa ithatū kīa andū a gūkū thī nīkīoragirwo nī mīthiro īyo ītatū ya mwaki, na ndogo, na ūbiriti iria cioimaga tūnua-inī twacio. ¹⁹ Hinya wa mbarathi icio warī tūnua-inī twacio na mīting’oe-inī yacio, nīgūkorwo mīting’oe yacio yahaanaaga ta nyoka īrī na ciongo iria itihagia andū nacio.

²⁰ Andū a thī acio angī, arīa matoragirwo nī mīthiro īyo, matiigana kwīrira mehia ma wīra wa moko mao; matiigana gūtiga kūhooya ndaimono, na mīhianano ya thahabu, na ya betha, na ya gīcango, na ya mahiga, na ya mītī, o mīhianano īrīa ītangīhota kuona, kana īigue, kana īitware. ²¹ O na nīngī matiigana kwīrira nī ūndū wa mehia ma ūragani wao, kana ūrogi wao, kana ūmaraya wao, o na kana ūici wao.

10

Mūraika na Kabuku ga Gīkūnjo

¹ Nīngī ngīcooka ngīona mūraika ūngī warī na hinya mūno agīkūrūka oimīte igūrū. Nake ehumbīte itu ta nguo, na igūrū rīa mūtwe wake haarī na mūkūnga-mbura; naguo ūthiū wake wahaanaga ta rīua, namo magūrū make maahaanaga ta itugī cia mwaki. ² Nake aanyīitīte na guoko gwake kabuku kanini ga gīkūnjo karī kahingūre. Aakinyithītie kūgūrū gwake kwa ūrīo iria-inī, nakuo kwa ūmotho agagūkinyithia thī nyūmū, ³ akīgūthūka na mūgambo mūnene ta wa mūrūūthi ūkīrarama. Hīndī īrīa aagūthūkire-rī, mīgambo ya ngwa iria mūgwanja īkīgamba. ⁴ Na rīrīa ngwa icio mūgwanja ciagambire, ndaarī hakuhī kwandīka; no ngīigua mūgambo kuuma igūrū ūkiuga atīrī, “Mohoro macio maarīo nī ngwa icio mūgwanja-rī, maige marī hitho, ndūkamaandīke.”

⁵ Nake mūraika ūcio ndonete arūgamīte iria-inī na akarūgama thī nyūmū agītambūrūkia guoko gwake kwa ūrīo na igūrū. ⁶ Nake akīihīta na ūrīa ūtūruga muoyo nginya tene na tene, o we ūrīa wombire igūrū na indo ciothe iria irī kuo, na akīūmba thī na indo ciothe iria irī kuo, o na akīūmba iria na indo ciothe iria irī thīnī warīo, akiuga atīrī, “Hatirī na ihinda rīngī rīa gweterera!” ⁷ No matukū-inī marīa mūraika wa mūgwanja agaakorwo akirīi kūhuha karumbeta gake-rī, hitho ya Ngai nīkahingio, o ta ūrīa eerire anabii arīa ndungata ciake.

† 9:13 Kīgongona gīakoragwo na mītheece īna yatarīi ta hīa, o rūmwe koine-inī; mūndū akīūrīa kūragwo nīathīiaga akanyiita mītheece (rūhīa) ūmwe.

⁸ Ningī mūgambo ūrīa ndaiguīte uumīte igūrū ūkīnjarīria rīngī, ūkīnjīra atīrī: “Thīi, woe kabuku kau ga gīkūnjo karīa kahingūre kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio ūrūgamīte akinyīte iria, na agakinya thī nyūmū.”

⁹ Nī ūndū ūcio, ngīthī kūrī mūraika, na ngīmūūria aahe kabuku kau ga gīkūnjo. Nake akīnjīra atīrī, “Koe, ūkarīe. Gaakinya nda nīgegūkūrīra, no karī kanua gegūkorwo karī na mūrīo ta ūūkī!”

¹⁰ Ngīkīoya kabuku kau ga gīkūnjo kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio, na nī ngīkarīa. Karī kanua kaarī na mūrīo ta ūūkī, no ndarīkia gūkarīa, gakīndūrīra. ¹¹ Ngīcooka ngūrwo atīrī, “No nginya ūrathe ūhorō rīngī ūkonī andū aingī, na ndūrīrī nyingī, na thīomi nyingī, o na athamaki aingī.”

11

Aira arīa Eerī

¹ Ningī ngīnengerwo mūrangi wa gūthima wahaanaga ta rūthanju, ngūrwo atīrī, “Thīi ūthime hekarū ya Ngai na kīgongona, na ūtare andū arīa marahooya Ngai kuo. ² No nja ya hekarū ūtigane nayo, ndūkamīthime tondū nīhetwo andū-a-Ndūrīrī.* Nao nīmakarangīrīria itūūra rīu itheru ihinda rīa mīeri mīrongo īna na īrī. ³ Na nī nīngaaha aira akwa eerī hinya, nao nīmakaratha ūhorō handū ha matukū 1,260 mehumbīte nguo cia makūnia.” ⁴ Acio nīo mītamayū irīa īrī, na nīo mītī irīa īrī ya kūigīrīrwo matawa irīa irūgamīte mbere ya Mwathani wa thī. ⁵ Mūdū o wothē angīkaageria kūmeka ūūru, mwaki ūkoimaga tūnua twao ūkaniina thū icio ciao. Na mūdū o wothē ūngīkenda kūmeka ūūru no nginya akue o ūguo. ⁶ Andū aya marī na hinya wa kūhinga igūrū nīgeetha gūtikae kuura mbura ihinda rīrīa makaaratha ūhorō; ningī marī na hinya wa kūgarūra maaī matuīke thakame. O na ningī marī na hinya wa kūhūūra thī na mīthemba yothē ya mīthiro maita maingī o ta ūrīa mangīenda.

⁷ Rīrīa makaarīkia kūheana ūira wao-rī, nyamū irīa yambataga yumīte Irima-rīrīa-Rītārī-Gīturi nīkamatharīkīra īmatorie, na īmoorage. ⁸ Nacio ciimba ciao igaatigwo ciaraganīte njīra-inī cia itūūra rīrīa inene, rīrīa rīgerekanaagio rīgetwo Sodomu kana Misiri, na nīkuo Mwathani wao aambūrwo mūtī igūrū. ⁹ Na ihinda rīa mīthenya itatū na nuthu, andū a kuuma iruka ciothe, na mīhīrīga yothē, na thīomi ciothe na ndūrīrī ciothe, nīmakerorera ciimba ciao, na magirie ithikwo. ¹⁰ Nao andū arīa matūūruga thī nīmagakenerera aira acio, na makūngūire magītūmanagīra iheo, tondū anabii acio eerī nīmanyariiraga andū a gūkū thī. ¹¹ No thuutha wa mīthenya itatū na nuthu, mīhūmū ya muoyo ikīmatoonya yumīte kūrī Ngai, nao makīrūgama na magūrū mao, na arīa maamonire makīnyiitwo nī kīmako kīnene mūno. ¹² Ningī makīgua mūgambo mūnene uumīte igūrū ūkīmeera atīrī, “Ambatai na gūkū.” Nao makīambata igūrū marī itu-inī, thū ciao imeroreire.

¹³ Ithaa o rīu-rī, gūkīgīa na gīthingithia kīnene, nakīo gīcunjī gīa ikūmi gīa itūūra rīu gīkīmomoka. Andū ngiri mūgwanja makīūragwo

* **11:2** Nja ya hekarū nīkuo andū-a-Ndūrīrī maahooyagīra.

nĩ gĩthingithia kīu, nao arĩa maatigarire makīmaka na makĩgooca Ngai wa igūrū.

¹⁴ Haaro ya keerĩ nīyathira, haaro ya gatatū-rī, igūūka o narua.

Karumbeta ka Mūgwanja

¹⁵ Nake mūraika wa mūgwanja akīhuha karumbeta gake, nakuo gūkīgĩa na mīgambo mīnene kūu igūrū, nayo ikiuga atīrī:

“Ūthamaki wa thī nīutuikite ūthamaki wa Mwathani witū, o na Kristū wake,

nake egūtūūra athamakaga nginya tene na tene.”

¹⁶ Nao athuuri arĩa mīrongo iirī na ana, arĩa maaikariire itī ciao cia ūnene mbere ya Ngai, magīturumithia mothiū mao thī makīhooya Ngai, ¹⁷ makiuga atīrī:

“Nītwagūcookeria ngaatho, Mwathani Ngai, Wee Mwene-Hinya-Wothe,

o Wee ūrī ho, na nowe warī ho,

tondū nīwoete hinya waku mūnene,

ūkambīrīria gūthamaka.

¹⁸ Ndūrīrī nacio nīciarakarire; namo mang’ūrī maku nīmakinyīte.

Hīndī nīnginyu ya andū arĩa akuū gūtuīrwo ciira,

o na ya kūhe anabii, ndungata ciaku, iheo,

hamwe na arĩa aamūre, na arĩa metigīrīte rīitwa rīaku,

arĩa anini na anene,

o na ya kwananga arĩa manangaga thī.”

¹⁹ Ningī hekarū ya Ngai kūu igūrū ikīhingūrwo, na thīinī wa hekarū yake gūkīoneka ithandūkū rīrīa rīa kīrīkanīro gīake.† Nakuo gūkīgĩa na heni, na marurumī, na ngwa, na gĩthingithia, na mbura nene ya mbembe.

12

Mūdū-wa-Nja na Ndamathia

¹ Ningī kūu igūrū gūkīoneka ūrirū mūnene wa kūgeganīa: gūkīoneka mūdū-wa-nja wehumbīte riūa, agacooka agakinya mweri na magūrū, na agekīra thūmbī ya njata ikūmi na igīrī mūtwe. ² Aarī na nda, na nīakayaga nī ruo tondū aarī hakuhi kūheo mwana.

³ Ningī gūkīoneka ūrirū ūngī kūu igūrū na atīrī: nī ndamathia nene* yarī ndune, na yarī na ciongo mūgwanja, na hīa ikūmi, na thūmbī mūgwanja ciongo-inī ciayo. ⁴ Naguo mūting’oe wayo ūkīhaata gīcunjī gīa ithatū kīa njata cia igūrū na igīcirekania thī. Ndamathia iyo ikīrūgama mbere ya mūdū-wa-nja ūcio warī hakuhi kūheo mwana, nīguo itambuure mwana ūcio aaciarwo o ūguo. ⁵ Nake mūdū-wa-nja ūcio akīgĩa mwana wa kahī, ūrīa ūgaathaga ndūrīrī ciothe na rūthanju rwa kīgera. Nake mwana ūcio akīhurio, agītwarwo igūrū gītī-inī kīa ūnene kīa Ngai. ⁶ Mūdū-wa-nja ūcio akīūrīra werū-inī, handū harīa aathondekeirwo nī Ngai, harīa aarī amenyererwo handū ha ihinda rīa matukū 1,260.

† 11:19 Ithandūkū rīa kīrīkanīro kūu igūrū nīkuonania atī Ngai nī mwīhokeku na nīahingagīria andū ciiranīro ciake nao.

* 12:3 Kīrīkanīro-inī ndamathia cionanagīa thū cia Ngai na cia andū a Isīraeli.

⁷ Na rīrī, kūu igūrū gūkīgīa mbaara. Mikaeli† na araika ake makīrūa na ndamathia īyo, nayo ndamathia na araika ayo makīrūa nao. ⁸ No ndamathia ndīarī na hinya wa kūigana, nayo hamwe na araika ayo makīaga ūikaro kūu igūrū. ⁹ Nayo ndamathia īyo nene ikīnyugutwo thī, na nīyo nyoka īrīa ya tene, o īrīa īitagwo mūcukani, na īgeetwo Shaitani, īrīa īhītithagia andū a thī yothe. Nayo ikīnyugutwo thī hamwe na araika ayo.

¹⁰ Ningī ngīcooka ngīigua mūgambo mūnene kūu igūrū, ūkiuga atīrī:

“Rīu ūhonokio nī mūkinyu, na ūhoti, na ūthamaki wa Ngai witū,
o na wathani wa Kristū wake.

Nīgūkorwo ūrīa ūcuukaga ariū na aarī a Ithe witū,
ūrīa ūmacuukaga mbere ya Ngai mūthenya na ūtukū,
nīaharūrūkītio thī.

¹¹ Nao nīmamūtooririe
na ūndū wa thakame ya Gatūrūme,
o na nī ūndū wa kiugo kīa ūira wao;
na matiigana kwenda kūhonokia mīoyo yao,
o na maatuīka a gūkua.

¹² Nī ūndū ūcio, kenai inyuī igūrū,
o na inyuī arīa mūtūūrāga kuo!
No kaī thī na iria rīrīa inene irī na haaro-ī,
tondū mūcukani nīaikūrūkīte kūrī inyuī!

Nake aiyūrītwo nī marūrū manene,
tondū nīoī atī ihinda rīake rīrīa rītigaire nī inyinyi.”

¹³ Rīrīa ndamathia īyo yoonire atī nīyanyugutwo thī, ikīambīrīria kūnyariira mūdū-wa-nja ūcio waagūte mwana wa kahī. ¹⁴ Nake mūdū-wa-nja ūcio akīheo mathagu meerī ma nderi īrīa nene nīgeetha ombūke athī werū-inī handū harīa aathondekeirwo, harīa aarī amenyererwo kwa ihinda, na kwa mahinda na nuthu ya ihinda, harīa atangīakinyīrīrwo nī nyoka īyo. ¹⁵ Nayo nyoka īyo ikīhorora maāī kuuma kanua kayo o ta rūūī, nīgeetha ikīnyīrie mūdū-wa-nja ūcio, itūme atwarwo nī kīguū kīu. ¹⁶ No thī nayo īgīteithīrīria mūdū-wa-nja ūcio na ūndū wa gwathamia kanua kayo, nayo ikīmeria rūūī rūu rwahoretwo nī ndamathia īyo kuuma kanua kayo. ¹⁷ Hīndī īyo ndamathia īyo ikīrakarīra mūdū-wa-nja ūcio mūno, nayo īgīthīī kūrūa na ciana iria ingī ciake, na nīo andū arīa maathīkagīra maathani ma Ngai, na makagwatīria ūira wa Jesū.

13

¹ Nayo ndamathia īyo ikīrūgama hūgūrūrū-inī cia iria.

Nyamū kuuma Iria rīrīa Inene

Ningī ngīcooka ngīona nyamū ikīuma iria thīinī. Nyamū īyo yarī na hīa ikūmi, na mītwe mūgwanja, na hīa-inī ciayo yarī na thūmbī ikūmi, na o mūtwe wayo warī na rītwa rīa kūruma Ngai.

² Nyamū īyo ndonire yahaanaga ta ngarī, no magūrū mayo maatarīī ta ma nduba, nako kanua kayo kahaanaga ta ka mūrūūthi. Nayo ndamathia īyo ikīhe nyamū īyo hinya wayo na gītī kīayo kīa ūnene o na wathani mūnene. ³ Mūtwe ūmwe wa nyamū īyo wonekaga ta

† 12:7 Mikaeli nīwe mūraika ūrīa mūnene ūrīa ūgitagīra andū a Isiraēli, na nīwe ūkaamahonokia mūnyamaro-inī ya mūthia.

waringitwo iringa rīa kīūrigo, no iringa rīu rīa kīūrigo nīrīahonete. Nayo thī yothe nīyagegete na ikīrūmīrīra nyamū īyo. ⁴ Nao andū magīkīhooya ndamathia īyo tondū nīyaheete nyamū īyo ūhoti wayo, o na makīhooya nyamū īyo, na makooriga atīrī, “Nūū ūtarīī ta nyamū īno? Nūū ūngīmīūkīrīra, arūe nayo?”

⁵ Nayo nyamū īyo ikīheo kanua ga kwaria ciugo cia mwītīō na cia kūrūma Ngai, na ikīheo ihinda rīa gwathana rīa mīeri mīrongo īna na īrī. ⁶ Nyamū īyo īgītumūra kanua īrume Ngai, na īcambie rītwa rīake, na gīkarō gīake, o na arīa matūūruga kūu igūrū. ⁷ Nīyaheirwo hinya nīguo īrūe na arīa aamūre na īmatoorie. Na ikīheo wathani igūrū rīa mīhīrīga yothe, na andū a iruka ciothe, na thīomi ciothe, o na ndūrīrī ciothe. ⁸ Nao andū othe arīa matūūruga gūkū thī kuuma rīrīa thī yombirwo, arīa othe marītwa mao matarī maandīke ibuku-inī rīa muoyo rīa Gatūrūme karīa gaathīnjirwo, makīinamīrīra nyamū īyo mamīhooe.

⁹ Mūdū ūrīa ūrī na gūtū nīakīgue.

¹⁰ Mūdū o wothe angīkorwo nī wa gūtahwo, nīegūtahwo athī.

Mūdū o wothe angīkorwo nī wa kūrāgwo na rūhiū rwa njora-rī, ndarī hīndī atakoorigwo na rūhiū.

Ūguo nīkuonania atī andū arīa aamūre nīmabataire gūkirīrīria, na marī na wītīkio.

Nyamū kuuma na Thī

¹¹ Ngīcooka ngīona nyamū īngī, ikīuma na thī. Nyamū īyo yarī na hīa igīrī ta cia gatūrūme, no yaaragia ta ndamathia. ¹² Nyamū īyo īgīathana na ūhoti wothe wa nyamū īrīa ya mbere ithenya rīayo, īgītūma thī na arīa othe matūūruga kuo mahooyage nyamū īyo ya mbere, o īyo yahonete iringa rīayo rīa kīūrigo. ¹³ Nayo ikīringa ciama nene na morirū, o na īgītūma mwaki ūikūrūke uume igūrū ūūke thī andū makīonaga. ¹⁴ Tondū wa morirū macio nīyaheirwo hinya wa kūrīngā ciama ithenya rīa nyamū īyo ya mbere, ikīheenia andū arīa matūire thī. Ningī īgīatha andū mathondeke mūhianano nī ūndū wa gūtīa nyamū īyo, yagurarītio na rūhiū rwa njora no yarī o muoyo. ¹⁵ Nīyaheirwo hinya wa kūhe mūhianano ūcio wa nyamū īyo ya mbere mīhūmū, nīguo ūhote kwaria, na ūtūme arīa othe maaregete kūhooya mūhianano ūcio wa nyamū īyo mooragwo. ¹⁶ Ningī nīyaathire andū othe na hinya, arīa anini na arīa anene, arīa itonga na arīa athīni, arīa meyathīte na arīa ngombo, o mūdū ekīrwo rūri guoko gwake kwa ūrīo kana thīithi-inī wake, ¹⁷ nīgeetha gūtīkagīe mūdū ūngīendia kana agūre, atarī na rūri rūu, na nīruo rītwa rīa nyamū īyo, kana namba ya rītwa rīayo.

¹⁸ Ūndū ūyū nīūbataire ūūgī. Mūdū o wothe angīkorwo arī na ūmenyo-rī, nīeke ithabu rīa namba ya nyamū īyo, nīgūkorwo nī namba ya mūdū. Nayo namba yake nī 666.

14

Gatūrūme na Andū 144,000

¹ Ngīcooka ngīrora, na nī ngīona Gatūrūme arūgamīte Kīrīma-inī gīa Zayuni, arī na andū 144,000 arīa maandīkitwo rītwa rīake na

rīitwa rīa Ithe mothiū-inī mao. ² Ningī ngīigua mūgambo uumīte igūrū ūtariī ta mūhūyūko wa maaī maratherera na ningī ta mūrurumo wa ngwa. Mūgambo ūcio ndaiguire watariī ta wa aini a inanda cia mūgeeto makīina na inanda ciao. ³ Nao makīina rwīmbo rwerū marī mbere ya gītī kīa ūnene, na marī mbere ya ciūmbe iria inya irī muoyo, na athuuri. Gūtariī mūdū ūngīahotire kwīruta rwīmbo rūu tiga o acio 144,000 arīa maakūūrītwo kuuma thī. ⁴ Acio nī arīa mateethūkītīe na andū-a-nja, nīgūkorwo nīmeigīte marī atheru. Nao maarūmagīrīra Gatūrūme o kūrīa guothe aathiaga. Nīo maagūrīrwo kuuma kūrī andū, na makīrutwo marī maciaro ma mbere kūrī Ngai o na kūrī Gatūrūme. ⁵ Matirī hīndī marī maheenania; o na matirī ūcuuke.

Araika Atatū

⁶ Ningī ngīiona mūraika ūngī oombūkīte rīera-inī, nake aarī na Ūhorō-ūrīa-Mwega wa tene na tene wa kūhunjīria andū arīa matūūrāga thī, ūguo nī kuuga ndūrīrī ciothe, na mīhīrīga yothe, na thīomi ciothe, na andū othe. ⁷ Nake akiuga na mūgambo mūnene atīrī, “Mwītīgīrei Ngai na mūmūgooce we, tondū ihinda rīake rīa gūtua ciira nīikinyu. Mūhooei ūrīa wombire igūrū, na thī, na iria rīrīa inene, na ithima cia maaī.”

⁸ Nake mūraika wa keerī akiuga atīrī, “Nīrīgūu! Itūūra rīrīa inene rīa Babuloni* nīrīgūu, rīrīa rīanyuithirie ndūrīrī ciothe ndibei irīa ya maūdū mooru ma ūtharia warīo.”

⁹ Ningī mūraika wa gatatū akīmarūmīrīra, nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Mūdū o wothē angīhooya nyamū īyo na mūhiano wayo, na ekīrwo rūūri rwayo thiithi kana guokorī, ¹⁰ o nake nīakanyua ndibei īyo ya marakara ma Ngai, irīa ūtīrīrwo gīkombe-inī kīa mang’ūrī make ītatukanītio na kīndū. Nake nīakanyariirwo na mwaki wa ūbiriti mbere ya araika arīa atheru na mbere ya Gatūrūme. ¹¹ Nayo ndogo ya kīnyariirīko kīao igūtūūra yambataga ngīnya tene na tene. Gūtīrī kīhurūko mūthenya kana ūtukū kūrī arīa mahooyaga nyamū īyo na mūhiano wayo, kana kūrī mūdū o wothē ūrīa wīkīrītwo rūūri rwa rīitwa rīayo.” ¹² Haha nīhabataire ūkīrīrīra harī andū arīa aamūre, o arīa maathīkagīra Maathanī ma Ngai, na magatūūra marī ehokeku harī Jesū.

¹³ Ngīcooka ngīigua mūgambo woima igūrū ūkiuga atīrī, “Andīka atīrī: Kūrathimwo-rī, nī andū arīa akuū, arīa makuīte marī thīinī wa Mwathanī kuuma rīu.”

Nake Roho ekuuga atīrī, “Ī, nīguo makīhurūke mawīra mao maritū, nīgūkorwo ciīko ciao iria maneeke nīikamoima thuutha.”

Thī Kūgethwo

¹⁴ Ningī ngīrora, ngīiona hau mbere yakwa haarī na itu rīerū, na itu rīu nīrīaikarīrwo nī mūdū “wahaanaga ta mūrū wa mūdū” arī na thūmbī ya thahabu mūtwe, na arī na rūhiū rūūgī rwa kūgetha guoko-inī gwake. ¹⁵ Nake mūraika ūngī akīuma thīinī wa hekarū, agīita mūdū ūcio waikarīire itu na mūgambo mūnene, akīmwīra atīrī, “Oya rūhiū rūu rwa kūgetha, ūgethe, tondū ihinda rīa kūgetha nīikinyu, nīgūkorwo magetha ma thī nī makūrū.” ¹⁶ Nī ūndū ūcio,

* **14:8** Itūūra rīrīa inene rīa “Babuloni” haha rīciiraqīrio nī itūūra rīa Roma, na rikarūgamīrīra ūhorō wa gūūkīrīra Ngai na andū ake.

mündũ ũcio waikariire itu akīhiūrīria rūhiũ rwake thĩ, nayo thĩ ikīgethwo.

¹⁷ Nake mūraika ũngĩ akiuma thīnĩ wa hekarũ kũu igūrũ, o nake aarĩ na rūhiũ rūũgĩ rwa kũgetha. ¹⁸ Na mūraika ũngĩ, ũria wathaga mwaki, akiuma kīgongona-inĩ, agĩta ũcio warĩ na rūhiũ rūũgĩ rwa kũgetha na mũgambo mūnene, akīmwīra atĩrĩ, “Oya rūhiũ rūu rwaku rūũgĩ rwa kũgetha, na ũcookanĩrīrie imanjīka cia thabibũ kuuma harĩ mūthabibũ ũria wa thĩ tondũ thabibũ ciayo nĩ njīru.” ¹⁹ Nake mūraika ũcio akīhiūrīria rūhiũ rwake thĩ, agĩcookereria thabibũ ciayo, na agĩcooka agĩciikia kīhihīro-inĩ kīria kīnene kīa mang’ūrĩ ma Ngai.† ²⁰ Nacio ikīrangīrīrio kīhihīro-inĩ kīria kīarĩ nja ya itũura inene, nayo thakame igĩtherera yumīte kīhihīro-inĩ, igĩkinya handũ ha itĩina rĩa mairũ ta igana rĩa mīrongo ĩnana,‡ na ikīambata o nginya igĩkinya mīkwa-inĩ ĩria yohaga mbarathi tūnua.

15

Araika Mũgwanja Me na Mĩthiro Mũgwanja

¹ Ngĩcooka ngĩona ũrirũ ũngĩ mūnene na wa kũgeganĩa kũu igūrũ: ndonire araika mũgwanja makuũite mĩthiro mũgwanja ya mũthia. Mĩthiro ĩyo nīyo yarĩ ya kūrīkīrīria mang’ūrĩ ma Ngai. ² Ngĩcooka ngĩona kīndũ kīahaanaga ta ĩria rĩa gĩcicio gītukanĩtio na mwaki, na ngĩcooka ngĩona arĩa maatooretie nyamũ ĩria na mũhiano wayo, na namba ya rītwa rīayo, marũgamĩte rūtete-inĩ rwa ĩria rīu. Nao maanyĩtĩte inanda cia mũgeeto ĩria maaheetwo nĩ Ngai, ³ nao maainaga rwĩmbo rwa Musa ũria ndungata ya Ngai,* na rwĩmbo rwa Gatūrũme, makoiga atĩrĩ:

“Maũndũ maku marĩa wĩkĩte nĩ manene na ma kũgeganĩa,

Wee Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

Njīra ciaku nĩ cia kīhooto na nĩ cia ma,

Wee Mũthamaki wa mĩndĩ na mĩndĩ.

⁴ Nũũ ũtangĩgwītīgīra,

na agoocithie rītwa rīaku, wee Mwathani?

Nīgũkorwo Wee wiki nīwe Mũtheru.

Ndūrĩrĩ ciothe nīgooka ihooe ĩrĩ mbere yaku, nīgũkorwo ciiko ciaku cia ũthingu nīgũũrītio.”

⁵ Thuutha wa maũndũ macio nĩndarorire, na ngĩona hekarũ kũu igūrũ, ĩria arĩ hema nyamũre ya Ūira, nayo ikīhingūrwo. ⁶ Nao araika mũgwanja arĩa maarĩ na mĩthiro ĩria mũgwanja makiuma kũu thīnĩ wa hekarũ ĩyo. Nao meehumbĩte nguo cia gatani ĩria theru yahenagia, na makeyoha mĩcibi ya thahabu ĩthũri-inĩ ciao. ⁷ Hĩndĩ ĩyo kĩũmbe kĩmwe gĩa ciũmbe ĩria ĩnya ĩrĩ muoyo-rĩ, gĩkīnengera araika acio mũgwanja mbakũri mũgwanja cia thahabu, ciyũrītio mang’ūrĩ ma Ngai ũria ũtũũraga muoyo tene na tene. ⁸ Nayo hekarũ ikīiyũra ndogo yumīte riiri-inĩ wa Ngai na thīnĩ wa hinya wake, na gūtĩrĩ mündũ ũngĩahotire gũtoonya hekarũ ĩyo nginya mĩthiro ĩyo mũgwanja ya araika acio mũgwanja ĩrĩkĩrīre.

† **14:19** Ihihīro thīnĩ wa Kīrīkanīro kīria Gīkūrũ rīaragia ũhoro wa kũhingio kwa marakara ma Ngai. ‡ **14:20** nĩ ta kilomita magana matatũ. * **15:3** Rwĩmbo rwa Musa rwainagwo mũthenya wa Thabatũ hwaĩ-inĩ thīnĩ wa thunagogi gũkũngũira gũkũrwo kwa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.

16

Mbakūri Mūgwanja cia Mang'ūrī ma Ngai

¹ Ningī ngīgua mūgambo mūnene ūkiuma thīnī wa hekarū, naguo ūkīra araika acio mūgwanja atīrī, “Thīi, mūkonorerie thī mbakūri icio mūgwanja cia mang'ūrī ma Ngai.”

² Nake mūraika wa mbere agithīi akionoreria mbakūri yake thī, nacio ironda njūru mūno irī ruo ikīgīa andū arīa maarī na rūuri rwa nyamū īyo, na arīa maahooyaga mūhiano wayo.

³ Nake mūraika wa keerī akionoreria mbakūri yake iria-inī rīrīa inene, narīo iria rīu rikīgarūrūka rīgītuika ta thakame ya mūdū mūkuū, nakīo kīndū o gīothe kīarī muoyo iria-inī rīu gīgīkua.

⁴ Ningī mūraika wa gatatū akionoreria mbakūri yake njūūi-inī na ithima-inī cia maaī, nacio igītuika thakame. ⁵ Ngīcooka ngīgua mūraika ūrīa wathaga maaī akiuga atīrī:

“Wee ūrī na kīhooto ūgītua matuīro maya,

Wee ūrīa ūrī ho, na nowe warī ho, o Wee Mūtheru,
tondū wa gūtua ciira ūguo;

⁶ nīgūkorwo nīmaitīte thakame ya andū aku aamūre, na ya anabii,
nawe nūmaheete thakame manyue ta ūrīa magīrīrwo.”

⁷ Na ngīgua kīgongona gīacookia atīrī:

“Ī nīguo, Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
matuīro maku nī ma ma, na nī ma kīhooto.”

⁸ Nake mūraika wa kana akionoreria mbakūri yake riūa-inī, narīo riūa rikīheo hinya wa gūcina andū na mwaki. ⁹ Andū magīcinwo nī ūrugarī ūcio mūnene, nao magakīrumaga rītwa rīa Ngai ūcio warī na hinya wa gwatha mīthiro īyo, no matiigana kwīrira mamūgooce.

¹⁰ Mūraika wa gatano akionoreria mbakūri yake gītī-inī kīa ūnene kīa nyamū īrīa, naguo ūthamaki wayo ūkīyūra nduma. Nao andū makīrūma nīmī nī ūndū wa ruo, ¹¹ na makīruma Ngai wa igūrū nī ūndū wa ruo rūrīa maiguaga na nī ūndū wa ironda iria maarī nacio, no matiigana kwīrira nī ūndū wa maūdū marīa meekīte.

¹² Nake mūraika wa gatandatū akionoreria mbakūri yake rūūi-inī rūrīa rūnene rwa Farati, namo maaī maruo makīhwa nīguo athamaki a kiuma mwena wa Irathīro mathondekerwo njīra. ¹³ Ngīcooka ngīona maroho matatū mooru maahaanaga ta ciūra;* namo moimire kanua ka ndamathia, na makīuma kanua ka nyamū īrīa, na kanua-inī ka mūnabii ūrīa wa maheeni. ¹⁴ Namu nīmo maarī maroho ma ndaimono marīa maringaga ciama, namo mathīiaga kūrī athamaki a thī yothe, nīguo mamacookanīrīrie nī ūndū wa mbaara īrīa īkaarūo mūthenya ūcio mūnene wa Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁵ “Na rīrī, ngūūka o ta mūici! Kūrathimwo-rī, nī mūdū ūrīa ūikaraga eigūite na agaikara ahaarīrie nguo ciake, nīgeetha ndakanāe gūthīi njaga, nake aconorithio.”

¹⁶ Namu maroho macio magīcookanīrīria athamaki handū harīa hetagwo na Kīhibirania, Arimagedoni.

¹⁷ Nake mūraika wa mūgwanja akionoreria mbakūri yake rīera-inī, na rīrī, hekarū thīnī gūkiuma mūgambo mūnene uumīte gītī-inī kīa

* **16:13** Alawii 11:10 rīandīkītwo ciūra irī mūtatarata-inī wa nyamū iria irī thaahu; ciugo ici cionanāgia maheeni marīa makaahunjio matukū ma marīgīrīrio kūhīngīca andū nīguo meetīkīre na marūmīrīre wiki naaī na ūremi.

ūnene, ūkiuga atīrī, “Ūhoro ūcio nīwarīka!” ¹⁸ Gūgīcooka gūkīgīa heni, na marurumī, na ngwa o na gīthingithia kīnene. Gūtīrī kwagīa gīthingithia kīngī kīnene ta kīu kuuma rīrīa thī kwagīre andū, nī ūrīa gīthingithia kīu kīarī kīnene mūno. ¹⁹ Narīo itūūra rīrīa inene rīgīatūkana njatū ithatū, namo matūūra ma ndūrīrī makīmomoka. Nake Ngai akīrīrikana Babuloni itūūra rīrīa inene, na akīrīthe gīkombe kīaiyūrītio ndibei ya ūrūrū wa mang’ūrī make. ²⁰ Nacio icīgīrīra ikīūra ciothe, nacio irīma ikīaga gūcooka kuoneka. ²¹ Namo mahiga manene ma mbura ya mbembe, ma ūritū wa ta kilo mīrongo itano o ihiga, makīgwīra andū. Nao makīruma Ngai nī ūndū wa mūthiro ūcio wa mahiga ma mbura ya mbembe, tondū mūthiro ūcio warī wa kūmakania mūno.

17

Mūndū-wa-nja Igūrū rīa Nyamū

¹ Nake mūraika ūmwe wa araike acio mūgwanja, maarī na mbakūri mūgwanja agīuka, akīnjīra atīrī, “Ūka, nguonie iherithia rīa mūmaraya ūrīa mūnene, ūrīa ūikarīte igūrū rīa maaī maingī. ² Na nīwe athamaki a thī maatharirie nake, na andū arīa matūūruga thī makarīio nī ndibei ya ūtharia wake.”

³ Ningī mūraika ūcio akīnjoya ndī thīnī wa Roho, akīndwara werū-inī. Ndī kūu werū-inī ngīona mūndū-wa-nja aikarīire nyamū yarī ndune ta gakarakū, na yaiyūrītwo nī marīitwa ma kūrūma Ngai mwīrī wayo, na yarī na ciongo mūgwanja na hīa ikūmi. ⁴ Mūndū-wa-nja ūcio ehumbīte nguo cia rangī wa ndathi na mūtune, na akegemia na thahabu, na tūhiga twa goro, o na ruru. Guoko-inī gwake nīanyiitēte gīkombe gīa thahabu kīiyūrītio maūndū marī magigi, na ciiko cia ūtharia wake. ⁵ Thiithi-inī wake aandīkwo rīitwa atīrī:

KĪRIGA
BABULONI ŪRĪA MŪNENE,
NYINA WA MARAYA,
NA WA MAŪNDŪ MOTHE MARĪA MARĪ MAGIGI
MA THĪ.

⁶ Nīndonire atī mūndū-wa-nja ūcio aarī mūrīū, akarīio nī thakame ya andū arīa aamūre, o na thakame ya andū arīa maarī aira a Jesū.

Na rīrīa ndaamuonire, ngīgega mūno. ⁷ Nake mūraika ūcio akīnjūūria atīrī: “Wagegio nī kī? Nīngūgūtaarīria hitho ya mūndū-wa-nja ūcio na ya nyamū iyo ahaicīte, iyo irī na ciongo mūgwanja na hīa ikūmi. ⁸ Nyamū iyo wonire yarī ho, na rīu ndīrī ho, na irī hakuhī kuuma Irima-rīrīa-Rītārī-Gīturi ithīi ikaanangwo. Nao andū arīa matūūruga thī, arīa marīitwa mao mataandīkītwo ibuku-inī rīa muoyo kuuma rīrīa thī yombirwo nīmakagega mona nyamū iyo, tondū hīndī imwe yarī ho, na rīu ndīrī ho, no nīrīūka.

⁹ “Ūndū ūyū ūkwenda gwīciirio na ūūgī. Ciongo icio mūgwanja nī irīma mūgwanja iria ciikarīrwo nī mūndū-wa-nja ūcio. ¹⁰ Ningī nī athamaki mūgwanja. Atano nīmeherete, ūmwe arī ho, na ūrīa ūngī ndarī arooka; no ooka-rī, no nginya aikare o kahinda kanini. ¹¹ Nyamū irīa yarī kuo, na rīu ndīrī ho, nīyo mūthamaki wa kanana. We nī ūmwe wa acio mūgwanja, na rīu erekeire kwanangwo.

12 “Hīa icio ikūmi wonire nī athamaki ikūmi arīa mataahetwo ūthamaki, no nīmakaheo wathani ta athamaki maathane ithaa rīmwe hamwe na nyamū ūyo. 13 Marī na muoroto ūmwe, na nīmakaheana ūhoti na wathani wao kūrī nyamū ūyo. 14 Nao nīmakarūa na Gatūrūme, no Gatūrūme nīakamatooria tondū nīwe Mwathani wa aathani, na Mūthamaki wa athamaki, na andū arīa agaakorwo hamwe nao nī arūmīrīri ake arīa metītwo, na magathuurwo, na nī ehokeku.”

15 Ningī mūraika ūcio akīnjīra atīrī, “Maaī macio wonire hau mūmaraya ūcio aikarīte nī iruka cia andū, na irīndī, na ndūrīrī, na thiomi. 16 Nayo nyamū ūyo wonire, na hīa icio ikūmi nigūthūra īgaathūra mūmaraya ūcio. Nacio nīkamwananga na imūtige arī njaga; nīikaarīa nyama ciake, na imūcine na mwaki. 17 Nīgūkorwo Ngai nīekīrīte ngoro-inī ciao rīciiria rīa kūhingia muoroto wake na ūndū wa kūiguanīra mahe nyamū ūyo hinya wao wa gwathana, nginya ciugo cia Ngai ihinge. 18 Mūndū-wa-nja ūcio wonire nīwe itūra rīrīa inene rīrīa rīathaga athamaki a thī.”

18

Kūgūa kwa Babuloni

1 Thuutha wa maūndū macio nīndonire mūraika ūngī agīikūrūka oimīte igūrū arī na ūhoti mūnene mūno, nayo thī ikīarīrwo nī ūkengi wake. 2 Nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī: “Nīrīgūu! Babuloni itūra rīrīa inene-rī, nīrīgūwīte!

Nīrītuīkīte gīkarō kīa ndaimono,
na rīgatuīka gītūūro gīa gūthaakīrwo nī ngoma o yothe thūku,
rīgatuīka gītūūro kīa nyoni ciothe iria irī thaahu na thūūre.

3 Nīgūkorwo ndūrīrī ciothe nīnyuīte
ndībei irīa ya maūndū mooru ya ūtharia wake.

Nao athamaki a thī nīmatharirie nake,
nao onjorithia a thī magītongio nī mūtūūrīre wake wa mīago
mīkīru.”

4 Ningī ngīigua mūgambo ūngī uumīte igūrū ūkiuga atīrī:
“Inyuī andū akwa, umai kūrī we,

nīgeetha mūtīkagwatanīre na mehīa make,
na nīguo mūtīkae kwamūkīra mīthiro yake;

5 nīgūkorwo mehīa make nīmeiganīrīre magakinya o igūrū,
nake Ngai nīarīrikanīte mawaganu make.

6 Mūheei o ta ūrīa araheanaga;
mūrīhei maita meerī ma ūrīa ekīte.
Gīkombe kīrīa aramūringagīria-rī, mūringīriei kīo maita meerī.

7 Mūnyamarīei, na mūmūhe kīeha
kīiganaine na mwīgaatho na mwīkīrīro wake.

Ngoro-inī yake erahaga, akoiga atīrī,
‘Nīi njīkaraga ta mūthamaki-mūndū-wa-nja;
ndīrī mūtumia wa ndigwa, na ndīrī hīndī ngaacakaya.’

8 Nī ūndū ūcio, mīthiro yake nīkamūkinīrīra mūthenya o ro ūmwe:
nayo nī gīkuū, na macakaya, o na ng’aragu.

Agaacinwo na mwaki,
nīgūkorwo Mwathani Ngai ūrīa ūmūtuūrīre ciira arī hinya.

9 “Rīrīa athamaki a thī arīa maatharagia nake na makagwatanīra
nake mīago-inī yake makoona ndogo yake akīhīa-rī, nīmakamūrīrīra

na mamūcakaĩre. ¹⁰ Nao makaarūgama haraaya nĩ ūndũ wa gwītīgīra kīnyariirīko gīake, nao marĩre, makiugaga atĩrĩ:

“ Īiya-ĩ! Īiya-ĩ, wee itũūra inene,
wee Babuloni, itũūra rīa hinya!

Ituĩro rīaku rĩrĩ gūkinya ithaa-inĩ o rĩmwe!’

¹¹ “Onjoria a thĩ nĩmakamūrĩrĩra na mamūcakaĩre, tondũ gūtĩrĩ mũndũ ūgaacooka kũgūra indo ciao rĩngĩ: ¹² indo cia thahabu, na betha, na mahiga ma goro, na ruru; ningĩ mataama ma gatani ĩrĩa njega, na marĩa ma rangi wa ndathi, na marĩa ma hariri, na mataama marĩa matune ta gakarakũ; ningĩ mĩthemba yothe ya mĩtĩ ĩrĩa mĩnungi wega, na indo cia mĩthemba yothe iria ithondeketwo na mĩguongo, na mbaũ cia goro, na gĩcango, na kĩgera, na mahiga mathaka ma nyaigĩ; ¹³ ningĩ mĩrigo ya ndarathini na iriki, na ya ūbumba, na maguta marĩa manungi wega, na ūbani, na ya ndibei na maguta ma ndamayiũ, na ya mũtu ūrĩa mũhinyu mũno, o na ngano; ningĩ ng’ombe na ng’ondũ; o na mbarathi na makaari; nginya ngombo o na mĩoyo ya andũ o nayo.

¹⁴ “Nao nĩmakoiga atĩrĩ, ‘Itunda rĩrĩa weriragĩria nĩrĩkwehereire. Ūtonga waku wothe o na ūkengi waku nĩithirĩte, na gūtĩrĩ hĩndĩ igaacooka kuoneka o na rĩ.’ ¹⁵ Onjoria arĩa meendagia indo icio na magĩtonga kuuma kũrĩ we-rĩ, makaarūgama o haraaya nĩ ūndũ wa gwītīgīra kīnyariirīko gīake. Nĩmakarĩra, na macakae, ¹⁶ na maanĩrĩre, moige atĩrĩ:

“ Īiya-ĩ! Īiya-ĩ! Wee itũūra inene,
wee wĩhumbĩte nguo cia taama wa gatani ĩrĩa njega,
na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ,
na ūkegemia na thahabu, na tũhiga twa goro, o na ruru!

¹⁷ Ūtonga ūcio mũnene ūguo nĩwanangwo ithaa-inĩ o rĩmwe!’

“Anene othe a marikabu cia iria-inĩ, na arĩa othe mathiĩaga na marikabu, atwarithia a marikabu, na arĩa othe marutaga wĩra kũu iria-inĩ rĩrĩa inene, makaarūgama o haraaya. ¹⁸ Rĩrĩa makoona ndogo ya itũūra rĩu rĩkĩhĩa-rĩ, nĩmakanĩrĩra moige atĩrĩ, ‘Kũrĩ kwagĩa itũūra rĩngĩ inene ta itũūra rĩrĩ?’ ¹⁹ Nao nĩmakehurĩria rũkũngũ mĩtwe o makĩrĩraga na magĩcakayaga, na makae, makiugaga atĩrĩ:

“ Īiya-ĩ! Īiya-ĩ, Wee itũūra inene,
kũrĩa arĩa othe ene marikabu cia iria-inĩ inene maatongaire nĩ
ũndũ wa ūtonga warĩo!

Nĩrĩanangwo ithaa-inĩ o rĩmwe!

²⁰ Rĩkenerere, wee igũrũ!

Kenai inyuĩ andũ arĩa aamũre, na inyuĩ atũmwo, o na inyuĩ
anabii!

Ngai nĩarĩtuĩrĩre ciira nĩ ūndũ wa ūrĩa rĩamwĩkire.’ ”

²¹ Ningĩ mũraika ūrĩ hinya akĩoya ihiga rĩaiganaga ta ihiga inene rĩa gĩthĩ, akĩrĩkia thĩnĩ wa iria rĩrĩa inene, akiuga atĩrĩ:

“Ūguo nĩguo itũūra rĩu inene rĩa Babuloni
rĩgaatengemanio thĩ na hinya,
narĩo rĩage gũcooka kuoneka o na rĩ.

²² Nacio nyĩmbo cia ahũuri inanda cia mũgeeto na aini,
na ahuhi a mĩtũrirũ, na ahuhi a coro,
matigacooka kũiguuo thĩnĩ waku o na rĩ.

Gūtīrī mūruti wa wīra wa mūthemba o wothe
ūgacooka kuoneka thīnī waku o rī.

Mūgambo wa ihiga rīa gīthī
ndūrī hīndī ūgaacooka kūiguuo thīnī waku.

²³ Gūtīrī hīndī ūtheri wa tawa
ūgacooka kwara thīnī waku o na rī.

O naguo mūgambo wa mūhikania na wa mūhiki
ndūrī hīndī ūgaacooka kūiguuo thīnī waku o na rī.

Onjoria aku nō maarī andū marī igweta gūkū thī.

Nacio ndūrīrī ciothe ciahītithirio nī ūragūri waku.

²⁴ Thīnī wake nīkuo gwakorirwo thakame ya anabii, na ya andū arīa
aamūre,
o na ya arīa othe manooragīrwo gūkū thī.”

19

Haleluya!

¹ Thuutha wa maūdū macio ngīgua kīndū kīagambaga ta
mūrurumo wa kīrīndī kīnene kīa andū makīanīrīra kūu igūrū,
makoiga atīrī:

“Haleluya!

Ūhonokio, na riiri, na hinya nī cia Ngai witū,

² nīgūkorwo matuīro make ma ciira nī ma ma, na nī ma kīhooito.

Tondū nīatuīrīre mūmaraya ūcio mūnene ciira,

ūcio wathūkirie thī na ūtharia wake.

Na nīamūrīhītie thakame ya ndungata ciake.”

³ Na makīanīrīra o rīngī, makiuga atīrī:

“Haleluya!

Ndogo yake igūtūūra yambataga nginya tene na tene.”

⁴ Nao athuuri arīa mīrongo īrī na ana, na ciūmbe iria inya irī
muoyo, makīgūithia thī makīhooya Ngai, ūrīa waikarīire gītī kīa
ūnene. Nao makīanīrīra atīrī:

“Ameni, Haleluya!”

⁵ Ningī mūgambo ūkiuma gītī-inī kīu kīa ūnene, ūkiuga atīrī:

“Goocai Ngai witū,

inyuī ndungata ciake inyuothe,

o inyuī mūmwītīgīrīte,

arīa anini na arīa anene!”

⁶ Ngīcōoka ngīgua mūgambo warī ta wa kīrīndī kīnene mūno,
wahaanaga ta mūrurumo wa maaī megūtherera na ta mūrurumo
mūnene wa ngwa, naguo ūkīanīrīra, ūkiuga atīrī:

“Haleluya!

Nīgūkorwo Mwathani Ngai witū,

o we Mwene-Hinya-Wothe, nīarathamaka.

⁷ Nītūkenei, na tūcanjamūke,

na tūmūgooce!

Nīgūkorwo ūhiki wa Gatūrūme nīmūkinyu,

nake mūhiki wake nīhaarīrie.

⁸ Nake mūhiki ūcio akīheo nguo cia taama ya gatani īrīa njega,
ī gūkenga na theru, nīguo ehumbe.”

(Taama wa gatani īrīa njega nīguo cīko cia ūthingu cia andū arīa
aamūre.)

⁹ Ningĩ mūraika ũcio akĩnjĩira atĩrĩ, “Andĩka atĩrĩ: ‘Kūrathimwo-rĩ, nĩ arĩa metĩtwo iruga-inĩ rĩa ũhiki wa Gatūrũme!’ ” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Icio nĩ ciugo cia ma cia Ngai.”

¹⁰ Rĩrĩa ndaiguire ũguo, ngĩgwa magūrũ-inĩ make ndĩmũhooe. No akĩnjĩira atĩrĩ, “Tiga gwĩka ũguo! O na nĩ ndĩ ndungata hamwe nawe, na hamwe na arĩũ na aarĩ a thoguo, arĩa magwatĩirie ũira wa Jesũ. Hooya Ngai arĩ we! Nĩgũkorwo ũira wa Jesũ nĩguo roho wa ũrathi.”

Mũndũ Ũhaicĩte Mbarathi Njerũ

¹¹ Ningĩ nĩndonire igūrũ rĩhingũkĩte na hau mbere yakwa haarĩ na mbarathi njerũ, nake ũrĩa wamĩhaicĩte etagwo Mwĩhokeku na Wama. Nake atuuaga ciira, na akarũa mbaara arũmitie kĩhooto. ¹² Namo maitho make mahaana ta mwaki ũgwakana, na arĩ na thũmbĩ nyingĩ mĩtwe. Nĩandĩkĩtwo rĩtwa, rĩtarĩ mũndũ ũngĩ ũrĩũ tĩga we wiki. ¹³ Ehumbĩte nguo ĩrĩndĩtwo thakame-inĩ, narĩo rĩtwa rĩake etagwo Kiugo-kĩa-Ngai. ¹⁴ Nacio mbũtũ cia ita cia igūrũ ciamuumĩte thuutha, ihaicĩte mbarathi njerũ na ikehumba nguo cia taama wa gatani ĩrĩa njega, njerũ cua na theru. ¹⁵ Ningĩ kanua-inĩ gake koimĩte rũhiũ rwa njora rũũgĩ rwa kũũraga ndũrĩrĩ naruo. Nake agaaciathaga na rũthanju rwa kĩgera na arangĩrĩrie ihĩhĩro rĩa ndibei rĩa mang’ũrĩ marũrũ ma Ngai Mwene-Hinya-Wothe. ¹⁶ Nguo-inĩ yake na kĩero-inĩ gĩake nĩandĩkĩtwo rĩtwa rĩrĩ:

“MŪTHAMAKI WA ATHAMAKI, NA MWATHANI WA AATHANI.”

¹⁷ Ngĩcooka ngĩona mūraika ũmwe arũgamĩte thĩinĩ wa riũa, nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, agĩta nyoni iria ciarerete rĩera-inĩ, agĩciĩra atĩrĩ, “Ūkai, mũngane hamwe iruga-inĩ rĩrĩa inene rĩa Ngai, ¹⁸ nĩgeetha mũrĩe nyama cia mĩrĩ ya athamaki, na ya anene a mbaara, na ya andũ arĩa marĩ hinya, o na nyama cia mbarathi na cia ahaici a cio, na nyama cia mĩrĩ ya andũ othe arĩa eyathi na arĩa ngombo, o na arĩa anini na arĩa anene.”

¹⁹ Ningĩ ngĩona nyamũ ĩrĩa, na athamaki a thĩ, na mbũtũ ciao cia ita mecookanĩrĩrie hamwe nĩgeetha marũe na ũcio wahaicĩte mbarathi na mbũtũ yake ya ita. ²⁰ No rĩrĩ, nyamũ ĩyo ĩkĩnyĩtwo, o hamwe na mũnabũ ũrĩa wa maheeni ũrĩa waringaga cĩama ithenya rĩayo. Na ũndũ wa cĩama icio nĩahĩtithĩtie andũ arĩa mekĩrĩtwo rũuri rwa nyamũ ĩyo na makahooya mũhianano wayo. Nao eerĩ magĩkio icua-inĩ rĩa mwaki wa ũburi ũgwakana. ²¹ Arĩa maatigaire makĩũragwo na rũhiũ rwa njora ruoimĩte kanua ka ũcio wahaicĩte mbarathi, nacio nyoni ciothe ikĩhũũnĩrĩria nyama cia mĩrĩ yao.

20

Mĩaka Ngiri Īmwe

¹ Ningĩ ngĩona mūraika agĩkũrũka oimĩte igūrũ, arĩ na kĩhingũro kĩa Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi, na anyĩtĩte mũnyororo mũnene guoko-inĩ gwake. ² Nake akĩnyĩta ndamathia ĩrĩa, na nĩyo nyoka ĩrĩa ya tene, na noyo mũcukani kana Shaitani, akĩmĩoha mĩaka ngiri ĩmwe. ³ Akĩmũkia Irima rĩu-Rĩtarĩ-Gĩturi, akĩmĩhingĩrĩria kuo, na akĩrĩcinĩrĩra mũhũri, nĩguo amĩgirĩrĩrie ndĩkanacooke kũheenia

andū a ndūrīrī rīngī nginya mīaka īyo ngiri īmwe īthire. Thuutha wa ūguo nīkarekererio ihinda inini.

⁴ Ngīcooka ngīona itī cia ūnene iria ciaikarīrwo nī arīa maaheetwo hinya wa gūtūra andū ciira. Na ngīona mīoyo ya andū arīa manatinio mītwe nī ūndū wa ūira wa Jesū o na nī ūndū wa kiugo kīa Ngai. Acio matiahooete nyamū īrīa o na kana mūhiano wayo, na matiekīrītwo rūūri rwayo ithiithi-inī ciao kana moko-inī mao. Nao magīcooka muoyo na magīathana hamwe na Kristū mīaka ngiri īmwe. ⁵ (Andū arīa angī othe maakuīte matiigana gūcooka muoyo, nginya rīrīa mīaka īyo ngiri īmwe yathirire.) Kūu nīkuo kūriūka kūrīa kwa mbere. ⁶ Kūrathimwo na gūthera nī arīa magwatanūire na kūriūka kūu kwa mbere. Gīkuū gīa keerī gītīrī na hinya igūrū rīao, no magaatūka athīnjīri-Ngai o na Kristū, na magaaathamaka hamwe nake mīaka ngiri īmwe.

Shaitani Gūtūrwo Ciira

⁷ Rīrīa mīaka īyo ngiri īgaathira, Shaitani nīkuohorwo akoohorwo oime njeera īyo yake, ⁸ nake nīagathiī kūheenia ndūrīrī ituri-inī iria inya cia thī, nīcio Gogu na Magogu, nīguo acicookanīrīre hamwe nī ūndū wa mbaara. Mūigana wao nī ta mūthanga wa hūgūrūrū cia iria rīrīa inene. ⁹ Nao magītuikanīria warīi wa thī, makīrigiicīria kambī ya andū a Ngai, o na itūūra rīu inene endete. No mwaki nīwoimire igūrū, ūkīmaniina. ¹⁰ Nake mūcukani, ūrīa wamaheenirīe, agīkio iria rīa mwaki wa ūbiritio, o kūrīa nyamū īrīa na mūnabii ūrīa wa maheeni maikītio. Nao magaatūra manyariiragwo mūthenya na ūtukū tene na tene.

Arīa Akuū Gūtūrwo Ciira

¹¹ Ningī ngīona gītī kīnene mūno kīa ūnene kīa rangi mwerū, na ngīona ūrīa wagīkarīire. Nayo thī na igūrū ikīūra, ikīehera ūthiū-inī wake, ikīaga handū ingīikara. ¹² Na ningī ngīona arīa akuū, anene na arīa anini, marūgamīte mbere ya gītī kīu kīa ūnene, namo mabuku makīhingūrwo. Narīo ibuku rīngī rikīhingūrwo, na nīrīo ibuku rīa muoyo. Nao andū arīa akuū magītuūrwo ciira kūringana na cīko iria meekīte, o ta ūrīa kwaandīkītwo mabuku-inī macio. ¹³ Narīo iria rīrīa inene rīkīruta arīa akuū maarī thīinī warīo, nakīo gīkuū na Kwa-ngoma ikīruta arīa maarī thīinī wacio, na o mūndū agītuūrwo kūringana na cīko iria eekīte. ¹⁴ Thuutha ūcio gīkuū na Kwa-ngoma igīkio iria-inī rīa mwaki. Icuā rīu rīa mwaki nīrīo gīkuū gīa keerī. ¹⁵ Na rīrī, mūndū o wothe akorwo rīitwa rīake rītionekire rīandīkītwo ibuku-inī rīa muoyo-rī, agīkio iria-inī rīu rīa mwaki.

21

Jerusalemu īrīa Njerū

¹ Ngīcooka ngīona igūrū rīerū na thī njerū, tondū igūrū rīrīa rīa mbere na thī īrīa ya mbere nīcieherete igathira, narīo iria rīrīa inene rītiarī ho. ² Ngīona Itūūra rīrīa Itheru, Jerusalemu īrīa njerū, rīgīkūrūka rīumīte igūrū kwa Ngai, rīhaarīirio ta mūhiki agemeirio mūthuuriwe. ³ Ningī ngīigua mūgambo mūnene uumīte gītī-inī-kīa-ūnene, ūkiuga atīrī, “Rīu gīkaro kīa Ngai kīrī hamwe na andū, nake nīegūtūūrania nao. Megūtūka andū ake, nake Ngai we Mwene arīkoragwo hamwe nao, na atūike Ngai wao. ⁴ Nake

nīakamagiria maithori mothe mathire maitho-inī mao. Gūtīrī hīndī īngī gūgaakorwo na gīkuū, o na kana gūcakaya, kana kīrīro, kana ruo, nīgūkorwo maūndū marīa ma mbere nīmeherete magathira.”

⁵ Nake ūrīa waikarīire gītī-kīa-ūnene akiuga atīrī, “Nī kwerūhia ndrērūhia maūndū mothe!” Agīcooka akiuga atīrī, “Andīka ūndū ūyū, nīgūkorwo ciugo ici nī cia kwīhokwo, na nī cia ma.”

⁶ Agīcooka akīnjīra atīrī: “Maūndū nīmahingu. Nī nī nī Alifa o na Omega, Kīambīrīria o na Kīrīkīro. Ūrīa mūnyootu nīngamūhe maaī anyue kuuma gīthima kīa maaī ma muoyo, anyue o ūguo tūhū atekūgūra. ⁷ Mūndū ūrīa ūgūtoorania nīwe ūkaagaya maūndū macio mothe, na nī nīngatuīka Ngai wake, nake atuīke mūrū wakwa. ⁸ No andū arīa iguoya, na arīa matetīkītie, na arīa imaramari, na arīa oragani, na ahūūri maraya, na arogi, na ahooi mīhianano, na aheenania-rī, othe ūtūūro wao no iria-inī rīa mwaki wa ūbiriti. Gīkī nīkīo gīkuū gīa keerī.”

⁹ Ūmwe wa arāika acio mūgwanja arīa maarī na mbakūri mūgwanja iria cīaiyūrīte mīthiro īrīa mūgwanja ya kūrīgīrīria agīūka, akīnjīra atīrī, “Ūka, nīngūkuonia mūhiki, na nīwe mūtumia wa Gatūrūme.” ¹⁰ Nake akīnguua ndī thīinī wa Roho, akīndwara kīrīma-inī kīarī kīnene kīraaya na igūrū, akīnyonia Jerusalemu, Itūūra rīu inene Itheru rīgīkūrūka riumīte igūrū kwa Ngai. ¹¹ Itūūra rīu rīarī na riiri wa Ngai, naguo ūkengi warīo wahaanaga ta wa kahiga ka goro mūno, o ta kahiga karīa getagwo njathibi, gakengu o ta gīcicio. ¹² Narīo rīarī na rūthingo rūnene, rūraiū na igūrū, rwarī na ihingo ikūmi na igīrī, na arāika ikūmi na eerī ihingo-inī icio. Nacio ihingo icio nīciandīkītwo marīūtwo ma mīhīrīga īrīa ikūmi na īrī ya ciana cia Isiraeli. ¹³ Mwena wa irathīro warī na ihingo ithatū, na mwena wa gathigathini ihingo ithatū, na mwena wa gūthini ihingo ithatū, na mwena wa ithūro ihingo ithatū. ¹⁴ Naruo rūthingo rwa itūūra rīu inene rwarī na mīthingi ikūmi na īrī, na igūrū rīayo īkaandīkwo marīūtwo ma atūmwō arīa ikūmi na eerī a Gatūrūme.

¹⁵ Nake mūraika ūcio wanjarīirie aarī na rūthanju rwa thahabu rwa gūthima itūūra rīu inene, o na ihingo ciarīo, na thingo ciarīo. ¹⁶ Narīo itūūra rīu inene rīakītwo rīiganaine mīena yothe, ūraiū warīo ūkaiganana na wariī warīo.* Nīathimire itūūra rīu inene na rūthanju rūu, na akīona atī rīarī na ūraiū wa kilomīta ta 2,200, ūkaiganana na wariī warīo, na kwambata na igūrū kwarīo. ¹⁷ Nīngī agīthima rūthingo rwarīo, na ūtungu waruo ūgīkorwo warī mīkono igana rīmwe na mīrongo īna na īna, rūthimītwo na gīthimi kīa mūndū, na no kīo mūraika aahūthagīra. ¹⁸ Rūthingo rūu rwakītwo na njathibi, narīo itūūra rīu inene rīakītwo na thahabu īrīa therie, īgathera o ta gīcicio. ¹⁹ Nayo mīthingi īyo ya thingo cia itūūra rīu inene yagemetio na mīthemba yothe ya mahiga ma goro. Mūthingi wa mbere warī wa njathibi, na wa keerī warī wa yakuti īrīa ya bururu, na wa gatātū warī wa yacimu, na wa kana warī wa thumarati, ²⁰ na wa gatano warī wa onigithi, na wa gatandatū warī wa wakiki ūrīa mūtune, na wa mūgwanja warī wa yakuti īrīa īhaana thahabu, na wa kanana warī wa thabaricandi, na wa kenda warī wa yakuti īrīa īhaana

* **21:16** Ūraiū, wariī, na ūraiū wa na igūrū nīwaiganaine, o ta ūrīa wa Handū-harīa-Hatheru waiganaine.

ngoikoni, na wa ikūmi warī wa wakiki ūrīa ūhaana nyeki nduru, na wa ikūmi na imwe warī wa wakiki ūrīa wa bururu, na wa ikūmi na igīrī warī wa amethuthito. ²¹ Nacio ihingo iria ikūmi na igīrī nī ruru ikūmi na igīrī, o kīhingo gīathondeketwo na ruru imwe. Nayo njīra īrīa nene ya itūūra rīu inene yarī ya thahabu therie, yonithanagia mwena ūrīa ūngī ta gīcicio.

²² Na gūtīrī hekarū ndonire kūu itūūra-inī rīu inene, tondū Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe na Gatūrūme nīo hekarū yakuo. ²³ Itūūra rīu inene rītibataire nī kwarīrwo nī riūa kana mweri, nīgūkorwo riiri wa Ngai nūrīheaga ūtheri, nake Gatūrūme nīwe tawa warīo. ²⁴ Nacio ndūrīrī igaathiiaga na ūtheri warīo, nao ahamaki a thī marehe riiri wao thīnī warīo. ²⁵ Gūtīrī mūthenya o na ūmwe ihingo ciarīo ikaahingwo, nīgūkorwo kūu gūtīgakorwo na ūtukū. ²⁶ Na nīkuo makaarehe riiri na gītīo cia ndūrīrī. ²⁷ Gūtīrī kīndū gītārī gītheru gīgaatoonya itūūra rīu o narī, o na kana mūdū o wothe ūrīa wīkaga maūdū ma njono kana ma maheeni. O tiga arīa marītwa mao mandīkītwo ibuku-inī rīrīa rīa Gatūrūme rīa muoyo.

22

Rūū rwa Muoyo

¹ Ningī mūraika ūcio akīnyonia rūū rwa maaī ma muoyo, makembu na makahenia o ta gīcicio, rūgītherera ruumīte gītī-inī kīa ūnene kīa Ngai na gīa Gatūrūme ² rūikūrūkiire gatagatī ka njīra īrīa nene ya itūūra inene. Mīena yeerī ya rūū rūu, o mwena warī na mūtī wa muoyo, naguo waciaraga matunda mīthemba ikūmi na īrī, ūgaciaraga maciaro maguo o mweri. Namo mathangū ma mūtī ūcio maarī ma kūhonia andū a ndūrīrī. ³ Gūtīgacooka kūgīa na kīrumi o na kīrīkū. Gītī-kīa-ūnene kīa Ngai na gīa Gatūrūme gīgaakorwo kūu thīnī wa itūūra inene, nacio ndungata ciake nīkamūtungatagīra. ⁴ Nacio nīkoonaga ūthiū wake, narīo rītwa rīake rīkandīkwo ithiithi-inī ciao. ⁵ Gūtīgacooka kūgīa ūtukū. Nao matikabataro nī ūtheri wa tawa o na kana ūtheri wa riūa, nīgūkorwo Mwathani Ngai nīwe ūgaatuika ūtheri wao. Nao magaathamaka tene na tene.

⁶ Nake mūraika ūcio akīnjīra atīrī, “Ciugo icio nī cia kwīhokwo, na nī cia ma. Nake Mwathani, o we Ngai wa maroho ma anabii, nīatūmire mūraika wake nīguo onie ndungata ciake maūdū marīa arī o nginya mekīke ica ikuhī.”

Jesū Nīarooka

⁷ “Na rīrī, nīngūūka o narua! Kūrathimwo nī mūdū ūrīa ūrūmītie ciugo cia ūrathi ūrīa ūrī ibuku-inī rīrī.”

⁸ Nīi, Johana-rī, nī nī ndaiguire na ngīona maūdū macio. Na rīrīa ndaarīkirie kūmaigua o na kūmona-rī, ngīgwa thī magūrū-inī ma mūraika ūcio wanyonagia maūdū macio ndīmūhooe. ⁹ No akīnjīra atīrī, “Tiga gwīka ūguo! O na nīi ndī ndungata hamwe nawe, na hamwe na ariū na aarī a thoguo arīa anabii, na arīa othe marūmītie ciugo cia ibuku rīrī. Hooya Ngai arī we!”

¹⁰ Agīcōoka akīnjīra atīrī, “Ndūkahingīrīrie ciugo cia ūrathi wa ibuku rīrī, nīgūkorwo ihinda nīrīkuhīrīrie. ¹¹ Mūdū ūrīa wīkaga ūūru nīathiī na mbere gwīka ūūru, nake ūrīa kīmaramari athiī na

mbere na kūmaramara; na ũrĩa wĩkaga ũrĩa kwagĩrĩire athĩ na mbere gwĩka ũrĩa kwagĩrĩire; ningĩ ũrĩa mũtheru agĩthĩ na mbere gũtuĩka mũtheru.”

¹² “Na rĩrĩ, ngũũka o narua! Nakĩo kĩheo gĩakwa ndĩ nakĩo, na ngaawe o mũndũ kũringana na ũrĩa aneeka. ¹³ Nĩ nĩ nĩ Alifa na Omega, wa Mbere na wa Kũrigĩrĩria, ningĩ Kĩambĩrĩria o na Kĩrĩkĩro.

¹⁴ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mathambĩtie nguo ciao, nĩguo magĩe na rũtha rwa gũkina mũtĩ-inĩ wa muoyo na matoonyere ihingo-inĩ makinye thĩinĩ wa itũũra rĩu. ¹⁵ Nakuo kũu nja gũgaikarwo nĩ magui, na arogĩ, na ahũũri ũmaraya, na oragani, na ahooi mĩhianano, na mũndũ ũrĩa wothe wendete maũndũ ma maheeni na akamekaga.

¹⁶ “Nĩ, Jesũ, nĩndũmĩte mũraika wakwa agũkinĩrĩie ũira ũyũ nĩ ũndũ wa makanitha. Nĩ nĩ nĩ Thuuna na Rũciaro rwa Daudi, na nĩ nĩ Njata ĩrĩa ngengu ya Rũciinĩ tene.”

¹⁷ Nake Roho o na mũhiki mekuuga atĩrĩ, “Ũka!” Nake ũrĩa ũkũigua nĩoige atĩrĩ, “Ũka!” Mũndũ o wothe mũnyootu, nĩoke; na ũrĩa wothe ũkwenda, nĩamũkĩre kĩheo kĩrĩa kĩa maaĩ ma muoyo, atekũgũra.

¹⁸ Ngũkaania mũndũ o wothe ũrĩa ũkũigua ciugo cia ũrathi wa ibuku rĩrĩ atĩrĩ: Mũndũ o wothe angĩciongerera ũndũ, Ngai nĩakamuongerera mĩthiro ĩrĩa ĩtaarĩrio thĩinĩ wa ibuku rĩrĩ. ¹⁹ Na mũndũ o na ũrĩkũ angĩkeheria ciugo thĩinĩ wa ibuku rĩrĩ rĩa ũrathi, Ngai nĩakamwehereria igai rĩake kuuma mũtĩ-inĩ wa muoyo, o na kuuma itũũra-inĩ rĩu itheru, iria ĩtaarĩrio thĩinĩ wa ibuku rĩrĩ.

²⁰ ũrĩa ũroimbũra maũndũ macio ekuuga atĩrĩ, “Ĩ nĩguo, ngũũka o narua.”

Ameni. Ũka, Mwathani Jesũ!

²¹ Wegu wa Mwathani Jesũ ũrogĩa na andũ a Ngai. Amen.

THABURI

Ibuku rĩa Mbere

1

Thaburi 1–41

Gikeno Kĩrĩa kĩa Ma

- ¹ Kĩrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ
ũrĩa ũtatwaranaga na ũtaaro wa andũ arĩa aaganu,
kana akarũgama njĩra-inĩ ya andũ arĩa mehagia,
o na kana agaikarĩra gĩtĩ kĩa arĩa manyũrũranagia.
- ² No rĩrĩ, nĩ watho wa Jehova akenagĩra,
na agecũũranagia ũhoru wa watho wake kũrĩ mũthenya kana
ũtukũ.
- ³ Mũndũ ũcio ahaana ta mũtĩ mũhaande tũmĩtaro-inĩ twa maaĩ,
naguo ũciaraga maciaro maguo hĩndĩ ya mo yakinya,
namo mathangũ maguo matihoochaga.
Na rĩrĩ, ũndũ o wothe ekaga nĩũgaacagĩra.
- ⁴ No andũ arĩa aaganu matihaana ũguo!
Mahaana ta mũũngũ
ũrĩa ũmbũragwo nĩ rũhuho.
- ⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa aaganu matigetiiria ciira-inĩ,
kana andũ arĩa ehia metiirie kũngano-inĩ kĩa andũ arĩa athingu.
- ⁶ Nĩgũkorwo Jehova nĩamenyagĩrĩra njĩra ya andũ arĩa athingu,
no andũ arĩa aaganu marĩ njĩra-inĩ ya kũũra.

2

Mũthamaki ũrĩa Ũthuurĩtwo nĩ Ngai

- ¹ Nĩ kũ gĩtũmaga ndũrĩrĩ iciirĩre gwĩka ũũru
na andũ mathugunde maũndũ ma tũhũ?
- ² Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu nĩguo mookĩrĩre Jehova,
na mookĩrĩre ũrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.
- ³ Moigaga atĩrĩ, “Nĩtwĩohorei mĩnyororo yao,
na mabĩngũ mao tũmate matweherere.”
- ⁴ ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ no gũtheka aratheka;
We Mwathani-rĩ, nĩkũnyũrũria aramanyũrũria.
- ⁵ Nĩngĩ agacooka akamakũũma arakarĩte,
na akamekĩra guoya mũnene ang’ũrĩkĩte akameera atĩrĩ,
- ⁶ “Nĩ nĩ nĩ njigĩte Mũthamaki wakwa
kũu Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa kĩa mũre.”
- ⁷ Nĩ nĩngwanĩrĩra itua rĩa Jehova:
Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wakwa,
ũmũthĩ nĩndatuĩka thoguo.
- ⁸ Hooya nĩ,
na nĩngũkũhe ndũrĩrĩ ituĩke igai rĩaku,

nacio ituri cia thĩ ituĩke ciaku kĩũmbe.

⁹ Nĩũgaciunanga na njũgũma ya kũgera ya ũthamaki;
ũgaacihehenja ihaane ta tũcunjĩ twa nyũngũ ya rĩũmba.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ athamaki ta kũhĩgeei,
inyuĩ aathani a thĩ mũtaarĩke.

¹¹ Tungatĩrai Jehova mũkĩmwĩtigagĩra,
na mũkene o mũkĩinainaga.

¹² Mumunyai Mũriũ, ndakae kũrakara,
na inyuĩ mũniinĩrwo njĩra-inĩ,
nĩgũkorwo mang'ũrĩ make maahota kũrĩrĩmbũka o rĩmwe.
Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa othe moragĩra harĩ we.

3

Ihooya rĩa Rũciinĩ rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, kaĩ thũ ciakwa nĩ nyingĩ-ĩ!
Andũ arĩa manjũkĩrĩire nĩ aingĩ mũno!

² Aingĩ nĩ arĩa maraaria ũhoru wakwa, makoiga atĩrĩ,
“Ngai ndangĩmũhonokia.”

³ No rĩrĩ, Wee Jehova nĩwe ngo ya kũngitĩra mũena yothe;
Wee nowe ũũheaga riiri na ũgatũũgĩria mũtwe wakwa.

⁴ Ngayagĩra Jehova na mũgambo mũnene,
nake akanjĩtika arĩ kĩrĩma-inĩ gĩake kĩamũre.

⁵ Nĩ ngomaga na ngoona toro;
ngacooka ngokĩra rĩngĩ, tondũ Jehova nĩwe ũndũũragia.

⁶ Ndingĩitigĩra andũ makũmi ma ngiri,
acio mehaarĩrie kũnjũkĩrĩra na mũena yothe.

⁷ Arahũka, Wee Jehova!
Wee Ngai wakwa, honokia!
Thũ ciakwa ciothe nĩwe ũcigũthĩte thĩa,
na ũkoinanga magego ma andũ arĩa aaganu.

⁸ Ũhonokio uumaga harĩ Jehova.
Irathimo ciaku irotũũra na andũ aku.

4

Ihooya rĩa Hwaĩ-inĩ

Thaburi ya Daudi

¹ Njĩtika rĩrĩa ndagũkaĩra,
Wee Ngai wakwa, o Wee mũthingu.

Ũndeithagie rĩrĩa ndĩ mũnyamaro-inĩ;
njiguĩra tha na ũigue mahooya makwa.

² Inyuĩ, andũ aya, nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũtũmaga riiri wakwa
ũnyararwo?
Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mwendete maũndũ ma tũhũ,

- na mũkarongoragia ngai cia maheeni?
³ Menyai atĩ Jehova n̄eyamũrĩire arĩa mamwendete;
 Jehova n̄iarĩiguaga rĩria ndamũkaĩra.
- ⁴ Mũngĩrakara mūtikehie;
 rĩria mũrĩ marĩrĩ-inĩ manyu-rĩ,
 thuthuuragai ngoro cianyu mwĩkirĩire.
- ⁵ Rutagai magongona marĩa magĩrĩire,
 na mwĩhokage Jehova.
- ⁶ Kũrĩ andũ aingĩ maroria atĩrĩ,
 “Nũũ ũngĩtuonia maũndũ mega?”
 Wee Jehova reke ũtheri wa gĩthiithi gĩaku ũtwarĩre.
- ⁷ Wee n̄ũn̄jiyũrĩtie gĩkeno k̄inene ngoro-inĩ yakwa,
 gũkĩra k̄ĩria makoragwo nakĩo hĩndĩ ya bũthi wa ngano na ndibei
 ya mũhahano.
- ⁸ Nĩ ndĩrikomaga na nyonage toro ndĩ na thayũ,
 n̄gũkorwo Wee Jehova n̄we
 ũikaraga ũũmenyereire wega.

5

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, igua ciugo ciakwa,
 na ũigue gũcaaya gwakwa.
- ² Thikĩrĩria ngĩgũkaĩra ũndeithie,
 Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa,
 n̄gũkorwo n̄we ndĩrahooya.
- ³ Wee Jehova-rĩ, o rũciinĩ ũrĩiguaga mũgambo wakwa;
 o k̄irooko ndĩrĩigaga mabataro makwa mbere yaku,
 na n̄geterera macookio ndĩ na k̄ĩrĩgĩrĩro.
- ⁴ N̄gũkorwo Wee ndũrĩ Mũrungu wa gũkenera ũũru;
 ningĩ andũ arĩa aaganu ndũngĩtũũrania nao.
- ⁵ Andũ arĩa etĩi matingĩrũgama mbere yaku;
 andũ arĩa othe mekaga maũndũ mooru n̄ũmathũire.
- ⁶ Andũ arĩa maaragia maheeni n̄ũmaniinaga;
 nao arĩa maitaga thakame na makaheenania,
 Jehova n̄iamathũire.
- ⁷ No n̄ĩ-rĩ, n̄ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ,
 n̄ngũũka ndoonye nyũmba yaku;
 nd̄inyihĩtie nyinamĩrĩre ndorete hekarũ-inĩ yaku theru.
- ⁸ Wee Jehova-rĩ, ndongoria na ũthingu waku;
 n̄ ũndũ wa thũ ciakwa-rĩ,
 rũngaria njĩra yaku mbere yakwa.
- ⁹ Tũnua twacio tũtiaragia ũhoru ũngũhokwo;
 ngoro ciacio ciyũrite mwanangĩko.
 Mĩmero yacio n̄ ta mbĩrĩra ngunũre;

ciaragia maheeni na rūrīmī rwacio.

10 Wee Ngai, matue nīmahītītīe!

Reke magūithio nī mībango ūyo yao ya ungumania.

Maingate nī ūndū wa mehia mao maingī,
nīgūkorwo nīmakūremeire.

11 No rīrī, reke arīa moragīra harīwe makene;
nīmarekwo mainage hīndī ciothe nī gūkena.

Tambūrūkia ūgitīri waku igūrū rīao,
nīguo arīa mendete rītwa rīaku magūkenagīre.

12 Nī ūndū ti-itherū Wee Jehova nūrathimaga andū arīa athingu;
ūtūuraga ūmairigīire na wega waku taarī ngo.

6

Ihooya rīa kūrīa Ūteithio Hīndī ya Thūna

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova, ndūkandūithie ūrī na marakara,
o na kana ūūherithie ūrī na mang'ūrī.

2 Jehova, njiguīra tha, nīgūkorwo nīthirītvo nī hinya;
Wee Jehova honia, nīgūkorwo mahīndī makwa marī na ruo
rūnene.

3 O nayo ngoro yakwa īrī na ruo rūnene.
Nī nginya rī, Wee Jehova, nī nginya rī?

4 Wee Jehova, cooka, ūka ūūthare;
honokia tondū wa wendo waku ūrīa ūtathiraga.

5 Gūtīrī mūdū ūngīkūrīrikana arī mūkuū.
Nūū ūkūgoocaga arī thīnī wa mbīrīra?

6 Nī ndī mūnogu mūno nī ūndū wa gūcaaya;
ūtukū wothe njihūgagia ūrīrī wakwa na kīrīro,
na ngaconjoria gītī gīakwa na maithori.

7 Maitho makwa matirona wega nī ūndū wa ihooru;
nīmaroora nī ūndū wa thū ciakwa ciothe.

8 Njehererai inyuī arīa othe mwīkaga ūūru,
nīgūkorwo Jehova nīaiguīte kīrīro gīakwa.

9 Jehova nīaiguīte ngīmūthaiha anjiguīre tha;
Jehova nīetīkīrīte ihooya rīakwa.

10 Thū ciakwa ciothe nīgaconoka na imake;
igaacooka na thuutha o rīmwe iconokete.

7

Ihooya rīa kūrīa Gūtharwo Kuuma kūrī Thū

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova Ngai wakwa, nīngwīhitha harīwe;

honokia na ūūthare kuuma kūrī arīa othe manyingatithagia,

2 tondū waga gwīka ūguo mekūdembūranga o ta mūrūūthi,
o na mandinangie icunjī hatarī mūdū ūngīndeithia.

- ³ Wee Jehova Ngai wakwa, ingĩkorwo nĩnjĩkĩte ũndũ ũcio,
na ngorwo njĩkĩte ũũru na moko makwa,
⁴ na ingĩkorwo njĩkĩte mũndũ ũũru ũria ũtarĩ na haaro na nĩ,
kana ngatunya thũ yakwa kĩndũ hatarĩ gĩtũmi-rĩ,
⁵ hĩndĩ iyo kĩreke thũ yakwa ĩnyiingatithie na ĩnyiite;
tũma ĩrangĩrĩrie muoyo wakwa tĩiri-inĩ,
na ĩtũme ngome rũkũngũ-inĩ.
- ⁶ Arahũka Wee Jehova, marakara-inĩ maku;
rũgama ũũkĩrĩre thũ ciakwa na marũrũ.
Ūkĩra Wee Ngai wakwa, ũtuanĩre ciira na kĩhooto.
- ⁷ Andũ a ndũrĩrĩ arĩa monganĩte nĩmagũthiũrũrũkĩrie.
Mathamakĩre ũrĩ kũu igũrũ;
⁸ Jehova nĩagĩtuĩre andũ othe ciira.
Wee Jehova, ndũra ciira, kũringana na ũthingu wakwa,
na kũringana na ũrũngĩrĩru wakwa, Wee Ūrĩ-Igũrũ-Mũno.
- ⁹ Wee Ngai mũthingu,
o Wee ũthuthuuragia meciiria na ngoro,
kinya ũhinya wa andũ arĩa aaganu mũthia,
na ũtũme andũ arĩa athingu matũũre na thayũ.
- ¹⁰ Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe ngo yakwa,
ũria ũhonokagia arĩa arũngĩrĩru ngoro.
- ¹¹ Ngai nĩwe ũtuanagĩra ciira na kĩhooto,
nĩ Mũrungu ũria wonanagia marakara make o mũthenya.
- ¹² Mũndũ angĩaga kũgarũrũka,
nĩekũmũnoorera rũhiũ rwake rwa njora;
ũta wake nĩaũtungĩte na akaũgeeta.
- ¹³ Nĩahaarĩrie indo ciake cia mbaara cia kũũragana;
akahaarĩria mĩguĩ yake ĩkũrĩrĩmbũka mwaki.
- ¹⁴ Mũndũ ũria ũgĩte nda ya waganu,
na akooha nda ya thĩina, aciaraga maheeni.
- ¹⁵ Mũndũ ũria wenjaga irima na akarĩthikũria,
agũũaga o irima rĩu enjete.
- ¹⁶ Thĩina ũria aambĩrĩrie ũmũcookagĩrĩra we mwene,
haaro yake ĩkamũgwĩra mũtwe wake mwene.
- ¹⁷ Nĩngũcookeria Jehova ngaatho tondũ wa ũthingu wake,
na ngooce rĩitwa rĩa Jehova Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno na rwĩmbo.

8

Ūmbi Wonanagia Riiri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kaĩ rĩitwa rĩaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!

Nĩũigĩte riiri waku o igũrũ matu-inĩ.

- ² Nĩũtũmĩte rũgooco ruume tũnua-inĩ twa ciana na twa nenge,
nĩ tondũ wa thũ ciaku,

nĩguo ũkirie ũrĩa ũrĩ muku nawe o na mwĩrĩhĩria.

³ Rĩrĩa ndecũũrania ũhoro ũkonii igũrũ rĩu rĩaku,
ngoona wĩra wa ciara ciaku,

mweri na njata icio wĩkĩrĩte kuo-rĩ,

⁴ mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia,

nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?

⁵ Watũmire atigie o hanini aiganane nawe,

na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩo.

⁶ Wamũtuire wa gwathaga mawĩra ma moko maku;

ũkĩiga indo ciothe rungu rwa makinya make:

⁷ ndũũru ciothe cia mbũri na cia ng'ombe,

na nyamũ cia gĩthaka,

⁸ na nyoni cia rĩera-inĩ,

na thamaki cia irĩa-inĩ,

na kĩrĩa gĩothe kĩgeragĩra kũu irĩa-inĩ thĩinĩ.

⁹ Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,

kaĩ rĩitwa rĩaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!

9

Wathani wa Ngai wa Kĩhooto

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, nĩngũkũgocca na ngoro yakwa yothe;

nĩngũgana maũndũ maku mothe ma magegania marĩa wĩkĩte.

² Nĩngũcanjamũka na gene nĩ ũndũ waku.

Nĩngũina rwĩmbo ngooce rĩitwa rĩaku, Wee Ũrĩ-Igũrũ-Mũno.

³ Thũ ciakwa icookaga na thuutha,

ikahĩngwo igathira irĩ mbere yaku.

⁴ Nĩgũkorwo nĩũtiirĩrĩre kĩhooto gĩakwa na ciira wakwa;

nĩũikarĩire gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene, na ũgatua ciira na ũthingu.

⁵ Nĩũrũithĩtie ndũrĩrĩ na ũkaniina andũ arĩa aaganu;

namo marĩitwa mao ũkamatharia tene na tene.

⁶ Thũ nĩũcikinyĩirie mwanangĩko ũtathiraga,

nĩwanangĩte matũũra macio manene;

o na kũririkanwo kwao nĩgũthirĩte.

⁷ Jehova athamakaga nginya tene;

nĩahaandĩte gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nĩguo atuanĩre ciira.

⁸ Nĩagatuĩra andũ a thĩ ciira na kĩhooto;

nĩagathamakĩra ndũrĩrĩ o ta ũrĩa kwagĩrĩire.

⁹ Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩa arĩa ahinyĩrĩrie,

kĩhitho kĩrĩ hinya hĩndĩ ya mathĩina.

¹⁰ Arĩa mooĩ rĩitwa rĩaku nĩmarĩkwĩhokaga,

nĩgũkorwo Jehova ndũrĩ watiganĩria arĩa makũrongoragia.

¹¹ Inĩrai Jehova nyĩmbo mũmũgocce,

o ũcio ũikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu Zayuni;

- umbūrīrai andū a ndūrīrī maündū marīa ekīte.
- 12 Nīgukorwo ūcio ūrīhanagīria thakame nīamaririkanaga;
kīrīro kīa andū arīa ahinyīrīrīku ndakariganīrwo nīkīo.
- 13 Wee Jehova, ta rora wone ūrīa thū ciakwa iranyariira!
Njiguīra tha, ūnjoe na igūrū, ūndute kuuma ihingo-inī cia gīkuū,
14 nīguo nyumbūre ūgooci waku
ndī kūu ihingo-inī cia Mwarī wa Zayuni,
na ndī kūu ngenagīre ūhonokio waku.
- 15 Ndūrīrī nīgwīte o irima rīrīa cienjete;
magūrū maacio nīmanyiitītwo nī wabu o ūcio ihithīte wa
gūtegana.
- 16 Jehova nīemenyithanītie na ūndū wa gūtuanīra ciira na kīhooto
gīake;
andū arīa aaganu nīmetegete na wīra wa moko mao ene.
- 17 Andū arīa aaganu macookaga o mbīrīra-inī,
īī-ni, ndūrīrī iria ciothe iriganagīrwo nī Ngai.
- 18 No rīrī, andū arīa abatari matigūtūūra mariganīire,
na kana mwīhoko wa arīa ahinyīrīrie ūthire nginya tene.
- 19 Wee Jehova, arahūka, Ndūkareke mündū agīe na ūhootani;
reke ndūrīrī ituīrwo ciira irī mbere yaku.
- 20 Wee Jehova, maiguithie guoya,
ūreke ndūrīrī imenye atī cio no andū.

10

Ūnene wa Ngai

- 1 Wee Jehova, ūkūrūgama haraaya nīkī?
Wīhithaga nīkī hīndī ya mathīina?
- 2 Mündū ūrīa mwaganu etīaga rīrīa ekūhīta andū arīa matarī hinya,
rīrīa magwatio nī mībango īyo mathugundīte.
- 3 Mündū ūrīa mwaganu erahagīra merirīria ma ngoro yake;
arathimaga andū arīa akoroku, na akaruma Jehova.
- 4 Mündū ūcio mwītīīi ndarongoragia Ngai;
meciiria-inī make mothe ndeciiragia ūhoru wa Ngai.
- 5 Njīra ciake ciikaraga igaaciire hīndī ciothe;
we nī mwītīīi mūno, namo mawatho maku nīmamūraihīrīrie;
we nīkūnyūrūria anyūrūragia arīa marī ūthū nake.
- 6 Eīiraga na ngoro yake atīrī, “Gūtīrī ūndū ūngīnyinainia;
ndīrīkoragwo ndī mūkenu hīndī ciothe na gūtīrī hīndī ngoona
thīina.”
- 7 Kanua gake kaiyūrīte irumi na maheeni, o na kūguoyohithania;
mītangīko na mīario mīūru irī rūrīmī-inī rwake.
- 8 Aikaraga oheirie andū hakuhī na matūūra:
agetetera arīa matarī na ūūru akamooraga,
aikaraga acūthīrīrie na hitho mündū ūrīa ūtarī na mūmūteithia.
- 9 Aikaraga oheirie o ta mūrūūthi ūrī kīmamo-inī kīaguo;
agaikara oheirie nīguo anyiite arīa matarī na hinya;

anyitaga arĩa matarĩ na hinya, akamakururia akamatwara mūtego-inĩ wake.

¹⁰ Ahehenjaga andũ acio matarĩ na wa kũmateithia, makaringĩka; magũũaga thĩ nĩ ũndũ wa hinya wake.

¹¹ Eĩiraga na ngoro atĩrĩ, “Mũrungu nĩariganĩrwo: nĩehumbĩrite ũthiũ na ndoonaga.”

¹² Arahũka, Jehova!

Ambararia guoko gwaku na igũrũ, Wee Mũrungu.

Tiga kũriganĩrwo nĩ arĩa matarĩ na hinya.

¹³ Nĩ kũ gĩtũmaga mũndũ ũrĩa mwaganu arume Ngai?

Nĩ kũ gĩtũmaga eĩire na ngoro atĩrĩ,

“We ndangĩrĩhania?”

¹⁴ No rĩrĩ, Wee Ngai, Wee nĩwonaga mathĩina o na kĩaha,

ũkoona ũhoru ũcio ũkawamũkĩra moko-inĩ maku.

Mũndũ ũrĩa ũtarĩ wa kũmũteithia eneanaga harĩwe.

Wee nĩwe mũteithia wa andũ arĩa matarĩ maithe mao.

¹⁵ Una guoko kwa mũndũ ũrĩa mwaganu na kwa ũrĩa mũũru;

mũrĩhie nĩ ũndũ wa waganu wake ũcio ũtangĩmenyeka.

¹⁶ Jehova nĩwe Mũthamaki wa nginya tene;

ndũrĩrĩ nĩgathira ciehere bũrũri-inĩ wake.

¹⁷ Wee Jehova, nĩũguaga wendi wa andũ arĩa anyamaarie;

nĩũmomagĩrĩria, na ũgathikĩrĩria gũkaya kwao,

¹⁸ ũgitagĩra andũ arĩa matarĩ maithe na arĩa ahinyĩrĩrie,

nĩgeetha mũndũ, ũrĩa ũrĩ o wa thĩ, ndagacooke gwĩkanĩra guoya.

11

Rwĩmbo rwa Kwĩhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

¹ Nĩ njũragĩra harĩ Jehova.

Mwahota atĩa kũnjĩra atĩrĩ:

“Ūmbũka ta nyoni ũũrĩre kĩrĩma-inĩ gĩaku.

² Ta rora, andũ arĩa aaganu nĩmageetete mota mao,

makahagĩka mĩguĩ yao ndigi-inĩ

nĩguo mehithĩte nduma-inĩ

marathe andũ arĩa atheru ngoro.

³ Hĩndĩ ĩrĩa mĩthingi ĩraanangwo-rĩ,

andũ arĩa athingu mangĩhota gwĩka atĩa?”

⁴ Jehova arĩ thĩnĩ wa hekarũ yake theru;

Jehova arĩ gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene kũu igũrũ.

Acũthagĩrĩria ariũ a andũ;

maitho make nĩmamaroragia.

⁵ Jehova nĩaroragia andũ arĩa athingu,

no andũ arĩa aaganu na arĩa mendete haaro-rĩ,

ngoro yake nĩmathũire.

⁶ Andũ arĩa aaganu nĩakamoĩrĩria

marakara maraakana na ũbiriti ũgwakana;

igai rĩao nĩ rũhuho rũrĩa rũcinaga.

⁷ Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũthingu,
na nĩendete ciira wa kĩhooto;
andũ arĩa arũngĩrũru nĩo marĩonaga ũthiũ wake.

12

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova, tũteithie, nĩgũkorwo andũ arĩa etigĩri Ngai nĩmaniinĩtwo;
andũ arĩa ehokeku nĩmathirĩte makoima gatagatĩ-inĩ ka andũ.

² O mũndũ aheenagia mũndũ wa itũũra rĩake;
mĩromo yao ya ũhinga yaragia maheeni.

³ Jehova aroheria mĩromo yothe ya ũhinga,
o na nĩmĩ ciothe iria ciaragia na mwĩgaatho,

⁴ iria ciugaga atĩrĩ, “Tũkũhootana nĩ ũndũ wa nĩmĩ ciitũ;
mĩromo ĩno tũrĩ nayo nĩ iitũ; mwathi witũ akĩrĩ ũ?”

⁵ “Tondũ wa kũhinyĩrĩrio kwa andũ arĩa matarĩ hinya,
na gũcaaya kwa arĩa abatari-rĩ,
rĩu nĩngwarahũka,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nĩngũmagitĩra kuuma kũrĩ andũ arĩa mamacambagia.”

⁶ Nacio ciugo cia Jehova itirĩ mahĩtia,
ihaana ta betha ĩthereirio kĩrugutĩro-inĩ kĩa rĩũmba,
ĩtheretio maita mũgwanja.

⁷ Wee Jehova nĩũrĩtũmenyagĩrĩra wega,
na ũtũgitagĩre kuuma kũrĩ andũ ta acio nginya tene.

⁸ Andũ arĩa aaganu macangacangaga marĩ na mwĩtũio,
rĩria ũndũ ũria mũũru ũragathĩrĩrio nĩ andũ.

13

Gweterera Ũhonokio wa Ngai

Thaburi ya Daudi

¹ Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova?

Ũgũtũũra ũriganĩirwo nĩ nĩ nginya tene?
Nĩ nginya rĩ ũgũtũũra ũhithĩte ũthiũ waku?

² Nĩ nginya rĩ ngũtũũra ngianaga na meciiria makwa,
na o mũthenya ngoragwo na ihooru ngoro-inĩ yakwa?
Nĩ nginya rĩ thũ yakwa ĩgũtũũra ĩhootaga?

³ Wee Jehova, Ngai wakwa, ndora na ũnjookerie ũhoru.

Tũma maito makwa mone, nĩguo ndikae gũkoma toro wa gĩkuũ;

⁴ nĩguo thũ yakwa ndikoige atĩrĩ, “Nĩndĩmũhootete,”
nao arĩa marĩ muku na nĩ magĩkenere kũgũa gwakwa.

⁵ No nĩ ndĩhokete wendo waku ũria ũtathiraga;
ngoro yakwa ĩkenagĩra ũhonokio waku.

⁶ Nĩngũinĩra Jehova,
nĩgũkorwo nĩanjĩkĩte wega mũno.

14

Ngai ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

¹ Kĩrimũ kĩiraga na ngoro atĩrĩ,
“Gũtirĩ Ngai.”

Nĩ amaramari, ciĩko ciao nĩ njũru;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.

² Jehova aroraga ciana cia ariũ a andũ arĩ o igũrũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.

³ Othe-rĩ, nĩmorĩte njĩra,
magatuĩka amaramari marĩ hamwe;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.

⁴ Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matamenyaga,
o acio marĩaga andũ akwa o ta ũrĩa andũ marĩaga irio,
o acio matakayagĩra Jehova?

⁵ Hau nĩho marĩ manyiitĩtwo nĩ guoya mũnene,
nĩgũkorwo Ngai aikaraga hamwe na thiritũ ya arĩa athingu.

⁶ Inyuĩ andũ aya aaganu nĩmũthũkagia mĩbango ya arĩa athĩni,
no Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩao.

⁷ Naarĩ korwo ũhonokio wa Isiraeli no ũgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Jehova agaacookeria andũ ake indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagĩkene, na Isiraeli acanjamũke.

15

Maũndũ marĩa Jehova Endaga

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova, nũũ ũngĩtũũra hema-inĩ yaku?
Nũũ ũngĩtũũra kĩrĩma-inĩ gĩaku kĩrĩa kĩamũre?

² Nĩ mũndũ ũrĩa mĩthĩire yake ĩtarĩ ũcuuke,
na ũrĩa wĩkaga maũndũ ma ũthingu,
na kwaria aragia ũhoru wa ma kuuma ngoro-inĩ yake,
³ na ndarĩ njambanio rũrĩmĩ-inĩ rwake,
na ndeekaga mũndũ wa itũũra rĩake ũũru,
o na kana akamenereria mũndũ ũrĩa ũngĩ;

⁴ mũndũ ũcio nĩathũire mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ mooru,
no nĩatĩite arĩa etigĩri Jehova,
na ndagaga kũhingia mwĩhĩtwa wake,
o na ũngĩkorwo ũrĩ wa kũmũtuuria,

⁵ ndakombanagĩra mbeeca ciake nĩguo one uumithio,
na ndangĩoya ihaki nĩguo ahatĩrĩrie mũndũ ũteehĩtie.

Mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ ta macio
ndarĩ hĩndĩ akeenyenyeke.

16

Mwathani nīwe Rūūrīro Rīakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Mūrungu, ngitagīra,
nīgūkorwo nī harīwe njūrągīra.

² Ndeerire Jehova atīrī, “Wee nīwe Mwathani wakwa;
hatirī ūndū mwega ingīona ūtoimīte harīwe.”

³ Ha ūhoru wa andū arīa aamūre arīa marī būrūrī-inī,
acio nīo andū arīa marī riiri, na nīo ngenagīra mūno.

⁴ Andū arīa mateng’eragīra ngai ingī-rī,
kīeha kīao nīgīkaingīha.

Ndirī hīndī ngarutīra ngai icio magongona ma gūita thakame,*
o na kana gwete marītwa maacio na mīromo yakwa.

⁵ Jehova nīwe ūnjigūire rwīga rwakwa, na gīkombe gīakwa;†
Wee nīwe ūgitagīra igai rīakwa.

⁶ Ūnjatūrīire ithaka kūndū kūrīa kwegā;
ti-itherū igai rīakwa nīringenagīa mūno.

⁷ Nīngūgooca Jehova, ūrīa ūūheaga kīrīra;
o na ūtukū ngoro yakwa nīndaaraga.

⁸ Jehova akoragwo arī mbere yakwa hīndī ciothe.
Tondū arī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo-rī,
ndingīenyenyeka.

⁹ Nī ūndū ūcio ngoro yakwa nīnjanjamūku, na rūrīmī rwakwa
rūgakena;

o nago mwīrī wakwa nī ūgaatūūra ūrī na thayū,

¹⁰ tondū ndūkandiganīria mbīrīra-inī,

o na kana ūreke Ūrīa-waku-Mūtheru abuthe.

¹¹ Nīūūmenyithītie njīra ya gūthīī muoyo-inī;

nīūkanjīyūria gīkeno ndī harīa ūrī,

hamwe na mwago wa tene na tene ndī guoko-inī gwaku kwa ūrīo.

17

Ihooya rīa Mūndū Ūtarī Ūcuuke

Ihooya rīa Daudi

¹ Wee Jehova, ta igua gūthaithana gwakwa kwa ūthingu;
thīkīrīria gūkaya gwakwa.

Tega gūtū ūigūe ihooya rīakwa,
tondū rītīumanīte na mīromo ya maheeni.

² Ituīro rīakwa rīa kīhooito nīrīkīume kūrī wee;
maithe maku nīmakīone o ūndū ūrīa wagīrīire.

³ O na ūngīthuthuurīa ngoro yakwa na ūndūrie ūtukū,
o na ūngīngeria, ndūrī ūndū mūūru ūngīona;

* **16:4** Ndibeī nīyo yarutagwo igongona rīa gūitwo. Andū a Ndūrīrī nīmatukanagīa thakame ya ūrīa woragwo na ndibeī, nīgūo igatūika igongona rīa gūitwo. † **16:5** Gīkombe gīkī nī kīrīa mūndū aaheagwo hīndī ya gūkūngūūra maūndū.

nĩndũite atĩ ndikehia na kanua gakwa.

⁴ Ha ũhoro wa ciĩko cia andũ,
na ũndũ wa uuge wa mũromo yaku
nĩ ndũũrite ndirigagĩrĩria
njĩra cia andũ arĩa mendete haaro.

⁵ Makinya makwa nĩmarũmĩtie njĩra ciaku;
magũrũ makwa matirĩ matenderũka.

⁶ Wee Mũrungu, ngũkayagĩra tondũ nĩnjĩtikaga;
ndegeera gũtũ na ũigue ihooya rĩakwa.

⁷ Tũma magegania ma wendo waku mũnene monekane,
Wee ũhonokanagia na guoko gwaku kwa ũrĩo
arĩa moragĩra harĩwe kuuma kũrĩ thũ ciao.

⁸ Menyagĩrĩra nĩ ta kĩũma kĩa riitho rĩaku;
hitha kĩĩruru-inĩ kĩa mathagu maku

⁹ ndigakorwo nĩ andũ arĩa aaganu arĩa maatharĩkagĩra,
na kuuma kũrĩ thũ cia muoyo wakwa iria cindigiĩcĩrie.

¹⁰ Nĩmahinganĩtie ngoro ciao nyũmũ,
na tuo tũnua twao tũkaaria na mwĩgaatho.

¹¹ Maahĩtite, rĩu nĩmandigiĩcĩrie,
mangũũrĩire maitho, mone mweke wa kũnũnda.

¹² Mahaana ta mũrũũthi ũhũtĩire ndĩa yaguo,
makahaana ta mũrũũthi mũnene woheirie kĩrĩa ũrenda kũnyiita.

¹³ Arahũka, Wee Jehova, mang'ethere, ũmahote;
ndeithũra na rũhiũ rwaku rwa njora kuuma kũrĩ andũ arĩa
aaganu.

¹⁴ Wee Jehova, honokia na guoko gwaku kuuma kũrĩ andũ ta acio,
ũũhonokie kuuma kũrĩ andũ a thĩ ĩno arĩa irĩhi rĩao rĩrĩ o muoyo-
inĩ ũyũ tũrĩ.

Ũniinagĩra andũ arĩa wendete ng'aragu ũkamahũũnia;
ciana ciao irĩ na cia kũigana,
na nĩmaigagĩra ciana cia ciana ciao mũthiithũ.

¹⁵ Na nĩ-rĩ, nĩngeyonera ũthiũ waku na ũthingu;
rĩrĩa ngokĩra-rĩ, nĩngaĩganwo nĩgũkuona ũrĩa ũtariĩ.

18

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũhootani

Thaburi ya Daudi

¹ Nĩngwendete, Wee Jehova, o Wee hinya wakwa.

² Jehova nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na rũirigo rwakwa rwa hinya,
na mũkũũri wakwa;
Mũrungu wakwa nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, o we rĩũrĩro
rĩakwa.

Nĩwe ngo yakwa, na rũhĩa rwa ũhonokio wakwa, o na kũhitho
gĩakwa kĩrũmu.

³ Ngayagĩra Jehova, ũrĩa wagĩrĩire nĩkũgocwo,
na ngahonokio kuuma kũrĩ thũ ciakwa.

- 4 Mihindo ya gīkuū nīyandigiicire;
kīguū kīa mwanangiko gīkīhubīkania.
- 5 Mihindo ya mbirira igīthiorokeria;
nayo mitego ya gīkuū ikīnjīhotorera.
- 6 Mīnyamaro-inī yakwa ndakāire Jehova;
ngīrīrira Ngai wakwa aandeithie.
- Arī hekarū-inī yake nī aaguire mūgambo wakwa;
kīrīro gīakwa gīgīkinya harī we, o matū-inī make.
- 7 Thī ikīinaina na igīthingitha,
nayo mīthingi ya irīma ikīenyenya;
ikīinaina tondū aarī mūrakarū.
- 8 Ndogo ikīuma maniūrū-inī make ikīambata na igūrū;
mwaki wa kūniinana ūkīuma kanua-inī gake,
kanua-inī gake hakiuma makara mekūrīrībūka.
- 9 Aahingūrire igūrū agīkūrūka thī;
matu matumanu maarī rungu rwa makinya make.
- 10 Aathiire akuuītwo nī ikerubi* akīumbūka;
akīambata na igūrū na mathagu ma rūhuho.
- 11 Aatuire nduma kīndū gīake gīa kwīhumbīra,
hema ya kūmūthiūrūrūkīria,
o matu marīa mathimbu ma mbura.
- 12 Kuuma ūkengi ūrīa warī harī we,
mbura ya mbembe na heni igūtūrīkanīria matu-inī make.
- 13 Jehova akīruruma arī kūu igūrū;
mūgambo wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno ūkīiguuo.
- 14 Aikirie mīguī yake, akīharagania thū,
agīciikīria heni nene, agīcingatithia.
- 15 Mīkuru ya iria ikīguūrīo,
nayo mīthingi ya thī ikīhumbūrīo
nī ūndū wa irūithia rīaku, Wee Jehova,
na nī ūndū wa ihurutana rīa mīhūmū ya maniūrū maku.
- 16 Agītambūrūkia guoko gwake kuuma o kūu igūrū, akīnyiita;
akīnguucia, akīnduta maaī-inī kūrīa kūrīku.
- 17 Andeithūrire harī thū yakwa irī hinya,
akīndeithūra kūrī arīa maathūire, o acio maangīrītīe hinya.
- 18 Manjīhotoreire mūthenya ūrīa ndaarī na mūtino,
no Jehova nīwe warī mūtiirīrīri wakwa.
- 19 Andeehire kūndū kwariī;
akīndeithūra nī tondū nīakenetio nī nī.
- 20 Jehova anjīkīire maūndū kūrīngana na ūthingu wakwa;
andīhīte kūrīngana na ūtheru wa moko makwa.
- 21 Nīgūkorwo nīnūmītīe njīra cia Jehova;
ndīkīte ūūru ngahutatīra Ngai wakwa.
- 22 Mawatho make mothe marī mbere yakwa;
ndihutatīire irīra cia watho wake wa kūrūmīrīrwo.
- 23 Ngoretwo itarī na ūcuuke ndī mbere yake,
na ngemenyerera ndikehie.

* 18:10 Akerubi nī ciūmbe cia matu-inī na nīcio ciakuuuga gītī kīa Ngai kīa ūnene.

- 24 Jehova andihite kuringana na uthingu wakwa,
akandha kuringana na utheru wa moko makwa maitho-ini make.
- 25 Kuri mundu uria mwihokeku urionanagia uri mwihokeku,
na kuri uria utari ucuuke urionanagia nduri ucuuke,
- 26 kuri uria witheragia, urionanagia uri mutheru,
no kuri uria uri mithire mionomu, urionanagia uri
mumuhutafiri.
- 27 Wee uhonokagia andu ari enyihia,
no ari mari maitho ma mwitio ukamaconorithia.
- 28 Wee Jehova, uigaga tawa wakwa wakanite;
Ngai wakwa atumaga nduma yakwa ituike utheri.
- 29 Ndi na uteithio waku no hote gutharikira mbutu ya ita;
ndi na Ngai wakwa no hote kuruga ruthingo.
- 30 Murungu-ri, njira ciake ninginyaniru;
kiugo kia Jehova gitiri ihitia.
We niwe ngo ya ari othe mehithaga hari we.
- 31 Ni undu-ri, nuu Murungu tiga Jehova?
Na nuu Rwaro rwa Ihiga tiga Ngai witu?
- 32 Ni Murungu uuheaga hinya
na agatuma njira yakwa ikinyanire.
- 33 Atumaga maguru makwa magie ihenya ta ma thwariga;
aahotithagia kurugama kundu kuria kuraihu.
- 34 We niwe wonagia moko makwa murure wa mbaara;
moko makwa no mageete uta wa gicango.
- 35 Uuheaga ngo yaku ya uhootani,
guoko gwaku kwa urio nkuo kundiiragirira;
uinamagirira ukaanenehia.
- 36 Unjaramagiria njira ya kuria thiiagira,
nigeetha maguru makwa matigatiruke.
- 37 Ndaingatithirie thu ciakwa ngicikinyira;
ndiacookire na thuutha nginya riria cianiinirwo.
- 38 Ndacihehenjire ikiremwo ni guukira;
ciagure thi wa maguru makwa.
- 39 Wee waheire hinya wa kuria mbaara;
ugigituma thu ciakwa ciinamirire maguru-ini makwa.
- 40 Watumire thu ciakwa ihunduke ciure,
na nu nginiina ari maathure.
- 41 Maakaire mateithio, no hatari na wa kumahonokia,
maakaire Jehova no ndaametukire.
- 42 Ndaamahurire makihinya ta rukungu rumburitwo ni ruhuho;
ngimaita njira-ini ta ndooro.
- 43 Niuhonoketie ngaaga gutharikirwo ni andu;
unduite mutongoria wa nduriri;
andু itooi nmandungatagira.
- 44 O riria maigua ngumo yakwa, nimanjathikagira;
andu a kungi mehetaga mari mbere yakwa.
- 45 Othe makuuaga ngoro;

mookaga makĩinainaga moimĩte ciĩhitho ciao cia hinya.

46 Jehova atũũraga muoyo!

O we Rwaro rwakwa rwa Ihiga arogoocwo!

Ngai o we Mũhonokia wakwa arotũgĩrio!

47 We nĩwe Mũrungu ũrĩa ũndĩhagĩria,
agatooria ndũrĩrĩ, agaciiga rungu rwakwa,

48 o we ũũhonokagia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.

Wandũgĩririe igũrũ rĩa andũ arĩa maathũire;

ũkĩndeithũra kuuma kũrĩ andũ arĩa mahũthagĩra hinya.

49 Nĩ ũndũ ũcio, Wee Jehova, nĩndĩrĩkũgoocaga ndĩ gatagatĩ ka
ndũrĩrĩ,

ndĩrĩinaga ngagooca rĩitwa rĩaku.

50 Aheaga mũthamaki wake ũhootani mũnene;

onanagia ũtugi wake ũtathiraga kũrĩ ũcio wake mũitĩrĩrie
maguta,

kũrĩ Daudi na njiaro ciake nginya tene.

19

Ũũmbi wa Ngai Wonanagia Riiri Wake

Thaburi ya Daudi

1 Igũrũ riumbũraga riiri wa Mũrungu;

namo matu mamemerekagia wĩra wa moko make.

2 Mũthenya ũkinyagĩria mũthenya ũrĩa ũngĩ ũhoro;

naguo ũtukũ ũkamenyithia ũtukũ ũrĩa ũngĩ ũhoro wa riiri ũcio.

3 Gũtiri mũario kana rũthiomi

kũrĩa mũgambo wacio ũtaiguĩkaga.

4 Mũgambo wacio ũthiiga thĩ yothe,

nacio ciugo ciacio igakinya ituri cia thĩ.

Ngai nĩambũire riũa hema kũu igũrũ,

5 narĩo riumaga rĩhaana ta mũhikania akiuma nyũmba yake,

o na kana ta mũteng'eri njoorua akĩhĩahĩia gũteng'era.

6 Rĩrathagĩra mwena-inĩ ũmwe wa kũu igũrũ,

na rĩgathiũrũrũka nginya mwena ũrĩa ũngĩ;

gũtiri kĩndũ gĩtakinyagĩrwo nĩ ũrugarĩ warĩo.

7 Watho wa Jehova nĩ mũkinyanĩru,

ũriũkagia ngoro ya mũndũ.

Kĩrĩra kĩa Jehova nĩ gĩa kwĩhokeka,

nĩkĩũhĩgagĩa mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũũgĩ.

8 Mataaro ma Jehova nĩmarũngĩrĩru,

nĩ makenagia ngoro.

Maathani ma Jehova nĩ macangararu,

maheaga maitho ũtheri.

9 Gwĩtigĩra Jehova nĩ ũndũ mũtheru,

gũtũũraga nginya tene.

Matua ma Jehova nĩ ma ma,

na mothe nĩ ma kĩhooto.

10 Maũndũ macio nĩ ma goro gũkĩra thahabu,

o na gũkĩra thahabu ĩrĩa therie mũno;

marĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ,

o ũũkĩ ũrĩa uumĩte igua-inĩ.

¹¹ Ningĩ nĩmo mataaraga ndungata yaku;
kũmamenyerera nĩ ũndũ ũrĩ irĩhi inene.

¹² Nũũ ũngĩhota gũkũũrana mahĩtia make?

Ndekerama mahĩtia makwa ma hitho-inĩ.

¹³ Ningĩ rigagĩrĩria ndungata yaku ndĩkeehie mehia ma mwĩiro o namo;

ndũkanareke mehia macio manjathe.

Nĩguo ndĩrĩkaraga itarĩ na ũcuuke,
na itarĩ na mehia ma kwagarara watho.

¹⁴ Ciugo cia kanua gakwa na matarania ma ngoro yakwa

irogũkenia maitho-inĩ maku,

Wee Jehova, o Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mũkũuri wakwa.

20

Ihooya rĩa kũũria Ũhootani

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova arogwĩtika rĩrĩa ũrĩ mĩnyamaro-inĩ;

rĩitwa rĩa Ngai wa Jakubu rĩrokũgitĩra.

² Arokũrehere ũteithio kuuma handũ harĩa hake haamũre,
na agũtiirĩrĩre arĩ kũu Zayuni.

³ Aroririkana magongona maku mothe,
na etĩkĩre maruta maku ma njino.

⁴ Arokũhe maũndũ marĩa ngoro yaku ĩrirĩrie,
na atũme mĩbango yaku yothe ĩgaacĩre.

⁵ Rĩrĩa ũkaahootana nĩtũkoigĩrĩria na gĩkeno,
na tuoye bendera ciitũ na igũrũ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Ngai witũ.
Jehova arokũhingĩria maũndũ marĩa mothe ũmũhooete.

⁶ Rĩu nĩmenyete atĩ Jehova nĩahonokagia ũrĩa wake mũitĩrĩrie
maguta;

nĩamwĩtikaga arĩ kũu igũrũ rĩake rĩamũre,

arĩ na ũhoti wa kũhonokania ũrĩa ũrĩ guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo.

⁷ Andũ amwe mehokaga ngaari cia ita, na angĩ makehoka mbarathi,
no ithuĩ twĩhokaga rĩitwa rĩa Jehova Ngai witũ.

⁸ Makurumaga makagũa thĩ,
no ithuĩ tũrũgamaga tũkehaanda.

⁹ Wee Jehova, honokia mũthamaki!

Twĩtikage rĩrĩa twagũkaĩra!

21

Ũhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, mũthamaki nĩakeneire hinya waku.

Kaĩ gĩkeno kĩa ũhootani kĩrĩa ũmũheaga gĩkĩrĩ kĩnene-ĩ!

² Nĩmũhingĩrie wendi wa ngoro yake,
naguo ũndũ ũrĩa akũhooete na mĩromo yake ndũmũimĩte.

- 3 Wamwamũkĩrĩre na irathimo nyingĩ,
na ũkĩmwĩkĩra thũmbĩ ya thahabu ĩrĩa therie mũtwe.
- 4 Aakũhooire atũũre muoyo, nawe ũkĩmũhe muoyo,
ũkĩmũhe matukũ maingĩ atũũre nginya tene na tene.
- 5 Riiri wake nĩ mũnene nĩ ũndũ wa ũhootani ũrĩa ũmũheete;
nĩmũheete riiri na igweta.
- 6 Ti-itherũ nĩmũrathimĩte na irathimo cia gũtũũra nginya tene,
na ũgatũma acanjamũke nĩ gĩkeno gĩa gũikara harĩwe.
- 7 Nĩgũkorwo mũthamaki ehokaga Jehova;
nĩ ũndũ wa wendo wa ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
ndangĩenyenyeka.
- 8 Guoko gwaku nĩgũkanyĩta thũ ciaku ciothe;
guoko gwaku kwa ũrĩo gũgaakumbata arĩa marĩ muku nawe.
- 9 Hĩndĩ ĩrĩa ũkaamoimĩrĩa
ũgaatũma mahaane ta icua rĩa mwaki mũnene.
Nĩ ũndũ wa mang'ũrĩ make-rĩ, Jehova nĩakamameria,
naguo mwaki wake ũmaniine.
- 10 Nĩũkaniina njiaro ciao ithire gũkũ thĩ,
na ciana cia ciana ciao ũciniine kuuma kũrĩ andũ.
- 11 O na mangĩgagũciirĩra magwĩke ũũru,
na mathugunde maũndũ ma waganu, matikahootana,
- 12 nĩgũkorwo nĩũgatũma mahũndũke moore
rĩrĩa makoona ũgeetete ũta waku ũmarathe.
- 13 No gĩtũũgĩre Wee Jehova, nĩ ũndũ wa hinya waku;
na ithuĩ nĩtũine na tũgooce hinya waku.

22

Ruo Rũnene na Rwĩmbo rwa Kũgooca

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai wakwa, Ngai wakwa, ũndiganĩirie nĩkĩ?
Ũndaihĩrĩirie ũguo nĩkĩ, ũkaaga kũũhonokia,
ũkaraihĩrĩria ciugo cia mũcaayo wakwa?
- 2 Wee Ngai wakwa, ngũkayagĩra mũthenya, no ndũnjĩtikaga,
ngũkayagĩra ũtukũ, na ndingĩkĩra.
- 3 No rĩrĩ, Wee ũrĩ Mũtheru, Wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene;
Wee nĩwe ũgoocagwo nĩ Isiraeli.
- 4 Maithe maitũ nĩwe meehokaga;
maakwĩhokire nawe ũkĩmahonokia.
- 5 Maagũkaĩire nao makĩhonokio;
maakwĩhokire na matiigana gũconorithio.
- 6 No nĩ nduĩkĩte o ta kĩgunyũ, no ti ta mũndũ,
nganyararwo nĩ andũ na ngamenwo nĩ kĩrĩndĩ.
- 7 Andũ arĩa othe maanyonaga nĩmanyũrũragia;
makaanuma makĩinainagia mũtwe, makoiga atĩrĩ:
- 8 "Ehokaga Jehova; Jehova nĩakĩmũhatũre.
Nĩakĩmũteithũre, nĩgũkorwo nĩakenagio nĩwe."

- 9 No rĩrĩ, Wee nĩwe wandutire nda ya maitũ;
 watũmire ngwĩhoke ndĩ o nyondo-inĩ cia maitũ.
- 10 Kuuma ndaaciarwo ndaikirio o harĩwe;
 kuuma ndoima nda ya maitũ ũkoretwo ũrĩ Mũrungu wakwa.
- 11 Ndũkandaihĩrĩrie,
 nĩgũkorwo thĩĩna ũrĩ o hakuhĩ,
 na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kũndeithia.
- 12 Ndegwa nyingĩ nĩindigicĩirie;
 thiũrũrũkĩirio nĩ ndegwa irĩ hinya cia Bashani.*
- 13 Mĩrũũthi ikũrarama, igĩtambuura kĩa igwatĩtie,
 injathamĩirie tũnua twayo.
- 14 Njĩtĩtwo thĩ ta maaĩ,
 namo mahĩndĩ makwa mothe nĩmarekanĩtie.
 Ngoro yakwa yororoete ta mũhũra;
 itwekete irĩ thĩĩnĩ wakwa.
- 15 Hinya wakwa ũniarĩte ta rũgĩo,
 naruo rũrĩmĩ rwakwa rũkanyitana na karakara nĩkũng'ara;
 ũngometie rũkũngũ-inĩ rwa gĩkuũ.
- 16 Ndĩimũrigiicĩirie nĩ magui;
 ndĩimũthiũrũrũkĩirie nĩ gĩkundi kĩa andũ arĩa meekaga ũũru,
 nĩmatheecangĩte moko na magũrũ makwa.
- 17 Mahĩndĩ makwa no hote kũmatara mothe;
 andũ marandora na makangũũrĩra maitho.
- 18 Maragayana nguo ciakwa,
 nayo kanjũ yakwa makamĩcuukĩra mĩtĩ.
- 19 No rĩrĩ, Wee Jehova, ndũkandaihĩrĩrie mũno;
 Wee Hinya wakwa, hiũha ũũke ũndeithie.
- 20 Teithũra muoyo wakwa kuuma harĩ rũhiũ rwa njora,
 ũteithũre muoyo wakwa wa goro harĩ hinya wa magui.
- 21 Thara kuuma kanua-inĩ ka mĩrũũthi;
 honokia kuuma hĩa-inĩ cia mbogo.
- 22 Nĩngumbũra rĩitwa rĩaku kũrĩ ariũ a baba;
 ndĩrĩkũgocaga ndĩ kũngano-inĩ.
- 23 Inyuũ andũ aya mwĩtigĩrĩte Jehova, mũgocoi!
 Inyuothe a njiaro cia Jakubu, mũkumiei,
 inyuũ a njiaro cia Isiraeli, mũtĩĩei.
- 24 Nĩgũkorwo we ndaamenire
 kana akĩnyarara gũthĩĩnĩka kwa ũrĩa mũnyamarĩku;
 ndaahithire ũthiũ wake kuuma kũrĩ we,
 no nĩathikĩrĩrie kĩrĩro gĩake.
- 25 Gĩtũmi kĩa ngũgocoe ũrĩa ngũgocaga ndĩ kũngano-inĩ kĩnene
 kiumĩte harĩwe;
 nĩ nĩndĩrĩhingagia mĩhĩtwa yakwa ndĩ mbere ya arĩa
 magwĩtigĩrĩte.
- 26 Andũ arĩa athĩĩni marĩrĩĩaga na makahũũna,

* 22:12 Bashani kwarĩ mwena wa gathigathini-irathĩro wa Palestina; nĩ kwoikaine nĩ ũndũ wa ndegwa ciakuo cia hinya na ng'ombe noru.

- arĩa marongoragia Jehova, nĩmarĩmũgocaga;
ngoro cianyu irotũura nginya tene.
- 27 Andũ arĩa othe matũũraga ituri ciothe cia thĩ
nĩmakaririkana na macookerere Jehova,
andũ a nyũmba ciothe cia ndũrĩrĩ
nĩmakainamĩrĩra mbere yake,
- 28 nĩgũkorwo ũthamaki nĩ wa Jehova,
na nĩwe wathaga ndũrĩrĩ ciothe.
- 29 Andũ arĩa othe atongu a thĩ makaarĩa na mamũhooe;
arĩa othe makuuaga magathikwo nĩmagaturia ndu mbere yake,
o acio matangĩhota gwĩtũũria muoyo.
- 30 Ciana nĩikamũtungatĩra;
nacio nĩkaahe njarwa iria igooka ũhoru wa Mwathani.
- 31 Acio nĩmakahunjia ũthingu wake
kũrĩ andũ arĩa magaaciarwo,
nĩgũkorwo nĩwe wikĩte ũguo.

23

Jehova nĩwe Mũrĩithi Wakwa

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova nĩwe mũrĩithi wakwa, ndirĩ kĩndũ ingĩaga.
2 Atũmaga njaraha ũrĩithio-inĩ ũrĩ nyeki nduru,
aandongoragia maaĩ-inĩ marĩ na ũhurũko.
- 3 Nĩariũkagia ngoro yakwa,
akandongoragia njĩra-inĩ cia ũthingu,
nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake.
- 4 O na ingĩtuĩka ndĩrahungurĩra
mũkuru ũrĩ nduma ta ya gĩkuũ,
ndirĩ ũũru ingĩtigĩra,
nĩgũkorwo ũrĩ hamwe na nĩ;
thiarĩ waku na mũthĩgi waku
nĩciihooreragia.
- 5 Ũnjaragĩra metha mbere yakwa
o harĩa thũ ciakwa irĩ.*
- Ũnjitagĩrĩria maguta mũtwe;†
gĩkombe gĩakwa nĩkĩyũrĩrĩire.
- 6 Ti-itherũ wega na wendani nĩirĩrũmanagĩrĩra na nĩ
matukũ mothe ma muoyo wakwa,
na nĩ ngũtũura nyũmba ya Jehova nginya tene.

24

Jehova nĩ Mũthamaki Mũnene

Thaburi ya Daudi

- 1 Thĩ nĩ ya Jehova, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo,
mabũrũri mothe o na arĩa matũũraga kuo;

* 23:5 Matukũ ma tene irĩkanĩro ciahũũragwo mũhũuri na ũhoru wa kũrĩanĩra irio cia kuonania gĩkeno na ũrata. † 23:5 Mũgeni wa gĩtĩño nĩahakagwo maguta manungi wega mũtwe hĩndĩ ya iruga.

- 2 nĩgũkorwo nĩwe waakire mũthingi wayo igũrũ rĩa maria,
na akĩmĩrũmia iikare igũrũ rĩa maaĩ.
- 3 Nũũ ũngĩambata kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova?
Nũũ ũngĩrũgama handũ harĩa hake haamũre?
- 4 Nĩ mũndũ ũrĩa ũrĩ na moko matheru na akaaga ũũru ngoro,
na ũrĩa ngoro yake itahooyaga mũhianano,
o na kana akeehĩta na maheeni.
- 5 Mũndũ ũcio nĩariamũkagĩra kĩrathimo kuuma kũrĩ Jehova,
na onagwo atarĩ mũhĩtia nĩ Ngai, Mũhonokia wake.
- 6 Ũguo nĩguo rũciaro rwa arĩa mamũrongoragia rũtariĩ,
o rũria rũrongoragia ũthiũ waku, Wee Ngai wa Jakubu.
- 7 Ambarariai mĩtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
ambararioi inyuĩ mĩrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩinĩ.
- 8 Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũũ?
Nĩwe Jehova ũrĩa ũrĩ hinya na nĩ njamba,
nĩwe Jehova ũrĩa njamba ita-inĩ.
- 9 Ambarariai mĩtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
mĩambarariei inyuĩ mĩrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩinĩ.
- 10 Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũ?
Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
nĩwe Mũthamaki wa riiri.

25

Ihooya rĩa kũũria Gũtongorio na Kũgitĩrwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩmĩroretie na igũrũ kũrĩ we;
2 Wee Ngai wakwa, nowe ndĩhokete.
- Ndũkareke njonorithio,
o na kana ũreke thũ ciakwa ingenerere.
- 3 Gũtirĩ mũndũ ũkwĩhokete
ũgaaconorithio o na rĩ,
no arĩa mekaga andũ ũũru hatarĩ gĩtũmi-rĩ,
acio nĩo magaaconorithio.
- 4 Wee Jehova, nyonia mĩthĩire yaku,
ũũmenyithie njĩra ciaku;
- 5 ndongoria ũhoroinĩ waku wa ma na ũndutage,
nĩgũkorwo nĩwe Ngai ũrĩa ũũhonokagia,
na nĩwe kũirĩgĩrĩro gĩakwa mũthenya wothe.
- 6 Jehova, ririkana tha ciaku nyingĩ o na wendo waku,
nĩgũkorwo nĩ cia kuuma o tene.
- 7 Ndũkaririkane mehia ma ũnini wakwa,
o na kana mehia makwa ma ũremi;
ndirikana kũringana na wendani waku,
nĩ ũndũ wa wega waku, Wee Jehova.
- 8 Jehova nĩ mwega na nĩ mũrũngĩrĩru;

- nĩ ùndũ ùcio andũ arĩa ehia nĩarĩmonagĩrĩria njĩra ciake.
- ⁹ Atongoragia andũ arĩa menyiihagia na njĩra ĩrĩa yagĩrĩire, na akamarutaga njĩra yake.
- ¹⁰ Njĩra ciothe cia Jehova nĩ cia wendani na wĩhokeku, harĩ arĩa mamenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake.
- ¹¹ Wee Jehova, nĩ ùndũ wa rĩtwa rĩaku-rĩ, ndekera mehia makwa, o na gũtuĩka nĩ manene.
- ¹² Mũndũ ũrĩa mwĩtigĩri Jehova nũũ?
Mũndũ ùcio nĩarĩmuonagĩrĩria njĩra ĩrĩa aagĩrĩrwo nĩ kũgera.
- ¹³ Mũndũ ùcio egũtũũra matukũ make agaaciire, nacio njiaro ciake nĩikaagaya bũrũri.
- ¹⁴ Jehova nĩehokaga andũ arĩa mamwĩtigagĩra; nĩo amenyithagia kĩrĩkanĩro gĩake.
- ¹⁵ Maitho makwa maikaraga hĩndĩ ciothe macũthĩrĩrie Jehova, nĩgũkorwo nowe wiki ũngĩteithũkithia magũrũ makwa mũtego-inĩ.
- ¹⁶ Hũgũkĩra, ũnyonie ũtugi waku, nĩgũkorwo ndĩ o nyiki na ndĩ mũnyamarĩku.
- ¹⁷ Mathĩna ma ngoro yakwa nĩmaingĩhĩte; nĩnĩra ruo rũrĩa ndĩ naruo.
- ¹⁸ Rora mũnyamaro yakwa o na gũtangĩka gwakwa, ũkĩndekere mehia makwa mothe.
- ¹⁹ Rora thũ ciakwa wone ũrĩa cingĩhĩte, nacio iithũire na rũthũũro rũtarĩ tha!
- ²⁰ Menyagĩrĩra muoyo wakwa na ũũthare; ndũkareke njonorithio, nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.
- ²¹ Wikĩndĩru wa ngoro na ũrũngĩrĩru irongitagĩra, tondũ nĩwe njĩrĩgagĩrĩra.
- ²² Wee Ngai, gĩkũũre andũ a Isiraeli, moime mathĩna-inĩ mao mothe!

26

Ihooya rĩa Mũndũ Mwega

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ndũira itua rĩa kĩhooito, nĩgũkorwo mũthĩire yakwa nĩmĩkindĩrĩku; ndũũrĩte ndĩhokete Jehova itegũthangania.
- ² Wee Jehova, ngeria na ũndorie, tuĩria ngoro yakwa o na meciiria makwa;
- ³ nĩgũkorwo wendo waku ũkoragwo ũrĩ mbere yakwa, na ngeragĩra njĩra-inĩ yaku ya ũhoru wa ma.
- ⁴ Ndiikaranagia na andũ a maheeni, o na kana ngagwatanĩra na andũ arĩa marĩ ũhinga.
- ⁵ Nĩthũire kĩũngano kĩa andũ arĩa mekaga ũũru, na ngarega gũikarania na andũ arĩa aaganu.
- ⁶ Ngwĩthamba moko nyonanie ndirĩ na mahĩtia,*

* **26:6** Gwĩthamba moko mbere ya mũingĩ kuonanagia atĩ mũndũ ùcio ndeekĩte ngero iyo.

- thiūrūrūke kīgongona gīaku, Wee Jehova,
 7 nyine nyanĩĩire rwĩmbo rwa gũcookia ngaatho,
 na heane ũhoro wa ciiko ciaku ciothe cia magegania.
 8 Wee Jehova, nĩnyendete nyũmba irĩa ũtũũraga,
 o handũ harĩa riiri waku ũikaraga.
- 9 Ndũkeherie ngoro yakwa hamwe na ya arĩa mehagia,
 kana muoyo wakwa hamwe na wa andũ arĩa maitaga thakame,
 10 arĩa marĩ na maũndũ ma waganu moko-inĩ mao,
 o arĩa moko mao ma ũrĩo maiyũrĩte mahaki.
 11 No niĩ-rĩ, ndũũraga mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke;
 kĩngũũre na ũnjiguĩre tha.
- 12 Magũrũ makwa marũgamĩte handũ harĩa haigananu;
 nĩndĩrĩgoocaga Jehova ndĩ kũngano-inĩ kĩnene.

27

Kũgĩa na Ũũmĩrĩru harĩ Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova nĩwe ũtheri wakwa na ũhonokio wakwa;
 ingĩgũtigĩra ũ?
 Jehova nĩwe kũhitho kĩa muoyo wakwa;
 ingĩkĩmakio nũ?
 2 Rĩrĩa andũ arĩa ooru manjũkĩrĩra
 nĩguo matambuure nyama cia mwĩrĩ wakwa,
 o acio thũ ciakwa na arĩa marĩ muku na niĩ maatharĩkĩra-rĩ,
 marĩhĩngagwo makagũa.
 3 O na mbũtũ cia ita ingĩndigiicĩria,
 ngoro yakwa ndĩngũtigĩra;
 o na ingĩũkĩrĩrwo nĩ ita,
 ndingĩgĩa na nganja.
- 4 Ndĩ o ũndũ ũmwe njũũragia harĩ Jehova,
 na noguo thingataga:
 atĩ njikarage nyũmba ya Jehova
 matukũ mothe ma muoyo wakwa,
 ndĩĩonagĩre wega wa Jehova,
 na ndũĩragie kĩrĩra ndĩ thĩinĩ wa hekarũ yake.
- 5 Nĩgũkorwo mũthenya wa thĩĩna-rĩ,
 akaangitĩra ndĩ hau gũikaro-inĩ gĩake;
 nĩakahitha kũgunyĩ-inĩ kĩa hema yake,
 na andũgamie igũrũ wa rwaro rwa ihiga.
- 6 Hĩndĩ iyo mũtwe wakwa nĩũkambarario
 igũrũ wa thũ iria iithiũrũrũkĩirie;
 nĩngaruta igongona ngĩanaagĩrĩra na gĩkeno ndĩ hema-inĩ yake;
 nĩngainĩra Jehova na ndĩmũgooce.
- 7 Wee Jehova, igua mũgambo wakwa rĩrĩa ndagũkaĩra;
 njiguagĩra tha na ũnjĩtikage.
- 8 Ha ũhoro waku, ngoro yakwa yugaga atĩrĩ, “Rongoria ũthiũ wake!”

- Na nĩ ngoiga atĩrĩ, Wee Jehova, ũthiũ waku nĩguo ndĩ rongoragia.
- ⁹ Ndũkaahithe ũthiũ waku,
tiga kũingata ndungata yaku na marakara;
Wee nĩwe ũtũũrĩte ũndeithagia.
Ndũkandege kana ũndiganĩrie,
Wee Ngai Mũhonokia wakwa.
- ¹⁰ O na baba na maitũ mangĩndiganĩria,
Jehova nĩakanyamũkĩra.
- ¹¹ Wee Jehova nyonagĩrĩria njĩra yaku,
na ũngeragĩrie njĩra irĩa nũngarũ,
nĩ ũndũ wa thũ ciakwa.
- ¹² Ndũkaneane kũrĩ arĩa marĩ muku na nĩ,
nĩgũkorwo aira a maheeni nĩmanjũkĩrĩire,
makaheeha mĩheehũ ya kũnjĩka ũũru.
- ¹³ Nĩ nĩnjĩtikĩtie ũũ:
atĩ nĩngeyonera wega wa Jehova
ndĩ bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.
- ¹⁴ Eterera o Jehova:
gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie ngoro,
na weterere Jehova.

28

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra, Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga;
ndũkarege gũũthikĩrĩria.
Nĩgũkorwo ũngĩngĩrĩria,
ingĩhaana ta arĩa maikũrũkĩte magatoonya irima.
- ² Igua gũthaithana gwakwa ngĩgũkaĩra ũndeithie,
o nyambararĩtie moko makwa
ndĩmerekeirie harĩa haku Hatheru-Mũno.
- ³ Ndũkanguucũrũranie hamwe na andũ arĩa aaganu,
atĩ ũndwaranĩrie hamwe na arĩa mekaga ũũru,
o arĩa maaragia ndeto cia thayũ na andũ a itũũra,
no marĩ na ũũru ngoro-inĩ ciao.
- ⁴ Andũ acio marĩhe nĩ ũndũ wa ciĩko ciao,
na nĩ ũndũ wa wĩra wao mũũru;
marĩhe nĩ ũndũ wa wĩra wa moko mao,
ũmarĩhe o kĩrĩa kĩmagĩrĩire.
- ⁵ Tondũ matirũmbũyagia mawĩko ma Jehova
o na wĩra wa moko make,
we nĩakamatharũria na ndakamaaka rĩngĩ.
- ⁶ Jehova arogoocwo,
nĩgũkorwo nĩaiguĩte ngĩmũthaiha anjiguĩre tha.
- ⁷ Jehova nĩwe hinya wakwa na nowe ngo yakwa;
ngoro yakwa nĩwe iĩhokete, na nĩandeithĩtie.
Ngoro yakwa nĩĩrarũhĩa nĩ gĩkeno,
na nĩngũmũinĩra rwĩmbo rwa kũmũcookeria ngaatho.

- 8 Jehova nīwe hinya wa andũ ake,
na kũrĩ ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta nĩ kĩirigo kĩa hinya kĩa
ũhonokio.
- 9 Honokia andũ aku na ũrathime igai rĩĩrĩ rĩaku,
tuĩka mũrĩithi wao na ũmakuuage nginya tene.

29

Ũhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Rahai Jehova, inyuĩ ciũmbe cia igũrũ,
rahai Jehova tondũ nīwe ũrĩ riiri na hinya.
- 2 Rahai Jehova, mũheane ũhoru wa riiri wa rĩitwa rĩake;
thathaiyai Jehova thĩinĩ wa ũkengi wa ũthingu wake.
- 3 Mũgambo wa Jehova ũragamba na kũu iria-inĩ;
Mũrungu ũcio wa riiri nĩraruruma,
Jehova araruruma igũrũ rĩa maaĩ maingĩ.
- 4 Mũgambo wa Jehova nĩ ũrĩ ũhoti;
mũgambo wa Jehova ũiyũrĩte riiri.
- 5 Mũgambo wa Jehova unangaga mũtarakwa;
Jehova oinangaga mũtarakwa ya Lebanoni igatuĩka tũcunjĩ.
- 6 Atũmaga bũrũri wa Lebanoni ũtũũhe ta njaũ,
nakĩo Kĩrĩma gĩa Sirioni* gĩgatũũha ta njaũ ya mbogo.
- 7 Mũgambo wa Jehova ũhenũkaga nĩnĩmbĩ cia mwaki.
- 8 Mũgambo wa Jehova ũinainagia werũ;
Jehova ainainagia Werũ wa Kadeshi.
- 9 Mũgambo wa Jehova ũthioraga mũtĩ ya mũgandi,
na ũgatũma mũtitũ ihũrũrũke igatigwo ũtheri.
- Nakuo hekarũ-inĩ yake arĩa othe marĩ kuo makaanĩrĩra
makoiga, "Kaĩ arĩ riiri-ĩ!"
- 10 Jehova arĩ igũrũ rĩa mũiyũro wa maaĩ aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene;
Jehova egũtũũra aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene arĩ Mũthamaki nginya
tene.
- 11 Jehova aheaga andũ ake hinya;
Jehova arathimaga andũ ake magaikara na thayũ.

30

Ihooya rĩa Gũcookia Ngaatho

- 1 Wee Jehova-rĩ, nĩngũgũtũũgĩria
nĩgũkorwo wandutire kũrĩa kũriku,
na ũkĩgĩria thũ ciakwa ingenerere.
- 2 Wee Jehova Ngai wakwa,
ndagũkaĩire ũndeithie nawe ũkĩlthonia.
- 3 Wee Jehova, wandutire kuuma mbĩrĩra-inĩ;
ũkĩgĩria njikũrũke, ndoonye irima.
- 4 Inĩrai Jehova mũmũgooce, inyuĩ andũ ake aamũre;
mũgooce rĩitwa rĩu rĩake itheru,

* 29:6 Sirioni nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Herimoni na rũthiomi rwa Finicia.

5 nīgũkorwo marakara make nĩ ma kahinda o kanini,
no ūtugi wake nĩwagūtũũria mũndũ muoyo;
kĩrĩro no kĩaarĩre ūtukũ wothe
no rūciinĩ gwakĩa kũrooke gĩkeno.

6 Hĩndĩ ĩrĩa ndagaacĩre, ndoigire atĩrĩ,
“Ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeka.”

7 Wee Jehova, rĩrĩa wanyonirire ūtugi waku-rĩ,
watũmire ndĩhaande o ta kĩrĩma;
no rĩrĩa wahithire ūthiũ waku-rĩ,
nĩndamakire.

8 Wee Jehova nĩwe ndakaĩire;

ngĩthaita Mwathani anjiguĩre tha:

9 “Mwanangĩko wakwa ũngĩkorwo na uumithio ũrĩkũ,
ingĩtoonyerera irima-inĩ?

Rũkũngũ-rĩ, no rũkũgooce?

No rwanĩrĩre wĩhokeku waku?

10 Wee Jehova, thikĩrĩria na ũnjiguĩre tha;
Wee Jehova, tuĩka ūteithio wakwa.”

11 Wagarũrĩre kĩgirĩko gĩakwa gĩgĩtuĩka rwĩmbo rwa gĩkeno;
ũkĩnduta nguo yakwa ya ikũnia, ũkĩhumba gĩkeno,

12 nĩgeetha ngoro yakwa ikũinĩre na ndĩgakire.

Wee Jehova Ngai wakwa, ngũtũũra ngũcookagĩria ngaatho nginya tene.

31

Ihooya rĩa Kwĩhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova, nĩ harĩwe njũrĩire;
ndũkanareke njonorithio;

nĩ ũndũ wa ūthingu waku-rĩ, ndeithũra.

2 Ndegera gũtũ

na ūhiũhe ūuke ūũhatũre;

tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩra,
ũtuĩke gĩikaro kĩirigĩre na hinya, ūũhonokie.

3 Nīgũkorwo Wee nĩwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga
na gĩikaro gĩakwa kĩirigĩre na hinya,

nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku, ndongoria na ũnyonie njĩra.

4 Ndeithũkithia mũtego-inĩ ũrĩa nyambĩirwo,
nīgũkorwo nĩwe rĩũrĩro rĩakwa.

5 Roho wakwa ndaũiga moko-inĩ maku;

Wee Jehova, ngũũra, o Wee Mũrungu ũrĩa wa ma.

6 Nĩthũire arĩa mahooyaga ngai cia mĩhianano ĩtarĩ kĩene;
nĩ ndĩhokete o Jehova.

7 Nĩ nĩngũcanjamũka na ngenage nĩ ũndũ wa wendo waku,
nīgũkorwo nĩwonire mĩnyamaro yakwa,
na ũkĩmenya ruo rũnene rwa ngoro yakwa.

8 Ndũũneanĩte kũrĩ thũ,

no nĩũkinyithĩtie magũrũ makwa handũ haariĩ.

- 9 Njiguĩra tha, Wee Jehova, nĩgũkorwo ndĩ mũnyamarĩku;
maitho makwa nĩmaroorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa kĩaha,
ngoro yakwa na mwĩrĩ wakwa ikoorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa
ihooru.
- 10 Muoyo wakwa nĩũniinĩtwo nĩ ruo rĩnene,
na mĩaka yakwa ikaniinwo nĩ gũcaaya;
nĩnjũrĩtwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa mũnyamaro yakwa,
namo mahĩndĩ makwa makaaga hinya.
- 11 Nĩ ũndũ wa thũ ciakwa ciothe,
nduĩkĩte wa kũnyararwo nĩ andũ a itũũra rĩakwa;
nduĩkĩte kĩndũ gĩa gwĩtigĩrwo nĩ arata akwa,
nao arĩa maanyona njĩra-inĩ nĩ kũũra moraga.
- 12 Nĩmariganĩrwo nĩ niĩ o ta mũndũ ũkuĩte;
ngakĩhaana o ta nyũngũ nguũ.
- 13 Nĩgũkorwo nĩndĩraigwa njambanio ya andũ aingĩ;
guoya mũnene ũkĩnyumaga na mĩena yothe;
marathugunda manjĩke ũũru,
makagĩa ndundu ya ũrĩa mangĩnjũraga.
- 14 No niĩ nĩwe ndĩhokete, Wee Jehova,
ngoiga atĩrĩ, “Wee nĩwe Ngai wakwa.”
- 15 Mahinda makwa marĩ moko-inĩ maku;
ndeithũra kuuma kũrĩ thũ ciakwa,
na kuuma kũrĩ arĩa maathingataga.
- 16 Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku;
honokia nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga.
- 17 Wee Jehova, ndũkareke njonorithio,
nĩgũkorwo nĩwe ngayagĩra;
no andũ arĩa aaganu ũreke maconorithio
na makome mbĩrĩra-inĩ makĩrĩte ki.
- 18 Tũma mũromo yao ya kũheenania ikirio,
nĩgũkorwo maaragia na mwĩtĩo na kĩnyararo,
maaragia na mwĩgaatho magookĩrĩra andũ arĩa athingu.
- 19 Kaĩ wega waku ũrĩa ũigũire arĩa magwĩtigĩrĩte, nĩ mũingĩ-ĩ,
o wega ũrĩa ũheaga andũ arĩa moragĩra harĩwe andũ othe
makĩonaga.
- 20 ũmahithaga harĩa Wee ũrĩ o harĩa hegĩtĩte,
kuuma kũrĩ arĩa mamaciiragĩra kũmeka ũũru;
ũmaigaga gũkaro-inĩ gĩaku,
ũkamagitĩra harĩ nĩmĩ iria icambanagia.
- 21 Jehova arogocwo,
nĩgũkorwo nĩanyonirie wendo wake wa magegania
rĩrĩa ndaarĩ itũũra inene rĩrigiicĩirio nĩ thũ.
- 22 Rĩrĩa ndaarĩ mũmaku, ndoigire atĩrĩ,
“Nĩnjeheretio maitho-inĩ maku!”
No nĩwagũire ngĩgũthaitha ũnjigũire tha,
rĩrĩa ndagũkaĩire ũndeithie.
- 23 Endai Jehova inyuĩ andũ ake aamũre!

Jehova nĩamenyagĩrĩra arĩa ehokeku,
no ũrĩa mwĩtĩĩ amũrĩhaga o ũrĩa kwagĩrĩire.
24 Gĩai na hinya na mwĩyũmĩrĩrie ngoro,
inyuĩ inyuothe arĩa mwĩhokete Jehova.

32

Gĩkeno gĩa Kũrekerwo Mehia

Thaburi ya Daudi

- 1 Kũrathimwo-rĩ,
nĩ ũrĩa ũrekeirwo mahĩtia make,
o ũrĩa mehia make mahumbĩrĩtwo.
- 2 Kũrathimwo-rĩ,
nĩ mũndũ ũrĩa Jehova atatuaga mwĩhia,
na ũrĩa ũtarĩ ũhinga ngoro.
- 3 Rĩrĩa ndakirĩte ki,
mahĩndĩ makwa nĩmahinyarire
nĩ ũndũ wa gũcaaya gwakwa mũthenya wothe.
- 4 Nĩgũkorwo guoko gwaku
nĩ kwanditũhağĩra mũthenya na ũtukũ;
hinya wakwa wathirire
o ta ũrĩa ime rĩthiraga hĩndĩ ya riũa.
- 5 Hĩndĩ ĩyo ngĩkumbũrĩra mehia makwa,
na ndiahithire waganu wakwa,
ndoigire atĩrĩ, "Nĩngumbũra mahĩtia makwa kũrĩ Jehova,"
nawe ũkĩndekera ũũru wa mehia makwa.
- 6 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ wothe mwĩtigĩri Ngai
nĩakũhooe rĩrĩa ũngĩoneka;
ti-itherũ rĩrĩa maaĩ maingĩ marĩ hinya maambũrũrũka,
matingĩmũkinyĩra.
- 7 Wee nĩwe kĩĩhitho gĩakwa;
nĩũkangitĩra hĩndĩ ya mathĩina,
na ũũthiũrũrũkĩrie na nyĩmbo cia ũhonokio.
- 8 Nĩndĩrĩkũrutaga na ngakuonereria njĩra ĩrĩa wagĩrĩrwo nĩ kũgera;
ndĩrĩgũtaaraga na ngũmenyagĩrĩrie.
- 9 Ndũkahaane ta mbarathi kana nyũmbũ,
iria itarĩ ũmenyo,
iria arĩ o nginya ciĩkĩrwo matamu na mĩkwa kanua,
kwaga ũguo itingĩgũkuhĩrĩria.
- 10 Andũ arĩa aaganu monaga maruo maingĩ,
no mũndũ ũrĩa wĩhokaga Jehova
egũtũũra arigiicĩirio nĩ wendo ũrĩa ũtathiraga.
- 11 Inyuĩ arĩa athingu kenerai Jehova na mũcanjamũke;
mũinĩrei, inyuothe arĩa arũngĩrĩru ngoro!

33

Rwĩmbo rwa Kũgooca

- 1 Inĩrai Jehova mũkenete, inyuĩ andũ arĩa athingu;

andũ arĩa arũngĩrĩru ngoro nĩo maagĩrĩrwo nĩkũmũgooca.

- ² Goocai Jehova na kĩnanda kĩa mũgeeto;
mũinĩrei na kĩnanda kĩa kĩa kĩa kĩa na nga ikũmi.
- ³ Mũinĩrei rwĩmbo rwerũ;
hũũrai inanda mũrĩ na ũũgĩ, na mwanĩrĩre nĩ gũkena.
- ⁴ Nĩgũkorwo kiugo kĩa Jehova nĩkĩerekereru na nĩ kĩa ma;
we nĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.
- ⁵ Jehova nĩendete ũthingu na ciira wa kĩhooto;
thĩ yothe iĩyũrite wendani wake ũrĩa ũtathiraga.
- ⁶ Igũrũ rĩombirwo na ũndũ wa kiugo kĩa Jehova,
mbũtũ cia igũrũ ikĩumbwo na mĩhũmũ ya kanua gake.
- ⁷ Aacookanĩrĩrie maaĩ ma iria inene ndigithũ-inĩ;
maaĩ ma kũrĩa kũriku aamaigire thĩnĩ wa makũmbĩ.
- ⁸ Thĩ yothe nĩtigĩre Jehova;
andũ othe a thĩ nĩmamũtĩe.
- ⁹ Nĩgũkorwo aaririe, thĩ ikĩgĩa kuo;
aathanire, ikĩhaanda, ikĩrũma wega.
- ¹⁰ Jehova nĩarigiicaga mĩbango ya ndũrĩrĩ;
nĩathũkagia mĩoroto ya andũ.
- ¹¹ No mĩbango ya Jehova iĩhaandaga wega nginya tene,
mĩoroto ya ngoro yake igakinyĩra njjarwa na njjarwa.
- ¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ rũrĩrĩ rũrĩa Jehova arĩ we Ngai waruo,
andũ arĩa eethuurĩire matũike igai rĩake.
- ¹³ Jehova arĩ igũrũ aroraga thĩ
akoona andũ othe;
- ¹⁴ acũthagĩrĩria arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ,
arĩ o kũu gĩikaro-inĩ gĩake,
- ¹⁵ we nĩwe mũũmbi wa ngoro ciao othe,
na nĩoĩ mawĩra mao mothe.
- ¹⁶ Gũtirĩ mũthamaki ũhonokagio nĩ mũigana wa ita rĩake,
na gũtirĩ njamba ya ita iĩteithũraga nĩ ũndũ wa hinya wayo
mũnene.
- ¹⁷ Ha ũhoru wa kũhonokania-rĩ,
mbarathi cia mbaara nĩ mwĩhoko wa tũhũ;
o na irĩ na hinya mũingĩ ndĩngĩhonokania.
- ¹⁸ No rĩrĩ, maitho ma Jehova macũthagĩrĩria andũ arĩa
mamwĩtigagĩra,
o acio maikaraga mehokete wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
- ¹⁹ akamateithũra gĩkuũ-inĩ,
na akamatũũria muoyo hĩndĩ ya ng'aragu.
- ²⁰ Ithuĩ twetagĩrĩra Jehova tũrĩ na mwĩhoko;
nĩwe ũteithio witũ o na ngo iitũ.
- ²¹ Ngoro ciitũ nĩcikenete nĩ ũndũ wake,
nĩgũkorwo twĩhokete rĩitwa rĩake itheru.
- ²² Wee Jehova-rĩ, wendo waku ũrĩa ũtathiraga ũroikarania na ithuĩ,
o ta ũrĩa ithuĩ tũkwĩrĩgĩrĩire.

34

Kūgooca Jehova nĩ ũndũ wa Ũhonokio Wake

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndĩrikumagia Jehova hĩndĩ ciothe;
ndĩrĩmũgoocaga na kanua gakwa hĩndĩ ciothe.
- 2 Ngoro yakwa nĩ Jehova irĩrahaga;
arĩa anyamaarĩku marĩguaga ũguo magakena.
- 3 Goocai Jehova mũmũnenehie mũrĩ hamwe na nĩ;
rekei tũtũgĩrie rĩtwa rĩake tũrĩ hamwe.
- 4 Ndarongoririe Jehova, nake akĩnjĩtika,
akĩndeithũra kuuma kũrĩ maũndũ marĩa mothe maanjĩkagĩra
guoya.
- 5 Andũ arĩa mamũcũthagĩrĩria matheragĩrwo nĩ ũtheri;
mothiũ mao gũtirĩ hĩndĩ magaaconorithio.
- 6 Mũndũ ũyũ mũthĩni aakaĩire Jehova, nake Jehova akĩmũigua,
akĩmũhonokia mathĩna-inĩ make mothe.
- 7 Mũraika wa Jehova aikaraga arangĩire arĩa othe mamwĩtigagĩra,
na akamateithũra othe.
- 8 Camai muone atĩ Jehova nĩ mwega;
kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũragĩra harĩ we.
- 9 Mwĩtigĩrei Jehova, inyuĩ andũ ake aamũre,
nĩgũkorwo arĩa mamwĩtigĩrĩte gũtirĩ kĩndũ maagaga.
- 10 Mĩrũũthi no yage gĩa kũrĩa ihũte,
no arĩa marongoragia Jehova gũtirĩ kĩndũ kĩega maagaga.
- 11 Ũkai ciana ciakwa, mũthikĩrĩrie ũrĩa nguuga;
nĩngũmũruta gwĩtigĩra Jehova.
- 12 Mũndũ ũrĩa wanyu ũngĩenda gũtũũra muoyo,
na erĩrĩrie kuona matukũ maingĩ mega,
- 13 nĩakĩmenyerere rũrĩmĩ rwake rũtikoige ũũru,
na mĩromo yake ndĩkaarie maheeni.
- 14 Garũrũka utige gwĩka ũũru na wĩke ũrĩa kwagĩrĩire;
caragia thayũ na ũũthingatage.
- 15 Maitho ma Jehova macũthagĩrĩria andũ arĩa athingu,
na matũ make magathikĩrĩria kĩrĩro kĩa;
- 16 ũthiũ wa Jehova ũkagĩrĩra andũ arĩa mekaga ũũru,
nĩguo moima thĩ matikanaririkanwo.
- 17 Andũ arĩa athingu makayaga, Jehova akamaigua;
amateithũraga kuuma mathĩna-inĩ mao mothe.
- 18 Jehova akoragwo arĩ hakuhĩ na andũ arĩa ahehenjeku ngoro,
na akahonokia arĩa athuthĩku roho.
- 19 Mũndũ ũrĩa mũthingu no akorwo arĩ na mathĩna maingĩ,
no Jehova amũteithũraga harĩ mo mothe;
- 20 agitagĩra mahĩndĩ make mothe,
gũtirĩ o na rĩmwe rĩngiunĩka.

- 21 Andũ arĩa aaganu makooraḡwo nĩ ũũru;
nao arĩa mathũire andũ arĩa athingu nĩmagatuĩrwo ciira.
- 22 Jehova akũũraga ndungata ciake;
arĩa othe moragĩra harĩ we gũtirĩ ũgaatuĩrwo ciira.

35

Kũhooya Kũhonokio kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, hũũrana na arĩa marahũũrana na nĩ;
rĩa na arĩa mararũa na nĩ.
- 2 Oya ngo nene na gako kanini;
arahũka ũũke ũndeithie.
- 3 Hiũria itimũ na mĩcengĩ,
ũũkĩrĩre arĩa maathingatĩte.
- Ĩra ngoro yakwa atĩrĩ,
“Nĩ nĩ nĩ ũhonokio waku.”
- 4 Andũ arĩa mendaga kũnduta muoyo
maroconorithio na maagithio gĩtũio,
arĩa mathugundaga kũnyũnũha
maroookio na thuutha mamakĩte.
- 5 Marohaana ta mahutĩ mombũrĩtwo nĩ rũhuho,
na mũraika wa Jehova amaingatithĩtie;
- 6 njĩra yao ĩrogĩa nduma na ĩtendere,
nake mũraika wa Jehova ahanyũkanie nao.
- 7 Kuona atĩ nĩmahithĩire wabu wa kũndega hatarĩ gĩtũmi,
na makanyenjera irima hatarĩ gĩtũmi,
- 8 marokorererwo nĩ mwanangĩko matehaarĩirie,
wabu ũcio manyambĩire ũromanyiita o ene,
marogwa irima rĩu manyenjeire.
- 9 Hĩndĩ ĩyo ngoro yakwa ĩgaacanjamũka nĩ ũndũ wa Jehova,
na ĩkenagĩre ũhonokio wake.
- 10 Nĩngwanĩrĩra na ngoro yakwa yothe, njũũrie atĩrĩ,
“Nũũ ũhaana tawe, Wee Jehova?”
- O Wee ũhatũraga andũ arĩa athĩĩni harĩ arĩa marĩ hinya kũmakĩra,
ũkahatũra athĩĩni na abatari harĩ arĩa mamatunyaga indo.”
- 11 Nĩkumĩrĩte aira a maheeni,
makanjũũria ũhoru wa maũndũ itooĩ.
- 12 Wega wakwa mandĩhaga na ũũru,
magatiga ngoro yakwa ĩrĩ na ihooru.
- 13 No rĩrĩa o maarĩ arũaru, nĩ ndehumbire nguo ya ikũnia,
na ngĩnyiihia na ũndũ wa kwĩhinga kũria irio.
- Rĩrĩa mahooya makwa maagire macookio-rĩ,
14 ndaikarire ngĩcakayaga,
o taarĩ mũrata wakwa kana mũrũ wa maitũ ndaacakayagĩra.
- Ndethikĩire ndĩ na ihooru,
o taarĩ mũndũ ũracakaĩra nyina.
- 15 No rĩrĩa ndahĩngirwo ngĩgwa, o moonganire hamwe mangenerere;
atharĩkĩri makũngana maatharĩkĩre itekũmenya.

- Manjaambirie mategūtigithīria.
 16 Maanyūrūragia ta andū matooī Ngai,
 makaahagaranīria magego mao.
 17 Wee Jehova-rī, nī nginya rī ūgūikara wīroreire?
 Hatūra muoyo wakwa kuuma harī wanangi wao,
 ūhatūre muoyo wakwa wa goro kuuma harī mīrūūthi īno.
 18 Nī niī ngūgūcookeria ngaatho kīūngano-inī kīrīa kīnene;
 ndīkūgocaga ndī gatagatī ka andū aingī.
- 19 Ndūkareke arīa maathūire tūhū
 mangūūrīre maitho, mangenerere;
 kana acio maamenete hatarī gītūmi
 moinanīre maitho.
 20 Matiaragia ndeto cia thayū,
 no mathugundaga maūndū ma maheeni,
 ma gūūkīrīra andū arīa maikaraga na thayū būrūri-inī.
 21 Manjathamagīria tūnua twao makoiga atīrī,
 “Haiya! Haiya! Maitho maitū nīmeyoneire ūguo.”
- 22 Wee Jehova, nīwīoneire ūguo; tiga gūkira.
 Wee Mwathani-rī, ndūgaikare haraaya na niī.
 23 Arahūka, ūkīra ūngitīre!
 Hūūranīra, Wee Ngai wakwa na Mwathani wakwa.
 24 Wee Jehova, ndūira kūringana na ūthingu waku, Wee Ngai wakwa;
 ndūkareke mangūūrīre maitho, mangenerere.
 25 Ndūkareke meciirīe atīrī, “Haiya, ūguo noguo tūrendaga gwīkīke!”
 Kana moige atīrī, “Nītūmūmeretie.”
- 26 Arīa othe mangūūrāgīra maitho mangenerere nī ūndū wa
 mīnyamaro yakwa
 maroconorithio na manyiitwo nī kīrigiicano;
 arīa othe metūūgagīria igūrū rīakwa
 maroconorithio na maagithio gītīo.
 27 Arīa makenaga ndaatuīrwo ciira na kīhooto,
 nīmanīrīre na gīkeno na gūcanjamūka;
 nīmatūūre moigaga atīrī, “Jehova arotūgīrio,
 o we ūkenagīra ūgaacīru wa ndungata yake.”
 28 Rūrīmī rwakwa rūrīaragia ūhorō wa ūthingu waku,
 na ngūgocage mūthenya wothe.

36

Waganu wa Andū

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndī na ndūmīrīri nditū ngoro-inī yakwa,
 īkonī wīhia wa mūndū ūrīa mwaganu:
 Nī atīrī, hatīrī wītīgīri Ngai
 maitho-inī make.
 2 Nī gūkorwo maitho-inī make mwene erahaga mūno,
 ūū atī ndangihota gūkūūrana o na kana athūūre mehia make.
 3 Ciugo cia kanua gake nī cia waganu na nī cia maheeni;
 nīatīgīte gūtuīka mūndū mūūgī na wa gwīkaga wega.

4 O na arĩ ũrĩrĩ-inĩ wake athugundaga o maũndũ mooru;
eheanaga njĩra-inĩ ya kũmwerekeria gwĩka ũuru,
na ndathũũraga ũndũ mũũru.

5 Wee Jehova-rĩ, wendani waku ũkinyĩte o igũrũ,
naguo wĩhokeku waku ũgakinya o matu-inĩ.

6 Ũthingu waku ũhaana ta irĩma iria nene,
kĩhooito gĩaku gĩkarikĩra ta kũrĩa kũriku.

Wee Jehova-rĩ, ũmenyagĩrĩra mũndũ o na nyamũ.

7 Hi! Kaĩ wendo waku ũrĩa ũtathiraga nĩ wa goro mũno-ĩ!
Andũ othe anene na anini
moragĩra kũgunyĩ-inĩ kĩa mathagu maku.

8 Marĩaga makaigania kuumana na ũingĩ wa nyũmba yaku;
ũmaheaga gĩa kũnyua kuuma rũũĩ-inĩ rwaku rwa gĩkeno.

9 Nĩgũkorwo gĩthima kĩa muoyo kĩrĩ kũrĩ we;
ũtheri-inĩ waku nĩho tuonaga ũtheri.

10 Kĩrĩrĩria kwenda arĩa makũũĩ,
naguo ũthingu waku ũtũũre na arĩa arũngĩrĩru ngoro.

11 Ikinya rĩa ũrĩa mwĩtĩĩ rĩroaga kũnjũkĩrĩra,
o na kana guoko kwa ũrĩa mwaganu kũnyingate.

12 Ta rora wone ũrĩa andũ arĩa mekaga ũuru magwĩte thĩ;
maikanĩtio thĩ, na matingĩhota gũũkĩra!

37

Marigĩrĩrio ma Andũ arĩa Athingu na arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

1 Tigaga gũthĩĩnĩka ngoro nĩ ũndũ wa andũ arĩa mekaga ũuru,
o na kana ũiguage ũiru nĩ ũndũ wa arĩa mekaga mahĩtia;

2 nĩgũkorwo acio makaahooa o narua o ta ũrĩa nyeki ihooaha,
na makue narua o ta ũrĩa riya rĩhooaha rĩamunywo.

3 Wĩhoke Jehova na wĩkage wega;
tũũra bũrũri-inĩ ũkenagĩra ũrĩthio wa thayũ.

4 Īkaga maũndũ ma gũkenia Jehova,
na nĩarĩkũhingagĩria merirĩria ma ngoro yaku.

5 Rebagĩrĩria Jehova njĩra yaku;
mwĩhokage o we, nake nĩarĩkaga maũndũ maya:

6 Nĩarĩtũmaga ũthingu waku ware o ta rũciini,
nakĩo kũhooito gĩa ciira waku kĩare o ta riũa rĩa mũthenya barigici.

7 Hoorera mbere ya Jehova na ũmweterere ũtegũthethũka;
ndũgathĩĩnĩke ngoro rĩrĩa andũ magaacĩra mũthĩĩre-inĩ yao,
rĩrĩa mekũhingia mathugunda mao ma gwĩka ũuru.

8 Tigaga kũrakara na wĩrigagĩrĩrie mang'ũrĩ;
tigaga gũthĩĩnĩka ngoro, tondũ ũndũ ũcio no ũtũme wĩke ũuru.

9 Nĩgũkorwo andũ oorũ nĩmakaniinwo,
no arĩa mehokete Jehova nĩmakagaya bũrũri.

- 10 No kahinda kanini, arĩa aaganu mage kuoneka rĩngĩ;
o na mũngĩmacaria, mũtingĩmoona.
- 11 No arĩa ahooreri nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre makenete nĩkũingĩhĩrwo nĩ thayũ.
- 12 Andũ arĩa aaganu mathugundaga mokĩrĩre andũ arĩa athingu,
na makamahagaranĩria magego;
- 13 no Mwathani athekagĩrĩra andũ acio aaganu,
nĩgũkorwo nĩoĩ mũthenya wao nĩũrooka.
- 14 Andũ arĩa aaganu macomorete hiũ cia njora,
na makageeta ũta
nĩguo maniine mũndũ ũrĩa mũthĩĩni na mũbatari,
na moorage andũ arĩa njĩra ciao irũngĩrĩrie.
- 15 No hiũ icio ciao cia njora igaatheeca ngoro ciao ene,
na mota mao moinangwo.
- 16 Nĩ kaba kĩndũ kĩnini kĩrĩ na andũ arĩa athingu,
gũkĩra ũtonga mũingĩ wa andũ aaganu;
- 17 nĩgũkorwo hinya wa andũ arĩa aaganu nĩũkaniinwo,
no Jehova atiiragĩrĩra andũ arĩa athingu.
- 18 Matukũ ma andũ arĩa matarĩ ũcuuke nĩmooĩo nĩ Jehova,
na igai rĩa rĩgũtũũra nginya tene.
- 19 Hĩndĩ ya mwanangĩko matikoona ũũru;
na hĩndĩ ya ng'aragu magaakorwo na irio cia kũigana.
- 20 No andũ arĩa aaganu nĩmagathira:
Thũ cia Jehova igaathira ta ũrĩa ũthaka wa mĩgũnda ũthiraga,
nĩkabuĩria, ibuĩrie o ta ndogo.
- 21 Andũ arĩa aaganu makoombaga na matirĩhaga,
no arĩa athingu maheanaga na ũtaana;
- 22 andũ arĩa Jehova arathimĩte nĩmakagaya bũrũri,
no arĩa arumĩte nĩmakaniinwo.
- 23 Jehova angĩkenio nĩ mũthiĩre wa mũndũ,
atũmaga makinya make marũme wega;
- 24 o na angĩhĩngwo, ndangĩgũa,
nĩgũkorwo Jehova amũnyĩitagĩrĩra na guoko gwake.
- 25 Ndaarĩ mũnini, na rĩu ndĩ mũkũrũ,
no ndirĩ ndoona andũ arĩa athingu matiganĩrio,
kana ciana ciao ikĩhooya irio.
- 26 Hĩndĩ ciothe makoragwo marĩ ataana,
na makombanagĩra matekwenda uumithio;
ciana ciao nĩ ikaarathimwo.
- 27 Theemaga ũũru, na wĩkage wega,
nawe ũtũũre bũrũri-inĩ nginya tene.
- 28 Nĩgũkorwo Jehova endete o kĩhooto,

na ndagatiganĩria arĩa ake ehokeku.

Acio megūtũũra magitũirwo nginya tene,
no ciana cia arĩa aaganu nĩkaniinwo.

²⁹ Andũ arĩa athingu nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre kuo nginya tene.

³⁰ Kanua ka mũndũ mũthingu gatumũkaga ndeto cia ũũgĩ,
naruo rũrĩmĩ rwake rũkaarĩa kĩhooto.

³¹ Watho wa Ngai wake ũrĩ o ngoro-inĩ yake;
makinya make matingĩtenderũka.

³² Andũ arĩa aaganu maikaraga moheirie arĩa athingu,
magĩcaria o ũrĩa mangĩmooraga;

³³ no Jehova ndakamatiganĩria moko-inĩ ma andũ acio aaganu,
kana areke matuĩrwo atĩ nĩ ehia rĩrĩa magaaciirithio.

³⁴ Etagĩrĩa Jehova
na ũrũmagĩrĩre njĩra yake.

Nĩagagūtũũgĩria nĩguo ũgae bũrũri;
rĩrĩa andũ arĩa aaganu makaaniinwo-rĩ,
wee nĩũkeyonera ũndũ ũcio.

³⁵ Nĩnyonete mũndũ mwaganu na mũndũ ũtarĩ tha
agaaciire ta mũtĩ mũruru ũrĩ o imerero-inĩ rĩaguo,

³⁶ no thuutha wa kahinda o kanini akĩehera,
akĩaga gũkorwo ho rĩngĩ;
o na gũtuĩka nĩdamũcaririe, ndiigana kũmuona.

³⁷ Cũrania ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke,
na ũrore ũrĩa mũrũngĩrĩru,
ũhoru wake wa matukũ marĩa magooka nĩ ũhoru wa thayũ.

³⁸ No rĩrĩ, andũ arĩa ehia othe nĩmakaniinwo;
no andũ arĩa aaganu mũthia wao nĩ kũũragwo makoogwo.

³⁹ Ũhonokio wa andũ arĩa athingu uumaga kũrĩ Jehova;
we nĩwe kũhitho kĩa kĩa hinya hĩndĩ ya mathĩina.

⁴⁰ Jehova nĩamateithagia na akamateithũra;
amateithũraga kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu na akamahonokia,
tondũ moragĩra harĩ we.

38

Ihooya rĩa Mũndũ Ũrathĩnĩka

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, ndũkandũithie ũrĩ na marakara,
kana ũũherithie ũrĩ na mang'ũrĩ.

² Nĩgũkorwo mĩguĩ yaku nĩtheceete,
na guoko gwaku nĩ kũũhũrĩte mũno.

³ Ndirĩ na ũgima wa mwĩrĩ tondũ wa mang'ũrĩ maku;
mahĩndĩ makwa nĩmarũaru nĩ ũndũ wa mehia makwa.

⁴ Mahĩtia makwa nĩmanditũhũire mũno

o ta mûrigo mûritû itangîhota gûkuua.

- ⁵ Ironda ciakwa nîitogotete na ikanunga
nî tondû wa ûrimû wakwa wa mehia.
- ⁶ Thiaga ndîhacîte, ngakungîrîra mûno,
mûthenya wothe ndindaga ngîcakaya.
- ⁷ Mûgongo wakwa ûiyûrîtwo nî ruo ta rwa mwaki;
ndîrî na ûgima wa mwîrî.
- ⁸ Ndî mûmocu na ngathuthîka biû;
ndîracaaya nî ruo rwa ngoro.
- ⁹ Wee Mwathani, wendi wakwa wothe ûrî o mbere yaku;
gûcaaya gwakwa ti kûhitharu harîwe.
- ¹⁰ Ngoro yakwa nîratuuma mûno,
naguo hinya wakwa nîgûthira ûrathira;
o na ûtheri nîumîte maitho-inî makwa.
- ¹¹ Arata na athiritû akwa matiendaga kûnguhîrîria
nî ûndû wa ironda ciakwa;
o na andû a itûûra rîakwa manjîkaraga haraihu.
- ¹² Andû arîa mendaga kûnjûraga nî mîtego mandegagîra,
arîa mendaga kûnjîka ûûru maaragia ûrîa mangînyûnûha;
mûthenya wothe mathugundaga o maheeni.
- ¹³ Nîi haana ta mûndû gîtaigua, ûrîa ûtaiguaga,
ngahaana ta mûndû ûtaaragia, ûrîa ûtangîtumûra kanua gake;
- ¹⁴ nduîkîte ta mûndû ûtaiguaga,
ûrîa kanua gake gatarî ûndû kangîhota gûcookia.
- ¹⁵ Wee Jehova, Wee nîwe njetagîrîra;
Wee Mwathani Ngai wakwa, Wee nîwe ûkûnjookeria ûhoru.
- ¹⁶ Nîgûkorwo ndoigire atîrî, “Ndûkanareke thû ciakwa ingenerere,
o na kana ciîtûûgîrie igûrû rîakwa rîrîa kûgûrû gwakwa gwaten-
derûka.”
- ¹⁷ Nîgûkorwo ngirie kûgûa,
na njîkaraga ndî na ruo hîndî ciothe.
- ¹⁸ Nîngumbûra waganu wakwa;
nîthîinîtio nî mehia makwa.
- ¹⁹ Thû ciakwa iria irî kîyo nîcio nyingî;
arîa maathûire hatarî gîtûmi nî aingî.
- ²⁰ Andû arîa mandîhaga wega wakwa na ûûru
manjambagia rîrîa nî ngûthingata ûndû ûrîa mwega.
- ²¹ Wee Jehova, ndûkandiganîrie;
Wee Ngai wakwa, ndûgaikare haraihu na nîi.
- ²² Ūka narua ûndeithie,
Wee Mwathani, Mûhonokia wakwa.

39

Kuumbûra Mehia kwa Mûndû Mûthînîku
Thaburi ya Daudi

¹ Ndoigire atîrî, “Ndîmenyagîrîra mîthîire yakwa,

- ndirigagĩrĩrie ndikehie na rũrĩmĩ rwakwa;
nĩnguoha kanua gakwa
rĩrĩa rĩothe mũndũ mwaganu arĩ harĩa ndĩ.”
- ² No rĩrĩa ndakirĩte na ngahoorera,
itekwaria o na ũndũ mwega-rĩ,
ruo rwakwa rũgĩkĩrĩrĩria kuongerereka.
- ³ Ngoro yakwa yahĩahĩaga thĩinĩ wakwa,
na o rĩrĩa ndecũũranagia, mwaki ũgĩakana;
hĩndĩ iyo ngĩaria na rũrĩmĩ rwakwa, ngiuga atĩrĩ:
- ⁴ “Wee Jehova, nyonia mũthia wa mũtũũrĩre wakwa,
o na mũigana wa matukũ makwa;
nĩngĩmenye ũrĩa mũtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira na ihenya.
- ⁵ Ũtũmĩte matukũ makwa makuhĩhe ta rũhĩ;
mũigana wa mĩaka yakwa ti ta kĩndũ harĩwe.
Mũndũ o wothe ũrĩ muoyo o na rĩrĩa ehaandĩte wega nĩ kĩndũ gĩa
tũhũ.
- ⁶ Ti-itherũ mũndũ nĩ ta kĩruru rĩrĩa egũcangacanga:
Mĩhang’o ĩrĩa ehang’agia nayo no ya tũhũ;
eigagĩra ũtonga, no ndooĩ nũũ ũkeeguna naguo.
- ⁷ “No rĩu, Mwathani-rĩ, nĩ kĩ njeteraire?
Wee nĩwe mwĩhoko wakwa.
- ⁸ Honokia kuuma mehia-inĩ makwa mothe;
ndũkareke thekererwo nĩ andũ arĩa akĩigu.
- ⁹ Ndakirĩte ki; ndingĩatumũrĩre kanua gakwa,
nĩgũkorwo nĩwe wekĩte ũguo.
- ¹⁰ Njehereria ihũura rĩaku;
nĩhootetwo nĩ iringa rĩa guoko gwaku.
- ¹¹ We ũrũithagia na ũkaherithia andũ nĩ ũndũ wa mehia mao;
ũniinaga ũtonga wao ta memenyi;
mũndũ no ta kĩndũ gĩa tũhũ.
- ¹² “Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova,
thikĩrĩria ngĩgũkaira ũndeithie;
ndũkarege kũigua kĩrĩro gĩakwa.
Nĩgũkorwo njikaranagia nawe ta ndĩ mũgeni,
ngahaana ta mũndũ ũthaamĩire kuo,
o ta ũrĩa maithe makwa mothe maatariĩ.
- ¹³ Wihũgũre na kũngĩ ũtuge kũnyona, nĩguo ngĩkene rĩngĩ,
itanathiĩ njage gũkorwo ho rĩngĩ.”

40

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndeteraire Jehova o ngĩrĩrĩrie;
nake agĩthikĩrĩria akĩigua kĩrĩro gĩakwa.
- ² Nĩ aandutire irima rĩa mũũro,
thĩinĩ wa ndoro yarĩ ndenderũ,
agĩkinyithia magũrũ makwa igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
na agĩtũma ndĩhaande wega.

³ Eekĩrire rwĩmbo rwerũ kanua-inĩ gakwa,
rwĩmbo rwa kũgoocaga Ngai witũ naruo.
Andũ aingĩ marĩonaga ũguo magetigĩra,
nao makehoka Jehova.

⁴ Kũrathimwo nĩ mũndũ
ũrĩa ũtuĩte atĩ arũhokaga o Jehova,
na nderĩgagĩrĩra andũ arĩa etĩĩ,
o acio marũmagĩrĩra ngai cia maheeni.

⁵ Wee Jehova Ngai wakwa-rĩ,
magegania marĩa wĩkĩte nĩ maingĩ.
Maũndũ marĩa ũtũbangĩire
gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũgũtaarĩria;
korwo ndaaria heane ũhoru wamo-rĩ,
mangĩkorwo marĩ maingĩ mũno kũmoiga.

⁶ Wee-rĩ, ti magongona na maruta weriragĩria,
no nĩũũheete matũ ma gũkũigua;
maruta ma njino na maruta ma kũhoroheria mehia
ti mo maakũbatairie.

⁷ Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha, nĩndooka,
o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo ũhoru wakwa ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo.

⁸ Nĩ ndĩriragĩria gwĩka wendi waku, Wee Ngai wakwa;
watho waku ũrĩ ngoro-inĩ yakwa.”

⁹ Nyanagĩrĩra ũhoru wa ũthingu ndĩ kũũngano-inĩ kĩnene;
o ta ũrĩa ũũĩ, Wee Jehova,
nĩ ndihingaga mĩromo yakwa.

¹⁰ Nĩ ndihithagĩrĩra ũthingu waku ngoro-inĩ yakwa;
njaragia ũhoru wa wĩhokeku na ũhonokio waku.

Wendo waku na ũhoru waku wa ma
ndirĩ ndacihitha kũũngano kĩrĩa kĩnene.

¹¹ Wee Jehova-rĩ, ndũkagĩrĩrĩrie tha ciaku inginyĩrĩre;
wendo waku na ũhoru waku wa ma irongitagĩra hĩndĩ ciothe.

¹² Nĩgũkorwo mathĩina matangĩtarĩka nĩmandigiicĩirie;
mehia makwa nĩmanginyĩrĩre, ngaremwo nĩkuona.
Maingĩhĩte gũkĩra njuĩrĩ cia mũtwe wakwa,
na ngoro yakwa nĩyũrĩtwo nĩ hinya.

¹³ Wee Jehova-rĩ, itĩkĩra kũũhonokia,
Wee Jehova-rĩ, ũka narua ũndeithie.

¹⁴ Andũ arĩa othe mendaga kũnjũraga
maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
arĩa othe mendaga nyanangwo
marocooka na thuutha maconokete.

¹⁵ Andũ arĩa maathekagĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”
Maroiyũrwo nĩ ihooru nĩ ũndũ wa thoni ciao.

¹⁶ No arĩa makũrongoragia
marokena na macanjamũke nĩ ũndũ waku;
arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,

“Jehova arotügĩrio!”

- 17 No rĩrĩ, nĩ ndĩ mũthĩni na mũbatari;
Mwathani arondirikana.
Wee nĩwe ũteithio wakwa na mũndeithũri;
Wee Ngai wakwa-rĩ, hũha ũkĩndeithie.

41

Ihooya rĩa Mũndũ Mũrũaru

Thaburi ya Daudi

- 1 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũrũmbũyagia andũ arĩa matarĩ hinya;
ũcio-rĩ, Jehova nĩamũhatũraga hĩndĩ ya mathĩna.
2 Jehova nĩarĩmũgitagĩra na amũtũũragie muoyo;
nĩarĩmũrathimaga bũrũri-inĩ,
na ndakamũrekereria kũrĩ merirĩria ma thũ ciake.
3 Jehova nĩarĩmũmenyagĩrĩra arĩ ũrĩrĩ-inĩ arĩ mũrũaru,
na acooke amũhonie arĩ o hau ũrĩrĩ-inĩ wake.
4 Ndoigire atĩrĩ, “Wee Jehova, njiguĩra tha;
honia, nĩgũkorwo Wee nĩwe njĩhĩrie.”
5 Thũ ciakwa ciaragia ũhoru wakwa na rũmena ikooria atĩrĩ,
“Agakua rĩ, rĩtwa rĩake rĩthire?”
6 Rĩrĩa rĩothe mũndũ ooka kũnyona,
aaheaga ũhoru wa maheeni, o rĩrĩa ngoro yake ĩrahũnga ndeto
cia kũnjambia;
agacooka agathiĩ gũcimemeerekia kũndũ guothe.
7 Thũ ciakwa ciothe iheehanagĩra nĩguo iinjũkĩrĩre;
injĩragĩrĩra maũndũ mooru mũno, ikoiga atĩrĩ,
8 “Mũrimũ mũũru nĩmũnyitĩte;
ndarĩ hĩndĩ agokĩra hau akomete.”
9 O na mũrata wakwa wa hakuhĩ, ũrĩa ndĩrehokete,
o ũrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.
10 No rĩrĩ, Wee Jehova, njiguĩra tha;
njarahũra, nĩguo ndĩrĩhĩrie harĩo.
11 Nĩnjũũ atĩ nĩũkenetio nĩ nĩ,
nĩgũkorwo thũ yakwa ndĩndooretie.
12 We nĩũnyitĩrĩre nĩ ũndũ wa wagĩrĩru wakwa,
na ũkanjiga harĩwe nginya tene.
13 Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, arogoocwo,
kuuma tene wa tene nginya tene na tene.
Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Keerĩ

42

Thaburi 42-72

Kwĩhoka Ũhonokio wa Mwathani. Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 O ta ũrĩa thwariga ĩnyootagĩra tũrũũ twa maaĩ,
no taguo ngoro yakwa ĩkũnyootagĩra, Wee Ngai.

2 Ngoro yakwa nĩ Ngai ĩnyootagĩra, O we Mũrungu ũrĩa ũrĩ muoyo.

Ĩ nĩ rĩ ngaathĩ ngacemanie na Ngai?

3 Maithori makwa matuĩkĩte nĩmo irio ciakwa
mũthenya o na ũtukũ,
nao andũ manjũũragia mũthenya wothe atĩrĩ,
“Ngai waku akĩrĩ ha?”

4 Maũndũ maya ndĩmaririkanaga
o ngĩitũrũraga ngoro yakwa:
ngaririkana ũrĩa ndatwaranaga na kĩrĩndĩ,
ndongoretie mūtongoro nginya nyũmba-inĩ ya Ngai,
tũkĩanaagĩrĩra na gĩkeno na tũgĩcookagia ngaatho,
ndĩ kĩrĩndĩ-inĩ hĩndĩ ya ciathĩ.

5 Wee ngoro yakwa, ũkĩritũhĩrwo nĩkĩ?
Ūrathĩnĩka ũguo nĩkĩ ũrĩ thĩinĩ wakwa?
Wĩrĩgagĩrĩre Ngai, nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgocaga,
o we Mũhonokia wakwa, na Ngai wakwa.

6 Ngoro yakwa nĩnditũhĩre ĩrĩ thĩinĩ wakwa;
nĩ ũndũ ũcio nĩngũkĩririkana
ndĩ bũrũri wa Jorodani,
o kũu irĩma-inĩ cia Herimoni,* kuuma Kĩrĩma-inĩ kĩa Mizari.

7 Ndia ĩmwe nĩireta ndia ĩrĩa ĩngĩ
na mũgambo wa mũrurumo wa ndururumo ciaku cia maaĩ;
makũmbĩ maku mothe o na ndiihũ nĩciũkĩte, ikaahubanĩria.

8 Mũthenya-rĩ, Jehova nĩarĩathagĩrĩra wendo wake harĩ nĩ,
na ũtukũ nĩ rwĩmbo ndĩrĩmũinagĩra,
rũrĩ ihooya rĩa kũhooya Mũrungu wa muoyo wakwa.

9 Njũũragia Mũrungu, o we rwaro rwakwa rwa Ihiga, atĩrĩ,
“Ūriganĩrwo nĩ nĩ nĩkĩ?”

Ingĩthĩ ngĩcakayaga nĩkĩ,
nĩ ũndũ wa kũhinyĩrĩrio nĩ thũ?”

10 Nĩ ta ngũhehenjwo mahĩndĩ makwa,
rĩrĩa amuku akwa mekũnyũrũria,
magatinda mũthenya wothe makĩnjũũria atĩrĩ,
“Ngai waku akĩrĩ ha?”

11 Wee ngoro yakwa, ũkĩritũhĩrwo nĩkĩ?
Ūrathĩnĩka ũguo nĩkĩ ũrĩ thĩinĩ wakwa?
Wĩrĩgagĩrĩre Ngai,
nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgocaga,
o we Mũhonokia wakwa na Ngai wakwa.

43

Kwĩhoka Ūhonokio wa Mwathani

1 Nduĩra ciira wakwa, Wee Ngai,
na ũnjiirĩrĩre harĩ rũrĩrĩ rũrũ rũtagwĩtĩkĩtie;

* 42:6 Herimoni kwarĩ mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa bũrũri wa Isiraeli.

ndeithūra kuuma kūrī andū aya aaganu na maaragia maheeni.

² Wee Ngai nīwe kīirigo gīakwa kīa hinya.

Ūndiganīirie nīkī?

Ingīthī ngīcakayaga nīkī

nī ūndū wa kūhinyīrīrio nī thū?

³ Tūma ūtheri waku na ūhoru waku wa ma,
ūreke indongorie arī cio;

reke inginyie kīrīma-inī gīaku kīrīa kīamūre,
o kūu gīikaro-inī gīaku.

⁴ Hīndī iyo nīngathiī kīgongona-inī kīa Ngai,
nginye harī Mūrungu, o we gīkeno gīakwa, na o we ngenagīra.

Nīndīrīkūgocaga ngīhūūruga kīnanda kīa mūgeeto,
Wee Ngai, o Wee Ngai wakwa.

⁵ Wee ngoro yakwa, ūkīritūhīirwo nīkī?

Ūrathīnīka ūguo nīkī ūrī thīnī wakwa?

Wīrīgagīrīre o Ngai,

nīgūkorwo no ndīrīmūgocaga,

o we Mūhonokia wakwa na Ngai wakwa.

44

¹ Twanaigua na matū maitū Wee Ngai,

tūkīrwo nī maithe maitū

ūrīa wekire matukū-inī mao,

o matukū macio ma tene.

² Nīwaingatire ndūrīrī na guoko gwaku,

na ūgīcooka kūhaanda maithe maitū kuo;

Wee nīwanyariirire irīndī iria ingī,

na ūgītūma maithe maitū magaacīre.

³ Matiegwatīire būrūri ūcio na hinya wa rūhiū rwao,

o na ti icoka ciao cīamaheire ūhootani;

no nī guoko gwaku kwa ūrīo, īi nī gīcoka gīaku,

na ūtheri wa gīthiithi gīaku, nīgūkorwo nīwamendete.

⁴ Wee nīwe Mūthamaki wakwa na Ngai wakwa,
ūrīa wathagīrīra Jakubu ūhootani.

⁵ Wee nīwe ūtūhotithagia kūhoota thū ciitū;

nī ūndū wa rīitwa rīaku tūrangagīrīria arīa marī muku na ithūī.

⁶ Ndīihokaga ūta wakwa,

rūhiū rwakwa rwa njora ti ruo rūngīhootingāra;

⁷ no Wee nīwe ūtūtooranagīria harī thū ciitū,

ūgagīconorithia acio matūthūire.

⁸ Ngai nīwe tūtindaga tūkīrahīra mūthenya wothe,

na tūgūtūra tūgocaga rīitwa rīaku nginya tene.

⁹ No rīu nīūtūtiganīirie na ūgatūconorithia;

nīūtīgīte gūtwaranaga na mbūtū ciitū cia ita.

¹⁰ Nīwatūmire tūūrīre thū ciitū,

o icio itūthūire igetahīra indo ciitū.

¹¹ Ūtūrekereirie tūtambuurwo ta ng'ondū,

na ūgatūhurunja harī ndūrīrī.

- 12 Wendetie andũ aku ta kĩndũ tũhũ,
ndũrĩ uumithio wonete nĩ ũguo ũmendetie.
- 13 Nĩtũmĩte tũmenwo nĩ andũ arĩa tũhakanĩte nao,
tũgatuĩka a kũnyararwo na gũthekererwo nĩ arĩa
matũthiũrũrũkĩrie.
- 14 Nĩtũmĩte tũtuĩke a kuunagwo thimo nĩ ndũrĩrĩ;
tũgagĩtuĩka a kũinainagĩrio mĩtwe nĩ andũ.
- 15 Ndindaga njonokete mũthenya wothe,
ngahumbwo nĩ thoni ũthiũ wothe,
- 16 nĩ ũndũ wa inyũrũri cia andũ arĩa maanyũrũragia na makaanuma,
tondũ wa thũ irĩa irenda kwĩrĩhĩria.
- 17 Twakorirwo nĩ maũndũ macio mothe,
o na gũtuĩka tũtiariganĩrwo nĩwe,
o na kana tũgĩthaahia kĩrĩkanĩro gĩaku.
- 18 Ngoro ciitũ iticookete na thuutha;
makinya maitũ matiumĩte njĩra-inĩ yaku.
- 19 No ũtũhehenjete, na ũgatũtua imamo cia mbwe,
na ũgatũhumbĩra na nduma nene.
- 20 Tũngĩkorwo nĩtwariganĩrwo nĩ rĩtwa rĩa Ngai witũ,
o na kana tũkĩambararia moko kũrĩ ngai ng'eni-rĩ,
- 21 githĩ Ngai ndangĩamenyire ũhoru ũcio,
kuona atĩ nĩamenyaga hitho cia ngoro?
- 22 No nĩ ũndũ waku tũtindaga tũng'etheire gĩkuũ mũthenya wothe;
tũtuĩtwo ta ng'onde cia gũthĩnjwo.
- 23 Wee Mwathani, arahũka! Ũgĩkomete nĩkĩ?
Wĩyarahũre! Ndũgatũtiganĩrie nginya tene.
- 24 Ũhithĩte ũthiũ waku nĩkĩ,
na ũkariganĩrwo nĩ mathĩina maitũ na kũhinyĩrĩrio gwitũ?
- 25 Tũrũndĩtwo rũkũngũ-inĩ;
mũrĩ iitũ ikĩnyiitanĩte na thĩ.
- 26 Arahũka ũtũteithie;
tũkũũre tondũ wa wendani waku ũtathiraga.

45

Rwĩmbo rwa Kũinĩra Mũthamaki Akĩhikania
Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Ngoro yakwa iĩyũrĩtwo nĩ ũhoru mwega
rĩria ngũinĩra mũthamaki rwĩmbo rũrũ;
rũrĩmĩ rwakwa no ta karamu ka mwandĩki ũrĩa mũũgĩ.
- 2 Wee ũrĩ mũthaka mũno gũkĩra andũ othe,
nacio iromo ciaku nĩciitĩrĩrio maũndũ ma ũtugi,
kuona atĩ Ngai nĩakũrathimĩte nginya tene.
- 3 Wĩohe rũhiũ rwaku rwa njora njohero,
Wee njamba ĩno ĩrĩ hinya;
wĩhumbe ũkaru waku o na ũnene.

- 4 Ūrĩ thĩinĩ wa ũnene waku thĩ ũhaicĩte mbarathi,
ũkĩhootanaga nĩ ũndũ wa ũhoru wa ma, na wa kwĩnyiihia, o na
wa ũthingu;
reke guoko gwaku kwa ũrĩo kuonanie ciĩko cia kũmakania.
- 5 Mĩguĩ yaku ĩrĩa mĩũgĩ nĩtheece thũ cia mũthamaki o ngoro-inĩ;
ndũrĩrĩ nĩgwe magũrũ-inĩ maku.
- 6 Wee Ngai, gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩgũtũũra tene na tene;
mũthĩgi waku wa kĩhooto nĩguo ũgaatuĩka mũthĩgi wa ũthamaki
waku.
- 7 Wee wendete ũthingu no ũgathũũra waganu;
nĩ ũndũ ũcio Ngai, o we Ngai waku,
nĩakwambararĩtie gũkĩra athiritũ aku othe
na ũndũ wa gũgũitĩrĩria maguta ma gĩkeno.
- 8 Nguo ciaku ciothe inungĩte o manemane, na thubiri, na
mũndarathini;*
nĩũrakenio nĩ aini a nyĩmbo na inanda cia nga
marĩ ciikaro-inĩ cia mũthamaki iria igemetio na mĩguongo.
- 9 Thĩinĩ wa andũ-a-nja aku arĩa atĩku harĩ na aarĩ a athamaki;
mũhiki ũcio wa mũthamaki aikarĩte mwena waku wa ũrĩo
egemetie na thahabu ya Ofiri.
- 10 Ta thikĩrĩria, wee mwarĩ ũyũ, wĩcũũranie na ũigue:
Riganĩrwo nĩ andũ anyu o na nyũmba ya thoguo.
- 11 Mũthamaki nĩakenetio mũno nĩ ũthaka waku;
mũtĩie, nĩgũkorwo nĩwe mwathi waku.
- 12 Mwarĩ wa Turo nĩagakũrehera kĩheo,
o nao andũ arĩa atongu mũno magatuĩka a kwĩyendithia harĩwe.
- 13 Mwarĩ wa mũthamaki no riiri mũtheri arĩ naguo arĩ thĩinĩ wa
nyũmba yake,
nguo yake ĩtumĩtwo na ndigi cia thahabu.
- 14 Aratwarwo harĩ mũthamaki ehumbĩte nguo ng'emie;
oimĩtwo thuutha nĩ airĩtu gathirange a thiritũ yake,
na othe marooka kũrĩ we.
- 15 Mararehwo na gĩkeno na ndũhiũ;
nĩmatoonye nyũmba ya mũthamaki.
- 16 Ciana cianyu nĩcio igaacooka ithenya rĩa maithe manyu;
ũkaamatua anene bũrũri-inĩ guothe.
- 17 Nĩngũtũma ũtũũre ũirikanagwo nĩ njjarwa na njjarwa;
nĩ ũndũ ũcio ndũrĩrĩ igaatũũra igũkumagia tene na tene.

46

Ngai arĩ Hamwe na Ithũĩ

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Ngai nĩwe rĩrũro riitũ o na hinya witũ,
o we ũteithio witũ hĩndĩ ya mathĩĩna.
- 2 Tondũ ũcio tũtingĩtĩgĩra, o na thĩ ĩngĩthingitha,
na irĩma igwe iria-inĩ,
- 3 o na maaĩ marĩo mangĩruruma na mahũyũke,

* 45:8 Nguo nĩciaitagĩrĩrio maguta manungi wega.

nginya irĩma igathingithio nĩ nditi yamo.

⁴ Nĩ kũrĩ rūũĩ rūrĩa tũrũũĩ twaruo tũkenagia itũũra rĩa Ngai,
gĩkaro kũu kĩamũre kĩa Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.

⁵ Ngai arĩ kũu thĩinĩ wa itũũra riu, na rĩtikenyenyeke;
Ngai nĩwe ũkaarĩteithia kirooko gũgĩkĩa.

⁶ Ndũrĩrĩ nĩiraronja, namo mothamaki makenyenya;
nake agũũthũka-rĩ, thĩ ĩgatweka.

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.

⁸ Ūkai muone ciĩko iria Jehova ekĩte,
ũkai muone ūrĩa akirĩtie thĩ ihooru.

⁹ Anĩnaga mbaara nginya ituri cia thĩ;
oinaga ũta na agathethera itimũ,
na agacina ngo na mwaki.

¹⁰ "Hoorerai, na mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Ngai;
nĩngatũũgĩrio ndũrĩrĩ-inĩ,
na ndũũgĩrio thĩ yothe."

¹¹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.

47

Jehova nĩwe Mũthamaki wa Thĩ Yothe

Thaburi ya Ariũ a Kora

¹ Inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ ciothe, hũũrai hĩ;
ugĩrĩriai nĩ ũndũ wa Ngai, na mwanĩrĩre mũrĩ na gĩkeno.

² Jehova Ūrĩa-Ūrĩ-Igũrũ-Mũno kaĩ nĩ wa gwĩtigĩrwo-ĩ,
O we Mũthamaki mũnene ūrĩa wathaga thĩ yothe!

³ Atooragia ndũrĩrĩ igaikara rungu rwitũ,
irĩndĩ igaikara rungu rwa makinya maitũ.

⁴ Nĩwe watũthuurĩire igai riitũ,
ithuĩ gĩkeno kĩa Jakubu, o ũcio eendete.

⁵ Ngai nĩambatĩte, o agĩkũngũyagĩrwo na gĩkeno,
Jehova akaambata akĩhuhagĩrwo tũrumbeta.

⁶ Inĩrai Ngai mũmũgooce na nyĩmbo, mũinĩrei mũmũgooce;
inĩrai Mũthamaki witũ mũmũgooce, mũinĩrei mũmũgooce.*

⁷ Nĩgũkorwo Ngai nĩwe Mũthamaki wa thĩ yothe;
mũgoocei na nyĩmbo.

⁸ Ngai nĩwe ũthamakagĩra ndũrĩrĩ;
Ngai aikarĩire gĩtĩ gĩake kĩrĩa gĩtheru kĩa ũnene.

⁹ Andũ a ndũrĩrĩ arĩa marĩ igweta nĩmonganĩte
matũke ta andũ a Ngai wa Iburahĩmu,
nĩgũkorwo athamaki a thĩ nĩ a Ngai;

* 47:6 Andũ nĩmainagĩra Ngai kĩambĩrĩria kĩa o mwaka na rũhĩa rwarĩ kayũ kanene rwetagwo shofari.

we nīwe ūtūūgīrītio mūno.

48

Zayuni Itūūra rīa Jehova

Thaburi ya Ariū a Kora

- ¹ Jehova nī mūnene, na nī wa kūgoocwo mūno,
arī kūu thīnī wa itūūra inene rīa Ngai witū,
o kīrīma-inī gīake kīrīa kīamūre.
- ² Kīrīma kīu kīa Ngai nī gīthaka na gīkaraiha na igūrū,
na nīkīo gīkeno gīa thī yothe.
- O ta ūrīa Zafoni gūtūgīrīte na igūrū mūno,
no taguo Kīrīma gīa Zayuni kīhaana,
itūūra rīu inene rīa Mūthamaki ūrīa Mūnene.
- ³ Ngai arī thīnī wa ciikaro iria ngitīre cia mūthamaki;
nake nīeyonanītie atī nīwe kīirigo gīacio kīa hinya.
- ⁴ Rīrīa athamaki maanyīitanire hamwe
na magīthīi magatharīkīre itūūra rīu,
- ⁵ maarīonire, magītuīka nda;
makīūra nī kīmako kīnene.
- ⁶ O hau-hau makīnyīitwo nī kūinaina,
makīgīa na ruo ta rwa mūdū-wa-nja akīrūmwō.
- ⁷ Wamanangire o ta ūrīa marikabu cia Tarishishi cianangagwo
nī rūhuho ruumīte mwena wa irathīro.
- ⁸ O ta ūrīa tūiguīte,
ūguo noguo tuonete
thīnī wa itūūra inene rīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
itūūra rīu inene rīa Ngai witū:
Ngai egūtūūra arīgītagīra nginya tene.
- ⁹ Tūrī thīnī wa hekarū yaku, Wee Ngai,
twīcūūranagia ūhorō wa wendō waku ūrīa ūtathiraga.
- ¹⁰ O ta ūrīa rīitwa rīaku rītariī, Wee Ngai,
ūguo noguo ngumo yaku ūigana o nginya ituri-inī cia thī;
guoko gwaku kwa ūrīo kūiyūrītwo nī ūthingu.
- ¹¹ Kīrīma gīa Zayuni nīgīkenaga,
namo matūūra ma Juda magacanjāmūka
nī ūndū wa matuīro maku ma ciira.
- ¹² Ceeraceerai Zayuni, mūrīthiūrūrūke,
mūtare mīthiringo yarīo īrīa mīraihi na igūrū,
- ¹³ mūrore ūrīa kūirīgītwo na hinya,
na mūrore ciikaro iria ngitīre cia mūthamaki,
nīgeetha mūkeeraga rūciaro rūrīa rūgooka ūhorō wacio.
- ¹⁴ Nīgūkorwo Ngai ūyū nīwe Ngai witū nginya tene na tene;
egūtūūra atūtongoragia nginya hīndī itagathira.

49

Ūrimū wa Kwīhoka Ūtonga

Thaburi ya Ariū a Kora

- 1 Iguai ūhoru ūyū, inyuĩ ndūrĩrĩ ciothe;
 thikĩrĩriai, inyuothe mūtūūruga gūkū thĩ,
 2 inyuĩ mūtārĩ igweta na arĩa mūrĩ igweta,
 inyuĩ itonga na athĩĩni mūigue hamwe;
 3 Kanua gakwa nĩgekwaria ciugo cia ūūgĩ,
 mĩario ya ngoro yakwa ĩkorwo na ūtaũku.
 4 Nĩngūtega gūtū ndĩĩguĩre thimo;
 njooke ndaũre ndaĩ ĩno ngĩhūūruga kĩnanda kĩa mūgeeto:
- 5 Nĩ kĩ kĩngītūma ndītigĩre hĩndĩ ya mathĩĩna,
 rĩrĩa andũ aaganu acio maheenanageria maathiūrūrũkĩirie,
 6 o acio mehokaga ūtonga wao,
 na makeeraha nĩ ūingĩ wa indo ciao?
 7 Gūtĩrĩ mūndũ ūngĩhota gūkūūra muoyo wa mūndũ ūngĩ,
 kana arutĩre Ngai kĩndũ gĩa gūkūūra mūndũ ūcio,
 8 nĩgūkorwo ūkūuri wa muoyo nĩ ūndũ wa goro mūno,
 gūtĩrĩ irĩhi rĩngūigana o na aĩa,
 9 atĩ nĩguo mūndũ atūũre muoyo nginya tene,
 na ndakanabuthe.
 10 Nĩgūkorwo andũ othe nĩmonaga atĩ o na andũ arĩa oogĩ
 nĩmakuuaga;
 mūndũ mūkĩigu na mūndũ kĩrimũ o nao nĩmakuaga,
 magatigĩra andũ angĩ ūtonga wao.
 11 Mbĩrĩra ciao igūtūūra irĩ nyũmba ciao nginya tene,
 ituĩke ciikaro ciao njjarwa na njjarwa,
 o na gūtuĩka maarĩ na mĩgũnda yao ene.
- 12 No mūndũ-rĩ, o na arĩ na indo nyingĩ, ndatūūruga;
 akuuaga o ta ūrĩa nyamũ ĩkuuaga ĩgathira.
- 13 Ūyū nĩguo ūndũ ūrĩa wathĩrĩirio arĩa meĩhokaga o ene,
 na arũmĩrĩri ao, arĩa metĩkanageria na mĩario yao.
 14 Maathĩrĩirio mbĩrĩra o ta ng'ondũ cia gūthĩnjwo,
 na gĩkuũ nĩkĩo gĩgaatũĩka mūrĩithi wao.
 Magaathagwo nĩ andũ arĩa arūngĩrĩru rũciinĩ;
 ciimba ciao ikaabuthĩra mbĩrĩra-inĩ,
 irĩ kũraihi na nyũmba ciao nene.
 15 No Ngai nĩagakūūra muoyo wakwa kuuma mbĩrĩra-inĩ;
 ti-itherũ nĩwe ūkaanyamũkĩra.
- 16 Ndũkanetigĩre mūndũ rĩrĩa aatuĩka gĩtonga,
 rĩrĩa riiri wa nyũmba yake wongerereka;
 17 nĩgūkorwo ndarĩ kĩndũ agaathĩ nakĩo akua,
 riiri wake ndagaikūrũka naguo.
 18 O na gūtuĩka rĩrĩa aarĩ muoyo eyoonaga arĩ mūrathime,
 nĩgūkorwo andũ nĩmagũkumageria rĩrĩa wagaacĩra,
 19 agakua athĩ kūrĩ maithe mao,
 acio matagacooka kuona ūtheri rĩngĩ.
- 20 Mūndũ mūtongu ūtarĩ na ūmenyo
 atarĩ o ta nyamũ iria ĩkuuaga ĩgathira.

50

Ngoro Īiyūrītwo nī Ngaatho

Thaburi ya Asafu

- 1 Jehova, o we Ngai ūcio Mwene-Hinya,
nāaraaria, ageeta thī yothe
kuuma irathīro rīa riūa nginya kūrīa rīthūagīra.
- 2 Ngai arancangarara arī Zayuni
itūūra rīu ithaka mūno.
- 3 Ngai witū nī gūūka arooka na ndegūkira;
mbere yake nī mwaki ūrakana,
na akarigiicīrio nī kīhuhūkanio kīnene.
- 4 Areeta igūrū na thī
nīguo ituūke aira agīciirithia andū ake:
- 5 “Cookanīrīrai harī nī inyuū andū akwa aamūre,
o inyuū mwaḡīre kīrīkanīro na nī na ūndū wa kūndutīra
igongona.”
- 6 Narīo igūrū rīanaḡīrīra ūthingu wake,
nīḡūkorwo Ngai we mwene nīwe mūtuanīri ciira.
- 7 “Inyuū andū akwa, thikīrīriai na nīngwaria,
ūthikīrīrie, wee Isiraeli, na nīngūruta ūira wa gūgūthita:
nī nī Ngai, o Ngai waku.
- 8 Ndirakūrūithia nī ūndū wa magongona maku,
o na kana nī ūndū wa maruta maku ma njino,
marīa makoragwo mbere yakwa hīndī ciothe.
- 9 Ndbatarītio nī ndegwa yumīte kiugū ḡaku,
kana mbūri ciumīte ciugū ciaku,
- 10 nīḡūkorwo nyamū ciothe cia ḡithaka nī ciakwa,
na ng’ombe iria irī tūrīma-inī ngiri na ngiri.
- 11 Nyoni ciothe iria irī kūu irīma-inī, ḡūtīrī o na īmwe itooī,
na ciūmbe ciothe cia werū-inī nī ciakwa.
- 12 Ingīkorwo hūtīi, ndingīkwīra, nīḡūkorwo thī nī yakwa,
na kīrīa ḡiothe kīrī thīinī wayo.
- 13 Nīi nīndīaga nyama cia ndegwa,
o na kana nganyua thakame ya mbūri?
- 14 Rutīra Ngai igongona rīa ḡūcookia ngaatho,
na ūhingagīrie Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno mīlhītwa yaku,
- 15 na ūngayaḡīre mūthenya wa mīnyamaro;
na nīndīrīkūhonokagia, nawe ūngooceage.”
- 16 No rīrī, mūndū ūrīa mwaganu Ngai ekūmūūria atīrī:

“Ūrī na kīhooito kīrīkū ḡīa kuuga mawatho makwa,
kana kwaria ūhoru wa kīrīkanīro ḡīakwa?”

- 17 Nīūmenete ūrutani wakwa,
na ūḡateanīria ciugo ciakwa.
- 18 Rīrīa wona mūici, ūnyiitanagīra nake;
na ūḡīaga ūrūmwe na itharia.
- 19 Ūhūthagīra kanua gaku kwaria ndeto njūru,
na rūrīmī rwaku naruo rūkaaragia maheeni.

- 20 Hĩndĩ ciothe waragia ndeto cia gũũkĩrĩra mūrũ wa thoguo,
ũgagĩcambia mūrũ-wa-nyũkwa.
- 21 Maũndũ macio ũmekaga o ngirĩte,
nawe ũgeciiria atĩ nĩ ndariĩ o tawe.
No rĩrĩ, rĩu nĩngũkũrũithia,
nguonie maũndũ marĩa wĩkĩte.
- 22 “Mwĩcũraniei ũhoru ũyũ, inyuĩ mūriganagĩrwo nĩ Ngai,
nĩguo ndikamũtambuure, na haage mũndũ wa kũmũteithũra.
- 23 Mũndũ ũrĩa ũrutaga igongona rĩa gũcookia ngaatho nĩ nĩ atĩaga,
na akahaarĩria njĩra
nĩgeetha ndĩmuonie ũhonokanio wa Ngai.”

51

Kũhooya Gũtherio na Kũrekerwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai-rĩ, njiguĩra tha,
kũringana na wendo waku ũrĩa ũtathiraga;
kũringana na tha ciaku nyingĩ-rĩ,
tharia mahĩtia makwa mathire.
- 2 Thambia mahĩtia makwa mothe,
na ũtherie mehia makwa.
- 3 Nĩgũkorwo nĩnjũũĩ mahĩtia makwa,
namo mehia makwa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
- 4 Wee nĩwe njĩhĩrie, o Wee wiki,
na ngeeka ũndũ mũũru maitho-inĩ maku,
nĩguo Wee wonekage ũtarĩ na mahĩtia rĩrĩa ũkwaria,
na ũrĩ wa kĩhoo to rĩrĩa ũgũtua ciira.
- 5 Ti-itherũ ndaciariro ndĩ mwĩhia;
maitũ aagĩre nda ya kũnjiara arĩ o na mehia.
- 6 Ti-itherũ, Wee wendaga ũhoru wa ma kuuma ngoro thĩinĩ;
nĩ ũndũ ũcio ũndutaga kũgĩa na ũũgĩ ngoro-inĩ yakwa.
- 7 Theria na mũthobi,* na nĩngũthera;
thaambia, na nĩngwerũha gũkĩra ira.
- 8 Tũma ngene na njanjamũke;
mahĩndĩ marĩa ũthetherete nĩmagĩkene.
- 9 Hitha ũthiũ waku ndũkoone mehia makwa,
na ũtharie mahĩtia makwa mothe.
- 10 Wee Ngai-rĩ, nyũmbĩra ngoro theru thĩinĩ wakwa,
na ũnjerũhĩrie roho wa kwĩhokeka thĩinĩ wakwa.
- 11 Ndũkanyingate nyume harĩwe,
o na kana weherie Roho waku Mũtheru kuuma thĩinĩ wakwa.
- 12 Njookeria gĩkeno kĩrĩa kĩa ũhonokio waku,
na ũũhe roho wa kũndũũria ngwathĩkagĩra.
- 13 Hĩndĩ ĩyo nĩngaruta andũ arĩa aremi nĩguo mamenye njĩra ciaku,
nao ehia magũcookerere.

* 51:7 Mũthobi nĩguo watũmagĩrwo kũminjaminjĩria andũ thakame ya kũmatheria.

- 14 Wee Ngai, o Wee Ngai ūrĩa ūhonorokagia-rĩ,
honokia kuumana na ūiti thakame,
naruo rūrĩmĩ rwakwa nĩrũkaina ūhoru wa ūthingu waku.
- 15 Wee Mwathani, tumũra mĩromo yakwa,
nako kanua gakwa koimbũre ūgooci waku.
- 16 Wee ndũkenagio nĩ kũrutĩrwo igongona,
korwo nĩũkenagio nĩrĩo no ngũrutĩre;
o na ndũkenagio nĩ magongona ma njino.
- 17 Magongona marĩa Ngai etĩkagĩra nĩ roho ūrĩa mũthuthĩku;
ngoro ĩrĩa thuthĩku na ĩkahera-rĩ,
Wee Ngai ndũngĩmĩrega.
- 18 Tũma itũũra rĩa Zayuni rĩgaacĩre nĩ ūndũ wa wega waku;
aka thingo cia Jerusalemu rĩngĩ.
- 19 Hĩndĩ ĩyo nĩũgakenagĩra magongona ma ūthingu,
na maruta ma njino o marĩa macinagwo magathira biũ;
ningĩ magongona ma ndegwa nĩmakarutagĩrwo kigongona-inĩ
giaku.

52

Wega wa Ngai na Gũtuanĩra Ciira Gwake

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee njamba ĩno ĩrĩ hinya,
ũreegana nĩ ūndũ wa maũndũ mooru nĩkĩ?
Ūtindaga wĩrahĩte mũthenya wothe nĩkĩ,
o wee ūtuĩkĩte gĩconoko maito-nĩ ma Ngai?
- 2 Rũrĩmĩ rwaku rũthugundaga mwanangĩko;
rũhaana ta rwenji rũnoore,
o wee wĩkaga maũndũ ma maheeni.
- 3 Wendete maũndũ mooru gũkĩra marĩa mega,
ũkenda maheeni gũkĩra kwaria ma.
- 4 Wendete ciugo o ciothe ithũkagia andũ,
wee rūrĩmĩ rūrũ rwa maheeni!
- 5 Ti-itherũ Mũrungu nĩagakwananga nginya tene na tene:
Agakũnyiita, akũhurie na akũrute hema-inĩ yaku;
agakũmunya akweherie bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.
- 6 Andũ arĩa athingu nĩmakona ūguo metigĩre;
nao magathekerera mũndũ ūcio, moige atĩrĩ,
- 7 “Ūyũ nĩwe mũndũ
ũrĩa wagire gũtua Ngai kũhitho gĩake kĩa hinya,
no eehokire ūtonga wake mũingĩ,
na akĩgĩa hinya nĩ ūndũ wa kũniina andũ arĩa angĩ!”
- 8 No rĩrĩ, nĩ ndariĩ ta mũtĩ wa mũtamaiyũ,
ũrĩa ūrakũra wega ūrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Ngai;
ndĩhokete wendo wa Ngai ūrĩa ūtathiraga
nginya tene na tene.
- 9 Ngũtũura ngũgocaga nginya tene nĩ ūndũ wa ūrĩa wĩkĩte;
ndĩrĩhokaga rĩtwa rĩaku, nĩgũkorwo rĩtwa rĩaku nĩ rĩega.

Ndĩrĩkũgocaga ndĩ mbere ya andũ aku arĩa aamũre.

53

Ngai Ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

¹ Kĩrimũ kĩiraga na ngoro atĩrĩ,
“Gũtirĩ Ngai.”

Na o amaramari, cĩiko ciao irĩ magigi;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.

² Ngai aroraga ciana cia andũ
arĩ o igũrũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.

³ Othe nĩmacookete na thuutha,
othe marĩ hamwe nĩmatuĩkĩte amaramari;
gũtirĩ o na ũmwe wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.

⁴ Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matarĩ ũmenyo,
o acio marĩaga andũ akwa o ta ũrĩa andũ marĩaga irio,
o acio matakayagĩra Ngai?

⁵ O hau-rĩ, makanyĩitwo nĩ guoya mũnene,
o na gũtarĩ kĩndũ gĩa gũtũma metigĩre.

Nĩgũkorwo Ngai nĩahurunjĩte mahĩndĩ ma andũ acio magũtharĩkĩire;
nĩwamaconorithirie, nĩgũkorwo Ngai nĩamamenete.

⁶ Naarĩ korwo ũhonokio wa Isiraeli no ũgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Ngai agacookereria andũ ake na indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagakena na Isiraeli acanjamũke!

54

Ngai Nĩwe Ũteithio Wakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, honokia nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku;
ndĩhĩria na hinya waku.

² Wee Ngai, igua ihooya rĩakwa;
thikĩrĩria ciugo cia kanua gakwa.

³ Andũ ageni nĩmanjũkĩrĩire;
nao andũ matarĩ tha nĩmaracaria muoyo wakwa,
o andũ acio matarũmbũyagia Ngai.

⁴ Ti-itherũ Ngai nĩwe ũteithio wakwa;
Mwathani nĩwe ũndiiragĩrĩa.

⁵ Cookereria andũ arĩa manjambagia ũũru wao;
Wee maniine nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku.

⁶ Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa kwĩyendera;

nĩngũgocooa rĩitwa rĩaku, Wee Jehova,
tondũ nĩ rĩega.

⁷ Nĩgũkorwo nĩahonoketie mathĩĩna-inĩ makwa mothe,
na maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa.

55

Mwathani Nĩatiiragĩrĩra Andũ arĩa Athingu

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, thikĩrĩria ihooya rĩakwa,
ndũkaage kũigua ithaithana rĩakwa;
² njigua na ũnjĩtĩke.

Meciiria makwa nĩmathĩĩnĩtie na ndĩ mũgiĩku
³ nĩ ũndũ wa mũgambo wa thũ,
nĩ ũndũ wa gũkũũrĩrwo maitho nĩ andũ arĩa aaganu;
tondũ o mandehagĩra o mathĩĩna,
na makaanyũrũria marakarĩte.

⁴ Ngoro yakwa ĩrĩ na ruo rũnene thĩĩnĩ wakwa,
nganyiitwo nĩ imakania nene cia gĩkuũ.

⁵ Guoya na kũinaina nĩcindiigiicĩirie;
hubanĩrio nĩ kĩmako kĩnene.

⁶ Na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Hĩ, naarĩ korwo ndĩ na mathagu ta ndutura!
Ingũmbũka thĩ ngahurũke,

⁷ ingĩũra thĩ kũndũ kũraya,
ngaikare werũ-inĩ;

⁸ ingĩhiũha thĩ handũ harĩa ingĩgitia,
kũraiho na rũhuho rũu rũnene na kĩhuhũkanio.”

⁹ Wee Mwathani, andũ arĩa aaganu nĩmanyiitwo nĩ kĩrigiicano,
ũhĩngĩcanie mĩario yao,
nĩgũkorwo itũũra-inĩ inene nyonaga o haaro na ngũĩ.

¹⁰ Mũthenya na ũtukũ, andũ acio aaganu macangacangaga thingo-inĩ
cia itũũra rĩu;
narĩo rĩiyũrĩtwo nĩ rũmena na irumi.

¹¹ Thĩĩnĩ wa itũũra rĩu inene no mwanangĩko ũrĩ kuo;
kwĩhĩtanĩra na kũheenania ciyũrĩte njĩra-inĩ ciarĩo.

¹² Korwo nĩ thũ ĩranuma-rĩ,
no ngirĩrĩrie;

korwo nĩ thũ ĩranjũkĩrĩra-rĩ,
no ndĩhithe ndĩkanyone.

¹³ No rĩrĩ, nĩwe mũndũ wa riika rĩakwa,
mũthiritũ wakwa, mũrata wakwa ũrĩa twendanĩte mũno,

¹⁴ o wee twanakenanĩra tũrĩ na ngwatanĩro njega,
tũgĩthĩ hamwe na andũ arĩa angĩ nyũmba-inĩ ya Ngai.

¹⁵ Gĩkuũ kĩrohubanĩria thũ ciakwa o rĩmwe;
iroikũrũka mbĩrĩra irĩ muoyo,
tondũ ũũru ũkoragwo ngoro-inĩ ciacio.

¹⁶ No rĩrĩ, nĩ nĩ Ngai ngayagĩra,

nake Jehova n̄iahonokagia.

- 17 Hwaĩ-inĩ, na rūciinĩ, o na m̄araho,
ngayaga ndĩ m̄nyamaro-inĩ,
nake n̄iaiguaga m̄gambo wakwa.
- 18 We angũũraga kuuma mbaara-inĩ ĩrĩa ndũithagio,
ngoima itagurarĩtio,
o na gwakorwo nĩ andũ aingĩ mandũithagia.
- 19 Mũrungu ũrĩa ũtũũrite aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene nginya tene,
n̄iekũmaigua na amaherithie,
andũ acio matagarũragĩra mĩthĩire yao,
o acio matetigagĩra Ngai.
- 20 Mũndũ ũcio tũrĩ thiritũ nake atharĩkagĩra arata ake,
na agathũkia kĩrĩkanĩro gĩake.
- 21 Mĩario yake ĩnyorokete o ta thiagĩ,
no rĩrĩ, mbaara ĩrĩ ngoro-inĩ yake;
ciugo ciake ihooranagĩria gũkĩra maguta,
no icio nĩ hiũ cia njora irĩ njomore.
- 22 Rekereria Jehova maũndũ marĩa magũtangaga,
na n̄iegũgũtiirĩrĩa;
ndarĩ hĩndĩ akaareka mũndũ ũrĩa mũthingu agwe.
- 23 No rĩrĩ, Wee Ngai, n̄ũkakarũrũkia andũ arĩa aganu
irima-inĩ rĩa ũmaramari;
andũ arĩa manyootagĩra thakame na andũ a maheeni
matigaakinyia nuthu ya matukũ mao.

No nĩ hakwa-rĩ, Wee n̄we ndĩhokete.

56

Kwĩhoka Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, njiguĩra tha,
n̄igũkorwo andũ n̄imainganĩte na nĩ mũno;
mũthenya wothe mendaga o gũũtharĩkĩra.
- 2 Andũ arĩa manjambagia
mainganana na nĩ mũthenya wothe;
aingĩ nĩ arĩa maraatharĩkĩra na mwĩtĩio.
- 3 Rĩrĩa ndetigĩra-rĩ,
n̄iwe ndĩrĩhokaga.
- 4 Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, n̄ndĩrĩgoocaga kiugo gĩake,
ndĩhokete o Ngai; ndingĩtigĩra.
Mũndũ ũrĩ na mwĩrĩ angĩnjĩka atĩa?
- 5 Mũthenya wothe matindaga makĩogomia ciugo ciakwa;
hĩndĩ ciothe mathugundaga kũnjĩka ũũru.
- 6 Manjiiragĩra na makanjoheria,
na makarĩithania na mĩthĩire yakwa,
makĩenda kũnjũraga.

- 7 Wee Ngai, ndũkareke mahonoke o na atĩa;
ng'aũrania ndũrĩrĩ na marakara maku.
- 8 Andĩka ũhoru wa gũcakaya gwakwa;
maithori makwa mekĩre cuba-inĩ yaku,
githĩ matirĩ maandĩko-inĩ maku?
- 9 Rĩrĩa ngaakaya ndeithio
thũ ciakwa nĩikahũndũka.
Ūndũ ũcio nĩũgatũma menye atĩ Ngai arĩ hamwe na nĩi.
- 10 Nĩ ūndũ wa hinya wa Ngai, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
nĩ ūndũ wa hinya wa Jehova, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
- 11 ndĩhokete o Ngai; ndingĩtigĩra.
Mũndũ-rĩ, angĩnjĩka atĩa?
- 12 Wee Ngai, mĩihĩtwa ĩrĩa ndĩihĩtite ndĩ o nayo,
nĩndĩrĩkũrutagĩra maruta ma gũgũcookeria ngaatho.
- 13 Nĩgũkorwo nĩũũhonoketie kuuma gĩkuũ-inĩ,
na ũkagirĩrĩria magũrũ makwa kũhĩngwo,
nĩguo thiiage mbere ya Ngai
ngĩonaga ũtheri ũrĩa wonagwo nĩ arĩa marĩ muoyo.

57

Ihooya rĩa kũũria Ngai Ūteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, njiguĩra tha, ũnjiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.
Nĩi ngũũrĩra kĩruru-inĩ kĩa mathagu maku,
o nginya mwanangĩko ũhitũke.
- 2 Ngũkaĩra Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
o kũrĩ Mũrungu, ũrĩa ũũhingagĩria maũndũ.
- 3 Atũmaga ũteithio kuuma igũrũ akaahonokia,
akarũithia arĩa maahanyũkagia mũno;
Ngai agakĩndũmĩra wendani na wĩhokeku wake.
- 4 Nĩi ndĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩrũũthi;
ngomete gatagatĩ ka nyamũ ndĩiani,
na nĩo andũ arĩa magego mao mahaana ta matimũ na mĩguĩ,
o acio nĩmĩ ciao ihaana ta hiũ cia njora njũgĩ.
- 5 Wee Ngai, tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.
- 6 Thũ ciakwa nĩciambũire magũrũ makwa mũtego wa wabu,
na nĩi ngĩthikĩra nĩ kũnyamarĩka.
Cienjete irima njĩra-inĩ yakwa,
no nĩcio igũite thĩnĩ warĩo.
- 7 Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie,
ngoro yakwa no ĩkindĩirie;

nĩkũina ngũina, ngũgooce na rwĩmbo.

⁸ Wee muoyo wakwa arahũka!

Arahũka wee kĩnanda kĩa mũgeeto, o nawe kĩnanda gĩa kĩnũbi!
Ngwarahũka ruoro rũgĩtema.

⁹ Wee Mwathani, nĩngũkũgocca, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩngũkũinĩra ngũgooce ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.

¹⁰ Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũgagĩkinya o igũrũ;
wĩhokeku waku ũkinyĩte o matu-inĩ.

¹¹ Wee Ngai, tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.

58

Ihooya rĩa kũũria Ngai Aherithie Andũ arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

¹ Inyuĩ aathani aya-rĩ, ti-itherũ nĩmwaragia maũndũ ma kĩhooto?
Nĩmũtuagĩra andũ ciira ũrĩa kwagĩriire na kĩhooto?

² Aca, ngoro-inĩ cianyu mũthugundaga maũndũ matarĩ ma kĩhooto,
na moko manyu mageeka maũndũ ma kũruta haaro gũkũ thĩ.

³ O kuuma gũciarwo andũ arĩa aaganu nĩmahĩtagia njĩra;
matũũraga marĩ imaramari kuuma gũciarwo, na maaragia ma-
heeni.

⁴ Ūrũrũ wao nĩ ta ũrũrũ wa nyoka,
ũhaana ta thumu wa ndũira ithingĩte matũ mayo,

⁵ ĩrĩa itangũigua rwĩmbo rwa mũmĩthuuthĩri,
o na angĩkorwo aramĩthuuthĩra arĩ na ũũgĩ mũnene atĩa.

⁶ Wee Ngai, unanga magego marĩa marĩ tũnua twao;
Wee Jehova, munya mũthangiri ya mĩrũũthi ĩyo!

⁷ Nĩmabuĩrie o ta maaĩ marĩa mathereraga makabuĩria;
rĩrĩa magereka ũta-rĩ, mĩguĩ yao nũikoragwo ĩri mũtuuhu.

⁸ Marotuĩka ta ndinoho ĩrĩa itwekaga o igĩthiiaaga,
matuĩke ta kĩhuno kĩrĩa gĩtoonaga riũa.

⁹ Andũ arĩa aaganu makeeherio narua,
gũkĩra ũrĩa nyũngũ cianyu ingĩhiũhio nĩ mwaki wa mũigua,
ĩri mũigũ kana ĩri mũmũ.

¹⁰ Andũ arĩa athingu nĩmagakena maarĩhĩrio,
rĩrĩa magathambia nyarĩrĩ ciao thakame-inĩ ya arĩa aaganu.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmakoiga atĩrĩ,
“Ti-itherũ nĩ kũrĩ na irĩhi rĩa arĩa athingu;
ti-itherũ nĩ kũrĩ Ngai ũrĩa ũtuagĩra andũ a thĩ ciira.”

59

Ihooya rĩa kũhooya Ūgitĩri

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa;
ngitĩra harĩ arĩa manjũkagĩrĩra.

² Honokia kuuma kũrĩ arĩa mekaga ũũru,

na ũhonokie kuuma kūrī acio aiti thakame.

- ³ Ta kione ũrĩa manjoheirie!
Andũ ooru maranjirĩra manjũkĩrĩre,
o na itekĩte ũũru kana ngehĩa, Wee Jehova.
- ⁴ Ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte,
no rĩrĩ, nĩmehaarĩrie maatharĩkĩre.
Arahũka ũndeithie; wĩonere ũrĩa thĩĩnikĩte!
- ⁵ Wee Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli,
arahũka ũherithie ndũrĩrĩ ciothe;
ndũkaiguĩre andũ aaganu tha, o acio makunyanagĩra andũ arĩa
angĩ.
- ⁶ Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- ⁷ Ta kione kĩrĩa marerũka na tũnua twao,
nĩ ta marerũka hiũ cia njora kuuma mĩromo-inĩ yao,
makooria atĩrĩ, “Nũũ ũngĩtũigua?”
- ⁸ No Wee Jehova-rĩ, mathekerere;
ndũrĩrĩ icio ciothe nĩũcinyararĩte.
- ⁹ Wee Hinya wakwa-rĩ, nowe njũũthĩrĩrie;
Wee Ngai-rĩ, nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o Wee Ngai wakwa mũnyendi.
- ¹⁰ Ngai nĩegũthĩĩ mbere yakwa,
na nĩekũnjĩtikĩria ngenerere arĩa manjambagia.
- ¹¹ No ndũkamoorage,
nĩguo andũ akwa matikanariganĩrwo.
Nĩ ũndũ wa hinya waku, tũma matũũre morũũraga,
nginya ũmatorie, Wee Mwathani ngo iitũ.
- ¹² Nĩ ũndũ wa mehĩa ma tũnua twao,
na nĩ ũndũ wa ciugo cia mĩromo yao,
tũma magwatio nĩ mũtego wa mwĩtĩio wao.
Nĩ ũndũ wa irumi na maheeni marĩa maaragia,
¹³ maniine na marakara maku,
maniine nginya mathire biũ.
Hĩndĩ ĩyo nĩgũkamenyeka nginya ituri cia thĩ,
atĩ Ngai nĩwe wathaga Jakubu.
- ¹⁴ Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- ¹⁵ Morũũraga magĩcaria irio,
na makoigĩrĩria maga kũhũũna.
- ¹⁶ No nĩ-rĩ, ndĩinaga ũhoru wa hinya waku,
o rũciinĩ ngaina ũhoru wa wendo waku;
nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na rĩũrĩro rĩakwa hĩndĩ ya mathĩĩna.
- ¹⁷ Wee Hinya wakwa-rĩ, nĩngũkũinĩra ngũgooce;
nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,

o Wee Ngai ūrĩa ūnyendete.

60

Ihooya rĩa kũuria Ūtoorania

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai nĩtūtiganĩirie na ūgatūharagania;
ūkoretwo ūtūrakarĩire, no rĩu tūcookerere!
- 2 Nĩūthingithĩtie būrūri na ūkawatūra;
thinga mĩatũka yaguo, nĩgũkorwo nĩūrenyenya.
- 3 Nĩtūtĩmĩte andũ aku makorwo na mahinda maritũ;
ũmanyuithĩtie ndibei magathĩĩ magĩtũgũgaga.
- 4 No rĩrĩ, andũ arĩa magwĩtigĩrĩte-rĩ, nĩūmahaicĩirie bendera,
nĩguo metharagĩre harĩ yo mona arĩa mamarathaga na ūta.
- 5 Tūhonokie na ūtūteithie na guoko gwaku kwa ūrĩo,
nĩguo arĩa wendete mahonoke.
- 6 Ngai nĩarĩtie arĩ handũ hake harĩa haamũre, akoiga atĩrĩ:
“Nĩngatūranga Shekemu* ndĩ na gĩkeno kĩingĩ,
na thimĩre andũ akwa Gĩtuamba gĩa Sukothu.
- 7 Gileadi nĩ gwakwa, o na Manase no gwakwa;†
Efraimu nĩ ngũbia yakwa ya kĩgera,
na Juda nĩ rũthanju rwakwa rwa ūthamaki.
- 8 Moabi nĩ kĩaĩ gĩakwa gĩa gwĩthambĩra,
na Edomu niho njikagia kĩaatũ gĩakwa;
nyanagĩrĩra nĩ ūrĩa ndooretie būrūri wa Filistia.”
- 9 Nũ ūkũnginyia itũūra rĩrĩa inene rĩirigĩre?
Nũ ūkũndongoria andware Edomu?
- 10 Githĩ tiwe, Wee Ngai, o Wee ūtūregete,
na ūgatiga gūtwarana na mbūtũ ciitũ cia ita?
- 11 Tūteithie, ūtūhootanĩre harĩ thũ ciitũ,
nĩgũkorwo ūteithio wa mũndũ nĩ wa tũhũ.
- 12 Ngai arĩ hamwe na ithuĩ nĩtũkũhootana,
na nĩakarangĩrĩria thũ ciitũ thĩ.

61

Kũhooya Ūgitĩri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, igua kĩrĩro gĩakwa;
thikĩrĩria ihooya rĩakwa.
- 2 Ndĩragũkaĩra kuuma ituri cia thĩ,
ndĩragũkaĩra o ngoro yakwa ĩgĩthiragwo nĩ hinya;
ndongoria nginye rwaro-inĩ rwa ihiga rūrĩa rũrainu na igũrũ
kũngĩra.
- 3 Nĩgũkorwo nĩwe ūkoretwo ūrĩ rĩrĩro rĩakwa,

* 60:6 Shekemu nĩrĩo rĩarĩ itũūra inene rĩa Isiraeli matukũ-inĩ ma tene. † 60:7 Gileadi na Manase kwarĩ mwena wa irathĩro wa būrūri wa Isiraeli.

mũthiringo mũraihi na igũrũ wa hinya wa kwĩhitha kuuma kũrĩ thũ.

⁴ Ndĩiriragĩria gũtũũra hema-inĩ yaku nginya tene,
na ndĩihithage kĩruru-inĩ kĩa mathagu maku.

⁵ Nĩgũkorwo Wee Ngai nĩũiguĩte mĩhĩtwa yakwa,
nĩũngaĩre igai rĩa andũ arĩa metigĩrĩte rĩtwa rĩaku.

⁶ Ongerera matukũ ma mũthamaki ma gũtũũra muoyo,
mĩaka yake iigane ta ya njiarwa nyingĩ.

⁷ Aroikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene arĩ mbere ya Ngai nginya tene;
tũma wendo na wĩhokeku waku imũgitagĩre.

⁸ Hĩndĩ iyo ngatũũra nyinaga rwĩmbo rwa kũgooca rĩtwa rĩaku,
na hingagie mĩhĩtwa yakwa mũthenya o mũthenya.

62

Kwĩhoka Ngai arĩ o We Wiki

Thaburi ya Daudi

¹ Ngoro yakwa yetagĩrĩra Ngai o we wiki;
ũhonokio wakwa uumaga harĩ we.

² O we wiki nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ũhonokio wakwa;
nĩwe kĩrigo gĩakwa kĩa hinya, ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeke.

³ Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũtharĩkagĩra mũndũ?
Mwamũũraga inyuothe, taarĩ rũthingo rũinamu
kana rũirigo rũrenda kũgũa?

⁴ Nĩmatuĩte itua mamweherie ũnene-inĩ wake;
makenagio nĩ maheeni.

Marathimanaga na tũnua twao,
no ngoro-inĩ ciao makarumana.

⁵ Wee ngoro yakwa, etha ũhurũko harĩ Ngai o we wiki,
kĩrĩgĩrĩro gĩakwa kĩrĩ harĩ we.

⁶ O we wiki nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ũhonokio wakwa;
nĩwe kĩrigo gĩakwa kĩa hinya ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeke.

⁷ ũhonokio wakwa na gĩtũũ gĩakwa ciumaga kũrĩ Ngai;
nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga rũrĩ hinya, na rĩũrĩro rĩakwa.

⁸ Inyuĩ andũ aya, mwĩhokagei o we hĩndĩ ciothe;
itũrũragai ngoro cianyu harĩ we,
nĩgũkorwo Ngai nĩwe rĩũrĩro rĩtũ.

⁹ Andũ arĩa matarĩ igweta no mĩhũmũ tu,
na arĩa marĩ igweta no maheeni tu;
mangĩthimwo na ratiri-rĩ, o no kĩndũ gĩa tũhũ;
othe marĩ hamwe no mĩhũmũ mĩtheri.

¹⁰ Mũtikehoke ũtunyani
kana mwĩtĩie na indo cia kũiya;
o na ũtonga wanyu ũngĩingĩha-rĩ,
mũtikawĩhoke.

¹¹ Harĩ ũndũ ũmwe Ngai oigĩte,

o na nĩ maũndũ meerĩ njiguĩte:
 atĩ Wee Ngai, nĩ ũrĩ hinya,
¹² na atĩ Wee Mwathani, ũrĩ mwendani.
 Ti-itherũ nũkarĩha o mũndũ
 kũringana na wĩra wake.

63

Kũnyootera Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, nĩwe Mũrungu wakwa,
 Wee-rĩ, nĩwe nongoragia na kĩyo;
 ngoro yakwa nĩwe ĩnyootagĩra,
 na mwĩrĩ wakwa nĩwe wĩriragĩria,
 ndĩ bũrũri-inĩ ũyũ mũumũ na wa mĩnoga,
 o ũyũ ũtarĩ maaĩ.
- ² Nĩnguonete ũrĩ handũ-harĩa-haamũre,
 na ngeyonera hinya waku na riiri waku.
- ³ Tondũ wendo waku nĩ mwega gũkĩra muoyo guo mwene-rĩ,
 mĩromo yakwa nĩrĩkũgocaga.
- ⁴ Ndirĩkũgocaga hĩndĩ ĩrĩa yothe ngũtũũra muoyo,
 ngocage rĩitwa rĩaku nyambararĩtie moko makwa.
- ⁵ Ngoro yakwa ĩganĩire ta ĩrĩite irio iria njega mũno;
 nako kanua gakwa nĩkarĩkũgocaga, mĩromo yakwa ĩgakũinĩra.
- ⁶ Ngũririkanaga ndĩ ũrĩrĩ;
 ndĩciiragia ũhoru waku ũtukũ wothē.
- ⁷ Tondũ Wee nĩwe ũteithio wakwa-rĩ,
 nyinagĩra kĩruru-inĩ kĩa mathagu maku.
- ⁸ Ngoro yakwa nĩnyĩitĩrĩire harĩwe;
 guoko gwaku kwa ũrĩo gũkaanyĩitĩrĩra.
- ⁹ Andũ arĩa macaragia muoyo wakwa nĩguo maũniine
 nĩmakanangwo;
 magaatoonyerera na thĩ nginya kũrĩa kũriku mũno.
- ¹⁰ Makoogwo na rũhiũ rwa njora
 matũike irio cia mbwe.
- ¹¹ No rĩrĩ, mũthamaki nĩagakena nĩ ũndũ wa Ngai;
 andũ arĩa othe mehĩtaga makĩgwetaga rĩitwa rĩa Ngai
 nĩmakamũgooca,
 natuo tũnua twa arĩa maaragia maheeni nĩtũgaakirio.

64

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, igua mũgambo wakwa ngĩkwĩra mateta makwa;
 gitĩra muoyo wakwa harĩ kwĩhĩtĩrwo nĩ thũ.
- ² Kĩhĩthe kuuma kũrĩ ndundu ya andũ arĩa aaganu,
 ũũhithe kuuma kũrĩ inegene rĩa mũingĩ ũrĩa wĩkaga ũũru.

- 3 Manooraga nīmī ciao ta hiū cia njora,
na makaaria ciugo njūru itariī ta mīguī irī ūrūrū.
- 4 Mehithagīra mūdū ūtehītie makamūratha na mīguī;
mamūrathaga o rīmwe mategwītīgīra.
- 5 Momanagīrīria magīthugunda mībango mīūru,
meranaga ūrīa mekūhitha mītego yao;
mooragia atīrī, “Nūū ūngīmīona?”
- 6 Mathugundaga maūdū matarī ma kīhotoo, makoiga atīrī,
“Kaī nītūbangīte mūbango mwagīrīru-ī!”
Ti-itherū meciiria ma mūdū na ngoro yake itingītūrīka.
- 7 No rīrī, Ngai nīekūmaratha na mīguī yake,
amatece o rīmwe.
- 8 Akaamarehithīria mwanangīko
nī ūndū wa ciugo njūru iria maaragia na tūnua twao;
andū arīa othe makamoonā makaamanyūrūria,
mamainainīrie mītwe.
- 9 Andū othe nīmagetīgīra;
nīmakaheana ūhoro wa wīra wa Ngai,
na meciirie ūhoro wa maūdū marīa ekīte.
- 10 Andū arīa athingu nīmagīkenere Jehova
na moragīre harī we;
andū arīa othe arūngīrīru ngoro nīmamūgooce!

65

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Irathimo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, twetereire gūkūgooca tūrī Zayuni;
nī harīwe mīhītwa iitū ikaahingio.
- 2 Wee ūiguaga mahooya-rī,
andū othe marīūkaga harīwe.
- 3 Rīrīa twahubanīirio nī mehia,
Wee nīwatūrekeire mahītia maitū.
- 4 Kūrathimwo-rī, nī andū arīa ūthuurīte,
na ūkamarehe hakuhī matūūrage kūu nja ciaku!
Ithuī tūrīiganagīra nī maūdū mega ma nyūmba yaku,
o macio ma hekarū yaku theru.
- 5 Ūtūcookagīria ūhoro na ciiko cia magegania na cia kīhotoo,
Wee Ngai Mūhonokia witū,
- o Wee nīwe mwīhoko wa andū arīa marī ituri-inī ciothe cia thī,
na arīa marī iria-inī kūdū kūrāya mūno,
- 6 o Wee wombire irīma na hinya waku,
wīohete ūhoti taarī mūcibi,
- 7 o Wee wahooreririe mūrurumo wa maria,
ūkīhooreria mūrurumo wa ndiihū ciamo,
na ūgīkiria inegene rīa ndūrīrī.
- 8 Andū arīa matūūrāga kūrāya nīmetigagīra magegania maku;
ūtūmaga thī yothe ikene,
kuuma kūrīa rūciinī rūrathaga nginya kūrīa hwaī-inī ūthūaga.

- 9 Wee nīwe ūmenyagīrīra thī na ūkamiurīria mbura;
 ūtūmaga īgīe na būthi mūingī.
 Rūūī rwa Ngai rūiyūrīte maaī
 ma gūkūrīria andū irio,
 nīgūkorwo ūguo nīgūo wathīrīrie gwīkagwo.
- 10 Ūiyūragia mītaro yakuo maaī,
 na ūkaaragania mīkūmūkūmū yakuo;
 ūmīororoagia na mbura ya rūthuthuū,
 na ūkarathima kīmera kīayo.
- 11 Mwaka ūwīkīrīte thūmbī ya wega waku,
 namo makaari maku makaiyūrīrīra būthi mūingī.
- 12 Nyeki ya werū nī nduru mūno,
 natuo tūrīma tūiyūrītwo nī gīkeno.
- 13 Cieni ciyūrīte ndūūru cia ng'ondū,
 nacio ituamba ikaiyūra ngano;
 indo ciothe iroiḡīrīria ikaina nī gūkena.

66

Rwīmbo rwa Kūgooa Ngai nī ūndū wa Wega Wake

Rwīmbo rwa Thaburi

- 1 Anīrīrai Ngai mūkenete mūrī mbere ya Jehova, inyuī andū othe a
 thī!
 2 Inai mūrahe riiri wa rītwa rīake;
 gūkumio gwake tūmai kūgīe na riiri!
- 3 İrai Ngai atīrī, “Kaī ciiko ciaku nī cia magegania-ī!
 Ūhoto waku nī mūnene mūno nginya
 ūgatūma thū ciaku ciīhetage nī guoya irī mbere yaku.
- 4 Andū othe a thī nīwe mainamagīrīra;
 mainaga magakūgooa,
 mainaga makagooca rītwa rīaku.”
- 5 Ūkai muone ūrīa Ngai ekīte,
 maūndū marīa ekagīra andū matikīrī ma kūmakania!
- 6 Aagarūrīre iria rīgītūika thī nyūmū,
 nao andū makīhītūkīra kūu maaī-inī na magūrū;
 ūkai, tūmūkenere.
- 7 Nī ūndū wa hinya wake, egūtūūra aathanaga nginya tene,
 maito make maikaraga marorete ndūrīrī,
 nīgūo andū arīa aremī matikagerie kūmūkīrīra.
- 8 Goocai Ngai witū, inyuī andū a ndūrīrī,
 mūgambo wake wa kūmūgooa nīūguīke;
- 9 nīatūtūūrītie muoyo na akagīrīrīria magūrū maitū matirūke.
- 10 Nīgūkorwo Wee Ngai nūtūgeretie;
 ūtūtheragia ta ūrīa betha ītheragio na mwaki.
- 11 Nīwatūmire tūtwarwo njeera
 na ūgītūkuuithia mīrigo mīritū.
- 12 Warekire andū matūikarīre mītwe;
 twagītūikanirie mwaki-inī o na maaī-inī,
 no ūḡicooka ūgītūrehe kūndū kūrī būthi.

- 13 Nĩngũũka hekarũ-inĩ yaku ndĩ na maruta ma njino,
nĩguo hingie mĩhĩtwa yakwa harĩwe,
14 mĩhĩtwa ĩrĩa mĩromo yakwa yeranĩire, na ngĩmĩaria na kanua
gakwa,
rĩrĩa ndaarĩ thĩĩna-inĩ.
15 Ngũkũrutĩra igongona rĩa nyamũ iria noru,
na ndute iruta rĩa ndũrũme;
ngũkũrutĩra igongona rĩa ndegwa na mbũri.
- 16 Ũkai mũthikĩrĩrie inyuothe arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai;
rekei ndĩmũhe ũhoru wa ũrĩa anjĩkĩire.
17 Ndamũkaiire na kanua gakwa,
ngĩmũgocca na rũrĩmĩ rwakwa.
18 Korwo ndaarĩ na mehia ngoro-inĩ yakwa-rĩ,
Mwathani ndangĩanjiguire;
19 no ti-itherũ Ngai nĩathikĩrĩrie,
na akĩigua mũgambo wakwa ngĩmũhooya.
20 Ngai arogocwo,
o we ũtaaregire kũigua ihooya rĩakwa,
o na kana akĩaga kũnyonia wendo wake!

67

Rwĩmbo rwa Kũgocca Ngai

Rwĩmbo rwa Thaburi

- 1 Ngai arotũkinyĩria wega wake, na atũrathime,
na atũme ũthiũ wake ũtwarĩre,
2 nĩguo njĩra ciaku imenyeke gũkũ thĩ,
ũhonokio waku ũmenywo nĩ ndũrĩrĩ ciothe.
- 3 Andũ marokũgocca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.
4 Ndũrĩrĩ nĩcanjamũke na cikũinĩre nĩ gũkena,
nĩgũkorwo wathaga andũ na kĩhooito,
na ũgatongoria ndũrĩrĩ iria irĩ gũkũ thĩ.
5 Andũ marokũgocca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.
- 6 Hĩndĩ ĩyo bũrũri nĩũkaruta magetha maguo,
na Ngai, o we Ngai witũ, nĩagatũrathima.
7 Ngai nĩagatũrathima,
nacio ituri ciothe cia thĩ nĩikamwĩtigĩra.

68

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai nĩakĩarahũke, ahurunje thũ ciake;
nao arĩa mamũthũire nĩmoore mehere mbere yake.
2 O ta ũrĩa ndogo yũmbũragwo nĩ rũhuho-rĩ,
ũromombũra;
o ta ũrĩa mũhũra ũringũkagio nĩ mwaki-rĩ,

- andũ arĩa aaganu marothira marĩ mbere ya Ngai.
- ³ No rĩrĩ, arĩa athingu marocanjamũka
na makene marĩ mbere ya Ngai;
marorũhia nĩ gũkena.
- ⁴ Inĩrai Ngai, mũine mũgooce rĩtwa rĩake,
kumiai ũcio ũhaicaga matu ta mbarathi,
rĩtwa rĩake nĩ Jehova;
gĩcanjamũkei mũrĩ mbere yake.
- ⁵ Ngai ũria ũikaraga gĩkaro gĩake gĩtheru-rĩ,
nĩwe ithe wa ciana cia ngoriai, na mũgitĩri wa atumia a ndigwa.
- ⁶ Ngai nĩatũmaga arĩa maikaraga marĩ oiki magĩe na mĩciĩ,
arĩa ohe amohorithagia na akamoimagaria;
no andũ arĩa aremi matũũraga bũrũri mũũmũ.
- ⁷ Wee Ngai rĩrĩa woimagarire ũrĩ mbere ya andũ aku,
hĩndĩ rĩrĩa watũkanĩirie rũng'ũrĩ-inĩ-rĩ,
- ⁸ thĩ nĩyathingithire,
narĩo igũrũ rĩkiuria mbura,
nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, o Ũcio Ngai wa Sinai,
na nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, Ngai wa Isiraeli.
- ⁹ Wee Ngai-rĩ, nĩwoiririe mbura nyingĩ,
ũkĩnyootora bũrũri ũcio wa igai rĩaku ũrĩa wang'arĩte.
- ¹⁰ Andũ aku magĩtũũra kuo,
na kumana na ũingĩ wa indo ciaku, Wee Ngai-rĩ,
ũgĩtanahĩra athĩni acio.
- ¹¹ Mwathani nĩaheanire ũhoro,
nao arĩa maawanĩrĩire maarĩ gĩkundi kĩnene:
- ¹² "Athamaki na mbũtũ cia ita moraga na ihenya;
nakuo kambĩ-inĩ andũ magayanaga indo cia ndaho.
- ¹³ O na rĩrĩa mũkomete hakuhĩ na mwaki wa gĩkaro kĩa nja,
mũhaana o ta mathagu ma ndutura magemetio na betha,
nacio njoya ciayo ikagemio na thahabu ikũhenia."
- ¹⁴ Rĩrĩa Mwene-Hinya-Wothe aahurunjire athamaki bũrũri-inĩ-rĩ,
kwahaanaga o ta rĩrĩa tharunji igwĩte kĩrĩma-inĩ gĩa Zalimoni.
- ¹⁵ Ī irĩma cia Bashani ti irĩma irĩ riiri;
irĩma cia Bashani irĩ tũcũmbĩrĩ tũingĩ.
- ¹⁶ Inyuĩ irĩma ici irĩ tũcũmbĩrĩ tũingĩ-rĩ, mũrarora na ũiru nĩkĩ,
kĩrĩma kĩrĩa Ngai athuurĩte gĩtuĩke gĩkaro gĩake,
o kũrĩa Jehova we mwene egũtũũra nginya tene?
- ¹⁷ Ngaari cia Ngai cia ita nĩ makũmi ma ngiri,
na ngiri cia ngiri;
Mwathani nĩokĩte arĩ gatagatĩ ga cio oimĩte Kĩrĩma gĩa Sinai,
agatoonya handũ hake haamũre.
- ¹⁸ Rĩrĩa wambatire igũrũ,
nĩwatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ waku;
nĩwamũkĩrĩre iheo kuuma kũrĩ andũ,
o na ũgĩciamũkĩra kuuma kũrĩ andũ arĩa aremi,
nĩgeetha Wee, Jehova Ngai, ũtũũre kuo.

- 19 Goocai Mwathani, o we Mūrungu Mūhonokia witū,
o we ūkuuaga mīrigo iitū mūthenya o mūthenya.
- 20 Ngai witū nī Mūrungu ūhonokanagia;
Mwathani Jehova nīwe rīūrīro rīa kuuma gīkuū-inī.
- 21 Ti-itherū Ngai nīakamemenda ciongo cia thū ciake,
amemende ruototia rwa arīa mathiiaga na mbere kwīhia.
- 22 Mwathani ekuuga atīrī, “Nīngaruta thū cianyu kuuma Bashani;
ndīcirute iria-inī kūrīa kūrīku,
- 23 nīgeetha mūtobokie makinya manyu thakame-inī ya thū cianyu,
o nacio nīmī cia ngui cianyu igīe na igai rīacio.”
- 24 Wee Ngai-rī, mūtongoro waku nīwonekete,
o mūtongoro wa Mūrungu wakwa na Mūthamaki
agītoonya handū-harīa-haamūre.
- 25 Aini a nyīmbo nīo matongoretie,
makarūmīrīrwo nī ahūūri inanda;
hamwe nao nī airītu arīa marahūūra tūhembe.
- 26 Goocai Ngai, kīūngano-inī kīrīa kīnene;
mūgooce Jehova kīūngano-inī gīa Isiraeli.
- 27 Mūhīrīga ūrīa mūnini wa Benjamini nīguo ūcio ūmatongoretie,
kīrīndī kīnene kīa athamaki a Juda kīrī ho,
na makarūmīrīrwo nī athamaki a Zebuluni na a Nafitali.
- 28 Wee Ngai-rī, onania ūhoti waku;
tuonie hinya waku, Wee Ngai, ta ūrīa waneka.
- 29 Tondū wa hekarū yaku īrīa īrī kūu Jerusalemu-rī,
athamaki nīmagakūrehagīra iheo.
- 30 Rūithia nyamū īrīa īrī ithanjī-inī,
ūkīrūithie rūūru rwa ndegwa rūrīa rūrī thīnī wa tūcaū twa
ndūrīrī.
- Īkwīnyīihīrie, na īkūrehere icunjī cia betha.
Hurunja ndūrīrī iria ikenagīra mbaara.
- 31 Abarūthi nīmagooka moimīte būrūri wa Misiri;
naguo būrūri wa Kushi nīūkenyīihīria Ngai.
- 32 Inīrai Ngai, inyuī mothamaki ma thī,
inai mūgooce Mwathani,
- 33 ūcio ūthiiaga ahaičite matu macio ma igūrū ma tene,
ūcio ūrurumaga na mūgambo mūnene.
- 34 Anīrīrai hinya wa Ngai,
we ūrīa ūnene wake arī guo ūrūgamīrīire Isiraeli,
o ūcio ūhoti wake ūrī kūu matu-inī.
- 35 Wee Ngai-rī, ūrī wa gwītīgīrwo, ūrī handū hau haku haamūre;
Mūrungu wa Isiraeli nīaheaga andū ake ūhoti o na hinya.

Ngai arogoocwo!

69

Ihooya rīa kūiria Ūteithio

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai-rī, honokia,

nīgūkorwo maaĩ maanginyĩte o ngingo.

² Ndĩratoonyerera mūtongo-inĩ mūriku,
handũ hatarĩ na ha gūkinyithia kūgūrũ.

Nginyĩte maaĩ-inĩ harĩa hariku;
mūiyũro wa maaĩ nĩuhumbĩkanĩtie.

³ Nĩnogete mũno nĩ gūkaya ndeithio;
mũmero wakwa nĩ mung'aru.

Maitho makwa nĩmorĩtwo nĩ hinya
nīgūcũthĩrĩa Ngai wakwa.

⁴ Andũ arĩa maathũire hatarĩ gītũmi
nĩ aingĩ gūkĩra njuĩrĩ cia mūtwe wakwa;
thũ ciakwa iria iithũire hatarĩ gītũmi nĩ nyingĩ,
o icio injaragia iniine.

Hatagĩrĩrio njookie kĩndũ itaiyĩte.

⁵ Wee Ngai nĩũũĩ ūrimũ wakwa;
mahĩtia makwa matingĩhithĩka harĩwe.

⁶ Andũ arĩa makwĩhokete,
maroaga gūconorithio nĩ ūndũ wakwa,
Wee Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-wothe;
arĩa makūrongoragia
maroaga kūnyararwo nĩ ūndũ wakwa,
Wee Ngai wa Isiraeli.

⁷ Nīgūkorwo nĩngirĩrĩrie kūmenwo nĩ ūndũ waku,
naguo ūthiũ wakwa nĩuhumbĩtwo thoni.

⁸ Nduĩkite ta mūgeni harĩ ariũ a baba,
ngatuĩka ta mūdũ wa kūngĩ harĩ ariũ a maitũ;

⁹ Kĩyo kĩrĩa ndĩ nakĩo kĩa nyũmba yaku nĩkĩo kĩrandĩa,
irumi cia arĩa makūrumaga nĩ nĩ igũĩrĩire.

¹⁰ Rĩrĩa ngũrĩra na ngehinga kũrĩa irio,
no nginya ngirĩrĩrie kūnyūrũrio;

¹¹ rĩrĩa ndehumba nguo ya ikũnia,
andũ no gũũthekerera.

¹² Andũ arĩa maikaraga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra nĩ nĩ manyūrũragia,
na nduĩkite rwĩmbo rwa arĩũ.

¹³ Wee Jehova, nĩndakũhooya
hĩndĩ irĩa ya gwĩtikĩrĩka nĩwe;

Wee Ngai, nĩ ūndũ wa wendo waku mūnene,
ũnjĩtike na ūhonokio waku wa ma.

¹⁴ Honokia ūndute mūtongo-inĩ,
ndũkareke ndoonyerere;

ndeithũra kuuma kũrĩ arĩa maathũire,
ũndute kuuma maaĩ-inĩ marĩa mariku.

¹⁵ Ndũkareke mūiyũro wa maaĩ ūhubĩkanie,
kana merio nĩ kũrĩa kũriku,

- o na kana ndumĩrio kanua nĩ irima rĩa gĩkuũ.
- 16 Wee Jehova, njĩtika nĩ ũndũ wa wega wa wendo waku;
nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ wĩhũgũre ũnjookerere.
- 17 Ndũkahithe ndungata yaku ũthiũ waku;
njĩtika narua, nĩgũkorwo ndĩ thĩina-inĩ.
- 18 Ũka hakuhĩ ũndeithũre;
honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.
- 19 We nĩũũĩ ũrĩa nyũrũrĩtio, na ngaconorithio na ngahumbwo thoni;
thũ ciakwa ciothe irĩ mbere yaku.
- 20 Kũnyũrũrio nĩ gũthuthĩte ngoro
ngatigwo itarĩ na mwĩhoko;
ndeeteraire nyone wa kũnjiguĩra tha, no ndiigana kũmuona,
ngĩeterera nyone andũ a kũũhooreria, no ndiamonire.
- 21 Maanjikĩrĩire maaĩ ma nyongo irio-inĩ ciakwa,
na ndanyoota makĩihe thiki nyue.
- 22 Metha ĩrĩa maarĩirwo ĩrotuĩka mũtego;
ĩrotuĩka ihũura o na mũtego wa kũmagwatia.
- 23 Maitho mao marogĩa nduma matige gũcooka kuona,
nayo mĩgongo yao ĩrohocerera nginya tene.
- 24 Maitũrũrĩre mang'ũrĩ maku;
makinyĩrie marakara maku mahiũ.
- 25 Mĩciĩ yao ĩrokira ihooru;
kũroaga mũndũ wa gũtũura hema-inĩ ciao.
- 26 Nĩgũkorwo manyariiraga arĩa wee ũgurarĩtie,
na makaaria ũhoru wa ruo rwa arĩa ũtĩihĩtie.
- 27 Mathitangĩre o ngero thuutha wa ĩrĩa ĩngĩ;
ndũkanareke magatoonya ũhonokanio-inĩ waku.
- 28 Marothario ibuku-inĩ rĩa muoyo,
mage kwandĩkwo mũtaratara-inĩ wa andũ arĩa athingu.
- 29 Ndĩ na ruo na ngathĩinĩka;
Wee Ngai kũihonokie na ũngitĩre.
- 30 Nĩngũgocca rĩitwa rĩa Ngai na rwĩmbo,
na ndĩmũtũũgĩrie ngĩmũcookagĩria ngaatho.
- 31 Naguo ũndũ ũcio nĩũgũgĩkenia Jehova gũkĩra kũmũhe ndegwa,
na gũkĩra ndegwa nene ĩrĩ na hĩa na mahũngũ.
- 32 Andũ arĩa athĩini mona ũguo nĩmagakena;
inyuĩ arĩa mũrongoragia Ngai, ngoro cianyu iroarahũka!
- 33 Jehova nĩathikagĩrĩria arĩa abatari,
na ndangĩnyarara andũ ake moohetwo.
- 34 Igũrũ na thĩ nĩimũgooce,
o na maria marĩa manene na kĩrĩa gĩothe gĩthiagĩra thĩinĩ wamo,
- 35 nĩgũkorwo Ngai nĩakahonokia Zayuni,
na aake matũura marĩa manene ma Juda rĩngĩ.
Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmagatũura kuo na makwĩgwatĩre;
36 ciana cia ndungata ciake nĩigakũgaya,
nao arĩa mendete rĩitwa rĩake nĩmagatũura kuo.

70

Rwimbo rwa kũuria Ūteithio
Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, hiuha ūhonorokie;
Wee Jehova ūka narua ūndeithie.
- ² Andũ arĩa mendaga kũnjũraga
maronorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
arĩa othe mendaga nyanangwo
marocooka na thuutha maconokete.
- ³ Andũ arĩa mathekagĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”
marocooka na thuutha maconokete.
- ⁴ No arĩa othe makũrongoragia
marokena na macanjamũke;
arĩa mendete ūhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,
“Ngai arotũgĩrio!”
- ⁵ No rĩrĩ, nĩ ndĩ mũthĩni na mũbatari;
Wee Ngai, hihuha ūũke kũrĩ nĩ.
Wee nĩwe ūteithio wakwa na mũhonokia wakwa;
Wee Jehova, ndũkagonderere gũũka kũndeithia.

71

Ihooya rĩa kũuria Ūgitĩri

- ¹ Wee Jehova-rĩ, njũrĩre harĩwe;
ndũkanakĩreke njonorithio.
- ² Ndeithũra na ūhonorokie nĩ ūndũ wa ūthingu waku;
thikĩrĩria ūhonorokie.
- ³ Tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩra,
harĩa ingĩthĩ hĩndĩ ciothe;
athana honokio,
nĩgũkorwo nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na kĩirigo gĩakwa kĩa
hinya.
- ⁴ Honokia, Wee Ngai wakwa, kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa aaganu,
ũndeithũre kuuma ngumbaco ya andũ arĩa ooru na matarĩ tha.
- ⁵ Nĩgũkorwo ūkoretwo ūrĩ kĩrĩgĩrĩro gĩakwa, Wee Mwathani Jehova,
ūtũũrĩte ūrĩ mwĩhoko wakwa kuuma ndĩ o mũnini.
- ⁶ Kuuma gũciarwo gwakwa ndũũrĩte ngwĩhokete;
nĩwe wandutire nda ya maitũ.
Ngũtũũra ngũgoocaga.
- ⁷ Nĩndũkĩte ta kĩndũ gĩa kũgegania harĩ andũ aingĩ,
no nĩwe rĩũrĩro rĩakwa rĩa hinya.
- ⁸ Kanua gakwa kaiyũrĩte ūgooci waku,
gatindaga gakĩgana riiri waku mũthinya wothe.
- ⁹ Ndũkande hĩndĩ ya ūkũrũ;
ndũkanandiganĩrie rĩrĩa itarĩ na hinya.
- ¹⁰ Nĩgũkorwo thũ ciakwa ciaragia ūhoru wa kũnjũkĩrĩra;
acio metagĩrĩra kũnjũraga nĩmacokanĩtie ndundu.
- ¹¹ Moigaga atĩrĩ, “Ngai nĩamũtiganĩrie;
hanyũkaniai nake mũmũnyiite,

nĩgũkorwo ndarĩ mũndũ wa kũmũteithũra.”

12 Wee Ngai, tiga kũndaihĩrĩria;

Wee Ngai wakwa, ũka narua ũndeithie.

13 Acio maathitangaga-rĩ, maroconoka na maniinwo;

acio mendaga kũnjĩka ũũru,
maronyararwo na maconorwo.

14 No nĩ-rĩ, ndĩrĩkoragwo na kĩrĩgĩrĩro hĩndĩ ciothe;
ndĩrĩkĩragĩrĩria gũkũgooca mũno makĩria.

15 Kanua gakwa karĩganaga ũthingu waku,
ndindage o ngĩgana ũhonokio waku mũthenya wothe,
o na gũtuĩka ndiũĩ mũigana wago.

16 Wee Mwathani Jehova, ngũũka ngĩanagĩrĩra ciĩko ciaku cia hinya,
nyanĩrĩre ũthingu waku, o ũthingu waku wiki.

17 Kuuma ndĩ o mũnini, Wee Ngai, ũtũũrĩte ũndutaga,
na nginyagia ũmũthĩ no nyumbũraga ciĩko ciaku cia magegania.

18 Wee Ngai, o na ndakũra ngĩe mbuĩ,
ndũkanandiganĩrie,

o nginya nyumbũre ũhoru wa ũhoti waku kũrĩ rũciaro rũrĩa rũrooka,
na nyumbũre ũhoru wa hinya waku kũrĩ arĩa othe magooka
thuutha.

19 Wee Ngai-rĩ, ũthingu waku ũkinyĩte o matu-inĩ,

Wee wĩkĩte maũndũ manene.

Wee Ngai-rĩ, nũũ ũngĩ ũhaana ta we?

20 O na gũtuĩka nĩũtũmĩte nyone mathũna maingĩ na marũrũ-rĩ,
nĩũkariũkia muoyo wakwa rĩngĩ;

nĩũkandiũkia rĩngĩ

kuuma thĩ kũrĩa kũrĩku.

21 Nĩũkongerera gĩtĩo gĩakwa,
na ũũhoorerie o rĩngĩ.

22 Ndĩrĩkũgocaga na kĩnanda kĩa mũgeeto

nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku, Wee Ngai wakwa;

ndĩrĩnanda ngũgocage na kĩnanda gĩa kĩnũbi,

Wee Mũtheru wa Isiraeli.

23 Mĩromo yakwa nĩrĩanagĩrĩra nĩ gũkena

rĩrĩa ngũina ngũgooce,

o nĩ, ũrĩa Wee ũkũũrĩte.

24 Rũrĩmĩ rwakwa rũrĩrahaga ũhoru wa ciĩko ciaku cia ũthingu

mũthenya wothe,

nĩgũkorwo arĩa meendaga kũnjĩka ũũru

nĩmaconorithĩtio na makarigiicwo.

72

Ihooya rĩa Kũhoera Mũthamaki

Thaburi ya Solomoni

1 Wee Ngai, he mũthamaki ũhoti wa gũtuuanagĩra ciira na kĩhooito,
na mũrũ wa mũthamaki ũkĩmũhe ũthingu waku.

2 Nike nĩarĩciiragĩra andũ aku na ũthingu,
andũ aku arĩa anyamaarĩku amatuagĩre ciira na kĩhooito.

- ³ Irīma igaatūmaga andū magaacīre,
 natuo tūrīma tūciarage matunda ma ūthingu.
⁴ Nīarīgitaḡira andū arīa anyamaarīku gatagatī ka andū,
 na ahonokie ciana cia arīa abatari;
 nīakahehenja arīa mamahinyagīrīria.
⁵ Mūthamaki arotūūra hīndī irīa yothe riūa rīgūtūūra,
 na rīrīa rīothe mweri ūgūtūūra nginya njiarwa na njiarwa.
⁶ Arīhaanaga ta mbura īkiurīra mūgūnda mūtūgūte,
 ahaane ta rūthuthuū ūrīa rūhūgagīa thī.
⁷ Matukū-inī make andū arīa athingu nīmagatheerema;
 naguo ūgaacīru ūingīhe o nginya rīrīa mweri ūgaakorwo ūtarī
 ho.
⁸ Agaathanaga kuuma iria rīmwe nginya rīrīa rīngī,
 na kuuma Rūūī rwa Faratī* o nginya ituri cia thī.
⁹ Ndūrīrī cia werū-inī nīikainamīrīra mbere yake,
 nacio thū ciake icūne rūkūngū.
¹⁰ Athamaki a Tarishishi† na a mabūrūri marīa marī hūgūrūrū-inī cia
 kūraya
 nīmakamūrehagīra igooti;
 nao athamaki a Sheba na Seba
 nīmakamūrehagīra iheo.
¹¹ Athamaki othe makaamūinamīrīra,
 nacio ndūrīrī ciothe imūtungatagīre.
¹² Nīgūkorwo nīakahonokia abatari maamūkaīra,
 o na arīa anyamaarie matarī na wa kūmateithia.
¹³ Nīakaiaguagīra tha arīa matarī hinya na arīa abatari,
 na ahonokie arīa athīni kuuma kūrī gīkuū.
¹⁴ Nīakamateithūra kuuma kūrī arīa mamahinyagīrīria na kuuma
 haaro-inī,
 nīgūkorwo thakame yao irī bata mūno maitho-inī make.
¹⁵ Arogītūūra hīndī ndaaya!
 Aroheagwo thahabu ya kuuma Sheba.
 Arotūūra ahooyagīrwo nī andū hīndī ciothe,
 na mamūrathimage mūthenya wothe.
¹⁶ Būrūri ūrogīa na būthi wa ngano kūdū guothe;
 īrorirūkīra tūrīma-igūrū.
 Maciaro makuo marothegea ta ma Lebanoni;
 nakuo matūūra-inī andū marotheerema ta nyeki ya gīthaka.
¹⁷ Rūitwa rīake rīrotūūra nginya tene;
 rīrotūūra o ta ūrīa riūa rīgūtūūra.
 Ndūrīrī ciothe nīikarathimwo nī ūndū wake,
 nacio imwītage mūdū mūrathime.
¹⁸ Goocai Jehova Ngai, o we Ngai wa Isiraeli,

* 72:8 Rūūī rwa Faratī rwarī mwena wa irathīro wa būrūri wa Isiraeli hīndī ya wathani wa Mūthamaki Solomoni. † 72:10 Tarishishi kwoikaine taarī kuo kwarī mūthia wa thī.

o we wiki wĩkaga maũndũ ma magegania.

19 Rĩĩtwa rĩake rĩu rĩrĩ riiri rĩrogoocagwo nginya tene;
nayo thĩ yothe ĩroiyrwo nĩ riiri wake.

Ameni, na ningĩ Ameni.

20 Ũcio nĩguo mũthia wa mahooya ma Daudi, mũrũ wa Jesii.

Ibuku rĩa Gatatũ

73

Thaburi 73-89

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Asafu

1 Ti-itherũ Ngai nĩ mweka harĩ andũ a Isiraeli,
harĩ andũ arĩa atheru ngoro.

2 No niĩ-rĩ, magũrũ makwa maratigĩtie hanini matenderũke;
ndaarĩ o hakuhi kũgũa.

3 Nĩgũkorwo nĩndaiguagĩra arĩa etĩĩ ũiru,
rĩria ndonire kũgaacĩra kwa andũ arĩa aaganu.

4 Nĩgũkorwo matithĩĩnkaga;
mĩĩrĩ yao nĩ mĩgima na ĩkoragwo na hinya.

5 Matikoragwo na moritũ ta andũ arĩa angĩ,
na matikoragwo nĩ mathĩina marĩa makoraga andũ.

6 Nĩ ũndũ ũcio mwĩtĩio nĩguo mũgathĩ wao;
o ene mehumbaga ũhinya.

7 Ũmũ wa ngoro ciao ũtherũkaga o ũmaramari;
meciiria mao mooru matirĩ mũhaka.

8 Nĩ andũ a kĩnyũrũri, na maaragia ndeto cia rũmena;
maaragia na mwĩtĩio ũhoru wa kũhinyĩrĩria andũ arĩa angĩ.

9 Tũnua twao twaragia ũũru wa gũũkĩrĩra igũrũ,
nacio nĩmĩ ciao ikegwatĩra thĩ yothe.

10 Nĩ ũndũ ũcio andũ ao nĩmakamacokerera
na metĩkie ũria wothe makoiga.

11 Makoiga atĩrĩ, “Mũrungu angĩmenya atĩa?
Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩarĩ na ũmenyo?”

12 Ũũ nĩguo andũ arĩa aaganu matariĩ:
tondũ gũtirĩ ũndũ ũmamakagia, makĩragĩrĩria o gũtonga.

13 Ti-itherũ, nĩnjigĩte ngoro yakwa ĩrĩ theru o tũhũ;
thambĩtie moko makwa makaaga gwĩka ũũru o tũhũ.

14 Nĩgũkorwo ndindaga na mĩnyamaro mũthenya wothe;
herithĩtio rũciĩnĩ o rũciĩnĩ.

15 Ingĩoigire atĩrĩ, “Nĩngwaria o ũũ,”
nĩngĩakunyanĩire ciana ciaku.

16 No rĩria ndageragia gũtaũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wothe,
watuĩkire wa kũhinyĩrĩria,

17 o nginya rĩria ndatoonyire handũ-harĩa-haamũre ha Mũrungu;
hĩndĩ ĩyo ngĩkĩmenya ũria makaarĩkĩrĩria.

- 18 Ti-itherũ ũmaigaga kũndũ kũrĩa gũtenderũ;
ũmagũithagia thĩ makaanangĩka.
- 19 Hĩ! Kaĩ nĩmakanangwo o rĩmwe-ĩ!
Makaaniinwo biũ nĩ imakania!
- 20 O ta ũrĩa kĩroto gĩthiraga mũndũ okĩra,
no taguo makahaana rĩrĩa Wee Mwathani ũkaarahũka,
ũkaamaagĩra bata o ta irooto.
- 21 Rĩrĩa ngoro yakwa yarĩ na kĩaha
na roho wakwa ũgatuurwo,
- 22 ndiarĩ na meciiria magima, na ndiarĩ na ũmenyo;
ndahaanaga o ta nyamũ ndĩ mbere yaku.
- 23 No rĩrĩ, ngoragwo nawe hĩndĩ ciothe;
nĩũnyiiĩte guoko gwakwa kwa ũrĩo.
- 24 Nĩũdongoragia na ũtaaro waku,
na thuutha ũcio nĩũkanyamũkĩra riiri-inĩ waku.
- 25 Nũũ ũngĩ ndĩ nake kũu igũrũ tiga Wee?
Gũkũ thĩ ndirĩ na kĩndũ ĩngĩrĩrĩria tiga o Wee.
- 26 Mwĩrĩ wakwa na ngoro yakwa no ciage hinya,
no rĩrĩ, Ngai nĩwe hinya wa ngoro yakwa,
na nĩwe rwĩga rwakwa nginya tene.
- 27 Ti-itherũ arĩa magũtiganagĩria nĩmagathira;
nĩũkanangaga arĩa othe matakwĩhokete.
- 28 No ha ũhoro wakwa-rĩ, nĩ wega gũkuhĩrĩria Ngai.
Nĩndũite Mwathani Jehova rĩrĩro rĩakwa;
nĩndĩriheanaga ũhoro wa ciiko ciaku ciothe.

74

Gũthathanĩrĩa Bũrũri Hĩndĩ ya Thũna

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtũtiganĩrie nginya tene?
Nĩ kĩ gĩtũmaga marakara maku macine ng' Ondu cia rũuru rwaku?
- 2 Ririkana andũ arĩa wegũrĩire o tene,
arĩa wakũũrĩre magĩtuĩka mũhĩrĩga ũrĩa wegaiĩre,
na ũririkane Kĩrĩma gĩa Zayuni, o kũrĩa watũũrĩte.
- 3 Erekeria makinya maku kũrĩ mwanangĩko ũyũ ũtũũrĩte kuo,
wone ũrĩa handũ harĩa haku haamũre hathũkangĩtio nĩ thũ.
- 4 Amuku aku mararamũire harĩa wacemanũirĩe na ithuĩ;
maahaandire bendera ciao irĩ imenyithia.
- 5 Metuĩte ta andũ mekũhiũria mathanwa
mateme mĩtĩ ya mũtitũ.
- 6 Mbaũ iria ciothe ciagemetio magĩciunanga
na mathanwa na ibũi ciao.
- 7 Nĩmacinire handũ-haku-harĩa-haamũre hakĩmomoka,
magĩthaahia gĩkaro kĩa Rĩitwa rĩaku.
- 8 Moigire atĩrĩ na ngoro ciao, "Tũkũmahehenja mathire!"
Maacinire handũ harĩa hothe Mũrungu aahooyagĩrwo kũu bũrũri-
inĩ.

- 9 Gūtirī ciama tūringagīrwo mahinda maya;
 anabii nīmathirīte,
 na gūtirī witū ūūi nī nginya rī gūgūikara ūguo.
- 10 Wee Ngai, thū īgūtūūra īgūthirīkagia nginya rī?
 Mūmuku no atūūre acambagia rītwa rīaku nginya tene?
- 11 Nī kīi gītūmīte ūthune guoko gwaku, o guoko kūu gwaku kwa ūrīo?
 Kūrute mīkūnjo-inī ya nguo ciaku ūmaniine!
- 12 No rīrī, Wee Ngai, nīwe mūthamaki wakwa kuuma tene;
 nīwīkaga maūndū ma kūhonokania gūkū thī.
- 13 Wee-rī, nīwe wagayanirie iria na ūhoti waku,
 ūkīhehenja mītwe ya nyamū iria nene kūu maaī-inī.
- 14 Wee-rī, nīwe wahehenjire mītwe ya Leviathani,
 ūkīmīheana itūike irio cia ciūmbe cia werū-inī.
- 15 Wee-rī, nīwe watūmire ithima itherūke na tūrūūi tūtherere,
 ūkīhūithia njūūi iria itahūaga.
- 16 Mūthenya nī waku o na ūtukū no waku;
 Wee nīwe wahaandire riūa na mweri.
- 17 Wee-rī, nīwe wekīrīre mīhaka yothe ya thī;
 nīwe watūmire kūgīe hīndī ya riūa na hīndī ya heho.
- 18 Ririkana ūrīa thū īkūnyūrūrītie, Wee Jehova,
 na ūrīa andū arīa akīigu macambītie rītwa rīaku.
- 19 Ndūkaneane muoyo wa ndirahūgī yaku kūrī nyamū cia gīthaka;
 ndūkariganīrwo nī mīoyo ya andū aku arīa manyariirītwo nginya
 tene.
- 20 Ririkana kīrīkanīro gīaku,
 tondū kūdū guothe kūrīa kūrī nduma būrūri-inī kūiyūrīte haaro.
- 21 Ndūkareke mūdū ūrīa mūhinyīrīrie acooke na thuutha aconokete;
 andū arīa athīni na arīa abatari nīmagooce rītwa rīaku.
- 22 Arahūka, Wee Ngai, ūrūgamīrīre kīhoo to gīaku;
 ririkana ūrīa andū arīa akīigu magūthirīkagia mūthenya wothe.
- 23 Ndūkariganīrwo nī mbugīrīrio ya amuku aku,
 o inegene rīa thū ciaku, rīrīa iranegena itegūtīgithīria.

75

Ngai nī wa Kīhoo to

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai, nītwagūcookeria ngaatho,
 twagūcookeria ngaatho, nīgūkorwo Rītwa rīaku rīrī hakuhi;
 andū maheanaga ūhorō wa ciiko ciaku cia magegania.
- 2 Ugaga atīrī, “Nī nīi thuuraga hīndī īrīa njagīrīru;
 nī nīi nduanagīra ciira na kīhoo to.
- 3 Rīrīa thī na andū ayo othe maathingitha,
 nī nīi nyiitagīrīra itugī ciayo ngacirūmia.
- 4 Andū arīa etīi ngūmeera atīrī, ‘Mūtigacooke kwīraha,’
 na arīa aaganu ngameera atīrī, ‘Mūtikambarie hīa cianyu.
- 5 Tigai kwambararia hīa cianyu na igūrū,
 mūtige kwaria mūūmītie ngingo.’ ”

- 6 Nĩ ūndũ-rĩ, ūhoru wa gūtũũgĩria mūdũ nduumaga na irathĩro kana
ithũĩro,
o na kana kuuma werũ-inĩ.
- 7 No rĩrĩ, nĩ Ngai ūtuanagĩra ciira:
Anyihagia mūdũ ūmwe, na agatũũgĩria ūrĩa ūngĩ.
- 8 Jehova anyiitĩte gĩkombe kũyũrite ndibei ĩrĩ na mũhũyũ,
ĩtukanĩtio na mahuti manungi wega;
amĩonoragia, nao andũ othe aaganu a thĩ makamĩnyua,
makainĩkĩrĩra nginya itata rĩa mũthia.
- 9 No nĩ-rĩ, nĩngumbũra ūhoru ūyũ nginya tene;
ndĩrĩnaga ūgooci kũrĩ Ngai wa Jakubu.
- 10 Nĩngarenga hĩa cia andũ arĩa othe aaganu,
no hĩa cia arĩa athingu nĩkambarario.

76

Jehova Nĩwe Ngai wa Jakubu

Thaburi ya Asafu

- 1 Kũu Juda Ngai nĩoĩkaine;
rĩtwa rĩake nĩ inene thĩinĩ wa Isiraeli.
- 2 Hema yake ĩrĩ kũu Salemu,
gĩikaro gĩake kĩrĩ Zayuni.
- 3 Kũu nĩkuo oinangĩire mĩguĩ ya ūta ĩkũhenia,
akiunanga ngo na hiũ ciao cia njora,
o na indo ciao ciothe cia mbaara.
- 4 Wee ūcangararĩte nĩ ūtheri,
ũkagĩa na ūkaru gũkĩra ĩrĩma ĩrĩ na ūtonga wa nyamũ cia iguĩma.
- 5 Andũ arĩa njamba magwĩte magatunywo indo,
magakoma toro wao wa gĩkuũ;
gũtirĩ o na ūmwe wa njamba cia ita
ũngĩambararia moko make.
- 6 Nĩ ūndũ wa ikũũma rĩaku, Wee Ngai wa Jakubu,
mbarathi o ūndũ ūmwe na ngaari cia ita igwĩte thĩ ikaaga
kwĩigua.
- 7 Wee nowe wa gwĩtigĩrwo.
Nũũ ūngĩrũgama mbere yaku rĩrĩa ūrĩ mũrakaru?
- 8 Wamenyithanirie itua rĩaku ūrĩ o kũu igũrũ,
nayo thĩ ĩgũtigĩra na ĩgĩkĩra ki,
- 9 rĩrĩa Wee Ngai, warũgamire ūtuanĩre ciira,
nĩguo ūhonokie arĩa othe anyamaarĩku a bũrũri.
- 10 Ti-itherũ mang'ũrĩ ma andũ nĩmagakũgoocithia,
na ūkeyoha matigari ma mang'ũrĩ maku ta mũcibi.
- 11 Mwĩhĩtei mĩhĩtwa harĩ Jehova Ngai wanyu na mũmĩhingie;
rekei mabũrũri marĩa mothe mũriganĩtie namo
marehere ūcio wa gwĩtigĩrwo iheo.
- 12 Athuthaga roho wa arĩa maathanaga;
etigagĩrwo nĩ athamaki a thĩ.

77

Kūririkana Cīko cia Ngai cia Hinya

Thaburi ya Asafu

- 1 Ndakaĩire Ngai andeithie;
ndakaĩire Ngai nĩguo anjigwe.
- 2 Rĩrĩa ndaarĩ mĩnyamaro-inĩ, nĩ Mwathani ndarongoririe;
ūtukũ ndamwambararĩirie moko itekũnoga,
no muoyo wakwa ũkĩrega kũhoorerio.
- 3 Wee Ngai, ndakūririkanire ngĩcaaya;
ndataranirie maũndũ, naguo roho wakwa ũkĩringĩka.
- 4 Wee watũmire njũrwo nĩ toro,
ngĩthĩnĩka mũno, ngĩremwo nĩ kwaria.
- 5 Ndeciiririe ũhoru wa matukũ ma tene,
ngĩririkana mĩaka o ĩrĩa yarĩ ya tene;
- 6 ngĩkĩririkania ũrĩa ndainaga ũtukũ,
ngoro yakwa ĩgĩtarania maũndũ,
naguo roho wakwa ũkĩyũũria atĩrĩ:
- 7 “Mwathani egũtũũra atũregete nginya tene?
Ndarĩ hĩndĩ agacooka gũtũkenera?”
- 8 Wendo wake ũtathiraga-rĩ, nĩkũbuĩria ũbuĩrĩtie nginya tene?
Kĩranĩro gĩake gĩgũtũũra gĩtahingĩte nginya tene?
- 9 Kaĩ Mũrungu ariganĩirwo nĩkũiguanĩra tha?
Kaĩ marakara make matũmĩte atige gũtugana?”
- 10 Ngĩcooka ngĩciiria atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo ngwĩtiiria naguo:
kūririkana mĩaka ya guoko kwa ũrĩo kwa ũrĩa-ũrĩ-ĩgũrũ-Mũno.”
- 11 Nĩngũririkana ciĩko cia Jehova;
ĩ nĩguo, nĩngũririkana ciama ciaku cia tene.
- 12 Ndĩrĩtaranagia mawĩra maku mothe,
na ngecũũrania ũhoru wa ciĩko ciaku cia hinya.
- 13 Njĩra ciaku, Wee Ngai, nĩ theru.
Nĩ ngai ĩrĩkũ nene ta Ngai witũ?
- 14 Wee nĩwe Mũrungu ũrĩa ũringaga ciama;
wonanagia ũhoti waku kũrĩ ndũrĩrĩ.
- 15 Nĩwakũũrire andũ aku na guoko gwaku kwa hinya,
o acio njiaro cia Jakubu na Jusufu.
- 16 Maaĩ nĩmakuonire, Wee Ngai,
maaĩ macio maakuonire makĩigua guoya,
nakuo kũrĩa kũriku mũno gũkĩinyogonda.
- 17 Matu mooiririe mbura,
nacio ngwa ikĩruruma igũrũ guothe;
heni ciahenũkire ikĩrathũka mĩena yothe
- 18 Ngwa yaku yaiguĩkanire kĩhuhũkanio-inĩ,
rũheni rwaku rũkĩmũrĩka thĩ yothe,
nayo thĩ ĩkĩinaina na ĩgĩthingitha.
- 19 Njĩra yaku yatuĩkanĩirie iria-inĩ,

njira yaku igituikaniria maa-ini maingi,
o na gutuika makinya maku mationekire.

²⁰ Watongoririe andu aku o ta uria muruthi atongoragia ruuru,
ukimatongoria na guoko kwa Musa na kwa Haruni.

78

Rugano rwa Ngai na Andu ake a Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- ¹ Inyui andu akwa, iguai urutani wakwa;
thikiririai ciugo cia kanua gakwa.
- ² Ngutumura kanua gakwa njarie na ngerekano,
ngugweta maundu mahithe, maundu ma kuuma o tene:
- ³ maundu maria twanaigua na tukamenya,
o maria maithe maitu maanatwira.
- ⁴ Tutingihitha ciana ciao maundu macio;
nituriraga ruciaro ruria rugooka
uhoro wa ciiko cia Jehova cia kumugocithia,
na uhoti wake, na magegania maria aaneka.
- ⁵ Aaheire Jakubu mawatho,
na akihaanda watho thini wa Isiraeli,
uria aathire maithe maitu
ati maurutage ciana ciao,
- ⁶ niguo ruciaro ruria rugooka thuutha rukaamenya watho ucio,
o hamwe na ciana iria itaciaritwo,
niguo nacio ikeera ciana ciacio.
- ⁷ Hindii iyo cihoke Ngai
na ciage kuriganirwo ni ciiko ciake,
no kurumia irumagie maathani make.
- ⁸ Nacio itikahaane ta maithe macio ma tene,
aria maarĩ a ruciaro ruemi na rung'athia,
ruria ngoro ciaruo itaathikagira Murungu,
o ruu maroho maaruo mataamwihokire.
- ⁹ Andu a Efiraimu, o na maarĩ na mota ma kurua,
nimahundukire muthenya uria wa mbaara;
- ¹⁰ matiarumirie kirikaniro kiao na Ngai,
na nimagire kurumirira watho wake.
- ¹¹ Nimariganirwo ni maundu maria ekite,
na makiriganirwo ni magegania maria aamonetie.
- ¹² Niringire ciama maithe mao makionagira
marĩ kuu bururi wa Misiri, kuu weru-ini wa Zoani.
- ¹³ Aagayanirie iria, akimaringia;
aatumire maaĩ marugame ta ruthingo.
- ¹⁴ Muthenya amatongoragia na itu,
naguo utuku wotho akamatongoria na utheri wa mwaki.
- ¹⁵ Niaturanirie mahiga kuu weru-ini,
na akimahe maaĩ maingi o ta ma iria;
- ¹⁶ niatumire turuui tuume rwaro-ini rwa ihiga,
na agituma maaĩ matherere ta njuu.

- 17 No-o maathiire o na mbere kwĩhĩria Ngai,
magĩkĩremera Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno marĩ kũu werũ-inĩ.
- 18 Nao makĩgeria Mũrungu makĩendaga,
na ũndũ wa gwĩtia irio iria meeriragĩria kũrĩa.
- 19 Magĩũkĩrĩa Ngai na mĩario, makĩũrania atĩrĩ,
“Mũrungu no ahote kwara metha werũ-inĩ?”
- 20 Rĩrĩa aagũthire ihiga, maaĩ nĩmatothokire boo,
natuo tũrũũ tũgĩtherera tũiyũrĩte maaĩ maingĩ.
No rĩrĩ, no ahote gũtũhe o na irio?
No ahe andũ ake nyama?”
- 21 Rĩrĩa Jehova aigũire ũguo, akĩrakara;
agĩtharĩkĩra Jakubu na mwaki wake,
namo mang’ũrĩ make magĩũkĩrĩa Isiraeli,
- 22 nĩgũkorwo matiigana gwĩtĩkia Ngai,
kana kwĩhoka ũhonokania wake.
- 23 No rĩrĩ, we nĩathire matu ma igũrũ
na akĩhingũra mĩrango ya igũrũ;
- 24 oirĩirie andũ mana ta mbura marĩe,
na akĩmahe ngano ya kũu igũrũ.
- 25 Andũ makĩrĩa irio cia araika;
akĩmahe irio iria ciothe mangĩahotire kũrĩa.
- 26 O na ningĩ akĩerekeria rũhuho rwa mwena wa irathĩro kuuma
igũrũ,
na akĩrethithia rũhuho rwa mwena wa gũthini na ũndũ wa hinya
wake.
- 27 Akĩmaharũrũkĩria nyama nyingĩ ta rũkũngũ,
nyoni cia rĩera-inĩ ciaingĩhĩte ta mũthanga wa iria-inĩ.
- 28 Agĩtũma igwe thĩinĩ wa kambĩ yao,
igĩthiũrũrũkĩria hema ciao.
- 29 Maarĩire o nginya makĩhũũna,
nĩgũkorwo aamaheire kĩrĩa merirĩirie kũrĩa.
- 30 No matanarĩkia kũrĩa irio icio meriragĩria,
o irĩ tũnua-inĩ twao-rĩ,
- 31 marakara ma Ngai makĩmokĩrĩa;
akĩũraga arĩa maarĩ na hinya mũno gatagatĩ kao,
akĩniina andũ ethĩ a Isiraeli.
- 32 O na amekĩte ũguo wothe-rĩ, mathiire o na mbere kwĩhia;
o na ekĩte magegania make, matiamwĩtĩkirie.
- 33 Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma matukũ mao mathire o ũguo tũhũ,
na mĩaka yao igĩthira nĩ ihooru rĩa kũmaka.
- 34 Rĩrĩa rĩothe Mũrungu ooraga amwe ao nĩmamũmaathaga;
mamũrongoragia na makamũcookerera na kĩyo.
- 35 Nao makaririkana atĩ Ngai nĩwe warĩ Rwaro rwao rwa Ihiga,
na atĩ Mũrungu Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe warĩ Mũkũũri wao.
- 36 No-o makeyendithĩrĩria harĩ we na tũnua twao,
makamũheenagia na nĩmĩ ciao;
- 37 ngoro ciao itiarĩ njihokeku kũrĩ we,
na matiarĩ eehokeku harĩ kĩrĩkanĩro gĩake.
- 38 Nowe na aaiyũrĩtwo nĩ tha;
akĩmarekera waganu wao,

- na ndaigana kũmaniina.
 Kaingĩ na kaingĩ nĩagiragĩrĩria marakara make,
 na ndaigana kwarahũra mang'ũrĩ make mothe.
- 39 Nĩaaririkanire atĩ maarĩ o andũ tu,
 karũhuho karĩa kahitũkaga na gaticooke rĩngĩ.
- 40 Nĩ maita maingĩ atĩa maamũremagĩra marĩ kũu werũ-inĩ,
 na makamũiguithia kĩa marĩ kũu rũng'ũrĩ-inĩ.
- 41 Mahinda maingĩ nĩmageririe Mũrungu;
 maathirĩkirie Ũrĩa-Mũtheru-wa-Isiraeli.
- 42 Matiaririkanire ũhoti wake:
 mũthenya ũrĩa aamakũũrire kuuma kũrĩ arĩa
 maamahinyagĩrĩria,
- 43 kana mũthenya ũrĩa onanirie ciama ciake kũu bũrũri wa Misiri,
 kana magegania make marĩa onanirie kũu werũ-inĩ wa Zoani.
- 44 Nĩagarũrire njũũ cia bũrũri wa Misiri igĩtuĩka thakame;
 matingĩahotire kũnyua maaĩ ma tũrũũ twao.
- 45 Akĩmatũmĩra mĩrumbĩ mũingĩ ya ngi ikĩmarĩa,
 o na ciũra iria ciamaanangire.
- 46 Irio cia mĩgũnda yao aaciheire itono,
 na maciaro mao akĩmarekereria ngigĩ.
- 47 Aanangire mĩthabibũ yao na mbura ya mbembe,
 na mĩkũyũ yao akĩmĩcina na mbaa.
- 48 Ng'ombe ciao aaciũragire na mbura ya mbembe,
 na mahiũ mao akĩmahũũra na ngwa.
- 49 Aamaitĩrĩrie marakara make mahiũ,
 na mang'ũrĩ, na marũrũ, na muku:
 akĩmarekereria mbũtũ ya arĩa arĩa maniinanaga.
- 50 Nĩaatemeire marakara make njĩra;
 ndamahonokirie kũrĩ gĩkuũ,
 no nĩamarekereirie kũrĩ mũthiro.
- 51 Akĩũraga marigithathi mothe ma bũrũri wa Misiri,
 arĩ mo maciaro ma mbere ma mũndũ thĩinĩ wa hema cia Hamu.
- 52 No akĩruta andũ ake kuo ta rũũru;
 akĩmatongoria o ta ũrĩa mũrĩithi atongoragia ng'ondũ
 magĩtuĩkanĩria kũu werũ-inĩ.
- 53 Aamatongoririe amamenyereire, nĩ ũndũ ũcio matietigĩrĩre;
 no thũ ciao ikĩhubĩkanio nĩ iria.
- 54 Nĩ ũndũ ũcio akĩmakinyia mũhaka-inĩ wa bũrũri wake ũcio
 mũtheru,
 akĩmakinyia bũrũri wa irĩma ũrĩa guoko gwake kwa ũrĩo kweg-
 watĩire.
- 55 Ningĩ akĩrutũrũra ndũrĩrĩ ciehere mbere yao,
 na akĩmagaĩra bũrũri ũcio wa ndũrĩrĩ ũtuĩke igai rĩao;
 akĩhe mĩhĩrĩga ya Isiraeli mĩciĩ yao.
- 56 No nĩmageririe Ngai
 na makĩremera Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno;
 matiathikĩrĩrie mawatho make.
- 57 Nĩmagire wĩhokeku na makĩaga wĩtikio o ta maithe mao,
 makĩaga kwĩhokeka o ta ũta mũgathũku ũrĩa ũtangĩhokwo.

- 58 Nĩmamũarakaririe nĩ ùndũ wa gũkorwo na kũndũ kwao gũtũũgĩru
gwa kũhooyagĩra;
makĩarahũra ùiru wake nĩ ùndũ wa mĩhianano yao.
- 59 Rĩrĩa Ngai aamaiguire, nĩarakarire mũno;
nake agĩtiganĩria Isiraeli o biũ.
- 60 Agĩthaama Hema-ya-Gũtũnganwo ĩrĩa yarĩ Shilo,*
hema ĩrĩa aahaandĩte atũũranagie na andũ.
- 61 Akĩrekereria ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩa hinya wake
rĩthaamio,
riiri ùcio wake akĩũneana moko-inĩ ma thũ.
- 62 Andũ ake nao akĩmarekereria rũhiũ rwa njora;
nĩarakarĩtio mũno nĩ igai rĩake.
- 63 Mwaki ũgĩcina aanake ao,
nao airĩtu ao makĩaga kũinagĩrwo nyĩmbo cia ũhiki;
- 64 athĩnjĩri-Ngai ao makĩũragwo na rũhiũ rwa njora,
na atumia ao a ndigwa makĩaga kũmacakaĩra.
- 65 Ningĩ Mwathani akĩarahũka ta mũndũ woima toro,
ta njamba ya ita ĩgĩũkĩra thuutha wa kũrĩno nĩ ndibei.
- 66 Aahũũrire thũ ciake agĩcihũndũra;
aaciconorithirie nginya tene.
- 67 Ningĩ akĩrega hema cia Jusufu,
na ndathuurire mũhĩrĩga wa Efiraimu;
- 68 no rĩrĩ, nĩathuurire mũhĩrĩga wa Juda,
na Kĩrĩma gĩa Zayuni kĩrĩa endete.
- 69 Nĩaakire handũ harĩa hake haamũre hakĩhaana ta irĩma iria
ndaaya,
hakĩhaana ta thĩ ĩrĩa aahaandire ĩtũũre ĩrũmĩte nginya tene.
- 70 Aathuurire Daudi ndungata yake
na akĩmũruta ciugũ-inĩ cia ng'onde;
- 71 akĩmũtigithia kũrĩithia ng'onde,
akĩmutua mũrĩithi wa andũ ake, nĩo mbarĩ ya Jakubu,
arĩithagie Isiraeli igai rĩake.
- 72 Nake Daudi akĩmarĩithia arĩ na wagĩrĩru wa ngoro;
aamatongoragia na ũũgĩ wa moko make.

79

Ihooya rĩa kũũria Ngai Ahonokie Rũrĩrĩ

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai, ndũrĩrĩ nũtharĩkĩire igai rĩaku;
nũthaahĩtie hekarũ yaku theru,
imomorete ĩtũũra rĩa Jerusalemu rĩgatũũka irũndo cia mahiga.
- 2 Ciimba cia ndungata ciaku macineanĩte
ituĩke irio cia nyoni cia rĩera-inĩ,
na mũrĩrĩ ya andũ aku aamũre makamĩheana kũrĩ nyamũ cia
gĩthaka.
- 3 Maitĩte thakame ya andũ aku ta maaĩ
Jerusalemu guothe,

* 78:60 Matukũ-inĩ ma tene mũno, Shilo nũrĩno rĩarĩ ĩtũũra itheru, na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩaigĩtwo kuo.

na gütirĩ mündũ wa gũthika arĩa makuĩte.

⁴ Tũtuĩkĩte andũ a kũmenwo nĩ arĩa tũriganĩtie nao,
tũgatuĩka andũ a kũnyararwo na gũthekererwo nĩ arĩa
matũthiũrũrũkĩrie.

⁵ Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ? Ūgũtũũra ũrĩ mũrakaru nginya tene?
Nĩ nginya rĩ ũiru waku ūgũtũũra wakanĩte ta mwaki?

⁶ Ifĩrĩria ndũrĩrĩ iria itakũũ mang'ũrĩ maku,
ũmaitĩrĩrie mothamaki marĩa matakayagĩra rĩitwa rĩaku;

⁷ nĩgũkorwo nĩmatambuũrĩte Jakubu
na makaananga bũrũri wake.

⁸ Ndũgatũherithie nĩ ũndũ wa mehia ma maithe maitũ;
tha ciaku irohiũha itũkinyĩrĩre,
nĩgũkorwo tũrĩ ahinyĩrĩriku mũno.

⁹ Tũteithie, Wee Ngai Mũhonokia witũ;
nĩ ũndũ wa riiri wa rĩitwa rĩaku;
tũteithũre na ũtũrekere mehia maitũ
nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku.

¹⁰ Nĩ kĩĩ gĩgũtũma ndũrĩrĩ ciũrie atĩrĩ,
“Ngai wao akĩrĩ ha?”

Menyithania kũrĩ ndũrĩrĩ tũkĩĩonagĩra na maitho maitũ
atĩ nĩũrĩhanagĩria thakame ya ndungata ciaku ĩrĩa ĩitĩtwo.

¹¹ Mũcaayo wa arĩa moohetwo njeera ũrogũkinyĩra;
nĩ ũndũ wa hinya wa guoko gwaku
gĩtĩra arĩa matũrĩrwo gũkua.

¹² Wĩrĩhĩrie maita mũgwanja harĩ ndũrĩrĩ iria tũriganĩtie nacio,
nĩ ũndũ wa rũmena rũrĩa makũmenete naruo, Wee Mwathani.

¹³ Na ithuĩ andũ aku, o ithuĩ ng'ondũ cia rũũru waku,
tũkũgoocage nginya tene na tene;
nĩtũrahage ũgooci waku,
kuuma njjarwa na njjarwa.

80

Kũhoera Rũrĩrĩ Rũgaacĩre Rĩngĩ

Thaburi ya Asafu

¹ Wee Mũrĩithi wa Isiraeli, tũigue,
o Wee ũtongoragia Jusufu ta ũrĩa mũrĩithi atongoragia rũũru;
Wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi-rĩ, cangarara
² ũrĩ mbere ya Efraimu, na Benjamini, na Manase.*

Arahũra ũhoti waku,
ũũke ũtũhonokie.

³ Wee Ngai-rĩ, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

⁴ Wee Jehova Ngai mwene hinya wothe,

* **80:2** Mĩhĩrĩga ĩno ĩtatũ yarĩ njjarwa cia Rakeli, na nĩcio ciarĩ cia mbere kũrũmĩrĩra
ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa Isiraeli mangĩoimagarire marĩ werũ-inĩ.

marakara maku megũtooga nginya rĩ
ũgĩũkĩrĩra mahooya ma andũ aku?

⁵ Nĩmahũũnĩtie na irio cia maithori;

ũtũmĩte manyue maithori maiyũrĩte mbakũri riita.

⁶ Ũtũtuĩte kĩndũ gĩa kũrũagĩrwo nĩ arĩa tũriganĩtie nao,
nacio thũ ciitũ igatũnyũrũria.

⁷ Wee Ngai-Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

⁸ Wareehire mũthabibũ kuuma bũrũri wa Misiri;
warutũrũire ndũrĩrĩ ũkĩũhaanda arĩ guo.

⁹ Nĩwaũthereirie mũgũnda,
naguo ũkĩgwata, na ũkĩyũra bũrũri wothe.

¹⁰ Irĩma nĩciahumbĩrirwo nĩ kĩruru kĩaguo,
nayo mĩtarakwa ĩrĩa mĩnene ĩkĩhumbĩrwo nĩ hongge ciaguo.

¹¹ Watambũrũkirie hongge ciaguo o nginya Iria-inĩ rĩrĩa Inene,
na thuuna ciaguo ũgĩcikinyia o nginya Rũũ-inĩ rwa Farati.†

¹² Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũmomore njirigo ciaguo,
ũgagĩtũma ehĩtũkĩri othe matuage thabibũ ciaguo?

¹³ Ũrangarangagwo nĩ ngũrwe cia gĩthaka,
na ũkarĩo nĩ nyamũ cia werũ-inĩ.

¹⁴ Wee Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tũcookerere!
Rora ũrĩ igũrũ wone!

Rũmbũiya mũthabibũ ũyũ,
¹⁵ mũri ũrĩa guoko gwaku kwa ũrĩo kwahaandire,
mũriũ ũrĩa wee mwene wĩrereire.

¹⁶ Mũthabibũ waku nĩũtemetwo, ũgacinwo na mwaki;
thũ ciaku irothira nĩ ũndũ wa irũithia rĩaku.

¹⁷ Guoko gwaku kũroikara na mũndũ ũrĩa ũrĩ guoko-inĩ gwaku kwa
ũrĩo,
ũcio mũrũ wa mũndũ wĩrereire wee mwene.

¹⁸ No ithũ-rĩ, tũtigatigana nawe o rĩ;
tũrurumũkie na nĩtũrĩkayagĩra rĩtwa rĩaku.

¹⁹ Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

81

Rwĩmbo rwa Gũkũngũra Giathĩ

Thaburi ya Asafu

¹ Inĩrai Ngai, o we hinya witũ, nĩ ũndũ wa gũkena;
anĩrĩrai mũinĩre Ngai wa Jakubu!

² Ambĩrĩraia kũina, hũũrai kĩhembe,
na mũhũũre kĩnanda kĩa mũgeeto kĩrĩa kĩgambi wega, o na gĩa
kĩnũbi.

† 80:11 Ũthamaki wa Daudi na Solomoni woimĩte Iria rĩrĩa Inene nginya Rũũ rwa Farati.

- 3 Huhai coro hĩndĩ ya Karũgamo ka Mweri,
na ningĩ rĩrĩa mweri waiganana, mũthenya ũrĩa wa Gĩathĩ giitũ;
- 4 ũyũ nĩ watho wa kĩrĩra gĩa kũrũmĩrĩrwo kũrĩ Isiraeli,
o guo watho wa Ngai wa Jakubu.
- 5 We nĩũhaandire ũtuĩke kĩrĩra harĩ Jusufu
hĩndĩ rĩa aathiire gũtharĩkĩra bũrũri wa Misiri,
kũrĩa twaiguire mwario tũtaamenyire.
- 6 Ekuuga atĩrĩ, “Nĩndeheririe mũrigo kuuma ciande-inĩ ciao;
moko mao nĩndameheririe kuuma thĩinĩ wa gĩkabũ.
- 7 Wangaĩre ũrĩ na mĩnyamaro na nĩ ngĩkũhatũra,
ngĩgwĩtika ndĩ thĩinĩ wa mũrurumo wa ngwa;
ndakũgeririe ũrĩ kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.
- 8 “Inyuĩ andũ akwa, iguai ngĩmũkaania,
naarĩ korwo no mũũthikĩrĩrie, inyuĩ Isiraeli!
- 9 Mũtikanagĩe na ngai ng’eni gatagatĩ-inĩ kanyu;
mũtikanainamĩrĩre ngai ya kũngĩ.
- 10 Nĩ nĩ Jehova Ngai waku,
ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri.
Athamia kanua gaku na nĩngũkũhe gĩa kũrĩa.
- 11 “No andũ akwa matiigana gũũthikĩrĩria;
Isiraeli ndaigana kũnjathĩkĩra.
- 12 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmarekereria marũmĩrĩre ũremi wa ngoro ciao,
na marũmagĩrĩre mwĩro wao ene.
- 13 “Korwo andũ akwa no maathikĩrĩrie,
korwo Isiraeli no marũmĩrĩre njĩra ciakwa,
- 14 ndamatooreria thũ ciao o na ihenya,
na njũkĩrĩre andũ arĩa marĩ muku nao na ũndũ wa guoko gwakwa!
- 15 Andũ arĩa mathũire Jehova mangĩthuna marĩ mbere yake,
na iherithia rĩao rĩtũũre nginya tene.
- 16 No inyuĩ ingĩmũhe ngano rĩa njega mũno mũrĩĩage;
ingĩmũhũnagia na ũũkĩ wa kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga.”

82

Kũhooya Ciira wa Kĩhooto

Thaburi ya Asafu

- 1 Ngai arũgamĩte kĩũngano-inĩ kĩrĩa kĩnene;
aratuĩra “ngai” ciira arĩ gatagatĩ ga cio.
- 2 “Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũciiragĩrĩra andũ arĩa matarũgamagĩrĩra
kĩhooto,
na mũgatũĩra arĩa aaganu maũthĩ?
- 3 “Ciiragĩrĩrai kĩhooto kĩa arĩa matarĩ hinya na arĩa matarĩ maithe;
tũũriai ihooto cia andũ arĩa athĩni o na arĩa ahinyĩrĩrie.
- 4 Hatũragai arĩa matarĩ hinya na arĩa abatari;
mateithũrei kuuma moko-inĩ ma arĩa aaganu.

- ⁵ “Andũ acio matirĩ ũndũ mooĩ, na matirĩ ũndũ makũũranaga.
Macangacangaga nduma-inĩ;
mĩthingi yothe ya thĩ nĩyenyenyete.
- ⁶ “Ndoigire atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ “ngai”;
inyuothe mũrĩ ariũ a Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.’
- ⁷ No mũgaakua o ta ũrĩa andũ makuuaga;
mũkaagũa o ta aathani arĩa angĩ.”
- ⁸ Arahũka, Wee Ngai, ũtuĩre thĩ ciira,
nĩgũkorwo ndũrĩrĩ ciothe nĩ igai rĩaku.

83

Kũhooya Ngai ahoote Thũ cia Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- ¹ Wee Ngai-rĩ, ndũgakire;
tiga gũikara ũtumĩtie, Wee Mũrungu,
ndũgaikare wĩnyiitanĩrie.
- ² Ta rora wone ũrĩa thũ ciaku iranegeni,
acio magũthũire makambararia mĩtwe yao.
- ³ Mathugundaga ndundu ya gũũkĩrĩra andũ aku na wara;
maciiragĩrĩra gũũkĩrĩra andũ arĩa wendete.
- ⁴ Meranaga atĩrĩ, “Ũkai, tũmaniine matige gũtuĩka rũrĩrĩ,
nĩguo rĩitwa rĩa Isiraeli rĩtikanacooke kũrĩrĩkanwo rĩngĩ.”
- ⁵ Maciiraga marĩ na ngoro ĩmwe;
maiguithanagĩria magũũkĩrĩre:
- ⁶ andũ a hema cia Edomu, na cia Aishumaeli,
na cia Moabi, na cia Ahagari,
- ⁷ na cia Gebali, na cia Amoni, na cia Amaleki,
na cia Filistia, hamwe na andũ a Turo.
- ⁸ O na Ashuri nĩmegwatanĩtie nao
nĩguo mateithĩrĩrie njiaro cia Loti.
- ⁹ Meeke o ta ũrĩa wekire Amidiani,
na o ta ũrĩa wekire Sisera na Jabini rũũĩ-inĩ rwa Kishoni,
- ¹⁰ o acio maaniĩnĩrwo Enidoru,
na magĩtuĩka ta thumu wa kũnorĩ tĩrĩ.
- ¹¹ Tũma andũ ao arĩa marĩ igweta mahaane ta Orebu na Zeebu,*
anene ao othe ũmahaananie na Zeba na Zalimuna,
- ¹² arĩa moigire atĩrĩ, “Nĩtwĩgwatĩrei bũrũri
wa ũrĩthio wa Ngai ũtuĩke witũ.”
- ¹³ Wee Ngai wakwa, matue ta rũkũngũ rũrĩa rũgũrũkagio,
mahaane o ta mũũngũ ũmbũrĩtwo nĩ rũhuho.
- ¹⁴ O ta ũrĩa mwaki ũcinaga mũtitũ
kana ta rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina irĩma-rĩ,
- ¹⁵ maingatithie o ro ũguo na kĩhuhũkanio gĩaku,
na ũmamakie mũno na huho ciaku nene.

* **83:11** Orebu na Zeebu maarĩ athamaki a Midiani, na maahootirwo ni Gideoni.

- 16 Humba mothiũ mao thoni,
nĩgeetha andũ marongorie rĩtwa rĩaku, Wee Jehova.
- 17 Marotũũra maconokete na marĩ amaku;
marokua na gĩconoko kĩnene.
- 18 Tũma mamenye atĩ Wee, o Wee wĩtagwo Jehova,
atĩ Wee nĩwe Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, o igũrũ rĩa thĩ yothe.

84

Kwĩrirĩria Gũthĩ Nyũmba ya Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
kaĩ gĩkaro gĩaku nĩ gĩthaka-ĩ!
- 2 Muoyo wakwa wĩriragĩria mũno, ĩĩ o na ũkoorwo nĩ hinya,
nĩ ũndũ wa kwĩrirĩria nja cia Jehova;
ngoro yakwa na mwĩrĩ wakwa irakaĩra
Mũrungu ũria ũtũũraga muoyo.
- 3 O na kanyoni-ka-nja nĩkoonete mũciĩ,
nayo thũngũrũrũ ĩkeyonera gĩtara,
harĩa ĩngĩkaria tũcui twayo,
o hau hakuhĩ na kĩgongona gĩaku,
Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o Wee Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa.
- 4 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa matũũraga nyũmba yaku;
matũũraga makũgocaga.
- 5 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa maheagwo hinya nĩwe,
o arĩa matuĩte na ngoro ciao gũthĩ Zayuni.
- 6 Rĩria megũtuĩkanĩria Gĩtuamba kĩa Baka,
matũmaga kũgĩe na ithima;
mbura ya maguna-ng'ombe o nayo ĩkũhumbĩraga na tũria twa
maai.
- 7 Mathiiaga magĩkĩragĩrĩria kũgĩa na hinya,
nginya o mũndũ o mũndũ agakinya mbere ya Ngai kũu Zayuni.
- 8 Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe;
thikĩrĩria, Wee Ngai wa Jakubu.
- 9 Wee Ngai, ta rora ngo iitũ;
tiĩrĩra ũria waku ũitĩrĩrie maguta gĩthiithi.
- 10 Kaba mũthenya ũmwe nja-inĩ ciaku,
gũkĩra gũkara mũthenya ngiri handũ hangĩ o hothe;
kaba ngorwo ndĩ mũrangĩri wa kĩhingo kĩa nyũmba ya Ngai wakwa,
gũkĩra ndũũre thĩnĩ wa hema cia andũ arĩa aaganu.
- 11 Nĩgũkorwo Jehova Ngai nĩ riũa na ngo;
Jehova nĩarĩtũtugaga na agatwĩka maũndũ mega;
arĩa mũthĩire yao ĩtarĩ ũcuuke
ndarĩ ũndũ mwega angĩmama.

12 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
kūrathimwo nĩ mündũ ũrĩa ũkwĩhokaga.

85

Ihooya rĩa kũuria Ũtugi wa Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

1 Wee Jehova, nĩ wekire bũrũri waku wega;
nĩwacookeirie Jakubu ũtonga wake.

2 Nĩwarekeire andũ aku waganu wao,
na ũkĩhumbĩra mehia mao mothe.

3 Nĩweheririe mang'ũrĩ maku mothe,
na ũgĩthirwo nĩ marakara maku mahiũ.

4 Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Ngai Mũhonokia witũ,
na ũtuge gũikara ũtũrakariire.

5 Ũgũtũũra ũtũrakariire nginya tene?
Marakara maku megũkinyĩra njiarwa na njiarwa?

6 Kaĩ ũtangĩtũrurumũkia ngoro ciitũ,
nĩguo andũ aku magũkenere?

7 Wee Jehova-rĩ, tuonie wendo waku ũrĩa ũtathiraga,
na ũtũhe ũhonokio waku.

8 Nĩngũthikĩrĩria njigwe ũrĩa Mũrungu, o we Jehova, ekuuga;
eranagĩra thayũ kũrĩ andũ ake, o acio ake aamũre:
no ndũkareke macookerere ũrimũ wao.

9 Ti-itherũ ũhonokio wake ũrĩ hakuhĩ na arĩa mamwĩtigĩrĩte,
nĩgeetha riiri wake ũtũũre bũrũri-inĩ witũ.

10 Wendo na wĩhokeku nĩicemanĩte;
ũthingu na thayũ nĩikĩmumunyanĩte.

11 Wĩhokeku ũkunũkaga kuuma na thĩ,
naguo ũthingu ũcũthagĩrĩrie ũrĩ o igũrũ.

12 Ti-itherũ Jehova no aheane kĩndũ o gĩothe kĩega,
naguo bũrũri witũ ũciarage magetha maguo.

13 Ũthingu nĩguo ũmũthiiaga mbere,
ũkahaaragĩria makinya make njira.

86

Ihooya rĩa Ũteithio wa gũtooria Thũ

Ihooya rĩa Daudi

1 Wee Jehova, njigua na ũnjĩtĩke,
nĩgũkorwo ndĩ mũthĩĩni na mũbatari.

2 Gitĩra muoyo wakwa,
nĩgũkorwo nĩndĩheanĩte harĩwe.

Wee nĩwe Ngai wakwa;
honokia ndungata yaku ĩno ĩkwĩhokete.

3 Njiguĩra tha, Wee Mwathani,
nĩgũkorwo ngũkayagĩra mũthenya wothe.

4 He ndungata yaku gĩkeno,
nĩgũkorwo nĩ kũrĩ we, Wee Mwathani,

ndorereirie ngoro yakwa.

⁵ Nīgūkorwo Wee Mwathani ūrī mweya na nīūrekanagīra,
ūkaingīhia wendo kūrī arīa othe magūkayagīra.

⁶ Igua ihooya rīakwa, Wee Jehova;
thikīrīria ikaya rīakwa ūnjiguīre tha.

⁷ Mūthenya ūrīa ngaakorwo na thīina nīngagūkaīra,
nīgūkorwo nīukanjītīka.

⁸ Wee Mwathani, thīinī wa ngai ciothe gūtīrī īngī tawe;
gūtīrī ciiko īngīhaanania na ciaku.

⁹ Ndūrīrī ciothe iria ūmbīte
nīgooka igūthathaiye irī mbere yaku, Wee Mwathani;
nīkarehera rītwa rīaku riiri.

¹⁰ Nīgūkorwo Wee ūrī mūnene, na nīwīkaga ciiko cia kūgegania;
Wee wiki nowe Ngai.

¹¹ Wee Jehova, nyonagīrīria njīra ciaku,
nīgeetha thūage na mīthīire ya ma;
he ngoro īrutīire kūna,
nīguo ndīitigagīre rītwa rīaku.

¹² Nīndīrīkūgocaga na ngoro yakwa yothe,
Wee Mwathani Ngai wakwa;
ngūtūūra ngumagia rītwa rīaku nginya tene.

¹³ Nīgūkorwo wendo waku nī mūnene harī nī;
nīūndeithūrīte kuuma mbīrīra-inī o kūrīa kūrīku mūno.

¹⁴ Wee Ngai, andū arīa etīī nīmaraatharīkīra;
gīkundi kīa andū matarī tha nīmaracaria muoyo wakwa,
o andū acio matakūrūmbūyagia.

¹⁵ No Wee, Wee Mwathani, ūrī Mūrungu mūigua tha na ūrī mūtugi,
ndūhiūhaga kūrakara, na ūiyūrītwo nī wendo na wīhokeku.

¹⁶ Wīhūgūre ūndore na ūnjiguīre tha;
he ndungata īno yaku hinya waku,
na ūhonokie mūrīū wa ndungata yaku ya mūndū-wa-nja.

¹⁷ Nyonia kīmenyithia kīa wega waku,
nīguo thū ciakwa ikīone iconorithio,
nīgūkorwo Wee, Wee Jehova, nīūndeithītie na ūkaahooreria.

87

Gikeno gīa Gūtūūra Zayuni

Thaburi ya Ariū a Kora

¹ Nīahaandīte mūthingi wa itūūra rīake igūrū rīa kīrīma kīrīa
kīamūre;

² Jehova nīendete ihingo cia Zayuni
gūkīra ciikaro iria īngī ciothe cia Jakubu.

³ Maūndū mega nīmaragio igūrū rīaku,
wee itūūra inene rīa Ngai:

⁴ “Nīngwandīka ūhorō wa Rahabu na wa Babuloni
thīinī wa arīa manjūū,

Filistia o nakuo, na Turo, hamwe na Kushi,

njuge atĩrĩ, ‘Ūyũ aaciarĩirwo Zayuni.’ ”

- ⁵ Ti-itherũ, ūhoru wa Zayuni ūkĩario nĩgũkagwetagwo atĩrĩ,
 “Ūyũ o na ūũrĩa maaciarĩirwo kuo,
 na Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno we mwene nĩagatũma gũtũũre kũrĩ
 kũrũmu.”
- ⁶ Jehova nĩakandĩka ibuku-inĩ rĩa kĩrĩndĩ ūũ:
 “Ūyũ aaciarĩirwo Zayuni.”
- ⁷ Nao magĩtungu nyĩmbo makaina atĩrĩ,
 “Ithima ciakwa ciothe irĩ thĩinĩ waku.”

88

Ihooya rĩa kũũria Ūteithio Hĩndĩ ya Kũhinyĩrĩka

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Wee Jehova, o Wee Ngai ūrĩa ūũhonokagia,
 ngũkayagĩra mũthenya na ūtukũ ndĩ mbere yaku.
- ² Ihooya rĩakwa rĩrokinya harĩwe;
 inamĩrĩria gũtũ gwaku ūigwe gũkaya gwakwa.
- ³ Nĩgũkorwo muoyo wakwa ūiyũrĩtwo nĩ thĩina,
 na nĩ ngirie gũkua.
- ⁴ Nĩ ndaranĩirio na arĩa makirĩ gũkua;
 haana ta mũndũ ūtarĩ na hinya.
- ⁵ Nĩ njiganĩirio na arĩa akuũ,
 o ta arĩa moragĩtwo magakoma mbĩrĩra,
 o acio ūtacookaga kũrĩrikana,
 arĩa meheretio kuuma ūmenyereri-inĩ waku.
- ⁶ Ūnjikĩtie irima rĩrĩa iriku mũno,
 o kũu kũriku kũrĩ nduma ndumanu.
- ⁷ Mang’ ūrĩ maku nĩmanditũhĩire mũno;
 nĩũũhubĩkanĩtie na ndihũ ciaku ciothe.
- ⁸ Nĩũnjehereirie arata akwa arĩa twendanĩte mũno,
 na ūgatũma ndũike kĩndũ kĩrĩ magigi harĩo.
 Ndĩmũhingĩrĩrie ndingĩhota kũũra;
⁹ maitho makwa nĩmaroora nĩ kĩa.

Wee Jehova, ngũkayagĩra o mũthenya;
 ngũtambũrũkagĩria moko makwa.

- ¹⁰ Andũ arĩa akuũ-rĩ, wee nĩũmonagia magegania maku?
 Acio makuĩte-rĩ, nĩmarahũkaga, magakũgocoo?
- ¹¹ Wendo waku nĩumbũragwo mbĩrĩra-inĩ,
 kana wĩhokeku waku ūgakiumbũrwo Mwanangĩko-inĩ?*
- ¹² Magegania maku nĩmonagwo kũndũ kũu kwa nduma,
 kana ciĩko ciaku cia ūthingu ikamenyeka
 bũrũri-inĩ ūcio wa kĩriganĩro?

- ¹³ No nĩngũgũkaĩra ūndeithie, Wee Jehova;
 rũciinĩ mahooya makwa mokaga harĩwe.

* 88:11 Nĩ Abadoni na Kĩhibirania

- 14 Wee Jehova, nĩ kũ gītũmĩte ũndiganĩrie
na ũkaahitha ũthiũ waku?
- 15 Kuuma o ũnini wakwa ndũũrĩte nyamarĩtio na ngakuhĩrĩria gĩkuũ;
nĩnyamaarĩkĩte nĩ imakania ciaku, igatũma njage mwĩhoko.
- 16 Mang'ũrĩ maku nĩmahubĩkanĩtie,
nacio imakania ciaku ikanyananga.
- 17 Maathiũrũrũkagĩria mũthenya wothe ta mũiyũro wa maaĩ;
hingĩrĩrio nĩmo na mũena yothe.
- 18 Nĩũnjehereirie athiritũ akwa na arĩa nyendete;
nduma nĩyo mũrata wakwa ũrĩa ũnguhĩrĩrie mũno.

89

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Daudi

Thaburi ya Ethani wa mbarĩ ya Ezara

- 1 Ngũtũũra nyinaga ũhoru wa wendo mũnene wa Jehova nginya tene;
ndĩrĩmenyithanagia wĩhokeku waku na kanua gakwa kũrĩ
njarwa na njarwa.
- 2 Nĩngumbũra atĩ wendo waku ũtũũraga ũrĩ mũrũmu nginya tene,
nyumbũre atĩ wĩhokeku waku nĩũũhaandĩte o kũu igũrũ.
- 3 Woigire atĩrĩ, "Nĩngĩte kĩrĩkanĩro na ũrĩa nĩ ndĩthuurĩre,
na ngeehĩta na mwĩhitwa harĩ Daudi ndungata yakwa ngamwĩra
atĩrĩ,
- 4 'Nĩngatũma rũciaro rwaku rũtũũre rwĩhaandĩte nginya tene,
na ndũme gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gītũũre kĩrĩ kĩrũmu njarwa na
njarwa.' "
- 5 Wee Jehova-rĩ, igũrũ nĩrĩkumagia magegania maku,
na rĩkagaathĩrĩria wĩhokeku waku o naguo, kĩũngano-inĩ kĩa acio
atheru.
- 6 Nĩ ũndũ-rĩ, kũu matu-inĩ igũrũ nũũ ũngĩgerekanio na Jehova?
Nũũ ũkĩhaana ta Jehova harĩ ciũmbe iria irĩ igũrũ?
- 7 Kĩama-inĩ kĩa acio atheru, Mũrungu nĩetigĩrĩtwo mũno;
nĩ wa gwĩtigĩrwo gũkĩra arĩa othe mamũrigiicĩrie.
- 8 Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, nũũ ũkĩhaana tawe?
Wee Jehova, nĩ ũrĩ hinya, na wĩhokeku waku ũtũũraga
ũkũrigiicĩrie.
- 9 Nĩwe wathaga kĩhuhũkanio kĩa iria rĩrĩa inene;
rĩrĩa makũmbĩ marĩo mookĩra na igũrũ, nĩũmahooreragia.
- 10 Wahehenjire Rahabu agĩtuĩka o ta ũmwe wa arĩa moragĩtwo;
wahurunjire thũ ciaku na guoko gwaku kũrĩ hinya.
- 11 Igũrũ nĩ rĩaku, o na thĩ no yaku;
Wee nĩwe wombire thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.
- 12 Nĩwe wombire mwena wa gathigathini na wa gũthini;
Taboru na Herimoni ciinaga ikenete nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku.
- 13 Gĩcoka gĩaku nĩ kĩrĩ ũhoti;
guoko gwaku kũrĩ hinya, guoko gwaku kwa ũrĩo nĩgũtũgĩrie.
- 14 Ũthingu na kĩhooto nĩcio mũthingi wa gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene;

wendo na wĩhokeku nĩgũtongoragia.

15 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa mooĩ gũkũgooca na nyĩmbo,
o arĩa mathiaga na ũtheri waku, Wee Jehova.

16 Makenagĩra rĩtwa rĩaku mũthenya wothe;
magũtũũgagĩria nĩ ũndũ wa ũthingu waku.

17 Nĩgũkorwo Wee nĩwe riiri na hinya wao,
na tondũ wa ũtugi waku nĩtũũgagĩria rũhĩa rwitũ.

18 Ti-itherũ, ngo iitũ ĩrĩ na Jehova,
mũthamaki witũ nĩ wa Ūrĩa-Mũtheru-wa-Isiraeli.

19 Hĩndĩ ĩmwe nĩwaririe na njĩra ya kĩoneki,

ũkũira andũ aku arĩa ehokeku atĩrĩ,
“Nĩheete njamba ĩmwe ya ita hinya;
nĩndũgĩrĩtie mwanake gatagatĩ ka andũ.

20 Nĩndĩĩoneire Daudi ndungata yakwa;
nĩndĩmũitĩrĩrie maguta makwa maamũre.

21 Guoko gwakwa nĩkũrĩmũtiiragĩrĩra;
ti-itherũ gĩcoka gĩakwa nĩkĩrĩmwĩkagĩra hinya.

22 Gũtirĩ thũ ĩkaamwĩtia igooti.
gũtirĩ mũndũ mwaganu ũkaamũhinyĩrĩria.

23 Nĩngahenja thũ ciake mbere yake,
na njũrage arĩa othe mamũthũire.

24 Wendo wakwa wa kwĩhokeka ũrĩkoragwo hamwe nake,
na nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa rũhĩa rwake nĩrũrĩtũũgagĩrio.

25 Nĩngatambũrũkia guoko gwake igũrũ rĩa iria,
na guoko gwake kwa ũrĩo ndĩkũige igũrũ rĩa njũũ.

26 Nĩakanjĩta anjũre atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Baba,
na Mũrungu wakwa, o Rwaro rwa Ihiga, Mũhonokia wakwa.’

27 Nĩngĩ nĩngamwamũra atuĩke irigithathi rĩakwa,
na ndũme atũũgĩrio gũkĩra athamaki a thĩ.

28 Nĩngũtũũria wendo wakwa harĩ we nginya tene,
na kĩrĩkanĩro gĩakwa nake gĩtũũre kĩrĩ gĩa kwĩhokeka.

29 Nĩngahaanda rũciaro rwake nginya tene,
na gĩtĩ gĩake kĩa ũnene ndĩkĩhaande rĩrĩa rĩothe igũrũ rĩgũtũũra.

30 “Ariũ ake mangĩgatirika watho wakwa
na mage kũrũmĩrĩra kĩrĩra gĩakwa,

31 mangĩgathũkia kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo
na mage kũmenyerera maathani makwa,

32 nĩngaherithia wĩhia wao na rũthanju,
herithie waganu wao na kũmahũũra iboko;

33 no ndirĩ hĩndĩ ngaamwehereria wendo wakwa,
o na kana thaahie wĩhokeku wakwa o na rĩ.

34 Ndigathũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa
kana ngarũrĩre ũrĩa iromo ciakwa ciarĩtie.

35 Nĩndĩhĩtite ngĩgwetaga ũtheru wakwa, rĩmwe rĩa kũigana,
na ndirĩ hĩndĩ ngaahenia Daudi,

36 atĩ rũciaro rwake rũgũtũũra nginya tene,
na gĩtĩ gĩake kĩa ũnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu mbere yakwa ta riũa;

37 gĩgũtũũra kĩrĩ kĩrũmu nginya tene o ta mweri,
mũira ũrĩa ũrĩ matu-inĩ nĩ mwĩhokeku.”

- 38 No rĩrĩ, wee nĩuregete, na ũgatiganĩria,
o na ũgakĩrakarĩra ũcio ũitĩrĩrie maguta.
- 39 Wee nĩukanĩte kĩrĩkanĩro kĩrĩa ũrĩkanĩire na ndungata yaku,
na ũkarangĩrĩria thũmbĩ yake rũkũngũ-inĩ.
- 40 Wee ũmomorete thingo ciake ciothe
na ũkaananga cĩhitho ciake iria cia hinya.
- 41 Ehĩtũkĩri othe nĩmatahĩte indo ciake;
atuĩkĩte wa kũnyararwo nĩ andũ arĩa mariganĩtie nake.
- 42 Wee nĩtũtũgĩrĩtie guoko kwa ũrĩo kwa arĩa mamũthũire;
nĩtũmĩte thũ ciake ciothe ikene.
- 43 Ũũgĩ wa rũhiũ rwake rwa njora nĩũhũndũrĩte,
na ũkaaga kũmũteithĩrĩria mbaara-inĩ.
- 44 Nĩũniinĩte riiri wake ũgathira,
na ũgaikania gĩtĩ gĩake kĩa ũnene thĩ.
- 45 Nĩũnyiihĩtie matukũ ma wĩthĩ wake;
ũmũhumbĩte thoni o ta nguo.
- 46 Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova? Ũgũtũũra wĩhithĩte nginya tene?
Nĩ nginya rĩ mang'ũrĩ maku megũtũũra maakanĩte ta mwaki?
- 47 Ririkana ũrĩa mũtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira o narua.
Kaĩ akĩrĩ ũndũ wa tũhũ watũmire ũmbe andũ othe!
- 48 Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩtũũra muoyo na ndonane na gĩkuũ,
kana ehonokie kuuma kũrĩ hinya wa mbĩrĩra?
- 49 Wee Mwathani, wendo waku mũnene ũrĩa wa tene ũkĩrĩ kũ,
ũrĩa wehĩtire, ũkĩrĩra Daudi na ũndũ wa wĩhokeku waku?
- 50 Mwathani, ririkana ũrĩa ndungata yaku ĩnyũrũrĩtio,
na ũrĩa nyũmĩrĩrie irumi iria numĩtwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe ngoro-inĩ
yakwa,
- 51 o irumi iria thũ ciaku ĩnyũrũrĩtie nacio, Wee Jehova,
iria itũire ĩnyũrũrĩtie makinya ma ũrĩa wee ũitĩrĩrie maguta
nacio.
- 52 Jehova arogoocwo nginya tene!

Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Kana

90

Thaburi 90-106

Matukũ ma Mũndũ

Ihooya rĩa Musa, ndungata ya Ngai

1 JEHOVA, nĩwe ũtũũrĩte ũrĩ gĩikaro giitũ
kuuma njjarwa na njjarwa.

2 O mbere ya irĩma kũgĩa kuo
kana ũkĩũmba thĩ na mabũrũri,
kuuma tene nginya tene, Wee ũrĩ o Mũrungu.

3 Wee ũcookagia andũ magatuĩka rũkũngũ,
ũkoiga atĩrĩ, "Cookai rũkũngũ-inĩ, ĩnyũ ciana ici cia andũ."

4 Nĩgũkorwo mĩaka ngiri harĩwe
no ta mũthenya wa ira ũrĩa ũrahĩtũkire,
kana ta ituanĩra rĩmwe rĩa arangĩri a ũtukũ.

- 5 Ūhaataga andū, ūkameeheria, magakoma toro wa gĩkuũ;
andū mahaana ta nyeki ĩrĩa ĩringūkaga rūciinĩ:
- 6 o na gũtuĩka rūciinĩ nĩringūkaga,
hwaĩ-inĩ ĩhoohaga, ĩkooma.
- 7 Tũniinagwo nĩ marakara maku,
na tũkamakio mũno nĩ marũrũ maku.
- 8 Nĩũigĩte wĩhia witũ o mbere yaku,
mehia maitũ marĩa mahithe ūkamoimĩria o ũtheri-inĩ hau mbere
yaku.
- 9 Matukũ maitũ mothe maniinagwo nĩ mang'ũrĩ maku;
tũninũkagia mĩaka iitũ na gũcaaya.
- 10 Mũigana wa matukũ maitũ-rĩ, nĩ mĩaka mĩrongo mũgwanja,
kana mĩrongo ĩnana, tũngĩkorwo tũrĩ na hinya;
no rĩrĩ, mũigana wamo no thĩina na kĩaha,
nĩgũkorwo mathiraga o narua, na ithuĩ tũgathiĩ, tũkabuĩria.
- 11 Nũũ ũũĩ hinya wa marakara maku?
Nĩgũkorwo mang'ũrĩ maku nĩ manene o ta gwĩtigĩrwo kũrĩa
wagĩrĩire.
- 12 Tuonie gũtara matukũ maitũ wega,
nĩgeetha tũgĩe na ngoro ya ũũgĩ.
- 13 Wee Jehova, hoorera! Nĩ nginya rĩ?
Iguĩra ndungata ciaku tha.
- 14 Rũciinĩ tũhũnagie na wendo waku ũtathiraga,
nĩguo tũinage nĩ gũkena na tũcanjamũkage matukũ maitũ
mothe.
- 15 Tũma tũkene matukũ maingĩ o ta marĩa ũtũnyamarĩtie,
na mĩaka mĩingĩ o ta ĩrĩa tuonete thĩina.
- 16 Ndungata ciaku irokĩonio ciĩko ciaku,
naguo riiri waku wonio ciana ciao.
- 17 Wega wa Mwathani Ngai witũ ũrogĩa na ithuĩ;
tũma wĩra wa moko maitũ ũgaacĩre,
ĩ-ni, kĩrũmie wĩra wa moko maitũ.

91

Ngai Nĩwe Mũgitĩri Witũ

- 1 Mũndũ ũrĩa ũikaraga agitĩirwo nĩ Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
arĩhurũkaga kĩruru-inĩ kĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- 2 Ngũkiuga ũhoru wa Jehova atĩrĩ,
“Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa na kĩirigo gĩakwa kĩrĩ hinya,
nĩwe Ngai wakwa, ũrĩa ndĩhokete.”
- 3 Ti-itherũ nĩegũgũteithũra gĩkerenge-inĩ kĩa mũtegi,
o na kuuma mũrimũ-inĩ ũrĩa mũũru wa kũũraga.
- 4 Arĩkũhumbagĩra na njoya ciake,
na rungu rwa mathagu make nĩho ũrĩngitagia;
wĩhokeku wake nĩũgatuĩka ngo yaku na kũhitho gĩaku.
- 5 Ndũrĩitigagĩra imakania cia ũtukũ,

- kana mūguĩ ũrĩa ũthĩrĩrĩkaga mūthenya,
⁶ o na kana mūrimũ ũrĩa ũceemaga nduma-inĩ,
 kana mūthiro ũrĩa ũniinanaga mūthenya gatagatĩ.
⁷ Andũ ngiri no magũe mwena waku,
 nao ngiri ikũmi magũe guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo,
 no ndũngĩkuhĩrĩrio nĩguo.
⁸ Wee no kwĩrorera ũkerorera na maitho maku
 wĩonere iherithia rĩa andũ arĩa aaganu.
- ⁹ Ũngĩtua Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno gũikaro gĩaku,
 o we Jehova, ũrĩa arĩ we rĩũrĩro rĩakwa,
¹⁰ hĩndĩ iyo gũtirĩ ũuru ũgaagũkororera,
 gũtirĩ mwanangĩko ũgaakuhĩrĩria hema yaku.
¹¹ Nĩgũkorwo nĩagaatha araike ake nĩ ũndũ waku,
 makũgitagĩre mĩthiire-inĩ yaku yothe;
¹² nĩmagakuoya na igũrũ na moko mao
 nĩgeetha ndũkaringwo kũgũrũ nĩ ihiga.
¹³ Nĩũgakinyĩrĩria mūrũũthi, o na ndũira;
 ũkarangĩrĩria mūrũũthi ũrĩa mũnene, o na nyoka.
- ¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Kuona atĩ nĩanyendete,
 nĩngamũhatũra hatĩka-inĩ;
 nĩndĩrĩmũgitagĩra, nĩgũkorwo nĩamenyete rĩitwa rĩakwa.
¹⁵ Arĩngayagĩra, na nĩ ngamwĩtika;
 ndĩrĩkoragwo hamwe nake hĩndĩ ya thĩina,
 ndĩrĩmũteithũraga na ngamũtĩithia.
¹⁶ Ngũmũtũũria muoyo matukũ maingĩ nginya aiganie,
 na ndĩmuonagie ũhonokio wakwa.”

92

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

- ¹ Nĩ wega mũno gũcookagĩria Jehova ngaatho
 o na gũkumagia rĩitwa rĩaku na rwĩmbo,
 Wee Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
² nĩ wega mũno kwanagĩrĩra wendo waku o rũciinĩ,
 o na kwanĩrĩra wĩhokeku waku ũtukũ,
³ tũkĩinagia kĩnanda gĩa kĩnũbi kĩa ndigi ikũmi,
 o hamwe na kĩnanda kĩa mũgeeto kĩrĩa kĩgambi wega.
- ⁴ Nĩgũkorwo, Wee Jehova, nĩũngenetie nĩ ũndũ wa ciiko ciaku;
 nĩngũina ngenete nĩ ũndũ wa wĩra wa moko maku.
⁵ Ĩĩ mawĩra maku matikĩrĩ manene, Wee Jehova,
 meciiria maku-rĩ, matikĩrĩ marikĩru!
⁶ Mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũũgĩ ndangĩmamenya,
 mũndũ mũkĩĩgu ndangĩkũũrana ũndũ ũyũ,
⁷ atĩ o na arĩa aaganu mangĩkũra ta nyeki,
 o na arĩa othe mekaga ũũru mangĩgaacĩra,
 makaaniinwo nginya tene na tene.
- ⁸ No Wee Jehova, ũtũũraga ũtũũgĩrĩtio nginya tene.

- 9 Nīgũkorwo thũ ciaku, Wee Jehova,
ti-itherũ thũ ciaku nĩgathira;
arĩa othe mekaga ũũru nĩmakaharaganio.
- 10 Wee nĩwambararĩtie rũhĩa rwakwa o ta rwa mbogo;
ndĩmũitĩrĩrie maguta marĩa mega mũno.
- 11 Maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa;
matũ makwa nĩmeiguĩrĩre ũrĩa thũ ciakwa icio njaganu itooretio.
- 12 Andũ arĩa athingu marĩtheeremaga o ta mũtĩ wa mũkĩndũ,
makũre o ta mũtarakwa wa Lebanoni;
- 13 mahaandĩtwo kũu nyũmba-inĩ ya Jehova,
marĩtheeremaga kũu nja-inĩ cia Ngai witũ.
- 14 Magatũũra maciaraga maciaro o na marĩ akũrũ,
matũũre marĩ na hinya wa wĩhĩ wao, na marĩ aruru,
- 15 maanagĩrĩre, makiugaga atĩrĩ, “Jehova nĩ mũrũngĩrĩru;
we nĩwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
na gũtirĩ waganu ũngĩoneka thĩĩnĩ wake.”

93

Ūkaru wa Wathani wa Ngai

- 1 Jehova nĩarathamaka, ehumbĩte ũkaru;
Jehova ehumbĩte ũkaru
na akeoha hinya ta mũcibi.
Thĩ nĩhaandĩtwo ĩkarũma ki,
ndĩrĩ hĩndĩ ĩngĩenyenyeka.
- 2 Gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩtũũrĩte kĩrĩ kĩrũmu kuuma o tene;
wee ũtũũrĩte kuo kuuma tene na tene.
- 3 Wee Jehova-rĩ, maria nĩmaranĩrĩra,
maria maranĩrĩra na mĩgambo yamo;
maria maranĩrĩra makahũũrithia makũmbĩ.
- 4 We nĩarĩ hinya gũkĩra makũmbĩ ma iria,
arĩ hinya gũkĩra marurumĩ macio ma maaĩ maingĩ,
Jehova arĩ igũrũ nĩ arĩ hinya.
- 5 Wee Jehova, mawatho maku maikaraga marĩ marũmu;
naguo ũtheru ũgũtũũra ũgemetie nyũmba yaku
matukũ matarĩ mũthia.

94

Ngai Nĩwe Ūrĩhagĩria arĩa Athingu

- 1 Wee Jehova, o Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria,
Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria-rĩ, cangarara.
- 2 Arahũka, Wee mũtuanĩri ciira wa andũ othe a thĩ;
kĩrĩhe andũ arĩa etũũ o kĩa kĩmagĩrĩre.
- 3 Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra makenete,
nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra marũuhagia?
- 4 Maaragia ndeto cia mwĩgaatho;
andũ arĩa othe meekaga ũũru, o maiyũrĩtwo nĩ mwĩtĩũo.
- 5 Mahehenjaga andũ aku, Wee Jehova,

makahinyĩrĩria igai rĩaku.

⁶ Mooragaga mũtumia wa ndigwa, na mũndũ wa kũngĩ;
mooragaga ciana iria itarĩ maithe.

⁷ Moigaga atĩrĩ, “Jehova ndangĩona;
Ngai wa Jakubu-rĩ, ndangĩrũmbũiya.”

⁸ Mwĩmenyererei inyuĩ arĩa mwagĩte ũũgĩ mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ;
inyuĩ andũ aya akĩigu, mũgaakĩũhĩga rĩ?

⁹ Ũrĩa wombire gũtũ-rĩ, ndangĩigua?
Ũcio wombire riitho-rĩ, ndangĩona?

¹⁰ Ũcio ũrũithagia ndũrĩrĩ-rĩ, ndangĩherithania?
O ũcio ũrutaga andũ-rĩ, ndarĩ ũmenyo?

¹¹ Jehova nĩoĩ meciiria ma mũndũ;
ĩ, oĩ atĩ meciiria mao nĩ ma tũhũ.

¹² Wee Jehova, kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa Wee ũtaaraga,
o mũndũ ũcio ũrutaga watho waku;

¹³ nĩũgaatũma ahoorere matukũ-inĩ ma thĩna,
o nginya rĩrĩa mũndũ ũrĩa mwaganu akenjerwo irima.

¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova ndagatiganĩria andũ ake;
igai rĩake ndarĩ hĩndĩ angĩrĩtirika.

¹⁵ Ũtuanĩri ciira wa kĩhooto nĩũgakwo rĩngĩ igũrũ rĩa ũthingu,
nao andũ othe arĩa arũngĩrĩru ngoro maũrũmagĩrĩre.

¹⁶ Nũũ ũkwarahũka, andũrĩre harĩ arĩa aaganu?
Nũũ ũkũndũgamĩrĩra, andũrĩre harĩ arĩa meekaga ũũru?

¹⁷ Tiga Jehova aandeithirie-rĩ,
ingĩakuire o narua, ngatũũre kũu ũkiri-inĩ.

¹⁸ Rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, “Kũgũrũ gwakwa nĩkũratenderũka,”
wendani waku, Wee Jehova, nĩwandĩrĩrĩre.

¹⁹ Rĩrĩa mĩtangĩko yaingĩhire thĩnĩ wakwa-rĩ,
Wee wahooreririe, ũgĩkenia ngoro yakwa.

²⁰ Gĩtĩ kĩa ũnene kĩa ungumania-rĩ, hihĩ no kĩgĩe na ngwatanĩro nawe,
o kĩrĩa kĩrehanagĩra mĩnyamaro nĩ ũndũ wa matũiro ma kĩo?

²¹ Monganaga hamwe nĩguo mokĩrĩre mũndũ ũrĩa mũthingu,
na magatũira mũndũ ũtehĩtie ooragwo.

²² No Jehova nĩwe ũtuĩkĩte kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na Ngai wakwa, o we rwaro rwakwa rwa ihiga harĩa njũragĩra.

²³ We nĩakamaherithia nĩ ũndũ wa mehia mao
na amaniine nĩ ũndũ wa waganu wao;
Jehova Ngai witũ nĩakamaniina.

95

Rwĩmbo rwa gwĩta Andũ Magooce Jehova

¹ Ũkai, tũnĩre Jehova nĩ gũkena;
tũkianĩrĩre ũcio Rwaro rwa Ihiga rwa ũhonokio witũ.

² Nĩtũũkei mbere yake tũgĩcookagia ngaatho,
na tũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũkumia.

3 Nīgũkorwo Jehova nĩ Mũrungu mũnene,
o we Mũthamaki mũnene ũkĩrĩte ngai ciothe.

4 Thĩ kũrĩa kũriku mũno kũrĩ guoko-inĩ gwake,
o na tũcũmbĩrĩ twa irĩma no twake.

5 Iria nĩ rĩake, nīgũkorwo nĩwe wariũmbire,
na moko make nĩmo moombire thĩ nyũmũ.

6 Ũkai, tũmũinamĩrĩre tũmũhooe,
nĩtũturĩrie Jehova o we Mũtũũmbi ndu;

7 nīgũkorwo nĩwe Ngai witũ,
na ithuĩ tũrĩ andũ a ũrĩithio wake,
rũũru rũrĩa we mwene arĩithagia.

Ũmũthĩ mũngĩigua mũgambo wake,

8 mũtikoomie ngoro cianyu

ta ũrĩa mwekire mũrĩ Meriba,

o na ta ũrĩa mwekire mũthenya ũrĩa mwarĩ Masa kũu werũ-inĩ,

9 kũrĩa maithe manyu maangeririe na makĩngararia,
o na gũtuĩka nĩmoonete ũrĩa wothe ndaamekĩire.

10 Nīgũkorwo ndaatũrĩte ndakarĩire rũciaro rũu mĩaka mĩrongo ĩna;
ngiuga atĩrĩ, “Aya nĩ andũ arĩa ngoro ciao ciũrĩte,
na nĩmagĩte kũmenya njĩra ciakwa.”

11 Nĩ ũndũ ũcio ngĩhĩta ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,
“Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.”

96

Kũgooca Ngai ũrĩa Mũtuanĩri Ciira

1 Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ;
inĩrai Jehova, inyuĩ andũ a thĩ yothe.

2 Inĩrai Jehova, goocai rĩitwa rĩake;
hunjagiai ũhonokio wake mũthenya o mũthenya.

3 Umbũrai riiri wake kũrĩ ndũrĩrĩ,
mumbũre mawĩko make ma kũgegania kũrĩ andũ othe.

4 Nīgũkorwo Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgoocwo mũno;
nĩwe wa gwĩtigĩrwo gũkĩra ngai ciothe.

5 Nīgũkorwo ngai ciothe cia ndũrĩrĩ nĩ mĩhianano,
no Jehova nĩwe wombire igũrũ.

6 Riiri na ũnene irĩ mbere yake;
hinya na riiri irĩ handũ hake harĩa haamũre.

7 Tũgĩriai Jehova, inyuĩ mĩhĩrĩga ya ndũrĩrĩ,
mũtũgĩrie Jehova nĩ ũndũ wa riiri na hinya wake.

8 Tũgĩriai Jehova nĩ ũndũ wa riiri ũrĩa wagĩrĩire rĩitwa rĩake;
mũreherei maruta na mũũke nja-inĩ ciake.

9 Hooyai Jehova thĩinĩ wa riiri wa ũtheru wake;
inainai mũrĩ mbere yake, inyuĩ andũ a thĩ yothe.

10 Īrai ndũrĩrĩ atĩrĩ, “Jehova nĩarathamaka.”
Thĩ nũhaandĩtwo ĩkarũma, ndĩngĩenyenyeka;

agatuira kirindi ciira akiigananitie.

- 11 Iguru nirikene, thi nicanjamuke;
 iria nirurume, na indo iria ciothe iri thini wario;
 12 migunda nikeneruruke, na indo iria ciothe iri thini wayo.
 Hindii iyo miti yothe ya mutitu nikaina ni gukena;
 13 ikaina iri mbere ya Jehova, nigukorwo narooka,
 arooka gutuira thi ciira.
 Agaatuira thi ciira na uthingu,
 na kirindi agituire na ma yake.

97

Riiri wa Wathani wa Ngai

- 1 Jehova narathamaka, thi nigikene;
 maburi maria mari ndwere-ini cia iria nicanjamuke.
- 2 Athiururukirio ni matu na nduma ndumanu;
 uthingu na kihooto nicio muthingi wa giti giake kia unene.
- 3 Mwaki umuthiaga mbere
 ugicinaga thu ciake na miena yothe.
- 4 Heni ciake imurikaga thi yothe;
 thi icionaga ikainaina.
- 5 Irima itwekaga o ta muthura mbere ya Jehova,
 igatweka iri mbere ya Mwathani wa thi yothe.
- 6 Iguru rianagirira uthingu wake,
 nao andu othe makoona riiri wake.
- 7 Andu aria othe mahooyaga mihianano micuhie nimaconorithagio,
 acio meerahaga na mihianano:
 inyu ngai ici, munamirirei mumuhooe.
- 8 Zayuni iguaga uguo igakena,
 namo matuira ma Juda magacanjamuka,
 tondu wa maturo maku ma ciira, Wee Jehova.
- 9 Nigukorwo Wee Jehova, niwe Uria-Uri-Iguru-Muno wa thi yothe;
 wee nutugiritio muno iguru ria ngai ciothe.
- 10 Aria endi Jehova nimathuure uuru,
 nigukorwo nigitagira mioyo ya aria ake ehokeku,
 na akamateithura kuuma moko-ini ma aria aaganu.
- 11 Utheri niwarire aria athingu
 na aria arungiriru ngoro makaiyurwo ni gikeno.
- 12 Kenerai Jehova, inyu aria athingu,
 mukigooce ritwa riake riamure.

98

Ngai Niwe wathaga Thi Yothe

- 1 Inirai Jehova rwimbo rweru,
 nigukorwo nekite maundu ma kugegania;
 guoko gwake kwa urio na gicoka giake githeru
 nicio imuhonokanirie.

- 2 Jehova nīamenyithanītie ūhonokio wake
na akaguūria ūthingu wake kūrī andū a ndūrīrī.
- 3 Nīaririkanīte wendo wake
na wīhokeku wake ūria erīire nyūmba ya Isiraeli;
ituri ciothe cia thī nīcionete
ūhonokanio wa Ngai witū.
- 4 Anīrīrai mūkenete mūrī mbere ya Jehova, inyuū andū othe a thī,
tumūkai mūkenūrūrūke na nyīmbo mūkīinaga;
- 5 inīrai Jehova na kīnanda kīa mūgeeto,
mūmūinīre na kīnanda kīa mūgeeto
o na mūgambo ūria mwega mūno,
- 6 inai na tūrumbeta, na mūgambo wa coro:
anīrīrai na gīkeno mūrī mbere ya Jehova, o ūcio Mūthamaki.
- 7 Iria rīrīa inene nīrīrurume, na kīrīa gīothe kīrī thīinī warīo,
mabūrūri mothe, na arīa othe matūūruga kuo.
- 8 Njūūī nacio nīkīhūūre hī,
o nacio irīma nīciine hamwe nī gūkena;
- 9 nīciine irī mbere ya Jehova,
nīgūkorwo nīarooka nīguo athamakīre thī.
Agatuūra mabūrūri ciira na ūthingu,
nakīo kīrīndī agītuithanagie na werekereru.

99

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Ūthingu Wake

- 1 Jehova nīarathamaka,
ndūrīrī nīcikīinaine;
aikarīire gītī kīa ūnene arī gatagatī ka makerubi,
thī nīthingithe.
- 2 Jehova nī mūnene Zayuni;
nīatūūgīrīte igūrū rīa ndūrīrī ciothe.
- 3 Andū nīmakīgooce rīitwa rīaku inene na rīa gwītīgīrwo:
we nīwe mūtheru.
- 4 Mūthamaki nī arī hinya, na nīendete kīhooito:
nīūrūmītie ūtuithania wa ciira ūria mwerekereru;
nīwīkīte maūndū ma kīhooito na ma ūthingu
thīinī wa Jakubu.
- 5 Tūūgīriai Jehova Ngai witū,
na mūmūinamīrīre, mūmūhooe mūrī gīturwa-inī kīa makinya
make;
we nīwe mūtheru.
- 6 Musa na Harūni maarī amwe a athīnjīri-Ngai ake,
nake Samūeli aarī ūmwe wa arīa maakayagīra rīitwa rīake;
maakayagīra Jehova
nake akametīka.
- 7 Aamaragīria arī thīinī wa gītugī kīa itu;
makīrūmia mawatho make
na kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo kīrīa aamaheete.

- ⁸ Wee Jehova Ngai witũ-rĩ,
nĩwametĩkaga;
harĩ Isiraeli warĩ Mũrungu mũrekanĩri,
o na gũtuĩka nĩwamaherithagia nĩ ũndũ wa ciĩko ciao njũru.
- ⁹ Tũũgĩriai Jehova Ngai witũ,
na mũmũhooyage mũrĩ kĩrĩma-inĩ gĩake kĩamũre,
nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩ mũtheru.

100

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

- ¹ Anĩrĩrai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a thĩ.
² Thathaiyai Jehova mũcanjamũkĩte;
ũkai mbere yake mũkĩinaga mũkenete.
- ³ Menyai atĩ Jehova nĩwe Ngai.
Nĩwe watũũmbire, na ithuĩ tũrĩ ake,
tũrĩ andũ ake, ng'ondũ cia ũrĩithio wake.
- ⁴ Tonyerai ihingo ciake mũrĩ na ngaatho,
mũtoonye nja ciake mũkĩmũgoocaga;
mũcookerieĩ ngaatho na mũgooce rĩitwa rĩake.
- ⁵ Nĩgũkorwo Jehova nĩ mwega,
wendo wake ũtũũraga nginya tene na tene;
wĩhokeku wake nĩ wa nginya njiarwa na njiarwa.

101

Wĩhokeku wa Mũthamaki harĩ Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩ ndĩinaga ũhoro wa wendo na wa kĩhooito gĩaku;
Wee Jehova nĩwe ndĩrĩgoocaga na rwĩmbo.
- ² Nĩngwĩmenyerera ndũũre mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke:
nĩ rĩ ũgaagĩũka kũrĩ nĩ?
- Nĩndĩrĩkaraga mũciĩ gwakwa
ndĩ na ngoro ĩtarĩ ũcuuke.
- ³ Gũtirĩ ũndũ mũũru
ndĩrĩigaga mbere ya maitho makwa.
- Nĩthũire ciĩko cia andũ arĩa matarĩ wĩtĩkio;
ndingĩĩtĩkĩra menyĩĩtũrĩre harĩ nĩ.
- ⁴ Nĩdĩrĩkaraga haraihu na andũ arĩa marĩ ngoro nemi;
ũũru-rĩ, ndĩrĩ hĩndĩ ngaanyĩitanĩra nago.
- ⁵ Mũndũ o wothe ũngĩcambia mũndũ wa itũũra rĩake na hito,
ũcio nĩngamũniina;
mũndũ o wothe ũrĩ maitho ma rũng'athio na ngoro ya mwĩtĩio,
ũcio ndikamũkirĩrĩria.
- ⁶ Maitho makwa-rĩ, marĩroraga andũ arĩa ehokeku bũrũri-inĩ,
nĩguo maikaranagie na nĩ;
mũndũ ũrĩa mũthĩire yake ĩtarĩ ũcuuke-rĩ,
ũcio nĩarĩndungatagĩra.

7 Gūtīrī mūdū wīkaga maūdū ma mawara
 ūgaikara nyūmba-inī yakwa;
 gūtīrī mūdū waragia maheeni
 ūkaarūgama mbere yakwa.

8 O rūciinī nīndīrīkiragia
 arīa othe aaganu būrūri-inī;
 nīngeheria andū arīa othe mekaga ūūru
 mathire itūūra-inī rīrīa inene rīa Jehova.

102

Ihooya rīa Mūdū Mūnyamarīku

- 1 Wee Jehova, igua ihooya rīakwa;
 reke gūkaya gwakwa ngīhooya ūteithio gūgūkinīyire.
- 2 Tiga kūhitha ūthiū waku
 rīrīa ndī mīnyamaro-inī.
 Inamīrīria gūtū gwaku ūnjigwe;
 ndagūkaīra, nījīka o narua.
- 3 Nīgūkorwo matukū makwa marathira
 o ta ūrīa ndogo īthiraga;
 namo mahīndī makwa maraakana o ta gīcinga.
- 4 Ngoro yakwa īringīkīte na īkahooa o ta nyeki;
 ndiganīrwo o na nī kūrīa irio.
- 5 Tondū wa ūrīa ndīracaaya nyanīrīre,
 hīnjīte ngatigara o gīkonde na mahīndī.
- 6 Haana ta ndundu ya werū-inī,
 ngahaana ta ndundu īrīa īkaraga kūrīa kwanangīku.
- 7 Ndaaraga itarī toro;
 haanīte ta nyoni īrī o iiki nyūmba igūrū.
- 8 Mūthenya wothe thū ciakwa itindaga igīthirīkia;
 acio maanyūrūragia mahūthagīra rītwa rīakwa taarī kīrumi.
- 9 Nīgūkorwo ndīaga mūhu taarī irio ciakwa,
 na kīrīa nyuuaga ngagītukania na maithori,
- 10 tondū wa mang'ūrī maku manene,
 ūnjoete na igūrū ūkanjīkia mwena-inī.
- 11 Matukū makwa māhaana o ta kīruru kīa hwaī-inī;
 hoohaga ta nyeki.
- 12 No rīrī, Wee Jehova ūgūtūūra ūikarīre gītī kīa ūnene nginya tene
 na tene;
 ngumo yaku igūtūūra njiarwa na njiarwa.
- 13 Wee nīūkwarahūka ūiguire itūūra rīa Zayuni tha,
 nīgūkorwo ihinda rīa kūrīka wega nī ikinyu;
 ihinda rīrīa rīathīrīre nī ikinyu.
- 14 Nīgūkorwo mahiga makuo nīmakenagīrwo nī ndungata ciaku;
 o na rūkūngū rwakuo nīrūtūmaga iringwo nī tha.
- 15 Ndūrīrī nīgeetigīra rītwa rīa Jehova,
 athamaki othe a thī mekīrīre riiri waku.
- 16 Nīgūkorwo Jehova nīagaaka itūūra rīa Zayuni rīngī,
 na eyumīrie arī na riiri wake.

17 Nĩakaigua mahooya ma andũ arĩa aagi;
ndakanyarara mahooya mao.

18 Ũhoro ũyũ nĩwandĩkwo nĩ ũndũ wa rūciaro rūrĩa rūgooka,
nĩguo andũ arĩa mataciarĩtwo makaagooa Jehova:

19 “Jehova nĩacũthĩrĩrie thĩ arĩ harĩa hake haamũre kũu igũrũ;
arĩ kũu igũrũ Jehova nĩkũrora aarorire thĩ,

20 nĩguo aigue gũcaaya kwa arĩa moheetwo,
na ohorithie arĩa maatuĩrĩrwo gũkua.”

21 Nĩ ũndũ ũcio rĩitwa rĩa Jehova nĩrĩkoimbũrwo kũu Zayuni,
na nĩakagoocwo kũu Jerusalemu

22 rĩrĩa andũ a ndũrĩrĩ na mothamaki
makoongana, mathathaiye Jehova.

23 Hĩndĩ ya mũtũũrĩre wakwa nĩanyihirie hinya wakwa;
nĩakuhĩhirie matukũ makwa.

24 Nĩ ũndũ ũcio ngĩkiuga atĩrĩ:

“Wee Ngai wakwa, ndũkanjũrage o rĩrĩa ndaiganĩria matukũ
makwa;

wee-rĩ, mĩaka yaku ithiiaga o na mbere nginya njjarwa na
njarwa.

25 O kĩambĩrĩria-inĩ, nĩwaarire mĩthingi ya thĩ,
o narĩo igũrũ nĩ wĩra wa moko maku.

26 Icio nĩgũthira igaathira, no wee nĩgũtũũra ũgaatũũra;
igaakũra o ta nguo, ithire.

Ũgaacigarũrĩra ta nguo,
icooke iteeo.

27 No Wee ndũgarũrũkaga,
nayo mĩaka yaku ndĩrĩ mũthia.

28 Ciana cia ndungata ciaku igaatũũra na thayũ mbere yaku;
nacio njiaro ciacio cigaikara irũmĩte irĩ mbere yaku.”

103

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Wega wa Ngai

Thaburi ya Daudi

1 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa;
kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wakwa, gooca rĩitwa rĩake itheru.

2 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa,
na ndũkariganĩrwo nĩ maũndũ mothe marĩa aanagwĩka:

3 o ũrĩa ũkũrekagĩra mehia maku mothe,
na agakũhonia mĩrimũ yaku yothe,

4 ũrĩa ũkũũraga muoyo waku kuuma irima rĩa gĩkuũ,
na agakũhumba wendo na tha taarĩ thũmbĩ ya ũnene,

5 o we ũkũhũnagia na maũndũ mega
nĩgeetha waanake waku werũhagio o ta wa nderi.*

6 Jehova ekaga maũndũ ma ũthingu,
na akarũgamĩrĩa kĩhooto kũrĩ arĩa othe ahinyĩrĩrie.

* 103:5 Nderi yũikaine nĩ ũndũ wa hinya wayo, na nĩ ũndũ wa gũtũũra mũno.

- 7 Nīamenyithirie Musa njīra ciake,
nacio ciiko ciake agīcimenyithia andū a Isiraeli:
- 8 Jehova nī mūgua tha na nī mūtugi,
ndahiūhaga kūrakara, na nīaiyūrwo nī wendo mūngī.
- 9 We ndaciirithanagia hīndī ciothe,
o na kana agatūūra arakarīte nginya tene;
- 10 Ndatūherithagia ta ūrīa mehīa maitū magīrīrwo,
o na kana agatūrīhia kūringana na waganu witū ūrīa ūigana.
- 11 O ta ūrīa igūrū rīraihanīrīrie na thī,
ūguo no taguo wendo wake ūrī mūnene kūrī arīa mamwītīgīrīte;
- 12 o ta ūrīa irathīro kūraihanīrīrie na ithūiro-rī,
ūguo no taguo atwehereirie mehīa maitū magatūraihīrīria.
- 13 O ta ūrīa mūthuuri aiguagīra ciana ciake tha,
ūguo no taguo Jehova aiguagīra tha arīa mamwītīgīrīte;
- 14 nīgūkorwo we nīoī ūrīa tuombirwo,
nīaririkanaga atī ithuī tūrī o rūkūngū.
- 15 Ha ūhoro wa mūdū-rī, matukū make mahaana o ta nyeki,
we acanūkaga o ta ihūa rīa gīthaka;
- 16 rīhurutagwo nī rūhuho rīkehera,
na harīa rīraarī rītingīcooka kuonwo rīngī.
- 17 No rīrī, kuuma tene nginya tene
wendo wa Jehova ūtūūraga harī arīa mamwītīgīrīte,
naguo ūthingu wake ūgakinyīra ciana cia ciana ciao,
- 18 o acio mamenyagīrīra kīrīkanīro gīake,
na makaririkanaga gwathīkīra watho wake.
- 19 Jehova nīahaandīte gītī gīake kīa ūnene kūu igūrū,
na ūthamaki wake wathaga maūdū mothe.
- 20 Goocai Jehova, inyuī araika ake,
inyuī njamba irī hinya, inyuī mwīkaga ūrīa oigīte,
o inyuī mwathīkagīra kiugo gīake.
- 21 Goocai Jehova, inyuī mbūtū ciake ciothe cia igūrū,
o inyuī ndungata ciake iria ciikaga ūrīa endaga.
- 22 Goocai Jehova, inyuī mawīra make mothe
mūrī kūrīa guothe athamakaga.
- Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

104

Jehova ūrīa Mūūmbi na Mūheani

- 1 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa.

Wee Jehova Ngai wakwa, Wee ūrī mūnene mūno;
wīhumbīte riiri na ūkaru.

- 2 Ehumbīte ūtheri taarī ngu;

we atambūrūkagia igūrū taarī hema,

3 na akaara mīgamba ya tūnyūmba twake twa ngoroba igūrū rīa
maaī.

Wee atūmaga matu matuīke ngaari yake ya ita,
na agakuo nī mathagu ma rūhuho.

- 4 Nīwe ūtūmaga rūhuho rūtuīke arekio ake,
nacio nīnīm̄bī cia mwaki agacitua ndungata ciake.
- 5 We aahaandire thī igūrū rīa mīthingi yayo;
ndīrī hīndī īngīenyenyeka.
- 6 Wamīhumbīrīre na iria rīrīa inene taarī nguo;
maaī maikarīre makunīkīre irīma.
- 7 No rīrī, wakūūmire maaī makīūra,
nacio ngwa ciaku ciagamba magīūthara;
- 8 magītherera igūrū wa irīma,
magīkūrūka cianda-inī,
magītherera na kūrīa watuīte mathī.
- 9 Wee nīwe wekīrīre mūhaka ūrīa matangīkīra;
gūtīrī hīndī magaacooka kūhumbīra thī.
- 10 We atūmaga ithima ciitīrīre maaī mīkuru-inī;
mathereraga gatagatī-inī ka irīma.
- 11 Nīcio iheaga nyamū ciothe cia gīthaka maaī ma kūnyua;
nīkuo njagī cia werū-inī inyootoragīrwo.
- 12 Nyoni cia rīera-inī ciakaga itara hakuhī na maaī macio;
ciinaga irī hongē-inī cia mītī.
- 13 We aitagīrīria irīma maaī moimīte nyūmba-inī ciake iria irī igūrū;
thī nīīganagwo nī maciaro ma wīra wake.
- 14 We atūmaga nyeki ikūre nī ūndū wa kūrīo nī mahiū,
na agakūria mīmera īrīa andū mahaandaga,
tīiri-inī gūgakiumaga irio:
- 15 ndibei īrīa īkenagia ngoro ya mūdū
na maguta ma gūtūma ūthiū wake ūkenge,
o na irio iria ciīkagīra ngoro yake hinya.
- 16 Mītī ya Jehova nīyuragīrio mbura wega,
mītarakwa īyo ya Lebanoni o īrīa aahaandire.
- 17 Kūu nīkuo nyoni ciakaga itara ciacio;
nayo njūū, nyūmba yayo īrī kūu mīkarakaba-inī.
- 18 Irīma-inī iria ndaaya nīkuo mbūri cia gīthaka ciikaraga;
mīatūka-inī ya mahiga nīkuo ikami ciīhithaga.
- 19 Mweri nīguo ūmenyithanagia hīndī ya imera,
narīo riūa nīrīmenyaga hīndī yarīo ya gūthūa.
- 20 Wee nīwe ūtūmaga kūgīe nduma, gūgatuīka ūtukū,
nacio nyamū ciothe cia gīthaka ikoimīra icemeete.
- 21 Mīrūūthi īrīa mīthī īraramaga ikīhīta,
na īgacaria irio ciayo kuuma harī Mūrungu.
- 22 Riūa rīrathaga, nayo īgeethīra;
īthiaga īgakoma imamo-inī ciayo.
- 23 Hīndī īyo mūdū agathī kūruta wīra wake,
agakīruta wīra o nginya hwaī-inī.
- 24 Wee Jehova, kaī mawīra maku nī maingī-ī!
Mothe ūmarutīte na ūūgī;
nayo thī īiyūrīte ciūmbe ciaku.
- 25 Rīrīa nīrīo iria rīrīa inene na rīarī,

rīyūrīte ciūmbe irī muoyo itangītārīka,
iria nene na iria nini.

26 Marikabu nīkuo igeragīra igīthīi na igīcooka,
o na nyamū ĩrīa ĩtagwo Leviathanī,
īrīa wombire nīguo ĩtūūhagīre kuo.

27 Icio ciothe nīwe icūthagīrīria
nīguo ūcihe irio ciacio hīndī ĩrīa yagīrīre.

28 Na rīrīa wacihe irio,
cioyaga ikarīa;
rīrīa watambūrūkia guoko gwaku,
ūcihūūnagia na indo njega.

29 Rīrīa wahitha ūthiū waku,
inyiitagwo nī guoya;
rīrīa weheria mīhūmū yacio,
ikuuaga igaacooka rūkūngū-inī.

30 Rīrīa watūma Roho waku,
ikagīa kuo,
nawe ūkerūhia maūndū mothe gūkū thī.

31 Riiri wa Jehova ūrotūūra nginya tene;
Jehova arokenagīra mawīra make:

32 o we ūcio ūroraga thī, nayo ĩkainaina,
o we ūhutagia irīma, nacio ikoima ndogo.

33 Ngūtūūra nyinagīra Jehova matukū mothe ma muoyo wakwa;
ndīrīinaga ngīgoocaga Ngai wakwa hīndī ĩrīa yothe ngūtūūra
muoyo.

34 Jehova arokenio nī mecūūrania makwa,
rīrīa ndīrīkenaga nī ūndū wake.

35 No rīrī, ehia maroniinwo kuuma thī,
na andū arīa aaganu mathire biū.

Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

Goocai Jehova.

105

Wīhokeku wa Ngai kūrī Isiraeli

1 Cookeria Jehova ngaatho, kaīrai rīitwa rīake;
menyithiai ndūrīrī maūndū marīa ekīte.

2 Mūinīrei, mūmūinīre mūkīmūgoocaga;
heanai ūhorō wa ciīko ciake ciothe cia magegania.

3 Mwīrahei nī ūndū wa rīitwa rīake itheru;
ngoro cia arīa marongoragia Jehova nīikene.

4 Cūthīrīriai Jehova na hinya wake;
mathaai ūthiū wake hīndī ciothe.

5 Ririkanai magegania marīa ekīte,
na ciama ciake, na matuīro ma ciira marīa atuīte,

6 inyuī njiaro cia Iburahīmu ndungata yake,

- o inyuĩ ciana cia Jakubu, inyuĩ ake athuure.
 7 Jehova nĩwe Ngai witũ;
 matuĩro make ma ciira marĩ thĩ yothe.
- 8 Nĩaririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene,
 nĩkĩo kiugo kĩrĩa aathanire, nĩ ũndũ wa njiarwa ngiri,
 9 kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na Iburahĩmu,
 na noguo mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtire harĩ Isaaka.
 10 Nĩagũkĩrĩre hinya harĩ Jakubu kĩrĩ kĩrĩra gĩake kĩa watho wa
 kũrũmagĩrĩro,
 agĩgũkĩra hinya harĩ Isiraeli kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na
 tene:
 11 “Wee nĩwe ngaathe bũrũri wa Kaanani ũtuĩke igai rĩrĩa ũkaagaya.”
- 12 Hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o anini magĩtarwo,
 o anini biũ, na marĩ ageni kuo-rĩ,
 13 morũũraga kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ,
 na kuuma ũthamaki-inĩ ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ.
 14 Ndarĩ mũndũ o na ũmwe eetĩkĩrĩrie amanyariire;
 nĩ ũndũ wao akĩrũithia athamaki, akĩmeera atĩrĩ:
 15 “Mũtikanahutie andũ arĩa akwa aitĩrĩrie maguta;
 mũtikaneke anabii akwa ũũru.”
- 16 Agĩtũma bũrũri ũcio ũgĩe ng’aragu,
 na akĩniina mũthiithũ yao yothe ya irio;
 17 agĩtũma mũndũ athiĩ mbere yao:
 nĩwe Jusufu, ũrĩa wendirio arĩ ngombo.
 18 Nĩmamũtĩhirie magũrũ na bĩngũ,
 na makĩmuoha ngingo na igera,
 19 nginya ũrĩa oigĩte ũgĩkinyanĩra,
 nginya kiugo kĩa Jehova gĩkionania atĩ aarĩ mũndũ wa ma.
 20 Mũthamaki agĩtũmana na akĩmuohorithia,
 mwathi ũcio wa ndũrĩrĩ akĩmũrekereria.
 21 Akĩmũtua mwathi wa indo cia nyũmba yake,
 na mũrori wa indo iria ciothe aarĩ nacio,
 22 nĩguo ataarage anene ake o ũrĩa angĩonire kwagĩrĩre,
 na arutage athuuri ake ũũgĩ.
- 23 Hĩndĩ ĩyo Isiraeli agĩthĩ Misiri;
 Jakubu agĩtũũra arĩ mũgeni bũrũri-inĩ ũcio wa Hamu.
 24 Jehova agĩtũma andũ ake maciarane mũno;
 agĩtũma maingĩhe mũno gũkĩra thũ ciao,
 25 iria aagarũrĩre ngoro ciao agĩtũma ithũũre andũ ake,
 agĩtũma ithugundĩre ndungata ciake ũũru.
 26 Aatũmire Musa ndungata yake,
 na Harũni, ũrĩa aathurĩte.
 27 Nao makĩringa ciama ciake gatagatĩ-inĩ kao,
 magĩika magegania make bũrũri-inĩ wa Hamu.
 28 Agĩtũma kũgĩe nduma naguo bũrũri ũcio ũgĩtũmana,
 tondũ-rĩ, githĩ ti kiugo ciake maaremeire?
 29 Akĩgarũra maaĩ mao magĩtuĩka thakame,

agītūma thamaki ciao ikue.

- 30 Būrūri wao ūkīyūra ciūra,
iria ciatoonyire nginya tūnyūmba twa toro twa anene ao.
- 31 Aaririe, gūgīūka mīrumbī ya ngi,
na rwagī rūkīyūra būrūri wao wothe.
- 32 Akīgarūra mbura yao īgītūka ya mbembe,
na heni ikīhenūka būrūri-inī wao wothe;
- 33 akīrūnda mīthabībū yao, na mīkūyū,
na akiunanga mītī ya būrūri wao.
- 34 Aaririe, nacio ngigī īgīūka,
na ndaahi itangītarīka;
- 35 ikīrīa kīndū gīothe kīarī kīruru būrūri-inī wao,
na ikīrīa maciaro ma tīri wao.
- 36 Nīngī akīūruga marigithathi mothe ma būrūri wao,
maciaro ma mbere ma ūciari wao wothe.
- 37 Nīaarutire Isiraēli makiuma kuo, makuūite betha na thahabu,
na gatagatī ka mīhīrīga yao hatiarī mūndū o na ūmwe warī
mūhinyaru.
- 38 Andū a Mīsiri nīmakenire moima kuo,
tondū nīmanyitītītwo nī guoya wa andū acio a Isiraēli.
- 39 Nīatambūrūkirie itu rīmahumbagīre,
o na mwaki wa kūmamūrīkagīra ūtukū.
- 40 Metirie irio, nake akīmarehere tūmakia-arūme,
na akīmahūunia na irio cia īgūrū.
- 41 Aatūranirie rwaro rwa ihiga, namo maaī magītothoka;
magīgītherera ta rūūi kūu werū-inī.
- 42 Nīgūkorwo nīaririkanire kīranīro gīake gītheru
kīrīa aarīkanīre na ndungata yake Iburahīmu.
- 43 Nīaarutire andū ake makiuma kūu makenete,
akīruta acio ake athuure makīanagīrīra nī gūkena;
- 44 akīmahe mabūrūri ma ndūrīrī,
nao magītūka a kūgaya kīrīa andū angī maanogeire,
- 45 nīguo marūmagie mataaro make,
na maathīkagīre mawatho make.

Gocai Jehova.

106

Kuumbūra Mehia ma Isiraēli

¹ Gocai Jehova.

- Cookeriai Jehova ngaatho, nīgūkorwo nī mwega;
wendo wake ūtūūruga nginya tene.
- ² Nūū ūngiuga ciiko cia hinya cia Jehova,
kana aanīrīre kūna ūgooci wake wothe?
- ³ Kūrathimwo-rī, nī arīa marūmagia kīhotoo,
arīa meekaga ūrīa kwagīrīre hīndī ciothe.
- ⁴ Ndirikanaga, Wee Jehova, hīndī irīa ūgwīka andū aku wega,
ūndeithagie rīrīa ūkūmahonokia,

- 5 nĩguo ngenagĩre ũgaacĩru wa andũ aku athuure,
nĩguo ngwatanagĩre gĩkeno-inĩ kĩa rũrĩrĩ rwaku,
na nyiitanagĩre na igai rĩaku tũgĩkũgooca.
- 6 Ithũ nĩtwĩhĩtie, o ta ũrĩa maithe maitũ meehirie;
nĩtwĩkĩte ũũru na tũkaagana.
- 7 Rĩrĩa maithe maitũ maarĩ Misiri,
matiarũmbũirie ciama ciaku;
matigana kũririkana ũtugi waku mũingĩ,
na makĩrema marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria, o Iria rĩu Itune.
- 8 No nĩmahonokirie nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake,
nĩguo atũme hinya wake mũnene ũmenyeke.
- 9 Nĩakũũmire Iria Itune, narĩo rĩkĩhũa;
akĩmagereria kũu kũriku taarĩ werũ-inĩ.
- 10 Nĩmahonokirie guoko-inĩ kwa andũ arĩa maamathũire;
akĩmakũũra kuuma guoko-inĩ gwa thũ.
- 11 Maaĩ macio nĩmahubanĩirie amuku ao;
gũtirĩ o na ũmwe wao watigarire.
- 12 Hĩndĩ iyo magũtĩkia ciĩranĩro ciake,
na makĩmũinĩra, makĩmũgooca.
- 13 No makĩriganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ekĩte,
na matigana gweterera ũtaaro wake.
- 14 Marĩ kũu werũ-inĩ makĩnyitwo nĩ thuti;
makĩgeria Mũrungu marĩ kũu gũtagĩaga kĩndũ.
- 15 Nĩ ũndũ ũcio akĩmahe kĩrĩa maamwĩtirie,
no akĩmatũmĩra mũrimũ wa kũmanyariira.
- 16 Ningĩ nĩmaiguĩrĩre Musa ũiru marĩ kũu kambĩ-inĩ,
o na makĩguĩra Harũni ũiru, o ũcio wamũrĩrwo Jehova.
- 17 Thĩ igĩatũka na ikĩmeria Dathani;
ningĩ igĩthika thiritũ ya Abiramu.
- 18 Mwaki ũgĩakana gatagatĩ-inĩ ka arũmĩrĩri ao;
rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina andũ acio aaganu.
- 19 Nĩmathondekire gacaũ marĩ kũu Horebu,
makĩhooya mũhianano ũtweketio kuuma kũrĩ kĩgera.
- 20 Maakũũranirie Riiri wa Ngai
na mũhianano wa ndegwa ĩrĩa ĩrĩaga nyeki.
- 21 Makĩriganĩrwo nĩ Mũrungu ũrĩa wamahonokirie,
ũrĩa wekĩte maũndũ manene kũu bũrũri wa Misiri,
- 22 akĩringa ciama bũrũri wa Hamu,
na agũka mawĩko ma gwĩtigĩrwo Iria-inĩ Itune.
- 23 Nĩ ũndũ ũcio akiuga nĩekũmaniina,
tĩga nĩ Musa, ũrĩa we aathurĩte,
warũgamire mbere yake,
akĩmũthaita ndakamaniine na mang'ũrĩ make.
- 24 Ningĩ makĩnyarara bũrũri ũcio mwega,
makĩaga gwĩtikia kĩĩranĩro gĩake.
- 25 Makĩnuguna marĩ hema-inĩ ciao,

na makīaga gwathīkīra Jehova.

26 Nī ūndū ūcio akīoya guoko na igūrū,

akīhīta atī nīakamang'aūranīria kūu werū-inī,

27 ang'aūranīrie njiaro ciao kūu gatagatī-inī ka ndūrīrī,
aciharaganīrie kūu mabūrūri-inī guothe.

28 Nīmeyohanirie na Baali ya Peoru,

na makīrīa magongona maarutīirwo ngai itarī muoyo;

29 magītūma Jehova arakare nī ūndū wa ciiko ciao cia waganu,
naguo mūthiro ūgītuthūka gatagatī-inī kao.

30 No Finehasi akīrūgama na igūrū, akīherithia arīa maarī na mahītia,
naguo mūthiro ūgīthira.

31 Ūhoro ūcio ūgītūma atuuo nī mūthingu
kūrī njiarwa na njiarwa nginya tene.

32 Nao makīrakaria Jehova hau maaī-inī ma Meriba,
nake Musa agīkinyīrīrwo nī thīina nī ūndū wao;

33 nīgūkorwo nīmaremeire Roho wa Ngai,
nake Musa akīaria ciugo itaagīrīre.

34 Matiigana kūniina ndūrīrī icio

ta ūrīa Jehova aamaathīte,

35 no nīgūtukana maatukanire na ndūrīrī,
na makīrūmīrīra mītugo yao.

36 Makīhooya mīhianano yao,
īrīa yatuīkire mūtego kūrī o.

37 Makīrutīra ndaimono
aanake na airītu ao marī magongona.

38 Magīita thakame iteehītie,
thakame ya aanake na airītu ao,

arīa maarutire marī magongona kūrī mīhianano ya Kaanani,
naguo būrūri ūgīthaahio nī thakame yao.

39 Nīmethaahirie o ene nī gwīka ūguo meekire;
na ūndū wa ciiko ciao makīhūūra ūmaraya.

40 Nī ūndū ūcio Jehova akīrakarīra andū ake,
na agīthūūra igai rīake mūno.

41 Akīmaneana kūrī ndūrīrī,
nīguo maathagwo nī thū ciao.

42 Thū ciao ikīmahinyīrīria,
na ikīmaiga rungu rwa wathani wao.

43 Nake akīmateithūra mahinda maingī,
no-o makīrema,
makīrikīra mehīa-inī mao.

44 Nowe akīona mīnyamaro yao
rīrīa aaiguire magīkaya;

45 nī ūndū wao akīirikana kīrīkanīro gīake,
na nī ūndū wa wendo wake mūnene akīringwo nī tha.

46 Agītūma maiguīrwo tha
nī arīa othe maamatahīte.

47 Tūhonokie, Wee Jehova Ngai witū,
na ütūcookanīrīrie ütūrute kūrī ndūrīrī,
nīguo tūcookagīrie rīitwa riaku itheru ngaatho,
na twīrahagīre ūgooci waku.

48 Jehova arogocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
kuuma tene wa tene, nginya o tene na tene.
Nao andū othe nīmakiuge, “Ameni!”

Goocai Jehova.

Ibuku rĩa Gatano

107

Thaburi 107-150

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Kūhonokio Mathūina-inī Maingī

- 1 Cookeriai Jehova ngaatho, nīgūkorwo nī mwega;
wendo wake ütūuraga tene na tene.
- 2 Andū arĩa makūūrītwo nī Jehova nīmakiuge ūguo:
o acio akūūrīte kuuma guoko-inī gwa thū,
- 3 o acio aacookanīrīrie amarutīte mabūrī-inī,
kuuma mwena wa irathīro na wa ithūiro,
na kuuma mwena wa gathigathini na wa gūthini.
- 4 Amwe morūūrīre werū-inī ūtarī kīndū,
maagīte nīra ya kūmakinya itūura inene kūrĩa mangīatūūrīre.
- 5 Maarī ahūtu na makanyoota,
na makaaga mwīhoko thīinī wao.
- 6 Nao magīkaīra Jehova marī mīnyamaro-inī,
nake akīmahonokia kuuma thīina-inī.
- 7 Aamagereirie nīra nūngarū,
nginya magīkinya itūura inene kūrĩa mangīonire gwa gūtūūra.
- 8 Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrĩa
ūtathiraga,
na mawīko make ma magegania marĩa eekīire andū,
- 9 nīgūkorwo nīwe ūnyootoraga andū arĩa anyootu,
na akahūunia arĩa ahūtu na maūndū mega.
- 10 Amwe maaikarīte nduma-inī o na nduma-inī nene mūno,
makīnyamarīka marī ohe na mīnyororo ya kīgera,
- 11 nīgūkorwo nīmaremeire ciugo cia Mūrungu,
o na makīagīra kīrīra kīa Ūrĩa-ūrī-Igūrū-Mūno bata.
- 12 Nī ūndū ūcio akīmarutithia wīra wa hinya;
nao makīhīngwo na gūkīaga wa kūmateithia.
- 13 Hīndī iyo magīkaīra Jehova marī thīina-inī,
nake akīmahonokia kuuma mīnyamaro-inī.
- 14 Nake aamarutire nduma-inī, akīmaruta kūu nduma-inī nene mūno,
na agītuanga mīnyororo irĩa moohetwo nayo.
- 15 Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrĩa
ūtathiraga,
na mawīko make ma magegania marĩa eekīire andū,
- 16 nīgūkorwo nīoinangaga ihingo cia gīcango

na akoinanga mĩgũiko ya kĩgera.

- 17 Amwe maatuĩkire andũ akĩngu nĩ undũ wa mĩthĩire yao ya ũremi,
o na nĩ undũ wa waganu wao magĩtuĩka a gũthĩĩnika.
- 18 Magĩtuĩka a kũira ngoro mona irio o ciothe,
nao magĩkuhĩrĩria ihingo cia gĩkuũ.
- 19 Hĩndĩ ĩyo magĩkaĩra Jehova marĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩmaruta thĩĩna-inĩ.
- 20 Aatũmire kiugo gĩake akĩmahonia;
aamateithũrĩre kuuma mbĩrĩra-inĩ.
- 21 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ undũ wa wendo wake ũrĩa
ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekũire andũ.
- 22 Nĩmakĩrute igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na mamenyithanie mawĩko make makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.
- 23 Angĩ maagereire iria-inĩ marĩ marikabu-inĩ;
maathĩiaga wonjoria kũu maria-inĩ manene.
- 24 Nĩmoonire mawĩko ma Jehova,
makĩona ciĩko ciake cia magegania kũu kũriku.
- 25 Nĩgũkorwo aaririe, akĩarahũra kĩhuhũkanio
kĩrĩa gĩatũmire iria rĩgĩe na makũmbĩ.
- 26 Marikabu igĩikanio na igũrũ, na igĩcooka igĩikanio na kũu thĩ kũrĩa
kũriku;
andũ acio magĩkua ngoro nĩ undũ marĩ ũgwati-inĩ mũnene.
- 27 Makĩagaga na magĩtũgũuga ta andũ arĩũ;
ũũgĩ wao wothe nĩwakinyĩte mũthia.
- 28 Hĩndĩ ĩyo magĩkaĩra Jehova marĩ thĩĩna-inĩ,
nake akĩmahonokia kuuma mĩnyamaro-inĩ.
- 29 Nake akĩhooreria kĩhuhũkanio kũu kĩnene;
namo makũmbĩ ma iria rĩu magĩkirio ki.
- 30 Nao magĩkena nĩ iria rĩu kũhoorera,
nake akĩmakinyia nginya gĩcukĩro-inĩ kĩa marikabu kĩrĩa
merĩĩrie gũkinya.
- 31 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ undũ wa wendo wake ũrĩa
ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekũire andũ.
- 32 Nĩmamũtũũgĩrie kũngano-inĩ kĩa andũ,
na mamũgooce marĩ kĩa-inĩ kĩa athuuri.
- 33 Aagarũrĩre kũrĩa kwarĩ njũũĩ gũgĩtuĩka werũ,
nakuo kũrĩa kwarĩ ithima ciathereraga gũgĩtuĩka kũndũ
kũng'aru,
- 34 naguo bũrũri ũrĩa woimaga irio mũno akĩũtua werũ wa igata ũtaarĩ
kĩndũ,
tondũ wa waganu wa andũ arĩa maatũũraga kuo.
- 35 Aagarũrĩre kũrĩa kwarĩ werũ gũkĩgĩa tũria twa maaĩ,
nakuo kũrĩa kwarĩ kũng'aru agĩtũma gũkunũke ithima;
- 36 nao andũ arĩa maarĩ ahũtu akĩmarehe kuo,
nao magĩaka itũũra inene rĩa gũikara.
- 37 Maarĩmire mĩgũnda na makĩhaanda mĩthabibũ,

- ĩrĩa yaciarire magetha maingĩ;
 38 aamarathimire nao makĩingĩha mũno,
 na ndaarekire mahiũ mao manyihe.
- 39 Mũigana wao ũgĩcooka ũkĩnyiiha, na makĩagithio hinya,
 nĩ kũhinyĩrĩrio, na kũnyariĩrĩka, o na kĩaha;
 40 we ũrĩa ũnyararithagia andũ arĩa marĩ igweta-rĩ,
 agĩtũma morũũre kũndũ gũtaarĩ njĩra.
 41 No rĩrĩ, nĩarutire andũ arĩa abatari mathĩĩna-inĩ,
 na andũ a nyũmba ciao akĩmaingĩhia o ta mahiũ.
 42 Andũ arĩa arũngĩrĩru monaga ũguo magakena,
 no arĩa othe aaganu nĩgũkirio makiragio.
- 43 Mũndũ o wothe mũũgĩ-rĩ, nĩarũmbũiye maũndũ macio,
 na ecũuranie ũhoru wa wendo mũnene wa Jehova.

108

Ihooya rĩa kũũria Ũtoorania

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie;
 nĩkũina ngũina, ngũgooce na rwĩmbo na muoyo wakwa wothe.
 2 Arahũka, wee kĩnanda kĩa mũgeeto na gĩa kĩnũbi!
 Ngwarahũka ruoro rũgĩtema.
 3 Wee Jehova nĩngũkũgooca, ngũgooce gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
 nĩngũkũinĩra ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.
 4 Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũkaraiha gũkĩra igũrũ;
 wĩhokeku waku ũkinyaga o matu-inĩ.
 5 Wee Ngai tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ,
 riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.
- 6 Tũhonokie na ũtũteithie na guoko gwaku kwa ũrĩo,
 nĩguo ũteithũre arĩa wendete.
 7 Ngai nĩarĩtie arĩ handũ hake harĩa haamũre, akoiga atĩrĩ:
 “Nĩngatũranga Shekemu ndĩ na gĩkeno kĩingĩ,
 na thimĩre andũ akwa Gĩtuamba gĩa Sukothu.
 8 Gileadi nĩ gwakwa, o na Manase no gwakwa;
 Efraimu nĩ ngũbia yakwa ya kĩgera,
 na Juda nĩ mũthĩgi wakwa wa ũthamaki.
 9 Moabi nĩ kĩaĩ gĩakwa gĩa gwĩthambĩra,
 na Edomu niho njikagia kĩaaratũ gĩakwa;
 nĩngwanĩrĩra nĩ ũrĩa ndooretie bũrũri wa Filistia.”
- 10 Nũũ ũkũnginyia itũũra rĩrĩa inene rĩrigĩre?
 Nũũ ũkũndongoria andware Edomu?
 11 Githĩ tiwe, Wee Ngai, o Wee ũtũtiganĩirie,
 na ũgatiga gũtwarana na mbũtũ ciitũ cia ita?
 12 Tũteithie ũtũhootanĩre harĩ thũ ciitũ,
 nĩgũkorwo ũteithio wa mũndũ nĩ wa tũhũ.
 13 Ngai arĩ hamwe na ithuĩ nĩtũkũhootana,
 na nĩakarangĩrĩria thũ ciitũ thĩ.

109

Ihooya rĩa Mündũ kũuria Arĩhĩrio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ũrĩa ngoocaga,
ndũgaakire,
- 2 nĩgũkorwo andũ arĩa aaganu na a maheeni
nĩmathamĩtie tũnua nĩguo manjũkĩrĩre;
nĩmarĩtie ũhoru wakwa na rũrĩmĩ rwa maheeni.
- 3 Mandigicĩirie makĩaragia ndeto cia rũthũũro;
maatharĩkagĩra hatarĩ gĩtũmi.
- 4 Handũ ha wendo ũrĩa ndĩmendete nago,
o nĩ gũũthitanga maathitangaga,
no nĩ nĩkũhooya ndĩmahooyagĩra.
- 5 Mandĩhaga wega na ũũru,
na makandĩha wendani na rũthũũro.
- 6 Mündũ ũrĩa wĩkĩte ũguo mũigĩre mündũ mũũru amũũkĩrĩre;
mwena wake wa ũrĩo nĩkũrũgame mündũ wa kũmũthitanga.
- 7 Aacirithio-rĩ, nĩatuuagwo mwĩhia,
na kũhooya gwake gũgĩtuĩke no kwĩhia.
- 8 Matukũ make maronyiia;
ũtongoria wake ũrooywo nĩ mündũ ũngĩ.
- 9 Ciana ciake irotuĩka cia ngoriai,
na mũtumia wake atuĩke wa ndigwa.
- 10 Ciana ciake irotuĩka njara-rũhĩ cia gũcangacanga;
iroingatwo ciume mĩcĩi yao iyo mĩanangĩku.
- 11 Indo ciake ciothe irotahwo nĩ mündũ ũrĩa marĩ thiirĩ nake;
andũ a kũngĩ nĩmeyoere maciaro ma wĩra wake.
- 12 Aroaga mündũ ũngĩmwonia ũtugi,
o na kana mündũ ũngĩguĩra ciana icio ciake cia ngoriai tha.
- 13 Njaro ciake iroherio,
na marĩtwa maacio mathario kuuma rũciaro-inĩ rũrĩa rũgooka.
- 14 Waganu wa maithe make ũrotũura ũririkanagwo nĩ Jehova;
wĩhia wa nyina ũroaga gũgaathario o na rĩ.
- 15 Mehia mao marotũura hĩndĩ ciothe marĩ mbere ya Jehova,
nĩguo akaaniina kũririkanwo kwao gũkũ thĩ.
- 16 Nĩgũkorwo mündũ ũcio we ndarĩ hĩndĩ eciiragia ũhoru wa
gũtugana,
no aingatithagia mündũ ũrĩa mũthĩĩni, na ũrĩa mũbatari,
o na ũrĩa mũthuthĩku ngoro, o nginya akamooraga.
- 17 Aronyiitwo nĩ kĩrumi,
tondũ we endete o kũruma andũ manyiitwo nĩ kĩrumi;
kĩrathimo kĩromũraihĩrĩria,
tondũ we ndendaga kũrathimana.
- 18 Ehumbaga kĩrumi taarĩ nguo;
kĩamũtoonyire mwĩrĩ ta maaĩ,
o na gĩkĩmũtoonya mahĩndĩ-inĩ taarĩ maguta.
- 19 Kĩrotuĩka taarĩ nguo ya igũrũ erigiicĩirie,
na gĩtuĩke taarĩ mũcibi ehotoete nginya tene.
- 20 Rĩrĩ nĩrĩtuĩke irĩhi rĩa Jehova kũrĩ arĩa maathitangaga,

- o kūrī arīa maaragia ūūru igūrū rīakwa.
- 21 No rīrī, Wee Mwathani Jehova,
nīka maūdū mega nī ūndū wa rīitwa rīaku;
ndeithūra tondū wa wega wa wendo waku.
- 22 Nīgūkorwo ndī mūthīni na mūbatari,
nayo ngoro yakwa nīgurarītio thīnī wakwa.
- 23 Ndī hakuhī kūbuīria o ta kīruru kīa hwaī-inī;
hurutagwo nī rūhuho o ta ngigī.
- 24 Maru makwa nīmaregerete nī kwīima kūrīa;
mwīrī wakwa ūhīnjīte nī kwaga maguta.
- 25 Nduīkīte kīndū gīa kūnyūrūrio nī andū arīa maathitangaga;
rīrīa maanyona, mainainagia mītwe.
- 26 Wee Jehova Ngai wakwa, ndeithia;
honokia kūringana na wendo waku.
- 27 Tūma mamenye atī kūu nī guoko gwaku,
mamenye atī Wee Jehova, nīwe wīkīte ūguo.
- 28 O nī marumanage, no wee ūrathimanage;
rīrīa maatharīkīra nīmarīconorithagio,
no ndungata yaku no gūkena īrīkenaga.
- 29 Arīa maathitangaga makaahumbwo njono
na mohwo thonī taarī nguo ya igūrū.
- 30 Nīndīrīkumagia Jehova mūno na kanua gakwa;
nīndīrīmūgoocaga ndī kīrīndī-inī kīnene.
- 31 Nīgūkorwo arūgamaga guoko-inī kwa ūrīo kwa mūdū ūrīa
mūbatari,
nīguo ahonokagie muoyo wake harī andū arīa mangīmūtua nī
mwīhia.

110

Ūhootani wa Mūthamaki Ūrīa Mūthīnjīri-Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova nīerire Mwathani wakwa atīrī:
“Ikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,
nginya rīrīa ngaatūma thū ciaku
ituīke gaturwa ka makinya maku.”*
- 2 Mūthīgi wa hinya waku-rī,
Jehova nīakaūtambūrūkia kuuma Zayuni;
nīūgaathana ūrī gatagatī ga thū ciaku.
- 3 Ikundi ciaku cia ita nīikerutīra
mūthenya waku wa mbaara.
Igooka irī na ūgemu wa ūtheru,
aanake aku mahaana ta ime rīoima nda
ya rūciinī ruoro rūgītema.
- 4 Jehova nīehītīte
na ndangīricūkwo, akoiga atīrī:

* **110:1** Itī cia ūnene cia tene ciakoragwo handū hatūūgīru harīa haambatagwo na ngathī.

“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

- 5 Mwathani arĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo;
nĩakahehenja athamaki mũthenya wa mang’ũrĩ make.
6 Nĩagatuĩra ndũrĩrĩ ciira, aige ciimba irũndo,
na ahehenje aathani a thĩ yothe.
7 Nĩakanyua maaĩ ma karũũ karĩ mũkĩra-inĩ;
nĩ ũndũ ũcio nĩakambararia mūtwe wake.

111

Kũgaathĩrĩria Cĩiko cia Ngai cia Kũgeganĩa

1 Gocai Jehova.

Nĩngũkumia Jehova na ngoro yakwa yothe
ndĩ thiritũ-inĩ ya arĩa arũngĩrĩru, o na kũngano-inĩ.

- 2 Cĩiko cia Jehova nĩ cia mageganĩa;
nĩcũũranagio nĩ arĩa othe makenagio nĩcio.
3 Cĩiko ciake ciyũrĩte riiri na ũkaru,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene.
4 Nĩatũmĩte mageganĩa make maririkanwo;
Jehova nĩ mūtugi na nĩ mũigua tha.
5 Arĩa mamwĩtigagĩra nĩamaheaga irio;
egũtũũra aririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene.
6 Nĩonetie andũ ake mawĩra make ma hinya,
nĩ ũndũ wa kũmahe mabũrũri ma ndũrĩrĩ iria ingĩ.
7 Mawĩra ma moko make nĩ ma kwĩhokeka, na nĩ ma kĩhooto;
mataaro make mothe nĩ ma kwĩhokwo.
8 Nĩ marũmu nginya tene na tene,
maheanĩtwo na wĩhokeku na ũrũngĩrĩru.
9 Nĩakinyĩirie andũ ake ũkũũri;
aamũrire kĩrĩkanĩro gĩake kĩrĩ gĩa gũtũũra nginya tene:
rĩitwa rĩake nĩ itheru na nĩ rĩa gwĩtigĩrwo.
10 Kĩambĩrĩria kĩa ũũgĩ nĩ gwĩtigĩra Jehova;
arĩa othe marũmagĩrĩra mataaro make nĩmagĩĩaga na ũmenyo
mwega.
Kũgocwo nĩ gwake tene na tene.

112

Irathimo cia Andũ arĩa Athingu

1 Gocai Jehova.

Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova,
ũrĩa ũkenagĩra maathani make mũno.

- 2 Ciana ciake nĩigatuĩka cia bata bũrũri-inĩ;
rũciaro rwa arĩa arũngĩrĩru nĩrũkarathimwo.
3 Gwake mũcĩĩ gũkoragwo na ũtonga na indo nyingĩ,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene.

- 4 Mündũ ũrĩa mūrũngĩrĩru o na arĩ nduma-inĩ nĩatheragĩrwo nĩ ũtheri,
ũgatherera mündũ ũcio mūtugani, ningĩ arĩ tha, o na nĩ mũthingu.
- 5 Mündũ ũcio mūtugani na ũheanaga o ũguo tũhũ,
o ũcio wĩkaga maündũ make na kĩhooto-rĩ, nĩarĩonaga maündũ mega.
- 6 Ti-itherũ mündũ ũcio ndakenyenyeka;
mündũ mũthingu atũũraga aririkanagwo nginya tene.
- 7 Angĩigua ũhoru mũũru ndangĩtigĩra;
ngoro yake nĩkindĩire, aikaraga ehokete o Jehova.
- 8 Ngoro yake nĩngitĩre, ndangĩtigĩra;
marigĩrĩro-inĩ nĩakoona gũtoorio gwa thũ ciake.
- 9 Nĩahurunjĩte iheo ciake akahe andũ arĩa athĩni,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene;
rũhĩa rwake nĩrũkambarario na igũrũ, aheo gĩtĩo.
- 10 Mündũ ũrĩa mwaganu nĩakoona ũguo na arakare,
nĩakahagarania magego make, acooke abũirĩe;
merirĩria ma arĩa aaganu matigaakinyanĩra.

113

Ngai Mũteithia wa Andũ arĩa Abatari

1 Goocai Jehova.

Mũgoocei, inyuĩ ndungata cia Jehova,
mũgooce rĩitwa rĩa Jehova.

2 Rĩitwa rĩa Jehova rĩrogocwo,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

3 Kuuma o irathĩro rĩa riũa nginya ithũiro rĩarĩo,
rĩitwa rĩa Jehova nĩrĩgocagwo.

4 Jehova nĩatũũgĩrĩtio igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe,
riiri wake ũrĩ igũrũ rĩa igũrũ.

5 Nũũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ,
o ũcio ũikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ,

6 o ũcio ũinamagĩrĩra arorererie
maündũ ma igũrũ o na ma thĩ?

7 Oyaga athĩni na igũrũ kuuma rũkũngũ-inĩ,
na agokĩria arĩa abatari, akamaruta kĩhumbu-inĩ kĩa mũhu;

8 amaikaragia hamwe na anene,
o hamwe na anene a andũ ao.

9 Atũmaga mūtumia thaata atũũre gwake mũciĩ,
agatuĩka nyina wa ciana, agakenaga.

Goocai Jehova.

114

Rwĩmbo rwa Bathaka

1 Rĩrĩa Isiraeli moimire bũrũri wa Misiri,

- nyũmba ya Jakubu ĩkiuma kũrĩ andũ a rũthiomi rũngĩ-rĩ,
 2 Juda gwatuĩkire handũ ha Ngai haamũre,
 na Isiraeli gũgĩtuĩka nĩkuo arĩathanaga.
- 3 Iria rĩonire ũguo rĩkĩũra,
 naruo Rũũĩ rwa Jorodani rũgĩcooka na thuutha;
 4 Irĩma igĩtũhatũũha ta ndũrũme,
 natuo tũrĩma tũgĩtũhatũũha ta tũgongu.
- 5 Kaĩ wonire atĩa, wee iria, nĩguo ũre,
 nawe Jorodani, tondũ wacookire na thuutha?
 6 Inyuĩ irĩma, muonete kĩ, nĩguo mĩtũhatũũhe ta ndũrũme,
 na inyuĩ tũrĩma, nĩguo mĩtũhatũũhe ta tũgongu?
- 7 Wee thĩ, ta kĩinaine ũrĩ mbere ya Mwathani,
 ũrĩ hau mbere ya Ngai ũcio wa Jakubu,
 8 o we ũcio wagarũrire rwaro rwa ihiga rũgĩtuĩka karia ka maaĩ,
 narĩo ihiga rĩũmũ rĩgĩtuĩka ithima cia maaĩ.

115

Ūnene wa Ngai, na Mĩhianano kwaga Kĩene

- 1 Ti ithuĩ, Wee Jehova, ti ithuĩ twagĩrĩire kũgoocwo,
 no goocithia rĩĩtwa rĩaku,
 tondũ wa wendo na wĩhokeku waku.
- 2 Nĩ kũ gĩtũmaga ndũrĩrĩ ciũrie atĩrĩ,
 “Ngai wao akĩrĩ ha?”
- 3 Ngai witũ arĩ o igũrũ;
 we ekaga o ũrĩa endaga.
- 4 No mĩhianano yao nĩ betha na thahabu,
 wĩra ũthondeketwo na moko ma andũ.
- 5 Nĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,
 nĩrĩ maitho, no ndĩonaga;
- 6 nĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,
 nĩrĩ na maniũrũ, no ndĩiguaga mũnungo;
- 7 nĩrĩ moko, no ndĩngĩhambata kĩndũ,
 nĩrĩ magũrũ, no ndĩngĩtware;
 o na nĩrĩ mĩmero, no ndĩngĩnyuria.
- 8 Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,
 na noguo arĩa othe mamĩhokaga makaahaana.
- 9 Wee nyũmba ya Isiraeli, wĩhokage Jehova:
 we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
- 10 Wee nyũmba ya Harũni, wĩhokage Jehova:
 we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
- 11 Inyuĩ arĩa mũmwĩtigĩrĩte, mwĩhokagei Jehova:
 we nĩwe ũteithio wao na ngo yao.
- 12 Jehova nĩatũririkanĩte na nĩegũtũrathima:
 Nĩekũrathima nyũmba ya Isiraeli,
 nĩekũrathima nyũmba ya Harũni,

13 nīekūrathima arīa metigīrīte Jehova,
anini na anene o ūndū ūmwe.

14 Jehova arotūma mūingīhe,
inyuī na ciana cianyu.

15 Mūrorathimwo nī Jehova,
Mūmbi wa igūrū na thī.

16 Kūu igūrū mūno nī kwa Jehova,
no thī nīamīheanīte kūrī andū.

17 Andū arīa akuū matigoocaga Jehova,
acio maikūrūkaga kūu ūkiri-inī;

18 nī ithuī tūrīkumagia Jehova,
kuuma rīu nginya tene na tene.

Goocai Jehova.

116

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Kūhonio Ndwari

1 Nīnyendete Jehova, nīgūkorwo nīaiguīte mūgambo wakwa;
nīaiguire ngīmūthaitha anjiguīre tha.

2 Tondū nīathikīrīrie-rī,
ndīrimūkayagīra rīrīa rīothe ngūtūūra muoyo.

3 Ndarigiicīrio nī mīhīndo ya gīkuū,
ngīkinyīrīrwo nī ruo rwa mbīrīra;
ngīhootwo nī mītangīko o na kīeha.

4 Hīndī ūyo ngīkaīra rītwa rīa Jehova, ngīmwīra atīrī:
“Wee Jehova, honokia!”

5 Jehova nī mūtugi na nī mūthingu;
Ngai witū aiyūrītwo nī tha.

6 Jehova nīagitagīra andū arīa matarī oogī;
rīrīa ndahinyīrīrio mūno, nīahonokirie.

7 Wee ngoro yakwa-rī, cookerera ūhurūko waku,
nīgūkorwo Jehova nīagwīkīte wega.

8 Nīgūkorwo Wee Jehova nīūhonoketie muoyo wakwa kuuma kūrī
gīkuū,

namo maitho makwa ūkamagiria maithori,
na ūkagiria magūrū makwa mahīngwo,

9 nīgeetha thīage ndī mbere ya Jehova
būrūri-inī wa arīa marī muoyo.

10 No ndetīkirie ūhoru wake; nī ūndū ūcio ndoigire atīrī,
“Nīthīnīkīte mūno.”

11 Nī ūndū wa ūrīa ndamakīte, ngiuga atīrī,
“Andū othe nī a maheeni.”

12 Nī kī ingīthukīra Jehova nakīo
nī ūndū wa wega wake wothe ūrīa anjīkīte?

13 Nīkuoya nguoya gĩkombe kĩa ũhonokio na igūrũ,
ngaĩre rĩitwa rĩa Jehova.

14 Nĩngũhingĩria Jehova mĩhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire,
andũ ake othe marĩ ho.

15 Andũ arĩa athingu marĩ bata mũno harĩ Jehova,
nĩ ũndũ ũcio ndakenaga rĩrĩa makua o ro ũguo.

16 Wee Jehova, ti-itherũ nĩ ndĩ ndungata yaku;
nĩ ndĩ ndungata yaku, mũriũ wa ndungata yaku ya mũndũ-wa-
nja;
wee nĩũnjohorithĩtie mĩnyororo-inĩ.

17 Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa gũgũcookeria ngaatho,
na ngaĩre rĩitwa rĩa Jehova.

18 Nĩngũhingĩria Jehova mĩhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire
andũ ake othe marĩ ho,

19 kũu nja-inĩ cia nyũmba ya Jehova,
o thĩinĩ waku, wee Jerusalemu.

Goocai Jehova.

117

Ndũrĩrĩ Ciothe kũũrio Igooce Ngai

1 Goocai Jehova, inyuĩ ndũrĩrĩ ciothe;
mũkumiei, inyuĩ andũ othe.

2 Nĩgũkorwo wendo wake nĩ mũnene harĩ ithuĩ,
na wĩhokeku wa Jehova nĩ wa gũtũũra nginya tene.

Goocai Jehova.

118

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũhootani

1 Cookeriai Jehova ngaatho nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake nĩ wa tene na tene.

2 Andũ a Isiraeli nĩmoige atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”

3 Nyũmba ya Harũni nĩyuuge atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”

4 Andũ arĩa metigĩrĩte Jehova nĩmoige atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”

5 Ndakaĩre Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtika na akĩndeithũra.

6 Jehova arĩ hamwe na nĩ; ndingĩtigĩra.
Mũndũ-rĩ, nĩ atĩa angĩhota kũnjĩka?

7 Jehova arĩ hamwe na nĩ; nĩwe mũndeithia.
Nĩngerorera thũ ciakwa ikĩhootwo.

8 Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,
gũkĩra kwĩhoka mũndũ.

- 9 Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,
gũkĩra kwĩhoka anene.
- 10 Ndarigiicĩirio nĩ ndũrĩrĩ ciothe,
no tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova, ngĩciananga.
- 11 Ciandigiicĩirie mĩena yothe,
no tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova, ngĩciananga.
- 12 Ciathiũrũrũkĩirie na mĩena yothe ta njũkĩ,
no ikĩhora narua o ta mwaki wa mĩigua;
tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova ngĩciananga.
- 13 Ndahatĩkitwo mũno nĩ thũ hakuhĩ ngwe,
no Jehova akĩndeithia.
- 14 Jehova nĩwe hinya wakwa na nĩwe ũtũmaga nyine;
nake nĩatuĩkĩte ũhonokio wakwa.
- 15 Mbugĩrĩrio ya gĩkeno na ya ũhootani
ĩiyũrite hema-inĩ cia andũ arĩa athingu, atĩ:
“Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!
16 Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ kwambararie;
guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!”
- 17 Nĩ gũkua ndigũkua, no nĩngũtũũra muoyo,
ng’anage ũrĩa Jehova ekĩte.
- 18 Jehova nĩaherithĩtie mũno,
no ndandekereirie ngue.
- 19 Hingũrĩrai ihingo cia ũthingu;
nĩngũtoonya njookerie Jehova ngaatho.
- 20 Gĩkĩ nĩkĩo kĩhingo kĩa Jehova
kĩrĩa andũ arĩa athingu mangĩtoonyera.
- 21 Nĩ ngaatho ngũgũcookeria, nĩgũkorwo nĩwanjĩtikire;
nĩũtuĩkĩte ũhonokio wakwa.
- 22 Ihiga rĩrĩa aaki maaregire
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;
- 23 Jehova nĩwe wĩkĩte ũndũ ũcio,
naguo nĩ wa magegania tũkĩwona.
- 24 Mũthenya ũyũ nĩ Jehova ũtũmĩte ũgĩe;
nĩtũcanjamũkei, tũkĩũkenere.
- 25 Wee Jehova, tũhonokie;
Wee Jehova, tũma tũgaacĩre.
- 26 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Jehova.
Ithuĩ nĩtwamũrathima tũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova.
- 27 Jehova nĩwe Mũrungu,
na nĩatũmĩte ũtheri wake ũtwarĩre.
Ambĩrĩriai gũkũngũiya, mũrĩ na mathĩgĩ moko,
mũthĩ nginya hĩa-inĩ cia kĩgongona.
- 28 Wee nĩwe Mũrungu wakwa, nĩngũgũcookeria ngaatho;

Wee nīwe Ngai wakwa, nīngūtūgīria.

²⁹ Cookeriai Jehova ngaatho, nīgūkorwo we nī mweга; wendo wake nī wa tene na tene.

119

Ūkengu wa Watho wa Jehova

- ¹ Kūrathimwo-rī, nī andū arīa mīthiire yao itarī ūcuuke,
o arīa mathiiga kūringana na watho wa Jehova.
² Kūrathimwo-rī, nī andū arīa marūmagia kīrīra gīake,
o arīa mamūrongoragia na ngoro yothe.
³ Matirī ūndū mūūru mekaga;
no kūgera mageragīra njīra ciake.
⁴ Wee nīūheanīte mawatho
marīa marī ma gwathīkagīrwo na kīyo.
⁵ Naarī korwo mīthiire yakwa ikīrī mīkindīrīku
ūhorō-inī wa gwathīkagīra kīrīra gīaku!
⁶ Hīndī iyo ndingīconorithio
rīrīa ngūcūūrania maathani maku mothe.
⁷ Nīndīrīkūgocaga ndī na ngoro nūngīrīru,
o ngūrutaga ūhorō wa mawatho maku ma kīhotoo.
⁸ Nīndīrīathīkagīra kīrīra kīa watho waku;
ndūgakīndiganīrie o biū.

Gwathīkīra Kiugo kīa Jehova

- ⁹ Mūndū mwīthī-rī, angīiga mūtūūrīre wake ūrī mūtheru atīa?
Nī na ūndū wa gūtūūra athīkagīra kiugo gīaku.
¹⁰ Ngūrongoragia na ngoro yakwa yothe;
ndūkanareke njūrūre ndigane na maathani maku.
¹¹ Nīhithīte kiugo gīaku thīnī wa ngoro yakwa,
nīguo ndikae gūkwīhīria.
¹² Wee Jehova, ūrokīgocwo;
kīndute kīrīra kīa watho waku.
¹³ Nīndīriugaga na ngacookera na mīromo yakwa
ūhorō wa mawatho mothe marīa moimīte kanua gaku.
¹⁴ Nīngenagio nīkūrūmīrīra kīrīra gīaku,
o ta ūrīa mūndū akenagīra kūgīa na ūtonga mūnene.
¹⁵ Nīndīrīcūūranagia mawatho maku
na ngatarania njīra yaku.
¹⁶ Nīngenagīra kīrīra kīa watho waku;
ndīgatiganīria kiugo gīaku.

Watho wa Jehova Ūrehaga Gīkeno

- ¹⁷ Nīi ndungata yaku njīka wega, na nīngūtūūra muoyo;
nīi nīndīrīathīkagīra kiugo gīaku.
¹⁸ Hīngūra maitho makwa nīguo nyone
maūndū ma magegania marīa marī watho-inī waku.
¹⁹ Nīi ndī mūgeni gūkū thī;
ndūkaahithe maathani maku.
²⁰ Ngoro yakwa nīrahīahīia
nī kwīrīrīria mawatho maku o mahinda mothe.
²¹ Wee nīkūūmaga arīa etīi, o acio manyiitītwo nī kīrumi,

na arĩa morũũraga magatiga maathani maku.

- 22 Njehereria kinyũrũri na kũmenwo,
nĩgũkorwo ndũũrite nũmĩtie kĩrĩra gĩaku.
23 O na gũtuĩka aathani maikaraga thĩ hamwe makanjambia,
ndungata yaku nĩrĩcũũranagia kĩrĩra kĩa watho waku.
24 Kĩrĩra gĩaku nĩkĩo ngenagĩra;
nĩkĩo kũheaga mataaro.

Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 25 Ngometio thĩ rũkũngũ-inĩ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na kiugo gĩaku.
26 Nĩndakwĩrire mĩthĩire yakwa nawe ũkĩnjĩtika;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.
27 Menyithia ũrutani wa mawatho maku;
na nĩ nĩndĩrĩcũũranagia ũhoru wa magegania maku.
28 Ngoro yakwa nĩ nogu nĩ ũndũ wa kĩahe;
nĩkĩrĩra hinya kũringana na kiugo gĩaku.
29 Njeheranĩria na mĩthĩire ya maheeni;
nĩ ũndũ wa ũtugi waku nduta watho waku.
30 Nĩĩ-rĩ, ndĩithuurĩire njĩra ya ma;
matua maku ndĩmaigĩte ngoro-inĩ yakwa.
31 Wee Jehova, nĩnũmĩtie kĩrĩra gĩaku;
ndũkanareke njonorithio.
32 Hanyũkaga o na njĩra ya maathani maku,
nĩgũkorwo nĩwohorithĩtie ngoro yakwa.

Kũhooya Kũmenya Watho

- 33 Wee Jehova, nduta kũrũmĩrĩra kĩrĩra kĩa watho waku,
na nĩ ndĩkĩrũmie nginya mũthia.
34 He ũmenyo, na nĩndĩrĩrũmagia watho waku
na ndĩwathĩkaĩre na ngoro yakwa yothe.
35 Ngeragĩria njĩra-inĩ cia maathani maku,
nĩgũkorwo nĩmo ngenagĩra.
36 Erekeria ngoro yakwa kũrĩ kĩrĩra gĩaku,
nĩguo itige kwerekera ũhoru-inĩ wa gwĩtongia.
37 Girĩrĩria maitho makwa matige kwĩrorera maũndũ ma tũhũ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na kiugo gĩaku.
38 Hingĩria ndungata yaku kĩĩranĩro gĩaku,
nĩgeetha wĩtigagĩrwo.
39 Njehereria njono iria ndĩitigagĩra,
nĩgũkorwo mawatho maku nĩ mega.
40 Kaĩ nĩndĩiriragĩria mawatho maku-ĩ!
Tũũria muoyo wakwa nĩ ũndũ wa ũthingu waku.

Kwĩhoka Watho wa Jehova

- 41 Wee Jehova, wendo waku ũrĩa ũtathiraga ũronginyĩra,
ũhonokio waku ũnginyĩre kũringana na kĩĩranĩro gĩaku;
42 nĩguo ngoragwo na ũndũ wa gũcookeria andũ arĩa maanyũrũragia,
nĩgũkorwo nĩ ndĩhokete kiugo gĩaku.
43 Ndũkandunye kiugo kĩa ma kuuma kanua-inĩ gakwa,
nĩgũkorwo njigĩte mwĩhoko wakwa mawatho-inĩ maku.
44 Ngũtũra njathĩkagĩra watho waku,

nginya tene na tene.

- 45 Ndĩrĩthiiaga ndĩ na wĩyathi,
nĩgũkorwo nĩmaathaga mawatho maku.
46 Nĩndĩrĩaragia ũhoru wa kĩrĩra gĩaku
mbere ya athamaki na ndirĩconokaga,
47 nĩgũkorwo nĩngenagĩra maathani maku
tondũ nĩndĩmendete.
48 Ndĩrĩambararagia moko makwa kũrĩ maathani maku marĩa nyen-
dete,
na ndĩcũũranagie igũrũ rĩa kĩrĩra kĩa watho waku.

Kũgĩa na Mwĩhoko Watho-inĩ wa Jehova

- 49 Ririkana kiugo gĩaku kũrĩ ndungata yaku,
nĩgũkorwo nĩũũheete kũrĩgĩrĩro.
50 Ũndũ ũrĩa ũũhooreragia ndĩ mĩnyamaro-inĩ nĩ ũyũ:
atĩ kĩiranĩro gĩaku nĩkĩo gĩtũũragia muoyo wakwa.
51 Andũ arĩa etĩi maanyũrũragia matekwĩgĩrĩrĩria,
no nditiganagĩria watho waku.
52 Nĩndirikanaga mawatho maku ma tene, Wee Jehova,
namo nĩmahooreragia.
53 Nyiitagwo nĩ mang'ũrĩ nĩ ũndũ wa andũ arĩa aaganu,
o acio maatiganĩrie watho waku.
54 Ũhoru wa kĩrĩra gĩaku nĩguo ũtuĩkĩte rwĩmbo rwakwa,
o kũrĩa guothe ingĩkara.
55 Ũtukũ ndirikanaga rĩitwa rĩaku,
ngakĩrũmia watho waku Wee Jehova.
56 Ũũ nĩguo ngoretwo ngĩika:
nĩnjathĩkagĩra mawatho maku.

Kwĩrutĩra nĩ ũndũ wa Watho wa Jehova

- 57 Wee Jehova, Wee nĩwe igai rĩakwa;
nĩngwĩrite atĩ ndĩathĩkagĩra ciugo ciaku.
58 Maathĩite ũthiũ waku na ngoro yakwa yothe;
nginyagĩria wega waku o ta ũrĩa wĩranĩire.
59 Nĩndĩcũũranĩtie ũhoru wa mĩthĩire yakwa,
ngagĩcookia makinya makwa kũrĩ kĩrĩra gĩaku.
60 Nĩngũhiũha na ndigũcererwo
gwathĩkĩra maathani maku.
61 O na kũngĩtuĩka atĩ andũ arĩa aaganu no manjohe na mĩhĩndo-rĩ,
ndingĩriganĩrwo nĩ watho waku.
62 Ũtukũ gatagatĩ njarahũkaga ngũcookerie ngaatho
nĩ ũndũ wa mawatho maku ma kĩhooto.
63 Nĩ ndĩ mũrata wa andũ arĩa othe magwĩtigĩrite,
o arĩa othe marũmagĩrĩra mawatho maku.
64 Wee Jehova, thĩ iyyũritwo nĩ wendo waku;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Bata

- 65 Wee Jehova, ĩka ndungata yaku
kũringana na kiugo gĩaku.
66 Nduta gũkũũrana maũndũ wega o na kũmamenya,
nĩgũkorwo nĩnjĩtĩkĩtie maathani maku.

- 67 Mbere itanoona thĩna nĩndahĩtagia,
no rĩu nĩnjathĩkagĩra kiugo gĩaku.
- 68 Wee ũrĩ mweга, na nĩwĩkaga o weга;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.
- 69 O na gũtuĩka andũ arĩa etĩi nĩmahakĩte gĩko na ndeto cia maheeni,
ngũtũũra nũmĩtie mawatho maku na ngoro yakwa yothe.
- 70 Ngoro ciao nĩ nyũmũ na itirĩ tha,
no nĩ ngenagĩra watho waku.
- 71 Warĩ ũndũ mweга nĩ nyone thĩna,
nĩgeetha ndĩrute kĩrĩra kĩa watho waku.
- 72 Watho ũrĩa uumĩte kanua gaku nĩ wa bata mũno harĩ nĩ,
gũkĩra ngiri cia icunjĩ cia betha na thahabu.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhooto

- 73 Moko maku nĩmo manyũmbire na magĩthondeka ũguo ndariĩ;
he ũtaũku nĩguo ndĩrute maathani maku.
- 74 Andũ arĩa magwĩtigĩrĩte marokenaga rĩrĩa maanyona,
nĩgũkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
- 75 Jehova, nĩnjũũ atĩ mawatho maku nĩ ma ũthingu,
na ũnyonetie thĩna nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku.
- 76 Wendani waku ũrĩa ũtathiraga ũrotuĩka wa kũũhooreria,
kũringana na kĩranĩro gĩaku kĩrĩa werĩre ndungata yaku.
- 77 Itĩkĩra tha ciaku inginyĩre nĩguo ndũũre muoyo,
nĩgũkorwo watho waku nĩguo ngenagĩra.
- 78 Andũ arĩa etĩi maroconorithio nĩ ũndũ wa kũnjĩka ũũru hatarĩ
gĩtũmi;
no nĩ-rĩ, ndĩrĩcũũranagia ũhoru wa mawatho maku.
- 79 Andũ arĩa magwĩtigĩrĩte maronjookerera,
o acio mataũkĩrwo nĩ kĩrĩra gĩaku.
- 80 Ngoro yakwa ĩroaga ũcuuke ũhoru-inĩ wa kĩrĩra kĩa watho waku,
nĩguo ndikanaconorithio.

Ihooya rĩa kũũria Ũhonokio

- 81 Ngoro yakwa ĩringĩkaga nĩ kwĩrĩrĩria ũhonokio waku,
no nĩ njigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
- 82 Maitho makwa nĩmaraaga hinya nĩ gũtũũra njũthĩrĩrie kĩranĩro
gĩaku;
ngakĩũria atĩrĩ, “Ũgaakĩhooreria rĩ?”
- 83 O na gũtuĩka haana ta mondo ya rũũa ya ndibei ĩgĩtwo ndogo-inĩ,*
ndiriganagĩrwo nĩ kĩrĩra kĩa watho waku.
- 84 Nĩ ndungata yaku-rĩ, ngweterera nginya rĩ?
Arĩa maanyariiraga ũkaamaherithia rĩ?
- 85 Andũ arĩa etĩi manyenjeire marima nĩguo ngwe kuo,
o acio makararagia watho waku.
- 86 Maathani maku mothe nĩ ma kwĩhokwo;
ndeithia, nĩgũkorwo andũ maanyariiraga hatarĩ gĩtũmi.
- 87 Maatigĩtie hanini maaniine nyume thĩ ĩno,
no nditiganĩrie mawatho maku.
- 88 Menyerera muoyo wakwa kũringana na wendo waku,

* 119:83 Mondo cia njũa irĩ na ndibei ĩtarĩ ngagatu ciacuuragio itara nĩguo ndibei ĩgagate na ihenya.

na ndiathikagira kirira gĩa kanua gaku.

Gwitikia Watho wa Jehova

- 89 Wee Jehova, kiugo giaku gitũuraga tene na tene;
gitũuraga kihaandite wega kũu igũrũ.
90 Wihokeku waku ni wa kuuma njiarwa nginya njiarwa;
niwe warũmirie thi, nayo igagikara o irũmite.
91 Mawatho maku matũuraga nginya umũthi,
nigũkorwo indo ciothe niwe itungataga.
92 Korwo watho waku tiguu ũngenagia,
ingianathira ni minyamaro yakwa.
93 Nii ndiri hĩndi ngaariganirwo ni mawatho maku,
nigũkorwo ũndũritie muoyo ni ũndũ wamo.
94 Honokia, nigũkorwo ndi waku,
na niimaathite mawatho maku.
95 Andũ arĩa aaganu manjoheirie niguo maaniine,
no ni ndiriĩcũuranagia o ũhoru wa kirira giaku.
96 Ũndũ o wotho mukinyaniru wega, ni nyonete ni ũri mũthia;
no maathani maku matiri mũhaka.

Kwenda Watho wa Jehova

- 97 Kai ni nyendete watho waku-ĩ!
Ndindaga ngitarania ũhoru wagu mũthenya wotho.
98 Maathani maku matumaga njũhige gũkĩra thũ ciakwa,
nigũkorwo makoragwo hamwe na ni hĩndi ciothe.
99 Nii ndi na ũmenyo mũingĩ gũkĩra arutani akwa othe,
nigũkorwo ndaranagia ũhoru wa mawatho maku.
100 Nii ndi na ũmenyo mũingĩ gũkĩra athuuri,
nigũkorwo njathikagira kirira giaku.
101 Nĩdigagĩria magũrũ makwa matikagerere njira o yotho njũru,
ni geetha njathikagire kiugo giaku.
102 Nii nditiganĩire mawatho maku,
nigũkorwo Wee niwe ũndutite ũhoru ũcio.
103 Kai ciugo ciaku iri mũrĩo ngicicama-ĩ,
iri mũrĩo gũkĩra ũkĩ ũri kanua-inĩ gakwa!
104 Ngĩaga na ũtaũku ni ũndũ wa kirira giaku;
ni ũndũ ũcio ni thũire njira o yotho njũru.

Ūtheri ũrĩa Uumanaga na Watho wa Jehova

- 105 Kiugo giaku nikĩo tawa wa magũrũ makwa,
na ũtheri wa kũmũrika njira yakwa.
106 Nĩndĩhĩtite mwĩhĩtwa na ngagwatĩria,
ati nĩndĩrĩrũmagĩria mawatho maku ma ũthingu.
107 Nĩthĩnikĩte mũno;
Wee Jehova, tũria muoyo wakwa, kũringana na kiugo giaku.
108 Wee Jehova, itĩkĩra ũgooci wa kwĩyendera wa kanua gakwa,
na ũkĩndute mawatho maku.
109 O na gũtuĩka ndũuraga nyiĩrĩire muoyo wakwa moko-inĩ makwa-
rĩ,
ndĩngĩriganirwo ni watho waku.
110 Andũ arĩa aaganu ni manyambĩire mũtego,
no ndiri ndahĩtia kirira giaku.

- 111 Mawatho maku nîmo igai rîakwa nginya tene;
nîmo gîkeno kîa ngoro yakwa.
112 Ngoro yakwa nîituîte kûrûmagia kîrîra kîa watho waku
o nginya mûthia.

Ũgitîri ũrîa Uumanaga na Watho wa Jehova

- 113 Nîthûire andû a ngoro igîrî,
no nînyendete watho waku.
114 Wee nîwe rîûrîro rîakwa na ngo yakwa;
njigîte mwîhoko wakwa kiugo-inî gîaku.
115 Njehererai, inyuî eeki ũûru,
nîguo ngîrûmie maathani ma Ngai wakwa!
116 Nyiitagîrîra kûringana na kîranîro giaku, na nîngûtûûra muoyo;
ndûkareke kîirîgîrîro gîakwa kîharagane.
117 Ndiiragîrîra, na nîngûhonokio;
ngûtûûra ndîite uge waku.
118 Nîûregaga arîa othe matiganaga na kîrîra kîa watho waku,
nîgûkorwo kwîheenia kûu meheenagia nakuo nî gwa tûhû.
119 Arîa othe aaganu a gûkû thî ũmateaga ta gîko;
nî ũndû ũcio nî nînyendete kîrîra kîa watho waku.
120 Mwîrî wakwa nîûinainaga nîgûgwîtigîra;
njikaraga na guoya mûnene nî ũndû wa mawatho maku.

Gwathîkîra Watho wa Jehova

- 121 Nîi njîkite maũndû ma ũthingu na ma kîhooto;
ndûkandiganîrie harî arîa maahinyagîrîria.
122 Menyerera ũgima wa ndungata yaku;
ndûkareke andû arîa etîi maahinyîrîrie.
123 Maitho makwa nîmaraaga hinya nîgûtûûra njûuthîrîrie ũhonokio
waku,
ngacûthîrîria kîranîro gîaku kîa ũthingu.
124 Îkaga ndungata yaku kûringana na wendo waku,
na ũndutage kîrîra kîa watho waku.
125 Nîi ndî ndungata yaku; he gûkûûrana maũndû,
nîguo hote gûtaûkîrwo nî kîrîra giaku.
126 Wee Jehova, hîndî nînginyu wîke ũndû,
tondû andû nîmathûkîtie watho waku.
127 Tondû nînyendete maathani maku gûkîra thahabu,
ngamenda mûno gûkîra thahabu îrîa therie,
128 na tondû nînduîte mawatho maku mothe nîmagîrîire,
nîthûire njîra o yothe îtarî ya ma.

Kwenda Gwathîkîra Watho wa Jehova

- 129 Kîrîra gîaku nî kîa magegania;
nî ũndû ũcio nîndîrîgîathîkagîra.
130 Ciugo ciaku ciataûrwo nîrehaga ũtheri;
nîciûhîgagîa andû arîa matarî oogî.
131 Njathamîtie kanua gakwa ngahûma
nî ũndû wa kwîrîrîria maathani maku.
132 Njerekera na ũnjiguîre tha,
o ta ũrîa wîkaga andû arîa mendete rîitwa rîaku.
133 Rûngagîrîria makinya makwa kûringana na kiugo gîaku;

ndūkareke njathagwo nĩ wĩhia o na ũrĩkũ.

- 134 Ngũūra kuuma ũhiinyanĩrĩria wa andũ,
nĩguo njathĩkagĩre mawatho maku.
135 Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku,
na ũndutage kĩrĩra kĩa watho waku.
136 Maitho makwa manyũrũrũkagia maithori ta rũũ,
nĩgũkorwo andũ matirathĩkĩra watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhooto

- 137 Wee Jehova, ũrĩ mũthingu,
na mawatho maku nĩmagĩrĩire.
138 Mawatho marĩa ũheanĩte nĩ ma ũthingu;
nĩ ma kwĩhokwo kũna.
139 Kĩyo gĩakwa nĩkĩnogetie,
nĩgũkorwo thũ ciakwa nĩcitiganĩirie ciugo ciaku.
140 Ciĩranĩro ciaku nĩthuuranĩre o biũ,
na ndungata yaku nĩciendete.
141 O na gũtuĩka ndirĩ bata na nĩnyararĩtwo-rĩ,
ndiriganagĩrwo nĩ mawatho maku.
142 ũthingu waku nĩ wa gũtũūra tene na tene,
naguo watho waku nĩ wa ma.
143 Ngoretwo nĩ mathĩina na mĩnyamaro,
no maathani maku nĩmo ngenagĩra.
144 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa ma nginya tene;
kĩihe ũtaũku nĩguo ndũũre muoyo.

Ihooya rĩa kũũria Ũhonokio

- 145 Ndĩragũkaĩra na ngoro yakwa yothe, Wee Jehova, njĩtika,
na nĩndĩrĩathĩkagĩra kĩrĩra kĩa watho waku.
146 Wee nĩwe ndĩrakaĩra,
honokia na nĩndĩrĩmenyagĩrĩra mawatho maku.
147 Njũkagĩra tene gũtanakĩa, ngakũrĩrĩra nĩguo ũndeithie;
njigĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.
148 Maitho makwa maikaraga mahingũkĩte matuanĩra-inĩ mothe ma
arangĩri,
nĩguo ndaranagie ũhoru wa ciĩranĩro ciaku.
149 Igua mũgambo wakwa kũringana na wendo waku;
Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na mawatho maku.
150 Andũ arĩa mathugundaga maũndũ ma wĩki naaĩ nĩmanguhĩrĩirie,
no-o nĩmaraihanĩrĩirie na watho waku.
151 No Wee Jehova, ũikaraga hakuhi,
na maathani maku mothe nĩ ma ma.
152 Matukũ-inĩ ma tene nĩndamenyire kuuma kĩrĩra-inĩ gĩaku,
atĩ wagĩthondekire kĩrĩ gĩa gũtũūra nginya tene.

Kũhooya Ũteithio

- 153 Rora gũthĩnĩka gwakwa na ũndeithũre,
nĩgũkorwo ndiriganĩrwo nĩ watho waku.
154 Ndũĩrĩra na ũkĩngũũre;
tũũria muoyo wakwa kũringana na kĩĩranĩro gĩaku.
155 Ũhonokio nĩũraihiĩrĩirie andũ arĩa aaganu,
nĩgũkorwo matirongoragia kĩrĩra kĩa watho waku.

- 156 Wee Jehova, tha ciaku nĩ nyingĩ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na mawatho maku.
- 157 Andũ arĩa manyariiraga nĩ aingĩ,
no ndirĩ ndahutatĩra kĩrĩra gĩaku.
- 158 Njũthagĩrĩria arĩa matarĩ na wĩtikio ngoro,
nĩgũkorwo matiathĩkagĩra kiugo gĩaku.
- 159 Ta kĩone ũrĩa nyendete mawatho maku;
tũũria muoyo wakwa, Wee Jehova, kũringana na wendo waku.
- 160 Ciugo ciaku ciothe nĩ cia ma;
mawatho maku mothe nĩ ma ũthingu na nĩ ma gũtũũra tene na tene.

Kũhingia Watho wa Jehova

- 161 Aathani manyariiraga hatarĩ gĩtũmi,
no ngoro yakwa iinainagio nĩ kiugo gĩaku.
- 162 Ngenagĩra kĩranĩro gĩaku,
o ta ũrĩa mũndũ atahĩte indo nyingĩ akenaga.
- 163 Nĩmenete na ngathũũra maheeni,
no nĩnyendete watho waku.
- 164 O mũthenya ngũgocaga maita mũgwanja
nĩ ũndũ wa mawatho maku ma ũthingu.
- 165 Arĩa mendete watho waku nĩ marĩ thayũ mũingĩ,
na gũtirĩ kĩndũ kĩngĩtũma mahĩngwo.
- 166 Njetagĩrĩra ũhonokio waku, Wee Jehova,
na ngarũmĩrĩra maathani maku.
- 167 Njathĩkagĩra kĩrĩra gĩaku,
nĩgũkorwo nĩndĩkĩendete mũno.
- 168 Njathĩkagĩra mawatho maku na kĩrĩra gĩaku,
nĩgũkorwo mũthĩire yakwa yothe nĩũmĩũ.

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

- 169 Wee Jehova-rĩ, gũkaya gwakwa kũrokinya harĩwe;
he gũtaũkĩrwo kũringana na kiugo gĩaku.
- 170 Mathaithana makwa marokinya harĩwe;
ndeithũra kũringana na kĩranĩro gĩaku.
- 171 Mĩromo yakwa ĩrĩkũgocaga hĩndĩ ciothe,
nĩgũkorwo nĩũndutaga kĩrĩra kĩa watho waku.
- 172 Rũrĩmĩ rwakwa nĩrũkĩine ũhoru wa kiugo gĩaku,
nĩgũkorwo maathani maku mothe nĩ ma ũthingu.
- 173 Guoko gwaku nĩgũkĩhaarĩrie kũndeithia,
nĩgũkorwo mawatho maku nĩmo nĩ ndĩthuurĩire.
- 174 Ũhonokio waku nĩguo ndĩiriragĩria, Wee Jehova,
naguo watho waku nĩguo ngenagĩra.
- 175 Ndĩrogĩtũũra muoyo nĩguo ngũgocage,
namo mawatho maku nĩmatũũre mandeithagia.
- 176 Nĩ nĩhĩtĩtie njĩra ta ng' Ondu yũrĩte.
Gĩcarie ndungata yaku,
nĩgũkorwo ndiriganĩrwo nĩ maathani maku.

120

Ihooya rīa kūūria Ūteithio

Thaburi ya Agendi

- ¹ Ndakaĩire Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtĩka.
- ² Wee Jehova, honokia harĩ mĩromo ĩrĩa yaragia maheeni,
na harĩ nĩmĩ iria iheenanagia.
- ³ Agaagwĩka atĩa, na nĩ atĩa ũngĩ makĩria ya ũguo,
wee rūrĩmĩ rūrũ rūheenanagia?
- ⁴ Agaakũherithia na mĩguĩ mĩnoore ya njamba ya ita,
na makara marĩrĩmbũkĩte mwaki ma mũtĩ wa mũkoigo.
- ⁵ Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ, nĩgũtũūra gũkũ Mesheki,
na ngaikara hema-inĩ cia Kedari-ĩ!
- ⁶ Nĩndũūrĩte hĩndĩ ndaaya
gatagatĩ-inĩ ka arĩa mathũire thayũ.
- ⁷ Nĩ ndĩ mũndũ wa thayũ;
no rĩrĩa ndaaria-rĩ, o mendaga o mbaara.

121

Ūgitĩri wa Ngai

Thaburi ya Agendi

- ¹ Nĩngũtiira maitho makwa ndore irĩma-inĩ:
ũteithio wakwa ũngiuma na kũ?
- ² Ūteithio wakwa uumaga kũrĩ Jehova,
o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ.
- ³ We ndangĩreka kũgũrũ gwaku gũtirũke:
ũcio mũmenyereri waku ndarĩ hĩndĩ angĩcũnga;
- ⁴ ti-itherũ, ũcio mũmenyereri wa Isiraeli
ndarĩ hĩndĩ angĩcũnga, kana ahĩtwo nĩ toro.
- ⁵ Jehova nĩwe ũkũmenyagĩrĩra:
Jehova nĩwe kĩruru gĩaku guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo;
- ⁶ mũthenya wee ndũngĩringĩka nĩ riũa,
kana ũringĩke nĩ mwerĩ ũtukũ.
- ⁷ Jehova nĩarĩkũgitagĩra kuuma ũũru-inĩ wothe:
nĩarĩmenyagĩrĩra muoyo waku;
- ⁸ Jehova nĩarĩkũmenyagĩrĩra ũkiomagara na ũgĩcooka,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

122

Rwĩmbo rwa Kũgaathĩrĩria Jerusalemu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩndakenire hamwe na arĩa maanjĩrĩre atĩrĩ,
“Nĩtũthĩ nyũmba ya Jehova.”
- ² Magũrũ maitũ marũgamĩte

ihingo-inĩ ciaku, wee Jerusalemu.

³ Jerusalemu rĩakĩtwo ta itũũra inene
rĩnyitithanĩtio wega.

⁴ Kũu nĩkuo mĩhĩrĩga yambataga,
o yo mĩhĩrĩga ya Jehova,

ĩgathiĩ kũgocca rĩitwa rĩa Jehova
kũringana na mawatho marĩa aheete Isiraeli.

⁵ Kũu nĩkuo kũigĩtwo itĩ cia ũnene cia atuanĩri ciira,
o cio itĩ cia ũnene cia nyũmba ya Daudi.

⁶ Hoerai Jerusalemu thayũ:

“Arĩa makwendete marotũũra na thayũ.

⁷ Kũrĩa thingo ciaku ciirigĩire kũrogĩa na thayũ,
naguo ũgitĩri ũgĩe ciikaro-inĩ ciaku cia ũthamaki.”

⁸ Nĩ ũndũ wa ariũ a baba na arata, nguuga atĩrĩ,
“Thayũ ũrogĩa thĩinĩ waku.”

⁹ Nĩ ũndũ wa nyũmba ya Jehova Ngai witũ,
caragia ũgaacĩru waku.

123

Ihooya rĩa kũũria Tha cia Ngai

Thaburi ya Agendi

¹ Nĩngũtiira maitho makwa na kũrĩ we,
o Wee ũikarĩire gĩtĩ giaku kĩa ũnene kũu igũrũ.

² O ta ũrĩa maitho ma ndungata maroragĩrĩria guoko kwa mwathi wayo,
na o ta ũrĩa maitho ma mũirĩtu ndungata maroragĩrĩria guoko
kwa mũtumia mwathi wayo,*

ũguo noguo maitho maitũ maroragĩrĩria Jehova Ngai witũ,
o nginya atũiguĩre tha ciake.

³ Tũiguĩre tha, Wee Jehova, tũiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩtũkirĩrĩrie kũnyararwo kũnene.

⁴ Nĩtũkirĩrĩrie kĩnyũrũri kĩnene kĩa andũ arĩa menenehagia,
o na rũmena rũingĩ rwa andũ arĩa etĩi.

124

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

¹ Korwo Jehova ndaakoretwo arĩ mwena witũ;
Isiraeli nĩmakiuge ũguo:

² Korwo Jehova ndaarĩ mwena witũ
rĩria andũ maatũtharĩkĩire-rĩ,

³ nĩmangĩatũmeririe tũrĩ muoyo;
rĩria marakara mao maatũrĩrĩmbũkĩire-rĩ,

⁴ mũiyũro wa maaĩ nĩũngĩatũhubanĩrie,
tũhumbwo nĩ nditi ya maaĩ macio;

⁵ maaĩ macio maathereraga na hinya mũno

* **123:2** Aathi a ngombo maaciaragĩria na maitho kana na moko.

nĩmangĩatũthereririe.

- ⁶ Jehova arogoocwo,
o we ũtaatũrekereirie tũtambuurangwo nĩ magego mao.
⁷ Ithuĩ tũhonokete ta nyoni
ĩhonokete mũtego-inĩ wa mũmĩtegi;
mũtego nĩunangĩtwo,
na ithuĩ nĩtũhonokete.
⁸ Ũteithio witũ uumaga harĩ Jehova,
o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ.

125

Thayũ wa Andũ a Ngai

- ¹ Andũ arĩa mehokete Jehova matariĩ ta Kĩrĩma gĩa Zayuni,
kĩrĩa gĩtangĩenyenyeka, no gĩtũũraga nginya tene.
² O ta ũrĩa irĩa ithiũrũrũkĩirie Jerusalemu
ũguo noguo Jehova athiũrũrũkagĩria andũ ake,
kuuma riu nginya tene na tene.
³ Mũthĩgi wa andũ arĩa aaganu ndũgũtũũra wathanaga
bũrũri ũrĩa ũgaiirwo andũ arĩa athingu,
nĩguo andũ acio athingu
matikae gũtambũrũkia moko mao meeke ũũru.
⁴ Wee Jehova, andũ arĩa ega mekaga o maũndũ mega,
o acio arũngĩrĩru ngoro.
⁵ No rĩrĩ, andũ arĩa maahũkaga makagera njĩra iria njogomu-rĩ,
Jehova nĩakamaingatanĩria hamwe na arĩa mekaga ũũru.

Isiraeli kũrogĩa thayũ.

126

Magetha ma Gĩkeno

Thaburi ya Agendi

- ¹ Rĩrĩa Jehova aacookirie andũ a Zayuni arĩa maatahĩtwo akĩmainũkia-
rĩ,
twahaanire ta andũ mekũroota.
² Tũnua twitũ twaiyũire mĩtheko,
nacio nĩmĩ ciitũ ikĩina nyĩmbo cia gĩkeno.
Hĩndĩ iyo ndũrĩri-inĩ gũkĩiranwo atĩri,
“Jehova nĩekĩire andũ aya maũndũ manene.”
³ Jehova nĩatwĩkĩire maũndũ manene,
na ithuĩ tũkaiyũrwo nĩ gĩkeno.
⁴ Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Jehova,
ta ũrĩa njũũ cia Negevu icookaga kũiyũra.
⁵ Andũ arĩa mahaandaga na maithori,
nĩmakagetha makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.
⁶ Mũndũ o na angiumagara akĩrĩraga,
akuũite mbeũ cia kũhaanda,
agaacooka akĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno,

akuuĩte itũĩa ciake cia ngano.

127

Kũgaatha Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake

- ¹ Tiga nyũmba yakirwo nĩ Jehova,
andũ arĩa mamĩakaga marutaga wĩra o wa tũhũ.
Tiga itũũra inene rĩmenyereirwo nĩ Jehova,
arangĩri maraaraga mehũũgĩte o tũhũ.
- ² Nĩ tũhũ andũ kũrooka gũũkĩra rũciĩnĩ tene,
na gũkoma magakoma macereirwo,
makĩnogera irio cia kũrĩa,
nĩgũkorwo andũ arĩa Jehova endete,
we nĩamaheaga o na marĩ toro.
- ³ Ciana nĩ igai kuuma kũrĩ Jehova,
ciana nĩ kĩheo kuuma kũrĩ we.
- ⁴ Ciana iria mũndũ aciarĩte arĩ mũnini
no ta mĩguĩ ĩrĩ moko-inĩ ma njamba ya ita.
- ⁵ Kũrathimwo nĩ mũndũ
ũrĩa thiaka wake ũiyũrĩte mĩguĩ.
Matigaaconorithio
rĩrĩa magaakorwo magĩciira na thũ ciao hau kĩhingo-inĩ.

128

Kĩrathimo kĩa Mũciĩ Wĩtigĩrĩte Jehova

Thaburi ya Agendi

- ¹ Kũrathimwo nĩ mũndũ o wothe wĩtigĩrĩte Jehova,
o ũcio ũgeragĩra njĩra ciake.
- ² Nĩũkarĩĩaga maciaro ma wĩra waku;
irathimo na kũgaacĩra nĩigatuĩka ciaku.
- ³ Mũtumia waku egũtuĩka ta mũthabibũ ũrĩa ũciaraga mũno
arĩ kũu nyũmba-inĩ yaku thĩinĩ;
ciana ciaku ituĩke ta thuuna cia mũtamaiyũ
ithiũrũrũkĩirie metha yaku.
- ⁴ Ũguo nĩguo mũndũ arĩrathimagwo,
ũrĩa wĩtigĩrĩte Jehova.
- ⁵ Jehova arokũrathimaga arĩ Zayuni
matukũ mothe ma muoyo waku;
ũroona kũgaacĩra kwa Jerusalemu,
⁶ na ũtũũre muoyo, ũkoona ciana cia ciana ciaku.

Thayũ ũrogĩa Isiraeli.

129

Ihooya rĩa kũũria Ngai okĩrĩre Thũ cia Isiraeli

Thaburi ya Agendi

- ¹ Maanahinyĩrĩria mũno kuuma ũnini-inĩ wakwa,
Isiraeli nĩmakiuge ũguo,
² maanahinyĩrĩria mũno kuuma ũnini-inĩ wakwa,

no rĩrĩ, matĩrĩ maahota kũndooria.

³ Andũ arĩa marĩmaga na mũraũ marĩmĩte ng'ong'o wakwa, magatema mĩtaro mĩraihu.

⁴ No rĩrĩ, Jehova nĩ mũthingu; nĩanjohorithĩtie harĩ mĩhĩndo ya andũ arĩa aaganu.

⁵ Andũ arĩa othe mathũire Zayuni marocookio na thuutha maconokete.

⁶ Marohaana ta nyeki ĩrĩ nyũmba igũrũ, ĩrĩa ĩhoochaga ĩtanamera;*

⁷ mũmĩtui ndangĩmĩyũria hĩ-inĩ ciake, o na kana ũrĩa ũmĩunganagia amĩyũrie moko-inĩ make.

⁸ Andũ arĩa mahĩtũkagĩra kuo maroaga kuuga atĩrĩ, "Kĩrathimo kĩa Jehova kĩrogĩa igũrũ rĩanyu; nĩtwamũrathima thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jehova."

130

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Agendi

¹ Wee Jehova-rĩ, ndĩragũkaĩra ndĩ o kũrĩa kũriku;

² Wee Jehova, igua mũgambo wakwa.

Matũ maku nĩmaigue ngĩgũkaĩra ũnjiguĩre tha.

³ Wee Jehova, korwo no ũtare maita marĩa tũkwĩhagĩria-rĩ, nũũ ũngĩgwĩtiiria, Wee Jehova?

⁴ No rĩrĩ, Wee nĩũrekanagĩra; nĩ ũndũ ũcio nĩwĩtigĩrĩtwo.

⁵ Njetagĩrĩra Jehova, ngoro yakwa nĩmwetereire, nĩ ndĩhokaga kiugo gĩake.

⁶ Ngoro yakwa yetagĩrĩra Jehova, gũkĩra ũrĩa arangĩri metagĩrĩra rũciinĩ gũkĩe, ĩ-ni, gũkĩra ũrĩa arangĩri metagĩrĩra rũciinĩ gũkĩe.

⁷ Wee Isiraeli, wĩhokage Jehova, nĩgũkorwo harĩ Jehova he wendo ũrĩa ũtathiraga, na ningĩ harĩ we harĩ na ũhonokio kũna.

⁸ We mwene nĩagakũũra Isiraeli kuuma mehia-inĩ mao mothe.

131

Ihooya rĩa Kwĩnyiihĩria Ngai

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩrĩ na mwĩgaatho, o na maitho makwa ti ma mwĩtũũgĩrio;

nĩ ndirũmbũyanagia na maũndũ manene, o na kana maũndũ ma magegania marĩa mangĩrĩte.

* 129:6 Riya nĩriameraga nyũmba igũrũ no rĩkooma o na ihenya nĩ ũndũ wa kwaga tũri.

- ² No rĩrĩ, nĩhooreretie na ngakiria ngoro yakwa;
o ta kaana gatuithĩtio iria gakuuĩtwo nĩ nyina,
o ta kaana gatuithĩtio iria nĩguo ngoro yakwa ĩhaana ĩrĩ thĩinĩ
wakwa.
- ³ Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, wĩhokage Jehova
rĩu na nginya tene.

132

Gũikaro kĩa Ngai gĩa Tene na Tene kũu Zayuni

Thaburi ya Agendi

- ¹ Wee Jehova, ririkana Daudi
na mathũina marĩa mothe omĩrĩirie.
- ² Nĩehĩtire mwĩhĩtwa harĩ Jehova,
akĩhĩta harĩ ũcio Mwene-Hinya,
o we Ngai wa Jakubu, akiuga ũũ:
- ³ “Ndigatoonya nyũmba yakwa,
kana haice ũrĩrĩ wakwa,
⁴ ndikaareke maitho makwa mone toro,
kana ndeke imone ciakwa icũnge,
⁵ o nginya ngoonera Jehova handũ ha gũikara,
ũcio Mwene-Hinya, o we Ngai wa Jakubu,
ndĩmuonere gũikaro.”
- ⁶ Nĩtwaiguire ũhoru tũrĩ Efiratha,
na tũkĩũkora mĩgũnda-inĩ ya Kiriathu Jearimu.
- ⁷ Tũkiuga atĩrĩ, “Nĩtũthiĩ gũikaro-inĩ gĩake;
nĩtũinamĩrĩre tũmũhooe tũrĩ gaturwa-inĩ ka makinya make;
⁸ arahũka, Wee Jehova, ũũke kĩhurũko-inĩ gĩaku,
wee na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa hinya waku.
- ⁹ Athĩnjĩri aku marohumbwo na ũthingu;
andũ aku aamũre nĩmakĩne nĩ gũkena.”
- ¹⁰ Nĩ ũndũ wa ndungata yaku Daudi,
ndũkarega ũrĩa we ũitĩrĩirie maguta.
- ¹¹ Jehova nĩehĩtire na mwĩhĩtwa harĩ Daudi,
mwĩhĩtwa atangĩricũkwo, akĩmwĩra atĩrĩ:
“Nĩngaikarĩria ũmwe wa rũciaro rwaku
Gĩtĩ-inĩ gĩaku kĩa ũnene,
¹² ariũ aku mangĩkaamenyerera kĩrĩkanĩro gĩakwa
na mawatho makwa marĩa ndĩrĩmarutaga,
hĩndĩ ĩyo ariũ ao nĩmagaikarĩra
gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene nginya tene na tene.”
- ¹³ Nĩgũkorwo Jehova nĩathuurĩte Zayuni,
akerĩrĩria gũtuĩke gũikaro gĩake, akoiga atĩrĩ:
- ¹⁴ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩhurũko gĩakwa nginya tene na tene;
gũkũ nĩkuo ngũtũura njikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene,
nĩgũkorwo nĩ nĩ ndĩyendeire;

- 15 nīngakūrathima na ūmaathi mūingĩ mũno;
 athĩni akuo ndĩmahũũnie na irio.
 16 Nīngahumba athĩnjĩri-Ngai akuo ūhonokio,
 na andũ akuo arĩa aamũre matũũre mainaga nĩ gũkena.
- 17 “Kũu nĩkuo ngaatũma rũhĩa rwa Daudi rũthundũke
 na njigĩre ūrĩa njĩrĩrie maguta tawa ūgwakana.
 18 Thũ ciake nīngacihumba thoni,
 no thũmbĩ ya ūnene ĩrĩa ĩrĩ mūtwe wake nīngakenga na riiri.”

133

Kĩrathimo gĩa Gũikara Andũ Maiguanĩte

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩ ūhoru mwega atĩa, o na ūrĩ gĩkeno,
 rĩrĩa andũ a nyũmba ĩmwe maikarania maiguanĩte!
 2 Nĩ ta maguta manungi wega maitĩrĩrio mūtwe,
 makĩnyũrũkĩra nderu-inĩ,
 o nderu-inĩ cia Harũni,
 makanyũrũka nginya ngingo-inĩ ya kanjũ yake.
 3 Ningĩ nĩ ta ime rĩa Herimoni
 rĩkĩgwĩra Kĩrĩma gĩa Zayuni.
 Nĩgũkorwo kũu nĩkuo Jehova eranĩire kĩrathimo gĩaake,
 nĩkĩo muoyo wa tene na tene.

134

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai Ūtukũ

Thaburi ya Agendi

- 1 Goocai Jehova, inyuothe ndungata cia Jehova,
 inyuĩ mūtungataga mũrĩ nyũmba-inĩ ya Jehova ūtukũ.
 2 Ambarariai moko manyu mũrĩ thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre
 mũgooce Jehova.
- 3 Jehova, o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ
 aromũrathima arĩ kũu Zayuni.

135

Kũgooca Ngai nĩ ūndũ wa Ūnene Wake

1 Goocai Jehova.

Goocai rĩtwa rĩa Jehova;

- inyuĩ ndungata cia Jehova-rĩ, mũgoocei,
 2 inyuĩ mūtungataga thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova,
 o inyuĩ mūrũgamaga nja-inĩ cia nyũmba ya Ngai witũ.
- 3 Goocai Jehova, nĩgũkorwo Jehova nĩ mwega;
 inai mũgooce rĩtwa rĩaake, nĩgũkorwo nĩ rĩega.
 4 Nĩgũkorwo Jehova nĩethuurĩire Jakubu atuĩke wake,
 agathuura Isiraeli atuĩke igai rĩaake kũmbe.
- 5 Nĩ nĩnjũũ atĩ Jehova nĩ mũnene,

- atĩ Mwathani witũ nĩ mũnene gũkĩra ngai ciothe.
- ⁶ Jehova ekaga ũrĩa wothe ekwenda,
kũu igũrũ na gũkũ thĩ,
o na kũu iria-inĩ o na kũrĩa guothe kũriku mũno.
- ⁷ Nĩwe ũtũmaga matu mambate kuuma ituri-inĩ cia thĩ;
nĩwe ũtũmaga kũgĩe heni irehanĩte na mbura,
na akarehe rũhuho kuuma mĩthithũ-inĩ yake.
- ⁸ Nĩwe waringire marigithathi ma Misiri,
marigithathi ma andũ na ma nyamũ.
- ⁹ Wee Misiri, nĩwe watũmire thĩinĩ waku kũringwo ciama na morirũ,
agĩũkĩrĩra Firaũni na ndungata ciake ciothe.
- ¹⁰ Nĩwe waringire ndũrĩrĩ nyingĩ
na akĩũraga athamaki maarĩ hinya:
- ¹¹ nĩo Sihoni mũthamaki wa Aamori,
na Ogu mũthamaki wa Bashani,
o na athamaki othe a Kaanani;
- ¹² akĩheana bũrũri wao ũtuĩke igai,
ũtuĩke igai kũrĩ andũ ake a Isiraeli.
- ¹³ Rĩitwa rĩaku, Wee Jehova, rĩtũũraga nginya tene,
ngumo yaku, Wee Jehova, igakinyĩra njiarwa na njiarwa.
- ¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩagaciirĩrĩra andũ ake,
na aiguĩre ndungata ciake tha.
- ¹⁵ Mĩhianano ya ndũrĩrĩ ĩthondeketwo na betha na thahabu,
o wĩra wa moko ma andũ.
- ¹⁶ Nĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,
nĩrĩ maitho, no ndĩonaga;
- ¹⁷ nĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,
o na ndĩrĩ mĩhũmũ tũnua-inĩ twayo.
- ¹⁸ Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,
na noguo arĩa othe mamũihokaga makaahaana.
- ¹⁹ Inyuĩ nyũmba ya Isiraeli, goocai Jehova;
Inyuĩ nyũmba ya Harũni, goocai Jehova;
- ²⁰ Inyuĩ nyũmba ya Lawi, goocai Jehova;
inyuĩ arĩa mũmwĩtigĩrĩte, goocai Jehova.
- ²¹ Jehova arogocwo kuuma Zayuni,
o we ũtũũraga kũu Jerusalemu.

Goocai Jehova.

136

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

- ¹ Cookeriai Jehova ngaatho, tondũ nĩ mwega.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ² Cookeriai Ngai wa ngai iria ingĩ ngaatho.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ³ Cookeriai Mwathani wa aathani ngaatho:
Wendo wake nĩ wa tene na tene.

- 4 we wiki nīwe wīkaga maūndū manene ma magegania,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 5 nīwe wombire igūrū na ūndū wa ūmenyo wake,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 6 nīwe watambūrūkirie thī nyūmū igūrū rīa maaī,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 7 nīwe wombire imūrī iria nene,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 8 rīūa rīathage mūthenya,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 9 nāguo mweri na njata ciathage ūtukū;
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 10 nīwe waringire marigithathi ma Misiri,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 11 akīruta Isiraēli gatagatī-inī kao,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 12 na guoko kwa hinya na atambūrūkītie gīcoka gīake,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 13 nīwe wagayūkanirie Iria Itune rīgītigana,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 14 agītūma andū a Isiraēli matuīkanie gatagatī karīo,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 15 no Firaūni na ita rīake akīmahubīkanīria kūu Iria-inī Itune;
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 16 nīwe watongoririe andū ake magītūikanīria werū-inī,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 17 nīwe waringire athamaki maarī anene,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 18 na akīūraga athamaki maarī ngumo:
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 19 nīo Sihoni mūthamaki wa Aamori,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 20 na Ogu mūthamaki wa Bashani;
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 21 na akīheana būrūri wao ūtuīke igai,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 22 ūgītūika igai rīa Isiraēli ndungata yake;
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 23 nīwe watūrirkanire rīrīa twahatīrīrio,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 24 na agītūhonokia kuuma kūrī thū ciitū,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 25 nīwe ūheaga ciūmbe ciothe irio.
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 26 Cookeriai Mūrungu wa igūrū ngaatho.
Wendo wake nī wa tene na tene.

137

Gūcakaya kwa Isiraēli rīrīa Maatahitwo

- 1 Ngurumo-inī cia njūūī cia Babuloni nīkuo twaikaraga thī tūkarīra,

twaririkana Zayuni.

² Kūu mītī-inĩ ya mĩethia nĩkuo

twacuuragia inanda ciitũ cia mũgeeto,

³ nĩgũkorwo tũrĩ kūu andũ arĩa maatũtahĩte nĩmatwĩraga tũmainĩre
nyĩmbo,

o acio atũnyariiri magatwĩra tũmainĩre nyĩmbo tũkenete,

magatwĩra atĩrĩ, “Tũinĩrei rwĩmbo rũmwe rwa iria mwainaga
mũrĩ Zayuni!”

⁴ Tũngĩhota atĩa kūina nyĩmbo cia Jehova
tũrĩ bũrũri wa ũgenĩ?

⁵ Ingĩkariganĩrwo nĩwe, Wee Jerusalemu-rĩ,

guoko gwakwa kwa ũrĩo kũrokĩriganĩrwo nĩ ũũgĩ wakuo wa
gwĩka maũndũ.

⁶ Rũrĩmĩ rwakwa rũronyiitana na karakara

ingĩkaaga gũkũririkana,

ingĩkaaga gũtua Jerusalemu

gĩkeno gĩakwa kĩrĩa kĩnene.

⁷ Wee Jehova, ririkana ũrĩa andũ a Edomu* meekire,
mũthenya ũrĩa itũũra rĩa Jerusalemu rĩanyĩtirwo.

Maanĩrĩire, makiuga atĩrĩ, “Rĩmomorei,

rĩmomorei o nginya mũthingi-inĩ warĩo!”

⁸ Wee mwarĩ wa Babuloni, o wee ũtuĩrĩrwo kũniinwo,
gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũgũgwĩka

o ta ũguo ũtwĩkĩte:

⁹ gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũhuragia tũkenge twaku,

agatũgũthithia ndwaro-inĩ cia mahiga.†

138

Ihooya rĩa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, nĩngũkũgooca na ngoro yakwa yothe;
ngũkũinĩra ngũgooce ngai iria ingĩ irĩ o ho.

² Ngũinamĩrĩra njerekeire hekarũ-inĩ yaku irĩa nyamũre,
ngooce rĩitwa rĩaku,

nĩ ũndũ wa wendo waku na wĩhokeku waku,

nĩgũkorwo nĩtũũgĩrĩtie rĩitwa rĩaku,

na ũgatũũgĩria kiugo gĩaku

makĩria ya maũndũ marĩa mangĩ mothe.

³ Hĩndĩ irĩa ndagwĩtire, nĩwanjĩtikire;

wanyũmĩrĩrie na ũkĩnjĩkĩra hinya ngoro.

⁴ Wee Jehova-rĩ, athamaki othe a thĩ nĩmakũgoocage,
rĩrĩa maigua ciugo cia kanua gaku.

⁵ Nĩmaganage ũhoru wa njĩra cia Jehova,

nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩ mũnene.

* **137:7** Andũ a Edomu maarĩ a rũciaro rwa Esaũ. † **137:9** Nĩguo njiaro cia andũ arĩa
maatoorio mbaara-inĩ ithire-rĩ, tũkenge twaringithagio mũtwe mahiga-inĩ tũgakua.

- 6 O na gūtũika Jehova arĩ igũrũ-rĩ,
nĩaroraga andũ arĩa enyihia,
no arĩa etĩĩ akamenya ũhoro wao arĩ o kũraya.
- 7 O na ingigerera mathĩina-inĩ,
Wee nĩũmenyagĩrĩra muoyo wakwa;
ũtambũrũkagia guoko gwaku ũgookĩrĩra marakara ma thũ ciakwa,
ũkaahonokia na guoko gwaku kwa ũrĩo.
- 8 Jehova nĩakahingia muoroto wake harĩ nĩ;
wendo waku, Wee Jehova, nĩ wa tene na tene;
nĩ ũndũ ũcio ndũgatiganĩrie wĩra wa moko maku.

139

Ngai Ũrĩa Ũtangĩũrĩrwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova-rĩ, nĩũthuthuurĩtie
na ũkaamenya.
- 2 Nĩũ rĩrĩa njikarĩte thĩ na rĩrĩa njũkĩrĩte
ũkamenya meciiria makwa ũrĩ o kũraya.
- 3 Nĩũũ ngiumagara o na ngĩkoma;
Wee nĩũũ mĩthiire yakwa yothe.
- 4 Wee Jehova-rĩ, itanagweta kiugo na rũrĩmĩ rwakwa,
Wee nĩũkoragwo ũkĩũ biũ.
- 5 Nĩũnjirigĩire mbere na thuutha;
nĩũnjigĩrĩire guoko gwaku.
- 6 Ũmenyo ta ũcio nĩ wa magegania mũno harĩ nĩ,
ũrĩ igũrũ mũno ndingĩũkinyĩra.
- 7 Nĩ kũ ingĩthĩ njeherere Roho waku?
Ingĩũrĩra kũ nyume ũthiũ-inĩ waku?
- 8 Ingĩambata thĩ igũrũ, Wee ũrĩ kuo;
ingĩara ũrĩrĩ wakwa kũrĩa kũriku mũno, Wee ũrĩ o kuo.
- 9 Ingĩũmbũka na mathagu ma gũgĩkĩa,
ingĩthĩ gūtũũra mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kũndũ kũraya mũno,
- 10 o na kũu guoko gwakwa nokuo kũngĩndongoria,
guoko gwaku kwa ũrĩo gũkĩĩnyiite kũnũmĩtie.
- 11 Ingiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ nduma nĩkũũhitha,
naguo ũtheri ũyũ ũũthiũrũrũkĩirie ũtuĩke ũtukũ,"
- 12 o na nduma ndĩrĩ hĩndĩ ingĩgũtumanĩra;
ũtukũ ũkwara ta mũthenya,
nĩgũkorwo nduma kũrĩ we nĩ ta ũtheri.
- 13 Nĩgũkorwo nĩwe wombire ciĩga ciakwa cia na thĩnĩ;
wanyitithanirie ndĩ o nda ya maitũ.
- 14 Nĩngũkũgooca nĩ ũndũ mũũmbĩre ũrĩa nyũmbĩtwo naguo
nĩ wa kũmakania na wa magegania;
ciĩko ciaku nĩ cia magegania,
nĩ mwene nĩnjũũ ũguo o wega.

15 Mahĩndĩ makwa matiahithĩkĩte harĩwe,
rĩrĩa ndoombĩrwo kũrĩa kũhitharu.
Rĩrĩa ndanyiitithanagio hamwe ndĩ thĩ kũrĩa kũriku mũno-rĩ,
16 maitho maku nĩmonaga mwĩrĩ wakwa ũtanombwo biũ.
Matukũ mothe marĩa nyamũrĩrwo
nĩmandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩaku
o na mbere ya ũmwe wamo kũgĩa.

17 Hĩ! Ī meciiria maku matikĩrĩ ma bata harĩ nũ, Wee Mũrungu!
Kaĩ mũigana wamo nĩ mũnene-ĩ!

18 Ingĩtua kũmatara,
no maingĩhe gũkĩra mũthanga.
Hĩndĩ ĩrĩa ndokĩra,
ndĩ o hamwe nawe.

19 Wee Ngai-rĩ, naarĩ korwo woraga arĩa aaganu!
Njehererai, inyuĩ mũnyootagĩra gũita thakame!
20 Maaragia ũhoru waku marĩ na meciiria mooru;
arĩa magũthũire mahũthagĩra rĩtwa riaku ũũru.
21 Wee Jehova, githĩ ndithũire arĩa magũthũire,
na ngamena arĩa magũũkagĩrĩa?
22 Gũthũũra ndĩmathũire o biũ;
ndĩmatuaga thũ ciakwa.

23 Wee Mũrungu, thuthuuria, ũmenye ngoro yakwa;
ngeria ũmenye meciiria makwa.
24 Rora wone kana nĩ harĩ mũthũire mũũru thĩinĩ wakwa,
na ũkĩdongorie na njĩra ĩrĩa ya tene na tene.

140

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, hatũra kuuma moko-inĩ ma andũ arĩa ooru;
ngĩtĩra harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,
2 o acio mathugundaga maũndũ mooru ngoro-inĩ ciao,
na magathugunda mbaara o mũthenya.
3 Manooraga nĩmĩ ciao ikohĩga ta rũrĩmĩ rwa nyoka;
mĩromo yao yaragia maũndũ marũrũ ta thumu wa ndũira.
4 Wee Jehova, njeheria moko-inĩ ma andũ arĩa aaganu;
ngĩtĩra kuuma harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,
o acio mabangaga ũrĩa mangĩhĩnga magũrũ makwa.
5 Andũ arĩa etĩi nĩmanyambĩire mũtego;
nĩmatambũrũkĩtie ndigi cia wabu wao,
na makanjigĩra mũtego njĩra-inĩ yakwa.
6 Wee Jehova, nguuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrungu wakwa.”
Wee Jehova-rĩ, igua ngĩgũkaĩra nĩguo, ũnjiguĩre tha.
7 Wee Mwathani Jehova, o Wee ũrĩa mũũhonokia ũrĩ hinya,
Wee ũgitagĩra mũtwe wakwa mũthenya wa mbaara:
8 Wee Jehova, ndũkahingĩrie arĩa aaganu merirĩria mao,

ndūkareke mĩbango yao ĩgaacĩre,
matikae gwĩtĩa.

- ⁹ Mĩtwe ya arĩa mandigicĩrie
ĩrohumbĩkanio na mathĩna marĩa marehetwo nĩ mĩromo yao.
- ¹⁰ Marogwĩrwo nĩ makara me gwakana;
maroikio mwaki-inĩ,
maikio marima marĩ mũtondo, kũrĩa matakoima o na rĩ.
- ¹¹ Ndũkanareke arĩa macambanagia magaacĩre bũrũri-inĩ;
mwanangĩko ũrothingata andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya.
- ¹² Nĩ nĩnjũũ atĩ Jehova nĩarũagĩra kĩhooto kĩa arĩa athĩni,
na akagitĩra kĩhooto kĩa arĩa abatari.
- ¹³ Ti-itherũ arĩa athingu nĩmarĩgocaga rĩtwa rĩaku,
na arĩa arũngĩrũru nĩmagatũũra ũthiũ-inĩ waku.

141

Ihooya rĩa Kũgitĩrwo kuuma Ũũru-inĩ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra; hiũha ũũke kũrĩ nĩ.
Igua mũgambo wakwa ngĩgũkaĩra.
- ² Ihooya rĩakwa rĩroambata mbere yaku ta mũtararĩko wa ũbumba;
nakuo kwambararia moko makwa kũrotuĩka ta igongona rĩa
hwaĩ-inĩ.
- ³ Wee Jehova, iga mũrangĩri kanua-inĩ gakwa,
rangagĩra mũrango ũyũ wa mĩromo yakwa.
- ⁴ Ndūkareke ngoro yakwa ĩguucĩrĩrio ũndũ-inĩ mũũru,
ndigatuĩke wa gwĩka ciĩko cia waganu
hamwe na andũ arĩa amaramari;
Ndūkareke ndĩe irio ciao iria irĩ mũrĩo.
- ⁵ Mũndũ mũthingu nĩakĩĩninge: ũndũ ũcio nĩ wa kũnyonia ũtugi;
kũndũithia nĩakĩndũithie: ũguo no ta kũnjitĩrĩria maguta mĩtwe
wakwa.
Mĩtwe wakwa ndũngĩrega gũitĩrĩrio maguta macio.
- No rĩrĩ, ihooya rĩakwa nĩ rĩa gũtũũra ndeganĩte na ciĩko cia andũ arĩa
meekaga ũũru;
⁶ aathani ao magaikio thĩ kuuma igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
nao arĩa aaganu nĩmakamenya atĩ ciugo ciakwa ciarĩ cia ma.
- ⁷ Nĩmakoiga atĩrĩ, “O ta ũrĩa mũndũ acimbaga mũgũnda na akahũũra
hianyũ,
no taguo mahĩndĩ maitũ maharaganĩtio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra.”
- ⁸ No rĩrĩ, maitho makwa nĩwe macũthĩrĩrie, Wee Mwathani Jehova;
nĩ harĩwe njũragĩra; nĩ ũndũ ũcio ndūkareke ngue.
- ⁹ Ngitĩra ndikanyiitwo nĩ mĩtego ĩrĩa nyambũirwo,
ũnjehanĩrĩrie na mĩtego ya andũ arĩa mekaga ũũru.
- ¹⁰ Andũ acio aaganu maroogwa wabu-inĩ wao ene,
no nĩ ngĩhĩtũkage itekuona ũgwati.

142

Ihooya rīa kūūria Gūkūūrwo kuuma Mīnyamaro-inī

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ngayagīra Jehova nyanīrīire;
ngwambararia mūgambo wakwa kūrī Jehova anjiguire tha.
- ² Njitūrūraga mateta makwa mbere yake;
ndīrīmwīraga thīina wakwa ndī mbere yake.
- ³ Rīrīa roho wakwa waringīka thīinī wakwa,
Wee nīwe ūmenyaga njīra īrīa ndīrīgera.
Njīra-inī īrīa thīiagīra-rī,
andū nīmahithīire mūtego.
- ⁴ Ta rora mwena wakwa wa ūrīo wone;
gūtīrī o na ūmwe ūranūmbūiya.
Ndirī na ha kūūrīra;
muoyo wakwa gūtīrī mūdū o na ūmwe ūngīūmenyerera.

- ⁵ Wee Jehova, nīwe ngayagīra;
njugaga atīrī, “Wee nīwe rīūrīro rīakwa,
na igai rīakwa būrūri-inī wa arīa marī muoyo.”
- ⁶ Thikīrīria gūkaya gwakwa,
nīgūkorwo ndīīmūhinyīrīrie mūno;
ndeithūra kuuma kūrī andū arīa mathingatānīte na nī,
nīgūkorwo marī na hinya mūno kūngīra.
- ⁷ Njohorithia kuuma kīoho-inī gīakwa,
nīguo ngoocage rīitwa rīaku.

Hīndī īyo andū arīa athingu nīmakandigiicīria,
nī ūndū wa ūrīa ūnjīkīte wega.

143

Ihooya rīa kūūria Kūhonokio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Igua ihooya rīakwa, Wee Jehova,
thikīrīria kīrīro gīakwa ūnjiguire tha;
ūka ūndeithie,
nī ūndū wa wīhokeku waku na ūthingu waku.
- ² Ndūgaciirithie ndungata yaku,
nīgūkorwo maitho-inī maku gūtīrī mūdū ūrī muoyo ūngītūuo
mūthingu.
- ³ Thū nīthingatīte,
īkangurumania thī tīiri-inī;
ītūmaga ndūūre nduma-inī
ta arīa maakuire tene.
- ⁴ Nī ūndū ūcio roho wakwa ūkaringīka thīinī wakwa;
ngoro yakwa nīmakīte mūno thīinī wakwa.
- ⁵ Nīndīrīririkanaga matukū marīa ma tene;
ndīrīcūūranāgia mawīko maku mothe
na ngatarania maūdū marīa moko maku meekīte.

- 6 Ndambūrūkítie moko makwa na kūrī we;
muoyo wakwa ūkūnyootagīra ta būrūri ūrīa mūmū.
- 7 Wee Jehova, hiūha kūnjītika;
roho wakwa nīūthirītwo nī hinya.
Tiga kūūhitha ūthiū waku,
ndikahaane ta arīa matoonyaga irima.
- 8 O rūciinī reke njiguage kiugo kīa wendo waku ūrīa ūtathiraga,
nīgūkorwo nīwe ndīihokete.
Nyonia njīra irīa njagīrīrwo nīkūgera,
nīgūkorwo muoyo wakwa ndīwerekeirie igūrū kūrī we.
- 9 Ndeithūra kuuma kūrī thū ciakwa, Wee Jehova,
nīgūkorwo ndīhithaga harīwe.
- 10 Nduta gwīkaga wendi waku,
nīgūkorwo Wee nīwe Ngai wakwa;
Roho waku mwega arondongoragia,
ngeragīre kūrīa kwaraganu.
- 11 Wee Jehova, nī ūndū wa rītwa rīaku, tūūria muoyo wakwa;
nī ūndū wa ūthingu waku-rī, nduta kuuma mīnyamaro-inī.
- 12 Nī ūndū wa wendo waku ūtathiraga, kiria thū ciakwa;
niina arīa othe maathūire,
nīgūkorwo nī ndī ndungata yaku.

144

Mūthamaki kūhooya Ngai Amūteithie

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova arogoocwo, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
o we ūmenyithagia moko makwa mūrūire wa mbaara,
agakīruta ciara ciakwa kūrūa mbaara.
- 2 Nīwe Ngai ūrīa ūnyendete, na nīwe kīrigo gīakwa kīa hinya,
o we kīhitho gīakwa na mūhonokia wakwa,
ningī nīwe ngo yakwa, na nī harī we njūragīra,
o we ūtūmaga andū a ndūrīrī maathīke marī rungu rwakwa.
- 3 Wee Jehova, mūdū akīrī kī nīguo ūmūmenyagīrīre,
nake mūrū wa mūdū akīrī kī nīgeetha ūmūrūmbūyagie?
- 4 Mūdū no ta mīhūmū;
matukū make mathiraga na ihenya o ta kīruru.
- 5 Wee Jehova, hingūra igūrū ūikūrūke;
hutia irīma, nīgeetha irute ndogo.
- 6 Henūkia rūheni ūhurunje thū ciaku;
ikia mīguī yaku ūcingatithie.
- 7 Tambūrūkia guoko gwaku ūrī igūrū;
ndeithūra na ūūthare
kuuma kūrī maaī maya maingī,
ūndute kuuma moko-inī ma andū a kūngī
- 8 arīa tūnua twao twaragia maheeni,
o acio moko mao ma ūrīo marī na wara.

- ⁹ Wee Ngai, nīngūkūinīra rwīmbo rwerū;
ngūkūinīra na kīnanda kīrīa kīgeetetwo na nga ikūmi,
- ¹⁰ nyinīre Ūrīa ūhootanagīra aathamaki,
o we ūhonokagia Daudi ndungata yake
harī rūhiū rwa njora rwa ūragani.
- ¹¹ Ndeithūra na ūūthare,
ūndute kuuma moko-inī ma andū a kūngī,
arīa tūnua twao twaragia maheeni,
o acio moko mao ma ūrīo marī ma wara.
- ¹² Hīndī īyo aanake aitū
magaatuika ta mīmera mīrore wega wīthī-inī wao,
nao airītu aitū mahaane ta itugī
ciacūhītio cia kūgemia nyūmba ya ūthamaki.
- ¹³ Makūmbī maitū makaiyūragio
irio cia mīthemba yothe.
Ng'ondū ciitū ikaingīha ikinye ngiri nyingī,
cingīhe ikinye makūmi ma ngiri kūu mīgūnda-inī iitū;
¹⁴ nacio ndegwa ciitū nīgakuuaga mīrigo mīritū.
Thingo itigakorwo na mīanya,
kana gūtahwo tūtwarwo ūkombo-inī,
o na gūtigakorwo na kīrīro kīa mīnyamaro njīra-inī cia matūūra.
- ¹⁵ Kūrathimwo nī andū arīa matariī ta ūguo;
kūrathimwo nī andū arīa Ngai wao arī we Jehova.

145

Ūnene na Wegā wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nīngūgūtūūgīria, Wee Ngai wakwa Mūthamaki;
ndīrīūgoocaga rītwa rīaku tene na tene.
- ² O mūthenya ndīrīkūgoocaga
na gumagie rītwa rīaku tene na tene.
- ³ Jehova nīwe mūnene, na nowe wagīrīre kūgoocwo mūno;
ūnene wake gūtīrī mūdū ūngīhota kūūtuīria.
- ⁴ Rūciaro rūmwe nīrūkarahīra rūrīa rūngī maūdū marīa waneka;
nīrūkamenyithanagia ūhorō wa ciiko ciaku cia hinya.
- ⁵ Nīmakaaria ūhorō wa ūkaru wa ūnene waku ūrīa ūrī riiri,
na nī ndaranagie ūhorō wa ciiko ciaku cia magegania.
- ⁶ Nīmarīheanaga ūhorō wa ūhoti wa maūdū maku ma kūmakania,
na nī hunjagie ūhorō wa ūnene wa ciiko ciaku.
- ⁷ Nīmagakūngūīra wega waku mūingī,
na maine ūhorō wa ūthingu waku makenete.
- ⁸ Jehova nī mūtugi na nī mūigua-tha,
ndahiūhaga kūrakara, na aiyūrītwo nī wendo.
- ⁹ Jehova nī mwegā harī andū othe;
nīaiguagīra tha kīrīa gīothe ombīte.

- 10 Wee Jehova, kīrīa gīothe ūmbīte nīkīrīkūgocaga;
andū aku arīa aamūre nīmarīgūkumagia.
- 11 Nīmarīheanaga ūhorō wa riiri wa ūthamaki waku,
na maaragie ūhorō wa hinya waku,
- 12 nīgeetha andū othe mamenye ūhorō wa ciiko ciaku cia hinya,
o na ūkaru wa ūthamaki waku, ūrīa ūrī riiri.
- 13 Ūthamaki waku nī ūthamaki wa gūtūūra tene na tene,
naguō wathani waku ūtūūrāga nginya njiarwa ciothe.

Jehova nī mwīhokeku harī cīranīro ciake ciothe,
na nīendete kīrīa gīothe ombīte.

- 14 Jehova nīanyiitagīrīra arīa othe maragūa,
na agatiira arīa othe mainamīte.
- 15 Maitho ma andū othe nīwe macūthīrīrie,
na nīumaheaga irio ciao hīndī irīa yagīrīre.
- 16 Ūkūnjūrāga guoko gwaku,
na ūkahingīria kīndū gīothe kīrī muoyo mabataro makīo.

- 17 Jehova nī mūthingu njīra-inī ciake ciothe,
na nīendete kīrīa gīothe ombīte.
- 18 Jehova arī hakuhī na andū arīa othe mamūkayagīra,
arīa othe mamūkayagīra na ma.
- 19 Arīa othe mamwītīgagīra nīamahingagīria mabataro mao;
nīaiguaga kīrīro kīao na akamahonokia.
- 20 Jehova nīamenyagīrīra arīa othe mamwendete,
no arīa othe aaganu nīkūniina akaamaniina.

- 21 Kanua gakwa karīarāgia gakagooca Jehova.
Kīūmbe o gīothe nīgīkīgooce rīitwa rīake itheru
nginya tene na tene.

146

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Ūteithio Wake

- 1 Goocai Jehova.

Wee ngoro yakwa-rī, gooca Jehova.

2 Ndīgocaga Jehova hīndī irīa yothe ngūtūūra muoyo;
ndīrīinaga, ngoocage Ngai wakwa rīrīa rīothe ngūtūūra muoyo.

- 3 Ndūkanaige mwīhoko waku harī anene,
kana harī andū, arīa matangīhota kūhonokania.
- 4 Rīrīa roho wao wameherera, macookaga o tīiri-inī;
mūthenya o ro ūcio mībango yao ituīkaga ya tūhū.

- 5 Kūrathimwo-rī, nī mūndū ūrīa ūteithio wake
uumaga kūrī Mūrungu wa Jakubu,
ūrīa mwīhoko wake ūrī harī Jehova Ngai wake,

- 6 Mūūmbi wa igūrū na thī,
na iria, na kīrīa gīothe gītūūrāga thīinī wacio:
ūcio nīwe Jehova, ūrīa ūtūūrāga arī mwīhokeku nginya tene.

- 7 Nīarūgamagīrīra kīhooto kīa arīa ahatīrīrie,
na akahe arīa ahūtu irio.
Jehova nīwe wohoraga arīa mohetwo,
8 Jehova nīahingūraga maitho ma arīa atumumu,
Jehova nīatiiraga arīa mainamīte,
Jehova nīendete andū arīa athingu.
9 Jehova nīamenyagīrīra andū a kūngī,
na agatūūria ciana cia ngoriai o na mūtumia wa ndigwa,
no njīra cia andū arīa aaganu nīacirigiicaga.
- 10 Jehova egūtūūra athamakaga nginya tene,
Ngai waku, wee Zayuni, athamakage njiarwa na njiarwa.

Goocai Jehova.

147

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Kūmenyerera Jerusalemu

1 Goocai Jehova.

Kaī nī ūndū mwega kūgooca Ngai witū na rwīmbo-ī,
kaī nī ūndū mwega na mwagīrīru kūmūgooca-ī!

- 2 Jehova nīwe wakaga Jerusalemu;
nīwe ūcookagīrīria andū a Isiraēli arīa matahītwo.
- 3 Nīwe ūhonagia arīa athuthīku ngoro,
na akamooha irona ciao.
- 4 Nīwe ūmenyaga mūigana wa njata,
na akahe njata o njata rītwa rīayo.
- 5 Mwathani witū nīwe mūnene na nī arī hinya mūingī;
ūmenyo wake ndūrī mūthia.
- 6 Jehova nīwe ūtiiragīrīra andū arīa ahooreri,
no arīa aaganu amatungumanagia thī.
- 7 Inīrai Jehova mūmūcookerie ngaatho;
inīrai Ngai witū na kīnanda kīa mūgeeto.
- 8 Nīahumbagīra igūrū na matu;
nīwe uuragīria thī mbura,
na agatūma nyeki īmere tūrīma-inī.
- 9 Nīwe ūheaga ng'ombe irio,
na akahe tūcui twa mahuru irio rīrīa twamūkaīra.
- 10 We ndakenagīra hinya wa mbarathi,
o na kana agakenera magūrū ma mūndū;
- 11 Jehova akenagio nī andū arīa mamwītigagīra,
o arīa maigaga mwīhoko wao harī wendo wake ūrīa ūtathiraga.
- 12 Wee Jerusalemu, kumia Jehova;
gooca Ngai waku, wee Zayuni,
- 13 nīgūkorwo nīwe wīkagīra mīgūiko ya ihingo ciaku hinya,
na akarathima andū aku arīa marī thīinī waku.

- 14 Nīatūmīte kūgīe thayū mīhaka-inī yaku,
na agakūhūunia na ngano irīa njega mūno.
- 15 Atūmaga wathani wake ūkinye gūkū thī;
kiugo gīake kīhanyūkaga narua mūno.
- 16 Oiragia tharunji īhaana ta guoya mwerū cua,
nayo mbaa akamīhurunja ta mūhu.
- 17 Mbura ya mbembe amiuragia taarī kagoto karoira.
Nūū ūngīhota gwītiiria heho īyo yake?
- 18 Atūmaga kiugo gīake agatūma itwekūke;
ahurutithanagia rūhuho, namo maaī magatherera.
- 19 Nīaguūrītie kiugo gīake harī Jakubu,
akaguūrīria Isiraēli mawatho make
na kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo.
- 20 Ndarī ekīra rūrīrī rūngī ta ūguo,
mawatho macio make ndūrīrī itirī ciamamenya.

Goocai Jehova.

148

Indo Ciothe Nīcigooce Jehova

1 Goocai Jehova.

- Goocai Jehova mūrī kūu igūrū,
mūmūgooce mūrī kūu gūtūūgīru mūno.
- 2 Mūgoocei, inyuī araika ake othe,
mūmūgooce, inyuothe mbūtū ciake cia igūrū.
- 3 Mūgoocei, inyuī riūa na mweri,
mūgoocei, inyuothe njata iria icangararaga.
- 4 Mūgoocei, inyuī igūrū rīa igūrū,
o na inyuī maaī ma kūu igūrū wa matu.
- 5 Indo ciothe nīkīgooce rītwa rīa Jehova,
nīgūkorwo nīwe wathanire na cio ikīgīa kuo.
- 6 Aaciigire handū hacio itūūre ho tene na tene;
aaheanire kīrīra kīa watho wa kūrūmīrīrwo kīrīa gītagathira.
- 7 Goocai Jehova gūkū thī,
inyuī ciūmbe cia iria-inī, na ūriku wothe wa maria marīa manene,
- 8 rūheni, na mbura ya mbembe, na tharunji, na matu,
na ihuhūkano cia huhu iria ihingagia kīrīra gīake,
- 9 inyuī irīma, na tūrīma tuothe,
na mītī ya matunda, na mītarakwa yothe,
- 10 nyamū cia gīthaka, na ng'ombe ciothe,
na ciūmbe iria nini, o na nyoni iria ciūmbūkaga,
- 11 athamaki a thī, na ndūrīrī ciothe,
na inyuī anene, na aathani othe a thī,
- 12 aanake, na airītu,
na andū arīa akūrū, o na ciana.
- 13 Othe nīmagooce rītwa rīa Jehova,

- nĩgũkorwo rĩitwa rĩake riiki nĩrĩo rĩtũũgĩrie;
riiri wake ũrĩ igũrũ rĩa thĩ o na rĩa matu.
14 Nĩambararĩtie rũhĩa nĩ ũndũ wa andũ ake,
nĩruo ũgooci wa andũ ake arĩa aamũre,
nĩo andũ a Isiraeli, andũ arĩa marĩ hakuhĩ na ngoro yake.

Goocai Jehova.

149

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake kũrĩ Isiraeli

1 Goocai Jehova.

- Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
mũmũgooce mũrĩ kĩũngano-inĩ kĩa arĩa aamũre.
- 2 Andũ a Isiraeli nĩmakenere ũcio wamombire;
andũ a Zayuni nĩmacanjamũke nĩ ũndũ wa Mũthamaki wao.
- 3 Nĩmagooce rĩitwa rĩake makĩrũgarũgaga,
na mamũinĩre na tũhembe, na kĩnanda kĩa mũgeeto.
- 4 Nĩgũkorwo Jehova nĩakenagio nĩ andũ ake;
andũ arĩa ahooreri amahumbaga thũmbĩ ya ũhonokio.
- 5 Andũ arĩa aamũre nĩmakenere gĩtĩio kũ,
na maine macanjamũkĩte marĩ o marĩrĩ-inĩ mao.
- 6 ũgooci wa Mũrungu ũrokorwo tũnua-inĩ twao,
na rũhiũ rwa njora rũnoore mũena yeerĩ rũkorwo moko-inĩ mao,
- 7 nĩguo meerĩhĩrie harĩ ndũrĩrĩ,
na maherithie kĩrĩndĩ gĩa thĩ,
- 8 nĩguo moohe athamaki ao na mũnyororo,
na moohe andũ ao arĩa marĩ igweta na bĩngũ cia kĩgera,
- 9 nĩguo mamakinyĩrie ituĩro rĩrĩa mandĩkĩrwo.
Ūcio nĩguo riiri wa andũ ake othe arĩa aamũre.

Goocai Jehova.

150

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Ūnene Wake Mũkĩru

1 Goocai Jehova.

- Goocai Mũrungu mũrĩ harĩa hake haamũre;
mũgoocei mũrĩ kũu igũrũ, o kũu kwa hinya wake.
- 2 Mũgoocei nĩ ũndũ wa cĩiko ciake cia hinya;
mũgoocei nĩ ũndũ wa ũnene wake mũingĩ mũno.
- 3 Mũgoocei mũkĩhuhaga karumbeta,
mũmũgooce na kĩnanda kĩa mũgeeto, na gĩa kĩnũbi,
- 4 mũgoocei na tũhembe mũkĩrũgarũgaga,
mũmũgooce na inanda cia nga mũkĩhuhaga mĩtũrirũ,
- 5 mũgoocei mũkĩhũũrithanagia thaani cia rũthuku iria ng'ambi,
mũmũgooce na thaani ikũgamba o ta rũgambi.

⁶ Kĩndũ gĩothe kĩrĩ mĩhũmũ nĩkĩgooce Jehova.

Goocai Jehova.